

Közös Agrár Politika 2023-2027

Nemzeti Stratégiai Tervének kivonata

CCI	2023HU06AFSP001
Cím angolul	CAP Strategic Plan Hungary, 2023-2027
Cím az ország nyelvén (nyelvein)	HU - Magyarország KAP stratégiai terve, 2023-2027
Verzió	1.0
Első év	2023
Utolsó év	2027
Elszámolhatóság kezdete	2021.01.01.
Elszámolhatóság vége	2030.12.31.
A bizottsági határozat száma	
A bizottsági határozat dátuma	
Érintett alap(ok)	EMGA, EMVA

A dokumentum kizárólag tájékoztatási célokat szolgál. Annak tartalma változhat az Európai Bizottság és az Agrárminisztérium között lefolytatandó kétoldalú tárgyalások alapján. A Stratégiai Terv végleges tartalmát az Európai Bizottság végrehajtási határozatának megjelenése után teszi közzé az Agrárminisztérium.

1 Tartalomjegyzék

1	KAP Stratégiai Tervünk hazai szakpolitikai céljai	7
	KAP Stratégiai Tervünk jövőképe és küldetése	7
1.1	Gazdasági fejlődést és élelmiszerellátást szolgáló hazai szakpolitikai célok	7
1.2	Zöld jövőt szolgáló hazai szakpolitikai célok	8
1.3	Megújuló vidéket szolgáló hazai szakpolitikai célok	8
	KAP Stratégiai Tervünk pénzügyi kerete	9
2.	KAP Stratégiai Tervünk uniós célok elérését szolgáló beavatkozásainak áttekintése	10
2.1	Igazságosabb támogatás elosztást szolgáló beavatkozások – Gazdasági fejlődés szakpolitikai cél 10	
2.2	Generációs megújulást szolgáló beavatkozások – Gazdasági fejlődés szakpolitikai cél	13
2.3	Mezőgazdasági kockázatkezelést szolgáló beavatkozások – Gazdasági fejlődés szakpolitikai cél 16	
2.4	Környezet és klímavédelmi célokat szolgáló beavatkozások – Zöld jövő szakpolitikai cél	18
2.5	Agrár Tudás és Innovációs Rendszert (AKIS) szolgáló beavatkozások - Megújuló vidék szakpolitikai cél	22
3	Magyarország KAP Stratégiai Tervének I. pilléres közvetlen támogatás beavatkozásai	25
	Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások	25
3.1	DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	25
3.2	DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás	26
3.3	DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	28
3.4	DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása	30
3.5	DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása	31
3.6	DP06_E05_CISV_16 - Zöldség-növény termesztés támogatása	32
3.7	DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldség-növény termesztés támogatása	38
3.8	DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása	40
3.9	DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)	42
3.10	DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)	44
3.11	DP11_E10_CISS_16 - Anyajuhtartás támogatása	46
3.12	DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása	47
3.13	DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás	50
3.14	DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása	52
3.15	DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	53
3.16	DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	56
	Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások	60
3.17	DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai alapprogram	60
4	Magyarország KAP Stratégiai Tervének I. pilléres piaci támogatás beavatkozásai	76
	Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások	76
4.1	SC01_A02_BEM_55 - Méhészeti marketing	76
4.2	SC02_A01_BEA_55 - Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás	77

4.3	SC03_E02_BEI_55 - Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése	80
	Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	82
4.4	SC04_E03_BEV_55 - Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása	82
	Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	83
4.5	SC05_E04_WIR_58 - Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása.....	83
4.6	SC06_E05_WII_58 - Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban.....	85
4.7	SC07_E06_WIG_58 - Zöldszüret támogatása a borágazatban.....	86
4.8	SC08_E07_WID_58 - Borászati melléktermékek leparlása	87
4.9	SC09_E08_WIN_58 - Borágazati belpiaci promóció	88
4.10	SC10_E09_WIP_58 - Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció ..	89
4.11	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség- gyümölcs	90
4.12	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs.....	94
	Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	98
4.13	SC13_G01_FVO_47 - ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs	98
4.14	SC14_B01_FVE_47 - a termékek szállítása és tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs	101
	Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	104
4.15	SC15_E10_FVP_47 - promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs	104
4.16	SC16_E11_FVQ_47 - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	107
4.17	SC17_E12_FVC_47 - nyomkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség- gyümölcs	110
	Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	114
4.18	SC18_G02_FVL_47 - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs	114
	Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	117
4.19	SC19_I01_FVF_47 - kölcsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs	117
4.20	SC20_I02_FVV_47 - beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség-gyümölcs.....	119
4.21	SC21_I03_FVS_47 - termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása - zöldség-gyümölcs.....	122
4.22	SC22_I04_FVR_47 - gyümölcsösök újratelepítése - zöldség-gyümölcs.....	124
4.23	SC23_I05_FVW_47 - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára vagy más rendeltetésre - zöldség-gyümölcs	127
4.24	SC24_I06_FVG_47 - zöldszüret - zöldség-gyümölcs	129
4.25	SC25_I07_FVN_47 - be nem takarítás - zöldség-gyümölcs	134
4.26	SC26_I08_FVH_47 - betakarítási és termelési biztosítás - zöldség-gyümölcs.....	138
4.27	SC27_I09_FVM_47 - figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek - zöldség-gyümölcs	140
4.28	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása.....	143
5	Magyarország KAP Stratégiai Tervének II. pilléres beavatkozásai	149
	Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások.....	150
5.1	RD01_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése.....	150
5.2	RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	153
5.3	RD03_E02_FON_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül 157	
5.4	RD04_E03_FOF_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül 160	

5.5	RD05_B01_YFS_75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	163
5.6	RD06_B02_YFY_75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával	165
5.7	RD07_B03_YFO_77 - Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés	167
5.8	RD08_B04_BIS_75 - Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	170
5.9	RD09_B05_SML_73 - Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	174
5.10	RD10_B06_DVO_73 - Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása	176
5.11	RD11_B07_DVF_73 - Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása	177
5.12	RD12_W01_WTO_74 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás	179
5.13	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	183
5.14	RD16_I01_INS_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás	185
5.15	RD17_I02_IST_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	187
5.16	RD18_I03_JGR_73 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkármevséklő rendszer digitális átállása	189
	Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások	191
5.17	RD19_G01_AEC_70 - Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	191
5.18	RD20_G02_ORT_70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása	233
5.19	RD21_G04_LCI_73 - Agro-ökológiai nem termelő beruházások	238
5.20	RD22_G05_LCP_70 - Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés	243
5.21	RD23_G06_NAG_72 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	248
5.22	RD24_G07_GAX_70 - Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése	252
5.23	RD25_G08_GAI_70 - Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése	254
5.24	RD26_G09_GAV_70 - Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	257
5.25	RD27_G10_GPX_70 - Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	259
5.26	RD28_G11_GPI_70 - Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése	261
5.27	RD29_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban	263
5.28	RD30_G13_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban	266
5.29	RD31_G14_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a sertés ágazatban	270
5.30	RD32_G15_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban	273
5.31	RD33_G16_ANB_70 - Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban	276
5.32	RD34_F01_NAF_72 - Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések	279
5.33	RD35_F02_FEC_70 - Erdőkönyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	281
5.34	RD36_F03_GEN_70 - Erdőgenetikai többéves kötelezettségvállalások	285
5.35	RD37_F04_FRC_77 - Erdőtűzek megelőzésének és kockázatsökkentésének együttműködés alapú támogatása	289
5.36	RD38_F05_AFI_73 - Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása	291
5.37	RD39_F06_AFM_70 - Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása	293
5.38	RD40_F07_INP_73 - Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)	296
5.39	RD41_F08_INN_73 - Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)	299
	Megújuló vidék szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások	302
5.40	RD42_R01_RAN_73 - Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	302
5.41	RD43_R02_LOC_73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	304

5.42	RD44_R03_POG_77 - Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása	308
5.43	RD45_R04_GIS_77 - Együtműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére	310
5.44	RD46_R05_GIJ_77 - Együtműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén	313
5.45	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	317
5.46	RD48_R07_QSP_77 - Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása	319
5.47	RD49_R09_SCC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	322
5.48	RD50_R10_SEC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért 324	
5.49	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	327
5.50	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért 330	
5.51	RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a vadgazdálkodás területén	333
5.52	RD54_R14_OGR_73 - Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása	335
5.53	RD55_D02_RUF_77 – Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együtműködés alapján	337
5.54	RD56_D03_SVC_77 - Vidékfejlesztési együtműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	340
5.55	RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása	343
5.56	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	347
5.57	RD59_A02_INF_78 – Falugazdász hálózat működése	351
5.58	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	355
5.59	RD61_A05_EIP_77 – Európai Innovációs Partnerség (EIP) együtműködés	359
I.	Melléklet – Pénzügyi összesítő táblázat	364
1.1	Közvetlen Kifizetések Pénzügyi Táblázata	364
1.2	Szektorális Beavatkozások Pénzügyi Táblázata (2023-2027)	365
1.3	Vidékfejlesztési Beavatkozások Pénzügyi Táblázata (2023-2029)	365
II.	Melléklet – Kimeneti indikátorokat összesítő táblázatok	368
2.1	Közvetlen Kifizetések Kimeneti Indikátorai	368
2.2	Szektorális Beavatkozások Kimeneti Indikátorai	369
2.3	Vidékfejlesztési Beavatkozások Kimeneti Indikátorai	370
III.	Melléklet- Eredményindikátorokat összesítő célterv táblázat	375
IV.	Melléklet - Igényfelmérés és beavatkozási stratégia	383
4.1.	SO1: A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerke a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából	383
4.2.	SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció	396
4.3.	SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban	414
4.4.	SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása	425

4.5.SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével	446
4.6.SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése	473
4.7.SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben	498
4.8.SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, beleértve a nők mezőgazdaságban való részvételét, a társadalmi befogadást és a helyi fejlesztést a vidéki területeken, beleértve a körkörös biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást	510
4.9.SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, többek között a magas minőségű, biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerek, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem terén	527
4.10.XCO Az ágazat korszerűsítésére irányuló, az ismeretek gyarapításának és megosztásának, az innovációnak és a digitalizációnak a mezőgazdaságban és vidéki térségekben történő előmozdításán keresztül megvalósítandó átfogó célkitűzés	542
V. Melléklet – A KAP Stratégiai Terv Zöld felépítményének részletes leírása	580
5.1. A környezettel és éghajlattal kapcsolatos célkitűzéseknek való megfelelés, az azokat célzó különböző beavatkozások hozzájárulása	580
5.2. Kötelező környezeti alapfeltételek (kondicionalitás) környezet és klímavédelmi célokhoz történő hozzájárulása	596
5.3 Hozzájárulás az uniós Zöld Megállapodásának céljaihoz (Termőföldtől az asztalig és a Biodiverzitás stratégia)	608
5.4. Termeléstől függő jövedelemtámogatás keretében végzett beavatkozások és 2000/60/EK vízkeretirányelv összhangja	614

1 KAP Stratégiai Tervünk hazai szakpolitikai céljai

KAP Stratégiai Tervünk jövőképe és küldetése

Magyarország Kormánya szövetségese a vidéknek. Meggyőződésünk ugyanis, hogy Magyarország jövőbeni sikereinek egyik legfontosabb alapja, ha vidéki térségeink, városaink és falvaink is sikeresek az ott élő emberekkel együtt. A *Megújuló vidék, megújuló agrárium programunk* a jövőjüket jelenti.

A magyar vidék jövőjének alakítása éppen ezért társadalmi, gazdasági és környezeti szempontból is alapvető fontosságú a magyar kormány számára. Célunk, hogy megújítsuk Magyarország vidéki területeinek gazdaságát, és minél magasabb fokú fejlődési pályára állítsuk azt; kihasználva a modern technológiák adta lehetőségeket. A vidéki térségekben élő honfitársaink számára vonzó életkörülményeket és munkalehetőséget kívánunk biztosítani, miközben az európai és a magyar élelmiszerellátás biztonságát megerteremtő mezőgazdasági termelést, a minőségi élelmiszerek előállítását jövedelmező és társadalmilag elismert tevékenységgé szeretnénk visszaállítani. Ezzel egyidőben hazánk környezeti állapotát, természeti erőforrásainak megújulását is előmozdítjuk, így a magyar Stratégiai Terv érdemben hozzájárul az Európai Zöld Megállapodás mezőgazdaságot érintő célkitűzéseinek megvalósításához.

A vidéki Magyarország számára a mezőgazdaság, az erdőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozás és a kapcsolódó gazdasági ágazatok gazdaságilag és környezetileg fenntartható fejlődése olyan lehetőséget jelent, amelynek révén saját erőforrásaira építve képes értéket teremteni és megélhetést biztosítani. A magyar vidéki térségek jelentős része komparatív előnyökkel, felhalmozott tudással rendelkezik a mezőgazdasághoz kapcsoló gazdasági tevékenységek tekintetében, erre érdemes és kell építeni.

1.1 Gazdasági fejlődést és élelmiszerellátást szolgáló hazai szakpolitikai célok

Az agrárgazdaság alakulásának világszintű és európai folyamatait elemezve Magyarország azt a döntést hozta, hogy a KAP vidékfejlesztési támogatásainak keretében **a legfontosabb fejlesztési prioritás az élelmiszeripar lesz.**

A **mezőgazdaságban** pedig egyrészt az egy hektárra vetített hozzáadott érték (más szóval: a termelékenység) emelését tűzzük ki célul, másrészt a termelés költséghatékonyságának növelését. Mottónk tehát: kevesebb erőforrással és alacsonyabb környezetterheléssel megtermelni azt, amire természeti adottságainknál fogva képesek vagyunk.

A magyar Stratégiai Terv végrehajtásának eredményeként nemzetközi mércével mérve is versenyképes, erőforrás-hatékony, magas hozzáadott értéket termelő és innovatív mezőgazdaságot és élelmiszeripart kívánunk létrehozni, amely az eddigieknél **ellenállóbbá válik a külső gazdasági sokkhatásokkal és a termelést közvetlenül sújtó természeti tényezőkkel szemben.**

Mindennek érdekében kiszámítható és hatékony eszközökkel kívánjuk segíteni a kis- és közepes agrárgazdaságok, valamint az élelmiszeripar tudás- és technológiaalapú versenyképességét.

Elemi értéknek tekintjük a kisgazdaságokat, akik számára támogatáspolitikai eszközeinkkel széleskörű lehetőséget kívánunk adni saját gazdaságuk erősítésére, a helyi értékesítésben való aktívabb részvételre, vagy éppen a termelési értékláncokban való erőteljesebb közreműködésre. A kisebb gazdaságok helyzetének javítása érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a termelői együttműködések közös fejlesztéseinek, beruházásainak ösztönzésére, különös tekintettel az élelmiszer-feldolgozásához kapcsolódó tevékenységek keretében, ezzel is hozzájárulva a termékpályán keletkező jövedelem igazságosabb eloszlásához.

A mezőgazdasági termelékenység további növelése érdekében kiemelten kezelünk több termékpályát, így a főbb állati termékpályákat (baromfi, tej, sertés) és a kapcsolódó takarmány előállítását, az ipari zöldségtermesztést, a kertészeti kultúrákat, a vetőmagtermesztést és mindezek feldolgozását.

Az állattenyésztés esetében a termeléshez kötött támogatásokon és a beruházási támogatásokon túl az eddiginél jóval szélesebb körben kívánjuk az állatjóléti többletvállalásokhoz kapcsolódó támogatási formákat bevezetni.

A jövőben komplexebb beruházásokat is lehetővé tevő pályázatokat szem előtt tartva készült a magyar Stratégiai Terv. A majdan megjelenő felhívások szempontrendszerében nagyobb figyelmet fog kapni a beruházási projektek pénzügyi megalapozottsága, környezeti fenntarthatósága és a beszállítói-felvásárlói kapcsolatok rendezettsége, a termékpályás együttműködés.

1.2 Zöld jövőt szolgáló hazai szakpolitikai célok

A Stratégiai Terv végrehajtásának eredményeként azt várjuk, hogy a magyar mezőgazdasági nagy lépést tegyen az agro-ökológiai átállás irányába is. Az agro-ökológiai átállás a zöld jövőnk kulcsa, ezért fontos, hogy röviden kiterjünk arra, hogy mit is jelent ez a fogalom. Az agro-ökológia közérthetően természetkímélő mezőgazdaságtant jelent, részletesebben az ökológia – az élőlények és a környezet kapcsolatait vizsgáló – tudományág által meghatározott alapelvek, valamint a felhalmozott hagyományos tudás alkalmazását a mezőgazdaságban, erdőgazdálkodásban és élelmiszerfeldolgozásban azzal a céllal, hogy fenntarthatóvá tegyünk azokat.

Ehhez elnegedhetetlen, hogy a gazdálkodók széles rétege használjon környezetkímélő termelési technológiát és eljárásokat, következésképpen a mezőgazdaság fenntarthatóbb módon kezelje a természeti erőforrásokat, csökkenő mértékben járuljon hozzá a klímaváltozáshoz és megálljon a biológiai sokféleség csökkenése. Olyan komplex megközelítést alkalmazunk a támogatási rendszerhez kapcsolódó, a környezeti állapot javítását és a természeti erőforrások fenntartható kezelését szolgáló előírásrendszerünkben, amelynek révén termelőinket ésszerűen ösztönözzük gazdálkodási gyakorlataik megújítására. Beavatkozásaink révén minden korábbinál erősebb védelmet kap a talaj és annak szervesanyag-tartalma, minden korábbinál határozottabban ösztönözzük a vízvisszatartást talajban, tájban egyaránt, valamint a vizeink védelmét.

A magyar KAP Stratégiai Tervnek a helyzetfeltárások és szükségletelemzések alapján tervezett zöld felépítménye az alábbiak szerint vázolható:

1. szint: Támogatható terület fogalmának bővítése agro-ökológiai területtel (AÖT) (I-II. pillér)
2. szint: Kötelező agro-ökológiai alapfeltételek (kondicionalitás) (I-II. pillér)
3. szint: Önkéntes agro-ökológiai program (AÖP, eco-scheme) (I. pillér)
4. szint: Önkéntes emeltszintű agro-ökológiai beavatkozások (II. pillér 70-72 cikk szerint)
5. szint: Egyéb agro-ökológiai átállást is segítő beavatkozások (II. pillér 73, 74, 75, 77, 78 cikk szerint)

A zöld felépítményben tehát megtalálhatók az agro-ökológiai átállást szolgáló, egymásra épülő kötelező és önkéntes előírások betartásáért fizetett támogatások (1-4. szint). Amelyek kiegészülnek az ágazati támogatások zöld elemeivel, illetve egyes környezet- és klímavédelmet célzó mezőgazdasági és élelmiszeripar beruházással, az erdőtelepítési és erdészeti vállalkozások fejlesztését szolgáló intézkedésekkel, valamint a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás érdekében kialakított kockázatkezelési és a víztakarékos öntözésfejlesztési beavatkozásokkal (5. szint). Továbbá kiemelt szerepet szánunk az agro-ökológiai átállást szolgáló AKIS (tanácsadás, képzés, innováció, digitalizációs) beavatkozásoknak, valamint a KAP Hálózat zöld támogató egységének.

1.3 Megújuló vidéket szolgáló hazai szakpolitikai célok

A Stratégiai Tervben nagy súlyt helyezünk a generációváltás ösztönzésére. Támogatást nyújtunk ahhoz, hogy az idősebb, az önálló gazdaságot már továbbvinni nem óhajtó gazdálkodók megnyugtatóan tudják

rendezni a gazdaságuk sorsát azzal, hogy egyben átadják azt a fiatalabb generáció egy tagjának. E cél érdekében támogatjuk a fiatal (40 év alatti) „utánpótlást”, valamint az ennél idősebbeket is, amennyiben a teljes gazdaságot átveszik, amihez bemutatnak és végrehajtanak egy öt éves üzleti tervet. Külön támogatjuk az átadó és az átvevő gazda együttműködését, amelynek keretében az átadó, a nyugdíjkorhatárt elért gazda támogatást kap az átadás lebonyolításához.

A KAP Stratégiai Terv a vidéki településeken megvalósítható, számos lehetséges fejlesztési cél közül azokra összpontosít, amelyek kötődnek a mezőgazdasághoz, élelmiszerfeldolgozáshoz, környezetvédelemhez, tájfenntartáshoz. Így támogatjuk többek közt a gazdálkodói tevékenységek mezőgazdaságon kívüli irányba történő diverzifikációját (azaz a több lábbon állást, amire klasszikus példa a turisztikai szolgáltatás), a helyi termelők áruinak értékesítésére szolgáló piacok létesítését, a helyi termékek hasznosítását elősegítő közkonyhák kialakítását, a mezőőri szolgálat fejlesztését, vagy a helyi termelők és a fogyasztók értékesítési közösségeinek létrehozását. Ezek a tevékenységek fejlesztik az életszínvonalat meghatározó alapszolgáltatásokat a vidéki térségekben és javítják a helyi foglalkoztatást.

A programidőszakban kiemelt cél a gazdatársadalom alkalmazkodóképességének növelése. Ennek egyik pillérét az információkat hatékonyan közvetítő tudáshálózat megteremtése képezi. Így tehát célunk a falugazdász hálózat, valamint az ágazati szakmai szervezetek szakértői bázisának megerősítése, az agrár közép- és felsőfokú oktatási intézmények tangazdaságainak modern bemutatóüzemmé fejlesztése, valamint a gazdák felnőtt képzési programokba történő bevonása. A megalakuló innovációs csoportoktól azt várjuk, hogy újabb termelőket mozgósítsanak.

Támogatjuk, hogy az együttműködő települések önálló helyi stratégiát alkossanak a Terv öt évére vonatkozóan, Ez a LEADER program. Ösztönözzük továbbá az ún. okos falu stratégiák megalkotását, ahol egyetlen település tudja majd meghatározni – előtérbe helyezve a digitális megoldásokat – a saját fejlesztési stratégiáját az elérni kívánt célokkal és az azokhoz szükséges források megjelölésével. A helyi stratégiákkal szemben fontos követelmény, hogy ne csak az infrastruktúra fejlesztésére koncentráljanak, hanem öleljenek fel gazdaságfejlesztési és környezeti célokat is.

KAP Stratégiai Tervünk pénzügyi kerete

Az új többéves pénzügyi keretről (MFF) született megállapodás értelmében a **Magyarországra jutó európai uniós források valamelyest csökkennek.** A Magyarország számára allokált uniós agrárforrások összegében 2021-2027 között a csökkenés mértéke (a Next Generation EU vidékfejlesztési többletforrás figyelembe vételével) 2,7% (nélküle pedig 5,1%). **Ezért volt történelmi jelentőségű Magyarország Kormányának azon döntése, miszerint a nemzeti társfinanszírozást a maximális 80% mértékűre emeli.** Ezzel lehetővé tette, hogy 2021 és 2027 közötti időszakban ne forráscsökkenéssel, hanem **háromszoros forrással** tervezhessünk a **II. pillér esetében**; illetve a jelenlegi időszakhoz **hasonló forráskerettel az I. pillér esetében.**

Magyarország KAP forrásallokációja az átmeneti (2021-2022) és az új (2023-2027) időszakban

365 forint/euró	Uniós és hazai 2021-2022 (millió euró)	Uniós és hazai 2021-2022 (milliárd forint)	Uniós és hazai 2023-2027 (millió euró)	Uniós és hazai 2023-2027 (milliárd forint)	Összesen 2021-2027 (milliárd forint)
KAP I. és II. pillér összesen	6 997,00	2 553,91	14 628,00	5 339,22	7 893,13
I. Pillér összesen*:	2 627,00	958,86	6 808,00	2 484,92	3 443,78
- Közvetlen támogatások	2 551,00	931,12	6 633,00	2 421,05	3 352,17
- Piaci intézkedések	76,00	27,74	175,00	63,88	91,62
II. Pillér forrása*:	4 370,00	1 595,05	7 820,00	2 854,30	4 449,35

- Vidékfejlesztés	4 067,00	1 484,46	7 820,00	2 854,30	4 338,76
- NGEU	303,00	110,60	0,00	0,00	110,60

*Pillérek közötti átcsoportosítás után

2. KAP Stratégiai Tervünk uniós célok elérését szolgáló beavatkozásainak áttekintése

2.1 Igazságosabb támogatás elosztást szolgáló beavatkozások – Gazdasági fejlődés szakpolitikai cél

Meggyőződésünk, hogy a magyar és az európai kultúra alapvető eleme a **sokszínűség** nem csak a biológiai alapok, hanem az **élelmiszerrendszerek** esetében is. Az élelmiszerrendszerek sokszínűségének fenntartása érdekében a lehető legtöbb eszközzel szükséges támogatnunk a **kistermelői és élelmiszer-előállítói réteget**, amely ennek a sokszínűségnek a legfőbb letéteményese. A szükségletek felmérése és a szakmai-társadalmi konzultációk tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a 2014–2022 közötti időszakban alkalmazott támogatási rendszert tovább kell fejleszteni, s erre a KAP Stratégia Terv beavatkozásai jó lehetőséget biztosítanak.

Azért, hogy a közvetlen kifizetések formájában megvalósuló beavatkozások hatékonyan elősegítsék az azonosított szükségletek kielégítését, a pillérek közötti rugalmasság révén növelnünk kell a közvetlen kifizetésekre rendelkezésre álló pénzügyi források keretét. A pillérek közötti átcsoportosítás révén az uniós EMVA-források **25%-át irányítjuk át az I pilléres közvetlen kifizetésekre**. Ez nem veszélyezteti a vidékfejlesztési beavatkozások finanszírozását, hiszen a **II. pillérben a maximális 80%-os** nemzeti társfinanszírozás áll majd rendelkezésre.

Magyarország méreténél fogva az ország egész területére tervezi a beavatkozásait, ugyanakkor figyelembe vesszük, hogy a KAP célja a **vidéki területek fejlesztése, hátrányainak csökkentése**, ez pedig csak úgy teljesülhet, ha a felhasznált forrás ezeken a területeken hasznosulnak, és a forrásallokáció figyelembe veszi a vidéki települések gazdasági, társadalmi kihívásait. Ebben a tekintetben a jelenlegi KAP ex-post értékelése szerint a legjobb teljesítményt nyújtotta a hazai operatív programok közül annak köszönhetően, hogy a II. pilléres pályázati felhívások kiválasztási szempontjai között magas súlyt kapott a hátrányos helyzetű területek preferálása. Az I. pilléres források esetében a területi allokációt elsősorban a mezőgazdasági területek elhelyezkedése befolyásolta, de ez is elegendő volt ahhoz, hogy a források hozzájáruljanak a vidéki települések gazdasági szempontú fenntarthatóságához. Összességén ezért az egy lakosra számolt KAP I. és II. pilléres források tekintetében az országos átlagot jelentősen meghaladó fajlagos támogatási értékek jellemzőek a vidéki településekre, a 2000 fő alatti településekre, valamint a fejlesztendő és a komplex programmal fejlesztendő járási településeire. Tehát a jelenlegi **KAP ex-post értékelése alapján javasolt megtartani mind az I., mind a II. pillér területi célzását**, hiszen az kifejezetten hatékony eszköznek bizonyult a hátrányos térségek fejlesztéseinek ösztönzésére.

I. pillér tervezett beavatkozásai

A fenntarthatóságot elősegítő **alapszintű jövedelemtámogatást** területi megkülönböztetés nélkül tervezzük bevezetni, és a II. pillérből történő átcsoportosításnak, valamint a támogatható terület agrár-ökológiai kiterjesztésének köszönhetően úgy alakítottuk ki, hogy a hektáronkénti 58 ezer forint a kis és közepes gazdálkodók számára az ország egész területén hozzájáruljon a jövedelembiztonsághoz (DP01_E01_BISS_16).

A közvetlen kifizetések kis- és közepes méretű gazdaságok irányába történő átcsoportosítását 2023-tól azzal segítjük elő, hogy az **újraelosztó jövedelemtámogatást (redisztribúció, CRISS)** alkalmazzuk a korábban alkalmazott mezőgazdasági kistermelőknek nyújtott támogatás (korábbi SFS), valamint a degresszió és capping alkalmazása helyett. Ennek oka elsősorban az uniós szabályok változása, amely nem tette lehetővé a korábban alkalmazott beavatkozások tovább vitelét. Ugyanakkor nem élünk a csökkentés lehetőségével, így az újraelosztó támogatást (CRISS) a kötelező arányban, közvetlen támogatás 10%-ának mértékéig, öt év alatt összesen 242 milliárd forint értékben tervezzük alkalmazni. Így a jelenlegi időszakhoz képest **sokkal erőteljesebb jövedelem átcsoportosítás** irányul majd a kis- és közepes méretű gazdaságok felé,

egész pontosan **10%**, **szemben a 2020-as 3%-nál** alacsonyabb értékkel. Ezt úgy tervezzük elérni, hogy az első 10 hektár esetében plusz 20 ezer forint, az első 10 és 300 hektár esetében plusz 10 ezer forint jár a termelőinknek, a jelenlegi támogatásvonási határ, azaz 1200 hektáros birtokméret felett pedig nem jár újraelosztó támogatás. Ezzel a legkisebb 10 hektáros gazdálkodók esetében 34%-kal, a közepes családi gazdálkodókra jellemző 300 hektár esetében pedig 18%-kal nő a területalapú támogatás a BISS értékén felül

(DP02_E02_CRIS_16).

A **fiatal gazdáknak nyújtott** I. pillér szerinti támogatás esetében a támogatás mértékének több mint duplájára (25,2 ezerről 57,4 ezer forintra), valamint a területi korlát több mint háromszorosára (90-ről 300 hektárra) növelésének célja a birtok és adópolitikánkban is kiemelt szerepet játszó 300 hektáros kis-közepes családi gazdaságok támogatása. Továbbá lehetővé kívánjuk tenni, hogy a 2023 előtt induló fiatal mezőgazdasági termelők teljes mértékben kihasználhassák az ötéves támogatási időszakot. Tehát például egy 2021-ben indult fiatal termelő egészen 2025-ig igényelheti ezt a típusú többlettámogatást az egységes kérelemben annak ellenére, hogy a jelenlegi KAP-ciklus 2022. december 31-én lezárul (DP03_B01_YFS_16).

Az **agro-ökológiai program (AÖP)** végrehajtását oly módon dolgoztuk ki, hogy az előírások lehetővé tegyék a kis és közepes méretű gazdaságok részvételét is, amellyel így akár évente további 29,5 ezer forinttal növelhetik hektáronként a területalapú támogatásukat. (DP17_G01_ECOS_16: Agro-ökológiai program, 5 évre összesen 12,5 millió hektárra 363,2 milliárd forint.)

Fenntartjuk az érzékeny ágazatok **termeléstől függő támogatását (CIS)** is, mivel ez a SWOT-elemzések megállapításai, a partnerekkel folytatott konzultációk, valamint a felmerülő szükségletek és tapasztalatok alapján kulcsfontosságú a vidéki lakosság munkahelyteremtés révén történő megőrzéséhez, a jövedelembiztonsághoz és a diverzifikált mezőgazdasági termelési struktúra és az exportpotenciál fenntartásához. A termeléstől függő jövedelemtámogatás (CIS) elérhető marad az érzékeny ágazatok számára, amelyek nagyszámú, főként a gyümölcs- és zöldségágazatban vagy az állattenyésztésben tevékenykedő kisüzemet céloznak meg. (Zöldség és gyümölcs: DP05_E04_CISR_16, DP06_E05_CISV_16, DP07_E06_CISI_16, DP08_E07_CISO_16, DP09_E08_CISE_16, DP10_E09_CISF_16. Állattenyésztés: DP11_E10_CISS_16, DP12_E11_CISC_16, DP13_E12_CISM_16, DP14_E13_CISD_16).

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
DP01_E01_BISS_16	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	1 418 390 000 000	25 000 000,00 Ha
DP02_E02_CRIS_16	A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás	242 150 607 837	19 545 060,00 Ha
DP03_B01_YFS_16	Fiatalközvetítő mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	34 108 982 820	594 000,00 Ha
DP04_E03_CISB_16	Cukorrépa termesztés támogatása	14 222 693 952	60 600,00 Ha
DP05_E04_CISR_16	Rizstermesztés támogatása	3 556 046 051	13 585,00 Ha
DP06_E05_CISV_16	Zöldségnövény termesztés támogatása	11 598 885 028	133 800,00 Ha
DP07_E06_CISI_16	Ipari zöldségnövény termesztés támogatása	28 065 327 785	239 900,00 Ha
DP08_E07_CISO_16	Ipari olajnövény termesztés támogatása	1 330 596 375	33 785,00 Ha
DP09_E08_CISE_16	Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)	10 894 347 472	190 085,00 Ha

DP10_E09_CISF_16	Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)	11 955 471 238	89 080,00 Ha
DP11_E10_CISS_16	Anyajuhtartás támogatása	39 111 066 701	3 829 650,00 fejszám
DP12_E11_CISC_16	Anyatehéntartás támogatása	62 224 898 145	1 237 275,00 fejszám
DP13_E12_CISM_16	Hízott bika támogatás	9 093 898 642	465 610,00 fejszám
DP14_E13_CISD_16	Tejhasznú tehéntartás támogatása	122 672 884 558	1 076 915,00 fejszám
DP17_G01_ECO_16	Agro-ökológiai alapprogram	363 175 000 000	12 500 000,00 Ha

II. pillér tervezett beavatkozásai

A **mezőgazdasági kisüzemeket célzó** támogatási konstrukciót tervezünk a 2021/2115/EU rendelet 73. cikke szerinti átalánytámogatás formájában. E beavatkozás célja kifejezetten a legkisebb gazdaságok fejlesztéseinek támogatása. Az ide vágó célkitűzések: a piac stabilizálása és fejlesztése; a termékszerkezet korszerűsítése és diverzifikálása; a hagyományos, kézműves termékek előállításának és feldolgozása; a termelési módszerek korszerűsítése; a környezeti hatékonyság növelése, a hozzáadott érték növelése és a digitalizáció (RD09_B05_SML_73). Külön beavatkozással célozzuk azokat a **dísznövénytermesztő kisvállalkozásokat**, akik nem minősülnek mezőgazdasági termelőknek és így az előző beavatkozásnak nem lehetnek kedvezményezettjei (RD54_R14_OGR_73)

A vidékfejlesztési beavatkozások közül több is szolgálja a kis-közepes gazdaságok piacrajutását, így együttműködésen alapuló megközelítéssel segíteni kívánjuk az **ellátási lánc rövidítését**, a termelők és fogyasztók kapcsolatának szorosabbra fűzését (RD49_R09_SCC_77). A helyi termékek piacrajutását segíti a **falusi turizmust** fejlesztő együttműködések támogatása is (RD51_R11_TUC_77). A KAP Stratégiai Terv hozzájárulása a turisztikai szolgáltatások fejlesztéséhez alapvető jelentőségű, hiszen a helyi termékrendszerek fejlesztése, a biológiai sokféleség megőrzése, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása és a tájak védelme mind a turisztikai attrakciók és szolgáltatások alappillérei.

A **LEADER** beavatkozáson keresztül – a korábbi tapasztalatok figyelembevételével – a vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló helyi akciócsoportok számára biztosítunk támogatást (RD57_R15_LDR_77). Hangsúlyt fektetünk a társadalmi innovációt megvalósító együttműködések, a társadalmi vállalkozások, így a szociális szövetkezetek támogatására (RD50_R10_SEC_77) is. A digitalizációt előtérbe helyező fejlesztések kiemelt szerephez jutnak az **okosfalusi stratégiák** kidolgozása és végrehajtásának elindítása tekintetében (RD56_D03_SVC_77).

Az **AKIS intézkedések minden eleme** (tájékoztatási szolgáltatás, tanácsadás, képzés, innováció) közvetlenül hozzájárul a vidéki területekre történő igazságosabb támogatáseloszláshoz, ugyanakkor a falugazdász hálózat működése a legfontosabb tájékoztatási és ügyintézési pont a legkisebb 110 ezer gazdálkodó számára (RD59_A02_INF_78). Az AKIS beavatkozásokról részletesen külön fejezetben lehet tájékozódni.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD09_B05_SML_73	Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	31 000 000 000	3 953,00 művelet
RD49_R09_SCC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	1 600 000 000	23,00 művelet
RD50_R10_SEC_77).	Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	1 600 000 000	21,00 művelet
RD51_R11_TUC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztéséért	1 600 000 000	21,00 művelet

RD56_D03_SVC_77	Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	1 600 000 000	150,00 művelet
RD57_R15_LDR_77	LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása	63 000 000 000	670,00 művelet
RD59_A02_INF_78	Falugazdász hálózat működtetése (TISz)	25 000 000 000	2 250 000,00 alkalom

2.2 Generációs megújulást szolgáló beavatkozások – Gazdasági fejlődés szakpolitikai cél

Amint azt a szakpolitikai céljaink között rögzítettük, Magyarország elkötelezett a sikeres agrár generációs megújulás elősegítése mellett. A KAP Stratégiai Tervben **I. és II. pillérében összesen öt generációs megújulást közvetlenül szolgáló beavatkozást** terveztünk, a jelenlegi időszakhoz képest **háromszorosára forráskerettel** (112 milliárd forintra). Továbbá a kiválasztási kritériumokon és a támogatásintenzitáson keresztül minden egyéb mezőgazdasági üzemek fejlesztését szolgáló beruházási intézkedés esetében is előnyben részesítjük a fiatalgazdákat. Ezen beavatkozások jövő évtől támogathatják a **családi gazdaságok** érdekében nemzeti hatáskörben indított **szakpolitikai programot**, amely adókönyvtételeket, adminisztratív terhek csökkentését, szemléletformálást és a képzési rendszer átalakítását foglalja magában. További fontos lépés lesz, a **2022-ben** a Vidékfejlesztési program keretében tervezett **bemutatóüzem fejlesztési** pályázat, amely a közép- és felsőfokú agrárképző intézmények tangazdaságainak digitalizációját célozza. Ezzel a tervezett új pályázattal már az új KAP AKIS beavatkozások hátterét szeretnénk kialakítani, hiszen a modernizált tangazdaságok a köznevelésben résztvevő diákok mellett a fiatalgazda felnőttképzés számára is vonzó gyakorlati képzési helyet biztosítanak.

I. pillér tervezett beavatkozása

Az **I. pillérben** - a Stratégiai terv rendelet 30. cikkének alkalmazása tekintetében – a következő alapvetések kerültek rögzítésre:

1. A 30. cikk (2) bekezdése alapján, lehetőséget biztosítunk a 2023 előtt induló fiatal gazdák számára az ötéves támogatási időszak teljes kihasználására az új, kedvezőbb feltételek mellett;
2. 2023-tól a korábbi 1% helyett a közvetlen **támogatások 1,4%-át fordítjuk** az I. pillérből a fiatal gazdák induló területalapú támogatására, ami évi 18 690 804 EUR/év összeget jelent;
3. Az emelt forráskeret egyaránt lehetőséget ad a fajlagos támogatás 67-ről 157 EUR/ha összegre, valamint a területkorlát 90-ről 300 hektárra történő emelésére;
4. A szakképzettség terén mutatkozó hiányosságok kezelése érdekében az I. pillérben is lesz egy minimálisan elvárt releváns mezőgazdasági képzettségi küszöb és/vagy mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó feltétel;
5. Tekintettel arra, hogy a fiatal gazdák rendelkezésére álló terület az első kérelem benyújtásakor átlagosan 15 hektár körül alakul, ezért a 29. cikk szerinti újraelosztó (redisztributív) támogatás kis és közepes méretű gazdaságok támogatását emelő hatása révén a fiatal gazdák átlagos támogatási szintje azon beavatkozás révén is emelkedhet.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
DP03_B01_YFS_16	Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	34 108 982 820	594 000,00 Ha

II. pillér tervezett beavatkozásai

A fiatal mezőgazdasági termelők támogatása, ennek megfelelően a **II. pilléres vidékfejlesztési beavatkozásoknál** a következő alapvető támogatási célok kerültek rögzítésre. A 69. cikkben megfogalmazott vidékfejlesztési pillér keretei között, továbbra is hangsúlyos elemként jelenik meg a

generációs megújulás kérdése, a 75. cikk fiatalgazda támogatása és a 73. cikk beruházásainak dedikált részével teljesítjük a **közvetlen támogatási boríték 1,6 %-ával egyenértékű** forrásallokációs értékét. A közvetlenül ható beavatkozások esetében a tervezett keretösszegek is feltüntetésre kerültek, a közvetetten hatók esetében azonban nem.

A 75. cikk (2) bekezdése a) pontja alapján támogatást nyújtunk **fiatal mezőgazdasági termelőknek tevékenységük megkezdéséhez**. Jelenlegi is alkalmazott beavatkozás, 93 millió euró tervezett keretösszeggel, ami +68% növekedést jelent a 2014-2020 időszakhoz képest. A mezőgazdasági tevékenység hatékony elindításának, továbbfejlesztésének előfeltétele az alapvető szakismeret, valamint a termelési potenciál megléte, amelyek alapul szolgálhatnak az üzleti tervében megfogalmazottak elérése céljából az induló fiatal gazdálkodók számára. Ezért ezeket a támogatáshoz való jutás jogosultsági kritériumaként határozzuk meg. Cél, hogy tevékenységüket a fiatalok hosszú távon fenntartsák, ezt szolgálják a meghatározott kötelezettségvállalások, például a kötelező beruházás megvalósítása (RD05_B01_YFS_75).

A 75. és a 77. cikkek alapján támogatási lehetőséget biztosítunk **működő gazdaságok átvételére, illetve a gazdaságátadásra** az előző esetében egy vállalkozás-indítás jellegű támogatással, míg utóbbi egy együttműködés típusú támogatás lenne. A versenyképes mezőgazdaság fenntartásának hatékony eszközeként tekintünk a működő, jól teljesítő üzemek továbbműködtetésére és fejlesztésére. A működő üzemek átadása elősegíti a generációs megújulást, amely során a nyugdíjkorhatárhoz közel álló, tevékenységük megszüntetését tervező termelők üzemeit fiatalabb gazdálkodók veszik át. A 75. cikk alapján a működő gazdaság átvevőjét támogatjuk induló támogatás formájában, míg a 77. cikk alapján a gazdaság átadóját egy együttműködési támogatásban részesítjük 10 és 100 ezer EUR közötti mértékben. A generációváltás – benne a gazdaságátadás – támogatása alapvetően a mezőgazdasági termelők korszerkezetének javítását célozza, de ugyancsak fontos célkitűzés, hogy a jól működő, versenyképes üzemek ne kerüljenek bezárásra, ezáltal is biztosítva a vidéki foglalkoztatás szinten tartását, hozzájárulva a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez (RD06_B02_YFY_75, RD07_B03_YFO_77).

A mezőgazdasági vállalkozásokhoz hasonlóan az erdőgazdálkodók esetében is jellemző az elöregedés. Az erdőgazdálkodás rendkívül hosszú megtérülési ideje és a racionális üzemméret eléréséhez szükséges tőke és hitel-ellátottság rendkívül nehézkes az ágazati szakemberek számára. Ennek megfelelően szükséges a 75. cikk alapján a **fiatal erdőgazdálkodó szakemberek önálló vállalkozásindításának** célzott ösztönzése, támogatásuk fő célja az, hogy az erdőgazdálkodásban is kialakult kedvezőtlen korstruktúra javuljon. Járulékos cél a gazdálkodó nélküli erdők lehetőség szerinti újra gazdálkodásba vonása. A fiatal erdőgazdálkodó szakemberek vállalkozás-indításának elősegítését speciális lump sum jellegű támogatással kívánja Magyarország elérni (RD08_B04_BIS_75).

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD05_B01_YFS_75	Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	39 692 465 225	1 500,00 kedvezményezett
RD06_B02_YFY_75	Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával	22 000 000 000	602,00 kedvezményezett
RD07_B03_YFO_77	Generációs megújulás a gazdaság átadó együttműködés alapú támogatásával	10 000 000 000	602,00 kedvezményezett
RD08_B04_BIS_75	Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	7 000 000 000	639,00 kedvezményezett

Fentiekén kívül – kapcsolódva a generációs megújulás ösztönzéséhez – lehetőséget biztosítunk vidéki, a helyi szükségleteket kiszolgáló árutermelő vagy szolgáltató **vállalkozások elindítására és a fejlődőképes mezőgazdasági kisüzemek** fejlesztésére is. A fiatal mezőgazdasági termelők üzemeinek fejlesztéséhez

nyújtott megemelt támogatási intenzitás sikeres eszköznek bizonyult a Vidékfejlesztési Program keretében, az előző programozási időszakban kiírt beruházásokat támogató pályázatok esetében. Ezért a fiatal mezőgazdasági termelők a 73. cikk alapján, a **mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági és digitális fejlesztéséhez** nyújtott beruházási támogatások kapcsán továbbra is számíthatnak a megemelt támogatási mérték lehetőségére, ráadásul a korábbihoz képest magasabb, 15%-os mértékben (RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73, RD09_B05_SML_73).

A 78. és 75. cikk alapján tervezett **AKIS beavatkozások** mindegyike szolgálja a fiatal gazdákat (falugazdászálózat, tanácsadási szolgáltatás, képzés, innováció). A legközvetlenebbül a képzések és bemutató üzemi programok beavatkozás, amelynek keretében a II. pilléres fiatal gazda támogatásokat igénybe vevők számára – a jelenlegi időszakhoz hasonlóan – kötelező és választható képzéseket is tervezünk biztosítani, 100%-os támogatásintenzitás mellett (RD58_A01_TRA_78). Az AKIS beavatkozásokról külön fejezetben készült részletes áttekintés.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD01_E01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	618 399 999 891	3 141,00 művelet
RD02_D01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	100 000 000 000	1 264,00 művelet
RD09_B05_SML_73	Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	31 000 000 000	3 953,00 művelet
RD58_A01_TRA_78	Képzések és bemutatóüzemi programok	5 000 000 000	1 670 000,00 óra

Generációs megújulást támogató hazai intézkedések

Mivel az agráriumban gazdálkodók meghatározó többségét a mezőgazdasági őstermelők és egyéni vállalkozók alkotják, ezért a generációs megújulást elősegítő intézkedések első lépését a **családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény** hatályba lépése jelentette, amely rendezte a mezőgazdasági őstermelők, az őstermelők családi gazdaságának jogállását és a családi mezőgazdasági társasági minősítés elnyerésének feltételeit. A kedvezőbb szabályozás és adózás 2021. évtől életbe lépett, amelynek igénybe vételére év végéig 66 ezer családi gazdaság jelentkezett, úgy véljük ez az a gazdálkodói kör, amely a legfontosabb bázisát képezi a generációs megújulásnak. Az elmúlt időszak felméréseinek eredményeit tekintve a pénzügyi okok után a legnagyobb nehézséget a gazdaság átadásánál-átvételénél az adminisztrációs terhek jelentették. Ezért következő lépésként, annak érdekében, hogy még a gazdálkodók életében végbemenő gazdaságátadások megvalósulhassanak, új egykapus ügyintézőt szolgáló, speciális mezőgazdasági gazdaságátadási szerződést dolgoztunk ki. Az új jogintézményét és a hozzá kapcsolódó kedvezményeket az **agrárgazdaságok átadásáról** szóló, december végén megjelent **2021. évi CXLIII. törvény** tartalmazza, amely 2023. január 1-től segíti a magyar mezőgazdaság generációs megújulását. Az új szabályozásokhoz illeszkedően terveztük a KAP Stratégiai Terv által biztosított beavatkozásokat.

Fontos, hogy **folyamatos kampányokkal formáljuk a gazdálkodók szemléletét** annak érdekében, hogy tudatosan tervezzék meg és készüljenek fel a gazdaság átadására abban az esetben is, ha azt nem is véglegesítik életükben. A gazdaságátadás az emocionális kérdésekkel és az adminisztratív feladatokkal összességében egy hosszú folyamat, amely során az első lépések, azaz az átadásról való döntés meghozatalának elmaradása vezet a nem kellőképpen megtervezett, és ezért a gazdaság feldarabolásával vagy működtetésének megszüntetésével, tehát kudarccal végződő átadáshoz. A fiatal generációk számára a mezőgazdasági pálya vonzóvá tételét hátráltatja az agrár- és élelmiszeripari szakmák kifejezetten alacsony presztízse. A fiatal generáció megszólítása, szemléletformálása fontos, amelyben kiemelt szerepet játszanak a különböző szakmai érdekképviseleti szervezetek által szervezett ifjúsági programok.

Fontos feladatok állnak előttünk a gazdálkodók képzése tekintetében is. Az ágazatot már a pályaválasztás során vonzóbbá kell tennünk, ezt a célt is szolgálja a **magyarországi középfokú és felsőfokú képzési rendszer 2020 és 2021 évi átalakítása**. Mind a közép, mind a felsőfokú agrárképzésben növekedett a beiratkozott hallgatók létszáma az elmúlt években. A szakképzés esetében a duális képzés hangsúlyossá vált azáltal, hogy az ágazati alapvizsgát követően a tanulók növekvő képzési időt töltenek mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalkozásoknál, ezzel is segítve a generációváltást és a munkaerőhiányos agráriumot. A korszerű képzésekben erősíteni szükséges a digitalizáció nyújtotta előnyöket, meg kell ismertetni a tanulókkal az elérhető legjobb technológiát, mivel a technológiai fejlődés és innováció révén a fizikai munkavégzés háttérbe szorulása várható, ami által javulhat a mezőgazdasági szakmák fiatalok és képzett munkakeresők általi megítélése is.

2.3 Mezőgazdasági kockázatkezelést szolgáló beavatkozások – Gazdasági fejlődés szakpolitikai cél

Magyarországon az időjárás kockázatok kezelése a 2012-ben bevezetett kockázatkezelési rendszer keretében történik. A kezdetben 2 pillérrel (agrár-kárenyhítési rendszer, biztosítási díjtámogatás) elindult rendszer a **2021-es évre négy pillére** bővült:

- I. pillér: az Európai Bizottságnál notifikált, nemzeti forrásból finanszírozott agrár-kárenyhítési rendszer;
- II. pillér: az uniós társfinanszírozású, mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás (növénybiztosításokra);
- III. pillér: az uniós forrásból kialakított, nemzeti forrásból működtetett országos jégkarmérséklő rendszer (JÉGER),;
- IV. pillér: mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer.

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer az Agrárminisztérium folyamatos monitoringja mellett működik, amely lehetővé teszi a jogszabályi keretek folyamatos módosítását a működési tapasztalatok függvényében. A veszélynek közl a jégeső, téli-, tavaszi- és őszi fagy, vihar, aszály, mezőgazdasági árvíz és felhős szakadás okozta veszteségeket az I. és a II. pillér is kezeli illetve mérsékli, az agrárkárenyhítés mindezen veszélyneveken túl a belvízkárok kezelésére is kiterjed.

A fenti kockázatkezelési eszközöket egészítik ki a KAP II. pillérében rendelkezésre álló éghajlatváltozásból eredő és időjárás kockázatok (eső-jégeső-, tavaszi fagykár) **megelőzését szolgáló termelői beruházási** beavatkozások.

Az **agrárkárenyhítési rendszer (I. pillér) támogatása nem része a KAP Stratégiai Tervnek**. Tagjai a befizetett kárenyhítési hozzájárulás megfizetése mellett a növénykultúra szintjén 30 százalékot meghaladó hozamcsökkenés, illetve 15 százalékot meghaladó hozamérték-kiesés esetén kárenyhítési juttatásban részesülhetnek. A kárenyhítő juttatás legfeljebb a hozamérték-csökkenés 80 százaléka lehet, amennyiben megfelelő növénybiztosítással rendelkezik a termelő (annak hiányában csupán 40 százalék). A károk fedezetét a Kárenyhítési Alapban rendelkezésre álló források jelentik, amelynek fedezete az éves termelői befizetések mellett az ugyanolyan összegű éves állami hozzájárulás. Az agrárkárenyhítési rendszerben való részvétel bizonyos mérethatárok (10 hektár szántóföldi növény, 5 hektár szántóföldi zöldség, 1 hektár ültetvény) felett kötelező. A jelzett területméretek alatt önkéntes csatlakozásra van lehetőség. A kockázatközösségben részt vevők száma az I. pillér 2012. évi elindulása óta 72-78 ezer fő között alakult, a lefedett terület nagysága 2019-ben 3722 ezer hektár volt, amely a vetésterület 92,7 százaléka.

II. pillér tervezett beavatkozásai

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pillére azok számára kínál **díjtámogatott biztosítást**, akik az agrárkárenyhítés által nyújtott védelemnél nagyobb mértékben szeretnék mérsékelni időjárás kockázataikat. Annak keretében legfeljebb 70 százalékos támogatási intenzitás mellett (2019-ig 65 százalék volt a díjtámogatás maximuma) köthetnek biztosítást a termelők háromféle („A”, „B” és „C”) biztosítási típus formájában. A részvétel önkéntes, ugyanakkor az agrárkárenyhítéshez szorosan

kapcsolódva a termelő a neki járó kárenyhítő juttatás felére jogosult, amennyiben nem rendelkezik az adott növénykultúrára jellemző káreseményre biztosítási szerződéssel. A biztosítással rendelkező termelő részére fizethető kárenyhítő juttatás összegébe bele kell számítani a biztosító által kifizetett kártérítési összeget is.

A díjtámogatott növénybiztosítások jelentősége, hogy azok 2012. évi bevezetésével lehetővé vált több olyan korábban nem biztosított kockázat kezelése, mint az aszály, a felhőszakadás, a tavaszi fagy, vagy a mezőgazdasági árvíz, illetve szélesedett a biztosítható növénykultúrák köre, bővült a kockázatközösség. A díjtámogatott biztosítást kötő termelők száma a rendszer bevezetése óta folyamatosan nő: míg 2012-ben mindössze 3 piaci biztosító kínált díjtámogatott biztosításokat, addig 2021-ben már 4 piaci biztosító és 7 nonprofit biztosító egyesület. 2020-ban közel 21 ezer termelő vette igénybe ezt a kockázatkezelési eszközt, és a biztosítások által lefedett terület meghaladta az 1 650 ezer hektárt, amely a vetésterület több mint 40 százaléka. Magyarország az EU azon kevés tagországai közé tartozik, ahol az agrárbiztosítási piacon viszonylag sok (11 biztosító illetve biztosítóegyesület) szereplőtalálható. Az intézkedés nemzetközi viszonylatban is rendkívül sikeresnek mondható, amelyet az is alátámaszt, hogy arról az Európai Számvevőszék is pozitívan nyilatkozott a jelentésében. A beavatkozás finanszírozása 2025. év végéig a Vidékfejlesztési Program keretéből, majd 2026. évtől a KAP Stratégiai Terv keretéből fog megtörténni, azzal, hogy a 2026. évi igények a 2027. pénzügyi év terhére kerülnek elszámolásra (RD16_I01_INS_76).

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer III. pillére az **országos jégkarmérséklő rendszer (JÉGER)**, amely a Magyarországon egyik leggyakrabban előforduló veszélynem elleni védekezést segíti. A 2018 májusától elindított rendszer kialakítása keretében mintegy ezer talajgenerátor telepítésével az ország egész területe lefedésre került. A beruházás a Vidékfejlesztési Program keretében valósult meg, a működtetés éves finanszírozását a Kárenyhítési Alap fedezi. A talajfelszínen működő berendezésekből elpárologtatott ezüst-jodid csökkenti a kialakuló jégzemcsék méretét. A technológia jelentősen mérsékli a jégesőkárokat, amelynek volumene a rendszer indítása óta elmaradt a bevezetést megelőző évekhez képest. A III. pillér nem kizárólag a mezőgazdaságot védi a jégeső kártételei ellen, hanem ágazattól függetlenül a nemzetgazdaság egészében csökkenti a jégesőkár okozta veszteségeket (RD18_R03_JGR_73).

A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer IV. pillér, a **mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer** túlmutat a többi mezőgazdasági kockázatkezelési pilléren a lefedett kockázatok tekintetében, hiszen a jövedelemingadozást mérsékli, függetlenül attól, hogy az milyen okból következett be. A krízisbiztosítási rendszer nemcsak az időjárás, de valamennyi termelési, piaci, gazdasági kockázat hatását ellensúlyozza. Másik jelentősége, hogy a mezőgazdasági ágazat egésze számára elérhető, beleértve az állattenyésztést is, ahol piaci feltételek között a kockázatkezelési eszközök kevésbé terjedtek el. A rendszerhez önkéntesen csatlakozó tagok a krízisbiztosítási hozzájárulás megfizetésével a korábbi évek átlagához képest 30 százalékot meghaladó jövedelemkiesés esetén részesülnek kompenzációban, amelynek összege a kiesés legfeljebb 69,9 százaléka. A térítések forrása 30 százalékban a tagok által megfizetett hozzájárulás, 70 százalékban EMVA támogatás. A krízisbiztosítási rendszer finanszírozása 2025. év végéig a Vidékfejlesztési Programból, a 2026. évtől pedig a Stratégiai Tervből történik. A jövedelemkiesés meghatározásakor a mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer I. (agrárkár-nyhítési) és II. (biztosítási díjtámogatás) pillérének térítései figyelembevételre kerülnek (RD17_I02_IST_76).

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD16_I01_INS_76	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás	26 000 000 000	51 000,00 kedvezményezett
RD17_I02_IST_76	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	4 000 000 000	1 Alap

RD18_R03_JGR_73	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkármentesítő rendszer digitális átállása	5 000 000 000	1 rendszer
-----------------	---	---------------	------------

Kapcsolódva a kockázatkezeléshez a vidékfejlesztési beavatkozás-típusok keretében támogatást biztosítunk különféle – például a kiszámíthatatlan időjárási viszonyokból eredő – káros hatásokat mérséklő vagy **megelőző beruházások megvalósítására**. Ezek ugyanis közvetlenül érintik a mezőgazdaságból élőket: sorozatosan jelentkező tavaszi fagyokkal, aszályos időszakokkal, vagy éppen szélsőséges mennyiségű csapadékkal kell számolniuk. A kihívásoknak a gazdák akkor tudnak megfelelni, ha modernizálják termelési rendszereiket, a káros hatások mérséklését vagy elkerülését lehetővé tevő technológiai fejlesztéseket hajtanak végre. A 73., illetve a 74. cikkek alapján lehetőséget biztosítunk a különféle időjárási kockázatok (pl.: jégesőkár, fagykár, esőkár) megelőzését szolgáló beruházások végrehajtására, a vízvisszatartás és eljuttatás létesítményeinek kialakítására, illetve a melioráció és a vízfelhasználás-hatékonyság javítására.

Abban az esetben ha minden termelői gondosság ellenére egy adott területen hosszú évek óta folyamatosan nem sikerül megfelelő hozamokat elérni, akkor a termelői kockázatkezelés és megelőzés hatékony módja lehet az adott terület **agro-ökológiai földhasználat váltása**, amelyre szintén lehetőséget tervezünk biztosítani az új időszakban .

Továbbá az **AKIS intézkedések** minden eleme (falugazdász-hálózat, tanácsadás, képzés, innováció és digitalizáció) hozzájárulhat ahhoz, hogy a termelők a megfelelő kockázatkezelési és megelőzési döntést hozzák meg, amely kiegészül az ágazati programok AKIS jellegű intézkedéseivel és amelyet hatékonyan támogat a kibővített KAP hálózat innovációs és zöld támogató egysége. Beavatkozások részletes bemutatásáról külön AKIS alfejezet készült.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD01_E01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	618 399 999 891	3 141,00 művelet
RD02_D01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	100 000 000 000	1 264,00 művelet
RD12_W01_WTO_74	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemeken belüli beruházás	68 000 000 000	998,00 művelet
RD15_W04_COP_77	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	2 000 000 000	27,00 művelet
RD21_G04_LCI_73	Agro-ökológiai nem termelő beruházások	7 267 277 476	1 451,00 művelet
RD22_G05_LCP_70	Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés	10 522 587 920	52 500,00 Ha

2.4 Környezet és klímavédelmi célokat szolgáló beavatkozások – Zöld jövő szakpolitikai cél

A 2023-2027 közötti időszakra vonatkozó Közös Agrárpolitika (KAP) egyik leghangsúlyosabb célkitűzése a **környezetvédelem és az éghajlat-politikai fellépések előmozdítása** a mezőgazdaság és erdőgazdálkodás területén és az Európai Unió kapcsolódó célkitűzéseinek teljesítéséhez való hozzájárulás. Szakmai megfontolások alapján, több dedikált társadalmisítási esemény eredményét figyelembe véve döntöttünk az **5 szintű „Zöld felépítmény”** I. (EMGA) és II. (EMVA) pilléres beavatkozásainak tartalmáról és a hozzájuk rendelt forrásokról. A célunk az volt, hogy **az I. pillér** (EMGA) esetében egy olyan racionális agro-ökológiai alapprogramot (eco-scheme) hozzunk létre, **amely a lehető legtöbb**

termelőt a lehető legtöbb hektáron ér el, és így erős AKIS támogatással a széleskörű gazdálkodói szemléletváltás mozgatórugója lehet („sokakkal lépünk néhányat előre”). Amelyre épülve alakítottuk ki azokat a **II. pilléres agrár-környezeti és klíma beavatkozásokat**, amelyek a gazdálkodók területi és kihívás különbségeit figyelembe véve nagyobb **célzottságot és hosszabb elköteleződést** tudnak biztosítani („**célzottan lépünk előre sokat**”). Magyarország a KAP Stratégiai Tervében kialakított 5 szintű „Zöld felépítményével” a szakmai szempontok mellett, pénzügyileg is teljesíti a **jelentősen magasabb zöld ambíciószintet az előző programozási időszakhoz képest**. A magyar KAP Stratégiai Terv I. és II. pilléres beavatkozásaiból összeállított mezőgazdaságot és erdőgazdálkodást érintő környezet- és klímapolitikai terve („Zöld felépítménye”) hatékonyan járul hozzá az **uniós Zöld Megállapodás (Green Deal) céljainak teljesüléséhez** is. Az „Zöld felépítmény” leírását az alábbiakban foglaljuk össze, míg a környezet és klímavédelmi hozzájárulásuk részletes leírása az V. mellékletben található. A KAP Stratégiai Tervben kialakított 5 beavatkozási szintű „Zöld felépítmény” egyúttal hatékonyan járul hozzá az uniós **Zöld Megállapodás (Green Deal) céljainak teljesüléséhez** is (részletesen lásd V. melléklet 5.3 pontja).

1. szint: Támogatható terület fogalom bővítése agro-ökológiai területekkel (AÖT)

A **támogatható terület fogalmának agro-ökológiai területekkel történő bővítése** olyan területekkel, amelyek jelenleg vagy az ellenőrzéskor kerülnek kizárásra, vagy eleve nem tartoznak a támogatható terület fogalmába. Ezzel az új, komoly környezeti ambíciószint növekedést biztosító intézkedéssel az a célunk, hogy a támogatható terület fogalmát nagyjából 100 ezer hektárral növeljük. Így szeretnénk biztosítani, hogy a termelőinket az alap területalapú jövedelemtámogatás (BISS) ne készítse arra, hogy csökkentsék, vagy legfeljebb szinten tartsák a környezet- és klímapolitikai szempontból értékes területeiket (például átmeneti vízborítású területek, vagy új mezővédő erdősávok stb.).

DP01_E01_BISS_16: A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás, 5 évre összesen 500 hektárra 29 milliárd forint. Így a résztvevő termelők 58 ezer forintot kapnak hektáronként területalapú támogatásuként.

2. szint: Kötelező környezeti és klímavédelmi alapfeltételek (kondicionalitás)

A **fenntarthatóságot elősegítő alapszintű jövedelemtámogatáshoz** olyan új, emelt szintű feltételrendszer, amely minden termelőre vonatkozó, a jelenlegi zöldítéshez hasonló, ám kompenzáció nélkül is kötelezően betartandó környezet-, és klímavédelmi feltételrendszer a kibővített támogatható területtel együtt. A kondicionalitás előírásainak környezet és klímavédelmi célokhoz történő hozzájárulásának részletes leírását az V. melléklet 5.2 fejezete tartalmazza.

DP01_E01_BISS_16: A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás, 5 évre összesen 25 millió hektárra 1 418 milliárd forint. Így a résztvevő termelők 58 ezer forintot kapnak hektáronként területalapú támogatásként.

3. szint: Önkéntes agro-ökológiai program (AÖP, eco-scheme)

Az **agro-ökológiai program (AÖP)** olyan új környezet-, és klímavédelmi beavatkozás, amelynek talaj- és vízvédelmi, illetve biodiverzitás-védelmi előírásai magasabb szintűek, mint a 2. szintű kondicionalitás előírásai. A beavatkozás kidolgozásánál az volt az alapelvünk, hogy a lehető legtöbb termelő számára biztosítsunk olyan előírásokat, amellyel érezhető, de nem teljesíthetetlen környezet- és klímavédelmi előrelépést tehetnek.

DP17_G01_ECOS_16: Agro-ökológiai program, 5 évre összesen 12,5 millió hektárra 363,2 milliárd forint. Így a résztvevő termelők 29,5 ezer forinttal növelhetik hektáronként a területalapú támogatásukat.

4. szint: Önkéntes agro-ökológiai átállást segítő beavatkozások

Natura 2000 gyepek és erdő területek kompenzációja, az **AKG és ÖKO** (szektoriális is) támogatások, valamint az **erdő EKV** beavatkozások mind azt a célt szolgálják, hogy a mezőgazdasági termelőink és erdészeink a kötelező és az önkéntes alapfeltételeknél (2. és 3. szint) magasabb szintű környezet- és klímavédelmi előírásokat vállaljanak. Ezek olyan beavatkozások és előírások, amelyeket ismernek, és jelenleg is nagy számban alkalmaznak, így elsősorban az új uniós elvárásoknak megfelelő finomhangolásukat tervezzük. Az agro-ökológiai átálláshoz szükséges **nem termelő beruházások**, valamint ezen beruházások **fenntartásának** támogatása új, illetve újratervezett beavatkozások, ahol jelentős ambíciószint emelkedést céloztunk meg. Az **erdőtelepítés és a fenntartási** támogatás szintén olyan vállalat, amely közvetlenül szolgálja az agro-ökológiai átállást. A beavatkozások újra tervezésével és a forráskeretük jelentős emelésével szeretnénk elérni, hogy a jelenlegi időszak alacsony termelői érdeklődése megváltozzon és így minél több gazdálkodót segítsünk velük a 2-4. szint elvárásainak való megfelelésben.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD19_G01_AEC_70	Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	471 000 000 000	3 282 053,00 Ha
RD20_G02_ORT_70	Ökológiai gazdálkodás támogatása	73 000 000 000	941 948,00 Ha
RD21_G04_LCI_73	Agro-ökológiai nem termelő beruházások	7 267 277 476	1 451,00 művelet
RD22_G05_LCP_70	Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés	10 522 587 920	52 500,00 Ha
RD23_G06_NAG_72	Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	60 234 125 000	1 435 000,00 Ha
RD34_F01_NAF_72	Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések	70 680 000 140	1 010 000,00 Ha
RD35_F05_AFI_70	Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	23 566 824 695	207 000,00 Ha
RD38_F08_AFI_73	Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása	71 330 000 170	2 500,00 művelet
RD39_F06_AFM_70	Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása	73 363 999 900	200 000,00 Ha
SC13_G01_FVO_47 ¹	Zöldség-gyümölcs ágazati ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs	felülről nyitott	184 Operatív Program
SC18_G02_FVL_47 ¹	Zöldség-gyümölcs ágazati éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs	felülről nyitott	184 Operatív Program

A **genetikai erőforrások megőrzése** érdekében megőriznénk az állati in-situ, ex-situ, in-vitro és a növényi ex-situ, valamint az erdészeti génmegőrzés támogatását, továbbá az ambíciószint növelésének érdekében bevezetnénk a növényi in-situ megőrzés támogatását.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD24_G07_GAX_70	Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése	1 600 000 000	37 440,00 állattartó egység
RD25_G08_GAI_70	Állati genetikai erőforrások in situ	14 800 000 000	198 996,00 állattartó

¹ SC11-28-as számú szektorális beavatkozások esetén nincs elkülönítve beavatkozásokként a teljes forráskeret és a tervezett kimeneti érték. A teljes forráskeretet és kimeneti értékeket összesítő táblázatok megtalálhatók az I. és II. mellékletben.

	megőrzése		egység
RD26_G09_GAV_70	Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	1 600 000 000	74 000,00 állattartó egység
RD27_G10_GPX_70	Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	2 400 000 000	510 000,00 művelet
RD28_G11_GPI_70	Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése	1 600 000 000	193 702,00 Ha
RD36_F06_AFM_70	Erdő- genetikai több éves kötelezettségvállalások	5 475 000 000	120,00 művelet

Az **állattartási beavatkozások**, amelyekkel a jogszabályi alapfeltételeknél szigorúbb előírások betartását szeretnénk ösztönözni, ebben az esetben az ambíciószint növekedést az biztosítja, hogy a jelenlegi alkalmazott tejlőtehen intézkedés mellett a húshasznú szarvasmarha, a baromfi, a sertés, a kiskérődzők és a méhek esetében is bevezetnénk ezt a beavatkozást.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD29_G12_AWC_70	Állattartási kiskérődző	7 800 000 001	136 365,00 állattartó egység
RD30_G13_AWC_70	Állattartási szarvasmarha (húshasznú, tejhasznú)	34 800 000 001	2 021 322,00 állattartó egység
RD31_G14_AWC_70	Állattartási sertés	31 650 000 000	6 588 000,00 állattartó egység
RD32_G15_AWC70	Állattartási baromfi	37 860 000 000	4 590 000,00 állattartó egység
RD33_G16_ANB_70	Állattartási támogatás a méhészeti ágazatban	7 800 000 001	900,00 állattartó egység

5. szint: Egyéb beavatkozások környezet-, klímavédelmi és adaptációs hatással – közvetetten

A **mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági** fejlesztése, a **mezőgazdaság digitális** átállása, a **vízfelhasználás hatékonyságát** javító beavatkozások, mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek a versenyképesség mellett hozzájárulnak a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás fenntarthatóbb működéséhez is. Ezen beavatkozások jó része jelenlegi is ismert és népszerű, ezért az ambíciószint növekedést elsősorban a megnövelt forráskeret és az így növekvő kedvezményezett szám révén tervezzük elérni. Az együttműködések között új elemként, így ambíciószint növekedésként jelenik meg az erdőgazdálkodás **digitális szolgáltatásainak** fejlesztése, valamint a **vadgazdálkodók** és a termelők összefogása. Beavatkozások kódja: RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73, RD12_W01_WTO_74, RD15_W04_COP_77, RD35_F05_AFI_73, , RD55_D02_RUF_77, RD53_R13_GAC_77.

Horizontális, minden szintet támogató beavatkozások: az AKIS intézkedések minden eleme (falugazdász-hálózat, tanácsadás, képzés, innováció és digitalizáció) közvetlenül hozzájárul az egyes környezeti szükségletek megoldásához, amely kiegészül az ágazati programok AKIS jellegű intézkedéseivel és amelyet hatékonyan támogat a kibővített KAP hálózat innovációs és zöld támogató egysége. Beavatkozások részletes bemutatásáról külön AKIS alfejezet készült.

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF) 2023-2027	Output indikátor 2023-2027
RD01_E01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	618 399 999 891	3 141,00 művelet
RD02_D01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	100 000 000 000	1 264,00 művelet

RD12_W01_WTO_74	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemek belüli beruházás	68 000 000 000	998,00 művelet
RD15_W04_COP_77	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	2 000 000 000	27,00 művelet
RD53_R13_GAC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén	1 600 000 000	21,00 művelet
RD55_D02_RUF_77	Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján	1 600 000 000	2,00 művelet

2.5 Agrár Tudás és Innovációs Rendszert (AKIS) szolgáló beavatkozások¹ - Megújuló vidék szakpolitikai cél

A KAP Stratégiai Terv elkészítését meghatározó Bizottsági alaprendelet alapján az² **Agrártudás és Innovációs Rendszer (AKIS)**: a mezőgazdaság és a kapcsolódó területek számára tudást előállító és ilyen tudást használó személyek, szervezetek és intézmények szervezetének és a közöttük megvalósuló ismeretáramlás rendszerének együttese.

A rendelet meghatározza az AKIS működésével kapcsolatos **tagállami feladatokat** is.³ Ennek alapján a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy gazdasági, környezeti és társadalmi dimenziókkal egyaránt rendelkező, a különböző termelési típusokhoz igazított mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatások álljanak rendelkezésre a mezőgazdasági üzemek és a vidéki üzleti vállalkozások fenntartható gazdálkodásának és általános teljesítményének javítása céljából, valamint a KAP stratégiai tervekben előírt, a gazdaságok szintjén megvalósítandó intézkedések tekintetében szükséges kiigazítások megállapítása érdekében, ideértve a digitalizáció területét is.

A **mezőgazdasági tanácsadási szolgáltatásoknak** hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy a mezőgazdasági termelők és a KAP-támogatások egyéb kedvezményezettjei pontosabb képet alkothassanak a gazdaság irányítása és a földgazdálkodás közötti kapcsolatáról, és bizonyos – például környezetvédelmi és az éghajlattal kapcsolatos – előírások, követelmények és információk vonatkozásában gyarapíthassák ismereteiket. Az utóbbiak közé tartoznak a mezőgazdasági termelőkre és a KAP-támogatások egyéb kedvezményezettjeire – többek között a szövetkezetekre – vonatkozó vagy a számukra szükséges, a KAP stratégiai tervben rögzített előírások, valamint a vízre, a növényvédő szerek fenntartható használatára és a tápanyag-gazdálkodásra vonatkozó jogszabályokból fakadó előírások, továbbá az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet célzó kezdeményezésekre.

Elérhetővé kell tenni a **kockázatkezelésre és az innovációs** támogatásra vonatkozó tanácsadást is az új EIP csoportok projektjeinek előkészítéséhez és végrehajtásához, egyúttal összegyűjtve és felhasználva az alulról érkező innovatív ötleteket is.

A **tanácsadás minőségének és hatékonyságának javítása** céljából a tagállamoknak a köz- és a magánszférából érkező összes tanácsadót és tanácsadó hálózatot integrálniuk kell az agrár-tudásátadási és -innovációs rendszerbe (AKIS) annak érdekében, hogy kutatás és innováció útján nyert, naprakész technológiai és tudományos információkat lehessen biztosítani.

¹ Az Agrár Tudás és Innovációs Rendszer (AKIS) = Tanácsadás, képzés, innováció és digitalizáció rendszere, amely a szolgálja a termelőket a KAP specifikus céljainak eléréseben

² AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/2115 RENDELETE (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről, 3. cikk (9) pont

³ 2021/2115/EU rendelet (50) bekezdés

Magyarország a KAP Stratégiai Tervében a „központban a gazda” szemlélettel alakítja ki a nemzeti AKIS rendszert, kiemelt hangsúlyt helyezve arra, hogy a gazdálkodók és a kutatók közötti szakadék csökkenjen, az innovációs és digitalizációs technológiai előrehaladás a gazdálkodók gyakorlati alkalmazásába beépüljön, és az eddig nehezen megszólítható gazdálkodók is gyarapítsák tudásukat. A cél érdekében szeretnénk megerősíteni az AKIS rendszerét, összhangban a SCAR¹ keretében végzett szakértői munkával és fő célként a kkv termelők agroökológiai átállásának támogatását kitűzve. Az AKIS rendszer fejlesztését már az átmeneti években elkezdtük, 2021 a Digitális Agrárstratégiánk² végrehajtásaként elkészült a Digitális Agrárakadémia³ tananyaggal, valamint a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetett a szántóföldi növénytermesztők digitális átállását szolgáló intézkedéssel (2900 termelő, 500 millió euró feletti igény, kötelező 7% tudástartalom). 2022 év első felében tervezzük a Vidékfejlesztési Program keretében meghirdetni az agrár felső, középfokú oktatás és az állami fajtakísérleti állomások bemutató üzemi funkcióját, ezzel erősítve a hatékony és gyakorlatorientált képzési program indítását a 2023 utáni időszakban.

A KAP Stratégiai Tervünkben (2023-2027) az átmeneti években elindított fejlesztésekre építve az AKIS a KAP II. pillérének **több, mint 6%-a szolgálná** a megerősített AKIS rendszeren keresztül az agrárgazdaságunk tudásalapú fejlődését:

- Az **alap AKIS intézkedés** (falugazdászok és tanácsadás, képzés, innováció) forrása az előző programozási időszakhoz képest összegében több mint duplájára emelkedne (RD58_A01_TRA_78, RD59_A02_INF_78, RD60_A04_ADP_78, RD61_A05_EIP_77).
- Ezt egészítik ki az **ágazati programok** tudásátadási és innovációs beavatkozásai (SC02_A01_BEA_55, SC11_A03_FVA_47, SC12_A04_FVT_47, SC15_E10_FVP_47, SC18_G02_FVL_47, SC27_I09_FVM_47).
- Továbbá ehhez járulnának hozzá, a **digitalizációs átállást** szolgáló beavatkozások, amelyekben beruházás és együttműködés is szerepel (RD02_D01_FRM_73, RD55_D02_RUF_77, RD56_D03_SVC_77).

Kód	Megnevezés	Forráskeret (HUF)	Output indikátor
		2023-2027	2023-2027
RD58_A01_TRA_78	Képzések és bemutatóüzemi programok	5 000 000 000	1 670 000,00 óra
RD59_A02_INF_78	Falugazdász hálózat működtetése (TISz)	25 000 000 000	2 250 000,00 alkalom
RD60_A04_ADP_78	Ágazati tanácsadási szolgáltatás	50 000 000 000	3 750 020,00 óra
RD61_A05_EIP_77	Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	10 000 000 000	45,00 művelet
SC02_A01_BEA_55	Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás	1 227 495 000	1 250,00 tevékenység
SC11_A03_FVA_47	Tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	felülről nyitott	184 Operatív Program
SC12_A04_FVT_47	Képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	felülről nyitott	184 Operatív Program
RD02_D01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	100 000 000 000	1 264,00 művelet
RD55_D02_RUF_77	Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján	1 600 000 000	2,00 művelet

¹ SCAR, Standing Committee on Agricultural Research = Agrár és Kutatási Bizottság közös tagállami tanácsadó testülete
<https://scar-europe.org/index.php/akis>

² DAS, Digitális Agrárstratégia <https://digitalisjoletprogram.hu/hu/tartalom/das-magyarorszag-digitalis-agrar-strategiaja>

³ DAA, Digitális Agrárakadémia <https://www.digitalisagrarakademia.hu/>

RD56_D03_SVC_77	Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	1 600 000 000	150,00 művelet
-----------------	--	---------------	----------------

Annak érdekében, hogy a tanácsadáshoz, képzésekhez, bemutató üzemi programokhoz (a továbbiakban: tudásátadási szolgáltatásokhoz) nyújtott támogatásokat a kedvezményezettek hatékonyan, a megfogalmazott célok tényleges megvalósulását szolgálva használják fel, biztosítani kell: a tevékenységek átláthatóságát, nyomon követhetőségét, ellenőrizhetőségét, az egységes szerződési feltételeket, a minőségi szolgáltatásokat, az elvégzett szolgáltatások mennyiségi és minőségi szintjének mérését. A folyamatok nyomon követéséhez, a **hatékony tudásátadás fenti elemeinek koordinálásához** alapvető feltétel egy, a szereplőket és a folyamatokat integráló rendszer létrehozása és működtetése is (SZAK = Széchenyi Agrártudás Akkreditációs és Koordinációs Központ). Ez ad ugyanis lehetőséget a nyilvántartásokra, az információk közvetítésére, valamint monitoring adatok gyűjtésére, kiegészítve a szakmai minőséget biztosító, a kedvezményezettek kiválasztását támogató előzetes akkreditációval.

Az új időszakban a forráskeret emelése mellett a másik fontos ambíciószint növelési tervünk az, hogy nem csak a KAP Stratégia Terv II. pillérének, hanem az I. pillér ágazati programjainak AKIS jellegű intézkedéseit végrehajtó **szakértőket és szervezeteket a jelenleginél jobban bevonjuk a tudáshálózatba**. Ebben a munkában is komoly szerepet szánunk az Széchenyi Agrártudás Akkreditációs és Koordinációs Központ és a KAP Hálózatnak.

Terveink szerint már 2022-ben megkezdjük a nemzeti **KAP Hálózat** és SZAK kialakítását, amely a jelenlegi Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) mellett **külön támogató egységet kapna az innovációra és zöld átállásra**. Erre építve 2023-tól a KAP Stratégiai Tervben bemutatott képzésre, tájékoztatásra, tanácsadásra, innovációra és a digitalizációra tervezett beavatkozások és a KAP hálózat három támogató egység együtt szolgálnál a termelőink fejlődését. A KAP Hálózatot, az Agrárminisztérium egy erre a funkcióra dedikált szervezeti egysége koordinálja. A nemzeti KAP Hálózat három támogató egysége segítő funkciót lát el a KAP beavatkozások minél hatékonyabb kialakításáért és megvalósításáért.

3 Magyarország KAP Stratégiai Tervének I. pilléres közvetlen támogatás beavatkozásai

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

3.1 DP01 E01 BISS 16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás

Intervention Code (MS)	DP01_E01_BISS_16
A beavatkozás neve	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	BISS(21) - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.4. Az alapszintű jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény mutató	R.4 Jövedelemtámogatás alá eső és kondicionalitáshoz kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió- szerű a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás a mezőgazdasági termelők jövedelmbiztonságát megeremelő közvetlen támogatási rendszer elsődleges alappillére. Az SO1 specifikus célkitűzést elősegítő olyan beavatkozás, amely különös célzottságot sem területi, sem tevékenységi szempontból nem tartalmaz, egyedül az aktív mezőgazdasági termelői státusz az, ami szűkíti a lehetséges jogosultak körét. A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Alaptámogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki:

- Legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;
- A támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;
- A kérelmezett terület vonatkozásában földhasználói minősítést a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján igazolja;

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó

kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 3 886 000 000

Teljes Forráskeret (HUF): 1 418 390 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 157,94 (2027-ben: 145,44)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 57 648,1

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.4. Az alapszintű jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 25 000 000

3.2 DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás

Intervention Code (MS)	DP02_E02_CRIS_16
A beavatkozás neve	A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	CRISS(26) - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.7. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény mutató	R.6 Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A redisztributív támogatás célja a kis- és közepes gazdaságok első hektárjaira kiegészítő támogatás nyújtása, elismerve a méretükből adódó nehézségeiket, hátrányaikat, egyúttal pedig biztosítani számukra egy elvárt jövedelemszintet. A SWOT-ból eredő szükségletek között egyértelműen azonosításra került ez az igény.

A magyar modellre vonatkozó szakpolitikai döntések célzottabb közvetlen támogatási rendszert eredményeznek. A 2015–2022-es időszakhoz képest sokkal erőteljesebb jövedelem átcsoportosítás irányul a kis- és közepes méretű gazdaságok irányába (10%, szemben a 2020-as 3%-nál alacsonyabb értékkel). A forrásoknak a kis- és középméretű gazdaságok irányába történő átcsoportosítását, beleértve a közvetlen kifizetések méltányosabb elosztását 2023-tól azzal segítjük elő, hogy a fenntarthatóságot elősegítő kiegészítő átcsoportosítással nyújtható jövedelemtámogatást (CRISS) alkalmazzuk a mezőgazdasági kistermelőknek nyújtott támogatás (korábbi SFS), valamint a degresszió/capping alkalmazása helyett. Ezzel a támogatási rendszer egyszerűsödését várjuk.

Redisztributív támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra (BISS) jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok azonosak az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel:

- Legalább egy hektár nagyságú jogosult területtel rendelkezik;
- A támogatható földterületre vonatkozóan támogatási kérelmet nyújtott be;
- A kérelmezett terület vonatkozásában földhasználói minősítést a támogatási kérelem beadására nyitva álló határidő utolsó napján igazolja;

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás két lépcsőben kerül bevezetésre, két egységes fajlagos értékkel. A beavatkozásra a közvetlen támogatási boríték 10%-a kerül elkülönítésre. A redisztributív támogatás kedvezményezettjei az első 10 hektárjukra ~54 EUR, a 10-300 hektár közötti területükre pedig ~27 EUR támogatást kaphatnak. A redisztribúciós hatás erősítése érdekében a kifizetésre csak azon termelők jogosultak, akik legfeljebb 1 200 hektár területtel rendelkeznek. A 2015-2022 közötti időszakban Magyarországon alkalmazott capping szabályainak szellemében – megjegyezve, hogy a degresszió és capping alkalmazásától Magyarország 2023-tól eltekint - az 1 200 hektár feletti üzemek az első hektárjaikra sem kapnak redisztributív támogatást. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 663 426 323

Teljes Forráskeret (HUF): 242 150 607 837

1-10 hektár sáv: Fajlagos támogatás (EUR/ha): 54,83 (2027-ben: 50,61)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 20 012,95

10-300 hektár sáv: Fajlagos támogatás (EUR/ha): 27,44 (2027-ben:25,30)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 10 015,6

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

O.7. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma - 19 545 060

3.3 DP03 B01 YFS 16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás

Intervention Code (MS)	DP03_B01_YFS_16
A beavatkozás neve	Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
A beavatkozás típusa	CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.6. A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény kimutató	R.36 KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerthe a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO 7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.4	Fiatal gazdák hitelhez jutásának könnyítése	2	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az I. pilléres fiatal gazda támogatás a fiatal mezőgazdasági termelők indulását hivatott megkönnyíteni, tekintettel arra, hogy a gazdálkodás megkezdése jellemzően magas költségekkel jár, emellett az induló gazdaságok hitelképessége is csekély. A jogosultsági feltételek kiszélesítésével a beavatkozás erősebb ösztönzőerővel bír majd a potenciális jogosultak körében, így javítva a generációváltás elősegítésére irányuló uniós célkitűzés megvalósulását. Az I. Pillérben a pénzügyi források, a fajlagos támogatási összeg

és a területi felső határ is érdemben emelkedik, amely kifejezi Magyarország eddigénél erőteljesebb elkötelezettségét.

Demográfiai háttér:

- A 2010 óta rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy fokozatosan csökken az új belépők és ebből következően a 40 évnél fiatalabb termelők száma, míg ez a szám 2019-re történelmi mélypontra esett vissza. Az összes kérelmező létszámának 2,5%-át tették ki az új belépők (4 193 cég és magánszemély), míg ezek közül a 40 évnél fiatalabbak csak 1528-an voltak, ami a teljes sokaság kevesebb, mint 1%-a volt.
- A területi adatokat érintően látható, hogy jelentősen csökkent az új belépőknél lévő területnagyság, ami a teljes támogatható terület 1,3%-át tette ki 2019-ben, míg csak 0,4%-át a 40 évnél fiatalabb kezdő mezőgazdasági vállalkozások esetében.
- Legfontosabb megállapítás ugyanakkor az, hogy a „demográfiai tartalék” kimerülni látszik, 2020-ra érdemi visszaesést lehet tapasztalni a kérelmezők száma és a bejelentett területek nagyságát érintően, mely tendencia a következő években is folytatódhat.

Fiatal gazda kiegészítő jövedelemtámogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki alaptámogatásra jogosult, tekintettel arra, hogy a kifizetés az alaptámogatás összegére tevődik rá. Ennek megfelelően a jogosultsági kritériumok egy része azonos az alaptámogatásra való jogosultság feltételeivel.

Speciális jogosultsági kritériumok:

- Az alaptámogatási kérelem benyújtásakor a kérelmező legalább 18 éves és 40 évnél nem idősebb;
- A támogatás legfeljebb 5 évig igényelhető;
- A támogatást a fiatal mezőgazdasági termelő, vagy egy vagy több, a fiatal mezőgazdasági termelő tényleges és hosszú távú ellenőrzése alatt álló jogi személy évente az egységes kérelem keretében igényelheti;
- A támogatott terület nem lehet nagyobb, mint 300 hektár;
- A vonatkozó nemzeti jogszabályban lefektetett, mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik. A képzettségi előírás minimum 2 év releváns mezőgazdasági szakmai gyakorlattal kiváltható;
- A 2023 előtt belépő, de az 5 éves időtartamot még nem letöltő fiatal gazdák („átmeneti fiatal gazdák”) a fennmaradó években továbbra is igényelhetik a támogatást, de már az új fajlagos összegekre lesznek jogosultak;

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden termelő számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 93 449 268

Teljes Forráskeret (HUF): 34 108 982 820

Fajlagos támogatás (EUR/ha):157,33

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 57 425,33

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

O.6. A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 594 000

3.4 DP04 E03 CISB 16 - Cukorrépa termesztés támogatása

Intervention Code (MS)	DP04_E03_CISB_16
A beavatkozás neve	Cukorrépa termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió- szerű a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A cukorrépa termesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Cukorrépa termesztés támogatásra az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Cukorrépa termesztés támogatásának igénybevételére az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely cukorrépát termel, és
- a tárgyévben a cukorrépa megtermelésére a cukorrépa feldolgozóval – közvetlenül vagy cukorrépa integrátoron keresztül – kötött cukorrépa szállítási szerződés másolatát benyújtja. Ezzel kezelhető az a termelői bizonytalansági tényező, amely a cukorrépa feldolgozók kis számából ered. Így közösségi forrás csak olyan cukorrépa termesztésére kerül kifizetésre, amely esetében biztosított a további feldolgozás.

A cukorrépa feldolgozóval szemben nem elvárás, hogy magyarországi feldolgozó legyen, így e feltétel nem eredményez diszkriminációt.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden cukorrépát termeszto és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 38 966 285

Teljes Forráskeret (HUF): 14 222 693 952

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 653,11 (2027-ben: 602,60)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 238 385,15

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 60 600

3.5 DP05 E04 CISR 16 - Rizstermesztés támogatása

Intervention Code (MS)	DP05_E04_CISR_16
A beavatkozás neve	Rizstermesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A rizs termesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Rizstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- 1006 10 KN kód alá tartozó rizst termeszt;
- A rizst legkésőbb május 31-éig elveti;
- Az állományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi, és
- 2,5 t/ha minimális hozamot igazoltan elér.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden rizst termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 9 742 592

Teljes Forráskeret (HUF): 3 556 046 051

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 728,43 (2027-ben: 672,23)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 265 876,95

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 13 585

3.6 DP06 E05 CISV 16 - Zöldségnövény termesztés támogatása

Intervention Code (MS)	DP06_E05_CISV_16
A beavatkozás neve	Zöldségnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerint a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A zöldség- és fűszernövények termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Zöldségnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti zöldségnövényt szántóföldi, üvegházi vagy fóliasátras technológiával termeszt azzal, hogy a zöldségnövény a támogatási kérelem benyújtása – vagy a támogatásra jogosult növény módosítása esetén a támogatási kérelem módosítása – után még legalább két hétig a területen van, és
- a tárgyévi igénylés vonatkozásában megvalósuló telepítés vagy vetés esetén legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, illetve
- torma, spárga, menta, tárkony, rozsmaring, saját állományról való vegetatív szaporítással történő termesztése esetén, a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális dugvány vagy tősarj felhasználásáról nyilatkozik, és a ténylegesen felhasznált mennyiséget a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapjain rögzíti.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseéhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a

termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

VITAANYAG

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Szántóföldi termesztés esetén					Hajtatás esetén
		Min. vetőmag db/ha*	Ezermag tömeg gramm	Min. hagyma, fokhagymagerezd db/ha*	Min. dugvány, tősarj vagy magonc db/ha*	Min. palánta db/ha*	Min. palánta db/ha*
Görögdinnye, Tökre oltott is	Citrullus lanatus	2 500	45	-	-	2 300	-
Sárgadinnye	Cucumis melo	2 500	30	-	-	2 300	-
Karfiol	Brassica oleracea convar. botrytis	35 000	4	-	-	30 000	-
Brokkoli	Brassica cretica convar. botrytis provar. italica	35 000	4	-	-	30 000	-
Bimbóskel	Brassica oleracea convar. gemmifera	35 000	4	-	-	30 000	-
Fejes káposzta	Brassica oleracea convar. capitata provar. capitata	30 000	4	-	-	27 000	-
Kelkáposzta	Brassica oleracea convar. bullata	30 000	4	-	-	27 000	-
Vöröskáposzta	Brassica oleracea convar. capitata var. rubra	30 000	4	-	-	27 000	-
Karalábé	Brassica oleracea convar. acephala var. gongylodes	50 000	4	-	-	45 000	-
Kínai kel	Brassica pekinensis	56 500	4	-	-	50 000	-
Zeller	Apium graveolens	72 000	0,8	-	-	60 000	-
Póréhagyma	Allium porrum	350 000	4	260 000	-	-	-
Fokhagyma (tavaszi és őszi vetésű)	Allium sativum	-	-	200 000	-	-	-
Csemegehagyma,	Allium cepa (Allium Fitulosum)	800 000	4	600 000	-	-	-

lilahagyma, vöröshagyma							
Metélőhagyma	Allium schoenoprasum	1000 000	2	-	-	-	
Fejessaláta	Lactuca sativa	56 500	1	-	-	50 000	40 000
Endívia	Cichorium endivia	56 500	2	-	-	50 000	40 000
Spárga	Asparagus officinalis	17 000	20	-	15 000	-	-
Petrezselyem	Petroselinum crispum	800 000	1,5	-	-	-	-
Rebarbara	Rheum rhabarbarum	12 000	10	-	-	10 000	-
Édeskömény	Foeniculum vulgare	250 000	7	-	-	-	-
Paradicsom	Lycopersicon esculentum	34 000	1,8	-	-	30 000	20 000
Uborka	Cucumis sativus	30 000	30	-	-	27 000	11 000
Padlizsán (tojásgyümölcs)	Solanum melongena	30 000	4	-	-	27 000	22 000
Főzőtök, spárgatök	Cucurbita pepo var. Fastigata	5 500	150	-	-	5 000	-
Sütőtök	Cucurbita maxima var. maxima	5 500	340	-	-	5 000	-
Káposztatök	Cucurbita pepo var. Fastigata	5 500	200	-	-	5 000	-
Csillagtök/pati szon	Cucurbita pepo convar. patissoniana	15 000	100	-	-	8 000	-
Cukkini	Cucurbita pepo convar. giromontiina	30 000	120	-	-	25 000	-
Paprika	Capsicum annuum	48 000	11	-	-	44 000	22 000
Fűszerpaprika	Capsicum annuum var. longum	50 000	8	-	-	44 000	-
Sárgarépa	Daucus carota subsp. sativus	800 000	1,5	-	-	-	-
Cékla	Beta vulgaris var. conditiva	500 000	14	-	-	-	-
Feketegyökér	Scorzonera hispanica	800 000	14	-	-	-	-

Retek	Raphanus sativus var. sativus.	200 000	10	-	-	-	-
Torma	Armoracia rusticana	-	-	-	25 000	-	-
Pasztinák	Pastinaca sativa	800 000	4	-	-	-	-
Borsmustár (rukkola)	Eruca sativa	1 875 000	0,8	-	-	850 000	-
Menta	Mentha piperita	-	-	-	55 000	-	-
Citromfű	Melissa officinalis	80 000	0,6	-	-	55 000	-
Bazsalikom	Ocimum basilicum	80 000	1,5	-	-	55 000	-
Kerti kakukkfű	Thymus vulgaris	80 000	0,25	-	-	55 000	-
Orvosi zsálya	Salvia officinalis	70 000	7,5	-	-	45 000	-
Rozmaring	Rozmarinus officinalis	70 000	0,9	-	30 000	30 000	-
Tárkony	Artemisia dracunculus	-	-	-	55 000	-	-
Majoranna	Origanum majorana	80 000	0,2	-	-	55 000	-
Közönséges szurokfű	Origanum vulgare	65 000	0,1	-	-	45 000	
Sóska	Rumex rugosus	2000 000					
Spenót	Spinacia oleracea	850 000					
Szárazbab	Phaseolus vulgaris	250 000					
Zöldbab, futóbab	Phaseolus vulgaris	250 000					
Pattogatni való kukorica	Zea mays convar. mikrosperma	60 000					

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden zöldség- és gyümölcsnövény termesztéssel foglalkozó termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 31 777 767

Teljes Forráskeret (HUF): 11 598 885 028

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 241,23 (2027-ben: 222,59)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 88 048,95

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 133 800

3.7 DP07 E06 CISI 16 - Ipari zöldség- és gyümölcsnövény termesztés támogatása

Intervention Code (MS)	DP07_E06_CISI_16
A beavatkozás neve	Ipari zöldség- és gyümölcsnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. Hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós szinten a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati	2	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	szaporítóanyag felhasználásával		
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az ipari zöldségnövény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Ipari zöldségnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- legalább a táblázatban meghatározott hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a növényállományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját. A termeléshez kötött támogatások Vízközet irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. vetőmag darab/hektár*
Zöldborsó (tavaszi, őszi)	Pisum sativum	1 000 000
Cukorborsó	P. sativum L. ssp. sativum convar. saccharatum	1 000 000
Csemegekukorica	Zea mays convar. saccharata	60 000

*A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden ipari feldolgozás céljára termesztett zöldségnövényt előállító termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Teljes forráskeret (EUR): 76 891 309

Teljes Forráskeret (HUF): 28 065 327 785

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 325,55 (2027-ben: 300,37)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 118 825,75

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 239 900

3.8 **DP08 E07 CISO 16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása**

Intervention Code (MS)	DP08_E07_CISO_16
A beavatkozás neve	Ipari olajnövény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniószerter a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az ipari olajnövények termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

Ipari olajnövény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a növényállományt rendes növekedési feltételek mellett legalább a virágzás kezdetéig megőrzi.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseéhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját. A termeléshez kötött támogatások Vízkörlet irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. vetőmag db/ha	Ezermagtömeg gramm	Min. palánta db/ha
Olajtök	Cucurbita pepo ssp.styrica	5500	200	5000

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden ipari feldolgozás céljára természet olajnövényt előállító termelő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 3 645 470

Teljes Forráskeret (HUF): 1 330 596 375

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 109,59 (2027-ben:101,15)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 40 000,35

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 33 785

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

3.9 DP09 E08 CISE 16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)

Intervention Code (MS)	DP09_E08_CISE_16
A beavatkozás neve	Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az extenzív gyümölcsstermesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Extenzív gyümölcsstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- aki vagy amely a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- akinek vagy amelynek támogatási kérelemmel érintett homogén ültetvénye eléri a táblázatban meghatározott telepítéskori, hektáronkénti minimális tőszámot,
- az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napján az alábbi feltételek közül bármely kettőt teljesíti:
  - az ültetvény a táblázatban meghatározott életkort nem haladja meg,
  - fix, telepített öntözés megléte,
  - ültetvény esetében legalább 85%-os tőszámbeállottság, és
  - a b–c) pontban foglalt feltételek teljesítéséről nyilatkozik.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. tó/ha*	Max. életkor
Földieper (szamóca)	Fragaria × ananassa	-	2 év
Ribiszke	Ribes rubrum	3000	10 év
Egyéb ribiszke	Ribes nigrum	3000	10 év
Málna	Rubus idaeus	5000	10 év
Piszke, Piszke törzsés oltvány	Ribes uva-crispa	3000	10 év
Szeder	Rubus idaeus	1500	10 év
Tüske nélküli szeder	Rubus rusticanus var. inermis	1500	10 év
Homoktövis	Hippophae (Elaeagnus) rhamnoides	800	15 év
Fekete bodza	Sambucus nigra	500	15 év
Alma	Malus domestica	400	20 év
Körte	Pyrus communis	400	25 év
Birs	Cydonia oblonga	400	20 év
Őszibarack, Nektarin	Prunus persica	400	20 év
Kajsziabarack (sárgabarack)	Prunus armeniaca	280	20 év
Meggy	Prunus cerasus	280	20 év
Cseresznye	Prunus subg. Cerasus	280	20 év
Szilva	Prunus subgenus Prunus	400	20 év
Naspolya	Mespilus germanica	400	20 év
Dió	Juglans regia	100	50 év
Mogyoró	Corylus avellana	400	20 év
Mandula	Prunus amygdalus	400	20 év
Szelídgesztenye	Castanea sativa	100	50 év
Áfonya	Vaccinium corymbosum	-	10 év
Berkenye	Aronia melanocarpa	1400	10 év
Csipkebogyó	Rosa canina	1500	15 év
Kivi	Actinidia deliciosa		25 év
Datolyaszilva	Diospyros kaki	270	20 év
Közönséges füge	Ficus carica	330	25 év

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden extenzív módon gyümölcsöt termeszti és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 29 847 527

Teljes Forráskeret (HUF): 10 894 347 472

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 159,49 (2027-ben:147,15)

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 58 213,85

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 190 085

3.10 DP10 E09 CISF 16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)

Intervention Code (MS)	DP10_E09_CISF_16
A beavatkozás neve	Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az intenzív gyümölcsstermesztéssel foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Intenzív gyümölcsstermesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- aki vagy amely a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- akinek vagy amelynek támogatási kérelemmel érintett homogén ültetvénye eléri a táblázatban meghatározott telepítéskori, hektáronkénti minimális tőszámot,
- az egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napján az alábbi feltételek közül bármely kettőt teljesíti:

o az ültetvény a táblázatban meghatározott életkort nem haladja meg,

- o fix, telepített öntözés megléte,
- o ültetvény esetében legalább 85%-os tőszámbeállottság, és
- d) a b–c) pontban foglalt feltételek teljesítéséről nyilatkozik.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Min. tő/ha*	Max. életkor
Földieper (szamóca)	Fragaria × ananassa	40 000	2 év
Ribiszke	Ribes rubrum	4700	10 év
Egyéb ribiszke	Ribes nigrum	4700	10 év
Málna	Rubus idaeus	9000	10 év
Piszke, Piszke törzsés oltvány	Ribes uva-crispa	4700	10 év
Szeder	Rubus idaeus	-	10 év
Tüske nélküli szeder	Rubus rusticanus var. inermis	-	10 év
Homoktővis	Hippophae (Elaeagnus) rhamnoides	990	15 év
Fekete bodza	Sambucus nigra	600	15 év
Alma	Malus domestica	1300	20 év
Körte	Pyrus communis	1000	25 év
Birs	Cydonia oblonga	500	20 év
Őszibarack, Nektarin	Prunus persica	660	20 év
Kajsziabarack (sárgabarack)	Prunus armeniaca	400	20 év
Meggy	Prunus cerasus	660	20 év
Cseresznye	Prunus subg. Cerasus	660	20 év
Szilva	Prunus subgenus Prunus	660	20 év
Naspolya	Mespilus germanica	-	20 év
Dió	Juglans regia	200	50 év
Mogyoró	Corylus avellana	410	20 év
Mandula	Prunus amygdalus	410	20 év
Szelídgesztenye	Castanea sativa	200	50 év
Áfonya	Vaccinium corymbosum	2000	10 év
Berkenye	Aronia melanocarpa	-	10 év
Csipkebogyó	Rosa canina	-	15 év
Kivi	Actinidia deliciosa	400	25 év
Datolyaszilva	Diospyros kaki	660	20 év
Közönséges füge	Ficus carica	625	25 év

*A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden intenzív módon gyümölcsöt termeszto és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 32 754 716

Teljes Forráskeret (HUF): 11 955 471 238

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 373,48 (2027-ben: 344,58)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 136 320,2

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 89 080

3.11 DP11 E10 CISS 16 - Anyajuhtartás támogatása

Intervention Code (MS)	DP11_E10_CISS_16
A beavatkozás neve	Anyajuhtartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A támogatás az ágazat gazdasági és környezeti értelemben vett fenntarthatóságát, a törzskönyvezett apaállat használat előírásával pedig a minőségi árualap biztosítását hivatott elősegíteni.

Az anyajuhtartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Anyajuh tartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- Gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról és kizárólag törzskönyvi kivonattal vagy származási igazolással ellátott kost használ a nőivarú állomány fedeztetésére, biztosítva ezzel a minőségi termeléshez szükséges alapokat.
- Gondoskodik a tenyészetében tartott állatállománynak a Juh ENAR rendelet szerinti tartós jelöléséről, folyamatos nyilvántartásáról és az adatok bejelentéséről, és
- vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat a támogatási kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidőt követő naptól kezdődően száz egymást követő napon a birtokában tartja.
- A 2. pontban meghatározott – Juh ENAR rendelet szerinti – tartós jelölésnek legkésőbb a birtokon tartási időszak első napjáig eleget tesz.
- A gazdálkodó az elhullott állatot saját költségén megfelelő állattal pótolhatja a birtokon tartási időszakban.
- Támogatható egyedek minimális létszáma: egy. Ennek két oka van. Egyrészt az állatalapú jogcímek esetén következetesen 1 állat a minimális létszám. Másrészt a legkisebb termelők bevonásával növelhető a környezeti hozzáadott érték a kondicionalitásnak való megfelelés révén. Harmadrészt pedig a kistermelők kizárása ellentétes lenne a reform szellemiségével, tekintettel a kisgazdaságok megkülönböztetett kezelésének céljával.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden anyajuhot tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 107 153 607

Teljes Forráskeret (HUF): 39 111 066 701

Fajlagos támogatás (EUR/állat): 28,42 (2027-ben: 26,22)

Fajlagos támogatás (HUF/állat): 10 373,3

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma: 3 829 650

3.12 DP12 E11 CISC 16 - Anyatehéntartás támogatása

Intervention Code (MS)	DP12_E11_CISC_16
A beavatkozás neve	Anyatehéntartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió- szerű a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A termeléshez kötött húshasznú anyatehéntartással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Anyatehéntartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

• Anyatehén:

- húshasznú fajtához tartozó vagy húshasznú fajtaival való keresztezésből született tehén, amely hústermelésre szánt borjak nevelésére tartott állományhoz tartozik, vagy
- nyolc hónapnál idősebb, még nem ellett, húshasznú fajtához tartozó vagy húshasznú fajtaival való keresztezésből született nőivarú szarvasmarha vagy bivaly;

• A támogatási kérelem benyújtásának napján a tenyészetben lévő olyan anyatehenet tart, amely nem tartozik a lenti listában felsorolt fajtákhoz, és a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti nyilvántartásban 99-es kódon „egyéb tejhasznú”, 88-as kódon Brown Swiss, 03-as kódon Borzderes, vagy 15-ös kódon Kosztromai fajtaival bejelentett fajtához tartozik.

• Gondoskodik a tenyészetében lévő állatállománynak a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti, de legkésőbb tárgyévi egységes kérelem szankciómentes benyújtására nyitva álló határidő utolsó napjáig megvalósuló jelöléséről, folyamatos nyilvántartásáról és az adatok bejelentéséről.

• A kérelmezett állatállományát a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától gümőkór-, brucellózis- és leukózismentes tenyészetben tartja.

• Gondoskodik az állattenyésztésről szóló kormányrendeletben foglaltak szerinti apaállat-használatról, és a támogatásra bejelentett állatállományában központi lajstromszámmal ellátott, a táblázat alapján támogatható fajtájú tenyészbikát vagy mélyhűtött spermát, petesejtet vagy embriót használ, valamint gondoskodik a tárgyév január 1. és a birtokon tartási idő lejáratá között történt ellésekhez tartozó termékenyítések (fedeztetések), szabad és háremszerű pároztatások és embrió-átültetések központi adatbázisban történő regisztrációjáról.

• A tenyészetében a kérelmezett állatok legalább 30%-ának van ellése a tárgyév során, valamint a kérelmezett állattól a birtokon tartás során született borjakat a születésük napjától kezdődően legalább egy hónapon keresztül az anyjukkal azonos tenyészetben tartja, és

• vállalja, hogy a támogatási kérelemben bejelentett állatokat a támogatási kérelem benyújtását követő naptól számított hat hónapig folyamatosan birtokon tartja.

• A mezőgazdasági termelő tenyészetében a támogatás alapjául szolgáló állatok esetén az üszök aránya a birtokon tartás teljes ideje alatt legfeljebb 40% lehet.

A szarvasmarhafajták jegyzéke

1. Angler Rotvieh (Angeln)
2. Armoricaine
3. Ayrshire
4. Black and White Friesian
5. Bretonne pie noire
6. British Friesian
7. Črno-bela
8. Czarno-biała
9. Czerwono-biała
10. Deutsche Schwarzbunte
11. Dutch Black and White
12. Estonian Holstein
13. Estonian Native
14. Estonian Red
15. Française frisonne pie noire (FFPN)
16. Fries-Hollands (FH)
17. Friesian-Holstein
18. Frisona española
19. Frisona Italiana
20. German Red and White
21. German Red
22. Groninger Blaarkop
23. Guernsey
24. Holstein Black and White
25. Holstein
26. Itäsuomenkarja
27. Jersey
28. Länsisuomenkarja
29. Lithuanian Red
30. Magyar Holstein-Friz
31. Malkeborhorn

32. Pohjoissuomenkarja.
33. Red and White Friesian
34. Red Holstein
35. Reggiana
36. Rød dansk mælkerace (RMD)
37. Schwarzbunte Milchrasse (SMR)
38. Sortbroget dansk mælkerace (SDM)
39. Valdostana Nera
40. Zwartbonten van België/pie noire de Belgique

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden anyatehenet tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 170 479 173

Teljes Forráskeret (HUF): 62 224 898 145

Fajlagos támogatás (EUR/állat): 139,95 (2027-ben:129,13)

Fajlagos támogatás (HUF/állat): 51 081,75

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma: 1 237 275

3.13 DP13 E12 CISM 16 - Hízott bika támogatás

Intervention Code (MS)	DP13_E12_CISM_16
A beavatkozás neve	Hízott bika támogatás
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A bika hizlalással foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Hízott bika támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

(1) A hízottbika-tartás támogatása azon, az a) pont szerinti vágás – kivéve a klinikai tünetek miatt elkülönített vágás – vagy a b) pont szerinti export napján kilenc hónapos vagy annál idősebb hímivarú szarvasmarhák vagy bivalyok után igényelhető, amelyeket a tárgyévet megelőző év április 1. és tárgyév március 31. között

a) vágóhídon levágtak, vagy

b) élő állatként az Európai Unión kívüli harmadik országba exportáltak vagy másik európai uniós tagállamba szállítottak állattartó, mesterséges termékenyítő állomás, rakodó állomás vagy gyűjtő állomás típusú tenyészetből.

(2) Hízottbika-tartás támogatására az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely

- a Szarvasmarha ENAR rendeletben meghatározott országos nyilvántartás alapján a hímivarú szarvasmarhát a tenyészetéből az (1) bekezdés szerinti módon történő kikerülése előtt közvetlenül legalább két hónapig tartotta,

- legkésőbb a birtokon tartás megkezdésének első napjáig gondoskodik a tenyészetében lévő szarvasmarha-állományok a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről és nyilvántartásáról, és

- a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelentési kötelezettségnek megfelelően, az állat vágóhídon történő levágásának, illetve exportálásának igazolása megtörténik.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden hízott bikát tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 24 914 791

Teljes Forráskeret (HUF): 9 093 898 642

Fajlagos támogatás (EUR/állat): 54,35 (2027-ben: 50,15)

Fajlagos támogatás (HUF/állat): 19 837,75

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma: 465 610

3.14 DP14 E13 CISD 16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása

Intervention Code (MS)	DP14_E13_CISD_16
A beavatkozás neve	Tejhasznú tehéntartás támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerre a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A tejtermeléssel foglalkozó gazdák és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés és az átmeneti nemzeti támogatás együttesen valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Tejhasznú tehéntartás támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- (1) Tejhasznú tehéntartás támogatásra az a mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely
- nőivarú, legalább egyszer ellett szarvasmarhát tart, amelynek kora a támogatási kérelem benyújtási évének március 31-én legalább huszonhárom hónap,
  - gondoskodik a tenyészetében lévő állatállományának a Szarvasmarha ENAR rendelet szerinti jelöléséről és nyilvántartásáról, és
  - a kérelmezett állatállományát a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában gümökor-, brucellózis- és leukózismentes tenyészetben tartja.
- (2) Támogatás azon (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelő tejhasznú tehenek után igényelhető, amelyek a tárgyév március 31-én a mezőgazdasági termelő tenyészetében találhatóak, de nem a tárgyév március 31-én kerültek a mezőgazdasági termelő tenyészetébe, és
- hivatalos tejtermelés-ellenőrzés alatt állnak,
  - az ENAR-nyilvántartásban tejhasznú fajtakódon nyilvántartott tejhasznú tehenek, vagy
  - amelyek tartója megfelel a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden tejhasznú tehenet tartó termelő és kérelmet benyújtó számára állatonként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 336 090 095

Teljes Forráskeret (HUF): 122 672 884 558

Fajlagos támogatás (EUR/állat): 316,99 (2027-ben: 292,47)

Fajlagos támogatás (HUF/állat): 115 701,35

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma: 1 076 915

3.15 DP15 E14 CISG 16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása

Intervention Code (MS)	DP15_E14_CISG_16
------------------------	------------------

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás neve	Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény mutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió- szerű a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
1.3.2	Hazai fehérjenövény alapú takarmánybázis megerősítése	2	Igen
2.1.12	A hazai fehérjetakarmányok minőségének javítása	2	Igen
2.2.3	Takarmány, fehérjetakarmány és vetőmag válogatás- és csomagolástechnológia fejlesztése	3	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A szemes fehérjetakarmány-növény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja emellett a fehérjefüggőség csökkentése, ezáltal az állattartók takarmányigényének részbeni kielégítésének elősegítése.

Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- szója, lóbab, édes csillagfürt termesztése esetén 1 tonna/ha, szárazborsó, csicsereborsó, takarmányborsó, mezei borsó termesztése esetén 2 tonna/ha minimális hozamot igazoltan elér, és

• legalább a táblázatban meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, a szaporítóanyag beszerzését igazolja, illetve

• mezei borsó termesztése esetén a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában a táblázat meghatározott, hektáronkénti minimális mennyiségű szaporítóanyag felhasználásáról nyilatkozik, a felhasznált mennyiséget a gazdálkodási napló vonatkozó betétlapján rögzíti.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseivel. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját. A termeléshez kötött támogatások Vízkörlet irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Megnevezés magyarul	Megnevezés latinul	Minimum vetőmag (kg/hektár)*
Szójabab	Glycine max	70
Lóbab (Disznóbab)	Vicia faba	170
Fehérvirágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus albus	100
Sárgavirágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus luteus	100
Kék virágú édes csillagfürt (takarmány célra)	Lupinus angustifolius	100
Fehérvirágú édes csillagfürt	Lupinus albus	100
Kékvirágú édes csillagfürt	Lupinus angustifolius	100
Sárgavirágú édes csillagfürt	Lupinus luteus	100
Szárzaborsó (Sárgaborsó)	Pisum sativum ssp. sativum convar. sativum	100
Csicseriborsó	Cicer arietinum	80
Tavaszi takarmányborsó	Pisum sativum	170
Őszi takarmányborsó	Pisum sativum	100
Mezei borsó	Pisum arvense	100

*: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden szemes fehérjetakarmány-növényt termesztő és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 78 580 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Teljes Forráskeret (HUF): 28 681 700 015

Fajlagos támogatás (EUR/állat): 232,87 (2027-ben: 214.87)

Fajlagos támogatás (HUF/állat): 84 997,55

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 342 740

3.16 DP16 E15 CISP 16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása

Intervention Code (MS)	DP16_E15_CISP_16
A beavatkozás neve	Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása
A beavatkozás típusa	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás
Közös kimeneti mutató	O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Eredmény kimutató	R.8 A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió- szerű a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.1.1	Kiszámítható alapjövdelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
1.3.2	Hazai fehérjenövény alapú takarmánybázis megerősítése	2	Igen
2.1.12	A hazai fehérjetakarmányok minőségének javítása	2	Igen
2.2.3	Takarmány, fehérjetakarmány és vetőmag válogatás- és csomagolástechnológia fejlesztése	3	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A szálas fehérjetakarmány-növény termesztésével foglalkozó termelők és családjaik számára kiemelt fontosságú, hogy a valódi termelést célzottan támogató termeléshez kötött kifizetés az alaptámogatással együtt valódi biztonsági hálót alkosson, amely az említett időjárási és piaci kockázatokból eredő jövedelemingadozások esetén is biztosít egy elvárt szintű ellenálló képességet.

A beavatkozás célja emellett a fehérjefüggőség csökkentése, ezáltal a kérődzők állatok takarmányigényének részbeni kielégítésének elősegítése.

Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatásra az az aktív mezőgazdasági termelő jogosult, aki vagy amely a vonatkozó nemzeti jogszabály szerint közvetlen támogatásra jogosult.

Specifikus jogosultsági feltételek:

- a lenti táblázat szerinti növényt termeszt,
- az igénylés évét megelőző évben megvalósult őszi, illetve a tárgyévben megvalósult tavaszi telepítés vagy felületés esetén a lenti táblázatban meghatározott tömegű hektáronkénti minimális szaporítóanyagot, vagy a minimális csíraszámot biztosító mennyiségű szaporítóanyagot az általa a termeléshez kötött közvetlen támogatás igénylése céljára bejelentett teljes terület vonatkozásában használ, és a szaporítóanyag beszerzését igazolja, és
- a többéves művelésre alkalmas kultúra a támogatási kérelemében bejelentett tábla legalább 80%-án összefüggő állományként jelen van.

A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseikhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját. A termeléshez kötött támogatások Vízkeret irányelvnek történő megfelelésének részletes leírását az V. melléklet 5.4. alfejezete tartalmazza.

Magyar megnevezés	Latin megnevezés	Minimum vetőmag kg/hektár***	Minimum csíraszám db/hektár** *	Minimum palánta db/hektár** *	Minimum gumó kg/hektár** *
Lucerna, Lucerna erjesztett takarmány, Lucerna zöldtakarmány*	Medicago sativa	15	-	-	-
Komlós lucerna*	Medicago lupulina	15	-	-	-
Sárkerep lucerna*	Medicago falcata	15	-	-	-
Tarkavirágú lucerna*	Medicago x. varia	15	-	-	-
Lucerna* (vetőmag célra)	Medicago sativa	8			
Bíborhere*	Trifolium incarnatum	10	-	-	-
Fehérhere*	Trifolium repens	6	-	-	-
Korcshere (svédhere)*	Trifolium hybridum	6	-	-	-
Vöröshere*	Trifolium pratense	10	-	-	-
Alexandriai here*	Trifolium alexandrinum	10	-	-	-
Legány-féle keverék (pannon- vagy szöszösbükköny, rozs, búza, árpa vagy bíborhere keverék)	Vicia pannonica/Vicia villosa + Triticum aestivum/Secale cerelace + Trifolium incarnatum	búza vagy rozs: 60, szöszös-bükköny vagy pannon-bükköny: 80 és bíborhere: 20	-	-	-
Borsós kukoricacsalamádé**	Pisum sativum + zea mays conv. Vulgaris	-	borsó: 600 000 kukorica: 400 000	-	-
Borsós napraforgó-csalamádé	Pisum sativum + Helianthus annus	120 kg borsó + 25 kg napraforgó	borsó:600	-	-

			000 napraforgó: 400 000		
Szarvaskerep*	Lotus corniculatus	14	-	-	-
Takarmánybaltacim*	Onobrychis viciifolia	hámozott vetőmagból 95 kg hámozatlanból 145 kg	-	-	-
Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)*	Vicia sativa L.	30	-	-	-
Szöszösbükköny*	Vicia villosa	30	-	-	-
Pannonbükköny*	Vicia pannonica	30	-	-	-
Rozsos szöszösbükköny	Secale cereale + Vicia villosa	60 kg rozs + 105 kg szöszös-bükköny	rozs:2000 000 szöszös- bükköny: 3 000 000	-	-
Szilfium*	Silphium perfoliatum	-	-	20 000	-
Keleti kecskeruta*	Galega orientalis	12	-	-	-
Lósóska	Rumex acetosella	40	-	-	-
Csicsóka*	Helianthus tuberosus	-	-	-	500
Szegletes lednek	Lathyrus sativus	160	100 000		

*: Többéves művelésre alkalmas kultúra

** : A keverék tömegértékének meghatározása során a Pisum sativum 117 g/ezer mag, a Zea mays conv. vulgaris esetében 250 g/ezer mag értékkel kell számolni.

***: A táblázatban szereplő értékek középértékek, amelyektől +/- 20%-os eltérés megengedett.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A beavatkozás egyetlen egységes fajlagos értékkel kerül meghirdetésre, amely minden szálás fehérjetakarmány-növényt termeszto és kérelmet benyújtó számára hektáronként egyforma összeget jelent. Területi differenciálást nem alkalmazunk.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 54 075 497

Teljes Forráskeret (HUF): 19 737 556 478

Fajlagos támogatás (EUR/ha): 64,17 (2027-ben: 59,20)

Fajlagos támogatás (HUF/ha): 23 422,05

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma: 855 950

Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

3.17 DP17 G01 ECOS 16 - Agro-ökológiai alapprogram

Intervention Code (MS)	DP17_G01_ECOS_16
A beavatkozás neve	Agro-ökológiai alapprogram
A beavatkozás típusa	Eco-scheme(31) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek
Közös kimeneti mutató	O.8. Az agrár-ökológiai programokban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma
Eredmény mutatók	R.12 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya R.14 Szén-dioxid-tárolás talajban és biomasszában: A kibocsátás csökkentésére, vagy a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület) R.19 Talajjavítás és -védelem: A talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya R.20 Az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya R.21 A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
	R.22 A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
	R.23 A vízgyengülés javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
	R.24 A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében
	R.31 Élőhelyek és fajok védelme: A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve
	R.34 A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

KAP CSELEKVÉSI TERÜLETEK Kód + Leírás

AOA-A az éghajlatváltozás mérséklése, beleértve a mezőgazdasági gyakorlatokból származó ÜHG-kibocsátás csökkentését, valamint a meglévő széntárolók fenntartását és a szén-dioxid-megkötés javítását
AOA-D a talajromlás megelőzése, a talaj helyreállítása, a talaj termékenységének és tápanyag-gazdálkodásának [és a talaj élővilágának] javítása
AOA-E a biológiai sokféleség védelme, az élőhelyek vagy fajok megőrzése vagy helyreállítása, beleértve a tájképi elemek vagy a nem termelő területek fenntartását és létrehozását
AOA-F a növényvédő szerek, különösen az emberi egészségre vagy a környezetre kockázatot jelentő szerek fenntartható és csökkentett használatára irányuló intézkedések

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	Tervben szerepel
4.1.1	A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének javítása	1	Igen
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása	1	Igen

5.1.2	A tápanyagveszteség csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.2.2	Hullámtereken megfelelő növényzet kialakítása (invazív fajok, háttér-szennyezés)	2	Igen
5.2.3	Vizek parti zónájában típusától függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	2	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
5.4.1	A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	3	Igen
5.4.2	Mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentése	2	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
6.1.3	Gyepek jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen
6.2.1	Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	1	Igen
6.2.2	A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek kivételével	1	Igen
6.2.3	Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által	1	Igen
6.2.4	Fenntartható vadgazdálkodás feltételeinek megteremtése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Követelmények:

A támogatás a feltételek és a választott jó gyakorlatok betartása esetén a mezőgazdasági üzem e AÖP-ben igényelt területére jár hektár alapon az alapszintű jövedelemtámogatást kiegészítő kifizetésként.

Alapelvárás minden támogatást igénybe vevő gazdálkodótól a Gazdálkodási Napló vezetése és elektronikus beküldése.

A mezőgazdasági üzemen belül minden tényleges hasznosítási módra (szántó, gyeperület, ültetvény) vonatkozóan legalább 2 pont értékű előírást kell választani a meghatározott mezőgazdasági jó gyakorlatok közül.

Amennyiben az üzem szántóterületeinek, illetve gyeperületeinek nagysága nem éri el az 5 ha-t, ültetvény esetében pedig az 1 ha-t, adott hasznosítási módra nem kötelező előírást vállalni, az érintett területre azonban kifizetés nem jár csak abban az esetben, ha ezekre a küszöbérték alatti területekre is választ előírást a gazdálkodó.

Hasznosítási mód	Választható jó gyakorlatok	Pont	Hozzájárulás a környezeti célkitűzésekhez
	<p>Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövényekkel, vagy a tarló fennhagyással annak kultúrállapotban tartása mellett a következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább feb. 28-ig.</p>	1	<p>A gyakorlat a fedett talajfelszín minél hosszabb ideig történő biztosításával növeli a talajok szénmegkötő képességét, a talajtakarás pedig megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát.</p>
Szántó	<p>Terménydiverzifikációra vonatkozó követelmények szántóföldi növénytermesztés esetén:</p> <p>a) 10 hektár vagy az alatti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 80%-át foglalhatja el;</p> <p>b) 10 hektár fölötti szántóterület feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát kell termesztetni, három növény esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át;</p> <p>c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termesztetni, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át.</p>	1	<p>A gyakorlat a megfelelően diverz, eltérő igényű kultúrákból álló vetésszerkezet kialakításával hozzájárul a talajzsarolás csökkentéséhez és a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javításához, valamint a peszticidhasználat csökkentéséhez.</p> <p>Továbbá hozzájárul a mezőgazdasághoz kapcsolódó biodiverzitás védelméhez is azáltal, hogy változatos táplálkozó és élőhelyet biztosít számos vadon élő állatfaj számára.</p>

	<p>d) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termesztani, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át.</p>		
	<p>A szántóterületek 10%-ának megfelelő</p> <ul style="list-style-type: none"> - a HMKÁ 8 előírás alapján védett táji elemek; - mezővédő erdősávok, fasorok; - táblaszegélyek, erózióvédelmi sávok - szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sávok; - teraszok, erózióvédelmi létesítmények; - MePAR-ban rögzített vizes élőhely; - parlagon hagyott földterület - a pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával; - ökológiai jelentőségű másodvetés növényvédő szer használata nélkül; - nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület növényvédő szer használata nélkül; <p>vagy ezek kombinációjának fenntartása;</p>	2	<p>A gyakorlat hozzájárul a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek és tájlemek fenntartásához, sokszínűségének növeléséhez, ezáltal segít a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását.</p> <p>Továbbá a parlagon hagyott területek, vizes élőhelyek elősegítik a szénmegkötést, míg a mezővédő erdősávok, fasorok, illetve táblaszegélyek és erózióvédelmi sávok a talajok erózió elleni védelmét szolgálják.</p>
	Amennyiben a mezőgazdasági üzemen belül a szántóterületek	1	A gyakorlat hozzájárul a mozaikos tájszerkezet kialakulásához,

	össznagysága meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 40 hektárt.		mely kedvező hatással van a mezőgazdasági élőhelyek biodiverzitására, illetve a táji struktúra diverzitására.
	A növényvédelem során a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos növényvédőszer használata tilos.	1	A gyakorlat kedvező hatással van a beporzó rovarokra.
	A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy mikrobiológiai, illetve N-megkötő készítmények alkalmazása.	1	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez.
	Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a szántóterület legalább 50 %-án.	2	A gyakorlat hozzájárul a talajok szénkészletének megőrzéséhez, ezáltal a szántóterületek ÜHG emissziójának csökkentéséhez, valamint a talaj
Gyepterületek en	A gyepterületek megőrzése tábla szinten az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva. A gyepek feltörése, szántása tilos.	2	A gyepterületek tábla szintű megőrzése egyszerre fokozza a mezőgazdasági területek szénmegkötését, illetve járul hozzá a biodiverzitás megőrzéséhez tekintettel arra, hogy a magyarországi gyepek jelentős része extenzív művelés alatt áll.
	Mikroöntözési technológiák alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	2	A gyakorlat hozzájárul a vízkészletek fenntartható használatához.
	A növényvédelem során a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos növényvédőszer használata tilos.	1	A gyakorlat kedvező hatással van a beporzó rovarokra.
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	2	A gyakorlat hozzájárul a növényvédőszer használatának csökkentéséhez a nem ökológiai művelés alatt álló ültetvényterületeken is.
	Az ültetvényterület legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy mikrobiológiai készítmények alkalmazása.	1	A gyakorlat elősegíti a talajok szervesanyag-készletének helyreállítását, valamint a talajpotenciál és a talaj biodiverzitás javítását. A N-megkötést segítő készítmények pedig hozzájárulnak az ammónia-emisszió csökkentéséhez.
	Ültetvények talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével vagy évelő kultúrák fenntartásával, gyepesítéssel.	2	A gyakorlat a fedett talajfelszín minél hosszabb ideig történő biztosításával növeli a talajok szénmegkötő képességét, a talajtakarás pedig megvédi a talajokat az erózió káros hatásaitól, illetve segít megőrizni a talaj nedvességtartalmát.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

Kód	Ismertetés
GAEC02	A vizes élőhelyek és a tőzegláp védelme
GAEC05	A talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő talajművelés, ideértve a lejtők dőlésszögének figyelembevételét is
GAEC06	Minimálisan megkövetelt talajborítás a fedetlen talaj elkerülésére a legérzékenyebb időszakokban
GAEC07	Vetésforgó a szántóterületeken, kivéve a víz alatt fekvő növényeket
GAEC08	Nem termelési célú területek vagy tájképi elemek minimális aránya. A gazdaságok szintjén a szántóterület legalább 4 %-a nem termelési célú terület vagy tájképi elem, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is. Amennyiben valamely mezőgazdasági termelő vállalja, hogy a 31. cikk (6) bekezdése szerinti továbbfejlesztett agrárökológiai programoknak megfelelően a szántóterületének legalább 7 %-át nem termelési célú területeknek vagy tájképi elemeknek szenteli, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is, az e GAEC-előírásnak való megfeleléshez szükséges arány nem haladhatja meg a 3 %-ot. A gazdaságok szintjén legalább 7 % a növényvédő szerek használata nélkül termesztett köztes kultúrákat vagy nitrogénmegkötő növényeket is tartalmazó szántóterületek minimális aránya, amelynek 3 %-a parlagon hagyott földterület vagy nem termelési célú tájképi elem. A tagállamoknak a köztes kultúrák esetében 0,3-as korrekciós együtthatót kell alkalmazniuk. A tájképi elemek megőrzése. A sövények és a fák kivágásának tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában. Esetleg az inváziós növényfajok megjelenésének megakadályozását szolgáló intézkedések.

NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§

A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;

A földhasználónak vetésváltás alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.

A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről

A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)

A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell

végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.

A GAEC, SMR és nemzeti előírások, valamint az agro-ökológiai alapprogram közötti kapcsolat (hogyan mutat túl az agro-ökológiai alapprogram az alap előírásokon)

Hasznosítási mód	Választható jó gyakorlatok	Kapcsolódó referencia szabályozás (SMR - jogszabályban foglalt gazdálkodói követelmények, illetve NJSZ - Nemzeti jogszabályokban meghatározott egyéb kötelező erejű követelmények, valamint HMKÁ előírások
Szántó	Nyári, őszi betakarítású kultúrák után, amennyiben nem őszi vetésű kultúra következik, talajtakarás biztosítása takarónövényekkel, vagy a tarló fennhagyással annak kultúrállapotban tartása mellett a következő évi tavaszi kultúra előkészítő munkálatainak megkezdéséig, de legalább feb. 28-ig.	<p>NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§</p> <p>A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szél-erózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;</p> <p>JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények</p> <p>JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát</p>

		<p>HMGY</p> <p>HMKÁ 6 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások</p> <p>HMKÁ 7 - Minimális talajborítás az érzékeny időszakokban</p>
	<p>Terménydiverzifikációra vonatkozó követelmények szántóföldi növénytermesztés esetén:</p> <p>a) 10 hektár vagy az alatti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztani, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 80%-át foglalhatja el;</p> <p>b) 10 hektár fölötti szántóterület feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább három féle növénykultúrát kell termesztani, három növény esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át;</p> <p>c) 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább négy féle növénykultúrát kell termesztani, négy növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a</p>	<p><i>NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§.</i></p> <p>A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználónak vetésváltás alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.</p> <p>HMKÁ 8 – Vetésváltási szabályok és terménydiverzifikáció</p>

	<p>szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át.</p> <p>d) 1000 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább öt féle növénykultúrát kell termesztetni, öt növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 65%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 80%-át.</p>		
	<p>A szántóterületek 10%-ának megfelelő</p> <ul style="list-style-type: none"> - a HMKÁ 8 előírás alapján védett táji elemek; - mezővédő erdősávok, fasorok; - táblaszegélyek, erózióvédelmi sávok - szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sávok; - teraszok, erózióvédelmi létesítmények; - MePAR-ban rögzített vizes élőhely; - parlagon hagyott földterület - a pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával; - ökológiai jelentőségű másodvetés növényvédőszer használata nélkül; 	<p>NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)</p> <p>A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p>	

	- nitrogénmegkötő növényekkel bevetett terület növényvédő szer használata nélkül; vagy ezek kombinációjának fenntartása;	HMKÁ 9 - Biodiverzitás védelme Nem termelő területek és táji elemek fenntartása
	Amennyiben a mezőgazdasági üzemen belül a szántóterületek össz nagysága meghaladja az 50 ha-t, a szántóföldi művelésben tartott táblák maximális mérete nem haladhatja meg a 40 hektárt.	NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3) A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.
	A növényvédelem során a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos növényvédőszer használata tilos.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás
	A szántóterületek legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy mikrobiológiai, illetve N-megkötő készítmények alkalmazása.	NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§. A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:

		A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről
	Forgatás nélküli művelésmód (minimum művelés, zero-till, direktvetés) alkalmazása a szántóterület legalább 50 %-án.	<p>NJSZ - <i>A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§.</i></p> <p>A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználónak talajkímélő művelési módok alkalmazásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.</p> <p>A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megővésével, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;</p> <p>HMKÁ 6 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások</p>
Gyepterületeken	A gyepterületek megőrzése tábla szinten az előző évi állandó gyepterületekhez viszonyítva. A gyepek feltörése, szántása tilos.	<p>NJSZ - <i>A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)</i></p> <p>A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő</p>

		<p>szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.</p> <p>HMKÁ 1 - Állandó gyepterületek megőrzése tagállami szinten</p>
Ültetvényeken – beleértve a fás szárú energetikai ültetvényeket is	Mikroöntözési technológiák alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	JFGK 1 - a) a felszíni édesvizek és a felszín alatti vizek kitermelésének, továbbá a felszíni édesvizek tározásának szabályozása, beleértve a vízkivételek nyilvántartását vagy nyilvántartásait és a vízkivételek, tározások előzetes engedélyeztetésének követelményét
	A növényvédelem során a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos növényvédőszer használata tilos.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás
	Az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett biológiai ágensek alkalmazása az ültetvényterület legalább 50 %-án.	JFGK 8 - Növényvédő szerek fenntartható használatára vonatkozó hazai szabályozás
	Az ültetvényterület legalább 50 %-án talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy mikrobiológiai készítmények alkalmazása.	NJSZ - <i>A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§.</i> A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy

	<p>Ültetvények talajtakarása mulcsozással, egyéves sorköztakaró növények termesztésével vagy évelő kultúrák fenntartásával, gyepesítéssel.</p>	<p>tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználónak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről</p> <p>NJSZ - A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 35- 42.§</p> <p>A földhasználó a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást vagy tevékenységet köteles folytatni az alábbiak szerint:</p> <p>A földhasználó erózióval veszélyeztetett szántóterületeken a víz- és szélerózió megakadályozása érdekében köteles a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni és olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megővésével, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy szintvonalas művelést folytatni;</p> <p>JFGK 1 - b) a foszfátok diffúz szennyező forrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények</p> <p>JFGK 2 - a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme – Nitrát HMGY</p> <p>HMKÁ 6 - Talajvédelemre és az erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások</p> <p>HMKÁ 7 - Minimális talajborítás az érzékeny</p>
--	--	--

		időszakokban	
--	--	--------------	--

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a feltételek és a választott jó gyakorlatok betartása esetén a mezőgazdasági üzem teljes területére jár hektár alapon.

A támogatási összeg indikatív fajlagos nagysága 80,85 euró/hektár, amit az AÖP pénzügyi kerete (a közvetlen támogatások teljes tagállami átcsoportosítás utáni összegének 15%-a) és a támogatással érintett terület várható becsült nagysága (2,5 millió ha) alapján határoztunk meg.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 995 000 000

Teljes Forráskeret (HUF) – 363 175 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 80,85 (2027-ben: 74,60)

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 29 510,25

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.8. Az agrár-ökológiai programokban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma - 12 500 000

---

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

4 Magyarország KAP Stratégiai Tervének I. pilléres piaci támogatás beavatkozásai

Forrásallokáció és kimenet a teljes Gyümölcs- és Zöldségfélék kapcsán tervezett beavatkozások terén (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR): 42 493 151

Teljes Forráskeret (HUF): 15 509 999 998

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.35. A támogatott operatív programok száma: 184

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.1 SC01 A02 BEM 55 - Méhészeti marketing

Intervention Code (MS)	SC01_A02_BEM_55
A beavatkozás neve	Méhészeti marketing
A beavatkozás típusa	PROMOBEES(55(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve a piacmonitoringhoz köthető fellépéseket és a különösen a méhészeti termékek minőségével kapcsolatos fogyasztói tudatosság növelésére irányuló tevékenységeket
Közös kimeneti mutató	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Eredmény mutató	-
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések **KAPCSOLÓDÓ ÖKONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)**

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.4.1	Piacutatás és marketing	3	Igen
2.4.2	Agrár-élelmiszeripari termékek promóciója	2	Igen
2.4.3	Szemléletformálás az egészséges táplálkozás terén az iskoláskorúak körében	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
6.5.2	Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé	2	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A kereskedelmi forgalomba kerülő mézek vizsgálatának támogatási feltétele az eredmények közzététele. A közzététel szakmai lapban történik, mely adott esetben a technológia fejlesztésére, korszerűsítésére sarkallhatja a forgalmazót.

A promóciós és marketing tevékenységek elsősorban a fogyasztók ismereteinek gyarapítását, a fogyasztói bizalom növelését szolgálják.

A marketing célokat is szolgáló minőségjavító intézkedések a piacorientáltságot fokozzák. Termékvizsgálat csak akkreditált laborokban fogadható el. A promóciós és marketing tevékenységek igazolt költségei támogathatók.

A méhészeti program eddig jól működő intézkedéseinek folytatása azon intézkedésekkel, melyek esetében a támogatást igénylők a méhészeti szervezetek, s a támogatások a fenti célokat szolgálják. A beavatkozás végrehajtására részletes belső szabályozás készül.

A két pilléren belüli egyéb beavatkozásokat nem egészíti ki.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Vissza nem térítendő támogatás az egyes intézkedéseknél az igazolt költségek 100 %-áig, vagy konkrét betervezett összeggel, más intézkedéseknél felső korláttal.

A tervezett támogatási keret (EU-s része 180 ezer EUR/év, hazai része 180 ezer EUR/év) az MMNP 2020-2021. támogatási időszaka megemelt keretének társfinanszírozott tényadata (474 ezer EUR/év) és kihasználtsága (284 ezer EUR/év) alapján került meghatározásra, annak figyelembe vételével, hogy a COVID járvány miatt a figyelembe vett időszakban visszaesett a tevékenység, de a járvány elmúltával a marketingtevékenységek újra felélénkülnek.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

a) *piacmonitoring, marketing*

vállalkozói jogviszonyban álló koordinátor vállalkozói díj költsége, irodaköltség

b) *kereskedelmi forgalomban kapható mézek vizsgálata és a termelői mézek önkéntes vizsgálata*

méz hivatalos mintavételezési költségei, laborvizsgálat költségei, valamint a vizsgálati eredmények elemzésének és közzétételének költségei,

c) *kistermelői mézesüveg gyártásához szükséges formagarnitúra, valamint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (a továbbiakban: OMME) kistermelői mézesüveg beszerzése*

az országos hatáskörű méhészeti szervezet által a tagjai részére biztosított egyedi üvegek gyártásához szükséges formagarnitúrák elkészíttetésének költsége, valamint az országos hatáskörű méhészeti szervezet által a kistermelő tagjai részére, a saját mézük piacra juttatása céljából biztosított, egyedi kinézetű üvegek beszerzési költsége. Az egyedi, dombornyomott mézesüveg zárt értékesítési láncon belüli forgalmazása a nyomkövethetőség elősegítésével egyidejűleg erősíti a kistermelők által előállított termékek iránti bizalmat.

e) *OMME méz-zárszalag beszerzése*

az országos hatáskörű méhészeti szervezet tagjai részére biztosított, minőségtanúsító zárszalag beszerzési költsége

f) *termelői mézek kereskedelemben használt vonalkód igénylésének költsége*

a termelők saját kiszerelt mézük kereskedelmi forgalomba hozatal feltételeként kötelező vonalkód beszerzésének költsége

Nem támogatható a nem akkreditált labor vizsgálati költsége.

További Információ

A mézesüveg beszerzése csak korlátozottan, a kistermelői körre vonatkozóan, saját méhcsaládszámhoz kötve mennyiségileg is korlátozottan vehető igénybe.

A zárszalag biztosítása folyamatos minőségellenőrzéssel jár együtt.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 900 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 328 500 000

O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma - 5100

4.2 SC02 A01 BEA 55 - Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás

Intervention	SC02_A01_BEA_55
--------------	-----------------

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Code (MS)	
A beavatkozás neve	Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás
A beavatkozás típusa	ADVIBEEES(55(1)(a)) - tanácsadási szolgáltatások, technikai segítségnyújtás, képzés, tájékoztatás és a legjobb gyakorlatok cseréje a méhészek és a méhészek szervezetei részére, többek között hálózatok kiépítése révén
Közös kimeneti mutató	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Eredmény mutató	R.35 A kaptárok megőrzése: A KAP keretében támogatott kaptárok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
CCO.1.1	Ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen
CCO.1.6	Tudásátadás a mezőgazdasági és erdőgazdasági generációváltás gyorsítása érdekében	2	Igen
CCO.1.7	Szaktanácsadók képzése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A nemzetközi és regionális szakmai rendezvények szervezése és az azokon való részvétel az ott megszerzett legújabb ismeretek útján elősegíti az ágazat korszerűsítését, az innováció megismerését és alkalmazását. A szakmai tanulmányutak, valamint a méhészeti képzések és egyéb módon történő ismeretterjesztés (szakmai újság, film, kiadványok stb.) az ismeretek gyarapítását és megosztását szolgálja. A szakmai szervezetek, valamint szaktanácsadó, illetve szolgáltató hálózat működésének támogatása szintén hozzájárul az ágazat összehangolt működéséhez, az ismeretek gyarapításához, az innováció terjedéséhez és az ágazat korszerűsítéséhez, valamint annak digitalizációjához. A képzés és szervezeti támogatás az ágazat rezilienciáját növeli, amely az élelmezésbiztonságot is segíti.

A méhegészségügyi és környezetterhelési vizsgálat feltárja a mezőgazdasági technológiák hibás gyakorlatát. A szükséges vizsgálatokat akkreditált laborok végzik. A monitoring eredményéről éves kiadvány készül az ismeretek gyarapítása és megosztása céljából.

A méhészeti program eddig jól működő intézkedéseinek folytatása azon intézkedésekkel, melyek esetében a támogatást igénylők a méhészeti szervezetek, s a támogatások a fenti célokat szolgálják. A beavatkozás végrehajtására részletes belső szabályozás készül.

A két pilléren belüli egyéb beavatkozásokat nem egészít ki.

A rendezvények, ismeretterjesztések, képzések, tanulmányutak szervezésének és részvételi támogatásának feltétele minimális résztvevő számához, illetve tagszervezet szervezése esetén az országos hatáskörű szakmai szervezet igazolásához köthető, miszerint szakmai színvonala megfelel a támogathatóságnak. A támogatás tárgyától függően a támogatás iránti igény végrehajtási időszakonként egy, illetve több alkalommal nyújtható be a jogosult által azzal, hogy a többszöri benyújtás nem vonatkozhat ugyanannak az eseménynek, programnak a támogatására.

A működési és kohéziós intézkedések tárgyát meghatározott ideig kötelező működtetni. Az üzemben tartási kötelezettséget érintő eseményt haladéktalanul be kell jelenteni.

A szaktanácsadó-hálózat működési támogatásának feltétele a tevékenységekről szóló összefoglaló jelentések, valamint a fogadónapok havi nyilvántartásának benyújtása.

A szolgáltató hálózat támogatásának is feltétele a beszámoló az elvégzett tevékenységről.

Általános támogatási követelmény a vállalkozói, vagy megbízási szerződés és az igazolt költségek teljesítési igazolása, vagy kifizetési bizonylata is.

A méhegészségügyi és környezetterhelési vizsgálat támogatási feltétele az eredmények közzététele.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Vissza nem térítendő támogatás az egyes intézkedéseknél az igazolt költségek 100%-áig, vagy konkrét betervezett összeggel, más intézkedéseknél felső korláttal.

A tervezett támogatási keret (EU-s része 672,6 ezer EUR/év, hazai része 672,6 ezer EUR/év) az MMNP 2020-2021. támogatási időszaka megemelt keretének társfinanszírozott tényadata (1,9 millió EUR/év) és kihasználtsága (1,3 millió EUR/év) alapján került meghatározásra, annak figyelembe vételével, hogy a COVID-járvány idején a rendezvények, képzések egy része elmaradt, illetve online térbe került, s várhatóan az online megoldások a jövőben is tért hódítanak.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

a) *méhészeti képzés országos koordinálása, valamint méhészeti ismeretek gyűjtése és terjesztése*

vállalkozói viszonyban álló koordinátor és koordinátori asszisztens vállalkozói díja, külföldi és hazai méhészeti szakirodalom beszerzésének, fordíttatásának, közzétételének költségei, méhészeti szaklap elkészítésének, forgalmazásának költségei, méhészeti témájú filmek elkészítésének költségei, információgyűjtés, ismeretterjesztés, desztináció költségei, internetes honlap költségei, irodaköltség.

b) *regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezése, azokon való részvétel és elméleti ismeretterjesztés*

Támogatás a méhészeti szakmai ismeretek és a méhészkedéssel kapcsolatos új információk átadására és a méhészeti eszközök bemutatására szolgáló,

- legalább naponta három méhészeti szakmai előadást magában foglaló regionális rendezvény megszervezésének és az azon való részvételnek a költségei,

- az előadókon kívül legalább húsz fő hallgató részvételével megtartott elméleti ismeretterjesztés költségei,

- kongresszus, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút, nemzetközi rendezvény megszervezésének és az azokon való részvételnek a költségei után vehető igénybe.

c) *szaktanácsadó-hálózat működtetése*

vállalkozói viszonyban álló szaktanácsadók vállalkozói díja, irodaköltség

d) *bemutató méhészeti látogatása*

a résztvevők utazási és szállásköltsége, a méhészeti telephelyen tartott gyakorlati bemutató költsége

e) *méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadása érdekében megtartott képzések*

elsősorban méhegészségügyi felelősök részére megtartott képzések szervezésének költsége, előadók és résztvevők utazási és szállásköltsége.

f) *méhész szervezetek működését és kohézióját elősegítő intézkedések*

szervezeti események lebonyolításának költségei, irodabérlés, irodai eszközök, felszerelések, berendezések költsége, internetes honlap költsége, rezsi költségek

g) *fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakítása és működtetése*

mérőállomások kialakításának, működtetésének és karbantartásának költsége, megfigyelő hálózat tagjai képzésének költsége, digitális háttér működtetésének költsége, a hálózat tagjainak vállalkozói, vagy megbízási díj költsége

h) *méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring vizsgálat*

a monitoring vizsgálatokhoz szükséges eszközök beszerzésének, a mintavétellel kapcsolatos vállalkozói, vagy megbízási díj és laborvizsgálat költségei, valamint a vizsgálati eredmények elemzésének, szakvélemény készítésének és közzétételének költségei

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek:

Nem igényelhető támogatás olyan szakmai lap, tanulmány, statisztika és méhegészségügyi szakirodalom beszerzésére, fordítottására, amelyet a koordinátor, a koordinátori asszisztens, a kutatási asszisztens, a méhészeti szaktanácsadók vagy a vezető szaktanácsadó készítettek, vagy nem került közzétételre.

A támogatott eszközökre több éves üzemben tartási kötelezettség vonatkozik. Az üzemben tartási kötelezettségre ható esemény bejelentés köteles.

7 Additional information specific to the Type of Intervention

A koordinátor támogatásának feltétele a koordinátori és koordinátori asszisztens tevékenységéről szóló tárgyhavi jelentés, amely tartalmazza a tárgyhavi eredmények értékeléséről szóló beszámolót.

Minden programra vonatkozóan külön kifizetési kérelmet kell benyújtani, így az adott végrehajtási időszakban többször nyújtható be kérelem, de adott programra vonatkozóan csak egyszer.

Szaktanácsadók támogatásának feltétele fogadónap biztosítása a méhészek számára.

Bemutató méhészet látogatás támogatásának feltétele, hogy a látogatás az országos méhészeti szervvel erre irányuló együttműködési megállapodást kötött méhészetbe történjen és a látogatók száma legalább 20 fő.

További információ

A koordinátor támogatásának feltétele a koordinátori és koordinátori asszisztens tevékenységéről szóló tárgyhavi jelentés, amely tartalmazza a tárgyhavi eredmények értékeléséről szóló beszámolót.

Minden programra vonatkozóan külön kifizetési kérelmet kell benyújtani, így az adott végrehajtási időszakban többször nyújtható be kérelem, de adott programra vonatkozóan csak egyszer.

Szaktanácsadók támogatásának feltétele fogadónap biztosítása a méhészek számára.

Bemutató méhészet látogatás támogatásának feltétele, hogy a látogatás az országos méhészeti szervvel erre irányuló együttműködési megállapodást kötött méhészetbe történjen és a látogatók száma legalább 20 fő.

Forrásallokáció és kimenet¹ (2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 3 363 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 227 495 000

Fajlagos támogatás (EUR/kérelem) – 2 690

Fajlagos támogatás (HUF/kérelem) – 981 850

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma – 1 250

4.3 SC03 E02 BEI 55 - Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése

Intervention Code (MS)	SC03_E02_BEI_55
A beavatkozás neve	Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése
A beavatkozás típusa	INVAPI(55(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, valamint egyéb fellépések
Közös kimeneti mutató	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Eredmény mutató	R.35 A kaptárok megőrzése: A KAP keretében támogatott kaptárok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	1	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás célja a vándorláshoz szükséges eszközök beszerzése, a technológia folyamatos újítása, amely a tevékenység hatékonyságát, így a versenyképesség erősödését eredményezi. Hivatalos gyártótól, forgalmazótól származó új eszköz beszerzése támogatható, igazolt költségek alapján. A támogatások a tőkeellátottság javításával a beruházási aktivitást növeli, mely a technológia fejlődéséhez is hozzájárul. Ez a versenyképesség mellett fokozza a piacorientáltságot is. A méhészeti program eddig jól működő intézkedéseinek folytatása azon intézkedésekkel, melyek esetében a támogatást igénylők a méhészek, s a támogatások a fenti célt szolgálják. A beavatkozás végrehajtására részletes belső szabályozás készül. A két pilléren belüli egyéb beavatkozásokat nem egészít ki. Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybe vehető a támogatási intenzitás kiegészítésére.

A támogatásokra országos méhészeti szakmai szervezetben tag méhész jogosult, igazolt költségek alapján, amennyiben az igénylő hatósági nyilvántartás szerint méhcsaláddal rendelkezik.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Vissza nem térítendő támogatás az egyes intézkedéseknél az igazolt költségek 50-100 %-áig, vagy konkrét betervezett összeggel.

A tervezett támogatási keret (EU-s része 920 ezer EUR/év, hazai része 920 ezer EUR/év) az MMNP 2020-2021. támogatási időszaka megemelt keretének tényadata (1,6 millió EUR/év) és kihasználtsága (1,5 millió EUR/év) alapján került meghatározásra, annak figyelembe vételével, hogy az új technológiai eszközök beszerzése iránti érdeklődés tartósnak tekinthető, ugyanakkor a méhészek egy része már fejlesztette a technológiáját, illetve a technológiájuk egy részét. A technológiai fejlesztés terén jelentős áremelkedés várható.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

a) a vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzése

a vándorméhészkedés gyakorlatában használatos új méhészeti eszközök, segédeszközök, berendezések, járművek beszerzése

b) méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszerezéséhez, a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzése

a méz és méhészeti termékek termeléséhez, kinyeréséhez, tárolásához, kiszerezéséhez, valamint a léptároláshoz szükséges új termékek, eszközök, gépek és berendezések beszerzése

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybe vehető a támogatási intenzitás kiegészítésére.

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek:

- saját előállítású eszközök és használt eszközök beszerzése

További Információ

Az eszközök, gépek, berendezések és járművek csak hatósági forgalomba hozatali engedély esetén támogathatók.

A támogatások országos méhészeti szakmai szervezeti tagság esetén vehetők igénybe.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 600 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 679 000 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Fajlagos támogatás (EUR/méhcshalád) – 2,3

Fajlagos támogatás (HUF/méhcshalád) – 839,5

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma - 2 000 000

Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.4 SC04 E03 BEV 55 - Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása

Intervention Code (MS)	SC04_E03_BEV_55
A beavatkozás neve	Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása
A beavatkozás típusa	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - az Unióban meglévő kaptárok számának megőrzését vagy növelését célzó fellépések, a méhtenyésztést is beleértve
Közös kimeneti mutató	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Eredmény mutató	R.35 A kaptárok megőrzése: A KAP keretében támogatott kaptárok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma adaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás célja a méhcshaládok számának és egészségének megőrzése, az ellenőrzött tenyészanyag biztosítása. Mindez hozzájárul az ökoszisztéma védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatás fenntartásához. A beszerzett termékek, szaporítóanyag kizárólag hatóságilag engedélyezett, nyilvántartott lehet. A méhészeti program eddig jól működő intézkedéseinek folytatása azon intézkedésekkel, melyek esetében a támogatást igénylik a méhészek, s a támogatások a fenti célt szolgálják. A beavatkozás végrehajtására részletes belső szabályozás készül. A két pilléren belüli egyéb beavatkozásokat nem egészíti ki.

A támogatásokra országos méhészeti szakmai szervezetben tag méhész jogosult, igazolt költségek alapján, amennyiben az igénylő hatósági nyilvántartás szerint méhcshaláddal rendelkezik.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Vissza nem térítendő támogatás az egyes intézkedéseknél az igazolt költségek 50-100 %-áig, vagy konkrét felső korláttal betervezett összeggel.

A tervezett támogatási keret (EU-s része 2,5 millió EUR/év, hazai része 2,5 millió EUR/év) az MMNP 2020-2021. támogatási időszaka megemelt keretének tényadatok (4,4 millió EUR/év) és kihasználtsága (3,9 millió EUR/év) alapján került meghatározásra, annak figyelembe vételével, hogy a védekezéshez

felhasznált anyagok és eszközök árának emelkedésével számolhatunk, s a méhegészségügyi preventív intézkedésekkel bővül a támogatás lehetősége.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

a) *varroa atka, nozematózis és egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezés támogatható költségei:*

a kártevők és betegségek ellen a méhcsaládok engedélyezett szerrel történő, szakszerű állategészségügyi kezeléséhez szükséges gyógyszerek, gyógyhatású készítmények és vivőanyagok, valamint a kijuttatáshoz szükséges eszközök, felszerelések költségei

b) *varroa atka, nozematózis és egyéb kártevők, betegségek elleni alternatív védekezés támogatható költségei:*

higiénikus alj beszerzés költsége

c) *a méhbetegségek és –kártevők elleni állategészségügyi preventív intézkedések támogatható költségei:*

új kaptár és tartozékai, viaszcsere és fertőtlenítő eszköz beszerzés, valamint méhegészségügyi környezetfejlesztés költsége

d) *petéző, vagy párzatlan méhanyák, vagy anyabölcsők) beszerzésének költségei:*

származási igazolással rendelkező tenyészanyag (petéző, vagy párzatlan méhanyák, vagy anyabölcsők) beszerzésének költsége

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek:

a méhcsaládoknál a magyar hatóságok által nem engedélyezett szerek;

magyar tenyésztőszervezet által nem törzskönyvezett állományból származó szaporítóanyag

További Információ

Az egészségvédelmet szolgáló eszközök önállóan nem támogathatók, csak állatgyógyászati készítmények együttes vásárlása esetén.

Méhegészségügyi környezetfejlesztés az országos hatáskörű méhészeti szervezet honlapján felsorolt növények beszerzése esetén támogatható.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 12 493 135

Teljes Forráskeret (HUF) - 4 559 994 275

Fajlagos támogatás (EUR/méhcsalád) – 3,12

Fajlagos támogatás (HUF/méhcsalád) – 1 138,8

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma - 4 000 000

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.5 SC05 E04 WIR 58 - Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása

Intervention Code (MS)	SC05_E04_WIR_58
A beavatkozás neve	Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása
A beavatkozás típusa	RESTRVINEY(58(1)(a)) - szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállítása
Közös kimeneti mutató	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Eredmény mutató	R.9 A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházástámogatásban részesülő mezőgazdasági termelők aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

COMPWINE az uniós bortermelők gazdasági fenntarthatóságának és versenyképességének javítása

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése céljából az intézkedés azon fajtákra összpontosít, amelyek a talaj- és éghajlati jellemzőkhöz, valamint a borvidékek szőlőtermesztési hagyományaihoz kapcsolódnak leginkább, és amelyekre hosszú távon van piaci igény. Ezenkívül az egyik célunk a legjobb termőhelyek bevonása; ezért előnyben részesítjük azokat a területeket, ahol magasabb a szőlőterület kataszteri pontja. A felsorolt szempontok figyelembe vételével az új ültetvények a termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növeléséhez járulnak hozzá.

a) Egyéni terv csak akkor nyújtható be, ha a tevékenységek végrehajtására érvényes újratelepítési engedéllyel rendelkeznek.

b) Nem nyújtható be egyedi terv fajtaváltásra vagy területre történő áthelyezésre:

1. ahol a műveletet az egyedi terv benyújtása előtt megkezdték;
2. amelyek szerkezetátalakítási támogatást nyújtottak az egyéni terv benyújtását megelőző 10 borászati évben;
3. amelyek esetében a 2. pontban meghatározott időszakot megelőzően szerkezetátalakítási támogatást nyújtottak, kivéve csak a támrendszer megújításához nyújtott támogatást;
4. amelynek támogatható területe kevesebb, mint 0,2 ha.

c) A szőlőtermesztési technikák fejlesztése esetén nem lehet egyéni tervet benyújtani egy területre:

1. ahol a műveletet az egyéni terv benyújtása előtt kezdték meg;
2. amelyek szerkezetátalakítási támogatást nyújtottak az egyedi terv benyújtását megelőző 10 borászati évben;
3. amelyek esetében a 2. pontban meghatározott időszakot megelőzően szerkezetátalakítási támogatást nyújtottak, kivéve csak a támrendszer megújításához nyújtott támogatást;
4. amelynek támogatható területe kevesebb, mint 0,2 ha;
5. ahol az egyéni tervben megjelölt terület nem minősül szőlőültetvénynek.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

SPR rendelet 44. cikk (1) b) szerint megállapított egységköltségek alapján kívánjuk számolni a támogatás mértékét. Az egységköltségek megállapításának alapja a beavatkozáshoz készített, a tényleges költségeket igazoló dokumentum. A támogatást az igazoló dokumentum alapján elfogadott költségekből számoljuk az alábbiak szerint:

A támogatás mértéke az igazoló dokumentum alapján alátámasztott költségátalányok és kompenzáció

- a) 75%-a, ha az intézkedéssel érintett terület világörökségi területen fekszik,
- b) 50%-a, ha az intézkedéssel érintett terület az a) pontban meghatározott feltételnek nem felel meg, azonban az intézkedéssel érintett terület fekvése szerinti földrajzi árujelző szerkezetátalakítási tervének megfelel,
- c) 40%-a, ha az egyéni terv egyetlen szerkezetátalakítási tervnek sem felel meg.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 71 080 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 25 944 200 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 8 200

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 2 993 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban – 8 680

4.6 **SC06 E05 WII 58 - Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban**

Intervention Code (MS)	SC06_E05_WII_58
A beavatkozás neve	Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban
A beavatkozás típusa	INWINE(58(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások a szőlőtermesztési- és borkészítési rendszerekben, kizárva az a) pontban meghatározott beavatkozástípushoz kapcsolódó műveleteket, valamint a feldolgozólétesítményekre, borászati infrastruktúrára, továbbá marketinfstruktúrákra –és szközőkre irányuló beruházásokat
Közös kimeneti mutató	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Eredmény mutató	R.9 A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházástámogatásban részesülő mezőgazdasági termelők aránya R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó megújuló energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomasza-alapú energiák termelését is beleértve (MW) R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

MARKETWINE a szőlőből készült uniós termékek piac- és versenyképességének fokozása, különösen innovatív termékek, folyamatok és technológiák kifejlesztése, továbbá az ellátási lánc bármely szakaszában hozzáadott érték teremtése által, e célkitűzés magában foglalhatja a tudástranszfert is

PERFWINE az uniós borászati vállalkozások teljesítményének és a piaci igényekhez való alkalmazkodásának javítása, valamint e vállalkozások hosszú távú versenyképességének fokozása a szőlőből készült termékek előállítása és értékesítése tekintetében, ideértve az energiamegtakarítást, a globális energiahatékonyságot és a fenntartható folyamatokat is

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása

SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A szőlő- és borágazat célzott beruházási támogatást igényel, amely hosszú távra, előre megtervezett módon és előre ismert feltételek mellett biztosít forrásokat új modern termelői kapacitások létrehozása érdekében. A termelés üzemi, üzleti hatékonyságának növeléséhez korszerű energiatakarékos eszközök alkalmazására van szükség a borásztokban. A korszerű berendezések, technológiai megoldások lehetővé teszik a feldolgozottsági szint növelését.

Támogatás csak új gépek és berendezések, beleértve a számítógépes szoftvereket is vásárolható. Az összes gépet meg kell vásárolni és telepíteni a támogatás igénylése előtt. Mivel az intézkedések új gépek vásárlására korlátozódnak, az intézkedés keretében nem támogathatók az olyan műveletek, mint az épület, ingatlan vásárlás vagy lízing.

Ennek az intézkedésnek a célja a vállalkozás általános teljesítményének javítása és a piaci igényekhez való alkalmazkodás javítása, valamint versenyképességének növelése, és az 1308/2013/EU cikk 50. cikkének (1) bekezdésében említett szőlőtermékek előállítására vagy forgalmazására vonatkozik.

A támogatás összege egyetlen kedvezményezettnek nem haladhatja meg a 100 millió forintot. Egy kedvezményezett egy évben csak egy pályázatot nyújthat be.

Az elszámolható költségek a pályázók által benyújtott igazoló dokumentumokon alapulnak. A javasolt támogatható költségek:

- Borászati termékek gyártása vagy forgalmazása: új gépek és berendezések vásárlása, beleértve a számítógépes szoftvereket,
- Minőségellenőrzés: új gépek és berendezések vásárlása, beleértve a számítógépes szoftvereket,
- Borászati termékek forgalmazása: új gépek és berendezések, köztük számítógépes szoftverek vásárlása,
- A gazdasághoz általában kapcsolódó beruházások: új gépek és berendezések vásárlása, beleértve a számítógépes szoftvereket is.

Annak biztosítása érdekében, hogy a termékek javasolt költségei ne haladják meg a szokásos piaci árakat, a pályázóknak részletes költségbecsléseket kell benyújtaniuk a kérelemhez csatolva. A költségbecsléseknek több ajánlaton kell alapulniuk, amelyeket a pályázónak csatolnia kell a pályázathoz.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

SPR rendelet 44. cikk (1) a) szerint igazolt költségek SPR rendelet 59. cikk (2) bekezdés a) és b) pontja szerint számított összeg a támogatás mértéke.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 28 000 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 10 220 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 70 000

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 25 550 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban – 400

4.7 SC07 E06 WIG 58 - Zöldszüret támogatása a borágazatban

Intervention Code (MS)	SC07_E06_WIG_58
A beavatkozás neve	Zöldszüret támogatása a borágazatban

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás típusa	GREENWINE(58(1)(c)) - zöldszüret, azaz a még éretlen állapotban lévő szőlőfürtök teljes megsemmisítése vagy eltávolítása és ezáltal az érintett terület terméshozamának nullára csökkentése; nem értendő ide a be nem takarítás, ami azt jelenti, hogy a szokásos termelési ciklus végén a kereskedelmi célú szőlőt a tőkéken hagyják
Közös kimeneti mutató	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Eredmény mutató	R.5 Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

BALWINE hozzájárulás a kereslet és a kínálat mérlegének helyreállításához az uniós borpiacon a piaci válságok megelőzése érdekében

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthetőségének biztosítása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A terület támogatható, ha

- a kérelmezőnek a bejelentett területen nem nullás betakarítási jelentése van legalább egy évről, az előző két évben
- a bejelentett szőlőültetvény termőültetvényként van nyilvántartva az elmúlt két évet tekintve,
- a bejelentett szőlőültetvény esetében az előző évben elvégezte a megfelelő metszést, növényápolást és növényvédelmet,
- ugyanaz a parcella két egymást követő betakarítási évben nem jogosult támogatásra.

Pályázatot nem lehet benyújtani, ha a támogatható terület kisebb, mint 0,2 ha.

A következő tevékenység képezi a zöld szüretet: a szőlőfürtök teljes eltávolítása még éretlen állapotukban, ezáltal nullára csökkentve az érintett terület termését.

Támogatás nyújtható a következő műveletekhez:

- betakarítási költség;
- a szőlő értékesítéséből származó bevételkiesés.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

SPR rendelet 44. cikk (1) b) alapján igazoló dokumentummal alátámasztott költségeknek az SPR rendelet 59. cikk (3) bekezdése szerinti mértéke a támogatás.

4.8 SC08 E07 WID 58 - Borászati melléktermékek lepárlása

Intervention Code (MS)	SC08_E07_WID_58
A beavatkozás neve	Borászati melléktermékek lepárlása
A beavatkozás típusa	DISTIL(58(1)(g)) - a borkészítés melléktermékeinek az 1308/2013/EU rendelet VIII. melléklete II. részének D. szakaszában megszabott korlátozásoknak megfelelően

	elvégzett lejárása
Közös kimeneti mutató	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Eredmény mutató	R.39 A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

ENNVINE a borkészítés melléktermékei ipari és energetikai célokra történő felhasználásának fenntartása az uniós borok minőségének és ezzel egyidejűleg a környezet védelmének biztosítása érdekében

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal		Részben

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A melléktermék lejárati támogatási program keretében Magyarország évente 20 000-32 000 tonna szőlőtörkölyt és 50 000-150 000 hektoliter borseprő párol le támogatás keretében, amellyel hozzájárul a bortermelők melléktermék kivonási költségeinek csökkentéséhez.

- A kedvezményezettnek képesnek kell lennie arra, hogy melléktermékből ipari célokra nyers alkoholt állítson elő.
- A kedvezményezettnek rendelkeznie kell a melléktermékek átvételének technikai és személyi feltételeivel.

Ez a támogatás összege a következő műveletekre nyújtható:

- a melléktermék szállítása a lejáróba,
- a melléktermék tárolása,
- a melléktermék lejárása.

Az összes többi művelet nem támogatott.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

SPR rendelet 44. cikk (1) b) szerint a vonatkozó végrehajtási rendeletben meghatározott maximális egységösszeg a törköly és a borseprő lejárásának támogatására egyaránt.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 800 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 752 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 0,67

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 244,55

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban – 7 200 000

4.9 SC09 E08 WIN 58 - Borágazati belpiaci promóció

Intervention Code (MS)	SC09_E08_WIN_58
------------------------	-----------------

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás neve	Borágazati belpiaci promóció
A beavatkozás típusa	INFOR(58(1)(h)) - az uniós borokra vonatkozó, a tagállamokban végrehajtott tájékoztatói tevékenységek, amelyek célja a bor felelősségteljes módon történő fogyasztására való ösztönzés, illetve az eredetmegjelölésekre és a földrajzi jelzésekre vonatkozó uniós minőségrendszerek előmozdítása
Közös kimeneti mutató	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Eredmény mutató	-
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

QUALWINE hozzájárulás a felelősségteljes borfogyasztással és a borra vonatkozó uniós minőségrendszerekkel kapcsolatos fogyasztói ismeretek gyarapításához

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 a piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A tagállami tájékoztató kampány nagyban hozzájárul a magyar borágazat versenyképes növekedéséhez. Magyarország kormánya különös figyelmet fordít a munkahelyek fenntartására és létrehozására. A vidéki lakosság megőrzése, a helyi foglalkoztatási lehetőségek védelme és fejlesztése ezért fontos szerepet játszik. Magyarországon a turisztikai bevételek és a turisztikai forgalom az elmúlt években dinamikusan nőtt. A bor fontos turisztikai vonzerő, ezért bővítenünk kell a borfogyasztók ismereteit, és tájékoztatást nyújtunk a különböző földrajzi jelzések értékéről és a felelős borfogyasztásról.

1149/2016 / EU felhatalmazáson alapuló rendelet 7. cikkét alkalmazzuk a jogosultsági feltételek esetében.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

SPR rendelet 44. cikk (1) a) pontja szerint megállapított ténylegesen felmerült, igazolt és ellenőrzött, elszámolható költségek SPR 59. cikk (7) bekezdése szerinti összeg.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 000 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 460 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 100 000

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 36 500 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban – 40

4.10 SC10 E09 WIP 58 - Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció

Intervention Code (MS)	SC10_E09_WIP_58
A beavatkozás neve	Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció
A beavatkozás típusa	PROMOWINE(58(1)(k)) - harmadik országokban folytatott promóció
Közös kimeneti mutató	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Eredmény mutató	-

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe
-----------------	---------------------------------------

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

THIRDWINE a szőlőből készült uniós termékek versenyképességének javítása harmadik országokban, beleértve a borpiacok megnyitását és diverzifikálását

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 a piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A harmadik országokban történő promóció nagyban hozzájárul a magyar borágazat versenyképes növekedéséhez. Magyarországnak új piacokat kell építenie harmadik országokban az új fogyasztók elérése érdekében. Az új kedvezményezettek mellett a korábbi kedvezményezetteket is ösztönözzük.

Az 1149/2016/EU felhatalmazáson alapuló rendelet 10. cikkével összhangban az alkalmassági kritériumok a következők:

- A műveletek világosan meg vannak határozva, leírva a becsült költségekkel. Az értékelés magában foglalja ezen kritériumok ellenőrzését az egyes programok esetében.
- Annak biztosítása, hogy a művelet javasolt költségei nem haladják meg a szokásos piaci árfolyamokat. Ehhez a kritériumhoz a pályázónak részletes költségbecslést kell benyújtania a benyújtott programhoz csatolva. A költségbecsléseknek az ilyen műveleteken kell alapulniuk, amelyeket a pályázónak csatolnia kell a kérelemhez az árajánlatot.
- Annak biztosítása, hogy a kedvezményezettek elegendő technikai kapacitással rendelkeznek a harmadik országokkal folytatott kereskedelem sajátos korlátaival szemben, és elegendő erőforrással rendelkeznek a művelet lehető leghatékonyabb megvalósításához.
- A kedvezményezettek által benyújtott bizonyítékok arról, hogy minőségi és mennyiségi szempontból elegendő termék áll rendelkezésre a piaci kereslet hosszú távú kielégítésének biztosítására a promóciós műveletet követően.
- A javasolt stratégiák és a kitűzött célok közötti összhang, valamint az érintett termékek iránti növekvő kereslet várható hatása és sikere.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

SPR rendelet 44. cikk (1) a) pontja szerint megállapított ténylegesen felmerült, igazolt és ellenőrzött, elszámolható költségek SPR 59. cikk (7) bekezdése szerinti összeg.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2027)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 000 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 460 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 100 000

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 36 500 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban – 40

4.11 SC11 A03 FVA 47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC11_A03_FVA_47
A beavatkozás neve	tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás típusa	ADV1(47(1)(b)) - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a következők tekintetében: károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikai, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, a foglalkoztatási feltételek, a munkáltatói kötelezettségek, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezetszervegének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) KÓD + LEÍRÁS

BOOST a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését

CLIMA hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz

COMP a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén

PROD a termelés tervezése és szervezése, a termelés hozzáigazítása a kereslethez, különösen a minőség és a mennyiség tekintetében, a termelési költségek és a végrehajtott beruházások megtérülésének optimalizálása, valamint a termelői árak stabilizálása

PROMO

a következők előmozdítása, kifejlesztése és megvalósítása:

- i. a környezetet tiszteletben tartó termelési módszerek és technikák;
- ii. a károsítókkal és a betegségekkel szembeni ellenállást segítő termelési gyakorlatok;
- iii. az uniós és a tagállami jog szerint meghatározott minimumkövetelményeket meghaladó állategészségügyi és állatjóléti előírások;
- iv. hulladékcsökkentés, valamint a melléktermékek környezetkímélő felhasználása és kezelése, az újrafelhasználásukat és hasznosításukat is beleértve;
- v. a biológiai sokféleség védelme és fokozása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata, különösen a víz, a talaj és a levegő védelme.

REDE kutatás és fejlesztés a fenntartható termelési módszerek terén, ideértve a károsítókkal szembeni ellenálló képességet, az állatbetegségekkel szembeni rezisztenciát, valamint az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló módszereket, továbbá a gazdasági versenyképességet fokozó és a kedvező piaci fejleményeket elősegítő innovatív gyakorlatokat és termelési technikákat is

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása

SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.3.6	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködés erősítése, innovációs potenciál növelése	1	Igen
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
4.3.1	Megújuló energia alkalmazásának növelése	3	Igen
4.3.3	Energia felhasználás hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten	1	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
5.7.1	Növény-egészségügyi szaktanácsadás	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
6.7.1	Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése	2	Igen
9.3.2	Innovatív technológiai megoldások alkalmazása az élelmiszer-előállításban -csomagolásban	2	Részben
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
9.7.1	Piaci információs rendszerek fejlesztése	2	Nem
CCO.1.1	Ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen

CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen
CCO.1.7	Szaktanácsadók képzése	1	Igen
CCO.4.5	Digitális megoldások fejlesztése minőségbiztosítás, tanúsítás, nyomomonkövethetőség, árujelölés terén	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló Tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás típusú tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: A képzési, szaktanácsadási terv, a választott módszerek és eszközök a megfogalmazott célkitűzések tekintetében vett indokoltságának részletes bemutatása

- A képzés, szaktanácsadás tartalmának összefoglalója, a tevékenység operatív program célkitűzéseire való hozzájárulásának indoklása
- A képzésen, szaktanácsadáson résztvevők száma, alkalmak száma, alkalmak időtartama

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.)
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítési alapon.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

- a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;
- egységköltségek;
- átalányösszegek;
- százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérítést meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett

célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.12 SC12 A04 FVT 47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs

Intervention (MS)	Code	SC12_A04_FVT_47
A beavatkozás neve	képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	

A beavatkozás típusa	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok csréjét is, mindenekelőtt a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutózsde használata az azonnali és határidős piacokon
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGATAI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

CLIMA hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz
COMP a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén
CONC a kínálati oldal koncentrációja és a termékek forgalomba hozatala, többek között közvetlen üzletszerzés révén
CONS a friss vagy feldolgozott gyümölcs- és zöldségágazati termékek fogyasztásának növelése
PROD a termelés tervezése és szervezése, a termelés hozzáigazítása a kereslethez, különösen a minőség és a mennyiség tekintetében, a termelési költségek és a végrehajtott beruházások megtérülésének optimalizálása, valamint a termelői árak stabilizálása
PROMO a következők előmozdítása, kifejlesztése és megvalósítása: i. a környezetet tiszteletben tartó termelési módszerek és technikák; ii. a károsítókkal és a betegségekkel szembeni ellenállást segítő termelési gyakorlatok; iii. az uniós és a tagállami jog szerint meghatározott minimumkövetelményeket meghaladó állategészségügyi és állatjóléti előírások; iv. hulladékcsökkentés, valamint a melléktermékek környezetkímélő felhasználása és kezelése, az újrafelhasználásukat és hasznosításukat is beleértve; v. a biológiai sokféleség védelme és fokozása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata, különösen a víz, a talaj és a levegő védelme.

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása
SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapításához, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzéséhez
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.4	Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
4.3.1	Megújuló energia alkalmazásának növelése	3	Igen
4.3.3	Energia felhasználás hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten	1	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
5.7.3	Tudásátadás, bemutató gazdaságok az emisszió csökkentési technológiák bemutatására	1	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
9.3.1	Fogyasztói elvárásokat szem előtt tartó termékfejlesztések és a termékek csomagolásának fejlesztése	3	Igen
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
9.6.1	Gyakorlatorientált ismeretátadás a társadalmi és környezeti kihívásokról	1	Igen
CCO.1.1	Ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: A képzési, szaktanácsadási terv, a választott módszerek és eszközök a megfogalmazott célkitűzések tekintetében vett indokoltságának részletes bemutatása

- A képzés, szaktanácsadás tartalmának összefoglalója, a tevékenység operatív program célkitűzéseire való hozzájárulásának indoklása
- A képzésen, szaktanácsadáson résztvevők száma, alkalmak száma, alkalmak időtartama

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.)
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítési alapon.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

- a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;
- egységköltségek;
- átalányösszegek;
- százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérítést meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősothonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.13 SC13 G01 FVO 47 - ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC13_G01_FVO_47
A beavatkozás neve	ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs
A beavatkozás típusa	ORGAN(47(1)(d)) - ökológiai vagy integrált termelés
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya

	R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS	
BOOST	a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését
CLIMA	hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz
COMP	a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)	
SO2	Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3	Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4	Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.3.2	Üzemi tevékenység diverzifikációja	2	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló T típusú tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;

b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy

c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Figyelembe vehetők olyan a termőterületen vagy azon kívül megvalósuló beruházások, amelyek meghatározó mértékben járulnak hozzá az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglat, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.

2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítési alapon.

3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérítet meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.14 SC14 B01 FVE 47 - a termékek szállítása és tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC14_B01_FVE_47
A beavatkozás neve	a termékek szállítása és tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	TRANS(47(1)(e)) - a termékek szállításának és tárolásának fenntarthatóságát és hatékonyságát növelő fellépések
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező

	ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

BOOST a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését

COMP a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén

CONC a kínálati oldal koncentrációja és a termékek forgalomba hozatala, többek között közvetlen üzletszerzés révén

PROMO

a következők előmozdítása, kifejlesztése és megvalósítása:

- i. a környezetet tiszteletben tartó termelési módszerek és technikák;
- ii. a károsítókkal és a betegségekkel szembeni ellenállást segítő termelési gyakorlatok;
- iii. az uniós és a tagállami jog szerint meghatározott minimumkövetelményeket meghaladó állategészségügyi és állatjóléti előírások;
- iv. hulladékcsökkentés, valamint a melléktermékek környezetkímélő felhasználása és kezelése, az újrafelhasználásukat és hasznosításukat is beleértve;
- v. a biológiai sokféleség védelme és fokozása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata, különösen a víz, a talaj és a levegő védelme

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.2.2	Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló T típusú tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;

b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy

c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Figyelembe vehetők olyan a termőterületen vagy azon kívül megvalósuló beruházások, amelyek meghatározó mértékben járulnak hozzá az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.

2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéses alapon.

3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérítést meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett

célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.15 SC15 E10 FVP 47 - promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC15_E10_FVP_47
A beavatkozás neve	promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs

A beavatkozás típusa	PROMO(47(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve különösen az uniós minőségrendszerekkel és az egészséges táplálkozás fontosságával kapcsolatos fogyasztói ismeretek gyarapítása, valamint a piacok diverzifikációjára és konszolidációjára irányuló intézkedéseket és tevékenységeket
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS
BOOST a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését
COMP a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén
MARKET a termékek promóciója és marketingje

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
2.4.2	Agrár-élelmiszeripari termékek promóciója	2	Igen
2.4.3	Szemléletformálás az egészséges táplálkozás terén az iskoláskorúak körében	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
9.4.1	Ökológiai termékek belpiaci részesedésének és kapcsolódó feldolgozó kapacitások növelése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: A promóciós kommunikációs és marketing tevékenységeknek a következő célkitűzések valamelyikét kell szolgálniuk:

1. Az uniós mezőgazdasági termékek érdemeinek és az uniós termelési módszerekre alkalmazandó magas szintű normáknak a tudatosítása;
2. Az Unióban előállított uniós mezőgazdasági termékek és egyes feldolgozott termékek versenyképességének és fogyasztásának növelése, valamint ismertségük növelése mind az Unión belül, mind azon kívül;
3. Az Unión belüli és kívüli uniós minőségrendszerek ismertségének növelése;
4. Az Unióban előállított uniós mezőgazdasági termékek és egyes feldolgozott termékek piaci részesedésének növelése, különös tekintettel a legnagyobb növekedési potenciállal rendelkező harmadik országok piacaira;
5. Hozzájárulás a rendes piaci feltételek helyreállításához az uniós piacon súlyos piaci zavarok, a fogyasztói bizalom elvesztése vagy más sajátos problémák esetén;
6. A fenntartható termelés ismertségének növelése;
7. A fogyasztók tudatosságának növelése a termelői szervezetek, termelői szervezetek társulásai, transznacionális termelői szervezetek, termelői szervezetek transznacionális társulásai vagy a gyümölcs- és zöldségágazatban működő termelői csoportok márkái vagy védjegyei tekintetében;

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglat, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéses alapon.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősothonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.16 SC16 E11 FVQ 47 - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása

Intervention Code (MS)	SC16_E11_FVQ_47
A beavatkozás neve	uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása
A beavatkozás típusa	QUAL(47(1)(g)) - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői

mutató	csoporthoz tartozókban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

BOOST a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését

COMP a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén

CONC a kínálati oldal koncentrációja és a termékek forgalomba hozatala, többek között közvetlen üzletszerzés révén

MARKET a termékek promóciója és marketingje

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismeretetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.3.3	Magas hozzáadott értékű termékek piaci részesedésének növelése	1	Igen
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
9.2.1	Növényvédő szerek nagyobb fokú nyomonkövethetősége	1	Részben
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
9.4.1	Ökológiai termékek belpiaci részesedésének és kapcsolódó feldolgozó kapacitások növelése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéssel alapon.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.17 SC17 E12 FVC 47 - nyomkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC17_E12_FVC_47
A beavatkozás neve	nyomkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	TRACE(47(1)(h)) - nyomkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása, különösen a végső fogyasztóknak értékesített termékek minőségének monitorozása
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

BOOST a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését

CONC a kínálati oldal koncentrációja és a termékek forgalomba hozatala, többek között közvetlen

üzletszerzés révén
PROD a termelés tervezése és szervezése, a termelés hozzáigazítása a kereslethez, különösen a minőség és a mennyiség tekintetében, a termelési költségek és a végrehajtott beruházások megtérülésének optimalizálása, valamint a termelői árak stabilizálása
PROMO a következők előmozdítása, kifejlesztése és megvalósítása: i. a környezetet tiszteletben tartó termelési módszerek és technikák; ii. a károsítókkal és a betegségekkel szembeni ellenállást segítő termelési gyakorlatok; iii. az uniós és a tagállami jog szerint meghatározott minimumkövetelményeket meghaladó állategészségügyi és állatjóléti előírások; iv. hulladékcsökkentés, valamint a melléktermékek környezetkímélő felhasználása és kezelése, az újrafelhasználásukat és hasznosításukat is beleértve; v. a biológiai sokféleség védelme és fokozása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata, különösen a víz, a talaj és a levegő védelme

A KONKRÉT KAP-CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
9.2.1	Növényvédő szerek nagyobb fokú nyomonkövethetősége	1	Részben
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
9.5.1	Információ-átadás és adatgyűjtés hatékonyságának növelése a hatósági ellenőrzések területén	1	Részben

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló Tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás típusú tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

- a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;
- b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy
- c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Figyelembe vehetők olyan a termőterületen vagy azon kívül megvalósuló beruházások, amelyek meghatározó mértékben járulnak hozzá az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéses alapon.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb

10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.18 SC18 G02 FVL 47 - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC18_G02_FVL_47
A beavatkozás neve	az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	CLIMA(47(1)(i)) - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

CLIMA hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz
PROD a termelés tervezése és szervezése, a termelés hozzáigazítása a kereslethez, különösen a minőség és a mennyiség tekintetében, a termelési költségek és a végrehajtott beruházások megtérülésének optimalizálása, valamint a termelői árak stabilizálása
REDE kutatás és fejlesztés a fenntartható termelési módszerek terén, ideértve a károsítókkal szembeni ellenálló képességet, az állatbetegségekkel szembeni rezisztenciát, valamint az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló módszereket, továbbá a gazdasági versenyképességet fokozó és a kedvező piaci fejleményeket elősegítő innovatív gyakorlatokat és termelési technikákat is

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen

3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
4.3.1	Megújuló energia alkalmazásának növelése	3	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
4.6.1	Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás értékelését segítő regionális adatbázisok fejlesztése.	1	Részben
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló Tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás típusú tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

- a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;
- b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy
- c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

Figyelembe vehetők olyan a termőterületen vagy azon kívül megvalósuló beruházások, amelyek meghatározó mértékben járulnak hozzá az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.

2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítési alapon.

3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérítést meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a

közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

4.19 SC19 I01 FVF 47 - kölcsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC19_I01_FVF_47
A beavatkozás neve	kölcsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	SETUP(47(2)(a)) - kölcsönös kockázatkezelési alapoknak az 1308/2013/EU rendelet, vagy az e rendelet 67. cikkének (7) bekezdése alapján elismert termelői szervezetek és termelőiszervezet-társulások általi létrehozása, feltöltése és újrafeltöltése
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	A KAP stratégiai tervben szerepel
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a	1	Igen

	mezőgazdaságban		
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.2.4	Mezőgazdasági biztosításkötés (öngondoskodás) ösztönzése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány nyújtható, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.20 SC20 I02 FVV 47 - beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC20_I02_FVV_47
A beavatkozás neve	beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	INVVO(47(2)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, beleértve a közös tárolást is
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása,

valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából
SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.2.2	Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2	Igen
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló típusú tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

- a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;
- b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy
- c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglat, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.

2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéses alapon.

3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben: gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.21 SC21_I03_FVS_47 - termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC21_I03_FVS_47
A beavatkozás neve	termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	STORE(47(2)(c)) - termelői szervezetek vagy azok tagjai által előállított termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása a közös tárolás megkönnyítése érdekében
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió szerinti a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen

3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetenként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az intézkedés alma, meggy, bodza, szilva, paprika, paradicsom, konzervborka, zöldborsó és csemegekukorica termékekre alkalmazható.

A feldolgozott terméket feldolgozástól számított fél évig, de legfeljebb a termék minőségmegőrzési határidejének harmadáig közraktrába kell letenni.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. a közraktározás díja, beleértve a zárolás és elektronikus őrzés díját is
2. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százalékkértéket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdületési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.22 SC22_I04_FVR_47 - gyümölcsösök újratelepítése - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC22_I04_FVR_47
A beavatkozás neve	gyümölcsösök újratelepítése - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	ORCHA(47(2)(d)) - gyümölcsösök vagy olajfaültetvények újratelepítése, amennyiben erre a tagállami illetékes hatóság által egészségügyi vagy növényegészségügyi okokból elrendelt kötelező kivágást követően, vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében szükség van
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma

Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.2	A kedvezőtlen időjárási jelenségek okozta természeti károk megelőzése építményekkel, berendezésekkel	1	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetenként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

- a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;
- b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy
- c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítési alapon.
3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és időotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.23 SC23_I05_FVW_47 - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára vagy más rendeltetésre - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC23_I05_FVW_47
A beavatkozás neve	forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára vagy más rendeltetésre - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	WITHD(47(2)(f)) - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára és más rendeltetésre, beleértve adott esetben a forgalomból történő ilyen kivonás megkönnyítése céljából történő feldolgozást is
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthetőségének biztosítása céljából

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: A kivonás történhet az ingyenes szétosztástól eltérő felhasználásra is a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány nyújtható, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősothonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.24 SC24 I06 FVG 47 - zöldszüret - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC24_I06_FVG_47
A beavatkozás neve	zöldszüret - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	GREEN(47(2)(g)) - zöldszüret, azaz az olyan, nem forgalmazható éretlen termékek egy adott területen végzett teljes betakarítása, amelyek sem éghajlati okokból, sem betegség miatt, sem egyéb okokból nem károsodtak a zöldszüret előtt
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma

Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezethegének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya
	R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
3.2.2	Szerződéses fegyelem erősítése, hosszútávú szerződéses kapcsolatok erősítése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetenként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása

Az intézkedés keretében támogatható termékek listája:

1. Alma
2. Bab
3. Bimbóskel
4. Cukkini
5. Csemegeszőlő
6. Cseresznye és meggy
7. Dió
8. Dinnye
9. Saláta
10. Fokhagyma

11. Görögdinnye
12. Kajszi
13. Káposzta
14. Karalábé
15. Karfiol
16. Körte
17. Mandula
18. Mogyoró
19. Őszibarack és nektarin
20. Paradicsom
21. Póréhagyma
22. Retek
23. Sárgadinnye
24. Sárgarépa, fehérrépa, gumós zeller
25. Spárga
26. Spenót
27. Szamóca
28. Szilva
29. Tojásgyümölcs
30. Uborka
31. Vöröshagyma
32. Zeller
33. Zöldborsó
34. Zöldpaprika
35. Fűszerpaprika

A zöldszüret elvégzésének lehetséges időszaka

Growth stages of mono- and dicotyledonous plants, BBCH Monograph (edited by Uwe Meier Julius Kühn-Institut (JKI) (Federal Research Centre for cultivated Plants) Quedlinburg 2018 DOI: 10.5073/20180906-074619 ISBN: 978-3-95547-071-5) alapján:

	Zöldszüret kezdete	Zöldszüret vége
Pome Fruits	BBCH71	BBCH85
Stone Fruits	BBCH71	BBCH85
Currant	BBCH71	BBCH85
Strawberry	BBCH71	BBCH85
Bulb vegetables (onion, garlic, shallot)	BBCH41	BBCH47
Root and stem vegetables (carrot, celeriac, kohlrabi, swede, chicory, radish)	BBCH41	BBCH47
Leaf vegetables forming heads – (Cabbage,	BBCH41	BBCH47

chines cabbage, lettuce)		
Leaf vegetables - not forming heads - (loosehead lettuce, spinach, kale	BBCH41	BBCH47
Other brassica vegetables (brussels sprout, cauliflower, broccoli)	BBCH41	BBCH47
Cucurbits (Cucumber, melon, pumpkin, water melon)	BBCH71	BBCH79
Solaneceous fruits (tomato, aubergine, paprika)	BBCH71	BBCH79
Pea	BBCH71	BBCH79
Maize (sweet corn)	BBCH71	BBCH79

A termelői szervezetnek a be nem takarítási intézkedés alkalmazására vonatkozó szándékáról a előzetes értesítést kell benyújtania a Kincstár által rendszeresített és a honlapján közleményben közzétett formanyomtatványon. Az előzetes értesítésnek tartalmaznia kell az intézkedés által érintett termék és területnagyság meghatározására és az intézkedés végrehajtása helyszínének és időpontjának azonosítására alkalmas adatokat. A hiánytalanul kitöltött értesítést legkésőbb négy nappal az adott termék betakarítási periódusát megelőzően kell megküldeni a Kincstárnak.

Az igényelhető legmagasabb támogatási összegek (EUR/ha)

Paradicsom 10 422,22

Sárgarépa 2 108,36

Káposzta 864,27

Édes paprika 9 368,01

Karfiol és brokkoli 1 073,04

Uborka és apró uborka 3 993,12

Agaricus nemhez tartozó ehető gomba 214 997,83

Alma 1 906,39

Körte 1 164,87

Szilva 1 224,61

Bogyós gyümölcs 0 247,25

Friss csemeszőlő 1 245,45

Hajtatott paradicsom* 50 862,52

Hajtatott édes paprika* 21 595,40

Hajtatott uborka* 14 870,80

Őszibarack 2 030,41

Nektarin 1 308,95
Cseresznye 1 114,81
Dinnye 3 347,48

* fűtött termesztőberendezésben

Az itt nem szereplő termékek esetében az igényelhető legmagasabb támogatási összegeket a miniszter az operatív programban 1 hektárra vetítve határozza meg.

Az operatív programban szerepeltethető be nem takarítási intézkedések a következők:

- a) denaturálás,
- b) talajba történő bedolgozás (a bejelentett területen lévő termés lekaszálása, beszántása, betárcsázása, leégetése, valamint egyéb más intézkedés a be nem takarítás elvégzésére),
- c) egyéb, a termelői szervezet által megfelelően indokolt és a miniszter által jóváhagyott intézkedés.

Az intézkedést a miniszter akkor hagyja jóvá, ha az nem jár káros környezeti hatással, illetve növényegészségügyi kockázattal.

A be nem takarítási intézkedés alapján csak abban az esetben vehető igénybe támogatás, ha a bejelentett terület vonatkozásában a Kincstár a helyszíni ellenőrzés során is megállapítja az intézkedés alkalmazásával összefüggő szabályok maradéktalan betartását.

Nem nyújtható a támogatás zöldsüret esetén, ha a rendes betakarítás jelentős részét végrehajtották a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány nyújtható, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.25 SC25 I07 FVN 47 - be nem takarítás - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC25_I07_FVN_47
A beavatkozás neve	be nem takarítás - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	NOHAR(47(2)(h)) - be nem takarítás, azaz a folyó termelési ciklus megszakítása az érintett területen, úgy, hogy a termék egészséges, ép és piacképes minőségű; nem értendő ide termékek időjárási jelenség vagy betegség miatti megsemmisítése
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a

támogatása Unió szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
3.2.2	Szerződéses fegyelem erősítése, hosszútávú szerződéses kapcsolatok erősítése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása

Az intézkedés keretében támogatható termékek listája:

1. Alma
2. Bab
3. Bimbóskel
4. Cukkini
5. Csemegeszőlő
6. Cseresznye és meggy
7. Dió
8. Dinnye
9. Saláta
10. Fokhagyma
11. Görögdinnye
12. Kajszi
13. Káposzta
14. Karalábé
15. Karfiol
16. Körte
17. Mandula
18. Mogyoró
19. Ózibarack és nektarin
20. Paradicsom
21. Póréhagyma
22. Retek
23. Sárgadinnye

24. Sárgarépa, fehérrepa, gumós zeller
25. Spárga
26. Spenót
27. Szamóca
28. Szilva
29. Tojásgyümölcs
30. Uborka
31. Vöröshagyma
32. Zeller
33. Zöldborsó
34. Zöldpaprika
35. Fűszerpaprika

A termelői szervezetnek a be nem takarítási intézkedés alkalmazására vonatkozó szándékáról a előzetes értesítést kell benyújtania a Kincstár által rendszeresített és a honlapján közleményben közzétett formanyomtatványon. Az előzetes értesítésnek tartalmaznia kell az intézkedés által érintett termék és területnagyság meghatározására és az intézkedés végrehajtása helyszínének és időpontjának azonosítására alkalmas adatokat. A hiánytalanul kitöltött értesítést legkésőbb négy nappal az adott termék betakarítási periódusát megelőzően kell megküldeni a Kincstárnak.

Az igényelhető legmagasabb támogatási összegek (EUR/ha)

- Paradicsom 10 422,22
- Sárgarépa 2 108,36
- Káposzta 864,27
- Édes paprika 9 368,01
- Karfiol és brokkoli 1 073,04
- Uborka és apró uborka 3 993,12
- Agaricus nemhez tartozó ehető gomba 214 997,83
- Alma 1 906,39
- Körte 1 164,87
- Szilva 1 224,61
- Bogyós gyümölcs 0 247,25
- Friss csemeszőlő 1 245,45
- Hajtatott paradicsom* 50 862,52
- Hajtatott édes paprika* 21 595,40
- Hajtatott uborka* 14 870,80
- Őszibarack 2 030,41
- Nektarin 1 308,95
- Cseresznye 1 114,81
- Dinnye 3347,48

* fűtött termesztőberendezésben

Az itt nem szereplő termékek esetében az igényelhető legmagasabb támogatási összegeket a miniszter az operatív programban 1 hektárra vetítve határozza meg.

Az operatív programban szerepeltethető be nem takarítási intézkedések a következők:

- a) denaturálás,
- b) talajba történő bedolgozás (a bejelentett területen lévő termés lekaszálása, beszántása, betárcsázása, leégetése, valamint egyéb más intézkedés a be nem takarítás elvégzésére),
- c) egyéb, a termelői szervezet által megfelelően indokolt és a miniszter által jóváhagyott intézkedés.

Az intézkedést a miniszter akkor hagyja jóvá, ha az nem jár káros környezeti hatással, illetve növényegészségügyi kockázattal.

A be nem takarítási intézkedés alapján csak abban az esetben vehető igénybe támogatás, ha a bejelentett terület vonatkozásában a Kincstár a helyszíni ellenőrzés során is megállapítja az intézkedés alkalmazásával összefüggő szabályok maradéktalan betartását.

Nem nyújtható a támogatás ha a kereskedelmi termelés jelentős részét már felhasználták.

A működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány nyújtható, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.26 SC26 I08 FVH 47 - betakarítási és termelési biztosítás - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC26_I08_FVH_47
A beavatkozás neve	betakarítási és termelési biztosítás - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	HARIN(47(2)(i)) - betakarítási és termelési biztosítás, amely hozzájárul a termelők jövedelmének védelméhez azokban az esetekben, amikor a termelők természeti katasztrófa, kedvezőtlen éghajlati jelenség, betegség vagy károsító általi fertőzés következtében veszteségeket szenvednek el, ugyanakkor biztosítja, hogy a kedvezményezettek megtegyék a szükséges kockázatmegelőzési intézkedéseket
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen

1.2.4	Mezőgazdasági biztosításkötés (öngondoskodás) ösztönzése	2	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Azon mezőgazdasági biztosítások díja foglalható be az operatív programba,

1. amelyet a miniszter a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló törvény alapján előzetesen jóváhagyott,
2. amely megfelel a mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás igénybevételi feltételeiről szóló miniszteri rendelet által megállapított, a díjtámogatásban részesíthető mezőgazdasági biztosítási szerződés általános feltételeinek, és
3. amelyet a termelő tagok mint biztosítottak javára a termelői szervezet mint szerződő fél köt meg.

a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.27 SC27 I09 FVM 47 - figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek - zöldség-gyümölcs

Intervention Code (MS)	SC27_I09_FVM_47
A beavatkozás neve	figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek - zöldség-gyümölcs
A beavatkozás típusa	COMM(47(2)(1)) - a figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya

	R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) + LEÍRÁS

RISK az érintett ágazat piacain bekövetkező zavarok elkerülését és kezelését célzó válságmegelőzés és kockázatkezelés

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS(EK)

SO1 A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a Mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fennterthatóságának biztosítása céljából

SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
2.4.2	Agrár-élelmiszeripari termékek promóciója	2	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzésektől szolgáló tevékenységek végrehajtása

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív programokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezatként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: A promóciós kommunikációs és marketing tevékenységeknek a következő célkitűzések valamelyikét kell szolgálniuk:

1. Az uniós mezőgazdasági termékek érdemeinek és az uniós termelési módszerekre alkalmazandó magas szintű normáknak a tudatosítása;
2. Az Unióban előállított uniós mezőgazdasági termékek és egyes feldolgozott termékek versenyképességének és fogyasztásának növelése, valamint ismertségük növelése mind az Unión belül, mind azon kívül;
3. Az Unión belüli és kívüli uniós minőségrendszerek ismertségének növelése;
4. Az Unióban előállított uniós mezőgazdasági termékek és egyes feldolgozott termékek piaci részesedésének növelése, különös tekintettel a legnagyobb növekedési potenciállal rendelkező harmadik országok piacaira;

5. Hozzájárulás a rendes piaci feltételek helyreállításához az uniós piacon súlyos piaci zavarok, a fogyasztói bizalom elvesztése vagy más sajátos problémák esetén;
6. A fenntartható termelés ismertségének növelése;
7. A fogyasztók tudatosságának növelése a termelői szervezetek, termelői szervezetek társulásai, transznacionális termelői szervezetek, termelői szervezetek transznacionális társulásai vagy a gyümölcs- és zöldségágazatban működő termelői csoportok márkái vagy védjegyei tekintetében;

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.
2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéses alapon.
3. A kommunikációs intézkedés keretében értékesített zöldség-gyümölcs értékesítési ára és az intézkedésen kívül értékesített termék értékesítési ára közötti különbségből adódó árkülönbség, amennyiben az intézkedés keretében értékesített mennyiség legalább 25%-kal meghaladja az intézkedést megelőzően értékesített áru mennyiségét.
4. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;
az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben:

gyümölcsök és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és idősotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

4.28 SC28 E01 FVI 47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása

A beavatkozás kódja (MS)	SC28_E01_FVI_47
A beavatkozás neve	Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása
A beavatkozás típusa	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek
Közös kimeneti mutató	O.35. A támogatott operatív programok száma
Eredmény mutató	R.10 Az ellátási lánc szervezettségének előmozdítása: A támogatásban részesülő termelői csoportokban, termelői szervezetekben és minőségrendszerekben részt vevő mezőgazdasági üzemek aránya R.11 A kínálati oldal koncentrációja: Operatív programokkal rendelkező ágazati termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének hányada
Területi hatály	Nemzeti; Magyarország teljes területe

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAP ÁGAZATI CÉLKITŰZÉS(EK) KÓD + LEÍRÁS

BOOST a termékek kereskedelmi értékének és színvonalának növelése, ideértve a termékminőség javítását és az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott, illetve valamely uniós minőségrendszer vagy a tagállamok által elismert nemzeti minőségrendszer hatálya alá tartozó termékek kifejlesztését;

CLIMA hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz

COMP a közép- és hosszú távú versenyképesség javítása, különösen korszerűsítés révén
CONC a kínálati oldal koncentrációja és a termékek forgalomba hozatala, többek között közvetlen üzletszerzés révén
PROD a termelés tervezése és szervezése, a termelés hozzáigazítása a kereslethez, különösen a minőség és a mennyiség tekintetében, a termelési költségek és a végrehajtott beruházások megtérülésének optimalizálása, valamint a termelői árak stabilizálása
PROMO a következők előmozdítása, kifejlesztése és megvalósítása: <ul style="list-style-type: none"> i. a környezetet tiszteletben tartó termelési módszerek és technikák; ii. a károsítókkal és a betegségekkel szembeni ellenállást segítő termelési gyakorlatok; iii. az uniós és a tagállami jog szerint meghatározott minimumkövetelményeket meghaladó állategészségügyi és állatjóléti előírások; iv. hulladékcsökkentés, valamint a melléktermékek környezetkímélő felhasználása és kezelése, az újrafelhasználásukat és hasznosításukat is beleértve; v. a biológiai sokféleség védelme és fokozása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata, különösen a víz, a talaj és a levegő védelme.
REDE kutatás és fejlesztés a fenntartható termelési módszerek terén, ideértve a károsítókkal szembeni ellenálló képességet, az állatbetegségekkel szembeni rezisztenciát, valamint az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló módszereket, továbbá a gazdasági versenyképességet fokozó és a kedvező piaci fejleményeket elősegítő innovatív gyakorlatokat és termelési technikákat is;
SO2 Piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 Mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a fenntartható energia előmozdítása
SO5 Fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma- szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növényegészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.2.2	Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2	Igen
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.3.4	Mezőgazdasági és erdészeti genetikai erőforrások	1	Igen

	fejlesztése		
2.3.6	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködés erősítése, innovációs potenciál növelése	1	Igen
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
2.5.6	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
4.3.1	Megújuló energia alkalmazásának növelése	3	Igen
4.3.3	Energia felhasználás hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten	1	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
5.1.5	Szennyvíz/iszap, élelmiszerhulladék és biomassza újrahasznosítás a tápanyag utánpótlásban	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.7.3	Tudásátadás, bemutató gazdaságok az emisszió csökkentési technológiák bemutatására	1	Igen
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
9.3.1	Fogyasztói elvárásokat szem előtt tartó termékfejlesztések és a termékek csomagolásának fejlesztése	3	Igen
9.3.2	Innovatív technológiai megoldások alkalmazása az élelmiszer-előállításban -csomagolásban	2	Részben
9.3.3	Csomagolási és hulladék keretirányelv betartásának elősegítése	2	Igen
9.6.1	Gyakorlatorientált ismeretátadás a társadalmi és környezeti kihívásokról	1	Igen
9.8.1	A speciális egészségügyi vagy társadalmi okokra visszavezethető táplálkozási igények kielégítése	2	Igen

A beavatkozások konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Az elismert termelői szervezetek által benyújtott és a felelős hatóság által elfogadott operatív programokban szereplő az ágazati célkitűzéseket szolgáló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek típusú tevékenységek végrehajtása.

Kötelezettségek

A végrehajtott tevékenységek az operatív prgoramokban meghatározott célkitűzéseknek megfelelő megvalósítása és fenntartása

Az operatív programok végrehajtásáról szóló jelentés elkészítése és benyújtása

Jogosultsági feltételek

Termelői szervezetként való elismerés Európai Unió és a Nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételeinek való megfelelés

Operatív program benyújtása és végrehajtása: Az Operatív Program keretében végrehajtott beruházások fenntartási időszaka 5 év. Amennyiben a beruházás adózási értékcsökkenési időszaka rövidebb, mint öt év, úgy a fenntartási időszak a kis és közepes vállalkozások esetében 3 év.

A beruházásokra - ideértve a lízinget is - fizetett támogatások nyújthatók egy összegben vagy az operatív programban jóváhagyott éves részletekben is.

A beruházási és egyéb tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés b) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

11. cikkben említett beruházások abban az esetben vehetők figyelembe, ha a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 15%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest az alábbiak tekintetében:

a) a termelésben felhasznált olyan erőforrások, amelyek vagy nem megújuló természeti erőforrások - például víz vagy fosszilis tüzelőanyagok -, vagy a környezetszennyezés lehetséges forrásai, így például műtrágyák, növényvédő szerek vagy bizonyos típusú energiaforrások;

b) a termelési folyamat során kibocsátott, a levegőt, a talajt vagy a vizeket szennyező anyagok; vagy

c) a termelési folyamat során keletkező hulladék, beleértve a szennyvizet is.

Olyan beruházásokat is elfogadhatnak, amelyek a beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 7%-os csökkenést eredményeznek a korábbi állapothoz képest, amennyiben az említett beruházások legalább egy további környezetvédelmi előnnyel járnak.

Figyelembe vehetők olyan a termőterületen vagy azon kívül megvalósuló beruházások, amelyek meghatározó mértékben járulnak hozzá az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz.

A vízfogyasztás csökkentését célzó beruházások a csepegtető öntözéssel vagy hasonló rendszerekkel felhasznált víz mennyiségének beruházás adózási értékcsökkenési időszakában legalább 5%-kal való csökkentését kell, hogy eredményezzék a beruházás előtti fogyasztáshoz képest

A 12. cikk c) pontjában említett beruházások akkor jogosultak támogatásra, ha hozzájárulnak a talaj védelméhez, a víz- és energiatakarékossághoz, a vízminőség javításához vagy fenntartásához, az élőhelyek és a biológiai sokféleség védelméhez, az éghajlatváltozás mérsékléséhez, valamint a hulladékképződés csökkentéséhez vagy a hulladékkezelés javításához, még ha azok hatása nem számszerűsíthető is.

Nem minősül a termelési folyamat során keletkező hulladéknak a növényegészségügyi okokból károsodott termék, amennyiben az integrált növényvédelmi technológia alkalmazása nem igazolt, kivéve, ha az adott kultúrában nincs az integrált technológia keretében alkalmazható jóváhagyott készítmény

Kutatási tevékenységtípusok esetében az 50. cikk (7) bekezdés c) pontja szerinti kiadásokhoz történő számítás feltétele

Alkalmazott kutatás

- kutatóhellyel való igazolt együttműködés

- kötelező a tudományos publikáció, továbbá kutatási jelentés, és igazolt disszemináció a Termelői Szervezet tagjai részére

Technológiai fejlesztést célzó kutatás/Technológiai kísérlet/fajta kísérlet

kötelező kutatási jelentés, és igazolt disszemináció a Termelői Szervezet tagjai részére

Piac/marketing kutatás:

Piaci diverzifikációt, piacbővülést szolgáló termék és eljárásfejlesztések

Piac- és vevőelemzés, piacszervezés, reklamáció elemzés

Piacutatás a meglévő és a potenciális piaci igények, a jelenlegi értékesítési csatornák fejlesztési lehetőségei, új értékesítési csatornák kialakításának lehetőségeinek felmérése

Termelési struktúrát befolyásoló piacutatás

A fenntartható termelési módszerek, innovatív gyakorlatok megismerését lehetővé tévő tanulmányutak

Fogyasztói szokásokat felmérő kutatások

A III. mellékletben felsorolt költségeken felül elszámolható még

1. az igénybe vett szolgáltatások díjai, amelyek az operatív programban foglalt, az operatív program céljainak elérését szolgáló tevékenységek keretében kerülnek megvalósításra (például, de nem

kimerítően: tanácsadási szolgáltatás, szaktanácsadási szolgáltatás, szakértői tevékenység, kutatási és kísérleti, marketingkommunikációs, promóciós, minőségbiztosítási rendszerek fejlesztéséhez, auditjához, felkészítéshez kapcsolódó szolgáltatások, stb.

2. értekezletek és képzési programok költségei, amennyiben azok az operatív programhoz kötődnek, beleértve a napidíjakat, valamint az utazási és a szállásköltségeket, adott esetben átalánydíjas vagy egységköltség-térítéses alapon.

3. a működési alap irányításához vagy az operatív program előkészítéséhez, végrehajtásához és nyomon követéséhez kapcsolódó személyzeti és igazgatási költségekre vonatkozó átalány, a jóváhagyott működési alap legfeljebb 2%-áig

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

A támogatás a következő formák bármelyikében megvalósulhat:

a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek visszatérítése;

egységköltségek;

átalányösszegek;

százalékos átalányfinanszírozás.

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás

Az uniós pénzügyi támogatás megegyezik az 51. cikk (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulások ténylegesen befizetett összegével, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 50 %-áig terjedhet.

Az uniós pénzügyi támogatás maximális mértéke: az adott termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének 4,1 %-a; a termelői szervezetek adott társulása által forgalmazott termékek értékének 4,5 %-a; az adott transznacionális termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás által forgalmazott termékek értékének 5 %-a.

E határértékek 0,5 százalékponttal növelhetők, amennyiben az első albekezdésben meghatározott releváns százaléktérteket meghaladó összeget kizárólag a 46. cikk d), e), f), h) i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó egy vagy több beavatkozásra használják. Ezeket a beavatkozásokat a termelői szervezetek társulásai – köztük a termelői szervezetek transznacionális társulásai – esetében a tagok nevében a társulás hajthatja végre.

Valamely termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás kérésére az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 60 %-ra kell emelni egy adott operatív program vagy annak egy része tekintetében, amennyiben a következők közül legalább egy fennáll:

transznacionális termelői szervezetek a 46. cikk b), e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozásokat valósítanak meg két vagy több tagállamban;

egy vagy több termelői szervezet vagy egy vagy több termelőiszervezet-társulás szakmaközi alapon megvalósított beavatkozásokban vesz részt;

az operatív program kizárólag az (EU) 2018/848 rendelet hatálya alá tartozó ökológiai termékek termelésére vonatkozó egyedi támogatást érinti;

valamely, az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezet vagy termelőiszervezet-társulás először hajt végre egy operatív programot;

az adott tagállamban a termelői szervezetek a gyümölcs- és zöldségtermelés kevesebb, mint 20 %-át forgalmazzák;

a termelői szervezet a legkülső régiók valamelyikében működik;

az operatív program a 46. cikk d), e), f), i) és j) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó beavatkozástípusokat tartalmazza;

az operatív programot először hajtja végre valamely két vagy több elismert termelői szervezet összeolvadásának eredményeként létrejött elismert termelői szervezet.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk d) pontjában említett célkitűzéshez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 5 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben meghatározott 50 %-os felső határt 80 %-ra kell emelni a 46. cikk e) és f) pontjában említett célkitűzésekhez kapcsolódó kiadások tekintetében, amennyiben e kiadások az operatív program kiadásainak legalább 20 %-át fedezik.

Az (1) bekezdésben előírt 50 %-os felső határt 100 %-ra kell emelni a következő esetekben: gyümölcsök- és zöldségek piacról történő kivonása, ha az nem haladja meg az egyes termelői szervezetek által forgalmazott termékek mennyiségének 5 %-át, és rendeltetése:

i. ingyenes szétosztás a tagállamok által e célból jóváhagyott jótékonyági szervezetek és alapítványok körében a tevékenységük során történő felhasználásra, olyan személyek megsegítésére, akiknek a közsegélyezéshez való jogát a nemzeti jog elismeri, különösen azért, mert a létszükségletek terén hiányt szenvednek,

ii. ingyenes szétosztás a tagállamok által kijelölt büntetés-végrehajtási intézetek, iskolák, közoktatási intézmények, az 1308/2013/EU rendelet 22. cikkében említett intézmények és gyermeküdültetési táborok, valamint kórházak és időotthonok körében; a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítására, hogy az így szétosztott mennyiségek csak az ilyen létesítmények által szokásosan vásárolt mennyiségek kiegészítését képezzék;

A tagállamok azon régióiban, ahol a gyümölcs- és zöldségágazatban a termelők szervezettségének foka jelentősen elmarad az uniós átlagtól, a tagállamok az 1308/2013/EU rendelet alapján elismert termelői szervezetek számára az e rendelet 51. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett pénzügyi hozzájárulás legfeljebb 80 %-át és a bármely ilyen termelői szervezet által forgalmazott termékek értékének legfeljebb 10 %-át kitevő nemzeti pénzügyi támogatást nyújthatnak. A nemzeti pénzügyi támogatás a működési alapot egészíti ki.

5 Magyarország KAP Stratégiai Tervének II. pilléres beavatkozásai

A Kormány azon döntése, hogy a 80%-os nemzeti kiegészítést már 2021. és 2022. átmeneti években is biztosítja, kivételes lehetőséget teremtett arra, hogy minden korábbinál jelentősebb beruházás alapú modernizációs program induljon, a két év alatt rendelkezésre álló 1500 milliárd forint feletti forrás több, mint 70%-át (1000 milliárd forint felett) fordítjuk gazdaságfejlesztésre. 2014-20 között gazdaságfejlesztésre a források 38%-a került elköltésre.

KAP Stratégiai Terv II. pilléres beavatkozások forrásallokációja

365 forint/euró árfolyam	Forrás 2014-2020 (milliárd forint)	Forrás 2021-2022 (milliárd forint)	Forrás 2023-2027 (milliárd forint)	Arány 2023- 2027 (%)	Változás 2014- 2020 (%)
1. Gazdaságfejlesztés	567	1 155	1 458	51	257
2. Környezet- és klímavédelem	689	300	1 032	36	150
3. Vidékfejlesztés	226	84	281	10	124
TS: Technikai Segítségnyújtás	30	15	82	3	273
II. pillér beavatkozásai összesen	1 512	1 554	2 853	100	187

A 2023-2027-es időszakban valamennyi, a jelenlegi időszakban alkalmazott intézkedés támogatható marad úgy, hogy az jogosult támogatásra, amely hozzájárul a rendeletben szereplő specifikus célkitűzések valamelyikéhez. Az EMVA előfinanszírozási arány 1%. A kötelezettségvállalások automatikus visszavonására vonatkozó határidő N+2 év. Az alábbiakban röviden ismertetett lehetséges vidékfejlesztési beavatkozások kiegészültek az öntözési beruházásokkal. A 2023-2027-es időszakban 2.853 milliárd forintot tudunk még felhasználni, a többi forrás lekötésre kerül 2021-2022. években. A támogatások célja szerint három intézkedéscsoportot alakítottunk ki: gazdaságfejlesztés, zöld, vidék. A forrásfelhasználás tervezésénél a gazdaságfejlesztés a legfontosabb cél. Az unió által előírt kötelező zöld és egyéb költési arányok mellett a lehető legnagyobb arányt, azaz a források felét a beruházás alapú gazdaságfejlesztésre tervezzük fordítani. Az I. pillér zöld költségének (eco-scheme) csökkentése és az uniós elvárások miatt a II. pillér zöld intézkedéseit nem javasoljuk kisebb forrással támogatni. A vidéki intézkedések esetében a nemzeti programokkal (például Magyar Falu Program) történő összehangolt kialakítás a cél, valamint a tudásátadás jól szervezett és termelők számára kiszámítható módon történő erősítése.

Magyarország KAP Stratégiai Tervéhez készült helyzetelemzésből néhány megállapítást kiragadva a magas szintű beruházási szükségletet támasztja alá, hogy a mezőgazdaság területi termelékenységét jelző mutató, az egy hektárra jutó változatlan áron számolt bruttó hozzáadott érték 564 eurós értéke 2020-as adatok alapján - bár meghaladja az új tagországok 509 eurós értékét -, de nagymértékben elmarad a 14 régi tagország 1.289 eurós mutatójától. Magyarországon az átlagos gazdaságméret az EU28-országok közül az egyik legkisebb. Magyarország az élelmiszerláncban belül a feldolgozott élelmiszer termékeket előállító és forgalmazó szektorok szerepe kevésbé jelentős a hozzáadott érték előállításának tekintetében és az élelmiszer-gazdasági importján belül a legnagyobb részarányt jellemzően feldolgozott termékek teszik ki.

A jelenlegi ismereteink alapján a legfontosabb fejlesztési prioritás az élelmiszeripar, a mezőgazdaságban pedig a KAP vidékfejlesztési támogatásainak keretében egyrészt az egy hektárra vetített termelési érték emelését, másrészt a termelés költséghatékonyságának növelését célzó beruházás támogatási struktúra. A mezőgazdasági termelésintenzitás tovább növelése érdekében kiemelten kezelünk több termékpályát, így a főbb állati termékpályákat (baromfi, tej, sertés) és a kapcsolódó takarmány-előállítást, az ipari zöldségtermesztést, a kertészeti kultúrákat, a vetőmagtermesztést és mindezek feldolgozását.

A nemzetközi piaci versenyben való eredményes részvétel érdekében a tömegtermékek esetében folytatni kívánjuk a méret hatékony termelést megvalósító beruházások támogatását. 2023-2027 között a pályázati feltételek javítása érdekében az egyszerűsített elszámolásnak (egységköltség, átalány), a biztosítékmentes előlegnyújtásnak, valamint a költségnövekmény érvényesítésének lehetőségét kialakítása prioritás.

Komplexebb beruházásokhoz kapcsolódó pályázatokhoz kapcsolódóan a Stratégiai Terv alapján megjelenő felhívások szempont rendszerében növeljük a beruházási projektek pénzügyi

megalapozottságának fontosságát, a fenntarthatósági szempontokat. A Stratégiai Terv lehetővé teszi, hogy az élelmiszeripar fejlesztésére irányuló pályázati felhívásokban 2023-tól olyan szakpolitikai szempontokat érvényesítsünk, mint tömegtermékek esetében a nemzetközileg életképes és versenyképes beruházások támogatása, az exportképesség preferálása, a termékpálya kapcsolatok és a beszállító termelők felé történő üzleti kapcsolatok minősége (így védve újabb eszközzel a termelőket). Új fejlesztési irányként támogatni a kis- és közepes, gyakran térségi piacra értékesítő élelmiszer-feldolgozók saját értékesítési hálózatának, szakboltjainak fejlesztését, ami számukra több ágazatban kulcsfontosságú (sütőipar, húsfeldolgozás) akár a koncentrált kiskereskedelemmel, akár saját ágazatuk nagyvállalati szereplőivel szemben, lehetővé teszi a saját értékesítés stabilizálását, fejlesztését. A komplex élelmiszeripari fejlesztések támogatása esetén stratégiai cél, hogy magyar gyártói márkákra épülő exportot ösztönözze.

Gazdasági fejlődés és élelmiszerellátás szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

5.1 RD01 E01 FRM 73 - Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése

Beavatkozási kód	RD01_E01_FRM_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatott mezőgazdasági üzemen belüli termelő beruházási műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutató	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW) R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya R.3 A digitális mezőgazdasági technológiákra a KAP keretében nyújtott támogatásban részesülő gazdaságok aránya R.9 A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházástámogatásban részesülő mezőgazdasági termelők aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáció fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, beleértve a kutatásra, a technológiára és a digitalizációra való nagyobb összpontosítást.

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szénmegkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia előmozdításával.

XCO Az ágazat korszerűsítésének átfogó célkitűzése a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek átvételének ösztönzése.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen

2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.6	Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembevételével	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembevételével	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen
2.1.9	Tartástechnológia átalakítása, fejlesztése	1	Igen
4.3.1	Megújuló energia alkalmazásának növelése	3	Igen
4.3.3	Energia felhasználás hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten	1	Igen
CCO.3.4	Innovatív beruházások támogatása a kisgazdaságokban	2	Igen
CCO.4.4	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának fejlesztése	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás alapvető célja a mezőgazdasági üzemek versenyképességének, hozzáadott érték termelésének fokozása új, innovatív és környezetbarát termesztési, tenyésztési és termelési technológiák elterjesztésének és fejlesztésének támogatása révén. A beavatkozás a mezőgazdasági ágazat fejlesztésén, versenyképességének javításán keresztül hozzájárul a SWOT-okban azonosított szükségletek kielégítéséhez.

A több intézkedésen átnyúló tematikus cél (Cross-cutting objective) megvalósítása érdekében a kiválasztási kritériumok között az önálló innovatív tartalom, vagy innovációs eredmény elérése beavatkozás szinten biztosítja az innováció teljesülését.

A beavatkozás az energiahatékonyság javításán és a megújuló energiaforrások támogatásán keresztül támogatni kívánja a mezőgazdasági üzemekben a szén-dioxid kibocsátás, valamint az energiateljesítmény csökkenését. Az ökológiai szempontok figyelembevétele a környezetbarát technológiák alkalmazásán, valamint az energiahatékonyság javításán keresztül valósul meg. A mezőgazdasági ágazat versenyképességének erősítéséhez az energiaköltségek csökkentése, az energiahatékonyság fokozása, továbbá a megújuló energiaforrások, valamint a biomasza alapú rendszerek előtérbe helyezése is hozzájárul.

Az egyes mezőgazdasági ágazatok igényei - például a támogatandó tevékenységek, vagy a támogatási összegek tekintetében – eltérőek lehetnek, ezért indokolt esetben külön - ágazati-pályázati felhívások megjelentetése lehet szükséges a beavatkozás végrehajtása során.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvétel
- A pályázó állami elismeréssel rendelkező együttműködés
- Vállalkozásméret
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése (pl.: környezetterhelési szempontból releváns input-hatékonyság javítása, egységnyi szennyezőanyag-kibocsátás csökkentése; újrafelhasználás vagy újrahasznosítás alkalmazása, ökológiai gazdálkodás folytatása)
- Energia-megtakarítást, megújuló energiateljesítményt eredményező fejlesztések
- Minőségrendszerekben való részvétel
- Térségi szempont
- Társadalmi vállalkozások
- Fiatal gazda minősítés
- A fejlesztés roma felzárkóztatási program keretében valósul meg
- Digitalizációt előtérbe helyező fejlesztés

- Integrációhoz kapcsolódó fejlesztés
- Foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok és szövetkezetek (különösen szociális szövetkezetek))
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Mezőgazdasági termelő vagy fiatal mezőgazdasági termelő, vagy olyan fiatal mezőgazdasági termelő.
- aki/amely a pályázat benyújtását megelőző lezárt üzleti évben a standard termelési érték (STÉ) módszertan alapján mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 10.000 euró értékű minimális üzemmérettel rendelkezik.
- akinek/amelynek az előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik.
- Konzorcium esetén a csoportban részt vevő minden mezőgazdasági termelőnek meg kell felelnie a fentiekben meghatározott jogosultsági feltételeknek.
- Szociális szövetkezetnek önmagában kell megfelelnie a fentiekben meghatározott jogosultsági feltételeknek.
- A mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezetnek esetén:
  - a pályázat benyújtását megelőző lezárt üzleti évben az STÉ módszertan alapján mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 10.000 euró értékű üzemmérettel kell rendelkeznie és az előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell származnia, vagy
  - a szövetkezetben részt vevő tagok előző évi árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon, továbbá a szövetkezetben részt vevő tagok legalább 40 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10.000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést.
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködés a meghatározott feltételek igazolása nélkül is mezőgazdasági termelőnek minősül.
- Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás a meghatározott feltételek igazolása nélkül is jogosult.

Támogatható költségek:

- Mezőgazdasági termelő tevékenységet szolgáló ültetvény kialakítása, épület, építmény építése, fejlesztése, korszerűsítése.
- Új gépek és eszközök, technológiák vásárlása, meglévő gépek, eszközök korszerűsítése, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat.
- Az előzőekben említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek, például az építések, mérnökök díjai, tanácsadási díjak, hatósági eljárási díjak, tanácsadói és projekt-menedzsment költségek, a környezeti és a gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó tanácsadással kapcsolatos díjak, megvalósíthatósági tanulmányok költségeit is beleértve.
- Immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek, stb. megszerzése.
- Az a) ponthoz kapcsolódóan szükséges ingatlan vásárlása az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át meg nem haladó mértékig, valamint természetbeni hozzájárulásként elszámolható a beruházáshoz elengedhetetlen, már meglévő termőföld vagy ingatlan értéke, ha nem haladja meg

az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át. Új földterület vásárlására a beruházás max. 10%-a számolható el.

- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
- Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
- egység költségek
- átalány összegek
- átalány finanszírozás

Ültetvények esetében egységköltség alapján történik.

Támogatás maximális összege:

Az egy projektre igényelhető maximális támogatási összeg: 15 millió EUR

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

- A támogatás maximális mértéke legfeljebb a jogosult költségek 65%-a lehet.
- A támogatás maximális mértéke tovább növelhető legfeljebb a jogosult költségek 100%-ig, ha a beruházás a mezőgazdasági potenciál helyreállítására természeti katasztrófákat, kedvezőtlen éghajlati jelenségeket vagy katasztrófaeseményeket követően, illetve megfelelő megelőző intézkedésekre irányul.
- A támogatás maximális mértéke tovább növelhető legfeljebb a jogosult költségek 80%-ig, amennyiben a beruházás a környezetvédelmi és a klíma specifikus célkitűzéseket, valamint állatjóléti fejlesztéseket szolgálja.
- Fiatal mezőgazdasági termelő számára 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Gazdaságátadás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Az ÖKO minősítéssel rendelkező terméket előállító támogatást igénylő esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Kollektív beruházás esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Az alaptámogatás maximum 10%-a kamattámogatás formájában igényelhető.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 1 694 246 575

Teljes Forráskeret (HUF) - 618 399 999 875

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 3 141

5.2 RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása

Beavatkozási kód	RD02_D01_FRM_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatott mezőgazdasági termelő beruházási művelet v. egység száma
Hozzájárulás az	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

elhatárolási követelményhez	Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutató	R.3 Azon gazdaságok aránya, amelyek a KAP révén részesülnek a digitális gazdálkodási technológia támogatásából R.9 Azon gazdálkodók százalékos aránya, akik beruházási támogatásban részesülnek szerkezetátalakításhoz és modernizációhoz, beleértve az erőforrás-hatékonyság javítását
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások – például víz, talaj és levegő – hatékony kezelésének előmozdítása, többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági Sorrend	KAP tervben
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.3.5	Vállalatok innovativitásának növelése, gyors reakcióképesség a változó piaci igényekre	2	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
5.6.1	Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása, monitoring és előrejelző-rendszerek kialakítása	1	Részben
9.5.1	Információ-átadás és adatgyűjtés hatékonyságának növelése a hatósági ellenőrzések területén	1	Részben
9.7.1	Piaci információs rendszerek fejlesztése	2	Nem
CCO.4.2	Digitális ágazati nyilvántartások kialakítása, integrációja	1	Részben
CCO.4.3	Elektronikus ügyintézés, transzparencia, nyomonkövethetőség	1	Részben
CCO.4.4	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának fejlesztése	1	Igen
CCO.4.5	Digitális megoldások fejlesztése minőségbiztosítás, tanúsítás, nyomonkövethetőség, árujelölés terén	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárium digitalizációjában rejlő egyértelmű előnyök teljesüléséhez szükséges, hogy a digitális technológiákat, és azon belül a helyspecifikus gazdálkodási formákat, a precíziós eszközöket, valamint a döntéstámogató szoftvereket és szolgáltatásokat minél szélesebb körben alkalmazzák a mezőgazdasági

termelők. A helyspecifikus gazdálkodásban a termelési munkafolyamatok végrehajtása során keletkezett adatok a teljes élelmiszer-lánc szempontjából is fontosak, például a termelési és a termék nyomkövetési rendszerek működtetése során. A beavatkozás támogatási lehetőséget nyújt a mezőgazdasági termelőknek arra, hogy a korszerű technológiák alkalmazásával, adatalapú döntéshozattal:

1. Üzemi eredményeiket javíthatják
2. Megfeleljenek az egyre növekvő nyomkövethetőségi és fenntarthatósági adatszolgáltatási kötelezettségnek (közigazgatás, hitelezés, kereskedelem és felvásárlók)
3. Racionalizálják, adott esetben csökkentik a felhasznált inputanyagok (növényvédőszer, műtrágyák, gázolaj stb.) mennyiségét
4. Csökkentik az ammónia és ÜHG kibocsátásukat, valamint a felszíni és felszínalatti vizek terhelését
5. Javítják a táp-anyaggazdálkodásukat és így a talajállapotot
6. Hozzájárulnak a klímaváltozás okozta termőhelyi változások mérsékléséhez, és javítják adaptációs képességüket

Tartalom:

Mezőgazdasági üzem szintű digitalizációs terv megvalósításához szükséges fejlesztések támogatása, különös tekintettel:

- A digitális és precíziós eszközök beszerzésére
- A rendszeres és szisztematikus üzemi szintű adatgyűjtés megteremtésére, adatbázisok és adatkapcsolatok létrehozására
- A digitális farm-menedzsment, üzemirányítás, minőségirányítási és nyomkövetési rendszerek bevezetésére és fejlesztésére
- A digitális átállást segítő szolgáltatások igénybevételére

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzemszintű digitalizációs terv minősége
- Üzleti és pénzügyi terv minősége
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködés, vagy abban való részvétel
- Minőségi rendszerekben való részvétel
- Nyomkövetési rendszerek üzemeltetése
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Együttműködés EIP operatív csoporttal
- Együttműködés Európai Digitalizációs Innovációs Hubokkal
- Együttműködés precíziós szaktanácsadóval
- Térségi szempontok
- Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

1470/2019. (VIII. 1.) Korm. határozat a magyar agrárium digitalizációjának előmozdításáról és összehangolásáról, Magyarország Digitális Agrár Stratégiájáról

38/2021. (II. 2.) Korm. rendelet a pilóta nélküli állami légi járművek repüléséről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A beavatkozás önállóan a KAP átfogó célkitűzésének megfelelően hozzájárul a digitalizációs célok eléréséhez, illetve kiegészítő eleme lehet bármely KAP Stratégiai Terv releváns beavatkozásának.

Támogatható kedvezményezettek:

- Mezőgazdasági termelő, fiatal mezőgazdasági termelő.
- akinek/amelynek az előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből származik.
- Konzorcium esetén a csoportban részt vevő minden mezőgazdasági termelőnek meg kell felelnie a fentiekben meghatározott jogosultsági feltételeknek.

- Szociális szövetkezetnek önmagában kell megfelelnie a fentiekben meghatározott jogosultsági feltételeknek.
- A mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezetnek:
- a pályázat benyújtását megelőző lezárt üzleti évben az STÉ módszertan alapján mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 10.000 euró értékű üzemmérettel kell rendelkeznie és az előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell származnia, vagy
- a szövetkezetben részt vevő tagok előző évi árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon, továbbá a szövetkezetben részt vevő tagok legalább 40 %-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10.000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést.
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködés a meghatározott feltételek igazolása nélkül is mezőgazdasági termelőnek minősül.
- Gyógynövénytermesztéshez kapcsolódóan integrátori, vagy feldolgozó tevékenységet folytató vállalkozás a meghatározott feltételek igazolása nélkül is jogosult.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok és szövetkezetek (különösen szociális szövetkezetek))
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)
- Elismeréssel rendelkező termelői csoport (TCS), termelői értékesítő szervezet (TÉSZ), termelői integrációs szervezet (TISZ) és
- Rendelkezik üzemszerű digitalizációs tervvel, amelyben egyéni fejlesztési (környezeti, technológiai, mennyiségi) célokat és mérföldköveket is meghatároz egy bázis állapot figyelembevételével.

Támogatható költségek:

- a) Közvetlenül a digitális technológiához kapcsolódó új gépek és eszközök, technológiák vásárlása, meglévő gépek és eszközök korszerűsítése, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat, számítógépes szoftvereket és IKT fejlesztéseket;
- b) Az előzőekben említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek (például az építések, mérnökök díjai, tanácsadási díjak, hatósági eljárási díjak, tanácsadói és projekt-menedzsment költségek, a környezeti és a gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó tanácsadással kapcsolatos díjak, megvalósíthatósági tanulmányok költségeit is beleértve).
- c) Immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek, stb. megszerzése.
- d) Az a) ponthoz kapcsolódóan szükséges ingatlan vásárlása az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át meg nem haladó mértékig, valamint természetbeni hozzájárulásként elszámolható a beruházáshoz elengedhetetlen, már meglévő termőföld vagy ingatlan értéke, ha nem haladja meg az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át. Új földterület vásárlására a beruházás max. 10%-a számolható el.
- e) Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás és kamat költsége.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- Üzemszerű digitalizációs terv megvalósításához történő hozzájárulás, a projekt végére meghatározott mérföldkövek elérésével
- Kötelezettségvállalás időtartama legalább 3 év, de legfeljebb 5 év.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

Támogatás

Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése

egység költségek

átalány összegek

átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Támogatás maximális összege:

13,7 millió EUR/projekt

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

- A támogatás maximális mértéke legfeljebb a jogosult költségek 65%-a lehet.
- A támogatás maximális mértéke tovább növelhető legfeljebb a jogosult költségek 80%-ig, amennyiben a beruházás a környezetvédelmi és a klíma specifikus célkitűzéseket, valamint állatjóléti fejlesztéseket szolgálja.
- Fiatal mezőgazdasági termelő számára 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- ÖKO minősítéssel rendelkező terméket előállító támogatást igénylő esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Kollektív beruházás esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Az alaptámogatás maximum 10%-a kamattámogatás formájában igényelhető.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 273 972 603

Teljes Forráskeret (HUF) - 100 000 000 095

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 1 264

5.3 RD03 E02 FON 73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül

Beavatkozási kód	RD03_E02_FON_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatott mezőgazdasági termelő beruházási művelet v. egység száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW) R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya R.3 Azon gazdaságok aránya, amelyek a KAP révén részesülnek a digitális gazdálkodási technológia támogatásából R.39 A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	a biogazdaságok száma
Területi hatály	nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt
SO4 Az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az alkalmazkodáshoz való hozzájárulás, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szén-dioxid-megkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia használat előmozdításával
SO7 Fiatal gazdálkodók és más új gazdálkodók bevonása és termelésben tartása, a fenntartható vállalkozásfejlesztés elősegítése a vidéki területeken
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.2.2	Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2	Igen
2.2.3	Takarmány, fehérjetakarmány és vetőmag válogatás- és csomagolóstechnológia fejlesztése	3	Igen
CCO.3.3	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozók innovativitásának növelése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás célja a mezőgazdasági termékek értéknövelését és a piacra jutást elősegítő, technológiai fejlesztést célzó beruházások támogatása az élelmiszer-feldolgozás vállalati hatékonyságának növelése érdekében, továbbá a mezőgazdasági termékek értéknövelésével összefüggő, erőforrás- és energiahatékonyságot célzó fejlesztések támogatása a mezőgazdasági termelők üzemeiben.

A beavatkozás a mezőgazdasági termékek értéknövelésén és piacra jutásán, technológiai fejlesztésén, az élelmiszer-feldolgozás vállalati hatékonyságának növelésén, valamint az erőforrás-hatékonyságot célzó fejlesztéseken keresztül hozzájárul a SWOT-ban azonosított szükségletek kielégítéséhez.

A beavatkozás alapján nyújtott támogatásokon keresztül megvalósulhatnak magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását célzó, versenyképesebb vállalati, termelési és termékstruktúra kialakítását, optimalizálást, valamint a piacra jutást elősegítő fejlesztések (tárolást és hűtést is beleértve), valamint piaci keresletre és/vagy termékpálya-együttműködésre alapozott kapacitásbővítő fejlesztések. Szintén megvalósulhat anyag-, energia- és víztakarékos, valamint a környezetterhelést megújuló energia használatával csökkentő technológiák bevezetése, fejlesztése.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködés, vagy abban való részvétel
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése (pl. környezetterhelési szempontból releváns inpuhatékonyság javítása, egységnyi szennyezőanyag-kibocsátás csökkentése; újrafelhasználás vagy újrahasznosítás alkalmazása, ökológiai gazdálkodás folytatása és/vagy ökológiai termék feldolgozásának folytatása és/vagy)
- Energia-megtakarítást, megújuló energia felhasználást eredményező fejlesztések
- Minőségrendszerekben való részvétel

- Térségi szempont
- Fiatal gazda minősítés
- A fejlesztés roma felzárkóztatási program keretében valósul meg
- Digitalizációt előtérbe helyező fejlesztés
- Integrációhoz kapcsolódó fejlesztés
- Foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek (szociális szövetkezeteket is beleértve))
- Jogi személyiség nélküli vállalkozások
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok, stb)

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Mezőgazdasági termelő, akinek előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági termelésből származik.
- Kollektív beruházás esetén: Konzorcium esetén a csoportban részt vevő minden mezőgazdasági termelőnek önmagában kell megfelelnie a fentiekben meghatározott jogosultsági feltételeknek. Állami elismeréssel rendelkező együttműködés a meghatározott feltételek igazolása nélkül is mezőgazdasági termelőnek minősül.
- A mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezet esetében az előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell származnia, vagy a szövetkezetben részt vevő tagok előző évi árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon.

Támogatható költségek:

- Közvetlenül a technológiához, illetve az üzem működését szolgáló infrastruktúrához kapcsolódó épület, építmény építése, fejlesztése, korszerűsítése.
- Új gépek és eszközök, technológiák vásárlása, meglévő gépek, eszközök korszerűsítése, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat.
- Az előzőekben említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek, például az építések, mérnökök díjai, tanácsadási díjak, hatósági eljárási díjak, tanácsadói és projekt-menedzsment költségek, a környezeti és a gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó tanácsadással kapcsolatos díjak, megvalósíthatósági tanulmányok költségeit is beleértve.
- Immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek, stb. megszerzése.
- Az a) ponthoz kapcsolódóan szükséges ingatlan vásárlása az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át meg nem haladó mértékig, valamint természetbeni hozzájárulásként elszámolható a beruházáshoz elengedhetetlen, már meglévő termőföld vagy ingatlan értéke, ha nem haladja meg az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át. Új földterület vásárlására a beruházás max. 10%-a számolható el.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek

- átalány összegek
- átalány finanszírozás

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

- A támogatás maximális mértéke legfeljebb a jogosult költségek 65%-a lehet.
- A támogatás maximális mértéke tovább növelhető legfeljebb a jogosult költségek 80%-ig, amennyiben a beruházás a környezetvédelmi és a klíma specifikus célkitűzéseket, valamint állatjóléti fejlesztéseket szolgálja.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatás intenzitás adható.
- Kollektív beruházás esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 1 136 986 302

Teljes Forráskeret (HUF) - 415 000 000 230

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 636

5.4 **RD04 E03 FOF 73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül**

Beavatkozási kód	RD04_E03_FOF_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás elhatárolási követelményhez	az Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassa-alapú energiák termelését is beleértve (MW) R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya R.3 Azon gazdaságok aránya, amelyek a KAP révén részesülnek a digitális gazdálkodási technológia támogatásából R.39 A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szén-dioxid-megkötés fokozásával, valamint a fenntartható energiahasználat előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, beleértve a nők

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

mezőgazdaságban való részvételét, a társadalmi befogadást és a helyi fejlesztést a vidéki területeken, beleértve a körkörös biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást

XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.2.2	Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2	Igen
2.2.3	Takarmány, fehérjetakarmány és vetőmag válogatás- és csomagolóstechnológia fejlesztése	3	Igen
CCO.1.1	Ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás célja a mezőgazdasági termékek értéknövelését és a piacra jutást elősegítő, technológiai fejlesztést célzó beruházások támogatása az élelmiszer-feldolgozás vállalati hatékonyságának növelése érdekében, továbbá a mezőgazdasági termékek értéknövelésével összefüggő, erőforrás- és energiahatékonyságot célzó fejlesztések támogatása.

A beavatkozás a mezőgazdasági termékek értéknövelésén és piacra jutásán, technológiai fejlesztésén, élelmiszer-feldolgozás vállalati hatékonyságának növelésén, erőforrás-hatékonyságot célzó fejlesztésén keresztül hozzájárul a SWOT-ban azonosított szükségletek kielégítéséhez.

A beavatkozás alapján nyújtott támogatásokon keresztül megvalósulhatnak magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását célzó, versenyképesebb vállalati, termelési és termékstruktúra kialakítását, optimalizálást, valamint a piacra jutást elősegítő fejlesztések (tárolást és hűtést is beleértve), valamint piaci keresletre és/vagy termékpálya-együttműködésre alapozott kapacitásbővítő fejlesztések. Szintén megvalósulhat anyag-, energia- és víztakarékos, valamint a környezetterhelést megújuló energia használatával csökkentő technológiák bevezetése, fejlesztése.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködés, vagy abban való részvétel
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése (pl. környezetterhelési szempontból releváns inputhatékonyság javítása, egységnyi szennyezőanyag-kibocsátás csökkentése; újrafelhasználás vagy újrahasznosítás alkalmazása, ökológiai gazdálkodás folytatása és/vagy ökológiai termék feldolgozásának folytatása és/vagy)
- Energiamegtakarítást, megújuló energia felhasználást eredményező fejlesztések
- Minőségrendszerekben való részvétel
- Térségi szempont
- A fejlesztés roma felzárkóztatási program keretében valósul meg
- Digitalizációt előtérbe helyező fejlesztés
- Integrációhoz kapcsolódó fejlesztés
- Foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek (szociális szövetkezeteket is beleértve))
- Jogi személyiség nélküli vállalkozások
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok, stb)

Támogatható költségek:

- Közvetlenül a technológiához, illetve az üzem működését szolgáló infrastruktúrához kapcsolódó épület, építmény építése, fejlesztése, korszerűsítése.
- Új gépek és eszközök, technológiák vásárlása, meglévő gépek, eszközök korszerűsítése, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat.
- Az előzőekben említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek, például az építésszek, mérnökök díjai, tanácsadási díjak, hatósági eljárási díjak, tanácsadói és projekt-menedzsment költségek, a környezeti és a gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó tanácsadással kapcsolatos díjak, megvalósíthatósági tanulmányok költségeit is beleértve.
- Immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek, stb. megszerzése.
- Az a) ponthoz kapcsolódóan szükséges ingatlan vásárlása az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át meg nem haladó mértékig, valamint természetbeni hozzájárulásként elszámolható a beruházáshoz elengedhetetlen, már meglévő termőföld vagy ingatlan értéke, ha nem haladja meg az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át. Új földterület vásárlására a beruházás max. 10%-a számolható el.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

Támogatás maximális összege:

Az egy projektre igényelhető maximális támogatási összeg: 15 millió euró.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

- A támogatás maximális mértéke legfeljebb a jogosult költségek 65%-a lehet.
- A támogatás maximális mértéke tovább növelhető legfeljebb a jogosult költségek 80%-ig, amennyiben a beruházás a környezetvédelmi és a klíma specifikus célkitűzéseket, valamint állatjóléti fejlesztéseket szolgálja.
- Kollektív beruházás esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatás intenzitás adható.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 178 082 192

Teljes Forráskeret (HUF) - 65 000 000 080

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 2 178

5.5 **RD05 B01 YFS 75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával**

Beavatkozási kód	RD05_B01_YFS_75
A beavatkozás neve	Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával
A beavatkozás típusa	INSTAL(75) - Fiatal gazdálkodók és új gazdálkodók induló támogatása és vidéki vállalkozások beindítása
Közös kimeneti mutató	O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Igen Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.36 KAP - támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt R.37 A KAP projektekben támogatott új munkahelyek
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

SO8 A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve;

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.3	Fiatal gazdák földhöz jutásának könnyítése	2	Nem
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2 1	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás célja: A mezőgazdaságban tapasztalható elöregedés megállítása, az agrár-nemzedékváltás ösztönzése, valamint a fiatalok vidékről történő elvándorlásának csökkentése érdekében szükséges a Közös Agrárpolitika eszközeivel is olyan támogatásokat biztosítani, amelyek a mezőgazdasági termeléssel élethivatásszerűen foglalkozni kívánó gazdálkodók indulását segítik elő. A mezőgazdasági tevékenység megkezdése feltételezi az önálló üzleti tevékenység megkezdéséhez szükséges alapvető szakismeretek, valamint a termelési potenciál (földterület, állatállomány, stb.) meglétét, amelyre az induló vállalkozás építheti az üzleti tervében megfogalmazott célok elérését. A fiatalabb generáció tagjaira alapvetően jellemző, hogy életkori sajátosságukból fakadóan jellemzően nem, vagy alacsonyabb összegű felhalmozott tőkével rendelkeznek, ami szintén indokolja támogatásukat.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

- üzleti terv minősége,
- szakmai képzettség szintje,
- korábban megszerzett szakmai gyakorlat,
- magasabb hozzáadott értékű gazdálkodási tevékenység vagy gazdálkodási mód,
- ökológiai gazdálkodás folytatása,
- foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások

Jogosultsági kritériumok:

- a.) legalább 18 és legfeljebb 40 éves természetes személy, aki:
- államilag elismert mezőgazdasági jellegű szakismerettel rendelkezik,
  - legfeljebb 5 éve alapított mezőgazdasági üzemet vezet,
  - legalább 10.000 STÉ értékű, de legfeljebb 50.000 STÉ értékű mezőgazdasági üzemmérettel rendelkezik.
- b) mezőgazdasági tevékenységet a pályázat benyújtásától számított 5 évnél nem régebben főtevékenységként végző jogi személy esetén:
- a jogi személy vezető tisztségviselője és tulajdonosa legalább 18 és legfeljebb 40 éves,
  - a jogi személy vezető tisztségviselője és tulajdonosa államilag elismert mezőgazdasági jellegű szakismerettel rendelkezik,
  - a jogi személy legalább 10.000 STÉ értékű, a jogi személy és a jogi személy ügyvezetője és tulajdonosa együttesen legfeljebb 50.000 STÉ értékű üzemmérettel rendelkezik.

Kötelezettségvállalások:

- a támogatási döntéstől számított legfeljebb 9 hónapon belül megkezdni az üzleti terv végrehajtását,
- az üzleti tervben vállalt kötelezettségek teljesítése legkésőbb a 4. gazdálkodási év végére,
- a kedvezményezett, illetve a jogi személy ügyvezetője és tulajdonosa az üzleti tervben vállalt időszak elteltével legkésőbb a támogatás 4. lezárt gazdálkodási évében mezőgazdasági tevékenységből elért jövedelme eléri legalább az előző évi kötelező bérminimum mértékét, és köteles a gazdaságát személyes közreműködéssel vezetni,
- évenkénti beszámoló benyújtása,
- szaktanácsadóval való együttműködés - kötelező beruházás 5 éven belül, minimum 30 000 EUR értékben, számlás elszámolással.
- Minimum 10 000 EUR STÉ fenntartása az 5. év végéig.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

A támogatás maximális mértéke 100.000 euró lehet.

A támogatás maximális mértéke 100.000 euró lehet, az alábbiak szerint: - Vissza nem térítendő átalánytámogatás 40.000 EUR + kötelező beruházás 5 éven belül, minimum 30 000 EUR értékben, számlás elszámolással.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 108 746 480

Teljes Forráskeret (HUF) - 39 692 465 225

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők száma – 1 500

5.6 RD06 B02 YFY 75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával

Beavatkozási kód	RD06_B02_YFY_75
A beavatkozás neve	Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával
A beavatkozás típusa	INSTAL(75) - INSTAL(75) - Fiatal gazdálkodók és új gazdálkodók induló támogatása és vidéki vállalkozások beindítása
Közös kimeneti mutató	O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Igen Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.36 KAP - támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt R.39 A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.2	Generációk közötti együttműködések támogatása	2	Igen
7.1.3	Fiatal gazdák földhöz jutásának könnyítése	2	Nem
7.1.5	Agrárvállalkozások generációk közötti átadás-átvétele adminisztratív terheinek csökkentése	2	Nem

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás célja:

A beavatkozás célja, hogy egy vagy több gazdaság átadótól átvételre kerüljön egy működő gazdaság és a hozzá tartozó támogatási jogosultságok, valamint a kötelezettségek összessége. A beavatkozás a gazdaság átvevőt támogatja a gazdaság megszerzésének céljával, induló támogatás formájában. A már működő és versenyképes mezőgazdasági üzemek továbbműködtetése és fejlesztése hozzájárul a mezőgazdaság versenyképességének fenntartásához és javításához. A generációváltást elősegíti, ha a nyugdíjkorhatárhoz közel álló gazdálkodók mezőgazdasági üzemeit fiatalabb gazdálkodók veszik át. A generációváltás támogatása a mezőgazdasági termelők korszerkezetének javítását célozza, de a generációváltás mellett szintén fontos célkitűzés, hogy a működő mezőgazdasági üzemek ne kerüljenek bezárásra.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

Az átvevő(k) részéről:

- projektterv tartalma és minősége (Különösen ki kell térni a következőkre: környezeti- és klíma-alkalmazkodási szempontok érvényesítése, környezeti- és klíma-alkalmazkodási szempontok érvényesítése, minőségrendszerben vagy minőségbiztosítási vagy minőségirányítási rendszerben való részvétel vállalása, ökológiai gazdálkodás folytatása, foglalkoztatási hatás (beleértve: megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása).
- a szakmai képzettség szintje,
- korábban megszerzett szakmai gyakorlat,
- az átvételt menedzselő tanácsadóval való együttműködés,
- magasabb hozzáadott értékű gazdálkodási tevékenység vagy gazdálkodási mód

Kedvezményezettek:

- Az a személy, aki gazdaságot és annak kötelezettségeit veszi át.
- Csak természetes személyek között jöhet létre a gazdaságátadás.

Jogosultsági kritériumok:

- A támogatási kérelem benyújtásakor hatályos gazdaságátadási szerződés.
- Üzleti terv.
- Az átvevő legalább 15 évvel fiatalabb az átadónál
- Az átadandó mezőgazdasági üzem minimum 10 000 euró STÉ üzemmérettel, vagy 10 000 euro árbevétellel rendelkezik.
- A gazdaság átvevője esetében szakirányú végzettség.

Kötelezettségvállalások:

- Az üzleti tervben megfogalmazottak minősége: megalapozottsága, fenntarthatósága, realitása és gazdaságossága.
- A gazdaság átadója az önellátásra szolgáló földterület és állatállományon kívül a teljes gazdaságot átadja az átvevőnek.
- Az átadó gazdálkodó az átadást követően - az önellátást szolgáló mértéken felül - nem folytat mezőgazdasági termelést.

- A gazdaság átvevője az átvett gazdaságot legalább 5 évig működteti, ez idő alatt a gazdaságának az üzemmérete nem csökkenhet az átadáskori üzemméret alá.
- A gazdaság átvevője a gazdaság átvételét követően élethivatásszerűen mezőgazdasági termelő tevékenységet folytat.
- A gazdaság átadásának a támogatói döntést követően legfeljebb 5 évvel le kell záródnia.
- A gazdaság átvevője az átvett termőföldek föld tulajdonjogának megszerzését követő 5 éven belül, azokat nem engedi át másnak, azt más célra nem hasznosítja és eleget tesz a termőföld védelméről szóló törvényben meghatározott hasznosítási kötelezettségének.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

Vissza nem térítendő átalánytámogatás. Az odaítélhető támogatása objektív kritériumok alapján differenciálható

Az átvevő esetében a támogatási összegek:

- 10 000 – 50 000 EUR STÉ között 40 000 EUR
- 50 000 – 100 000 EUR STÉ között 70 000 EUR
- 100 000 EUR STÉ fölött 100 000 EUR

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 60 273 973

Teljes Forráskeret (HUF) - 22 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma – 602

5.7 RD07 B03 YFO 77 - Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés

Beavatkozási kód	RD07_B03_YFO_77
A beavatkozás neve	Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.30. A generációs megújulásra irányuló támogatott műveletek és egységek száma (kivéve a tevékenységkezdési támogatást)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Igen Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.42 A támogatott társadalmi befogadási projektek által érintett személyek száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben
SO8 A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve;
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció elősegítése és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.2	Generációk közötti együttműködések támogatása	2	Igen
7.1.3	Fiatalközvetítés földhöz jutásának könnyítése	2	Nem
7.1.5	Agrár-vállalkozások generációk közötti átadás-átvétele adminisztratív terheinek csökkentése	2	Nem
7.2.1	Gazdaságindításhoz szükséges komplex vállalkozói ismeretek nyújtása	1	Igen
7.2.2	A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára	1	Igen
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A generációs ügyek – ágazati kereteken túlmutató – kezelése, az agrár nemzedékváltás gördülékenyebbé tétele a magyar mezőgazdaság jövője szempontjából alapvető fontosságú.

A gazdaságátadás ösztönözése, a sikeres utódlási szakaszokon alapuló családi gazdaságok társadalmi és gazdasági fenntarthatóságának elősegítése.

A beavatkozás azokat az öregségi nyugdíjkorhatáron lévő gazdálkodókat szólítja meg, akik még csak tervezik a gazdaságuk átadását, de bizonytalanok a jövő szempontjából. Egy gazdaságátadási együttműködés keretében a gazdaságátadó és gazdaság-átvevő az életjáradéki díj-támogatási formák segítségével kaphat ösztönzést a biztos jövő tervezéséhez, a mentorálás pedig segítséget adhat a megváltozott életkörülményekhez való alkalmazkodáshoz, új életforma kialakításához.

Tartalom:

Gazdaságátadási együttműködésben az öregségi nyugdíjkorhatáron lévő gazdálkodó támogatását szolgáló tevékenységek (pl. életjáradéki díj, mentorálás, coaching)

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Együttműködési projekt terv tartalma és minősége (integrált üzleti tervezési modell, amelyben kifejtésre kerül a gazdaságátadásban résztvevők felkészültsége a gazdaságátadásra – gazdasági, környezeti szempontok- és a személyes kompetenciák figyelembe vételével)

Projektterv tartalma és minősége (különösen ki kell térni a következőkre: környezeti- és klíma-alkalmazkodási szempontok érvényesítése, környezeti- és klíma-alkalmazkodási szempontok érvényesítése, minőségrendszerben vagy minőségbiztosítási vagy minőségirányítási rendszerben való részvétel vállalása, ökológiai gazdálkodás folytatása, foglalkoztatási hatás (beleértve: megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása).

Szakmai képzettség szintje,

Korábban megszerzett szakmai gyakorlat,

Az átvételt menedzselő tanácsadóval való együttműködés,

Magasabb hozzáadott értékű gazdálkodási tevékenység vagy gazdálkodási mód,

Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése

Társadalmi szempontok érvényesítése

Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

2021. évi CXLIII. törvény az agrárgazdaságok átadásáról

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

„RD06_B02_YFY_75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával” – beavatkozás.

Támogatható kedvezményezettek:

gazdaságátadásban résztvevő gazdaság-átadó mezőgazdasági termelők, aki elérték, vagy a művelet befejezésének idejére eléri a nemzeti jogszabályoknak megfelelően meghatározott nyugdíjkorhatárt

Jogosultsági kritériumok:

Legalább két fő együttműködésén alapuló gazdaságátadás, amelyben teljesülnek a következők:

Az együttműködő felek rendelkeznek a támogatási kérelem benyújtásakor hatályos gazdaságátadási szerződéssel.

Üzleti terv.

A gazdaság átadója a rá vonatkozó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött, vagy azt legfeljebb 5 év múlva betöltő természetes személy.

Az átadó gazdálkodó élethivatásszerűen, a gazdaság átadását megelőző 10 év alatt folyamatosan mezőgazdasági termelő tevékenységet folytat.

Az átadott gazdaságméret legalább 10 000 EUR STÉ méretű.

A gazdaság átvevője esetében szakirányú végzettség.

A gazdaság átvevője legfeljebb 55 éves.

Kötelezettségvállalások:

A gazdaságátadási együttműködés legalább 3 éves, de legfeljebb 5 éves kötelezettségvállalással jön létre.

Gazdaságátadási mentor vagy coach igénybevétele (folyamatsegítés, kommunikáció, konfliktuskezelés stb.)

Az üzleti tervben megfogalmazottak teljesítése

A gazdaság átadója az önellátásra szolgáló földterület és állatállományon kívül a teljes gazdaságot átadja az átvevőnek.

Az átadó gazdálkodó az átadást követően - az önellátást szolgáló mértéken felül - nem folytat mezőgazdasági termelést.

A gazdaság átvevője az átvett gazdaságot legalább 5 évig működteti, ez idő alatt a gazdaságának az üzemmérete nem csökkenhet az átadáskori üzemméret alá.

A gazdaság átvevője a gazdaság átvételét követően élethivatásszerűen mezőgazdasági termelő tevékenységet folytat.

A gazdaság átadásának a támogatói döntést követően legfeljebb 5 évvel le kell záródnia.

A gazdaság átvevője az átvett termőföldek föld tulajdonjogának megszerzését követő 5 éven belül, azokat nem engedi át másnak, azt más célra nem hasznosítja és eleget tesz a termőföld védelméről szóló törvényben meghatározott hasznosítási kötelezettségének.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezeti szinten:

A beavatkozás keretében kizárólag a gazdaságátadásban résztvevő gazdaság-átadó mezőgazdasági termelők támogathatóak, aki elérték, vagy a művelet befejezésének idejére elérik a nemzeti jogszabályoknak megfelelően meghatározott nyugdíjkorhatárt.

A beavatkozás alapján meghatározott gazdaságátadó esetében a támogatási összegek:

10 000 – 50 000 EUR STÉ átadott gazdaságméret között 50 000 EUR

50 000 – 100 000 EUR STÉ átadott gazdaságméret között 60 000 EUR

100 000 EUR STÉ fölött átadott gazdaságméret 70 000 EUR

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 27 397 260

Teljes Forráskeret (HUF) – 10 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.30. A generációs megújulásra irányuló támogatott műveletek és egységek száma (kivéve a tevékenységkezdési támogatást) – 602

5.8 RD08 B04 BIS 75 - Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával

Beavatkozási kód	RD08_B04_BIS_75
A beavatkozás neve	Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
A beavatkozás típusa	INSTAL(75) - Setting up of young farmers and new farmers and rural business start-up
Közös kimeneti mutató	O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Igen Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Eredmény mutatók	R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása

SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.3.1	Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a fiatal gazda kategórián kívüliek számára	1	Igen
7.3.2	On-farm/off-farm diverzifikáció segítése, több lábon álló vidéki vállalkozások kialakítása céljából	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

1. célterület: A beavatkozás célja a helyi szükségleteket kiszolgáló árutermelő vagy szolgáltató vállalkozások indításának előmozdítása a vidéki térségekben, különös tekintettel a tanyás településeken és a vállalkozáshiányos aprófalvas területeken megvalósuló vállalkozás-fejlesztésekre. A beavatkozás a vidéki térségekben megvalósuló vállalkozásindítást ösztönző támogatás, ami hozzájárul a vidéki települések élhetőbbé, vonzóbbá tételéhez.

2. célterület: A mezőgazdasági vállalkozások esetében tapasztalható kedvezőtlen hasonlóan az erdőgazdálkodók esetében is előregedés megy végbe, ezért szükséges a fiatal szakemberek önálló vállalkozásindításának célzott ösztönzése is. A fiatalabb erdész generáció tagjaira alapvetően jellemző, hogy életkori sajátosságukból fakadóan jellemzően nem, vagy alacsonyabb összegű felhalmozott tőkével rendelkeznek, ami szintén indokolja speciális támogatásukat. A beavatkozás fő célja az erdőgazdálkodásban is kialakult kedvezőtlen korstruktúra javítása. Járulékos cél a gazdálkodó nélkül erdők lehetőség szerinti gazdálkodásba vonása szakszerű gazdálkodásba vonása. A képzett, gyakorlattal is rendelkező, "jogosult szakszemély" részére előírt elvárásoknak is megfelelő fiatal szakemberek számára is rendkívüli nehézségbe ütközik önálló erdőgazdálkodó vállalkozás elindítása. Az erdőgazdálkodás rendkívül hosszú megtérülési ideje és a racionális üzemméret eléréséhez szükséges tőke és hitel-ellátottság rendkívül nehézkes.

Tartalom:

Fiatal erdőgazdálkodó szakemberek vállalkozás-indításának elősegítése speciális lump sum jellegű támogatással.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

1. Üzleti terv minősége
2. Térségi szempont
3. Társadalmi vállalkozások a pontozás során előnyben részesülnek
4. Foglalkoztatás

5. Szakmai végzettség
6. Gazdálkodó nélküli erdő gazdálkodásba vonása
7. Csatlakozás minőség tanúsítási rendszerhez (PEFC, FSC)
8. Részvétel mentorálási programban

Kapcsolódás jogszabályokhoz:

2009. évi XXXVII törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

383/2016 Kor. rendelet (XII.2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

244/2020 (V.28.) Korm. rendelet az erdészeti szakszemélyzet és az erdészeti szakirányító vállalkozás tevékenységének és nyilvántartásának, valamint az erdészeti szakszemélyzet továbbképzésének szabályairól

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

Tájékoztatás, szakmai továbbképzés (első sorban vállalkozás-menedzsment, speciális mentorálás (támogatott szaktanácsadási téma), EIP, AKIS

Támogatható kedvezményezettek:

1. célterület

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek (különösen szociális szövetkezetek))
- Jogi személyiség nélküli vállalkozások
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

2. célterület

Magánszemély esetén: 40 életévét még be nem töltött, jogosult erdészeti szakszemély.

Jogi személy esetén:

- Erdőgazdálkodási tevékenységet a pályázat benyújtásától számított 5 évnél nem régebben főtevékenységként végzi
- A jogi személy önálló aláírási joggal rendelkező vezető tisztségviselője és többségi tulajdonosa legfeljebb 40 éves,
- A jogi személy önálló aláírási joggal rendelkező vezető tisztségviselője és többségi tulajdonosa jogosult erdészeti szakszemély

Jogosultsági kritériumok:

1. célterület:

- A pályázat benyújtását megelőző 12 hónapban, vidéki térségben életvitelszerű tartózkodási hely igazolása, jogi személy esetén a jogi személy székhelye a pályázat benyújtását megelőző 12 hónapban vidéki térségben helyezkedik el, tulajdonosai és cégvezetője a pályázat benyújtását megelőző 12 hónapban vidéki térségben életvitelszerű tartózkodási hellyel rendelkezik.
- Vidéki térségben megvalósuló, nem mezőgazdasági tevékenység végzésére irányuló fejlesztés.
- Nem pályázhat olyan természetes személy vagy egyéni vállalkozó, aki a pályázat beadását megelőző 12 hónapban olyan egyéni vállalkozó volt/akinek volt tulajdonrésze olyan vállalkozásban/aki tagja volt olyan társas vállalkozásnak, amely a pályázatban szereplő tevékenységet végezte.
- Nem pályázhat olyan jogi személyiségű vállalkozás, amely a pályázat beadását megelőző 12 hónapban a pályázatban szereplő tevékenységet végezte.
- Nem jogosult az a pályázó, amely ugyanazon településen, ugyanarra a tevékenységre LEADER vagy más Alapból finanszírozott Operatív Programon pályázatot nyert az elmúlt öt évben.
- A pályázó minimum középfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik

- Üzleti terv benyújtása

2 célterület:

- Üzleti terv benyújtása

Kötelezettségvállalások:

1. célterület

- Üzleti terv végrehajtása a kötelezettségvállalási időszak végéig.

2. célterület

- A támogatási döntéstől számított legfeljebb 9 hónapon belül megkezdni az üzleti terv végrehajtását,
- Legalább 20 hektár erdőre jogosult erdőgazdálkodóvá válás
- Az üzleti tervben vállalt kötelezettségek teljesítése legkésőbb a 4. gazdálkodási év végére,
- A kedvezményezett legkésőbb a támogatás 4. lezárt gazdálkodási évében erdőgazdálkodási tevékenységből elért jövedelme eléri legalább az előző évi kötelező bérminimum mértékét, és köteles a vállalkozást személyes közreműködéssel vezetni,
- Évenkénti szakmai beszámoló benyújtása,
- Szaktanácsadóval való együttműködés
- Kötelező beruházás 5 éven belül, minimum 30.000 EUR értékben, számlás elszámolással.- a támogatott személye, jogi személy esetén a önálló aláírási joggal rendelkező vezető tisztségviselője és többségi tulajdonosa nem változhat (kivéve öröklés esete)

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
- Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
- Egység költségek
- Átalány összegek
- Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Történelmi adatok alapján került kiszámolásra.

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalást

A támogatás mértéke kedvezményezett szinten

1. célterület: Vissza nem térítendő átalánytámogatás 30.000 EUR-ig.

2. célterület: A támogatás maximális mértéke 100.000 euró lehet, az alábbiak szerint:

- Vissza nem térítendő átalánytámogatás 40.000 EUR
+ kötelező beruházás 5 éven belül, minimum 30.000 EUR értékben, számlás elszámolással.
+ további 30.000 EUR vissza nem térítendő átalánytámogatás további 5 év fenntartási idő vállalása esetén, amely idő alatt a jogosult erdőgazdálkodó terület nem csökkenhet.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Teljes forráskeret (EUR) - 19 178 082

Teljes Forráskeret (HUF) - 7 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma – 639

5.9 RD09 B05 SML 73 - Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése

Beavatkozási kód	RD09_B05_SML_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatott mezőgazdasági termelő beruházási művelet v. egység száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.9 Azon gazdálkodók százalékos aránya, akik beruházási támogatásban részesülnek szerkezetátalakításhoz és modernizációhoz, beleértve az erőforrás-hatékonyság javítását
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

SO8 A foglalkoztatás, gazdasági növekedés, nemek közti egyenlőség előmozdítása, beleértve a gazdálkodásban való női részvétel, a társadalmi befogadás és helyi fejlődés elősegítését vidéki térségekben, továbbá a körkörös bio-gazdaság és a fenntartható erdőgazdálkodás ösztönzését is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.3.1	Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a fiatal gazda kategórián kívüliek számára	1	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás célja az adottságaik és ambícióik alapján fejlődőképes kisméretű mezőgazdasági termelők jövedelemszerzésének és gazdasági több lábón állásának elősegítése. A jövedelemszerzés és a foglalkoztatás erősítése elengedhetetlen a vidéki térségek stabilitásának és életminőségének megőrzése érdekében.

Tartalom:

A mezőgazdasági kisüzemek támogatása különösen a következő célok megvalósulását szolgálja:

- Meglévő termékszerkezet piaci pozíciójának stabilizálása, fejlesztése,
- A piaci igények alapján a termékszerkezet korszerűsítése és változatosabbá tétele, megtermelt alapanyagok feldolgozásával hagyományos, kézműves termékek előállítása
- A termelési mód korszerűsítése, környezethatékonyság növelése, magasabb hozzáadott értékű termék előállítása,
- A digitalizáció előtérbe helyezése.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége, ezen belül előnyt jelent: szakmai végzettség
- Magasabb élőmunka igényű termékszerkezet kialakítása
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság, illetve kapcsolódó szakmaközi szervezeti tagság
- Mezőgazdasági szociális szövetkezet vagy abban való tagság
- Foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

- Természetes személyek
- Jogi személy

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Működő mezőgazdasági üzem.
- Legalább 5.000, de legfeljebb 10.000 EUR STÉ üzemméret.
- Üzleti terv készítése.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- A kötelezettségvállalási időszak végéig a mezőgazdasági tevékenységből származó üzemméret növelése 50%-kal.
- Üzleti tervben vállalt beruházás megvalósítása.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
- Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
- egység költségek
- átalány összegek
- átalány finanszírozás

Egyszerűsített költségelszámolás, egységköltség alkalmazásával. Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalással.

Támogatás maximális összege:

A támogatás mértéke 60.000 EUR.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A projekt teljes elszámolható költségének legfeljebb 85%-a.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 84 931 507

Teljes Forráskeret (HUF) - 31 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 3 953

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

5.10 RD10_B06_DVO_73 - Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása

Beavatkozási kód	RD10_B06_DVO_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatott mezőgazdasági termelő beruházási művelet v. egység száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.3.1	Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a fiatal gazda kategórián kívüliek számára	1	Igen
7.3.2	On-farm/off-farm diverzifikáció segítése, több lábon álló vidéki vállalkozások kialakítása céljából	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A vidéki térségekben működő mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók induló vagy már működő nem mezőgazdasági, vagy erdőgazdálkodási tevékenységeinek beindításával és továbbfejlesztésével megteremthető a gazdasági több lábon állás. A beavatkozás keretében azon tevékenységek támogathatóak, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak mezőgazdasági, vagy erdőgazdálkodási tevékenységhez.

Tartalom:

A beavatkozás a nem mezőgazdasági, vagy nem erdőgazdálkodási termelő, feldolgozó és szolgáltató tevékenységek fejlesztését szolgáló beruházásokat támogatja.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége
- Szakmai végzettség
- Igazolható szakmai tapasztalat
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Minőségi, vagy minősítési rendszerben való részvétel
- Társadalmi vállalkozások a pontozás során előnyben részesülnek
- Fiatal gazdák a pontozás során előnyben részesülnek
- Foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

- Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Működő mezőgazdasági üzem
- Támogatási kérelem benyújtásakor 40%-ot meghaladó mezőgazdasági vagy erdőgazdálkodási árbevétel
- Vidéki térségben megvalósuló projekt

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- A nem mezőgazdasági tevékenységből származó árbevétel nő
- A pályázat tárgyát képező projekthez köthető, nem mezőgazdasági tevékenységből származó árbevételnek a kötelezettségvállalási időszak végére a projekt összköltségének legalább 10%-át el kell érnie

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalással.

Támogatás maximális összege:

A támogatás maximális mértéke 500.000 EUR Vissza nem térítendő támogatás.

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatás intenzitás adható.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A támogatás intenzitás legfeljebb 65%.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 10 958 904

Teljes Forráskeret (HUF) - 4 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 184

5.11 RD11 B07 DVF 73 - Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása

Beavatkozási kód	RD11_B07_DVF_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.39 A vidéki gazdaság fejlesztése: A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.3.1	Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a fiatal gazda kategórián kívüliek számára	1	Igen
7.3.2	On-farm/off-farm diverzifikáció segítése, több lábon álló vidéki vállalkozások kialakítása céljából	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A vidéki térségekben működő mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók induló vagy már működő nem mezőgazdasági, vagy erdőgazdálkodási tevékenységeinek beindításával és továbbfejlesztésével megteremthető a gazdasági több lábon állás. A beavatkozás keretében azon tevékenységek támogathatóak, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak mezőgazdasági, vagy erdőgazdálkodási tevékenységhez.

Tartalom:

A beavatkozás a nem mezőgazdasági, vagy nem erdőgazdálkodási termelő, feldolgozó és szolgáltató tevékenységek fejlesztését szolgáló beruházásokat támogatja.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége
- Szakmai végzettség
- Igazolható szakmai tapasztalat
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Minőségi, vagy minősítési rendszerben való részvétel
- Társadalmi vállalkozások a pontozás során előnyben részesülnek
- Fiatal gazdák a pontozás során előnyben részesülnek
- Foglalkoztatás

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők

Támogatható kedvezményezettekhez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Működő mezőgazdasági üzem
- Támogatási kérelem benyújtásakor 40%-ot meghaladó mezőgazdasági vagy erdőgazdálkodási árbevétel
- Vidéki térségben megvalósuló projekt

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- A nem mezőgazdasági tevékenységből származó árbevétel nő
- A pályázat tárgyát képező projekthez köthető, nem mezőgazdasági tevékenységből származó árbevételnek a kötelezettségvállalási időszak végére a projekt összköltségének legalább 10%-át el kell érnie

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz
 Kifizetés típusa
 kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás
 Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalással.

Támogatás maximális összege:

A támogatás maximális mértéke 500.000 EUR. Vissza nem térítendő támogatás.

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatás intenzitás adható.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A támogatás intenzitás legfeljebb 65%.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 101 369 863

Teljes Forráskeret (HUF) - 37 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 678

5.12 RD12 W01 WTO 74 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás

Beavatkozási kód	RD12 W01 WTO 74
A beavatkozás neve	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás elhatárolási követelményhez	az Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.26 A KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelőberuházásokra vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya R.9 Gazdaságok korszerűsítése: A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt

SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások – például víz, talaj és levegő – hatékony kezelésének előmozdítása, többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.4	Szántóföldi növények vízellátásának optimalizálása	1	Igen
5.1.2	A tápanyagveszteség csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

1. célterület: Az öntözővíz felhasználásának hatékonyságát javító beruházások támogatása

Az utóbbi néhány évben az aszályok gyakorisága és súlyossága Európa jelentős részén megnövekedett. A klímaváltozás, a területhasználatok és a vízkivételek megváltozásának hatásaként a jövőben ennek fokozódásával kell számolnunk, amindennek jelentős társadalmi, gazdasági és környezeti következményei lesznek.

A mezőgazdasági művelés alatt álló, a klímaváltozás hatásainak leginkább kitett területeken megvalósítandó cél a víz utánpótlásának biztosítása, melynek alapvető eszköze az öntözés. A beavatkozás támogatni kívánja a víztakarékos öntözési technológiák bevezetését, az öntözőrendszerek vízfelhasználásának optimalizálását, a víztakarékos öntözési infrastruktúra és a kapcsolódó műtárgyak fejlesztését és rekonstrukcióját, valamint új öntözővíz-szolgáltató művek és -rendszerek létrehozását is. Ugyancsak támogatandó az energiatakarékos öntözési technológiák bevezetése, az öntözőrendszerek energiafelhasználásának optimalizálása. A beavatkozáson keresztül aszály-monitoring hálózat és monitoring állomás kiépítése, továbbá aszálykezelési tervek kidolgozása is megvalósítható.

A támogatott beruházások elősegítik a termelés biztonságát, száraz években a vízhiány és aszálykárok megelőzését, a klímaváltozás várható kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodást.

2. célterület: A vízvisszatartás létesítményeinek támogatása fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításával

A célterület a művelés alatt álló területekről a túrhétónél nagyobb károkat okozó csapadékvizek összegyűjtéséhez és későbbi hasznosítását megelőző tározásához szükséges műszaki megoldásokat kívánja támogatni, a többletvizek elvezetése és hasznosítása által is hozzájárulva a mezőgazdasági termelés hozamingadozásának csökkentéséhez, a vízkárelhárítás megvalósításához és a víztakarékos, fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításához.

A csapadékvíz gazdálkodás megköveteli egyrészt az árkokban összegyűjtött vizeket befogadó vízfolyások tápanyag terhelésének csökkentését - többek között természetes szűrőmezők kialakításával - az összegyűjtött vizek befogadóba történő bevezetése előtt. Másrészt – a szárazabb időszakokban a tározókban összegyűjtött vizekből történő öntözést lehetővé tevő - felesleges és a gazdálkodás szempontjából káros vizek összegyűjtését és tározását.

A tározók javítják a térség éghajlatváltozással szembeni ellenállóképességét, csökkentik a klímaváltozásból fakadó kockázatokat, károkat, veszteségeket, valamint kiegyensúlyozzák a vízhiány-víz-többlet egyenletlenségeket, továbbá a vízminőségi és -mennyiségi célok elérése érdekében pufferzónákat alakítanak ki.

Szükséges az olyan közepes nagyságú tározók kialakításának támogatása, amelyek mérete már az öntözővíz kivételt is lehetővé teszi. A beavatkozáson keresztül továbbá a felesleges és káros felszíni víz elvezetése és víztakarékossági szempontok alapján javasolt hasznosítása érdekében olyan, a víz összegyűjtésére és tározására alkalmas vonalas létesítmények is (vápák) is megvalósíthatóak, amelyek művelésbe vonhatóak és átjárhatóak.

3. célterület: A melioráció és a vízfelhasználás-hatékonyság javításának támogatása

A célterület jellemzően az üzemen belüli mezőgazdasági területekhez kapcsolódó meliorációt és a meliorációs utak kialakítását támogatja. A nagy mennyiségben lehulló csapadékvíz a mezőgazdasági területek útjaira fizikai, ritkán kémiai hatást gyakorol, amely ellen védekezni kell megfelelő vízelvezetési és az út pályaszerkezetének állékonyságát biztosító megoldásokkal.

A mezőgazdasági utat, mint műszaki létesítményt a víz kedvezőtlen hatásától mentesíteni kell, de figyelembe kell venni azt is, hogy az útépítés területe termőterület, amelynek kiszárítását nem lehet

megengedni. A vízrendezés során törekednünk kell a hasznosítható vizek visszatartására, valamint arra, hogy csak a felesleges, nem tárolható vízmennyiség kerüljön levezetésre. A mezőgazdasági vízrendezés feladata többek között a vízkárelhárítás érdekében történő beavatkozás.

Támogatási cél, hogy a talajművelés, betakarítás, az egyéb termeléshez kötött szállítás, illetve a táblák biztonságos és gyors megközelítése érdekében mezőgazdasági üzemben belüli kismértékű infrastruktúra fejlesztések valósuljanak meg (pl.: szilárd burkolat nélküli, bogárhátú vagy egyirányú lejtésű, szikkasztó- és/vagy vízelvezető árokkal ellátott pályatest kialakítása). A talaj a legnagyobb víztartó közeg, ahhoz hogy ezt a funkcióját be tudja tölteni, a térség természetes geológiai és talajtani adottságait is rehabilitálni szükséges. A művelésből fakadóan a kialakuló vízzáró réteget fel kell lazítani annak érdekében, hogy a csapadékvizet a talaj képes legyen tárolni. A beavatkozással jelentős mértékben csökkenthetőek a vízhiány és a víztöbblet által okozott károk.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Üzleti terv minősége
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvétel
- Vállalkozásméret
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése (pl. környezetterhelési szempontból releváns input-hatékonyság javítása, egységnyi szennyezőanyag-kibocsátás csökkentése; újrafelhasználás vagy újrahasznosítás alkalmazása, ökológiai gazdálkodás folytatása)
- Minőségrendszerekben való részvétel
- Belvíz érzékeny területen megvalósuló beruházások/Aszály érzékeny területen megvalósuló beruházások, árvízi kockázati térkép szerint veszélyeztetett terület (klímaváltozáshoz való alkalmazkodás (aszálykockázatok mérséklése))
- Energia-megtakarítást eredményező fejlesztések
- A fejlesztés közvetlenül vagy közvetve megújuló energia hasznosításához kapcsolódik
- A kötelezőnél nagyobb arányú vízhasználat csökkentés
- Alkalmazott öntözési technológia
- Térségi szempont
- Fiatal gazda minősítésnek való megfelelés
- Digitalizációt, innovációt előtérbe helyező fejlesztés
- Integrációhoz kapcsolódó fejlesztés
- Foglalkoztatás

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A beavatkozás önállóan a KAP átfogó célkitűzésének megfelelően hozzájárul a digitalizációs célok eléréséhez, illetve kiegészítő eleme lehet bármely KAP Stratégiai Terv releváns beavatkozásának.

Támogatható kedvezményezettek:

Mezőgazdasági termelők, mezőgazdasági termelők együttműködései.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

Mezőgazdasági termelő vagy fiatal mezőgazdasági termelő:

- aki/amely a pályázat benyújtását megelőző lezárt üzleti évben a standard termelési érték (STÉ) módszertan alapján mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 10.000 euró értékű minimális üzemmérettel rendelkezik.
- akinek/amelynek az előző évi árbevételnek legalább 40%-a mezőgazdasági termelésből származik.

Konzorcium esetén a csoportban részt vevő minden mezőgazdasági termelőnek meg kell felelnie a jogosultsági feltételeknek.

Szociális szövetkezetnek önmagában kell megfelelnie a fentiekben meghatározott jogosultsági feltételeknek.

A mezőgazdasági termelők tagságával működő szövetkezetnek:

- A pályázat benyújtását megelőző lezárt üzleti évben az STÉ módszertan alapján mezőgazdasági tevékenységből származó legalább 10.000 euró értékű üzemmérettel kell rendelkeznie és az előző évi árbevételének legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell származnia, vagy
- A szövetkezetben részt vevő tagok előző évi árbevételét össze kell számolni, és az összesített árbevétel legalább 40%-a mezőgazdasági tevékenységből kell, hogy származzon, továbbá a szövetkezetben részt vevő tagok legalább 40%-ának vonatkozásában igazolni kell a legalább 10.000 euró értékű üzemmérettel való rendelkezést.

Állami elismeréssel rendelkező együttműködés a meghatározott feltételek igazolása nélkül is mezőgazdasági termelőknek minősül.

A beavatkozásban az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert öntözési közösség is jogosult kollektív beruházás végrehajtására, és az öntözési közösség a meghatározott feltételek igazolása nélkül is mezőgazdasági termelőknek minősül.

Az öntözésfejlesztési beruházások csak abban az esetben támogathatók, amennyiben megfelelnek a Stratégiai Terv rendelet 74. cikk követelményeinek.

A meglévő öntözőberendezések vagy a meglévő öntözőrendszerek részeinek fejlesztésére irányuló beruházások kizárólag akkor támogathatók, ha az előzetes értékelés azt állapítja meg, hogy azok a meglévő berendezés vagy rendszer műszaki paramétereiből kiindulva mikroöntözés tekintetében legkevesebb 5%, lineár és csévéldobos berendezések tekintetében legkevesebb 10% mértékű potenciális vízmegtakarítást eredményeznek majd.

Amennyiben a beruházás olyan felszín alatti vagy felszíni vizekből álló víztesteket érint, amelyek a vonatkozó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben vízmennyiséggel kapcsolatos okok miatt jónál rosszabb minősítést kaptak, akkor a beruházásnak az alábbi együttes feltételeknek is meg kell felelnie:

A projektnek biztosítania kell, hogy a projekt által érintett öntözőberendezések, vagy öntözőrendszerek vonatkozásában legalább a projekt előzetes értékelése által megállapított potenciális vízmegtakarítás 50 %-ának megfelelő mértékű tényleges vízfogyasztás csökkenés történjen; és

amennyiben a projekt az adott mezőgazdasági üzem öntözött területeinek csak egy részét érinti, a mezőgazdasági üzem teljes – üzemszintű – vízfogyasztása legalább 50% megfelelő mértékben kell, hogy csökkenjen. A mezőgazdasági üzem teljes vízfogyasztásához az üzem által értékesített, vagy bármilyen más módon öntözési célból átadott vízmennyiséget is hozzá kell számítani.

A meghatározott feltételek egyike sem alkalmazandó a meglévő öntözőberendezésekre irányuló olyan beruházásokra, amelyek csak az energiahatékonyságot érintik, sem a tározók létrehozására irányuló beruházásokra, sem pedig a visszanyert víz felhasználására irányuló olyan beruházásokra, amelyek nem érintenek felszín alatti vagy felszíni víztestet.

Támogatható költségek:

- Vízi létesítmények és kapcsolódó építmények rekonstrukciója, építése vagy fejlesztése;
- Új gépek és berendezések vásárlása, meglévő rendszerek korszerűsítése, beleértve a számítógépes szoftvereket, IKT fejlesztéseket;
- Az a)-b) pontban említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek, például az építések, mérnökök díjai, hatósági eljárási díjak, tanácsadói és projekt-menedzsment költségek;
- A következő immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok és védjegyek vagy eljárások megszerzése;
- Az a) ponthoz kapcsolódóan szükséges ingatlan vásárlása az érintett projekt teljes elszámolható kiadásának 5%-át meg nem haladó mértékig, valamint természetbeni hozzájárulásként elszámolható a beruházáshoz elengedhetetlen, már meglévő termőföld vagy ingatlan értéke, ha nem haladja meg az érintett művelet teljes elszámolható kiadásának 5%-át. Új földterület vásárlására a beruházás max. 10%-a számolható el;
- Vízmérő eszközök beszerzésének és beüzemelésének költsége.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

Támogatás

Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

Pénzügyi eszköz lehet például kamattámogatás, kedvezményes hitel, kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás.

Támogatás maximális összege:

Az egy projektre igényelhető maximális támogatási összeg: 15 millió EUR. Vissza nem térítendő támogatás. Előleg alkalmazható.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

- A támogatás maximális mértéke a jogosult költségek legfeljebb 65%-a lehet.
- A támogatás maximális mértéke a jogosult költségek legfeljebb 100%-a off-farm mezőgazdasági öntözési infrastruktúra fejlesztése esetén.
- A támogatás maximális mértéke a jogosult költségek legfeljebb 70%-a meglévő öntözőberendezés vagy öntözőinfrastruktúra-elem fejlesztése esetén.
- Fiatal mezőgazdasági termelő számára 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Gazdaságátadás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Az ÖKO minősítéssel rendelkező terméket előállító támogatást igénylő esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható. Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatási intenzitás adható
- Kollektív beruházás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.
- Az alaptámogatás maximum 10%-a kamattámogatás formájában igényelhető.

További magyarázat

A 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól 4. § 2 bekezdése értelmében a Natura 2000 gyepterületek öntözése tilos, ezért az ezeken a területeken megvalósuló öntözési beruházás nem támogatható. Natura 2000 tűzokvedelmi szántóterületeken az öntözési beruházás ugyancsak nem támogatandó tevékenység, mivel annak jelentős negatív hatása van a tűzokra, mint jelölő fajra. Az 1996. évi LIII. a természet védelméről szóló törvény 8. § (1) b. pontja szerint védett természeti területen a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges különösen az öntözéshez, így a beruházás megkezdésének előfeltétele az engedély megléte.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 186 301 370

Teljes Forráskeret (HUF) - 68 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 998

5.13 RD15 W04 COP 77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása

Beavatkozási kód	RD15_W04_COP_77
A beavatkozás neve	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.26. A KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelőberuházásokra vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások

Jelen beavatkozás keretében önkéntes együttműködések, öntözési közösségek létrehozásának támogatása a cél. Az együttműködésnek köszönhetően a mezőgazdasági termelés hatékonysága és biztonsága nő, és hozzájárul az öntözéses gazdálkodás terjedéséhez. A rendelkezésre álló vízkészlet hatékonyabb felhasználását eredményezi, ha azt az öntözni kívánó gazdák közösen, együttműködve használják fel, továbbá az öntözéshez szükséges infrastruktúrát együtt hozzák létre és együtt üzemeltetik, illetve együtt teszik meg az első lépéseket a beruházások létrejöttének érdekében.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

1. Projektterv tartalma és minősége, amelyben értékelése kerülnek az alábbiak:
2. Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata
3. Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
4. Az öntözési közösség összetétele (pl.: mezőgazdasági termelők vagy fiatal gazdák száma)
5. Vízfelhasználás hatékonyságának növelése

Támogatható kedvezményezettek:

Öntözési közösségek

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv készítése.
- Az agrárpolitikáért felelős miniszter által elismert öntözési közösség.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,
- A benyújtott projektre vonatkozó tanulmányok költségei,
- Promóciós tevékenységek költségei,
- Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása
- Az öntözési közösség fenntartására és a közös érdekelttségű öntözőrendszerek üzemeltetése alatt olyan költségek számolhatók el, mint a működtető személyzet munkabére, rezsiköltség, energiaköltség, üzemanyagköltség, stb. Ennek keretében tárgyi eszközök beszerzése, pótlása nem támogatható.

Kötelezettségvállalások:

- Projekttervben foglaltak végrehajtása Kötelezettségvállalás időtartama legalább 3 év, de legfeljebb 5 év.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja:

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 500 000 €

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

A jogosult költségek elszámolásának lehetőségei:

- Overall amount, ami magában foglalhat minden költséget.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 5 479 452

Teljes Forráskeret (HUF) - 2 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma - 27

5.14 RD16_I01_INS_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér):

Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás

Beavatkozási kód	RD16_I01_INS_76
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás
A beavatkozás típusa	RISK(76) - Kockázatkezelési eszközök

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Közös kimeneti mutató	O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.5. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A mezőgazdasági üzemek fennmaradását biztosító jövedelemnek és az üzemek rezilienciájának támogatása EU-szerte az élelmezésbiztonság fokozása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.4	Mezőgazdasági biztosításkötés (öngondoskodás) ösztönzése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

A 2012 –től induló komplex mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer II. pilléréként került bevezetésre a szántóföldi kultúrákra (ideértve a szántóföldi zöldségkultúrákat is) és ültetvényekre kiterjedő biztosítási díjtámogatási program, amely 2012-2014 között EMGA forrásból, 2015. évben nemzeti forrásból, 2016. évtől pedig EMVA forrásból került finanszírozásra. A díjtámogatott biztosítások népszerűsége évről évre növekvő tendenciát mutat, és erről ezt az intézkedésről az Európai Számvevőszék is pozitívan nyilatkozott a jelentésében.

A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta termelői károk kezelése, valamint a termelői öngondoskodás elősegítése és további fenntartása érdekében az időjárási kockázatokból fakadó, 20%-ot meghaladó mezőgazdasági károkat fedező növénybiztosítási szerződések kötésének ösztönzése a biztosítási díjainak támogatásán keresztül.

Díjtámogatott biztosítások típusa: Az „A” típusú biztosítás egyfajta csomagbiztosítás, amely a jégeső, aszály, mezőgazdasági árvíz, téli fagy, tavaszi fagy, őszi fagy, felhőszakadás, vihar időjárási kárnem mindegyikét együttesen fedezi és a főbb szántóföldi növények és ültetvények körére lehet megkötni. A „B” és „C” típusú biztosítások esetében választhatóak az előbbieken felsorolt időjárási kárnemek, a „B” típusú biztosítás az ültetvényekre és zöldségnövényekre (szántóföldi is) köthető, a „C” típusú biztosítást pedig csak az egyéb szántóföldi növényekre lehet megkötni.

A támogatható kedvezményezetteket és adott esetben a kedvezményezetthez és a területhez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumokat

A Magyar Államkincstárnál ügyfél-azonosítóval rendelkező termelő, akinek az egységes kérelem felületen jelölnie kell, hogy díjtámogatást kér.

- A biztosítási szerződés a következő, kedvezőtlen időjárási jelenségből fakadó károkat fedezi: jégeső, aszály, mezőgazdasági árvíz, téli fagy, tavaszi fagy, őszi fagy, felhőszakadás, vihar.
- A biztosítási szerződés 20%-ot meghaladó hozamcsökkenést okozó károkat fedez.
- A támogatás maximális mértéke az összes elszámolható költség (megfizetett éves nettó biztosítási díj) 70%-a.

Támogatható támogatás típusa

Azon mezőgazdasági biztosítások díjának támogatása, amely biztosítási szerződések megfelelnek a fentiekben bemutatott feltételeknek.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

A támogatás maximális mértéke a megfizetett éves nettó biztosítási díj **70%-a**.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 71 232 877

Teljes Forráskeret (HUF) - 26 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma – 51 000

5.15 RD17 I02 IST 76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer

Beavatkozási kód	RD17_I02_IST_76
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer
A beavatkozás típusa	RISK(76) - Kockázatkezelési eszközök
Közös kimeneti mutató	O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.5. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 A mezőgazdasági üzemek fennmaradását biztosító jövedelemnek és az üzemek rezilienciájának támogatása EU-szerte az élelmezésbiztonság fokozása céljából

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.2.4	Mezőgazdasági biztosításkötés (öngondoskodás) ösztönzése	2	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer Európában először Magyarországon kezdte meg működését. A rendszerhez a mezőgazdasági termelők először 2021. február 1-28. között csatlakozhattak.

A beavatkozás célja:

Magyarország a mezőgazdasági termelők időjárás és más kockázatok következtében kialakuló jövedelemingadozásainak mérséklése és a mezőgazdasági jövedelmek stabilizálása céljából mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszert működtet. A mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer finanszírozását egy pénzügyi alap, a krízisbiztosítási alap (a továbbiakban: Alap) biztosítja, működtetését pedig a krízisbiztosítási szerv (Magyar Államkincstár) látja el.

Az Alap két fő pénzügyi forrása:

- a) A krízisbiztosítási rendszerben tag mezőgazdasági termelők által megfizetett krízisbiztosítási hozzájárulások összege, és
- b) Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott támogatás összege.

A krízisbiztosítási rendszerhez csatlakozott mezőgazdasági termelők részére kifizethető kompenzáció (támogatás) összegének 30%-a a termelői befizetésekből, 70%-a a vidékfejlesztési támogatásból áll.

A beavatkozás keretében a krízisbiztosítási szerv jogosult lehívni a kompenzáció vidékfejlesztési forrásból kifizethető részét.

A támogatás tervezett mértéke:

Az Alap forrásához történő vidékfejlesztési támogatás maximális összege a támogatható költségek legfeljebb 70%-a lehet. Támogatható költség a mezőgazdasági termelők és egyéb szereplők által Alapba teljesített (éves) befizetések kiegészítése, valamint az Alapból termelő részére teljesített kompenzáció.

Támogatásigénylők köre:

A vidékfejlesztési támogatás kedvezményezettje az Alap, a támogatás lehívására a krízisbiztosítási szerv jogosult.

Az Alapnak az alábbi feltételeknek kell megfelelnie:

- Az Alapot az illetékes hatóság a nemzeti joggal összhangban akkreditálta,
- Az Alap átlátható politikát követ az alapba történő befizetések és az onnan történő kifizetések tekintetében és
- Az Alap egyértelmű szabályok alapján állapítja meg a felelősséget bármilyen felmerülő tartozás vonatkozásában.

Támogatható támogatás típusa

A kölcsönös kockázatkezelési alap forrásához történő vidékfejlesztési pénzügyi hozzájárulás maximális összege a támogatható költségek legfeljebb 70%-a lehet.

Elszámolható költség:

- a) A mezőgazdasági termelők részére kifizetett kompenzáció összege, vagy
- b) Az alapba történő éves befizetések, pótbefizetések kiegészítése

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek

Átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

A Alap forrásához történő vidékfejlesztési pénzügyi hozzájárulás maximális összege az elszámolható költségek legfeljebb 70%-a lehet.

Az intézkedésben 1 kedvezményezett részvételével számolunk.

A rendszerhez az indulás évében (2021.) mintegy 150 termelő csatlakozott, amelynek mérsékelt ütemű növekedésével számolunk a jövőben.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 10 958 904

Teljes Forráskeret (HUF) - 4 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma – 2

5.16 RD18_I03_JGR_73 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása

Beavatkozási kód	RD18_I03_JGR_73
A beavatkozás neve	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.20. A támogatott mezőgazdasági üzemen belüli termelő beruházási műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.27 Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben R.3 A digitális mezőgazdasági technológiákra a KAP keretében nyújtott támogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szénmegkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia előmozdításával.

XCO Az ágazat korszerűsítésének átfogó célkitűzése a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek átvételének ösztönzése.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás célja a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által 2018-ban üzembe helyezett országos jégkármentés rendszer további fejlesztése.

A jégesőkárok ellen Európában egyedülként Magyarország védekezik országos szinten. Az országos jégkármentés rendszer fenntartása nem igényel gazdálkodói befizetést, miközben annak segítségével a jégek, és így a kárenyhítési összegek a korábbiakhoz képest mérsékelten jelentkeznek.

2017-ben, az utolsó évben, amikor még nem működött az országos lefedettségű jégkármentés rendszer, összesen 72 ezer hektárnyi mezőgazdasági jégkárt jelentettek be a gazdálkodók. 2018-ban, a védekezés első évében már csak 22 ezer hektár, 2019-ben 37 ezer, 2020-ban – a szélsőséges időjárás ellenére – 32 ezer hektárnyi területre történt jégkárbejelentés. Míg 2015-2017 között – a rendszer indulása előtt – 84% volt a jégkár aránya a zivatarkárokon belül, a védekezéssel érintett 2018-2020 közötti időszakban csupán 47%.

A beavatkozás célja a rendszer automata generátorokkal történő felújításának támogatása a pontosabb üzemelés és a takarékosabb hatóanyag-felhasználás érdekében.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Kiválasztási kritériumok nem kerülnek alkalmazásra.

Támogatható kedvezményezettek:

Az országos jégkármentés rendszert üzemeltető Nemzeti Agrárgazdasági Kamara.

Támogatható költségek:

- Országos jégkármentés rendszer korszerűsítése.
- Az előzőekben említett kiadásokhoz kapcsolódó általános költségek, például az építések, mérnökök díjai, tanácsadási díjak, hatósági eljárási díjak, tanácsadói és projekt-menedzsment költségek, a környezeti és a gazdasági fenntarthatóságra vonatkozó tanácsadással kapcsolatos díjak, megvalósíthatósági tanulmányok költségeit is beleértve.
- Immateriális beruházások: számítógépes szoftverek megvásárlása vagy kifejlesztése, valamint szabadalmak, licencek, szerzői jogok, védjegyek, stb. megszerzése.
- Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A támogatás maximális mértéke a jogosult költségek 100%-a.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 13 698 630

Teljes Forráskeret (HUF) - 5 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma – 2

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Zöld jövő szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

5.17 RD19 G01 AEC 70 - Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)

Beavatkozási kód	RD19_G01_AEC_70
A beavatkozás neve	Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	<p>R.12 Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya</p> <p>R.14 Szén-dioxid-tárolás talajban és biomasszában: A kibocsátás csökkentésére, vagy a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület)</p> <p>R 19 A talaj minőségét és élővilágának javítását szolgáló talajművelési (például a csökkentett talajművelési rendszerek, talajtakaró növények alkalmazása, vetésforgó, nitrogénkötő növényekkel termesztésével együtt) kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya .</p> <p>R.20 Az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya</p> <p>R.21 A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya</p> <p>R.22 A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya</p> <p>R.23 A vízgyengésű javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya</p> <p>R.24 A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédőszerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében</p> <p>R.31 A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve</p> <p>R.33 A támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett összes Natura 2000 terület aránya</p> <p>R.34 A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya</p>

	R.35 A kaptárok megőrzése: A KAP keretében támogatott kaptárok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, a szén-dioxid-megkötés fokozásával, valamint a megújuló energiahasználat előmozdításával

SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
5.4.1	A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	3	Igen
5.4.2	Mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentése	2	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
5.7.3	Tudásátadás, bemutató gazdaságok az emisszió csökkentési technológiák bemutatására	1	Igen
6.1.2	Magas természeti értékű területek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.3	Gyepek jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen
6.1.5	Környezetvédelmi szabályok harmonizálása a szakszerű gyepgazdálkodás követelményeivel	2	Nem
6.2.1	Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	1	Igen
6.2.2	A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek kivételével	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás célja:

- a vidéki területek fenntartható fejlődése,
- a környezet (talaj és víz) állapotának megőrzése és javítása a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet kialakításával,
- a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés kiküszöbölése, megelőzése,

- a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése,
- a biodiverzitás megőrzése,
- a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat, tájgazdálkodás kialakításával,
- az agrobiodiverzitás javítása,
- az állattenyésztés és a növénytermesztés arányainak javítása, a külterjes állattartás ösztönzésével,
- a minőségi élelmiszerelőállítás elősegítése környezetkímélő gazdálkodási módszerek ösztönzésével,
- a kedvezőtlen klímaváltozás elleni küzdelem és alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, megfelelő termelési szerkezet, földhasználat váltás révén.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A gazdálkodók kiválasztása pontozási rendszer alapján történik, amely azokat részesíti előnyben, akik nagyobb környezeti vállalásokat tesznek a területeikre. Az előírások mindegyike önálló számértékkel rendelkezik, amely kifejezi az előírás – területi kategóriánként eltérő – környezeti hozzáadott értékét.

A választott előírások környezeti értéke a kiválasztási szempontrendszerben szerepet kap, azaz a magasabb környezeti hatást vállaló gazdaságok a források elosztásakor előnyt élveznek.

A kiválasztási kritériumok között a következő elemek szerepelnek:

Általános kiválasztási kritérium, hogy a magasabb környezeti hozzáadott értéket vállaló pályázatok részesüljenek előnyben. Így különösen a

- a választott előírások környezeti hozzáadott értéke;
- a bevont terület környezeti meghatározottsága;

kerül figyelembe vételre

Támogatható kedvezményezettek:

- Mezőgazdasági termelők,
- Támogatható területekkel lehet részt venni a programban, kivéve nádas tematikus előíráscsoport
- -A támogatással érintett terület minden művelési ág esetében minimum 1 ha, ültetvény művelési ág esetében a “hagyományos gyümölcsös fenntartása” előírás választása esetén maximum 2 ha. A “hagyományos gyümölcsös fenntartása” előírás szőlőültetvény esetében nem választható.
- -Ültetvény művelési ág esetében a “hagyományos gyümölcsös fenntartása” előírás választása kivételével a támogatásba behozott ültetvény életkora a pályázat benyújtásának időpontjában nem lehet több, mint 26 év, kivéve dió, gesztenye, szőlő.
- -Zonális előírás felvételére a gazdálkodó csak a fizikai blokk szinten lehatárolt, – MePAR-ban feltüntetett területen, vagy a meghatározott szervektől igazolhatóan – a területi kritériumoknak megfelelő területek tekintetében jogosult.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Mezőgazdasági termelő, minimum 1 ha. Gyep területek esetében saját jogon állattartónak kell lenni, minimum 0,2 legeltethető ÁE/Ha mértékben
- A vállalkozással környezeti hozzáadott értéket kell produkálni, mely a pontozás része.

Támogatható költségek:

A tervben szereplő 16 táblázat tartalmazza

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- A tervben szereplő 16 táblázat jellemzően tartalmazza.
- Biztosítani kell, hogy a 28. cikk (Agro-ökológiai alapprogram) támogatástól eltérő kötelezettségvállalások valósuljanak meg.
- A kedvezményezett részt vesz a támogatáshoz kapcsolódó kötelező képzéseken. A támogatást igénylő mentesül a képzési kötelezettség alól, amennyiben azt a támogatási kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül már teljesítette.
- Gazdálkodási Napló vezetése.

- Kötelezettségvállalás időtartama legalább 3 év, de legfeljebb 5 év.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Tematikus előírás csoport megnevezése		Támogatás maximális összege (euró/ha/év)	
Területi kategória	Földhasználati és speciális területi kategória		
Horizontális	Szántó	338	
	Gyep	282	
	Ültetvény	almatermésűek	1095
		egyéb gyümölcsösök	950
		szőlő	1075
	Nádas	105	
Zonális	MTÉT szántó	Tűzokvédelmi előírásokkal	557
		Kék vércse védelmi előírásokkal	497
		Alföldi madárvédelmi előírásokkal	545
		Hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal	459
	Vízvédelmi célú szántó	Erózió-érzékeny területi lehatárolással	380
		Belvíz-érzékeny területi lehatárolással	342
		Aszály-érzékeny területi lehatárolással	342
	MTÉT gyep	Tűzokvédelmi előírásokkal	475
		Alföldi madárvédelmi előírásokkal	310
		Hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal	352
		Nappali lepke védelmi előírásokkal	351
	Vízvédelmi célú gyep	Belvíz-érzékeny területi lehatárolással	323

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A támogatás intenzitása 100%.

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek:

A Vidékfejlesztési Program 2014-2020 folyamatban lévő kötelezettségvállalással érintett tevékenységei.

VITAANYAG

Számítási mód:

Horizontális szántó földhasználati kategória						
Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típus	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referencia szint jogszabályi tartalma	Szakosított gazdálkodási gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
1.	Vízrel telően talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	2007. évi CXCV. Törvény 35. §, 36. § (1) ab), 40. § (NJSZ)	Olyan művelési módot alkalmazni, elősegíti a csapadékvíznek talajba jutását a meg kell akadályozni a káros vízösszeg vagy belvíz kialakulását.	Talajfelszín esetleges károsodása a szükségesített mezőgazdasági munkák során.	
2.	Tilos szennyvíz, szennyvíztiszta, szennyvíztiszta tartalmú komposzt felhasználása.	A	2007. évi CXCV. Törvény 49. § (1) d), e) (NJSZ); 50/2001. (IV. 3.) Korm. Rendelet 4. § (2) (NJSZ) 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 1. § (1) g), h), (NJSZ); 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 6. § (3); (JFGK1, HMGY)	Hígtrágya, szennyvíz, szennyvíztiszta csak talajvédelmi terve alapján talajvédelmi hatósági engedély birtokában használható fel mezőgazdasági területen.	A felsorolt anyagok alkalmazásáról használat.	
3.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet (5) (HMKÁ 5)	12%-nál nagyobb lejtésű területen az alábbi kultúrák termesztése tilos: dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka.	12 %-nál kisebb lejtésű erózióérzékeny területeken a felsorolt növényeket termesztik.	
4.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajszaktanácsadók bevonásával.	A	2007. évi CXCV. Törvény 42. § (NJSZ); 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 6. § (1) (JFGK1, HMGY) 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 2. § (3) (NJSZ)	A talaj tápanyag-szolgáltatás és a természet növények tápanyagigényét figyelembe véve, környezetkímélő tápanyag-gazdálkodást kell folytatni. A nitrátérzékeny területen a tápanyag-gazdálkodás tervezése során a kijuttatható tápanyagok mennyiségének meghatározásakor figyelembe kell venni a talaj tápanyag-ellátottságát, a természet növények a termőhely adottságához igazított terméshozamhoz tartozó tápanyagigényét. Egyszerűsített talajvédelmi tervet kell készíteni a mezőgazdasági tevékenység során keletkező nem veszélyes hulladékok termőföldön történő felhasználásának engedélyezésekor.	Nem készült tervszerű tápanyag-szolgáltatás, talajszaktanácsadók bevonása nem történik meg.	az alapcsomag előírásaira: 59
5.	Kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal zöldtrágyanövény termesztése, vagy irtótrágya kijuttatása.	A	2007. évi CXCV. Törvény 35. §, 39. § (1) e), 42. § (NJSZ)	A talaj tápanyag-szolgáltatás és a természet növények tápanyagigényét figyelembe véve, környezetkímélő tápanyag-gazdálkodást kell folytatni. A földhasználaton szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodni a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről.	5 éves gyakorisággal ritkábban alkalmaznak, illetve egyáltalán nem alkalmaznak zöldtrágyát, vagy irtótrágyát. A műtrágya használat jellemző.	
6.	A talaj forgatása – beleértve a szervesanyag bedolgozását is – csak a lejtő irányával merőlegesen történhet	A	2007. évi CXCV. Törvény 36. § (1) ac) (NJSZ)	A földhasználat erózióval veszélyeztetett területen a víz- és szél-erózió megakadályozása érdekében köteles szántó művelési ágú földterületen szintvonalas művelést folytatni.	Az erózió veszélyeztetés a megnevelése a gyakorlatban szubjektív, a helytelen művelési módok alkalmazása általában csak a terület visszafordíthatatlan károsodását követően válik nyilvánvalóvá.	
7.	Szállított növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	2008. évi XLVI. Törvény 5. § (3) (JFGK4) 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 1/A § (3) (JFGK10)	A növényvédelmi tevékenység során tilos a gazdasági növényekre veszélyt nem jelentő szervesanyagok pusztítása, elemtérük rombolása, elterjedésük növényvédelmi eszközökkel való akadályozása. A növényvédelmi szempontból hasznos élő szervezetek (beleértve a méheket is) minden fejlődési alakját védeni kell. A felhasznált növényvédőszernek a védekezés elérése előtt célnak leginkább megfelelőnek kell lenniük és a lehető legkisebb mellékhatással kell járnuk az emberi egészségre, a nem célszervezetre és a környezetre.	Engedélyezett növényvédőszer és hatóanyagok alkalmazása jellemző, bármiféle további korlátozás nélkül.	

8.	Akkredítált laboratóriumban bővített talajvizsgálat elvégzése talajszaktudós szakértő bevonásával.	V	59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 6. § (7) (JFG 1, HMGY)	Nitrátszékény területeken a kijuttatandó műtrágya hatóanyag mennyiségét talajvizsgálatokra alapozottan kell meghatározni.	Nitrátszékény területeken szűkített talajvizsgálatok elvégzése jellemző. Nitrátszékény területeken kívül nem végeznek talajvizsgálatokat, vagy 3 évvel ritkábban teszik azt meg. A bővített talajvizsgálat elvégzése nem gyakorlat.	9
9.	Középmély hasítás elvégzése a kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal.	V	2007. évi CXXIX. Törvény 35. §, 36. § (1) ab), 40. § (NJSZ)	Olyan művelési módot kell alkalmazni, amely a talaj szerkezettségének megőrzésével, a talajtömrődés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvíz talajba jutását a talaj tömrődésének megelőzésével vagy megszüntetésével meg kell akadályozni a káros vízösség vagy behívás kialakulását.	A szokásos gazdálkodói gyakorlatot a középmély hasítás jelenti. A talajhasítás nem része a szokásos gazdálkodói gyakorlatnak.	18
10.	Az alintézkedésbe vont teljes területen - az évelő szaróföldi kultúrák és vetett ugar kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbehelyek védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. Biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosság, a természetközeli módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.	Jellemzően nagy kiterjedésű szaróföldek alakultak ki. A szaróföldek háromnegyede 40 ha feletti kiterjedésű.	33
11.	Pillangós szeltes takarmánynövények, azok fűves keveréke illetve szőlőgar vagy méhlegelő betakarítása szarvasok során kaszálással területet kell hagyni 5-10% természetben, táblánként, kaszálásokkal változó helyen, a tábla széleivel érintkezően legalább 6 méter szélességben.	V	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbehelyek védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Jellemző gyakorlat a teljes termés egy menetben történő betakarítása.	15
12.	Pillangós szeltes takarmánynövények, azok fűves keveréke, illetve szőlőgar vagy méhlegelő kaszálása, szőlőse és szarvasok során madárbarát kaszálás (kiszorna kaszálás alkalmazása, vadriasztó lánc és eszközök alkalmazása, max. 3 km/h sebesség).	V	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbehelyek védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Nem gyakorlat a madárbarát kaszálási módok alkalmazása.	6
13.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	2008. évi XLVI. Törvény 5. § (3) (JFGK4); 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 1/A § (1), (3) (JFGK10);	A növényvédelmi tevékenységet a károsítóra célszerű, térben és időben önkéntes módon és eszközzel kell végezni. A védekezésre vonatkozó döntést növényvédelmi előrejelzésre alapozva kell meghozni.	A gyakorlatban növényvédelmi előrejelzés nem ellenőrzött, egyénileg nem szakértői módon történik, illetve nem történik meg. A jogszabályi előírás összefoglalja, hogy az integrált növényvédelem irányelveinek megvalósításakor mire kell törekedni. Ugyanakkor nem kötelező érvényű, vagyis a gyakorlatban a növényvédelmi előrejelzés alkalmazása elmarad.	1

14.	Kötelezettségvállalási időszakok alán növényvédőszer mentes taros zöldségartermélegelő szegély fenntartása a bevit terület körületének legalább 25 %-án, legalább 3 méter szélességben.	V	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Növényvédőszer-mentes szegélyek, zöldségar, vagy méhlegelő nem kerülnek kialakításra.	16
15.	Kötelezettségvállalási időszakok alán növényvédőszer mentes taros zöldségartermélegelő szegély fenntartása a bevit terület körületének legalább 25 %-án, legalább 6 méter szélességben.	V	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Növényvédőszer-mentes szegélyek, zöldségar, vagy méhlegelő nem kerülnek kialakításra.	33
16.	A vetészerkezetben legalább 15 % szalasz pillangós takarmánynövény, valamint legalább 5 % zöldségar tartása.	V	1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetképző hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.	Jellemzően aránytalan vetészerkezetet a kukorica/búza/nápraforgó irányban.	87
17.	Kötelezettségvállalási időszakok alán további egy alkalommal zöldségartermény természetese, vagy állatorvosi kijuttatása.	V	Id. 5. számú előírás	Id. 5. számú előírás	Id. 5. számú előírás	39
18.	Kizárólag ellenőrző (fémzáró) szaporítóanyag felhasználása szakmailag elvárható mennyiségben adott területegységre vetve.	V	43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 1/A § (3) (JFGK10)	Reszisztens vagy toleráns növényfajtak, fémzáró vetőmagok és ellenőrző szaporítóanyagok használata	A jogszabályi előírás összefoglalja, hogy az integrált növényvédelem irányelveinek megvalósításakor mire kell törekedni. Ugyanakkor nem kötelező érvényű, vagyis a gyakorlatban a szaporítóanyag ellenőrzése nem történik meg.	15
19.	Növényvédelmi és talajvédelmi szakirányú bevonása a gazdálkodásba.	V	43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 1/A § (3) (JFGK10)	A károsítókat megfelelő módszerekkel és rendelkezésre álló eszközökkel folyamatosan figyelni kell. A megfelelő eszközök köze tartoznak a helyszínen végzett megfigyelések, tudományosan megalapozott előrejelzési és korai diagnosztikai rendszerek, továbbá szakirányú javaslatának felhasználása.	A jogszabályi előírás összefoglalja, hogy az integrált növényvédelem irányelveinek megvalósításakor mire kell törekedni. Ugyanakkor nem kötelező érvényű, vagyis a gyakorlatban a szakirányú bevonása a gazdálkodásba nem történik meg.	4
20.	A kötelezettségvállalási időszakok alán legalább egy alkalommal a területen keletkező melléktermékek (különböző szalma- és szármadaradványok) visszaforgatása a talajba	V	2007. évi CXXIX. Törvény 36. § (1) ab, 39. § (1) e (NJSZ)	Olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megőrzésével, a talajbőtrődés megakadályozásával, megzavarásával elősegíti a csapadékvíz talajba jutását. A földhasználatnak szerves anyagok kijuttatásával kell gondoskodnia a talaj szervesanyag-tartalmának megőrzéséről	A szalma és szármadaradványok jellemzően elszállításra kerülnek, a tápanyagutánpótlás jellemzően műtrágyával történik	19

Horizontális gyepterületi földhasználati kategória

Sor-szám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referenciaszint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szakértői/gazdálkodói gyakorlat megfigyelése	A támogatás mértéke euróba
21.	Vízrel telően talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
22.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
23.	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elfogyasztott területből származhat, trágya kiszórása tilos.	A	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepművelés igazoló legeltetéssel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérséklésével, természetközeli használatával történhet.	Hozamfokozás szerves vagy műtrágyával meg történik.	
24.	A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 10/2015. (III. 13.) FM rendelet 2. § b), c) (NJSZ)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepművelés igazoló legeltetéssel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérséklésével, természetközeli használatával történhet. A gyepterület, a hasznosítás szempontjából nemkívánatos fás szárú növényektől mentes kell legyen, rendszeres legeltetés hiányában tárgyév augusztus 31-éig legalább egyszer tisztító kaszálást kell végezni.	A gyepterületek egy része gondozatlan.	
25.	A gyepterület öntözése tilos.	A	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. sz. melléklet 2.1. (HMKA 2)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepművelés igazoló legeltetéssel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérséklésével, természetközeli használatával történhet. Öntözési célú vízhasználat csak érvényes vízjogi engedélyvel engedély alapján végezhető.	Hozamfokozás céljából öntözésre sor kerülhet.	
26.	Béltíz időszakos vízlevezetése tilos.	A	1996. évi LIII. törvény, 17. § (3) (NJSZ)	A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmas területek használatára, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vizgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vízes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen természeti adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni.	Mezőgazdasági termelés számára kedvező területeken a béltíz elvezetése meg történik.	az alapszám előírásaira: 109
27.	Napnyugtától napkelteig a gépi munkavégzés tilos.	A	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Éjszakai munkavégzés munkacsoport idején rendszeres.	
28.	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szarvas, lo, őszvér és bivaly legeltethető.	A	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepművelés igazoló legeltetéssel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérséklésével, természetközeli használatával történhet.	Egyéb hasznosításokat (liba) is a gyepre hajtásnak.	
29.	Állategység (legeltetés) meglete: min. 0,2 AE/ha.	A	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 10/2015. (III. 13.) FM rendelet 2. § d) (NJSZ)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepművelés igazoló legeltetéssel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérséklésével, természetközeli használatával történhet. Nem állhat fenn a gyepterület olyan helytelen legeltetési módokból eredő károsodása (mellegetés), amelyek során az állományalkotó fűfélék rövidre rágása és taposás következtében a gyep foltokban kintáult és a talajfelszín fedetlenné vált.	A gyepterületek egy része gondozatlan.	

30.	A terület legalább 5, legfeljebb 10%-át kaszálásosként változó helyen kaszálásosul kell hagyni.	V	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 2 9/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 4. § (1) (JFGK1, 2, JFGK 3); 275/2004. (X. 8.) Korm. Rendelet (JFGK2, JFGK3)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepműveléshez igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekektől, természetkiméltéssel történő használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a terület legalább 5, legfeljebb 10%-át beleértve a természetvédelmi érdekből hatósági határozattal elrendelt eseti korlátozással érintett földterületeket is - kaszálásosként változó helyen kaszálásosul kell hagyni.	Natura 2000 gyepterületeken kívüli a takarmány egy menetben történő betakarítása jellemző.	41
31.	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásosként változó helyen kaszálásosul kell hagyni.	V	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	62
32.	Madarbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszköztök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	V	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (1) (JFGK 2, JFGK, 3)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepműveléshez igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekektől, természetkiméltéssel történő használatával történhet. A kaszálást a kaszálendő terület középpontjából indulva vagy a táblaszél mellett, az ott élő állatok zavartartására szorítása nélkül kell elvégezni. A kaszálás során vadriasztó lénc használata kötelező. (Natura 2000 gyepterületeken)	Natura 2000 gyepterületeken kívüli nem gyakorolhat a madárbarát kaszálási módok alkalmazása.	12
33.	Kaszálási korlátozás időben: Kaszálás június 15. után végezhető.	V	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (3) (JFGK 2, JFGK, 3)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepműveléshez igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekektől, természetkiméltéssel történő használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti illetékes állami természetvédelmi szervnek.	Natura 2000 gyepterületeken kívüli az első kaszálásra általában május elején kerül sor.	21
34.	Legelthesi sűrűség min. 0.2 AE/ha, max. 1.5 AE/ha a gyepék túllelthesési állapotának figyelembe vételével.	V	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 10/2015. (III. 13.) FM rendelet 2. § d) (NJSZ)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepműveléshez igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekektől, természetkiméltéssel történő használatával történhet. Nem állhat fenn a gyepterület olyan helytelen legelthesési módból eredő károsodása (túllelthesés), amelynek során az állományalkotó fűfélék rövidre rágása és taposás következtében a gyep foltokban kiritkult és a talajfelszín fedetlenné vált.	A gyepterületek egy része gondozatlan.	78

Horizontális ültetvény földhasználati kategória

Sor-szám	Az intézkedés előírásai	Előírás típusa	A referenciaszint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Stokhosz gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
35.	Vízrel telmet talajon mindenemő gépi mulcsozgatás tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
36.	Tilos szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Almatermészek: 727
37.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyaggazdálkodási terv készítése talajtani szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Szolo:886
38.	Szakútem növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Egyéb gyümölcs: 582
39.	Gyepes talajfelszín esetén kaszálás legalább évente egy alkalommal.	A	1996. évi LIII. törvény 7. § (1) (NJSZ)	A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését.	A sorbátörlést nem fővesztik, nem művelik.	
40.	Akkredítált laboratóriumban bővített talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	15
41.	Levélanálízis elvégzése.	V	2007. évi CXXIX. törvény 42. § (NJSZ); 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 6. § (1) (JFGK1, HMGY)	A talaj tápanyag-szolgáltatását és a természetben növények tápanyagigényét figyelembe véve, környezetkímélő tápanyag-gazdálkodást kell folytatni. A nitráterzsékes területen a tápanyag-gazdálkodás tervezése során a kijuttatandó tápanyagok mennyiségének meghatározásakor figyelembe kell venni a talaj tápanyag-ellátottságát, a természetben növények a termőhely adottságához igazított természetjéhez tartozó tápanyagigényét.	Nem készült tervezett tápanyag-számlálás.	21
42.	Előrejelzésen - beleértve a szexferomon csapdák legalább 1 db/ha sűrűségű kihelyezését - alapuló növényvédelem alkalmazása.	V	2008. évi XLVI. törvény 5. § (3) (JFGK 4, JFGK 10); 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 1/A § (1), (3) (JFGK 10)	A növényvédelmi tevékenységet a károsítóra célzottan, térben és időben okosított módon és eszközzel kell végezni. A védekezésre vonatkozó döntést növényvédelmi előrejelzésre alapozva kell meghozni. A károsítók megfelelő módszerekkel és rendelkezésre álló eszközökkel folyamatosan figyelni kell. A megfelelő eszközök közé tartoznak a helyszínen végzett megfigyelések, tudományosan megalapozott előrejelzési és korai diagnosztikai rendszerek, továbbá szakirányú javaslatainak felhasználása.	A gyakorlatban növényvédelmi előrejelzés nem ellenőrzött, egyéni-ileg nem szakértői módon történik, illetve nem történik meg. Nem alkalmaznak szexferomon csapdákat. A jogszabályi előírás összefoglalja, hogy az integrált növényvédelem irányelveinek megvalósításakor mire kell törekedni. Ugyanakkor nem kötelező érvényű, vagyis a gyakorlatban a csapdák alkalmazása elmarad.	48
43.	Madáródk kihelyezése: 3 db/ha sűrűségben, kihelyezési útmutató alapján.	V	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	A szokásos gazdálkodói gyakorlatnak nem része a madáródk kihelyezése.	36

44.	1 m ² /ha hatékony szelvényes bűvőhely kialakítása.	V	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	A szokásos gazdálkodói gyakorlatnak nem része hogy a ragadozó rovarok számára bűvőhelyeket alakítsanak ki.	24
45.	Hagyományos gyümölcsös fenntartása 30-150 db/ha közötti állományűrűséggel (szőlőültetvény esetében ez az előírás nem választható).	V	1996. évi LIII. 7. § (1) (NJSZ)	A történelmileg kialakult természetközeli hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését.	A gazdálkodói gyakorlatban a hagyományos gyümölcsösök kivágásra, felújításra kerülnek, és ezeket átveszi, illetve szuperintenzív ültetvények váltják fel.	179
46.	Növényvédelmi és talajvédelmi szakirányú bevonása a gazdálkodásba.	V	Id: 19. számú előírás	Id: 19. számú előírás	Id: 19. számú előírás	45

Horizontális nádas földhasználati kategória

Sor-szám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szokásos gondolkodási gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
47.	Vízzel telített talajon mindenemű gépi munkavégés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
48.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
49.	A nád aratása, és egyéb tevékenység végzése (különösen: szállítás, kihasználás) kizárólag december 1. és február 28. között engedélyezett.	A	1996. évi LIII. Törvény 17. § (3) (NJSZ); 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet 6.2 (HMKÁ 6)	A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vizgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. Tárló, nád, növényi maradvány valamint gyeppek égetése tilos.	A nád aratása és szállítása a gyakorlatban december 1. és március 31. között történik.	
50.	A területen nádgazdálkodást kell végezni.	A	1996. évi LIII. Törvény 17. § (3) (NJSZ); 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet (6.2) (HMKÁ 6)	A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vizgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. Tárló, nád, növényi maradvány valamint gyeppek égetése tilos.	A nádas területek egy része elhanyagolt, gondozatlan.	Az alacsony-mag előírásaira: 105
51.	A nád rizómájának megsejtése tilos.	A	1996. évi LIII. Törvény 17. § (3) (NJSZ); 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet (6.2) (HMKÁ 6)	A természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. Tárló, nád, növényi maradvány valamint gyeppek égetése tilos.	A szokásos gyakorlat alkalmával az aratás során nem hagynak tárót.	
52.	A nádas terület 15- 20 %-át 2 évente változó helyen aratásból kell hagyni.	A	1996. évi LIII. Törvény 17. § (3) (NJSZ); 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet (6.2) (HMKÁ 6)	A természetes és természetközeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni. Tárló, nád, növényi maradvány valamint gyeppek égetése tilos.	Az adon területen lévő összes nád egy menetben történő betakarítása jellemző.	

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, szántó földhasználati kategória, tűzok- védelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Elő- írás típus	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szakosított gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támoga- tás mértéke euró/ha
53.	Vízrel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
54.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíztisztítási tartalmú komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
55.	Az erózióérzékeny területeken dobány, cukorrépa, takarmányvépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
56.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyaggazdálkodási terv készítése talajtan szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
57.	Kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal zöldtrágyanövény termesztése, vagy iszaltörzgya, kijuttatása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
58.	A talaj forgatása – beleértve a szervestrágya bedolgozását is – csak a lejtő irányával merőlegesen történhet.	A	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	
59.	Szökkenet növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	az alapszo- mag előírás- sáira: 392
60.	Tápanyagutánpótlás során a kijuttatott N hatóanyag mértéke nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év értéket.	ZA	59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 4. § (1) (JFGK1, HMGV)	Nitrátszékény területeken az évente mezőgazdasági területre szervestrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 170 kg/ha értéket.	Nitrátszékény területeken kívül minden korlátozva a kijuttatható hatóanyag mennyiség.	
61.	Tilos az öntözés.	ZA	2007. évi CXIX. Törvény 50. § (2) e), (NJSZ); 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet 1. § (1), f) (NJSZ); 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet (2.1) (HMKÁ 2)	Öntözési célú vízhasználat csak érvényes vízjogi személtési engedély alapján talajvédelmi tervre alaponnan végezhető, a talajvédelmi hatóság engedélyéhez kötött tevékenység.	A szükséges engedélyeztetés alapján öntözés történik, amely az alintézkedés ezen területi lehatárolásánál nem kívánatos.	
62.	Március 1. és július 31. között napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés tilos.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Éjszakai munkavégzés munkacsúcs idején rendszeres.	

63.	Fokozoman védett, földön fészkelő madarak fészkeinek, fészkinak megvalósítása esetén, azt haladéktalanul jelelni kell az illetékes állami természetvédelmi szervnek. A megvalósít fészkek körül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életképességei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Nincs bejelentési kötelezettség, nem ajánlottan ki védőzónát madarak fészkei körülhúzódnak.
64.	Pillangós szalás takarmánynövények, azok főves keveréke illetve zöldgázar vagy méhlegelő betakarítása szarvasok során kaszálással területet kell hagyni 5-10% területben, táblákon, kaszálásokonként változó helyen, a tábla széleivel érintkezésben legalább 6 méter szélességben.	ZA	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás
65.	Pillangós szalás takarmánynövények, azok főves keveréke, illetve zöldgázar vagy méhlegelő kaszálása, szőlőszőlő és szarvasok során madárbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszközeik alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás
66.	A július 31-e előtt végzett kaszálás/szarvas megkezdése előtt legalább 5 munkanappal írásban, elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelelni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életképességei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	A takarmány érettségi fokának megfelelő betakarítás jellemző, hatósági kontroll nélkül.
67.	Kaszálás/szarvas szőlőszőlő legkorábbi időpontja július 1, kivéve az évelő szalás pillangós takarmánynövények telepítését követő első kaszálást, mely a nemzeti park, igazgatóság írásos nyilatkozata alapján korábbi időpontban is elvégezhető.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életképességei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	A takarmány érettségi fokának megfelelő betakarítás jellemző.
68.	A tábla szélein legalább 6 méter széles növényvédőszer-mentes táblaszegélyt kell hagyni.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életképességei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	Növényvédőszer-mentes szegélyek nem kerülnek kialakításra.
69.	Rovarölő szerek nem alkalmazhatóak, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajrettek rovarirtását.	ZA	2008. évi XLVI. Törvény 5. § (6) (JFGK 4. JFGK 10) 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 5. § (3) (JFGK 10)	Engedélyköteles terméket Magyarországon csak az Élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által kiadott engedély alapján lehet forgalomba hozni és felhasználni. A növényvédőszer a forgalmazás és a felhasználás szempontjából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal I., II. és III. forgalmi kategóriába kell sorolja.	Engedélyezett rovarölő szerek rendszeres alkalmazása jellemző.
70.	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	ZA	2008. évi XLVI. Törvény 5. § (6) (JFGK 4. JFGK 10) 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 5. § (3) (JFGK 10)	Engedélyköteles terméket Magyarországon csak az Élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által kiadott engedély alapján lehet forgalomba hozni és felhasználni. A növényvédőszer a forgalmazás és a felhasználás szempontjából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal I., II. és III. forgalmi kategóriába kell sorolja.	Engedélyezett rágcsálóirtó szerek rendszeres alkalmazása jellemző.

71.	<p>A tematikus előirászcsoporttal érintett teljes területen évelő növénykultúrák (szálas pillangós takarmánynövények, azok főves keveréke, zóldagár) termesztése, vagy a következő vetésszerkezet betartása fővetésű növények tekintetében: legalább 10% kalászos gabona, legalább 10% szálas pillangós takarmánynövény (évelő szálas pillangósok, vagy azok keveréke, illetve főves keveréke), legalább 10% zóldagár, legalább 10 % őszi káposztarepce, legfeljebb 20% egyéb kultúra</p>	ZA	<p>1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)</p>	<p>A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.</p>	<p>Jellemzően aránytalan vetésszerkezet a kukorica/búza/napszeforgó irányban.</p>
72.	<p>Repce esetén a teljes repceterületnek az illetékes állami természetvédelmi szerv által kijelölt legalább 5 legfeljebb 10 %-án a madarak téli táplálékának biztosítása érdekében téli hóeltakarítás.</p>	ZA	<p>1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)</p>	<p>A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.</p>	<p>A hóeltakarítás nem jellemző, a hóborítás miatt a madarak tápláléka nem biztosított.</p>
73.	<p>A talajfelszín megsértésével járó gépi munkavégzés április 15. és július 15. között nem végezhető, kivéve a betakarítás utáni tarlóbantást.</p>	ZA	<p>1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)</p>	<p>A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.</p>	<p>Jellemző a talajmunkák (pl. mechanikai gyomirtás) végzése a fészkelési időszakban.</p>

74.	Evelő növénykultúrák, kalászos gabonák, és zöldség termesztése során növényvédőszeres és műtrágya kijuttatása április 15. és június 1. között nem megengedett.	ZA	2008. évi XLVI. Törvény 5. § (6) (JFGK 4. JFGK 10); 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 5. § (3) (JFGK 10)	Engedélyköteles terméket Magyarországon csak az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által kiadott engedély alapján lehet forgalomba hozni és felhasználni. A növényvédő szert a forgalmazás és a felhasználás szempontjából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal I., II. és III. forgalmi kategóriába kell sorolja.	A növényvédőszeres és műtrágya kijuttatása ebben az időszakban nem korlátozott, ezért kijuttatásuk alacsony szinten megtörténik.	
75.	Belvíz-időszakos vizálás levezetése tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adom kultúra kiterjedésébe beleszámítható.	ZA	1996. évi LIII. törvény, 17. § (3) (NJSZ)	A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmas területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vizgátlakodás és a vizrendezés során a természetes és természetközeli állapot vízföldeteket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni.	Mezőgazdasági termelés számára kedvező területeken a belvíz elvezetés megtörténik.	
76.	Akkredítált laboratóriumban bővíteni talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
77.	Az állománkezelésbe vont teljes területen - az évelő szaróföldi kultúrák és vetett ugar kivételével - a talajok maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33
78.	Kaszálás szarvánás szőlős legelő-rábi időpontja július 15.	V	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	22
79.	Kaszálás szarvánás szőlős legelő-rábi időpontja augusztus 15.	V	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	37
80.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
81.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldség/méhlegelő szegély fenntartása a bevitel terület kerületének legalább 25 %-án, legalább 3 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
82.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldség/méhlegelő szegély fenntartása a bevitel terület kerületének legalább 25 %-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
83.	Tápanyagutánpótlás során a kijuttatott N hatóanyag mérése nem haladhatja meg az 50 kg/ha/év értéket.	V	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	33
84.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen képződő melléktermékek (különböző szalma- és szarmaradványok) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

**Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, szántó földhasználati kategória, kék
yércse védelmi előírásokkal (Zonális)**

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típus	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szoktson gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
85.	Vízrel telten talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	az alapcsomag előírásaira: 369
86.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
87.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
88.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyaggazdálkodási terv készítése talajteni szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
89.	Kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal zöldtrágyanövény termesztése, vagy intillótrágya, kijuttatása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
90.	A talaj forgatása – beleértve a szervestrágya bedolgozását is – csak a lejtő irányával merőlegesen történhet.	A	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	
91.	Székénen növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	
92.	Tápanyag utánpótlás során a kijuttatott N hatóanyag mértéke nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év értéket.	ZA	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	
93.	Tilos az öntözés.	ZA	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	
94.	Március 1. és július 31. között napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés tilos.	ZA	Id: 62. számú előírás	Id: 62. számú előírás	Id: 62. számú előírás	
95.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén, azt haladéktalanul jelezni kell az illetékes állami természetvédelmi szervnek. A megtalált fészek körül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	Id: 63. számú előírás	Id: 63. számú előírás	Id: 63. számú előírás	

96.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke, valamint zoldogár kaszálás-szárításra táblaként előtér napokon történjen.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megőrzése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kímélve kell végezni.	Betakarításkor nincs időbeni differenciálás, általában egy menetben történik, ezért a madarak felszállhatnak.
97.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke illetve zoldogár vagy megfelelő betakarítás-szárítás során kaszálással területet kell hagyni 5-10% természetben, táblaként, kaszálásonként valóhoz helyen, a tábla szélességében legalább 6 méter szélességben.	ZA	Id: 11. számb előírás	Id: 11. számb előírás	Id: 11. számb előírás
98.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke, illetve zoldogár vagy megfelelő kaszálása, szőlőszára és szárítás során madárbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 12. számb előírás	Id: 12. számb előírás	Id: 12. számb előírás
99.	A július 31-e előtt végzett kaszálás-szárítás megkezdése előtt legalább 5 munkanappal írásban, elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	Id: 66. számb előírás	Id: 66. számb előírás	Id: 66. számb előírás
100.	A szűles pillangós takarmánynövények, azok főves keverékei, valamint a zoldogár első kaszálását a teljes területük legalább 50%-án május 31-ig el kell végezni.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megőrzése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kímélve kell végezni.	A takarmány érettségi fokának megfelelő betakarítás jellemző.
101.	5 ha-nál nagyobb tábla esetén minden kaszálásnál, szárításnál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50 % kaszálásnak befejezését követően a másik 50% kaszálást/szárítást csak 10 nappal később lehet elkezdeni.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megőrzése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kímélve kell végezni.	Betakarításkor nincs időbeni differenciálás, általában egy menetben történik.
102.	A tábla szélein legalább 6 méter széles növényvédőszer-mentes táblaszegélyt kell hagyni.	ZA	Id: 68. számb előírás	Id: 68. számb előírás	Id: 68. számb előírás
103.	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók.	ZA	Id: 69. számb előírás	Id: 69. számb előírás	Id: 69. számb előírás
104.	Rágcsalölő szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	ZA	Id: 70. számb előírás	Id: 70. számb előírás	Id: 70. számb előírás

105.	A tematikus előirásokról érintett teljes területen évelő növénykultúrák (szalás pillangós takarmánynövények, azok fűves keveréke, zöldugor) termesztése, vagy a következő vetészerkezet betartása évelő növények tekintetében: legalább 30% kalászos gabona, legalább 20% évelő szalás pillangós takarmánynövény (évelő szalás pillangósok, vagy azok keveréke - illetve fűves keveréke), legalább 20% zöldugor, egyéb kultúra legfeljebb 20 %.	ZA	1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, élőhelyük megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kímélével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságairól és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetképző hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, mad-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetképző módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.	Jellemzően aránytalan vetészerkezet a kukorica/búza napraforgó irányban.	
106.	Béltárolásos vizafelvezetés tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adon kultúra kiterjedésébe beleszámlálható.	ZA	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	
107.	Akkreditált laboratóriumokban bővíteni talajvizsgálat elővégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
108.	Az állattakadásba vont teljes területen - az évelő szarvasföldi kultúrák és vetei ugar kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33
109.	Növényvédelmi előjelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
110.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugor megfelelő szegély fenntartása a bevitelt terület kerületeinek legalább 25 %-án, legalább 3 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
111.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugor megfelelő szegély fenntartása a bevitelt terület kerületeinek legalább 25 %-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
112.	Tápanyagutánpótlás során a kijutáson N hatóanyag mérése nem haladhatja meg az 50 kg/ha/év értéket.	V	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	33
113.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen képződő melléktermékek (különböző szalma- és szarmaradványok) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, szántó földhasználati kategória, alföldi madárvédelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típus	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szoktson gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke uró/ha
114.	Vízrel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
115.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
116.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
117.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajjani szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
118.	Kötelezetszűrés idején legalább egy alkalommal zöldséggyenövény termesztése, vagy irtás, kijuttatása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
119.	A talaj forgatása – beleértve a szervesanyag beldolgozást is – csak a lejtő irányával merőlegesen történhet.	A	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	
120.	Szakított növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	
121.	Tápanyagutánpótlás során a kijuttatott N hatóanyag mértéke nem haladhatja meg a 90 kg/ha év értéket.	ZA	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	az alapos-mag előírásaira: 3-69
122.	Tilos az öntözés.	ZA	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	
123.	Március 1. és július 31. között napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés tilos.	ZA	Id: 62. számú előírás	Id: 62. számú előírás	Id: 62. számú előírás	
124.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészkelnek, fiókáinak megtalálása esetén, azt haladéktalanul jelezni kell az illetékes állami természetvédelmi szervnek. A megtalált fészkek körül, min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	Id: 63. számú előírás	Id: 63. számú előírás	Id: 63. számú előírás	
125.	Pillangós szűcs takarmánynövények, azok füves keveréke illetve zöldfű vagy méhlegelő betakarítása kaszálás során kaszáláskor területet kell hagyni 5-10% termékekben, többször, kaszálásonként változó helyen, a tábla széleivel érintkezésben legalább 6 méter szélességben.	ZA	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	
126.	Pillangós szűcs takarmánynövények, azok füves keveréke, illetve zöldfű vagy méhlegelő kaszálása, irtása és szárítás során madárbarát kaszálás (kiszórtó kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszközeik alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	

127.	A július 31-e előtt végzett kaszálás-szárítás megkezdése előtt legalább 3 munkanappal írásban, elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	Id: 66. számú előírás	Id: 66. számú előírás	Id: 66. számú előírás
128.	A teljes szűles pillangós takarmánynövény, azok fűves keveréke, valamint a zöldugar vetésterület legfeljebb 50%-án az illetékes állami természetvédelmi szerv írásban kíméleti területet jelölhet ki, ahol csak július 1. után folytatható betakarítás-szárítás.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	A takarmány érettségi fokának megfelelő betakarítás jellemző, hatósági kontroll nélkül.
129.	A tábla szélein legalább 6 méter széles növényvédőszer-mentes táblaszegélyt kell hagyni.	ZA	Id: 68. számú előírás	Id: 68. számú előírás	Id: 68. számú előírás
130.	Rovarölő szerek nem alkalmazhatóak, kivéve a repce, a mustár, illetve olajretek rovarirtását.	ZA	Id: 69. számú előírás	Id: 69. számú előírás	Id: 69. számú előírás
131.	Rágcsalóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	ZA	Id: 70. számú előírás	Id: 70. számú előírás	Id: 70. számú előírás
132.	Növényvédőszer és műtrágya kijuttatás május 1. és június 15. között nem megengedett.	ZA	2008. évi XLVI. Törvény 5. § (6) (JFGK 4, JFGK 10); 43/2010. (IV. 23. FVM) rendelet 5. § (3) (JFGK 10)	Engedélyköteles terméket Magyarországon csak az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által kiadott engedély alapján lehet forgalomba hozni és felhasználni. A növényvédő szert a forgalmazás és a felhasználás szempontjából a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal I., II. és III. forgalmi kategóriába kell sorolja.	A növényvédőszer és műtrágya kijuttatása ebben az időszakban nem korlátozott, ezért kijuttatásuk alkalmazásában megkorlátozott.
133.	A tematikus előírásocsoporttal érintett teljes területen évelő növénykultúrák (szűles pillangós takarmánynövények, azok fűves keveréke, zöldugar) termesztése, vagy a következő vetészerkezet betartása fővetésű növények tekintetében: legalább 20% kalászos gabona, legalább 20% évelő szűles pillangós takarmánynövény (évelő szűles pillangósok, vagy azok keveréke, illetve fűves keveréke), legalább 20% zöldugar, egyéb kultúra legfeljebb 30 %.	ZA	1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságain és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetvédelmi hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosság, a természetvédelmi módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.	Jellemzően aránytalan vetészerkezet a kukorica/ búza nagraparforgo irányában.

134.	Rapce esetén a teljes repceterületnek az illetékes állami természetvédelmi szerv által kijelölt legalább 5 legfeljebb 10 %-án a madarak teli táplálékának biztosítása érdekében teli hoztakartás.	ZA	Id: 72. számú előírás	Id: 72. számú előírás	Id: 72. számú előírás	
135.	Befutási időszakos vizáslis levezetése tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adon kultúra kiterjedésébe beleszámlálható.	ZA	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	
136.	Akkreditált laboratóriumban bővíteni talajvizsgálat elővégnése talajteni szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
137.	Az alintézkedésbe vont teljes területen - az évelő szaróföldi kultúrák és vetett ugar követelével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33
138.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
139.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós szőlőgarintélegető szegély fenntartása a bevit terület kertületeinek legalább 25 %-án, legalább 3 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
140.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós szőlőgarintélegető szegély fenntartása a bevit terület kertületeinek legalább 25 %-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
141.	Évelő növénykultúrák, kalászos gabonák, és szőlőgarintélegető során növényvédőszeres és műtrágya kijuttatása április 15. és július 1. között nem megengedett.	V	Id: 74. számú előírás	Id: 74. számú előírás	Id: 74. számú előírás	11
142.	Kaszálás szarvánás szőlős legkorábbi időpontja július 15.	V	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	22
143.	Kaszálás szarvánás szőlős legkorábbi időpontja augusztus 15.	V	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	37
144.	Tápanyagutánpótlás során a kijuttatott N hatóanyag merteke nem haladhatja meg az 50 kg/ha/év értéket.	V	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	33
145.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen képződő melléktermékek (különböző szalma- és szármaradványok) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, szántó földhasználati kategória, hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírása	Előírás típusa	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szokásos gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
146.	Vízzel telítet talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	az alapcsomag előírásaira: 294
147.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
148.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
149.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajani szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
150.	Közelebbségvillalási időszak alatt legálább egy alkalommal zöldtrágyabevetés természetes, vagy inszillotrágya, kijutása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
151.	A talaj forgatása – beleértve a szervestrágya bedolgozását is – csak a lejtő irányával merőlegesen történhet.	A	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	
152.	Szűkített növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	
153.	Tápanyag utánpótlás során a kijutaton N hatóanyag mértéke nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év értéket.	ZA	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	
154.	Tilos az öntözés.	ZA	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	
155.	Március 1. és július 31. között napnyugtától napkelteig gépi munkavégzés tilos.	ZA	Id: 62. számú előírás	Id: 62. számú előírás	Id: 62. számú előírás	
156.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén, azt haladéktalanul jelenteni kell az illetékes állami természetvédelmi szervnek. A megtalált fészkek körül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	Id: 63. számú előírás	Id: 63. számú előírás	Id: 63. számú előírás	

157.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok fűves keverékei illetve zóldugár vagy megfelelő betakarítása szárazítás során kaszálással területet kell hagyni 5-10% természetben, táblákban, kaszálásukat változó helyen, a tábla szélességének legalább 6 méter szélességben.	ZA	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás
158.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok fűves keveréke, illetve zóldugár vagy megfelelő kaszálása, szőlés és szárazítás során madárbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszköztök alkalmazása, max. 3 km/h sebesség).	ZA	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás
159.	A június 31-e előtt végzett kaszálás/szárazítás megkezdése előtt legalább 5 munkanappal irásban, elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	Id: 66. számú előírás	Id: 66. számú előírás	Id: 66. számú előírás
160.	A tábla szélein legalább 3 méter széles növényvédőszer-mentes táblaszegélyt kell hagyni.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméléssel kell végezni.	Növényvédőszer-mentes szegélyek nem kerülnek kialakításra.
161.	Rovarölő szerek nem alkalmazhatóak.	ZA	Id: 69. számú előírás	Id: 69. számú előírás	Id: 69. számú előírás
162.	Rágcsalóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	ZA	Id: 70. számú előírás	Id: 70. számú előírás	Id: 70. számú előírás
163.	A tematikus előírascsoporttal érintett teljes területen évelő növénykultúrák (szűles pillangós takarmánynövények, azok fűves keveréke, zóldugár) termesztése, vagy a következő vetésszerkezet betartása fővetésű növények tekintetében: legalább 30% kalászos gabona, legalább 20% szűles pillangós takarmánynövény (évelő szűles pillangósok, vagy azok keveréke, illetve fűves keveréke), legalább 10% zóldugár, legfeljebb 25% egyéb kultúra.	ZA	1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméléssel kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, nád-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.	Jellemzően aránytalan vetésszerkezet a kukorica/búza napraforgó irányban.

164.	Belvíz időszerű vizafelvezése tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adott kultúra kiterjedésébe beleszámítható.	ZA	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	
165.	Akkredítált laboratóriumban bővenet talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
166.	Az alintézkedésbe vont teljes területen - az évelő szaróföldi kultúrák és vetett ugar kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33
167.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
168.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugarcímleleget szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25%-án, legalább 3 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
169.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugarcímleleget szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25%-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
170.	Kaszálás/szárítás időpontja legkorábbi időpontja július 15.	V	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	22
171.	Kaszálás/szárítás időpontja legkorábbi időpontja augusztus 15.	V	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	Id: 67. számú előírás	37
172.	Tápanyagutánpótlás során a kijutaton N hatóanyag mértéke nem haladhatja meg az 50 kg/ha/év értéket.	V	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	Id: 60. számú előírás	33
173.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen képződő melléktermékek (különböző száma- és származékok) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

Szántó földhasználati kategória erózió érzékeny területi lehatárolással (zonális)

Sorszám	Az intézkedés előírásai	Előírás típusa	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Sokszoros gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
174.	Vízrel telten talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
175.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
176.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
177.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajjani szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
178.	Kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal zöldtrágyanövény termesztése, vagy istállótrágya, kijuttatása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
179.	Székítlen növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	
180.	Erózióérzékeny területen a 20 ha-nál nagyobb táblák esetén szintvonal mentén történő művelés.	ZA	2007. évi CXIX. Törvény 36. § (1) ac) (NJSZ)	A földhasználó erózióval veszélyeztetett területen a víz- és szelerózió megakadályozása érdekében köteles szántó művelési ágú földrészeleten szintvonalas művelést folytatni.	Az erózió veszélyének a magtélése a gyakorlatban szubjektív, a helytelen művelési módok alkalmazása általában csak a terület visszafordíthatatlan károsodását követően válik nyilvánvalóvá.	
181.	Tilos az öntözés.	ZA	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	
182.	Partvonalal közvetlenül érintkező táblák esetén a partvonalal érintkezésben legalább 12 méter szélességű füves mezsgye fenntartása.	ZA	50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet 1. (HMKÁ 1); 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet 5. § (1); (JFGK1, HMGY)	Nem juttatható ki műtrágya a MePAR-ban grafikusán megjelölt felszíni vizek partvonalától mért 2 méteres sávban, szervestrágya, a MePAR-ban grafikusán megjelölt 5000 négyzetméter feletti állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban, a völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonaltól mért 5 méteres sávban, a MePAR-ban grafikusán megjelölt egyéb felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban, azaz, hogy a védőtávolság 3 méterre csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 méterrel nem szélesebb és 1 ha-nál kisebb területű.	A gyakorlatban füves mezsgyék nem kerülnek kialakításra, erre vonatkozó egyéb jogszabályi kötelezettség nincs.	az alapcsomag előírtai: 133
183.	A tematikus előírascsoporttal érintett teljes területen a vetésszerkezetben a káposzta növények aránya legfeljebb 20% lehet.	ZA	50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet 1. számú melléklet (5) (HMKÁ 5)	12%-nál nagyobb lejtésű területen az alábbi kultúrák termesztése tilos: dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka.	Egyéb káposzta növények (pl. kukorica) termesztése megengedett, és jellemző, aránytalan vetésszerkezetben.	
184.	Bélnyírási időszakos vizafelvezetés tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adom kultúra kiterjedésébe beleszámítható.	ZA	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	

185.	Akkredítált laboratóriumban bővíteni talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
186.	Az állomáskedésbe vont teljes területen - az évelő szárazföldi kultúrák és vetett ősgr kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33
187.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke illetve zöldugor vagy méhlegelő betakarítása kaszálás során kaszálódott területet kell hagyni 5-10% termékekben, táblánként, kaszálódottként változó helyen, a tábla szélességének megfelelően legalább 6 méter szélességben.	V	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	15
188.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke, illetve zöldugor vagy méhlegelő kaszálása, szőlőszarva és szárazszarva során madárbarát kaszálás (kiszórás kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszékórok alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	V	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	6
189.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
190.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugor/méhlegelő szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25%-án, legalább 3 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
191.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugor/méhlegelő szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25%-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
192.	A vetésszerkezetben legalább 15% szűles pillangós takarmánynövény, valamint legalább 5% zöldugor tartása.	V	Id: 16. számú előírás	Id: 16. számú előírás	Id: 16. számú előírás	87
193.	A vetésszerkezetben legalább 20% szűles pillangós takarmánynövény, valamint legalább 20% zöldugor tartása.	V	1996. évi LIII. Törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életpályájuk megőrzését előhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kímélésével kell végezni. A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról. A történelmileg kialakult természetközeli hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használatát és fejlesztését során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését. A mező-, erdő-, mad-, hal-, vadgazdálkodás során biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetközeli módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét.	Erozio érzékeny területen különösen fontos talajborítottság a vetésszerkezet szempontjából a gyakorlatban nem kerül figyelembe vételre.	131
194.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen keletkező melléktermékek (különböző száma- és származésvadok) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

Szántó földhasználati kategória belvíz érzékeny területi lehatárolással (zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szakosított gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
195.	Vízrel telten talajon mindenemlégi gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	az alapössomagság előírásai: 95
196.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
197.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
198.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajtani szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
199.	Kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal zöldtrágyabevetés természetes, vagy iszaltótrágya, kijuttatása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
200.	A talaj forgatása – beleértve a szervestrágya bedolgozását is – csak a lejő irányával merőlegesen történhet.	A	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	
201.	Székénél növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	
202.	Középméretű hasznos elvégzése a kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal.	ZA	Id: 9. számú előírás	Id: 9. számú előírás	Id: 9. számú előírás	
203.	Tilos az öntözés.	ZA	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	
204.	Partvonalalal közvetlenül érintkező táblák esetén a partvonalalal... érintkezéskor legalább 12 méter szélességű füves mezsgye fenntartása.	ZA	Id: 182. számú előírás	Id: 182. számú előírás	Id: 182. számú előírás	
205.	Belvíz/Időszakos vízellátás levezetése tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adott kultúra kiterjedésébe beleszámítható.	ZA	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	
206.	Akkreditált laboratóriumban bővebben talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
207.	Az alintézkedésbe vont teljes területen - az évelő szántóföldi kultúrák és vetett őszer kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33

208.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok fűves keveréke illetve zöldugor vagy méhlegelő betakarítása/szárítása során kaszálással területet kell hagyni 5-10% termétekben, szálszékely, kaszálásonként változó helyen, a talaj szélesség irányában legalább 6 méter szélességben.	V	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	15
209.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok fűves keveréke, illetve zöldugor vagy méhlegelő kaszálása, szőlőszarva és szárítása során madárbarát kaszálás (kisgyep kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	V	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	6
210.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
211.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugor/méhlegelő szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25 %-án, legalább 3 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
212.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós zöldugor/méhlegelő szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25 %-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
213.	A vetészerkezetben legalább 15% szűles pillangós takarmánynövény, valamint legalább 5% zöldugor tartása.	V	Id: 16. számú előírás	Id: 16. számú előírás	Id: 16. számú előírás	87
214.	A vetészerkezetben legalább 20% szűles pillangós takarmánynövény, valamint legalább 20% zöldugor tartása.	V	Id: 193. számú előírás	Id: 193. számú előírás	Id: 193. számú előírás	131
215.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen képződő melléktermékek (különböző szálszékely- és szarvaszékely) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

Szántó földhasználati kategória aszály érzékeny tetületi lehatárolással (zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referencia szint jogszabályi tartalma	Szakoson gardálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
216.	Vízzel telten talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
217.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
218.	Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.	A	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	Id: 3. számú előírás	
219.	Talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése talajtani szakértő bevonásával.	A	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	Id: 4. számú előírás	
220.	Kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal zöldtrágyanövény termesztése, vagy inaktívtrágya, kijuttatása.	A	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	Id: 5. számú előírás	
221.	A talaj forgatása – beleértve a szervestrágya bedolgozását is – csak a lejtő irányával merőlegesen történhet.	A	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	Id: 6. számú előírás	az alapcsomag előírásaira: 95
222.	Szakított növényvédőszer hatóanyag alkalmazása.	A	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	Id: 7. számú előírás	
223.	Tarlóhasználat során a talajfelszín azonnali lezárása.	ZA	2007. évi CXXIX. Törvény 39. § (1) d) (NJSZ)	A földhasznosítónak a tarlómaradványok hasznosításával gondoskodnia kell a talaj szervesanyag tartalmának megőrzéséről.	A talajfelszín azonnali lezárása nem jogszabályi követelmény, ezért gyakran elmarad.	
224.	Tilos az öntözés.	ZA	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	Id: 61. számú előírás	
225.	Partvonalal közvetlenül érintkező táblák esetén a partvonalal érintkezésben legalább 12 méter szélességű füves mezsgye fenntartása.	ZA	Id: 182. számú előírás	Id: 182. számú előírás	Id: 182. számú előírás	
226.	Középmély használat elvégzése a kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal.	ZA	Id: 9. számú előírás	Id: 9. számú előírás	Id: 9. számú előírás	
227.	Beltér-időszakos vizális levezetése tilos, melynek területe - a vonatkozó kezelési szabályok betartása mellett - az adott kultúra kiterjedésébe beleszámítható.	ZA	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	Id: 75. számú előírás	
228.	Akkredítált laboratóriumban bővített talajvizsgálat elvégzése talajtani szakértő bevonásával.	V	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	Id: 8. számú előírás	9
229.	Az alintézkedésbe vont teljes területen - az évelő szántóföldi kultúrák és vetett őszer kivételével - a táblák maximális mérete 5 ha.	V	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	Id: 10. számú előírás	33

230.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke (illetve szöldgázar vagy megfelelő betakarítás) szűrés során kaszálásán területet kell hagyni 5-10% termékekben, tablákat, kaszálásokonként változó helyen, a tabla szélességével érintkezésben legalább 6 méter szélességben.	V	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	Id: 11. számú előírás	15
231.	Pillangós szűles takarmánynövények, azok főves keveréke, illetve szöldgázar vagy megfelelő kaszálása, szűrés és szűrés során madárbarát kaszálás (kiszórtó kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	V	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	Id: 12. számú előírás	6
232.	Növényvédelmi előrejelzés alkalmazása.	V	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	Id: 13. számú előírás	1
233.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós szöldgázar/méhelegelő szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25 %-án, legalább 5 m szélességben.	V	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	Id: 14. számú előírás	16
234.	Kötelezettségvállalási időszak alatt növényvédőszer mentes tartós szöldgázar/méhelegelő szegély fenntartása a bevitel terület körületeinek legalább 25 %-án, legalább 6 m szélességben.	V	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	Id: 15. számú előírás	33
235.	A vetésszerkezetben legalább 15% szűles pillangós takarmánynövény, valamint legalább 5% szöldgázar tartása	V	Id: 16. számú előírás	Id: 16. számú előírás	Id: 16. számú előírás	87
236.	A vetésszerkezetben legalább 20% szűles pillangós takarmánynövény, valamint legalább 20% szöldgázar tartása.	V	Id: 193. számú előírás	Id: 193. számú előírás	Id: 193. számú előírás	131
237.	A kötelezettségvállalási időszak alatt legalább egy alkalommal a területen keletkező melléktermékek (különböző szalma- és szármaradványok) visszaforgatása a talajba	V	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	Id: 20. számú előírás	19

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, gyepek földhasználati kategória, tűzokvédelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szokásos gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
238.	Vízzel feltöltés talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
239.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
240.	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elfoglalt területből származhat, trágya kiszórása tilos.	A	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	
241.	A gyepterületeket legeltetéssel, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	
242.	A gyepterület öntözése tilos.	A	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	
243.	Bélnyidőszakos vizafelvezetése tilos.	A	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	
244.	Napnyugtatól napkelteig a gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	az alapos-mag előírásaira: 294
245.	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, lo, őszvér és bivaly legeltethető.	A	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	
246.	Állategység (lehető) meglete: min. 0,2 AE/ha.	A	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	
247.	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálás nélkül változó helyen kaszálás nélkül kell hagyni.	ZA	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	
248.	Tablásoként minimálisan 6 méter szélességű kaszálás nélküli területet kell kialakítani.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését előbelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbelyeinek, azok biológiai sokféleségének megővése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végrehajtani.	Jellemző gyakorlat a takarmány egy menetben történő teljes betakarítása, kaszálás nélküli területek meghagyása mellett.	

249.	A teljes gyepterület legfeljebb 50%-án az illetékes állami természetvédelmi szerv írásos véleménye alapján kíméleti területet kell kijelölni, ahol csak július 1. után folytatható legeltetés illetve kaszálás.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, előfordulásai megőrzését előbéllyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek előbéllyeinek, azok biológiai sokféleségének megőrzése érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni.	A takarmány érettségi fokának megfelelő betakarítás jellemző, hatósági kontroll nélkül.
250.	Madarbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lánccal és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás
251.	A kaszálás megkezdése előtt legalább 5 munkanappal írásban elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (3) (JFGK2, JFGK 3)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepfűszőz igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérseklék, természetkímélő használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti illetékes állami természetvédelmi szervnek.	Natura 2000 gyepterületen kívül nincs kaszálásra vonatkozó bejelentési kötelezettség a védett madarak és fészkelők gyakran sérülnek.
252.	Gyepterületen a szalmaszalmák tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (4) (JFGK2, JFGK 3)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepfűszőz igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérseklék, természetkímélő használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a szalmaszalmák tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.	Natura 2000 gyepterületen kívül a balék a tél folyamán a kaszált területen maradhatnak, a gyepfelszín gyakran sérül.
253.	Invasziós és természetidegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.	ZA	269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (2) (JFGK2, JFGK 3) 10/2015. (III. 13.) FM Rendelet 2. § a), b), c) (NJSZ)	Az inváziós és természetidegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. A gyepterületen, a különböző kémiai, fizikai, biológiai - gyomnyirtószerek alkalmazásával meg kell akadályozni a gyomnövények, beleértve a veszélyes gyomnövények keletését, a szaporító képletek kialakulását. A gyepterület, a hasznosítás szempontjából nemkívánatos fás szárú növényektől mentes kell legyen, rendszeres legeltetés hiányában tárgyév augusztus 31-éig legalább egyszer tisztító kaszálást kell végezni.	A gyakorlatban sokszor elhanyagolják az idegenhonos növények elterjedésének megakadályozását.
254.	Fogasolás/gyepszelőkésítés csak az illetékes állami természetvédelmi szerv írásos engedélyje alapján lehetséges.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ)	Gyepgazdálkodás elsősorban a gyepfűszőz igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérseklék, természetkímélő használatával történhet.	A hozam növelése érdekében fogasolást alkalmaznak, ami által a gyep felszíne sérül.

255.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészkeinek, fiókáinak megújítása, esetén azt haladéktalanul jelenteni kell az illetékes állami természetvédelmi szervnek. A megújított fészkek közül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (3) (JFGK2, JFGK 3)	Gyegyzandózkodás elsősorban a gyepfűpuszhoz igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekel, természetükimelő használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti illetékes állami természetvédelmi szervnek.	Natura 2000 gyepterületen kívül nincs kaszálásra vonatkozó bejelentési kötelezettség a védett madarak és fészkek gyakran sérülnek.	
256.	Kaszálás legkorábbi időpontja július 1	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (3) (JFGK2, JFGK 3)	Gyegyzandózkodás elsősorban a gyepfűpuszhoz igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekel, természetükimelő használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti illetékes állami természetvédelmi szervnek.	Natura 2000 gyepterületeken kívül az első kaszálás általában május elején kerül sor.	
257.	Villanypásztor, kerítés, karam csak az illetékes állami természetvédelmi szerv előzetes írásos nyilatkozata alapján létesíthető, illetve alkalmazható.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ)	Gyegyzandózkodás elsősorban a gyepfűpuszhoz igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mértekel, természetükimelő használatával történhet.	Villanypásztor, kerítés, karam létesítéséhez nincs szükség engedélyre, ezért alkalmazása gyakori, az állatok természetes előrehaladását zavarja.	
258.	Kaszálás legkorábbi időpontja július 15	V	Id: 256. számú előírás	Id: 256. számú előírás	Id: 256. számú előírás	103
259.	Legelőterületi sűrűség min. 0.2 AE/ha., max. 1.5 AE/ha a gyepék túllevegeltetési tilalmának figyelembe vételével.	V	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	78

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, gyepterületi kategória, alföldi madárvédelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típus	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szokásos gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
260.	Vízzel telten talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
261.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
262.	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elfogyasztott területekből származhat, trágya kiszórása tilos.	A	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	
263.	A gyepterületeket lehetetessel, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	
264.	A gyepterület betárazása tilos.	A	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	
265.	Betárazásos vizátlás levezetése tilos.	A	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	
266.	Napnyugtatól napkeletig a gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	
267.	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, lo, őszvér és bivaly legeltethető.	A	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	az alapsomag előírásaira: 232
268.	Állategység (legeltethető) megléte: min. 0,2 AE/ha.	A	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	
269.	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásosként változó helyen kaszálásnak kell hagyni.	ZA	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	
270.	Tablásként minimálisan 6 méter szélességű kaszálásos területet kell kialakítani.	ZA	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	
271.	A teljes gyepterület legfeljebb 50%-án az illetékes állami természetvédelmi szerv írásos véleménye alapján kíméleti területet kell kijelölni, ahol csak július 1. után folyatható legeltetés illetve kaszálás.	ZA	Id: 249. számú előírás	Id: 249. számú előírás	Id: 249. számú előírás	
272.	Madárbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lánc és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	

273.	A kaszálás megkezdése előtt legalább 5 munkanappal írásban elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	Id: 251. számú előírás	Id: 251. számú előírás	Id: 251. számú előírás	
274.	Gyepterületen a szűles takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.	ZA	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	
275.	Invasziós és természetidegen növényfajok meglepedését és terjedését meg kell akadályozni, mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszerkijomással.	ZA	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	
276.	Fogasítás gyepszellőztetés csak az illetékes állami természetvédelmi szerv írásos engedélye alapján lehetséges.	ZA	Id: 254. számú előírás	Id: 254. számú előírás	Id: 254. számú előírás	
277.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészkeinek, fiókáinak megújulása, esetén azt haladéktalanul jelenteni kell az illetékes állami természetvédelmi szervnek. A megtalált fészkek körül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	Id: 255. számú előírás	Id: 255. számú előírás	Id: 255. számú előírás	
278.	Villanypásztor, kerítés, karam csak az illetékes állami természetvédelmi szerv előzetes írásos nyilatkozata alapján létesíthető, illetve alkalmazható.	ZA	Id: 257. számú előírás	Id: 257. számú előírás	Id: 257. számú előírás	
279.	Levegőtérési sűrűség min. 0,2 AE/ha, max. 1,5 AE/ha a gyeppek túllevegőtérési tilalmának figyelembe vételével.	V	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	78

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, gyepterületi földhasználati kategória, hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referenciaszint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szoktató gazdálkodói gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
280.	Vízrel telített talajon mindenemelő gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	az alapszám előírásaira: 274
281.	Tilos hirtárgya, szennyvíz, szennyvíztisztító, szennyvíztisztító tartalmú kompozit felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
282.	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elküldött ürülékből származhat, trágya kizárása tilos.	A	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	
283.	A gyepterületeket lehetőleg, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	
284.	A gyepterület öntözése tilos.	A	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	
285.	Beltárolásos vizális leveletése tilos.	A	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	
286.	Napsugárzást napkeletig a gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	
287.	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, lo, ösér és bivaly legeltethető.	A	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	
288.	Állategység (legeltető) megléte: min. 0,2 AE/ha.	A	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	
289.	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásnak valózó helyen kaszálással kell hagyni.	ZA	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	
290.	Tablóként minimalisan 6 méter szélességű kaszálási területet kell kialakítani.	ZA	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	
291.	Madárbarát kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadcsapó lánccal és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	
292.	A kaszálás megkezdése előtt legalább 3 munkanappal írásban elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szervnek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	Id: 251. számú előírás	Id: 251. számú előírás	Id: 251. számú előírás	

293.	Gyepterületen a szénas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon tilos.	ZA	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	
294.	Invasziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.	ZA	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	
295.	Fogasolás/gyepzselőbenetés csak az illetékes állami természetvédelmi szerv írásos engedélye alapján lehetséges.	ZA	Id: 254. számú előírás	Id: 254. számú előírás	Id: 254. számú előírás	
296.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészkeinek, fiókáinak megjelölése, esetén azt haladéktalanul jelenteni kell az illetékes állami természetvédelmi szerveknek. A megjelölt fészkek körül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	Id: 255. számú előírás	Id: 255. számú előírás	Id: 255. számú előírás	
297.	Az első kaszálás a teljes terület legfeljebb 50%-án július 31. után kezdhető el az illetékes állami természetvédelmi szerv írásos véleménye alapján.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NBSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (3) (JFGK2, JFGK 3)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepfűszőz igazodó lehetőségével, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérésével, természetvédelmi használatával történhet. Mára 2000 gyepterületeken a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti illetékes állami természetvédelmi szerveknek.	Natura 2000 gyepterületeken kívül az első kaszálás általában május elején kerül sor.	
298.	Villanyáramlás, kertés, karam csak az illetékes állami természetvédelmi szerv előzetes írásos nyilatkozata alapján létesíthető, illetve alkalmazható.	ZA	Id: 257. számú előírás	Id: 257. számú előírás	Id: 257. számú előírás	
299.	Legelőszén sűrűség min. 0.2 AE/ha, max. 1.5 AE/ha a gyepék túlleghetési tilalmának figyelembe vételével.	V	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	78

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, gyepterületi kategória, nappali lepke védelmi előírásokkal (Zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típusa	A referenciaszint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szokásos gazdálkodási gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
300.	Vízzel telten talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	az alapössomag előírásaira: 252
301.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
302.	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elfogyasztott területekből származhat, trágya kiszórása tilos.	A	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	
303.	A gyepterületeket lehetőségessel, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	
304.	A gyepterület öntözése tilos.	A	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	
305.	Beltér- és időszakos vizálás levezetése tilos.	A	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	
306.	Napnyugtatótól napkelteig a gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	
307.	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szarvas, lo, őszvér és bivaly legeltethető.	A	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	
308.	Állategység (legeltethető) megléte: min. 0,2 AE/ha.	A	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	
309.	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásosként változó helyen kaszálásnak kell hagyni.	ZA	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	
310.	Tablósokként minimalisan 6 méter szélességű kaszálásos területet kell kialakítani.	ZA	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	
311.	Mádszabart kaszálás (kiszorító kaszálás alkalmazása, vadriasztó lénc és eszközök alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	ZA	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	
312.	A kaszálás megkezdése előtt legalább 5 munkanappal írásban elektronikus úton, illetve e-mail címen be kell jelenteni az illetékes állami természetvédelmi szerveknek a kaszálás pontos helyét és tervezett kezdési időpontját.	ZA	Id: 251. számú előírás	Id: 251. számú előírás	Id: 251. számú előírás	
313.	Gyepterületen a szalmaszalmakészítés a kaszálást követő 30 napon túl tilos.	ZA	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	

314.	Invaszió és termőhely-idegen növényfajok meglepedését és terjedését meg kell akadályozni, mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.	ZA	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	
315.	Fogasoltságvesztéseljárás csak az illetékes nemzeti park-igazgatóság írásos engedélye alapján lehetséges.	ZA	Id: 254. számú előírás	Id: 254. számú előírás	Id: 254. számú előírás	
316.	Fokozottan védett, földön fészkelő madarak fészekének, fiókáinak megalkotása, esetén azt haladéktalanul jelenteni kell az illetékes nemzeti park-igazgatóságnak. A megtalált fészkek körül min. 1 ha védőzóna kialakítása.	ZA	Id: 255. számú előírás	Id: 255. számú előírás	Id: 255. számú előírás	
317.	A támogatásba vont teljes területen június 15-e és augusztus 15-e között tilos a kaszálás. Emellett kizárólag az illetékes nemzeti park-igazgatóság előzetes írásbeli nyilatkozata alapján lehetséges.	ZA	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (3) (JFGK2, JFGK 3)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepfűszővő igazolóval, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérésével, természetvédelmi használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a kaszálás tervezett időpontját a tevékenység megkezdése előtt a földhasználónak legalább öt munkanappal írásban be kell jelentenie a működési terület szerinti illetékes állami természetvédelmi szervnek.	Natura 2000 gyepterületeken kívül az első kaszálás általában május elején kerül sor.	
318.	A támogatásba vont teljes terület legfeljebb 50%-án az illetékes nemzeti park-igazgatóság írásos nyilatkozata alapján kiméleti területet lehet kijelölni, ahol június 15-e és augusztus 15-e között a legeltetés nem megengedett.	ZA	1996. évi LIII. törvény 8. § (1), 17. § (1) (NJSZ)	A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani. A vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kiméletével kell végezni.	A gyepterület teljes hasznosítható része legelővel és/vagy kaszálással hasznosításra kerül	
319.	Villanyáramlás, károk csak az illetékes nemzeti park-igazgatóság előzetes írásos nyilatkozata alapján létesíthető, illetve alkalmazható.	ZA	Id: 257. számú előírás	Id: 257. számú előírás	Id: 257. számú előírás	
320.	Legeltetési sűrűség min. 0,2 AE/ha, max. 1,5 AE/ha a gyepék túlleltetési tilalmának figyelembe vételével.	V	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	78
321.	A teljes gyepterület 30 %-án legelővel elzárt terület kialakítása a nemzeti park-igazgatóság írásos nyilatkozata alapján, melybe a kaszálással terület beszámítható.	V	Id: 318. számú előírás	Id: 318. számú előírás	Id: 318. számú előírás	41

Gyep földhasználati kategória belvíz érzékeny területi lehatárolással (zonális)

Sorszám	Az alintézkedés előírásai	Előírás típus	A referencia szint jogszabályi azonosítása	A referenciaszint jogszabályi tartalma	Szokásos gazdálkodási gyakorlat meghatározása	A támogatás mértéke euró/ha
322.	Vízrel telten talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	Id: 1. számú előírás	
323.	Tilos hígtrágya, szennyvíz, szennyvíziszap, szennyvíziszapot tartalmazó komposzt és műtrágya felhasználása.	A	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	Id: 2. számú előírás	
324.	Tápanyag-utánpótlás csak a legelő állatok által elfogyasztott területből származhat, trágya kizárása tilos.	A	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	Id: 23. számú előírás	
325.	A gyepterületeket legelhetőssé, illetve kaszálással kell hasznosítani.	A	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	Id: 24. számú előírás	
326.	A betakarításon széna lefordítást legkésőbb adon év október 31-ig el kell végezni.	A	1996. évi LIII. törvény 16. § (4) (NJSZ); 269/2007. (X. 18.) Korm. Rendelet 5. § (4) (JFGK2, JFGK 3)	Gyepgazdálkodás elősorban a gyepfűpuszta igazodó lehetőséggel, kaszálással, valamint a vegyi anyagok mérsékelte, természetközeli használatával történhet. Natura 2000 gyepterületeken a szénas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.	Natura 2000 gyepterületen kívül a balák a tel folyamán a kaszált területen maradhatalnak, a gyepfelzártn gyakran sűrűl.	
327.	Állategység (legelhető) megléte: min. 0,2 AE/ha.	A	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	Id: 29. számú előírás	az alapcsomag előírásaira: 171
328.	A gyepterület öntözése tilos.	A	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	Id: 25. számú előírás	
329.	Belvíz időszaki vizális levezetése tilos.	A	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	Id: 26. számú előírás	
330.	Napnyugtatól napkeletig a gépi munkavégzés tilos.	A	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	Id: 27. számú előírás	
331.	Gyepterületen csak szarvasmarha, juh, kecske, szamár, lo, öszvér és bivaly legelhető.	A	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	Id: 28. számú előírás	
332.	Invasziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.	ZA	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	Id: 253. számú előírás	
333.	Gyepterületen a szénas takarmány tárolása a kaszálást követő 30 napon túl tilos.	ZA	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	Id: 252. számú előírás	
334.	A terület legalább 10, legfeljebb 15%-át kaszálásosként valóhoz helyen kaszálással kell hagyni.	ZA	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	Id: 30. számú előírás	
335.	Tablanként minimálisan 6 méter szélességű kaszálási területet kell kialakítani.	ZA	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	Id: 248. számú előírás	
336.	Kaszálás legkorábbi időpontja június 1.	V	Id: 256. számú előírás	Id: 256. számú előírás	Id: 256. számú előírás	62
337.	Madszbarát kaszálás (köznormo kaszálás alkalmazása, vadriasztó lóc és esakócsók alkalmazása, max. 8 km/h sebesség).	V	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	Id: 32. számú előírás	12
338.	Kaszálás legkorábbi időpontja: június 15.	V	Id: 256. számú előírás	Id: 256. számú előírás	Id: 256. számú előírás	21
339.	Legelhetősi sűrűség min. 0,2 AE/ha, max. 1,5 AE/ha a gyepék műlegelhetősi állapotának figyelembe vételével.	V	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	Id: 34. számú előírás	78

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 1 290 410 959

Teljes Forráskeret (HUF) - 471 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma - 3 282 053

5.18 RD20 G02 ORT 70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása

Beavatkozási kód	RD20_G02_ORT_70
A beavatkozás neve	Ökológiai gazdálkodás támogatása
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.19 Talajjavítás és -védelem: A talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya R.20 A levegőminőség javítása: Az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya R.22 Fenntartható tápanyag-gazdálkodás: A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya R.24 A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében R.29 Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése: A KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása

SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások – például víz, talaj és levegő – hatékony kezelésének előmozdítása, többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

SO6. Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszáinak javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
4.4.1	A negatív időjárás hatásai elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
5.1.1	Üzemszerű talajerő- és tápanyag-gazdálkodás kialakítása	1	Igen
5.1.2	A tápanyagvesztés csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1	Igen
5.4.1	A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	3	Igen
5.4.2	Mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentése	2	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
6.2.1	Szegélyelőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	1	Igen
6.2.2	A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek kivételével	1	Igen
6.7.1	Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás célja a konvencionális területek ökológiai művelés alá vonásának ösztönzése és az ökológiai művelésbe vont területeken a gazdálkodási mód fenntartása. Az ökológiai gazdálkodás hozzájárul a biológiai sokféleség fenntartásához, illetve növeléséhez, erősíti a természetes önszabályozó folyamatokat, védi és javítja a talaj biológiai állapotát, csökkenti a növényvédő szerek szakszerűtlen használatából és a helytelen tápanyag-gazdálkodásból eredő kedvezőtlen környezeti hatásokat, valamint segíti az élelmiszerbiztonságot.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A hazai ökológiai művelési akciótervben meghatározott területnövekedés elérésének érdekében cél a beavatkozásban pályázó minden kedvezményezett bevonása a programba. Amennyiben azonban a jelentkezés mértéke meghaladja a beavatkozásra szánt forrás mennyiségét, pontozási rendszert kell kialakítani.

A pontozási rendszert az alábbi alapelvek figyelembevételével kell kialakítani:

- A beavatkozásba vont területek vonatkozásában legalább a kötelezettségvállalás teljes időtartamára fennálló földhasználat igazolása, az érintett területek arányától függően.
- Területi érzékenység figyelembevétele – a Natura2000, természeti hátrányokkal érintett terület, MTÉT, valamint országos jelentőségű védett természeti területek;
- Egyéb szempontok – gazdálkodót minősítő egyéb szempontok, mint például ökogazdálkodási tapasztalat, fiatalgazda támogatásban való részvétel, szaktanácsadó alkalmazása, ökológiai állat tartása.

Támogatható kedvezményezettek:

mezőgazdasági termelők

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Az érintett tábla minimális mérete 0,25 ha nagyságú.
- Az érintett terület minden földhasználati kategória esetében minimum 1,0 hektár.
- A terület a program időszaka alatt a 834/2007/EK és a 2018/848 Tanácsi rendeletek szerint ellenőrzés alatt van.
- A kedvezményezettnek a beavatkozás alá vont területekre vonatkozóan a támogatás teljes időtartama alatt hazai akkreditációval rendelkező tanúsító szervezettel kötött szerződéssel kell rendelkeznie.
- Az 1305/2013/EU rendelet 29. cikke alapján támogatott terület a 28. cikk (1)-(8) bekezdése alapján nem támogatható.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- A kedvezményezett gazdálkodása megfelel a 834/2007/EK és a 2018/848 Tanácsi rendeleteknek megfelelő hazai jogszabályokban foglaltaknak.
- A kedvezményezett az ökológiai gazdálkodás beavatkozással kapcsolatos kötelező képzésen részt vesz, amennyiben csak ökológiai gazdálkodásra áttérő területei vannak. A támogatást igénylő mentesül a képzési kötelezettség alól, amennyiben azt a támogatási kérelem benyújtását megelőző 5 éven belül már teljesítette.
- Gazdálkodási Napló vezetése

A releváns alapelemek azonosítása

Kód	Ismertetés
GAEC01	Az állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterületnek a mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján nemzeti, regionális, szubregionális, mezőgazdaságiüzem-csoporti vagy mezőgazdasági üzemi szinten, a 2018-as referenciaévhez képest. A referenciaévhez képest legfeljebb 5 %-os csökkenés.
GAEC02	A vizes élőhelyek és a tőzegláp védelme
GAEC03	A tarlóégetés tilalma, kivéve növényegészségügyi okokból
GAEC05	A talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő talajművelés, ideértve a lejtők dőlésszögének figyelembevételét is.
GAEC06	Minimálisan megkövetelt talajborítás a fedetlen talaj elkerülésére a legérzékenyebb időszakokban
GAEC07	Vetésforgó a szántóterületeken, kivéve a víz alatt fekvő növényeket
GAEC08	<ul style="list-style-type: none"> • Nem termelési célú területek vagy tájképi elemek minimális aránya 1 • A gazdaságok szintjén a szántóterület legalább 4 %-a nem termelési célú terület vagy tájképi elem, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is. • Amennyiben valamely mezőgazdasági termelő vállalja, hogy a 31. cikk (6) bekezdése szerinti továbbfejlesztett agrár-ökológiai programoknak megfelelően a szántóterületének legalább 7 %-át nem termelési célú területeknek vagy tájképi elemeknek szenteli, beleértve a parlagon

Kód	Ismertetés
	<p>hagyott földterületeket is, az e GAEC-előírásnak való megfeleléshez szükséges arány nem haladhatja meg a 3 %-ot.</p> <ul style="list-style-type: none"> • A gazdaságok szintjén legalább 7 % a növényvédő szerek használata nélkül termesztett köztes kultúrákat vagy nitrogénmegkötő növényeket is tartalmazó szántóterületek minimális aránya, amelynek 3 %-a parlagon hagyott földterület vagy nem termelési célú tájképi elem. A tagállamoknak a köztes kultúrák esetében 0,3-as korrekciós együtthatót kell alkalmazniuk. • A tájképi elemek megőrzése • A sövények és a fák kivágásának tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában • Esetleg az inváziós növényfajok megjelenésének megakadályozását szolgáló intézkedések
GAEC09	Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken
SMR01	Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.): a 11. cikk (3) bekezdésének e) pontja és – a foszfátok diffúz szennyezőforrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények tekintetében – h) pontja
SMR02	A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31., 1. o.): 4. és 5. cikk
SMR03	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.): 3. cikk (1) bekezdés, 3. cikk (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdés
SMR04	A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.): a 6. cikk (1) és (2) bekezdése
SMR05	Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o.): 14. és 15. cikk, 17. cikk (1) bekezdés1 , 18., 19. és 20. cikk
SMR07	Az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (2009. október 21.) a növényvédő szerek forgalomba hozataláról, valamint a 79/117/EGK és a 91/414/EGK tanácsi irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.): 55. cikk, első és második mondat
SMR08	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 309., 2009.11.24., 71. o.): 5. cikk, (2) bekezdés és 8. cikk, (1)–(5) bekezdés 12. cikk a peszticideknek a 2000/60/EK irányelv és a Natura 2000 hálózatra vonatkozó jogszabályok alapján meghatározott védett területeken való felhasználására vonatkozó korlátozások tekintetében. a 13. cikk (1) és (3) bekezdése a peszticidek kezeléséről és tárolásáról, valamint csomagolásuk és maradékaik kezeléséről
SMR09	A Tanács 2008/119/EK irányelve (2008. december 18.) a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról (HL L 10., 2009.1.15., 7. o.): 3. és 4. cikk

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

 IIER Nem IIER

Kifizetés típusa

 a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség tranzakciós költséget tartalmazva egyszeri kifizetés átalány összeg**Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés esetén a támogatás összege:**

Szántóföld			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		458
Zöldség			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		1.097
Almafélék			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		1.840
Szőlő			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		1.132
Egyéb gyümölcs			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		1.762
Gyepgazdálkodás – legeltetés és kaszálás legalább 0,2 ÁE/ha/év			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		204

Ökológiai gazdálkodás fenntartása esetén a támogatás összege:

Szántóföld			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		349
Zöldség			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		664
Almafélék			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		1.136
Szőlő			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		1.097
Egyéb gyümölcs			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		967

Gyepgazdálkodás – legeltetés és kaszálás legalább 0,2 ÁE/ha/év			
Támogatás mértéke	euró/ha/év		204

Számítási mód:

Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

További magyarázat:

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek: a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 folyamatban lévő kötelezettségvállalással érintett tevékenységei.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 200 000 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 73 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma - 941 948

5.19 RD21_G04_LCI_73 - Agro-ökológiai nem termelő beruházások

Beavatkozási kód	RD21_G04_LCI_73
A beavatkozás neve	Agro-ökológiai nem termelő beruházások
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Investments, including investments in irrigation
Közös kimeneti mutató	O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.17. Erdősített terület Erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület, továbbá ezek bontása R.26. A KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelőberuházásokra vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya R.32. A KAP keretében a biológiai sokféleséghez hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez

SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások – például víz, talaj és levegő – hatékony kezelésének előmozdítása, többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.1.1	A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének	1	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	javítása		
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.1.4	Termőföld védelem agrár-erdészeti rendszerekkel	2	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.2.2	Hullámtereken megfelelő növényzet kialakítása (invazív fajok, háttér-szennyezés)	2	Igen
5.2.3	Vizek parti zónájában típusától függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	2	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
6.1.1	Natura 2000 mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.2	Magas természeti értékű területek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.3	Gyepes jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen
6.2.1	Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	1	Igen
6.2.2	A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek kivételével	1	Igen
6.2.3	Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által	1	Igen
6.2.4	Fenntartható vadgazdálkodás feltételeinek megteremtése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A mezőgazdasági területek és a hozzájuk kapcsolódó élőhelyek és tájalkotó elemek meghatározó részei az ökoszisztéma-rendszereknek, ökoszisztéma szolgáltató képességük jelentős. Szabályozó hatásuknál fogva befolyásolják pl. a klímaviszonyokat, a csapadékmennyiséget, a talaj és a táj vízháztartását. De támogatják a talajok védelmét, a tápanyagok körforgását és élőhelyül, táplálkozó helyül szolgálhatnak számos, a mezőgazdasághoz kötődő, arra nézve hasznos növény- és állatfajnak, mint pl. beporzók, ragadozó madarak stb.

Az elmúlt évtizedekben azonban ezek a zöldinfrastruktúra hálózat részét képező élőhelyek a tájhasználat átalakulásával – a zöldmezős beruházások térnyerése, illetve a mezőgazdasági termelés intenzifikációja miatt – nagymértékben felszámolásra kerültek, eltűntek. Az így eltűnő füves mezsgyék, sövények, mezővédő erdősávok, fasorok és más, félig természetes elemek visszaállítása, fejlesztése elengedhetlenné vált a beporzás vagy a kártevők elleni küzdelem, az agrárterületek vízháztartásának javítása, a felszíni és felszín alatti vizek minőségének védelme, a talajvédelem, a helyi éghajlati adottságok javítása, valamint az ÜHG gázok kibocsátásának mezőgazdasági eszközökkel való csökkentésének növelése érdekében.

Az aszályos időszakok előfordulásának növekedése és a csapadék intenzitásának és eloszlásának megváltozása, valamint az eróziós jelenségek erősödése miatt kulcsfontosságú feladattá vált természeti erőforrásaink védelme érdekében a felesleges vizek minél hosszabb ideig történő megőrzése az adott területeken, illetve bizonyos erózióvédelmi létesítmények kialakítása, valamint a vízfolyásokat szegélyező pufferzónák kialakítása. Ezen tevékenységek nagymértékben hozzájárulnak a mezőgazdasági területek kisléptékű klimatikus viszonyainak kiegyensúlyozásához és a szénmegkötéshez (SO4), a talajkészletek

védelméhez, illetve a vizeinket érintő tápanyagterhelések és szennyezések csökkentéséhez (SO5), de az így kialakuló élőhelyek a biodiverzitás védelméhez és a táji elemek védelméhez, állapotjavításához is hozzájárulnak (SO6).

Az élőhelyek újbóli változatossá tétele és a tájképi elemek helyreállítása, valamint a vizek védelmét és az erózió elleni védekezést szolgáló elemek létrehozása tehát elősegíti a mezőgazdaság által okozott káros éghajlati változások mérséklését és azokhoz való alkalmazkodást, a biológiai sokféleség védelme mellett a talaj, a víz és a levegő védelmét is, valamint a táj jellegzetességének megőrzését, helyreállítását. Ugyanakkor e tevékenységek nem „csak” a környezeti és természetvédelmi érdekeket szolgálják, hanem – gazdálkodói szemmel talán elsődleges módon – a fenntartható mezőgazdasági termelést is. A hozamok stabilitását, a nagyobb termésbiztonságot, a termeléshez szükséges természeti erőforrások megőrzését, visszaállítását.

E célkitűzések olyan nem termelő jellegű beruházásokkal érhetőek el, melyek a gazdaságok értékét, jövedelemtermelő képességét közvetlenül nem befolyásolják, de annak természeti, illetve közjóléti értékét, ökoszisztéma szolgáltató képességét nagymértékben növelik, azonban kialakításuk és fenntartásuk bevételkiesést és költségnövekedést jelent, valamint többlet tevékenységet vár el a gazdálkodóktól.

A nem termelő beruházásokkal létrehozott élőhelyek, tájalkotó vagy védelmi elemek hatékonyságát és a gazdálkodói hajlandóságot növeli, hogy az így kialakított élőhelyek, tájképi vagy védelmi elemek nem veszítik el a támogatásra jogosultságukat, így jogosultak maradnak a BISS támogatásra is. Továbbá a 65. cikk keretében többéves fenntartási jellegű, az agrár-környezetgazdálkodási programtól (AKG) független támogatást kívánunk kialakítani egyes nem termelő beruházásokhoz kapcsolódóan, míg bizonyos elemek fenntartása az agro-ökológiai alapprogram és az AKG esetében számolható el.

A beavatkozás célterületei:

A beavatkozás keretein belül az alábbi célterületek mentén felsorolt tevékenységekre vehető igénybe támogatás nem termelő beruházásokra:

A. Földhasználat váltást, illetve az élőhelyek helyreállítását elősegítő nem termelő beruházások

a) Biodiverzitás védelmi célú élő kultúrák telepítése

- i) Önálló szántóföldi táblákon,
- ii) Ültetvények sorközeibe, táblaszegélyeibe

Választható kiegészítő tevékenység: T ülfák telepítése

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

b) Erózióvédelmi célú gyepek sávok kialakítása szántóterületeken

- i) A táblák szegélyével érintkezően
- ii) A táblákon belül a rétegvonalakkal párhuzamos, illetve az eróziós jegyeket mutató lefolyási útvonalakon
- iii) Ültetvények sorközeiben

Választható kiegészítő tevékenység: T ülfák telepítése

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

c) Fűves, cserjés sávok kialakítása szántóterületeken

- i) A táblák szegélyével érintkezően vagy
- ii) A táblákon belül a rétegvonalakkal párhuzamos, illetve az eróziós jegyeket mutató lefolyási útvonalakon

Választható kiegészítő tevékenység: T ülfák és madárodúk telepítése

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

d) Gyeptelepítés szántóterületeken

- i) Talajvédelmi célú gyeptelepítés

ii) Természetközeli gyepék létrehozása
Választható kiegészítő tevékenység: T ülőfák telepítése, itató, gémes kút, fedett szárnyék kialakítása
A kötelező fenntartási időszak 5 év.

B. Vízvédelmi célú nem termelő beruházások

a) *Területi vízvisszatartást szolgáló vízi létesítmények kialakítása, fejlesztése a mélyfekvésű, vízvisszatartásra alkalmas területeken a vizek összegyülekezésének és azok minél hosszabb ideig történő megmaradásának biztosításával, időszakos vagy állandó nyílt vízfelület létrehozásával*

- i) Vízkormányzási művek kialakítása: vízvezető árok, csatorna, átművelhető vápa kialakítása a vízvisszatartásra alkalmas terület felé
- ii) Vízvisszatartást szolgáló műtárgy kialakítása
- iii) Vízvisszatartásra alkalmas terület kialakítása
- iv) Kisszelvényű, átművelhető lokalizációs töltés kialakítása

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

b) *Erózióvédelmet biztosító létesítmények kialakítása, fejlesztése*

Olyan nem termelő beruházások támogatása (különösen: terasz, sánc, padka, bakhát, rózsefonat, talajfogó gát, gyepes gyűjtőárok, vízmosások feltöltése), amelyek mérséklik a kijuttatott anyagok lemosódását és hozzájárulnak a földhasználatból származó, erózió eredetű tápanyagterhelés csökkentéséhez.

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

c) *Partmenti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése*

- i) 40 m szélességben gyepes vagy
- ii) 20 m szélességben füves cserjés fás védőterület kialakítása

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

d) *Vizes élőhelyek létrehozása a területen megjelenő többletvizek visszatartásával, illetve a területek visszanedvesítésével*

Szántóföldi művelésre, illetve gyepgazdálkodásra alkalmatlan mezőgazdasági területen nyílt vízfelületű vagy időszakosan jelenlévő, vizenyős, mocsaras, part menti vegetációval és pufferzónával szegélyezett területek kialakítása.

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

C. Környezeti vagy klímavédelmi célú agrár-erdészeti rendszerek telepítése

a) *Mezővédő fasor telepítése*

- i) A táblák szegélyével érintkezően vagy
- ii) A táblákon belül egymással párhuzamosan

Választható kiegészítő tevékenység: a fák közötti területekre cserjék telepítése

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

b) *Több sor fából és cserjéből álló mezővédő erdősáv telepítése szántóterületeken a táblák szegélyével érintkezően*

Választható kiegészítő tevékenység: ritka elegyfajok telepítése

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

c) *Fás legelő vagy fás kaszáló kialakítása gyepterületeken*

A kötelező fenntartási időszak 5 év.

Kiválasztási kritériumok: nem releváns

Kapcsolódás más jogszabályokhoz:

1. A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény
2. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
3. 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről
4. 23/2018. (X. 31.) OGY határozat a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról

Jogosultsági kritériumok:

1. Mezőgazdasági termelő
2. Támogatható terület rendelkezésre állása
3. A B.b célterületen a terület erózió-érzékeny területen helyezkedik el
4. A B.d célterületek esetében a terület belvív-veszélyeztetett területen helyezkedik el
5. Természetvédelmi oltalom alatt álló, illetve Natura 2000 területek esetén az illetékes nemzeti park igazgatóság támogató nyilatkozata a beruházás természetvédelmi szempontból történő elfogadhatóságáról és a területre érvényben lévő kezelési tervhez, illetve Natura 2000 fenntartási tervhez való illeszkedésről (amennyiben a terv elkészült).

A támogatás típusa:

Vissza nem térítendő támogatás.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az A, B.c, B.d és C célterületek esetén:

Területalapú hektáronkénti egység-költség kalkuláció alapján, mely magába foglalja az első kivitel előkészítő és telepítési munkálatainak, valamint a telepítendő fajok szaporítóanyagainak költségeit.

A B.a, B.b célterületek esetén:

Számlával történő elszámolás. A tevékenységek megvalósítása során az eszközbeszerzés, a földhasználati előírások kivitelezésének, valamint a vízi infrastruktúra fejlesztésének költségei számolhatóak el.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

A támogatás az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendeletének 73. cikk (4) bekezdés c) pontjának i.) alpontja alapján 100 %-os intenzitású.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 19 910 349

Teljes Forráskeret (HUF) - 7 267 277 476

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma – 1 451

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

5.20 RD22_G05_LCP_70 - Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés

Beavatkozási kód	RD22_G05_LCP_70
A beavatkozás neve	Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Hozzájárulás elhatárolási követelményhez	az Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.12 Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya R.14 Szén-dioxid-tárolás talajban és biomasszában: A kibocsátás csökkentésére, vagy a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület) R.19 Talajjavítás és -védelem: A talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya. R.21 A vízminőség védelme: A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya R.31 Élőhelyek és fajok védelme: A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve R.34 A tájképi elemek megőrzése: A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve –kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása.
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrások – például víz, talaj és levegő – hatékony kezelésének előmozdítása, többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével.
SO6. Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.1.1	A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő	1	Igen

	képességének javítása		
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.1.4	Termőföld védelem agrár-erdészeti rendszerekkel	2	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1	Igen
5.2.2	Hullámtereken megfelelő növényzet kialakítása (invazív fajok, háttér-szennyezés)	2	Igen
5.2.3	Vizek parti zónájában típustól függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	2	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
6.1.1	Natura 2000 mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.2	Magas természeti értékű területek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.3	Gyepek jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen
6.2.1	Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	1	Igen
6.2.2	A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek kivételével	1	Igen
6.2.3	Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitásbiztosítása közties zónák által	1	Igen
6.2.4	Fenntartható vadgazdálkodás feltételeinek megteremtése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A mezőgazdasági területek és a hozzájuk kapcsolódó élőhelyek és tájalkotó elemek meghatározó részei az ökoszisztéma-rendszereknek, ökoszisztéma szolgáltató képességük jelentős. Szabályozó hatásuknál fogva befolyásolják pl. a klímaviszonyokat, a csapadékmennyiséget, a talaj és a táj vízháztartását. De támogatják a talajok védelmét, a tápanyagok körforgását és élőhelyül, táplálkozó helyül szolgálhatnak számos, a mezőgazdasághoz kötődő, arra nézve hasznos növény- és állatfajnak, mint pl. beporzók, ragadozó madarak stb.

Az elmúlt évtizedekben azonban ezek a zöldinfrastuktúra hálózat részét képező élőhelyek a tájhasználat átalakulásával – a zöldmezős beruházások térnyerése, illetve a mezőgazdasági termelés intenzifikációja miatt – nagymértékben felszámolásra kerültek, eltűntek. Az így eltűnő füves mezsgyék, sövények, mezővédő erdősávok, fasorok és más, félig természetes elemek visszaállítása, fejlesztése elengedhetlenné vált a beporzás vagy a kártevők elleni küzdelem, az agrárterületek vízháztartásának javítása, a felszíni és felszín alatti vizek minőségének védelme, a talajvédelem, a helyi éghajlati adottságok javítása, valamint az ÜHG gázok kibocsátásának mezőgazdasági eszközökkel való csökkentésének növelése érdekében.

Az aszályos időszakok előfordulásának növekedése és a csapadék intenzitásának és eloszlásának megváltozása, valamint az eróziós jelenségek erősödése miatt kulcsfontosságú feladattá vált természeti erőforrásaink védelme érdekében a felesleges vizek minél hosszabb ideig történő megőrzése az adott területeken, illetve bizonyos erózióvédelmi létesítmények kialakítása, valamint a vízfolyásokat szegélyező pufferzónák kialakítása. Ezen tevékenységek nagymértékben hozzájárulnak a mezőgazdasági területek kisléptékű klimatikus viszonyainak kiegyensúlyozásához és a szénmegkötéshez (SO₄), a talajkészletek védelméhez, illetve a vizeinket érintő tápanyagterhelések és szennyezések csökkentéséhez (SO₅), de az

így kialakuló élőhelyek a biodiverzitás védelméhez és a táji elemek védelméhez, állapotjavításához is hozzájárulnak (SO6).

Az élőhelyek újbóli változatossá tétele és a tájképi elemek helyreállítása, valamint a vizek védelmét és az erózió elleni védekezést szolgáló elemek létrehozása tehát elősegíti a mezőgazdaság által okozott káros éghajlati változások mérséklését és azokhoz való alkalmazkodást, a biológiai sokféleség védelme mellett a talaj, a víz és a levegő védelmét is, valamint a táj jellegzetességének megőrzését, helyreállítását. Ugyanakkor e tevékenységek nem „csak” a környezeti és természetvédelmi érdekeket szolgálják, hanem – gazdálkodói szemmel talán elsődleges módon – a fenntartható mezőgazdasági termelést is. A hozamok stabilitását, a nagyobb termésbiztonságot, a termeléshez szükséges természeti erőforrások megőrzését, visszaállítását. E célkitűzések olyan nem termelő jellegű beruházásokkal, illetve azok hosszú távú fenntartásával érhetőek el, melyek a gazdaságok értékét, jövedelemtermelő képességét közvetlenül nem befolyásolják, de annak természeti, illetve közjóléti értékét, ökoszisztéma szolgáltató képességét nagymértékben növelik, azonban kialakításuk és fenntartásuk bevételkiesést és költségnövekedést jelent, valamint többlet tevékenységet vár el a gazdálkodóktól.

Az agro-ökológiai átállás miatt kívánatos földhasználat-váltás ösztönzéséhez szükség van az újonnan kialakított élőhelyek, kultúrák megfelelő módon történő fenntartásának támogatására is. Az agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés olyan önkéntes alapon működő kifizetés, amelyben a programban résztvevők az agro-ökológiai átállás érdekében több éven keresztül fenntartják az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében megvalósított földhasználatváltást jelentő nem termelő kultúrákat és tájképi elemeket, és gazdálkodásuk során vállalják a vonatkozó alap feltételeességi rendszeren, a kondicionalitáson túlmutató többlet tevékenységek elvégzését.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás keretein belül az alábbi célterületek mentén felsorolt tevékenységekre vehető igénybe támogatás nem termelő beruházásokra:

- Újonnan szántóterületen telepített biodiverzitás védelmi célú évelő kultúrák fenntartása
A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított biodiverzitás védelmi célú évelő kultúrák fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 5 év
- Újonnan telepített talajvédelmi célú gyepek fenntartása
A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított talajvédelmi célú gyepek fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 10 év
- Újonnan telepített természetközeli gyepek fenntartása
A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított természetközeli gyepek fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 10 év
- Újonnan kialakított füves, cserjés sávok fenntartása
A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított füves, cserjés sávok fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 5 év
- Újonnan kialakított vizes élőhely fenntartása
A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított vizes élőhelyek fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 10 év
- Újonnan kialakított partmenti vízvédelmi pufferzóna fenntartása
A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított part menti vízvédelmi pufferzóna fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 5 év
- Újonnan kialakított mezővédő fásor és erdőszáv fenntartása

A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított mezővédő fasorok és fásítások fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 7 év

• Újonnan telepített fás legelők vagy kaszálók fenntartása

A támogatás célja az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében kialakított fás legelők vagy kaszálók fenntartásának biztosítása, a vállalt fenntartási kötelezettségek következtében fellépő többletköltségek és kieső jövedelmek ellentételezése. Kötelezettségvállalási időszak: 7 év

• Degradálódott gyepterületek helyreállítása

A támogatás célja a gyepek művelését akadályozó nagyfokú cserjésedés megszüntetése, valamint az értékes gyep élőhelyek rehabilitációja. Kötelezettségvállalási időszak: 5 év

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A támogatási kérelmek kiválasztása során nem tervezünk pontozásos értékelést bevezetni.

Vonatkozó jogszabályok:

- A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről
- 23/2018. (X. 31.) OGY határozat a 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról

Támogatható kedvezményezettek:

Mezőgazdasági termelő

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Az A-H célterületek esetén a mezőgazdasági termelő a támogatás igénybevételére akkor jogosult, ha az igénylést megelőző évben az adott területen az adott célterülethez illeszkedő agro-ökológiai nem termelő beruházást valósított meg.
- Az I célterület esetében a támogatás igénybevételére olyan támogatható területnek minősülő mezőgazdasági területen jogosult a gazdálkodó, ahol a területileg illetékes nemzeti park igazolása, vagy a MePAR kockázatértékelése alapján a cserjeirtás indokolt és a beavatkozás Natura 2000 terület esetén összeegyeztethető a területre érvényben lévő Natura 2000 fenntartási tervvel (amennyiben a terv elkészült).

Támogatás típusa:

Vissza nem térítendő támogatás területalapú hektáronkénti egység-költség kalkuláció alapján.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

Gazdálkodási Napló vezetése.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

Kód	Ismertetés
GAEC01	Az állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterületnek a mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján nemzeti, regionális, szubregionális, mezőgazdaságiüzem-csoportos vagy mezőgazdasági üzemi szinten, a 2018-as referenciaévhez képest. A referenciaévhez képest

	legfeljebb 5 %-os csökkenés.
GAEC02	A vizes élőhelyek és a tőzegláp védelme
GAEC04	A vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása
GAEC05	A talajromlás és a talajerózió kockázatát csökkentő talajművelés, ideértve a lejtők dőlésszögének figyelembevételét is.
GAEC06	Minimálisan megkövetelt talajborítás a fedetlen talaj elkerülésére a legérzékenyebb időszakokban
GAEC08	<ul style="list-style-type: none"> • Nem termelési célú területek vagy tájképi elemek minimális aránya • A gazdaságok szintjén a szántóterület legalább 4 %-a nem termelési célú terület vagy tájképi elem, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is. • Amennyiben valamely mezőgazdasági termelő vállalja, hogy a 31. cikk (6) bekezdése szerinti továbbfejlesztett agrár-ökológiai programoknak megfelelően a szántóterületének legalább 7 %-át nem termelési célú területeknek vagy tájképi elemeknek szenteli, beleértve a parlagon hagyott földterületeket is, az e GAEC-előírásnak való megfeleléshez szükséges arány nem haladhatja meg a 3 %-ot. • A gazdaságok szintjén legalább 7 % a növényvédő szerek használata nélkül termesztett köztes kultúrákat vagy nitrogénmegkötő növényeket is tartalmazó szántóterületek minimális aránya, amelynek 3 %-a parlagon hagyott földterület vagy nem termelési célú tájképi elem. A tagállamoknak a köztes kultúrák esetében 0,3-as korrekciós együtthatót kell alkalmazniuk. • A tájképi elemek megőrzése • A sövények és a fák kivágásának tilalma a madarak költési és fiókanevelési időszakában • Esetleg az inváziós növényfajok megjelenésének megakadályozását szolgáló intézkedések
GAEC09	Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken
SMR01	Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.): a 11. cikk (3) bekezdésének e) pontja és – a foszfátok diffúz szennyezőforrásainak ellenőrzésére vonatkozó kötelező követelmények tekintetében – h) pontja
SMR02	A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31., 1. o.): 4. és 5. cikk
SMR03	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.): 3. cikk (1) bekezdés, 3. cikk (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdés
SMR04	A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.): a 6. cikk (1) és (2) bekezdése

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Célterület	Támogatás maximális összege (euro/ha/év)				
	1.év	2.év	3.év	4.év	5.év
Biodiverzitás védelmi célú élő kultúrák fenntartása	596	596	596	596	596
Füves, cserjés sávok kialakítása szántón	596	596	596	596	596
Talajvédelmi célú gyepék fenntartása	596	596	596	596	596
Természetközeli gyepék fenntartása	596	596	596	596	596
Mezővédő fasor és fásítás fenntartása	1249	1249	1249	1249	1249
Fás legelők vagy kaszálók fenntartása	337	337	337	337	337
Vizes élőhely fenntartása	447	447	447	447	447
Partmenti vízvédelmi pufferzóna fenntartása	596	596	596	596	596
Degradálódott gyepterületek helyreállítása	1249	1249	596	596	596

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

100% -os támogatási intenzitás

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 28 829 008

Teljes Forráskeret (HUF) - 10 522 587 920

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma - 52 50

5.21 RD23 G06 NAG 72 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések

Beavatkozási kód	RD23_G06_NAG_72
A beavatkozás neve	Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
A beavatkozás típusa	ASD(72) - Bizonyos kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok
Közös kimeneti mutató	O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma
Hozzájárulás az	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

elhatárolási követelményhez	Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.7 Sajátos igényű területeken működő gazdaságoknak nyújtott támogatás növelése: További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO1 a gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Unió-szerte a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából.

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások javításához, valamint az élőhelyek és tájak megőrzéséhez.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
6.1.1	Natura 2000 mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A Natura 2000 hálózat a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához.

A Natura 2000 hálózattal kapcsolatos kifizetések célja, hogy a mezőgazdasági termelők és az egyéb földhasználók számára ellentételezze:

1. a vadon élő madarak védelméről szóló, 2009. november 30-i 2009/147/EK tanácsi irányelv (továbbiakban: Madárvédelmi Irányelv) és
2. a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelv (továbbiakban: Élőhelyvédelmi Irányelv), továbbá
3. a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény

végrehajtásából eredően felmerülő többlet költségeket és elmaradó bevételeket.

Tartalom:

A különböző művelési ágakon végzett földhasznosítások eltérő mértékben járulnak hozzá a Natura 2000 területek élővilágának és az ott előforduló fajok fenntartásához, a biodiverzitás megőrzéséhez, ezért hazánkban a kompenzációs támogatás kifizetésekor a gye-, illetve az erdőterületek megőrzése az elsődleges. A Natura 2000 erdőterületekre vonatkozó kompenzációs kifizetések külön beavatkozásként kerül kidolgozásra.

A Natura hálózat gyeplépcsős területeire a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet (továbbiakban: Natura 2000 földhasználati rendelet) értelmében speciális földhasználati előírások vonatkoznak többek közt az alábbi gyakorlatok vonatkozásában:

- gyeplépcsős terület védelme, a károsodás megelőzése;
- tápanyag-utánpótlás szabályozása;
- a gyeplépcsős terület élővilág védelme;
- inváziós és termőhely-idegen növényfajok terjedésének megelőzése;
- felhagyás elkerülése.

A támogatás a fenti jogszabályi előírások betartásából származó többletköltségek, valamint bevételkiesés alapján kerül meghatározásra azok ellentételezése céljából, melyet a jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők vissza nem térítendő támogatás formájában évenként igényelhetnek.

A beavatkozás folytatása, illetve továbbfejlesztése a 2007-2013-as időszakban kidolgozott és működtetett Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 213. számú intézkedésének, illetve a 2014-2022 között érvényes Vidékfejlesztési Program M 12.1. alintézkedésnek.

A Natura 2000 hálózat kedvező természeti állapotának megőrzése, illetve javítása érdekében fent kívánjuk tartani az előző időszakokban kialakított háromszintű rendszert, mely a megfelelő eredményt hozza mind a götebörgi törekvéseknek megfelelő mezőgazdasági diverzitás megőrzése, mind a Natura 2000 hálózat társadalmi elfogadása tekintetében:

1. szint: A 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet tartalmazza az irányelveknek megfelelő alapkövetelményeket, melyek betartása kötelező minden kijelölt Natura 2000 területen. A szabályozás célja a kijelölt Natura 2000 területek kiterjedésének megőrzése, a más célú hasznosítás visszaszorítása és a hálózat alapvető feltételeinek megőrzése. Ezen követelmények betartásáért kompenzációs kifizetés nem adható.

2.a szint: A mezőgazdasági műveléssel érintett művelési ágak közül a legjelentősebb természeti értéket képviselő gyepterületek természetvédelmi szempontú földhasználati szabályozása, valamint az annak ellentételezését szolgáló kifizetési rendszer működtetése. A szabályozás és a kompenzáció célja a Natura 2000 gyepterületek kedvező természeti állapotának elérése és megőrzése.

2.b szint: Erdő művelési ágban lévő Natura 2000 területek esetében az erdőterv határozatokban lévő korlátozások betartásából eredő jövedelemkiesés és többletköltségek ellentételezésére vehetnek igénybe támogatást az erdőgazdálkodók.

3. szint: Fejlesztési típusú intézkedések - A fajok és élőhelyek védelme érdekében szükséges természetvédelmi kezelési gyakorlatoknak megfelelő, a földhasználók által önkéntes rendszerben elérhető agrár-környezetgazdálkodási és éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések, az erdő-környezetvédelmi program, valamint a természetvédelmi vonatkozású nem termelő beruházások széles körű bevezetése.

Ezen intézkedések célja a természeti állapot javítása, élőhelyfejlesztés és fajmegőrzési előírások ellentételezése.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A kérelmek elbírálása során nem kerül bevezetésre pontozási rendszer, illetve a kérelmeket nem fogják elutasítani forráshiányra történő hivatkozással.

A beavatkozás keretében térségi differenciálás sem kerül alkalmazásra.

Vonatkozó jogszabályok:

NJSZ - A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. § (2), 7. § (1), 8. § (1) 16. § (1),(4), 17. § (1),(3)

A vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról a történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével.

Támogatható kedvezményezettek:

Mezőgazdasági termelő

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Mezőgazdasági termelő, aki az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet alapján kijelölt és a MePAR-ban lehatárolt Natura 2000 gyepterületen gazdálkodik, ideértve az ideiglenes gyepeket és a fás rét, legelőket.

- A támogatással érintett terület legalább 1,0 hektár gye- vagy szántóterület, a legkisebb támogatható tábla méret 0,25 ha.
- A támogatást igénylő gazdálkodók garantáltan megkapják a kompenzációt abban az esetben, ha megfelelnek a jogosultsági feltételeknek.

Támogatható költségek:

A beavatkozás vonatkozásában elszámolható költségnek minősül a Madárvédelmi Irányelv és az Élőhelyvédelmi Irányelv végrehajtásából eredően a felmerülő többlet költségek és elmaradó bevételek ellentételezése, a hektáronként meghatározott kifizetés összegében.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

A támogatást igénylőnek be kell tartania

- a vonatkozó Natura 2000 földhasználati rendeletben megfogalmazott előírásokat;
- a Stratégiai Terv rendelet III. mellékletében foglaltakat;
- a mezőgazdasági terület fenntartására vonatkozóan meghatározott minimumkövetelményeket.

A támogatást igénylő köteles Natura 2000 gyepterület témájú képzésen részt venni.

Gyepterületek esetén a Gazdálkodási Napló kötelező vezetése.

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében történő biodiverzitás hatásmonitorozással kapcsolatos tevékenység tűrése.

A releváns alapelemek azonosítása

Kód	Ismertetés
GAEC01	Az állandó gyepterület fenntartása az állandó gyepterületnek a mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján nemzeti, regionális, szubregionális, mezőgazdaságiüzem-csoporti vagy mezőgazdasági üzemi szinten, a 2018-as referenciaévhez képest. A referenciaévhez képest legfeljebb 5 %-os csökkenés.
GAEC09	Környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületként megjelölt gyepterületek átállításának vagy felszántásának tilalma a Natura 2000 területeken.
SMR03	Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o.): 3. cikk (1) bekezdés, 3. cikk (2) bekezdés b) pont, 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdés
SMR04	A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o.): a 6. cikk (1) és (2) bekezdése

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

A kifizetés évenként, a jogosult terület után hektáronként történik. A túlkompensáció elkerülése érdekében a Natura 2000 gyepterületeken gazdálkodók számára az AKG alintézkedéseken belül csökkentett összeg kerül kifizetésre a nem Natura 2000 gyepeken gazdálkodókhoz képest, mert a Natura gyepterületeken magasabbak az AKG-re vonatkozó alapkövetelmények.

Támogatás maximális összege:

Az egységköltség összege évenként 115 euro/ha.

A kompenzáció mértékének meghatározása során először meghatároztuk a földhasználati előírásokat és azok agronómiai hatásait, majd a jövedelemkiesést/növekedést, illetve költségcsökkenést/növekedést előidéző tényezők hatását értékeltük, végül az előbb említett tényezők hatásait összegezve állapítottuk meg a kompenzáció mértékét.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A támogatás intenzitása 100 %.

További magyarázat:

A túlkompensáció elkerülése érdekében a Natura 2000 gyepterületeken gazdálkodók számára az AKG alintézkedéseken belül csökkentett összeg kerül kifizetésre a nem Natura 2000 gyepeken gazdálkodókhoz képest, mert a Natura gyepterületeken magasabbak az AKG-re vonatkozó alapkövetelmények.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 165 025 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 60 234 125 000

Fajlagos támogatás (EUR/ha) – 115

Fajlagos támogatás (HUF/ha) – 41 975

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma – 1 435 000

5.22 RD24 G07 GAX 70 - Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése

Beavatkozási kód	RD24_G07_GAX_70
A beavatkozás neve	Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.25 A környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya.
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások javításához, valamint az élőhelyek és tájak megőrzéséhez

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma adaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás konkrét céljainak és tartalmának bemutatása, beleértve a konkrét célmeghatározást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jellegű a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Ex situ génmegőrzés támogatása: A védett őshonos, veszélyeztetett mezőgazdasági és a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták hímivarú egyedek (kivéve baromfifélék) az eredeti tartási, takarmányozási feltételektől eltérő módon, ex situ környezetben történő megőrzését támogatja.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- több faj, fajta bevonása a génmegőrzés intézkedésbe;
- kis egyedszámú vonalak, családok fenntartása;
- kis létszámú, ritka, kiemelt genetikai értékű vonalak, családok fenntartása;
- ritka és/vagy értékes öröklődő tulajdonsággal rendelkező egyedek tenyésztése;
- őshonos állatok aránya a tenyészetben;
- szakmai végzettség;
- környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése;
- állatjóléti szempont;
- ökológiai gazdálkodás
- tenyésztői munka minősítése,
- tenyésztőszervezeti tagság hossza,
- speciális párosítások elvégzése,
- a tenyésztésbe vont, a törzskönyv fő részébe sorolt nőivarú egyedek száma alapján meghatározott fenyegetettség szintek szerint kritikus vagy védendő fenyegetettség szintű fajták tenyésztése.

Támogatható kedvezményezettek:

Génmegőrzéssel foglalkozó természetes és jogi személyek.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- a védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták jegyzékét tartalmazó jogszabályban meghatározott állatfajták, továbbá a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának ex-situ környezetben történő megőrzése;
- a fajra vonatkozó jelölési és nyilvántartási, továbbá a tenyészetre vonatkozó nyilvántartási szabályok betartása;
- legalább 1 fajtatiszta és a fajta fenntartásáért felelős tenyésztőszervezetnek az igazolásával rendelkező, törzskönyvezett hímivarú tenyészállat tartása vagy tenyésznövedék tenyésztési célú felnevelése;
- a támogatást igénylőnek a Tenyészet Információs Rendszerben (TIR) a tenyészállat, tenyésznövedék állattartójaként kell szerepelni.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- az adott fajta fenntartásáért felelős tenyésztőszervezet tenyésztési programjában foglaltak betartása a kötelezettségvállalási időszak alatt;
- tenyészetben tartási minimális, és maximális idejének betartása;

- az egyes fajok ENAR, illetve az Országos Állattenyésztési Adatbázisnak megfelelő nyilvántartás szerinti jelölés és nyilvántartás, valamint a TIR nyilvántartás betartása;
- az állattartó köteles az adott fajta fenntartásáért tenyésztőszervezet által kijelölt, törzskönyvi nyilvántartásban szereplő tenyészállat ex situ tartási helyen történő tartására vagy felnevelésére.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- a kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség, tranzakciós költséget tartalmazva.

Támogatás maximális összege:

A támogatás tárgya / Egy adott tenyészállat tenyészetben tartásának minimális és maximális támogatható ideje (nap) 5 év alatt / Támogatás mértéke

- Magyar óriásnyúl tenyészbak felnevelése / 180-540 nap/ 1,5 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Magyartarka szarvasmarha bika központi felnevelése/ 180-210 nap / 15,72 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Magyar szürke szarvasmarha bika és kárpáti borzderes szarvasmarha felnevelése / 180-900 nap / 6 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Magyar házi bivaly bika felnevelése / 180-365 nap / 6 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Magyar tarka szarvasmarha bika elhelyezése várományos bikatelepen vagy mesterséges termékenyítő állomáson / 30-1825 nap / 10,5 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Sertés kan központi felnevelése / 180-300 nap / 1,92 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Kos és kecskebak központi felnevelése / 180-550 nap / 2,6 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Ló és szamár mén felnevelése / 180-1095 nap / 4,4 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap
- Ló és szamár mén tartása mesterséges termékenyítő állomáson, illetve kancafedezettő állomáson / 180-1825 nap / 8,4 eurónak megfelelő forintösszeg/állat/nap.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma - 37 440

5.23 RD25 G08 GAI 70 - Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése

Beavatkozási kód	RD25_G08_GAI_70
A beavatkozás neve	Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás elhatárolási követelményhez	az Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Eredmény mutatók	R.25 A környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szén-dioxid-megkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia használat előmozdítása

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások javításához, valamint az élőhelyek és tájak megőrzéséhez

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma adaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás konkrét céljainak és tartalmának bemutatása, beleértve a konkrét célmeghatározást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

In situ génmegőrzés támogatása: Az alacsony egyedszámmal rendelkező védett őshonos, veszélyeztetett mezőgazdasági és fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták nőivarú, baromfifélék esetén vegyes ivarú állományának a fajták eredeti tartási-, takarmányozási körülményekhez hasonló, in situ feltételek közötti, tenyésztésben történő fenntartását támogatja.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- több faj, fajta bevonása a génmegőrzésbe;
- kis egyedszámú vonalak, családok fenntartása;
- kis létszámú, ritka, kiemelt genetikai értékű vonalak, családok fenntartása;
- ritka és/vagy értékes öröklődő tulajdonsággal rendelkező egyedek tenyésztése;
- őshonos állatok aránya a tenyésztésben;
- szakmai végzettség;
- környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése;
- állatjóléti szempont;
- ökológiai gazdálkodás
- tenyésztői munka minősítése,
- tenyésztőszervezeti tagság hossza,
- speciális párosítások elvégzése
- a tenyésztésbe vont, a törzskönyv fő részébe sorolt nőivarú egyedek száma alapján meghatározott fenyegetettség szintek szerint kritikus vagy védendő fenyegetettség szintű fajták tenyésztése.

Támogatható kedvezményezettek:

Génmegőrzéssel foglalkozó természetes és jogi személyek.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- a védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták jegyzékét tartalmazó jogszabályban meghatározott állatfajták, továbbá a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának megőrzése;

- magyartarka szarvasmarha fajta esetében a 2021. évtől érvényes ivadékvizsgálati szerződés megléte;
- a vonatkozó rendeletek előírásainak, továbbá a fajra vonatkozó jelölési és nyilvántartási, illetve a tenyésztésre vonatkozó nyilvántartási szabályoknak a betartása;
- fajtatizsza, törzskönyvezett, és a fajta fenntartásáért felelős tenyésztőszervezet igazolásával rendelkező nőivarú egyed, illetve baromfifélék esetében vegyes ivarú állomány tartása;
- az adott fajra meghatározott minimum jogosult törzskönyvezett nőivarú állatlétszámnak megfelelő, vagy azt meghaladó egyedszám:
  - szarvasmarhafélék és lófélék esetében fajtánként: 1 egyed,
  - juh, kecske és sertés esetében fajtánként: 10 egyed,
  - baromfifélék esetében fajtánként: 20 egyed
  - nyúl esetén 3 egyed a minimális nőivarú állatlétszám

támogatott egyedek Magyarországon történő tartása.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- az adott fajta fenntartásáért felelős, tenyésztőszervezet tenyésztési programjában foglaltak betartása a kötelezettségvállalási időszak alatt
- az egyes fajok ENAR, illetve az Országos Állattenyésztési Adatbázisnak megfelelő nyilvántartás szerinti jelölés és nyilvántartásvalamint a TIR nyilvántartás betartása; az állattenyésztésről szóló Korm. rendeletben foglaltak szerinti apaállathasználatról való gondoskodás.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség, tranzakciós költséget tartalmazva.

Támogatás maximális összege (eurónak megfelelő forintösszeg/egyed/év):

- Szarvasmarhafélék: Magyar szürke szarvasmarha, kárpáti borzderes szarvasmarha Magyar házi bivaly: 500
- Szarvasmarhafélék Magyartarka szarvasmarha: 700
- Ló: 700
- Szamár: 400
- Sertés: 300
- Juh: 77
- Kecske: 77
- Nyúl: 35
- Tyúk: 35
- Gyöngytyúk: 39
- Kacsa: 53
- Pulyka: 68
- Lúd: 77

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 40 547 945

Teljes Forráskeret (HUF) - 14 800 000 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):
O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma - 198 996

5.24 RD26_G09_GAV_70 - Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése

Beavatkozási kód	RD26_G09_GAV_70
A beavatkozás neve	Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.25 A környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya.
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szén-dioxid-megkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia használat előmozdítása

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások javításához, valamint az élőhelyek és tájak megőrzéséhez

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma adaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás konkrét céljainak és tartalmának bemutatása, beleértve a konkrét célmeghatározást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

In vitro génmegőrzés támogatása: A védett őshonos, veszélyeztetett mezőgazdasági és a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták genetikai anyagának (sperma, petesejt, embrionális sejt, embrió, ivarszervszövet) begyűjtését, mélyhűtve történő tárolásra való előkészítését, laboratóriumi körülmények közötti tárolását mélyhűtési eljárással, továbbá a védett őshonos, veszélyeztetett mezőgazdasági és a fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták egyedeinek genetikai vizsgálatát támogatja.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- több faj, fajta genetikai anyagának génmegőrzése;
- kis egyedszámú vonalak, családok genetikai anyagának fenntartása;
- kis létszámú, ritka, kiemelt genetikai értékű vonalak, családok genetikai anyagának fenntartása;
- ritka és/vagy értékes öröklődő tulajdonsággal rendelkező egyedek genetikai anyagának fenntartása;

- a tenyésztésbe vont, a törzskönyv fő részébe sorolt nőivarú egyedek száma alapján meghatározott fenyegetettségi szintek szerint kritikus vagy védendő fenyegetettségi szintű fajták genetikai anyagának fenntartása;
- szakmai végzettség.

Támogatható kedvezményezettek:

Génmegőrzéssel foglalkozó természetes és jogi személyek.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- tenyésztési hatósággal megkötött szerződés;
- megfelelő szakmai, humán és technikai háttér;
- amennyiben a támogatás igénylője nem az elismert tenyésztő szervezet, abban az esetben az elismert tenyésztőszervezet igazolása arról, hogy a tárolni kívánt sperma, petesejt, embrionális sejt, embrió, ivarszervszövet mennyisége és genetikai minősége illeszkedik a tenyésztőszervezet által kialakított megőrzési programhoz.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- a támogatást igénylő köteles a kötelezettségvállalási időszak alatt évente átlagosan legalább 50 genetikai mintát begyűjteni, mélyhűtve történő tárolásra előkészíteni, minősíteni és laboratóriumi körülmények közötti, mélyhűtéses eljárással megőrizni;
- embrió-előállítás csak szarvasmarha faj esetén támogatható. A kötelezettségvállalási időszak alatt egy donoranyától legfeljebb 20 embrió begyűjtése, mélyhűtésre történő előkészítése és mélyhűtve történő megőrzése támogatható;
- adatszolgáltatás biztosítása az Országos Állattenyésztési Adatbázisba;
- a tenyésztőszervezet által meghatározott egyedekre, vagy vonalakra vonatkozóan a szükséges genetikai vizsgálatok elvégzése;
- embrionális sejt megőrzésre és az ivarszerv szövet megőrzésre esetében: A támogatást igénylő köteles az embrionális sejt vagy ivarszerv szövetet, mélyhűtve történő tárolásra előkészíteni, minősíteni és laboratóriumi körülmények közötti, mélyhűtéses eljárással megőrizni.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség, tranzakciós költséget tartalmazva.

Támogatás maximális összege (euró/egység):

- Szarvasmarha genetikai anyagának mélyhűtve történő megőrzése: 45 euró/műszalma
- Szarvasmarha embrió mélyhűtve történő megőrzése: 900 euró/embrió
- Sertés genetikai anyagának mélyhűtve történő megőrzése: 3 euró/műszalma
- Juh és kecske genetikai anyagának mélyhűtve történő megőrzése: 16 euró/műszalma
- Lófélék genetikai anyagának mélyhűtve történő megőrzése: 54 euró/műszalma
- Baromfifélék genetikai anyagának mélyhűtve történő megőrzése: 10 euró/ampulla vagy műszalma
- Nyúl genetikai anyagának mélyhűtve történő megőrzése 15 euró/ampulla vagy műszalma
- Genetikai vizsgálat: 45 euró/állat
- Genetikai anyag: ivarsejtek, embriók, ivarszerv szövet, és embrionális sejt

- Embrionális sejt megőrzése: 40 euró/minta
- Ivarszerv szövet megőrzése: 25 euró/minta.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma - 74 000

5.25 RD27_G10_GPX_70 - Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése

Beavatkozási kód	RD27_G10_GPX_70
A beavatkozás neve	Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES visszatérítési rendszer: Igen LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.27 Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szénmegkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia előmozdításával.

SO6 Hozzájárul a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások javításához, valamint az élőhelyek és tájak megőrzéséhez.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.7.1	Klímaellenálló és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma adaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

- Ritka és veszélyeztetett növényfajok és fajták növényi genetikai erőforrásainak és mikroorganizmusok ex situ védelme:
- A mezőgazdasági- és élelmezési célú növényfajok tájfajtái, házikerti fajtái, természetből kiszorult fajtái, illetve az egyéb haszonnövények ökotípusai, továbbá ezek vad- és rokonfajai, valamint a mikroorganizmusok védelmét és fenntartását támogatja.

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- a megőrzött tételek mennyisége;
- szakmai végzettség;
- a gyűjtemény mezőgazdasági, kultúrtörténeti és genetikai értéke,
- a kérelmező szakmai és technikai felkészültsége

Támogatható kedvezményezettek:

Génmegőrzéssel foglalkozó természetes és jogi személyek

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- a gyűjtemény rendelkezik Nemzeti Génbank nyilvántartási számmal és az abban megőrzött tételek a Nemzeti Génbank Adatbázisban nyilvántartásba vételre kerültek;
- Növényi Génbank Tanács által kibocsájtott szakmai vélemény megléte.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:**Növényfajták/fajok esetében:**

- a meghatározott fajok begyűjtése, jellemzése, hasznosításának elősegítése;
- a gyűjtött tételek felszaporítása és fenntartása, valamint a maggal szaporított fajok genetikai erőforrásainak ex situ megőrzése és leírása, a vegetatív úton szaporított fajok genetikai erőforrásainak ültetvényekben és in vitro módszerekkel történő megőrzése és leírása;
- a tételek Nemzetközi Génbank Szabványinak megfelelő megőrzése.
- Meglévő biológiai alapok megőrzése

Mikroorganizmusok esetében:

- Az izolált/begyűjtött, kereskedelmi forgalomba nem kerülő mikroorganizmusok megőrzése és hosszú idejű fenntartása korszerű mélyfagyasztással (krioprezerválás), vagy fagyasztva szárítással (liofilizálás).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség, tranzakciós költséget tartalmazva.

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

A támogatás 100%-os intenzitású

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek:

A Vidékfejlesztési Program 2014-2020 folyamatban lévő kötelezettségvállalással érintett tevékenységei

Támogatások mértéke növényfajták/fajok, valamint mikroorganizmusok esetében:

Tételcsoport	Támogatási összeg eurónak megfelelő forintösszeg/tétel/év (euró)	
Maggal szaporított egyévesek	öntermékenyülők	41
	szélporozta idegentermékenyülő	48
	rovarporozta idegentermékenyülő	59

Maggal szaporított évelők	tenyészkerti fenntartás	55
	magtárolással fenntartva	41
Vegetatív szaporítású lágyszárú növények		63
Évelő fásszárú növények fenntartása ültetvényben	fák cserjék	70
Merisztéma kultúrákban való fenntartás		37
Mikroorganizmusok	Krioprezerválás	42
	Liofilizálás	40

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 6 575 342

Teljes Forráskeret (HUF) - 2 400 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma - 510 000

5.26 RD28 G11 GPI 70 - Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése

Beavatkozási kód	RD28_G11_GPI_70
A beavatkozás neve	Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen ES visszatérítési rendszer: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.12 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, többek között az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a szénmegkötés fokozásával, valamint a fenntartható energia előmozdításával.

SO6 Hozzájárul a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások javításához, valamint az élőhelyek és tájak megőrzéséhez.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klímaadaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kitűzött célok és elvárt hatások:

- Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése;
- A mezőgazdasági- és élelmezési célú növényfajok sokféleségének a használatban való (on farm) megőrzését, a tájfajták, házikerti fajták és természetből kiszorult fajták megfelelő méretű állományainak természetét, illetve a haszonnövények ökotípusainak és vad rokon fajainak természetes élőhelyen (in situ) fellelhető állományainak megőrzését, mindezek szaporítóanyagának előállítását és felhasználását támogatja.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Növényi Génbank Tanács szakmai véleménye;
- a megpályázott fajták/természetes flóra esetén fajok mezőgazdasági, kultúrtörténeti és genetikai értéke;
- szakmai végzettség;
- a vad rokon fajok, ökotípusok esetében a területileg illetékes Nemzeti Park Igazgatóság szakmai véleménye;
- környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése, terület védettsége, Nemzeti park, Natura 2000;
- ökológiai gazdálkodás folytatása előnyt jelent a kiválasztásnál

Támogatható kedvezményezettek:

Génmegőrzéssel foglalkozó természetes és jogi személyek.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- termesztett növények esetén az adott fajta (tájfajta, házikerti fajta, természetből kiszorult fajta) rövid leírása (egyszerűsített deskriptorok alapján), valamint a fajta származásának ismertetése, a pályázó által való fenntartásának/termesztésének időtartama
- vad rokon fajok, ökotípusok esetén az állomány szerepel az adott országos jelentőségű védett, ill. Natura 2000 területre vonatkozó dokumentumban, ill. adatbázisban;
- a természetes flóra elemeinek begyűjtése esetén gyűjtési engedély megléte
- Növényi Génbank Tanács által kibocsájtott szakmai vélemény megléte.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

Termesztett fajok esetén

- A (regisztrált) megőrzendő (pl.: tájfajták/házikerti) fajták, genetikai eróziót megakadályozandó, minimális méretű állományának természetben tartása, hasznosításuk elősegítése;
- Szántóföldi növények termesztése esetén a minimális parcellanagyság 0,25 ha fajtánként (tájfajta, házikerti fajta, természetből kiszorult fajta)
- Zöldségfélék termesztése esetén a minimális területnagyság 50 m² fajtánként
- Gyümölcsök termesztése esetén min. 2 egyed fajtánként
- Szőlő és bogyós gyümölcsök termesztése esetén min. 5 egyed fajtánként
- Lágyszárú évelők termesztése esetén min. 15 m² fajtánként

Vad rokon fajok, ökotípusok, vad flóra élőhely fenntartása esetén:

- A vad rokon fajok, ökotípusok természetes állományainak eredeti élőhelyükön való folyamatos megőrzése
- Természetes vad flóra élőhely fenntartása esetén min. 0,25 ha
- Természetes flóra elemeinek termesztése esetén a minimális területnagyság fajtól függően 100 – 1000 m²

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltés

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

- Szántóföldi növénytermesztés esetén 350 euro/ha
- Zöldségfajok esetén 30 euro/fajta/50 m²
- Évelő lágyszárú fajok esetén 30 euro/fajta/15 m²
- Ültetvények (szőlő és gyümölcs) esetén 1000 Euro/ha
- Natura 2000 területen kívüli gyepek 500 Euro/ha
- Természetes flóra elemeinek szaporítóanyagának előállítása (termesztése) 500 euró/faj
- Természetes flóra lágyszárú elemeinek szaporítóanyagának begyűjtése 500 euró/faj

Számítási mód:

- Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma - 193 702

5.27 RD29 G12 AWC 70 - Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban

Beavatkozási kód	RD29_G12_AWC_70
A beavatkozás neve	Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.44 Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett számosállategységek (száe) aránya.
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszáinak javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
-----	------------	--------------------	-------------

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

9.1.1	Állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése	1	Igen
9.1.2	Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése	1	Igen
9.1.3	Állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	1	Részben
9.2.2	Okszerű antibiotikum-felhasználás az állattartásban	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza meg azáltal, hogy támogatást biztosít az állatok javát szolgáló szigorú állatjóléti, higiéniai és takarmányozási körülmények, feltételek megvalósításához.

A mezőgazdasági haszonállatok tartása az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott. Ezek a tenyésztés-, tartás- és takarmányozás-technológiai változások éreztetik módosító hatásukat az állatok egészségi állapotában és fitness tulajdonságaikban. Továbbá a fogyasztók részéről az egészséges ételeken túl a fenntarthatóság és az állatok jóléte is előtérbe került, azonban ezek többletköltségét nehéz a kész termékekben realizálni. Ezért célszerű azon állattartókat támogatni, akik vállalják, hogy az állatoknak szigorúbb higiéniai-, takarmányozási- és tartási körülményeket biztosítanak.

A támogatási körbe vont megelőző egészségügyi intézkedések, kezelések az állatállományok általános egészségi és higiéniai állapotának javulásához vezetnek. Ez csökkenti a megbetegedések számát, ezáltal a gyógykezelések, köztük az antimikrobiális szerek, antibiotikumok adásának szükségességét. Ezáltal mérséklődik az antimikrobiális rezisztencia kialakulásának, terjedésének kockázata is.

A tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatást a fentiek miatt is folytatta Magyarország, majd azt 2019-től a kiskérődző ágazatra is kiterjesztette, segítve a tejtermelés átalakulását, az akut tőkehiány kezelését. A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza azáltal, hogy támogatást nyújt az állatok javát szolgáló szigorú higiéniai és takarmányozási előírásokat teljesítéséhez a gazdálkodóknak.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- A mezőgazdasági termelő szakképzettsége
- Ökológiai gazdálkodás folytatása
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvétel (Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság, terméktanácsai vagy tenyésztői szervezeti tagság, szakmaközi szervezetben való részvétel, minőségrendszerekben való részvétel)
- A kérelmező rendelkezik állatjóléti felelőssel a tenyészetében, illetve annak igazolása.

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek - különösen szociális szövetkezetek)
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok).

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- A támogatást igénylő a Tenyésztés Információs Rendszerben nyilvántartott tenyészetében támogatható állatot tart.
- A támogatást igénylő hatósági igazolással rendelkezik arról, hogy a tartási helyek maradéktalanul megfelelnek a hatályban lévő állatjóléti előírásoknak.

- Fajra vonatkozó jelölési és nyilvántartási, továbbá a tenyészetre vonatkozó nyilvántartási szabályok betartása.
- Tagja államilag elismert szakmaközi szervezetnek.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- Technológiába épített körömápolás
Ennek az előírásnak a keretében a támogatást igénylőknek a támogatott tenyészetekben évente legalább 2 alkalommal a támogatásba bevont valamennyi állaton körömápolást kell végezniük.
- Endoparazita (belső élősködők) fertőzöttség ellenőrzése
Évente legalább 2 alkalommal, a vizsgáló laboratórium által megadott eljárás szerint bélsár mintát kell gyűjteni és a mintákat el kell küldeni a laboratórium részére. A kiskérődzőket a bélsár vizsgálat eredménye alapján – amennyiben szükséges - kell a kezelő állatorvos utasítása szerinti szerrel és dózisban kezelni.
- Ektoparaziták (külső élősködők) valamint legyek, szúnyogok, nyüvek elleni védekezés
Ennek keretében a támogatást igénylőknek ki kell dolgozniuk egy, a legyek és a szúnyogok tömeges elszaporodását megelőző programot, és a programban foglalt előírásokat a légy és szúnyog invázióknak leginkább kitett hónapokban folyamatosan végrehajtani. Az állatok nyírását követő 2 hónapon belül külső paraziták ellen kezelni kell az állományt
- Ásványi anyag kiegészítés alkalmazása
A támogatást igénylő köteles a takarmányozás során a szelén nyalósóhoz való korlátlan és folyamatos hozzáférést biztosítani, és erről nyilvántartást vezetni.

Támogatható költségek:

- csökkenő állatállomány miatt kieső árbevétel;
- többlet munkaerő költsége;
- a többlet munkavégzés és adminisztráció, megelőző beavatkozásokhoz szükséges anyagok költsége;
- az ásványi anyagokhoz való korlátlan és folyamatos hozzájutás többletköltsége
- ásványianyag ellátottság javításának költsége
- preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség, többlet eszköz, és anyag és munkaerő költsége
- fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzésének, előrejelzésének többlet anyag, eszköz és munkaerő költsége.

A releváns alapelemek azonosítása

Kód	Ismertetés
SMR11	A Tanács 98/58/EK irányelve (1998. július 20.) a tenyésztési célból tartott állatok védelméről: 4. cikk

Vonatkozó jogszabályok:

- 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről;
- A Tanács 1998. július 20-i 98/58/EK irányelve a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről;
- Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról;
- 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól;
- 182/2009. (XII. 30.) FVM rendelet a juh és kecskefélék egyedeinek Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről.
- 18/2011. (III. 9.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás részletes feltételeiről
- 2019. évi LVI. törvény az állattenyésztés szabályozásához szükséges törvényi szintű rendelkezésekről
- 41/1997. (v. 28.) FM rendelet az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltés

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Kötelezettségvállalás	A támogatás maximális mértéke eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év
Technológiába épített körömápolás.	40,44
Endoparazita (belső élősködők) fertőzöttség ellenőrzése	52,72
Ektoparaziták (külső élősködők) valamint legyek, szúnyogok, nyüvek elleni védekezés – prevenció program szerint	75,42
Ásványi anyag kiegészítés alkalmazása	39,60

A tranzakciós költségek megtérítésének maximális mértéke 7 eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év átalányköltés.

Az egységösszegek maximumok, és túligénylés esetén visszaosztásra kerül sor.

Számítási mód:

Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

Forrásallokáció és kimenet (2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 21 369 863

Teljes Forráskeret (HUF) - 7 800 000 001

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027): O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma – 136 365

5.28 RD30 G13 AWC 70 - Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban

Beavatkozási kód	RD30_G12_AWC_70
A beavatkozás neve	Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.44 Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett állategységek (ÁE) aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszáának javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos

társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
9.1.1	Állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése	1	Igen
9.1.2	Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése	1	Igen
9.1.3	Állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	1	Részben
9.2.2	Okszerű antibiotikum-felhasználás az állattartásban	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza meg azáltal, hogy támogatást biztosít az állatok javát szolgáló szigorú állatjóléti, higiéniai és takarmányozási körülmények, feltételek megvalósításához.

A mezőgazdasági haszonállatok tartása az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott. Ezek a tenyésztés-, tartás- és takarmányozás-technológiai változások éreztetik módosító hatásukat az állatok egészségi állapotában és fitness tulajdonságaikban. Továbbá a fogyasztók részéről az egészséges ételeken túl a fenntarthatóság és az állatok jóléte is előtérbe került, azonban ezek többletköltségét nehéz a kész termékekben realizálni. Ezért célszerű azon állattartókat támogatni, akik vállalják, hogy az állatoknak szigorúbb higiéniai-, takarmányozási- és tartási körülményeket biztosítanak.

A támogatási körbe vont megelőző egészségügyi intézkedések, kezelések az állatállományok általános egészségi és higiéniai állapotának javulásához vezetnek. Ez csökkenti a megbetegedések számát, ezáltal a gyógykezelések, köztük az antimikrobiális szerek, antibiotikumok adásának szükségességét. Ezáltal mérséklődik az antimikrobiális rezisztencia kialakulásának, terjedésének kockázata is.

A tej szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatást a fentiek miatt is folytatta Magyarország, majd azt 2019-től a kiskérődző ágazatra is kiterjesztette, segítve a tejtermelés átalakulását, az akut tőkehiány kezelését. A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza azáltal, hogy támogatást nyújt az állatok javát szolgáló szigorú higiéniai és takarmányozási előírásokat teljesítéséhez a gazdálkodóknak.

A célterület: Tejelő szarvasmarha állatjólét

B célterület: Húsmarha állatjólét

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- A mezőgazdasági termelő szakképzettsége
- Ökológiai gazdálkodás folytatása

Állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvétel (Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság, terméktanácsi vagy tenyésztő szervezeti tagság, szakmaközi szervezetben való részvétel, minőségrendszerekben való részvétel)

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek (különösen szociális szövetkezetek))
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- A támogatást igénylő a Tenyészet Információs Rendszerben nyilvántartott tenyészetében támogatható állatot tart.
- A támogatást igénylő hatósági igazolással rendelkezik arról, hogy a tartási helyek maradéktalanul megfelelnek a hatályban lévő állatjóléti előírásoknak.
- Fajra vonatkozó jelölési és nyilvántartási, továbbá a tenyészetre vonatkozó nyilvántartási szabályok betartása.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

A célterület (tejelő szarvasmarha állatjólét) esetében:

- Állatsűrűsége vonatkozó kötelezettség –a tartási helyen négyzetméterenként legfeljebb 0,24 ÁE tartható
- Gondozói felügyeletre vonatkozó kötelezettség –a tejtermelő szarvasmarhák naponta legalább két alkalommal történő ellenőrzésével
- Preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség - fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelzése - csülökápolás biztosításával
- Fejési technológiára vonatkozó kötelezettség – a fejési szabályzat tartalmának megismertetésével
- Takarmányozásra vonatkozó kötelezettség – takarmány és ivóvíz higiéniai feltételeinek biztosítása, és rendszeres ellenőrzése, megfelelő ásványi anyag ellátottság biztosítása

B célterület (húsmarha állatjólét) esetében:

- Szaporodásbiológiai vizsgálatok elvégzése;
- Preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség - fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelzése;
- Endoparazita (belső élősködők) fertőzöttség ellenőrzése, Ektoparaziták (külső élősködők) valamint legyek, szúnyogok, nyüvek elleni védekezés – prevenció program szerint;
- Takarmányozásra vonatkozó kötelezettség – takarmány és ivóvíz higiéniai feltételeinek biztosítása, és rendszeres ellenőrzése, megfelelő ásványi anyag ellátottság biztosítása.

Támogatható költségek:

- csökkenő állatállomány miatt kieső árbevétel;
- többlet munkaerő költsége;
- a többlet munkavégzés és adminisztráció, megelőző beavatkozásokhoz szükséges anyagok költsége;
- az ásványi anyagokhoz való korlátlan és folyamatos hozzájutás többletköltsége
- ásványianyag ellátottság javításának költsége
- preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség, többlet eszköz, és anyag és munkaerő költsége
- fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzésének, előrejelzésének többlet anyag, eszköz és munkaerő költsége

A releváns alapelemek azonosítása

Kód	Ismertetés
SMR09	A Tanács 2008/119/EK irányelve (2008. december 18.) a borjak védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról (HL L 10., 2009.1.15., 7. o.): 3. és 4. cikk
SMR11	A Tanács 98/58/EK irányelve (1998. július 20.) a tenyésztési célból tartott állatok védelméről: 4. cikk

Vonatkozó jogszabályok

- 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól;
- 99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet a szarvasmarha-fajok egyedeinek jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről;

- 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről;
- 18/2011. (III. 9.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás részletes feltételeiről
- .A Tanács 1998. július 20-i 98/58/EK irányelve a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről
- Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

A célterület (szarvasmarha tej állatjólét) esetében:

Kötelezettségvállalás	A támogatás maximális mértéke eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év
Állatsűrűsége vonatkozó kötelezettség: tehenek esetében	156
üszők és borjak esetében	94
Gondozói felügyeletre vonatkozó kötelezettség	8
Preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség és fejési technológiára vonatkozó kötelezettség	11
Takarmányozásra vonatkozó kötelezettség	21

Tranzakciós költségek megtérítésének maximális mértéke 3 eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év átalányköltség (lump sum).

B célterület (húsmarha állatjólét) esetében:

Kötelezettségvállalás	A támogatás maximális mértéke eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év
Szaporodásbiológiai vizsgálatok	55
Endoparazita (belső élősködők) fertőzöttség ellenőrzése	53
Ektoparaziták (külső élősködők) valamint legyek, szúnyogok, nyüvek elleni védekezés – preventációs program szerint	76
Ásványi anyag kiegészítés alkalmazása	50

A tranzakciós költségek megtérítésének maximális mértéke 3 eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év átalányköltség (lump sum).

Az egységösszegek maximumok, és túligénylés esetén visszaosztásra kerül sor.

Számítási mód:

Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

Forrásallokáció és kimenet (2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 95 342 466

Teljes Forráskeret (HUF) - 34 800 000 001

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027): O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma – 2 021 322

5.29 **RD31 G14 AWC 70 - Állatjóléti támogatások a sertés ágazatban**

Beavatkozási kód	RD31_G12_AWC_70
A beavatkozás neve	Állatjóléti támogatások a sertés ágazatban
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.44 Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett állategységek (ÁE) aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
9.1.1	Állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése	1	Igen
9.1.2	Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése	1	Igen
9.1.3	Állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	1	Részben
9.2.2	Okszerű antibiotikum-felhasználás az állattartásban	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza meg azáltal, hogy támogatást biztosít az állatok javát szolgáló szigorú állatjóléti, higiéniai és takarmányozási körülmények, feltételek megvalósításához.

Általánosságban elmondható, hogy a hazai állattartó telepek hatékonysága sokszor elmarad a legfontosabb versenytársakétól. A természetes mutatókban tapasztalható versenyhátrány elsősorban technológiai hiányosságokra vezethető vissza. Annak ellenére, hogy az állattartás költségeit legnagyobb arányban a takarmányárak befolyásolják, a tartástechnológia fejlesztésén, korszerűsítésén keresztül csökkenthetők a termelési költségek, így javítható az ágazat eredményessége. Az állatjóléti intézkedések ösztönző elemnek tekinthetők az állattenyésztési ágazat hatékonyságának növelésére.

A mezőgazdasági haszonállatok tartása az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott. Ezek a tenyésztés-, tartás- és takarmányozás-technológiai változások éreztetik módosító hatásukat az állatok

egészségi állapotában és fitness tulajdonságaikban. Továbbá a fogyasztók részéről az egészséges ételeken túl a fenntarthatóság és az állatok jóléte is előtérbe került, azonban ezek többletköltségét nehéz a kész termékekben realizálni. Ezért célszerű azon állattartókat támogatni, akik vállalják, hogy az állatoknak szigorúbb higiéniai-, takarmányozási- és tartási körülményeket biztosítanak. Ez csökkenti a megbetegedések számát, ezáltal a gyógykezelések, köztük az antimikrobiális szerek, antibiotikumok adásának szükségességét. Ezáltal mérséklődik az antimikrobiális rezisztencia kialakulásának, terjedésének kockázata is. A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza azáltal, hogy támogatást nyújt az állatok javát szolgáló szigorú higiéniai és takarmányozási előírásokat teljesítéséhez a gazdálkodóknak.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- A mezőgazdasági termelő szakképzettsége
- Ökológiai gazdálkodás folytatása
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvétel (Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság, termék tanácsai vagy tenyésztői szervezeti tagság, szakmaközi szervezetben való részvétel, minőségrendszerekben való részvétel)

Vonatkozó jogszabályok

- 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről;
- A Tanács 1998. július 20-i 98/58/EK irányelve a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről;
- Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról;
- 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól;
- 83/2015. (XII. 16.) FM rendelet a sertések jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről
- 3/2014. (I. 16.) VM rendelet a sertésállományoknak a sertés reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítéséről
- 2019. évi LVI. törvény az állattenyésztés szabályozásához szükséges törvényi szintű rendelkezésekről
- Council Directive 2008/120/EC laying down minimum standards for the protection of pigs
- Council Regulation (EC) 1/2005 on the protection of animals during transport and related operations and amending Directives 64/432/EEC and 93/119/EC and Regulation (EC) No 1255/97
- Az Európai Parlament és Tanács 1307/2013/EU rendelete (2013. december 17.) a közös agrárpolitika keretében tartott támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek (különösen szociális szövetkezetek))
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- A támogatást igénylő a Tenyésztés Információs Rendszerben nyilvántartott tenyészetében támogatható állatot tart.
- A támogatást igénylő hatósági igazolással rendelkezik arról, hogy a tartási helyek maradéktalanul megfelelnek a hatályban lévő állatjóléti előírásoknak.

- Fajra vonatkozó jelölési és nyilvántartási, továbbá a tenyésztésre vonatkozó nyilvántartási szabályok betartása.

Támogatható költségek:

- csökkenő állatállomány miatt kieső árbevétel;
- többlet munkaerő költsége;
- a többlet munkavégzés és adminisztráció, megelőző beavatkozásokhoz szükséges anyagok költsége;
- az ásványi anyagokhoz való korlátlan és folyamatos hozzájutás többletköltsége
- ásványianyag ellátottság javításának költsége
- preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség, többlet eszköz, és anyag és munkaerő költsége
- fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzésének, előrejelzésének többlet anyag, eszköz és munkaerő költsége

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- Állatsűrűsége vonatkozó kötelezettség betartása az alkalmazott technológiai sajátosságok figyelembevételével
- Gondozói felügyeletre vonatkozó kötelezettség –a sertés állomány naponta legalább két alkalommal történő ellenőrzésével
- Preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség - fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelzése.
- Takarmányozásra vonatkozó kötelezettség – takarmány és ivóvíz higiéniai feltételeinek biztosítása, és rendszeres ellenőrzése, megfelelő ásványi anyag ellátottság biztosítása

A releváns alapelemek azonosítása

Kód	Ismertetés
SMR10	A Tanács 2008/120/EK irányelve (2008. december 18.) a sertések védelmére vonatkozó minimumkövetelmények megállapításáról
SMR11	A Tanács 98/58/EK irányelve (1998. július 20.) a tenyésztési célból tartott állatok védelméről: 4. cikk

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Kötelezettségvállalás	A támogatás maximális mértéke eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év
Állatsűrűsége vonatkozó kötelezettség	52
Gondozói felügyeletre vonatkozó kötelezettség	7
Preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség	8
Takarmányozásra vonatkozó kötelezettség	7

A tranzakciós költségek megtérítésének maximális mértéke 3 eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év átalányköltség (lump sum).

Az egységösszegek maximumok, és túligénylés esetén visszaosztásra kerül sor.

Számítási mód:

Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

Forrásallokáció és kimenet (2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 86 712 329

Teljes Forráskeret (HUF) - 31 650 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027): O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma – 6 588 000

5.30 RD32 G15 AWC 70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban

Beavatkozási kód	RD32_G12_AWC_70
A beavatkozás neve	Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.44 Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett számosállategységek (száe) aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
9.1.1	Állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése	1	Igen
9.1.2	Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése	1	Igen
9.1.3	Állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	1	Részben
9.2.2	Okszerű antibiotikum-felhasználás az állattartásban	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei**Kitűzött célok és elvárt hatások:**

A beavatkozás az állattartás fejlesztését célozza azáltal, hogy támogatást nyújt az állatok javát szolgáló szigorú állatjóléti, higiéniai és takarmányozási előírások teljesítéséhez a gazdálkodóknak.

A mezőgazdasági haszonállatok tartása az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott. Ezek a tenyésztés-, tartás- és takarmányozás-technológiai változások éreztetik módosító hatásukat az állatok

egészségi állapotában és fitness tulajdonságaikban. Továbbá a fogyasztók részéről az egészséges ételeken túl a fenntarthatóság és az állatok jóléte is előtérbe került, azonban ezek többletköltségét nehéz a kész termékekben realizálni. Ezért célszerű azon állattartókat támogatni, akik vállalják, hogy az állatoknak szigorúbb higiéniai-, takarmányozási- és tartási körülményeket biztosítanak.

A támogatási körbe vont megelőző egészségügyi intézkedések, kezelések az állatállományok általános egészségi és higiéniai állapotának javulásához vezetnek. Ez csökkenti a megbetegedések számát, ezáltal a gyógykezelések, köztük az antimikrobiális szerek, antibiotikumok adásának szükségességét. Ezáltal mérséklődik az antimikrobiális rezisztencia kialakulásának, terjedésének kockázata is.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- A mezőgazdasági termelő szakképzettsége
- Ökológiai gazdálkodás folytatása
- Állami elismeréssel rendelkező együttműködésben való részvétel (Termelői csoport, vagy termelői szervezeti tagság, termék tanácsai vagy tenyésztői szervezeti tagság, szakmaközi szervezetben való részvétel, minőségrendszerekben való részvétel)

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők:

- Természetes személyek
- Jogi személyiségű vállalkozások (gazdasági társaságok+szövetkezetek (különösen szociális szövetkezetek)
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- A támogatást igénylő a Tenyésztés Információs Rendszerben nyilvántartott tenyésztésben támogatható állatot tart.
- A támogatást igénylő hatósági igazolással rendelkezik arról, hogy a tartási helyek maradéktalanul megfelelnek a hatályban lévő állatjóléti előírásoknak.
- Fajra vonatkozó jelölési és nyilvántartási, továbbá a tenyésztésre vonatkozó nyilvántartási szabályok betartása.

Támogatható költségek:

- csökkenő állatállomány miatt kieső árbevétel;
- többlet munkaerő költsége;
- a többlet munkavégzés és adminisztráció, megelőző beavatkozásokhoz szükséges anyagok költsége;
- preventív beavatkozásokra vonatkozó kötelezettség, többlet eszköz, és anyag és munkaerő költsége
- fajspecifikus állategészségügyi problémák megelőzésének, előrejelzésének többlet anyag, eszköz és munkaerő költsége
- szükséges vizsgálatok elvégzésének többletköltsége

Kötelezettségvállalások és más előírások:

- Mechanikai sérülés megelőzése a jogszabályi előírásokon túlmutató fajspecifikus követelmények biztosításával (pl.: etető, itató, ülőrúd, mikroklíma, bálázott alom behelyezése, istállókban megfelelő fényerő biztosítása, kifutó felület biztosítás, stb.).
- Takarmányozáshoz ivóvíz-minőségű víz biztosítása.
- Állatsűrűségre vonatkozó kötelezettség betartása érdekében a kedvezményezett köteles a támogatásba bevont állományok esetében - az alkalmazott technológiai sajátosságok figyelembevételével - az előírtnál 10%-kal nagyobb férőhelyet biztosítani.
- Baromfiállományok alacsony toxintartalmú összetett takarmányokkal történő takarmányozása

A releváns alapelemek azonosítása

Kód	Ismertetés
SMR11	A Tanács 1998. július 20-i 98/58/EK irányelve a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről: 4. cikk

Vonatkozó jogszabályok:

- 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól;
- 120/2007. (X. 18.) FVM rendelete Baromfi Információs Rendszer létrehozásáról és működtetésének rendjéről
- 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről;
- 18/2011. (III. 9.) VM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a tejágazat szerkezetátalakítását kísérő állatjóléti támogatás részletes feltételeiről.
- A Tanács 1998. július 20-i 98/58/EK irányelve a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről
- Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Kötelezettségvállalás	A támogatás maximális mértéke eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év
Mechanikai sérülés megelőzése	
a) növendék csirke (vágócsirke)	12,98
b) szabadtartásos csirke és gyöngyös	15,66
c) házi tyúk	3,45
d) peccsenyeliba	89,89
e) növendék liba	147,73
f) fiatal liba	102,19
g) peccsenyekacsa	46,22
i) növendék kacsa	112,96
j) növendék pulyka	26,91
Takarmányozáshoz ivóvíz-minőségű víz biztosítása	
a) növendék csirke	7,05
b) szabadtartásos csirke és gyöngyös	3,75
c) házi tyúk	5,08
d) peccsenyeliba	8,84
e) növendék liba	14,90
f) fiatal liba	7,13
g) peccsenyekacsa	1,71
i) növendék kacsa	6,39
j) növendék pulyka	16,81
Állatsűrűség	
a) húscsirke	28,72

b) pulyka (előnevelés)	18,40
c) pulyka (hizlalás)	47,80
d) hízott kacsa	161,36
e) pecsenyekacsa	30,56
f) tojótyúk - jérce	13,58
g) tojótyúk - tojástermelő	33,79
Alacsony toxintartalmú összetett takarmányokkal történő takarmányozás	
a)tyúk	39,13
b)pulyka	24,73
c)kacsa	32,80
d)liba	30,82

A tranzakciós költségek megtérítésének maximális mértéke 3 eurónak megfelelő forintösszeg/ÁE/év átalányköltség.

Az egységösszegek maximumok, és túligénylés esetén visszaosztásra kerül sor.

Számítási mód:

Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

További magyarázat:

A háttérszámítások frissítése még zajlik, így a bennünk foglalt számok kisebb mértékben módosulhatnak.

Forrásallokáció és kimenet (2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 103 726 027

Teljes Forráskeret (HUF) - 37 860 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027): O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma – 4 590 000

5.31 RD33 G16 ANB 70 - Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban

Beavatkozási kód	RD33_G15_ANB_70
A beavatkozás neve	Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.44 Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett számosállategységek (száe) aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszáinak javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
-----	------------	--------------------	-------------

9.1.1	Állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése	1	Igen
9.1.2	Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése	1	Igen
9.1.3	Állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	1	Részben
9.2.2	Okszerű antibiotikum-felhasználás az állattartásban	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás a méhcsaládok ökoszisztéma-szolgáltató képességének fejlesztését célozza meg azáltal, hogy támogatást nyújt a méhek jólétét szolgáló higiéniai, állatvédelmi körülmények, feltételek biztosításához. A méhcsaládok egészsége, kiegyensúlyozott fejlődése, avagy nyugalma elősegítésével a méhcsalád jobban ellenállhat a betegségeknek, így az egészséges méhcsalád ökoszisztéma-szolgáltatása is fokozható.

A méhcsaládok egészségét a kötelező mézviSSzahagyás azzal szolgálja, hogy a mézelvételt követő esetleges méhlegelő szűkösség idején a méhek nem használják fel saját testük tápanyagait, vagy nem a vitaminoktól és ásványi anyagoktól mentes mesterséges ételmeT használnak a fiasítás nevelésére, így az egyedek egészségesebbek maradnak, élettartamuk nem csökken. Az építető keret használata is egészségmegőrző beavatkozás a kórokozók és varroa atka rendszeres eltávolítása következtében. A jogszabályban előírtnál sűrűbb ellenőrzés az esetleges problémák súlyosbodását megelőzi.

Az utóbbi időszakban a klímaváltozás és a közgazdasági körülmények romlása a méhészet ágazati eredményét is folyamatosan negatívan befolyásolja. Továbbá a fogyasztók részéről az egészséges ételeken túl a fenntarthatóság és az állatok jóléte is előtérbe került, azonban ezek többletköltségét nehéz a kész termékekben realizálni. Ezért célszerű azon méhtartókat támogatni, akik vállalják, hogy a méhcsaládoknak kedvezőbb higiéniai-, takarmányozási- és tartási körülményeket biztosítanak.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- A Tenyészet Információs Rendszerben nyilvántartott tartás kezdete legalább 5 évvel megelőzik a kérelembenyújtás napját
- Az építető keret mint mechanikai varroa atka gyérítési módszer alkalmazása április 1. és május 31. között
- Tanúsítvánnyal rendelkező ökológiai minősítésű méhészet

Vonatkozó jogszabályok

- 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről;
- Az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról;
- 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet a méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről szóló;
- 15/1969. (XI. 6.) MÉM rendelet a méhészetéről;
- 41/1997. (V. 28.) FM rendelet az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról.
- 2019. évi LVI. törvény az állattenyésztés szabályozásához szükséges törvényi szintű rendelkezésekről

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosultsági kritériumoknak megfelelő mezőgazdasági termelők:

- Természetes személyek

- Nyilvántartásban szereplő méhészek

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- A támogatást igénylő a Tenyészet Információs Rendszerben (TIR) nyilvántartott tenyészetében támogatható állatot tart.
- A Tenyészet Információs Rendszerben a tartás kezdete a kérelembenyújtást napját legalább három évvel megelőzi
- A kérelem benyújtásának időpontját legalább 3 évvel megelőző, azóta is folyamatos érvényes Országos Magyar Méhészeti Egyesületi (OMME) tagsággal rendelkezik.

Támogatható költségek:

- méz visszahagyás miatti bevételkiesés
- a mézes keretek visszahagyása a fészekben csökkenti a fiasítás terjedelmét, így a népesség fejlődését negatívan befolyásolja, s ez a következő hordási csúcson termelési kiesést okoz.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- Méz visszahagyási kötelezettség – a méhész köteles a mézelvételkor a méhcsaládnál legalább 4 kg fedett mézet hagyni
- A méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről szóló 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet 3. § (1) bekezdése a méhek tavaszi tisztuló kirepülése és a betelelés közötti időszakban a méhcsaládok legalább három hetenkénti, méhegészségügyi szempontból történő ellenőrzését írja elő.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- IIER
 Nem IIER

Kifizetés típusa

- a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltség
 tranzakciós költséget tartalmazva
 egyszeri kifizetés
 átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Kötelezettségvállalás	A támogatás maximális mértéke (eurónak megfelelő forintösszeg/méhcsalád/év)
Méz visszahagyási kötelezettség	15

Az összegösszegek maximumok, és túligénylés esetén visszaosztásra kerül sor.

Számítási mód:

Független szakértő szervezet által elkészített háttérszámítások igazolják a felmerült költségek kompenzációs mértékét.

Forrásallokáció és kimenet (2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 21 369 863

Teljes Forráskeret (HUF) - 7 800 000 001

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027): O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma - 900

5.32 RD34 F01 NAF 72 - Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések

Beavatkozási kód	RD34_F01_NAF_72
A beavatkozás neve	Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések
A beavatkozás típusa	ASD(72) - Bizonyos kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok
Közös kimeneti mutató	O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Igen; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.7 További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
6.3.1	Natura 2000, valamint védett erdei élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A Natura 2000 hálózatba tartozó, valamint a védett erdő területekkel kapcsolatos kifizetések célja, hogy az erdőgazdálkodók számára ellentételezze a vadon élő madarak védelméről szóló 2009. november 30-i 2009/147/EK tanácsi irányelv (továbbiakban: Madárvédelmi Irányelv) és a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló 1992. május 21-i 92/43/EGK irányelv (továbbiakban: Élőhelyvédelmi Irányelv), továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII törvény végrehajtásából eredően felmerülő többlet költségeket és elmaradó bevételeket.

Tartalom:

A Natura 2000, továbbá a védett és fokozottan védett területeken a közösségi jelentőségű élőhely-típusok, illetőleg fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzéséhez és fenntartásához az erdőkben esetenként az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása szükséges. Az erre vonatkozó előírásokat az illetékes államigazgatási szervek 2011-től kezdődően a körzeti erdőtervben állapítják meg. A körzeti erdőtervezés folyamatában az illetékes hatóság Natura 2000 hatásvizsgálatot készít, a körzeti erdőterv jóváhagyására csak annak figyelembevételével kerülhet sor.

Az erdők egy kis részében az előbbiek szerinti körzeti erdőtervezésre még nem került sor. A Natura 2000 szempontok érvényesülése ezek esetében is biztosított, ugyanis az illetékes államigazgatási szervek 2010-2011 években minden erdőre soron kívül elvégezték a vonatkozó erdőtervi előírásoknak a Natura 2000 szempontok, továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII törvény szerinti felülvizsgálatát, illetve ahol az adott Natura 2000, továbbá védett vagy fokozottan védett területen szükséges volt, az erdőtervi előírásokat módosítását, valamint az erdőgazdálkodó gazdálkodási tevékenységét korlátozták.

Az előzőek alapján az erdőgazdálkodók az erdőtervi előírások alapján végzett erdőgazdálkodási tevékenységük során kötelezően, az illetékes hatóság által felügyelt módon biztosítják a Natura 2000, továbbá védett vagy fokozottan védett erdőben a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését és fenntartását.

A Madárvédelmi Irányelv, az Élőhelyvédelmi Irányelv, továbbá a természet védelméről szóló 1996. évi LIII törvény a Natura 2000, továbbá a védett vagy fokozottan védett erdőterületekre vonatkozó rendelkezéseinek érvényesítéséből fakadóan az erdőgazdálkodási tevékenység a korábbi gyakorlathoz

képest különböző szintű korlátozással folytatható, ami az erdőgazdálkodónál többletköltségeket és jövedelem kiesést eredményez. A beavatkozás keretében az erdőgazdálkodók ennek ellentételezésére egységköltség alapú kompenzációs kifizetésben részesülnek.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Nem releváns

Vonatkozó jogszabályok:

- 2009. évi XXXVII törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (Erdőtörvény)
- 61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról (Erdőtörvény végrehajtási rendelete)
- 433/2017. (XII. 21.) Korm. rendelet az egyes erdészeti hatósági eljárások, bejelentések, valamint hatósági nyilvántartások eljárási szabályairól
- 383/2016 Korm. rendelet (XII.2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
- 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- 1996. évi LIII törvény a természet védelméről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A NATURA 2000 hálózat részeként kijelölt, illetve a természet védelméről szóló 1996. évi LIII törvény alapján védett vagy fokozottan védett erdők a KAP más beavatkozásai esetében is előnyt élveznek (kiválasztási kritériumok).

A beavatkozás igénybeviteléhez kötelező képzés kapcsolódik, továbbá a célprogramok megfelelő minőségű megvalósításhoz folyamatos szakmai tanácsadás elérhetősége szükséges.

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosult erdőgazdálkodó

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- az erdőrészlet teljes területe a NATURA 2000 hálózat részként kijelölt területre, illetve a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján védett vagy fokozottan védett területre esik
- a NATURA 2000 hálózat részként nem kijelölt, de a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján védett vagy fokozottan védett erdő természetességi mutatója: 1-4
- az erdőgazdálkodó rendelkezik érvényes erdőtervvel a támogatott területre
- minimális támogatható terület: 1 hektár

Támogatás típusa:

Egységköltség (euro/hektár)

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- a kedvezményezett a Natura 2000 hálózat részeként kijelölt, illetve védett vagy fokozottan védett erdőben a jelölő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetét biztosító erdőtervi előírásokat betartja
- a kedvezményezett kötelező képzésen vesz részt, kivéve, ha korábban már részt vett ilyen képzésen

A releváns alapelemek azonosítása

A NATURA 2000 hálózat részeként kijelölt, illetve a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján védett vagy fokozottan védett erdőben a tízévente elkészített körzeti erdőtervben – az illetékes hatóságok (természetvédelem, környezetvédelem, vízügy) közreműködésével meg kell határozni a Natura 2000 jelölő élőhelyek és fajok védelmét biztosító, az általános erdőgazdálkodási előírásokon túlmutató korlátozásokat és előírásokat.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységkölség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Alapvetően a Vidékfejlesztési Programban is alkalmazott beavatkozás folytatását tervezzük, az annak keretében alkalmazott feltételek és költségelemek felülvizsgálatával.

A beavatkozással érintett erdők különböző korúak és fafaj-összetételűek, valamint különböző természetességi mutatóval rendelkeznek. A védett értékekre (fajok és élőhelyek) tekintettel előírt erdőgazdálkodási korlátozások az említett tulajdonságokkal jellemzően szoros összefüggésben állnak, ezért a korlátozások kompenzálására szolgáló kifizetést is az erdő említett tulajdonságainak függvényében, differenciáltan indokolt meghatározni.

A tervezett egységkölségek 51-297 euro/ha összegek között változnak.

Számítási mód:

Az egységkölség kalkulációt a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete végezte a korábbi évek tényszámai, valamint saját adatgyűjtése és elemzési módszertana alapján. Az Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete szervezetileg és pénzügyileg független az Agrárminisztériumtól.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 193 643 836

Teljes Forráskeret (HUF) - 70 680 000 140

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma – 1 010 000

5.33 RD35 F02 FEC 70 - Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)

Beavatkozási kód	RD35_F02_FEC_70
A beavatkozás neve	Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.15 A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.30 Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Többek között az üvegházhatásúgázkibocsátás csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
6.3.2	A folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodással művelt erdőterületek arányának növelése	2	Igen
6.3.3	Erdők szerkezetének, korösszetételének javítása, erdőfelújítások ösztönzése	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A folyamatos erdőborítást biztosító, illetve az erdők biodiverzitásának védelmét jobban szolgáló erdőgazdálkodási módszerekre való áttérés ösztönzése az erdők biodiverzitásának megerősítése mellett az erdők egyéb, védelmi és közjóléti szolgáltatásainak körét és színvonalát is javítják. Az erdőgazdálkodás fenntarthatóságának ilyen módszerekkel történő biztosítása hosszú távon erőforrás-kímélő, kiegészítő beruházásokkal pedig az erdők közjóléti és rekreációs szerepét is jelentősen növelheti.

Tartalom:

A beavatkozás az említett célokat több éves, a törvényi kötelezettségeken túlmenő erdőgazdálkodói vállalkozások ösztönzésével szolgálja. A beavatkozás hozzájárulhat az erdőkkel és az erdőgazdálkodással szemben támasztott ökológiai /ökoszisztéma elvárásokkal nagyobb összhangban álló erdőgazdálkodási módszerek széles körben történő elterjedéséhez.

Célzott támogatás:

A különböző célprogramok lehetőséget biztosítanak az erdőgazdálkodóknak arra, hogy az erdeik adottságaihoz és a gazdálkodói ambícióikhoz igazodó környezeti vagy klíma célú erdőgazdálkodási többlet tevékenységeket vállaljanak és végezzenek, az egyszerű elemekből álló biodiverzitás-védelmi beavatkozásokról kezdve, a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokra való áttérésig bezárólag.

Célprogramok:

1. célprogram: Folyamatos erdőborítást biztosító művelési mód ösztönzése (10 éves)

Örökerdő üzemmód szerinti erdőgazdálkodásra való átállás, illetve örökerdő üzemmódú erdőgazdálkodás folytatása, valamint faanyag termelést nem szolgáló üzemmódra történő átállás támogatása.

Az Erdőtörvény 29. § (1) bekezdése szerint az üzemmód az erdő faállományával való gazdálkodás során - az erdő természetességi állapotra vonatkozó alapelvárásával, rendeltetésszerűen, valamint az erdőgazdálkodás korlátozásaival összhangban - alkalmazandó erdőművelési és faállomány-gazdálkodási módszerek és eljárások átfogó rendszere. Az Erdőtörvény 29. § (2) bekezdés b) és c) és d) pontjai szerint az átmeneti, az örökerdő és a faanyag termelést nem szolgáló üzemmód a folyamatos erdőborítást szolgálja.

A támogatás 10 éves, örökerdő átállási vagy örökerdő fenntartási terv alapján vehető igénybe.

2. célprogram: Folyamatos szerkezetátalakítás vagy javított erdőfelújítás (5–10 éves)

Az erdőfelújításban az erdő természetességi állapotának javítását szolgáló erdőszerkezet-átalakítást vagy javított erdőfelújítást tarvágás végrehajtása nélkül kell elvégezni 5-10 éves időtartam alatt. A támogatás

vágásos üzem módú erdőben, az erdőtervbe foglalt, klíma- vagy környezetvédelmi szempontból egyértelműen kedvezőbb szerkezetű erdőfelújítási célállomány alapján vehető igénybe.

3. célprogram: Idegenhonos fajok visszaszorítása (5 éves)

Az őshonos fafajokból álló erdőkben megjelenő idegenhonos fa és cserje fajok visszaszorítása az erdő természetességi állapotának, illetve biodiverzitásának megőrzése és javítása céljából.

4. célprogram: Tisztás visszaalakítása (5 éves)

Az Országos Erdőállomány Adattárban tisztásként nyilvántartott, de megkezdődött természetes beerdősüléssel érintett területen a tisztás visszaállítása és fenntartása.

5. célprogram: Kézimunka igényes ápolás (5 éves)

Az Erdőtörvény az erdőfelújítások ápolásával kapcsolatban nem állapít meg külön szakmai szabályokat. Az Erdőtörvény végrehajtási rendeletének 36. § (1) bekezdése azonban meghatározza, hogy az erdőfelújítást az egyes célállományok esetében mikor kell befejezni, azaz az erdősítést megfelelően életképes állapotba hozni, és a további fejlődési lehetőségeit biztosítani. A kézimunka igényes ápolással ezen felül biztosítható az is, hogy a természetes úton létesült erdősítésekben és az erdőszerkezet átalakításokban a biológiai sokféleséget biztosító változatosság már az erdőfelújítások során kialakuljon.

6. célprogram: Természetkímélő anyagmozgatás (5 éves)

Az erdei talaj állapotának megőrzését biztosító faanyagmozgatási eszközök és módszerek (pl. ló, vasló, csúzda, kötélpálya közelítő kerékpár) alkalmazása.

Az Erdőtörvény 63. § (1) bekezdése szerint az erdőgazdálkodó köteles az erdőgazdálkodási tevékenysége során az erdő talajának erózió és tömörödés elleni védelméről gondoskodni. Ezen kötelezettségen túlmutatnak a támogatott tevékenység során a talaj humuszos felső szintjének, valamint a visszamaradó fák törzsének kímélete érdekében alkalmazott eljárások.

7. célprogram: Moduláris kötelezettségvállalások (5 éves)

Az erdőgazdálkodás során alkalmazható, az erdő biodiverzitását javító kisebb léptékű intézkedések vállalása és végrehajtása. A célprogram keretében az erdő egyedi jellegével összhangban az alábbi tevékenységek vállalhatók:

- mikro-élőhelyek megőrzése (pl. kis vízfelület, biotóp fák, vizes élőhely, gyepfolt, böhönc, álló vagy fekvő holt fa, cserje-csoport, terméketlen),
- odú kihelyezés,
- makktálca kihelyezés és feltöltés,
- szórvány elegyfák megőrzése,
- közjóléti infrastruktúra gondozása.

A támogatás más célprogrammal együtt nem vehető igénybe,

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Nem releváns

Vonatkozó jogszabályok:

- 2009. évi XXXVII törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (Erdőtörvény)
- 61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról (Erdőtörvény végrehajtási rendelete)
- 383/2016 Korm. rendelet (XII.2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A beavatkozás igénybeviteléhez kötelező képzés kapcsolódik, továbbá a célprogramok megfelelő minőségű megvalósításhoz folyamatos szakmai tanácsadás elérhetősége szükséges.

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosult erdőgazdálkodó, aki erdőtervvel rendelkezik

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

A legkisebb támogatható terület 0,5 hektár, amely az adott célprogramra és időtartamra, évekre lebontott erdő-környezetgazdálkodási tervvel rendelkezik.

Az egyes célprogramok esetében fennálló speciális jogosultsági feltételek:

1. célprogram:

- az erdőrészlet a támogatási kérelemben tett vállalással összhangban az Országos Erdőállomány Adattárban átmeneti vagy örökerdő (korábbi megnevezéssel: száraló) üzemmódba van sorolva, vagy az erdőgazdálkodó a támogatás igénybevételéhez kapcsolódóan vállalja, hogy átmeneti, örökerdő vagy faanyag termelést nem szolgáló üzemmódba lesz sorolva, továbbá átalakítási, illetve erdőfelújítási tervvel rendelkezik
- állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő erdők esetében támogatás csak a törvényben meghatározott kötelező hányadon felül átalakító vagy örökerdő üzemmódba sorolt, és a programba vont erdőre adható

5. célprogram: az erdőgazdálkodó természetes mageredetű erdőfelújítást, vagy erdőszerkezet-átalakítást hajtott végre az aktuális erdőben

6. célprogram: a kíméletes faanyagmozgatásra erdőterv szerinti fakitermelés végrehajtása során kerül sor, a tisztítás, valamint – a fokozatos felújítóvágás bontóvágása, végvágása és a száraló vágás végvágása kivételével – a véghasználati jellegű fakitermelés kivételével

7. célprogram: legalább háromféle elem vállalása, összesen legalább 50 euro/ha összértékben

Támogatás típusa:

Egységköltéség (euro/hektár)

Közös kötelezettségvállalások:

A vállalt, támogatott gazdálkodási előírásokat dokumentáló gazdálkodási napló vezetése és benyújtása az évenkénti kifizetési kérelemhez

Célprogram-specifikus kötelezettségvállalások:

1. célprogram: a vállalt erdőgazdálkodási üzemmódnak az utolsó támogatás kifizetését követően további 10 évig történő fenntartása

2. célprogram: Az erdőfelújítás során az erdő környezeti vagy klímaellenállását elegység növelésével növeli

3. célprogram: az intenzíven terjedő idegenhonos fa- és cserje egyedek évenkénti folyamatos visszaszorítása, valamint a természeti értékekre gyakorolt hatások rögzítése a gazdálkodási naplóban

4. célprogram: a tisztás fátlan állapotban tartása, valamint a természeti értékekre gyakorolt hatások rögzítése a gazdálkodási naplóban

5. célprogram: az erdősítések kézimunka igényes ápolása során az erdősítés szabad fejlődését, elegységének megtartását, valamint az intenzíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek teljes körű visszaszorítását kézi ápolással folyamatosan biztosítani kell

6. célprogram: a támogatott technológiával biztosítani kell a talaj humusz és felső szintjének, valamint a visszamaradó fatörzsek védelmét

7. célprogram: a vállalt tevékenységek végrehajtása, állapotok fenntartása, valamint az elvégzett tevékenységek, és azok természeti értékekre gyakorolt hatásainak rögzítése a gazdálkodási naplóban

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A beavatkozásban foglalt, önkéntes vállalások nem képezik részét sem a vonatkozó jogszabályokban, sem a 10 évre szóló erdőtervekben foglalt gazdálkodási előírásoknak, vagyis minden esetben a kötelező előírásokon túlmutató, önkéntes gazdálkodási többlet-vállalást tartalmaz.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységkölség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

- A választható célprogram szerint az alap támogatás mértéke 50 euró/ha és 3851 euró/ha között változik.
- Indokolt esetben egyszeri költségként kiegészítő elemek támogatása is igényelhető, amelynek támogatási egységkölsége 1560 euró/ha is lehet.
- Egyes támogatási összegek évenként egyenlően, mások lineáris, megint mások degresszív vagy progresszív módon kerül elosztásra.

Számítási mód:

Az egységkölség kalkulációt a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete végezte a korábbi évek tényszámai, valamint saját adatgyűjtése és elemzési módszertana alapján. Az Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete szervezetileg és pénzügyileg független az Agrárminisztériumtól.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 64 566 643

Teljes Forráskeret (HUF) - 23 566 824 695

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.15. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma - 207 000

5.34 RD36 F03 GEN 70 - Erdőgenetikai többéves kötelezettségvállalások

Beavatkozási kód	RD36_F03_GEN_70
A beavatkozás neve	Erdőgenetikai többéves kötelezettségvállalások
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.19 A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.30 Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
-----	------------	--------------------	-------------

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

2.1.10	Erdészeti szaporítóanyag-előállítás biztonságának megteremtése	2	Igen
2.1.13	Állati és növényi szaporítóanyag-előállítás, törzsültetvények, törzstenyészetek fenntartása	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma adaptív mező- és erdőgazdálkodásban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A klímaváltozási előrejelzések szerint az erdőgazdálkodás szempontjából a klímazónák elmozdulásának sebessége meghaladja az erdőállományok természetes alkalmazkodási képességét. Az erdők hosszú távú fenntarthatóságának kulcskérdése tehát első sorban a klímaváltozás hatásainak ellenálló vagy ahhoz alkalmazkodó, ugyanakkor az erdők szükséges genetikai változatosságát is megőrző szaporítóanyag biztosítása. Ez csak úgy lehetséges, ha mind az in-situ, mind az ex- situ génmegőrzés és fejlesztés eszközeit kihasználjuk és fejlesztjük.

Tartalom:

1. célprogram: In situ génmegőrzés (7 éves)

Őshonos fafajaink megőrzését elsősorban in situ módszerekre kell alapozni. Ezek lényege, hogy a megőrizni kívánt génkészletet annak eredeti környezetében tartják fenn, így a génkészletre ható, azt alakító folyamatok a továbbiakban is akadálytalanul érvényesülhetnek. Alkalmazásuk feltétele, hogy az adott populáció az eredeti, vagy ahhoz hasonló termőhelyen, élőhelyen természetszerű módszerekkel fenntartható és megújítható legyen. Az erdészeti génrezervátum-hálózat olyan in situ megőrzési egységekből áll, amelyekben a célfafajok populációi a termőhelyhez megfelelően alkalmazkodtak, helyi származásúak, jól reprezentálják a fafaj(ok) helyi génkészletét, fennmaradásuk hosszú távon is biztosított.

2. célprogram: Ex situ génmegőrzés (7 éves)

Amennyiben a génforrás az eredeti előfordulási helyén biztonságosan nem tartható fenn (például a termőképesség egyedek alacsony száma, az élőhely veszélyeztetettsége, a termőhely szélsőséges megváltozása, környezeti kár, kórokozók, károsítók fellépése, rokon fajokkal vagy kultúrformákkal történő kereszteződés lehetősége esetén), a megőrizni kívánt genotípusokat ex situ gyűjteményekbe kell helyezni. A megőrzött genetikai anyag későbbi hasznosítása során az így archivált egyedekből szintetikus populációk hozhatók létre. Ezek a továbbiakban szaporítóanyag-forrásként szolgálhatnak klímavédelmi és természetvédelmi célokat szolgáló erdészeti beavatkozásokhoz.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Nem releváns

Vonatkozó jogszabályok:

- 2009. évi XXXVII törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (Erdőtörvény)
- 61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról (Erdőtörvény végrehajtási rendelete)
- 383/2016 Korm. rendelet (XII.2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről
- 95/2003 (VIII. 14.) FVM rendelet a növényi genetikai anyagok megőrzéséről és felhasználásáról
- 110/2003 (X.21.) FVM rendelet az erdészeti szaporítóanyagokról

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A kitűzött cél – az erdők hosszú távú fennmaradásának biztosítása – megvalósítását szolgálhatja a beavatkozásokkal érintett géngyűjtemények fenntartása során keletkező ismeretek és jó gyakorlatok

megosztása tudásátadás (például erdőgazdálkodók, erdészeti szakirányítók és szaktanácsadók képzése, továbbképzése, bemutató üzemi bemutatók szervezése, tájékoztató kiadványok közzététele) keretében. Különösen fontos az akár alkalmatlan területről származó, olcsó import erdészeti szaporítóanyaggal szemben a hazai, minősített erdészeti szaporítóanyag felhasználás fontosságának tudatosítása az erdőgazdálkodók és a szaporítóanyag-előállítók körében, valamint a klímaváltozás kapcsán különösen az északi irányú exportlehetőség tudatosítása a szaporítóanyag-előállítók körében.

Támogatható kedvezményezettek:

A támogatásra jogosult génrezervátum, magtermesztésre kijelölt törzsállomány, erdészeti géngyűjtemény vagy központi törzsültetvény – adott erdő-genetikai célterületre kidolgozott gazdálkodási tervvel rendelkező –

- erdőgazdálkodója,
- egyéb közjogi szervezet fenntartója, vagy
- a 110/2003 (X.21.) FVM rendelet szerint nyilvántartott erdészeti csemetetermesztője.

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

Az egyes célprogramok esetében fennálló speciális jogosultsági feltételek:

1. célprogram:

- az érintett erdőrészt az Országos Erdőállomány Adattárban erdészeti génrezervátum vagy szaporítóanyag termelő rendeltetéssel van nyilvántartva
- az erdészeti génrezervátum rendeltetésű erdő a 95/2003 (VIII. 14.) FVM rendeletben megjelölt növénytermesztési hatóság adatnyilvántartásában szerepel vagy ilyen állomány létrehozását tervezi
- a magtermő állomány rendeltetésű erdő a 110/2003 (X. 21.) FVM rendeletben megjelölt növénytermesztési hatóság adatnyilvántartásában szerepel vagy ilyen állomány létrehozását tervezi
- törzsültetvény esetében
  - a kedvezményezett a nemzeti génvagyon részét képező, a növénytermesztési hatóság által nyilvántartott erdészeti géngyűjteménnyel rendelkezik vagy ilyen törzsültetvény létrehozását tervezi, továbbá
  - a törzsültetvények közül csak az erdészeti célú, magyar állami fajtaelismeréssel, vagy az ezzel egyenértékű magyarországi gazdasági teljesítményvizsgálattal (110/2003 (X.21.) FVM rendelet követelményeinek megfelelő VCU vizsgálatok) rendelkező, a Nemzeti Szaporítóanyag-forrás Jegyzékbe bejegyzett, „kiemelt” vagy „vizsgált” kategóriájú klón fajták és magtermesztő ültetvények (plantázsok) támogathatóak.

2. célprogram:

- a kedvezményezett rendelkezik a nemzeti génvagyon részét képező, a növénytermesztési hatóság által nyilvántartott erdészeti géngyűjteménnyel vagy ilyen állomány létrehozását tervezi
- a kedvezményezett a feladat ellátásához szükséges hatósági engedélyekkel rendelkezik
- törzsültetvény esetében
  - a kedvezményezett rendelkezik a nemzeti génvagyon részét képező, az a növénytermesztési hatóság által nyilvántartott erdészeti géngyűjteménnyel vagy ilyen állomány létrehozását tervezi, továbbá
  - a törzsültetvények közül csak az erdészeti célú, magyar állami fajtaelismeréssel, vagy az ezzel egyenértékű magyarországi gazdasági teljesítményvizsgálattal (110/2003 (X.21.) FVM rendelet követelményeinek megfelelő VCU vizsgálatok) rendelkező, a Nemzeti Szaporítóanyag-forrás Jegyzékbe bejegyzett, „kiemelt” vagy „vizsgált” kategóriájú klón fajták és magtermesztő ültetvények (plantázsok) támogathatóak

Támogatás típusa:

Egységköltés (euro/hektár)

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

1. célprogram:

- génrezervátum, magtermesztésre kijelölt törzsállomány, valamint központi törzsültetvény létesítése és/vagy fenntartása
- a vállalt erdőgazdálkodási üzemmódnak az utolsó támogatás kifizetését követően további 10 évig történő fenntartása
- a vállalt, támogatott gazdálkodási előírásokat dokumentáló gazdálkodási napló vezetése és benyújtása az évenkénti kifizetési kérelemhez

2. célprogram:

- erdészeti gényűjtemény, valamint központi törzsültetvények létesítése és/vagy fenntartása
- a vállalt, támogatott gazdálkodási előírásokat dokumentáló gazdálkodási napló vezetése és benyújtása az évenkénti kifizetési kérelemhez

A beavatkozás keretében nem adható támogatás a szaporítóanyag kereskedelmi célú terméké alakítását szolgáló tevékenységekre (pl. kitermelés, előkészítés, tárolás, csomagolás), illetve az erdőgazdálkodókra vonatkozó, hatályos jogszabályokban foglalt kötelezettségből eredő erdőgazdálkodási tevékenységekre.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

Az erdőgazdálkodók a hatályos jogszabályok szerint folytatott fenntartható erdőgazdálkodás keretében nem kötelesek erdészeti szaporítóanyag előállítására, különösen a genetikai erőforrások megőrzését vagy fejlesztését szolgáló in-situ vagy ex-situ, különös gazdálkodási módszerek alkalmazására, így ezek a tevékenységek minden esetben a kötelező előírásokon túlmutató, önkéntes gazdálkodási többletvállalásnak minősülnek.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

Támogatás maximális összege:

Alapvetően a Vidékfejlesztési Programban bevezetett beavatkozás folytatását tervezzük, az annak keretében alkalmazott feltételek és költségelemek felülvizsgálatával. Az alkalmazott egységköltség összegek nagyon széles skálán mozognak, 90 euro/hektártól (in situ génrezervátum) egészen 7700 euro/hektárig (magtermesztő ültetvény létesítése). Ezen felül indokolt esetben egyszeri kiegészítő, illetve speciális beszerzési költségek is támogathatók, ugyancsak egységköltség alapon.

Számítási mód:

Az egységköltség kalkulációt a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete végezte a korábbi évek tényszámai, valamint saját adatgyűjtése és elemzési módszertana alapján. Az Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete szervezetenként és pénzügyileg független az Agrárminisztériumtól.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 15 000 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 5 475 000 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Átlagos egységösszeg: 375.000 EUR/db

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma – 120

5.35 RD37_F04_FRC_77 - Erdőtüzek megelőzésének és kockázatsökkentésének együttműködés alapú támogatása

Beavatkozási kód	RD37_F04_FRC_77
A beavatkozás neve	Erdőtüzek megelőzésének és kockázatsökkentésének együttműködés alapú támogatása
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.27. Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárágazat – beleértve az erdőgazdálkodást – szereplői közötti alacsony fokú együttműködési és innovációs készségek számos módon akadályozzák a környezeti feltételekhez alkalmazkodóbb, összehangolt gazdálkodási struktúrák fejlődését. A beavatkozás célja, hogy az együttműködésen alapuló fejlesztések eredményeképpen a korábbi gyakorlattól eltérő megoldás jöjjön létre.

Az agráriumra – beleértve az erdőgazdálkodást –, illetve a vidéki térségek egyéb adottságaira épülő lehetőségek számosak, amelyek együttműködésre alapozott, összehangolt fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az erdők ökoszisztéma szolgáltatásainak és a vidéki térségek sikerességéhez.

Jelen beavatkozás keretében olyan önkéntes együttműködések létrehozásának támogatása a cél, amelyek az erdőgazdálkodók és szakértő állami szervezetek összefogása által a korszerű, fenntarthatóságot elősegítő, az erdőtüzek megelőzésének és hatásainak mérséklésének területi kiterjedésű, több gazdálkodót érintő komplex tervezése és megvalósítása céljából jönnek létre. Az együttműködés alapja az erdőgazdálkodási tevékenység.

A szinergikus hatásokat létrehozó együtt-tervezés és összehangolt megvalósítás alá vont beavatkozási elemek például: tűzpászták, víz-visszatartást szolgáló létesítmények, a környezettudatosabb erdőgazdálkodást is előmozdító, többfunkciós feltáró hálózat korszerű fejlesztése. Az együttműködésnek köszönhetően nő az erdő- és vegetációtüzek megelőzésének biztonsága, továbbá javul az erdőgazdálkodás klíma-biztonsága és fenntarthatósága is.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

1. Projektterv tartalma és minősége
2. Fenntartási terv tartalma és minősége
3. Lakott terület (település vagy településrész közelsége)
4. Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése, pl. tűzveszélyességi besorolás, aszálykár-előfordulás, védettség, Natura 2000 terület.

Vonatkozó jogszabályok:

2009. évi XXXVII törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról
61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
383/2016 Kor. rendelet (XII. 2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

Kapcsolat más beavatkozásokhoz:

Tudásátadás keretében szükséges ezekben a projekteknél megvalósuló jó gyakorlatok megosztása és továbbadása (bemutató üzem, tanácsadók képzése, kiadványok, AKIS)

Jogosult kedvezményezettek:

Előzetes állami elismeréssel rendelkező, erdőtűz megelőzést célzó együttműködő közösség (konzorcium), amelyet legalább 5, egymástól független erdőgazdálkodó alkot

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv és fenntartási terv készítése.
- Legalább 1000 hektár projektbe vont erdőterület

Kötelezettségvállalások:

A Projekttervben vállalt kötelezettségek teljesítése.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 1.500.000 EUR

Átlag unit amount: 500.000 euro/együtműködés

A támogatás mértéke kedvezményezett szinten

A teljes projektköltség magában foglalja az együtműködési, tervezési és projekt-menedzsment, valamint az egyes konzorciumi tagoknál felmerülő beruházási költségeket is, ami magában foglal minden projektköltséget.

A teljes projektköltség maximum 15%-a „flat rate” típusú költségátalányként fordítható az együtműködési, tervezési és projekt-menedzsment tevékenységekre.

A támogatás intenzitás mind az együtműködési, tervezési és menedzsment, mind a beruházási elemekre 100%

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 11 400 000

Teljes Forráskeret (HUF) - 4 161 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együtműködési műveletek vagy egységek száma – 10

5.36 RD38 F05 AFI 73 - Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása

Beavatkozási kód	RD38_F05_AFI_73
A beavatkozás neve	Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Investments, including investments in irrigation
Közös kimeneti mutató	O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.17. Erdősített terület Erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület, továbbá ezek bontása
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.3.2	Biomassza alapú megújuló energiaforrások előállításának növelése	3	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Célok:

1. Földhasználat-váltás elősegítése,
2. Széndioxid-megkötés,

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

3. Fenntartható alapanyag biztosítása a bio-based gazdaság számára

4.

Tartalom:

1. célterület: erdőtelepítés

A hagyományos erdőtelepítés során létrehozott erdő a későbbiekben olyan erdő művelési ágú termőföld lesz, amely esetében a fák első véghasználata után az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény alapján az erdőgazdálkodónak az erdőt fel kell újítania, és azt a későbbiekben is tartósan, a fenntartható erdőgazdálkodásra vonatkozó szabályok szerint kell kezelnie.

2. célterület: ipari célú alapanyag biztosítására szolgáló faültetvény telepítése

Az ipari célú faültetvények esetében is érvényesítésre kerül az engedélyező erdészeti hatóság eljárásban az az elvárás, hogy telepítésre csak a termőhelyi adottságoknak megfelelő, a természetes környezetet nem károsító módon kerülhet sor. Az ipari célú faültetvény a földhasználónak a rendkívül hosszú távon és nagy bizonytalansággal megtérülő erdő művelési ágra való áttérésnél rövidebb, beláthatóbb időn belül kínál alternatív bevételi forrást. Emellett a jellemzően 20 éves vagy annál hosszabb vágásfordulóval rendelkező ültetvények kímélik a talajt, víz visszatartó és mikroklíma hatással rendelkeznek, valamint mindenképpen magasabb biodiverzitás kialakulásának adnak teret, mint az intenzív talajművelés.

Nem ítéltető oda támogatás rövid vágásfordulójú fás szárú energetikai ültetvények, karácsonyfák, valamint gyors növekedésű fajok energetikai célú faültetvényei telepítéséhez.

Kiemelt cél:

a beavatkozás földhasználat-váltási lehetőséget kínál mezőgazdasági termelők részére az erdőgazdálkodás melletti hosszú távú elköteleződésre, vagy középtávon piaci alapú jövedelmek diverzifikálására. Lehetőséget biztosít emellett minden jogosult földhasználónak akár kifejezetten ökoszisztéma szolgáltatás célú erők telepítésére (green belt funkció, víz visszatartás, talajvédelem, közjólét, stb.)

Kiválasztási kritériumok:

1. A védelmi, vagy közjóléti rendeltetés
2. Magas természetességi kategória
3. Az alacsony erdőszűrségű terület
4. Térségi szempontok (pl. fejlesztendő járások)
5. Alacsony értékű élelmiszer és takarmánytermő terület földhasználat váltása,

Vonatkozó jogszabályok:

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

135/2017. (VI. 9.) Korm. rendelet a fás szárú ültetvényekről

Szinergiák más beavatkozásokkal:

Tudásátadás és tanácsadás folyamatos elérhetősége szükséges a beavatkozás társadalmi promóciójához és a célprogramok megfelelő minőségű megvalósításához

Jogosult kedvezményezett:

Jogosult földhasználó

1. Az 1. célterület esetén a kérelmezőnek rendelkeznie kell jóváhagyott erdőtelepítési tervdokumentációval és engedéllyel

2. A 2. célterület esetén rendelkeznie kell a 135/2017. (VI. 9.) Korm. rendelet szerinti igazolással

Legkisebb támogatható földterület 0,5 hektár.

Az 1. célterület esetében a földterület művelési ágát “erdő” művelési ágra kell változtatni.
A 2. célterület esetében a telepítés befejezését követő 5. évig köteles a törzsnyesést elvégezni.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az egységköltség típusú átalányköltség alkalmazásának alapja a 2005. óta ugyanezen beavatkozásra kidolgozott és alkalmazott, folyamatosan felülvizsgált és valorizált KAP forrású támogatási rendszer.

Az egységköltség kalkulációt az Erdészeti Tudományos Intézet végzi a korábbi évek tényszámai, valamint saját adatgyűjtése és elemzési módszertana alapján végwztük. Az Erdészeti Tudományos Intézet szervezetileg és pénzügyileg független az Agrárminisztériumtól.

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalást

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 195 424 658

Teljes Forráskeret (HUF) - 71 330 000 170

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma – 2 500

5.37 RD39_F06_AFM_70 - Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása

Beavatkozási kód	RD39_F06_AFM_70
A beavatkozás neve	Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása
A beavatkozás típusa	ENVCLIM(70) - Környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások
Közös kimeneti mutató	O.15. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma
Hozzájárulás elhatárolási követelményhez	az Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Igen Ecoscheme leszámítás: Nem; LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.30 Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya
Területi hatály	Nemzeti

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Többek között az üvegházhatásúgázkibocsátás csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az erdőtelepítés a CO₂ megkötési kapacitások növelésével jelentősen hozzájárul a klímaváltozás mérsékléséhez, esetleg a folyamat visszafordításához, a mezőgazdasági és urbanizált területek védelmével pedig a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz való alkalmazkodáshoz. A földhasználat váltás azonban hosszú megtérülési idejű, és az első éves beruházásokat követően még hosszú ideig, akár több évtizeden keresztül rendkívül költséges tevékenység. A beavatkozás célja, hogy a földtulajdonosok és a mezőgazdasági termelők számára az erdőtelepítést vonzóvá tegye azzal, hogy több éven keresztül forrást biztosít részükre az új erdők ápolására, továbbá a kieső mezőgazdasági jövedelmek kompenzációjára.

Tartalom:

Az EMVA keretében támogatással telepített erdő ápolási költségeihez való hozzájárulás, valamint a kieső mezőgazdasági jövedelem kompenzációja az erdősítési célállománytípus csoportok függvényében meghatározott összeggel és időtartamra.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Nem releváns

Vonatkozó jogszabályok:

- 2009. évi XXXVII törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról (Erdőtörvény)
- 61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról (Erdőtörvény végrehajtási rendelete)
- 383/2016 Korm. rendelet (XII.2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A beavatkozás igénybevételéhez kötelező képzés kapcsolódik, továbbá a célprogramok megfelelő minőségű megvalósításához folyamatos szakmai tanácsadás elérhetősége szükséges.

Támogatható kedvezményezettek:

Jogosult erdőgazdálkodó

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- a legkisebb támogatható terület a 2023. január 1-ét követően megvalósított erdőtelepítések esetében 0,5 hektár

- az erdőtelepítéssel létrehozott új erdő nyilvántartásba vételre került az Országos Erdőállomány Adattárban

Támogatás típusa:

Egységköltéség (euro/hektár)

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- a támogatott ápolási tevékenység elvégzése
- legkésőbb az utolsó ápolási támogatás kifizetését megelőzően hatósági igazolás az erdő befejezetté nyilvánításáról

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében).

A beavatkozásban foglalt, önkéntes vállalások nem képezik részét sem a vonatkozó jogszabályokban foglalt gazdálkodási előírásoknak, vagyis minden esetben a kötelező előírásokon túlmutató, önkéntes gazdálkodási többlet-vállalást tartalmaz.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

IIER

Nem IIER

Kifizetés típusa

a többletköltségeken és az elmaradt bevételen alapuló egységköltéség

tranzakciós költséget tartalmazva

egyszeri kifizetés

átalány összeg

Támogatás maximális összege:

Ápolási támogatásként az erdősítés célállománytípus csoportja függvényében eltérő összegek és támogatási időintervallumok kerültek meghatározásra az alábbiak szerint:

- tölgy, bükk, egyéb kemény lomb: 12 évre összesen 6624 euró/hektár
- egyéb lágylomb és fenyő: 8 évre összesen 2602 euró/hektár
- akác: 5 évre összesen 1514 euró/hektár
- nemesnyár: 5 évre összesen 1381 euró/hektár

A jövedelem pótló támogatás összege egységesen: 432 euró/ha/év (12 évre)

Számítási mód:

Az egységköltéség kalkulációt a Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete végezte a korábbi évek tényszámai, valamint saját adatgyűjtése és elemzési módszertana alapján. Az Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete szervezetenként és pénzügyileg független az Agrárminisztériumtól.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 200 997 260

Teljes Forráskeret (HUF) - 73 363 999 900

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.15. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma - 200 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

5.38 RD40_F07_INP_73 - Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)

Beavatkozási kód	RD40_F07_INP_73
A beavatkozás neve	Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Investments, including investments in irrigation
Közös kimeneti mutató	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.18. Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás R.3. A KAP keretében a digitális gazdálkodási technológiához nyújtott támogatásban részesülő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.6.1	Erdei haszonvételek körének és hozzáadott értékének növelése, jövedelmezőség javítása	3	Igen
8.6.2	Erdőállományok növelését és klímaadaptációját biztosító erdészeti szaporítóanyag-előállítás	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmazási feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Célok:

A magyarországi erdőgazdálkodásnak a klímaváltozásból adódó alkalmazkodási kihívások mellett kifejezetten vidéki agrárgazdasági ágazatként rendkívül komoly versenyképességi és fenntarthatósági kihívásokkal is meg kell küzdenie, amely csak az ágazati termék-vertikum minden pontján szükséges vállalkozásfejlesztések ösztönzésével érhető el. A beavatkozás célja tehát, hogy az erdőgazdálkodás teljes vállalkozási vertikumában javuljon a versenyképesség, összhangban a fenntarthatósági szempontokkal: a folyamatosan rendelkezésre álló, minőségi szaporítóanyag-ellátás, az elsődleges választék előállítás hatékonysága, a magasabb hozzáadott értékű termék-előállítás.

Tartalom:

A beavatkozás 5 célterületből áll, így a termékpálya minden gazdálkodója számára lehetőséget biztosít a tevékenységi körében a versenyképesség javítására.

1. célterület: Erdészeti szaporítóanyag-előállítás fejlesztése: telephely és technológia-fejlesztés
2. célterület: Az erdőgazdálkodási alaptervékenység fejlesztése: telephely és technológia-fejlesztés

3. célterület: Erdőgazdálkodásból származó termékek hozzáadott értékének fejlesztése (kivéve élelmiszer-termék előállítás): telephely és technológia fejlesztés
4. célterület: A korszerű erdőgazdálkodás hatékonyságának javításához szükséges digitalizációs fejlesztések: speciális eszközök, szoftverek, szolgáltatások
5. célterület: Erdei termelési potenciál mobilizálása: befejezett ápolás, tisztítás, törzsnevelés jellegű beavatkozás

Kiválasztási szempontok:

1. Üzleti terv minősége
2. Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése (pl. rendeltetés, NATURA 2000 vagy védelmi rendeltetés, alapanyag-beszállítás távolsága)
3. Térségi szempont
4. Digitális eszköz kihasználtsága (pl. szolgáltatás vállalása más erdőgazdálkodók részére is)

Vonatkozó jogszabályok:

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról 61/2017. (XII.21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

383/2016 Korm. rendelet (XII.2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

Összefüggés más intézkedésekkel:

Korszerű tudásátadás és tanácsadás folyamatos elérhetősége szükséges első sorban a piaci trendek, a bio-gazdasági KFI újdonságok és lehetőségek megismeréséhez, információk, elérhető legjobb technológiák és legjobb gyakorlatok, vállalkozás-fejlesztési és üzleti jó gyakorlatok megosztásához, KAP hálózat.

1. célterület:

1. Olyan őstermelő vagy vállalkozás, aki/amely az erdészeti szaporítóanyagokról szóló 110/2003 (X. 21.) FM rendelet 17. § alapján csemetekerti engedéllyel rendelkezik és ugyanezen rendelet 21. §-a alapján szaporítóanyag forgalmazóként szerepel a szakmai névjegyzékben
2. A támogatási kérelem benyújtását megelőző évben vagy a megelőző három év átlagában az árbevételének több mint 50%-a erdészeti szaporítóanyag-előállításból és erdőgazdálkodásból származik
3. Az előző három év átlagában erdészeti szaporítóanyag termesztésből származó árbevétele legalább 3.000.000 forint volt
4. Egyszerűsített üzleti terv vagy üzleti terv benyújtása

2. célterület:

1. Az erdészeti hatóság által nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó, amely árbevételének a támogatási kérelem benyújtását megelőző három év átlagában több mint 50%-a erdőgazdálkodásból (TEÁOR 2) származott és az előző három év átlagában erdőgazdálkodásból (TEÁOR 2) származó árbevétele legalább 3.000.000 forint volt

vagy

1. Olyan vállalkozás, amely erdőgazdálkodási (TEÁOR 2) tevékenységet az elmúlt három év átlagában legalább 50 ha-on végzett és az előző három év átlagában erdőgazdálkodásból (TEÁOR 2) származó árbevétele legalább 3.000.000 forint volt
2. Egyszerűsített üzleti terv vagy üzleti terv benyújtása

3. célterület:

1. Az erdészeti hatóság által nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó vagy olyan vállalkozás, amelynek az előző három év átlagában erdőgazdálkodásból (TEÁOR 2) és/vagy fűrészáru gyártásból (TEÁOR 16.1) származó árbevétele legalább 3.000.000 forint volt

2. Üzleti terv vagy egyszerűsített üzleti terv benyújtása

4. és 5. célterület: erdészeti hatóság által nyilvántartásba vett erdőgazdálkodó

1-4. célterület: a kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költség megtérítése + átalány, max. 5% egyéb költségre (projekt-előkészítés, tervezés és engedélyeztetés, projekt-menedzsment, kommunikáció, stb.)

Az 5. célterület: egység költség: euró/hektár

Kötelezettségek:

A beruházás megvalósulását követő 5 év fenntartási kötelezettség.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja:

Az 5. célterület esetében az erdők termelési potenciáljának mobilizálása érdekében támogatható beavatkozás a korábbi 8.6.2-es művelettel egyezik meg. Az 5. célterületre a támogatási egységköltségek validálását az Erdészeti Tudományos Intézet végzi.

Flat rate alkalmazása: az 1-4. célterületi beruházásokhoz kapcsolódó általános költségekre, amelyek összesen maximum 5 %-ban elszámolhatók. Alátámasztás: a Vidékfejlesztési Program alapján meghirdetett hasonló beruházási konstrukciókban ebben a körben tételesen elszámolt költségek.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

- 1.célterület: 65%
2.célterület: 50%
3.célterület: 50-65%, vállalat mérettől függően
4.célterület: 65%
5.célterület: 60%

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 90 793 700

Teljes Forráskeret (HUF) - 33 139 700 500

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma – 1 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

5.39 RD41 F08 INN 73 - Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)

Beavatkozási kód	RD41_F08_INN_73
A beavatkozás neve	Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Investments, including investments in irrigation
Közös kimeneti mutató	O.23. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.27. Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági Sorrend	KAP tervben
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A gyors ütemben változó klimatikus adottságok és az ezzel összefüggő környezeti hatások miatt az erdőállományok komoly kihívásokkal néznek szembe. Az éghajlatváltozás sebessége meghaladja azt a mértéket, amihez a fafajok természetes folyamatok révén alkalmazkodni képesek, így aktív beavatkozások szükségesek. Az erdőállományok egészségi állapotát és ökoszisztéma szolgáltató képességét leginkább befolyásoló tényezők és az azokra adható fejlesztéspolitikai válaszok a következők: a fokozódó és egyre szélsőségesebbé váló abiotikus környezeti károsító körülmények és események (mint pl. vízhiány és aszály következtében kialakuló erdő- és vegetációtüzek, fagykarak és viharkarak) továbbá új biotikus kórokozók. Az erdők hosszú távú megóvása több módon lehetséges. Megelőzéssel, a bekövetkezett károk esetén nagyobb ellenálló képességű erdő-potenciál helyreállításával. A megelőzési és helyreállítási célok mellett azonos fontosságú célként kezeljük a károsodást nem szenvedett erdők hosszú távú minőségi megújítását is.

Az erdők szerkezet-átalakítása által javítható az erőállományok korstruktúrája, elegyessége és biodiverzitása, így javul az erdei ökoszisztémák ellenálló képessége és környezeti értéke.

A támogatható beavatkozásoknak az ellenálló-képesség és környezeti érték tekintetében meg kell haladniuk az Erdőről az erdő védeleméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. tv. 51-55.§-ban és annak végrehajtási szabályaiban meghatározott, kötelező előírásokat.

Tartalom:

A) célterület: az erdőpotenciált veszélyeztető biotikus és abiotikus károk megelőzése

A/1: tűzpászta, tűzvíz tároló, vízvisszatartást célzó létesítmények létrehozása, fejlesztése;

A/2: biotikus károkozók és kórokozók elleni védekezés, például: biológiai vagy vegyszeres védekezés, madárodúk kihelyezése, cserebogár pajor elleni védekezés;

A/3 Fenyő tisztítási anyag kihordása;

A/4: kiemelt tűzvédelmi kockázatot jelentő állományokban tuskóisorok lehordása vagy talajban történő felaprítása

B) célterület: az erdőpotenciál abiotikus vagy biotikus károkozást követő helyreállítása;

C) célterület: Az erdei ökoszisztémák klímaváltozással szembeni ellenállóképességének, alkalmazkodásának vagy környezeti értékének növelése:

C/1: Erdőszerkezet-átalakítás;

C/2: Javított felújítás az elegyesség növelésével;

C/3: Klímarezisztens szaporítóanyaggal történő felújítás.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

1. Magasabb tűzveszélyességi kategóriába sorolt állomány
2. NATURA 2000 állomány
3. Védelmi vagy közjóléti rendeltetés
4. Természetességi fok
5. Területi szempont (pl. településhez vagy országos túraútvonalhoz vagy kiemelt üdülőkörzethez közelség)
6. Felhasznált szaporítóanyag minősége
7. Elegyes állomány létrehozása
8. Intenzíven terjedő idegenhonos fajok visszaszorítása is megvalósul külön támogatás nélkül

Vonatkozó jogszabályok:

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról

383/2016 Kor. rendelet (XII. 2.) a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

Tudásátadás és tanácsadás folyamatos elérhetősége szükséges a beavatkozás társadalmi promóciójához és a célprogramok megfelelő minőségű megvalósításához

Jogosult kedvezményezettek:

Jogosult erdőgazdálkodók, aki az érintett erdőrésztelre jóváhagyott erdőtervvel rendelkezik

Legkisebb támogatható terület: 0,5 ha

Speciális jogosultsági feltételek:

A) célterület: erdőkár-megelőzési terv benyújtása, amely alapján az illetékes hatóság megerősíti, hogy a tervezett beavatkozás eredményeképpen javul az érintett erdőállomány klíma-alkalmazkodási és/vagy környezeti minősége és /vagy biológiai változatossága.

B) célterület: az illetékes hatóság hivatalosan megerősíti a természeti katasztrófa bekövetkeztét és azt, hogy a katasztrófa, illetve valamely növénybetegség, kórokozó vagy kártevőfertőzés felszámolása vagy tovább-terjedésének megakadályozása céljából a 2000/29/EK irányelv alapján elfogadott intézkedések a vonatkozó erdőgazdálkodási potenciál legalább 50%-ának a pusztulását okozták.

Erdőfelújítási terv,

C) célterület: erdőfelújítási vagy erdőszerkezet-átalakítási terv, alapján az illetékes hatóság megerősíti, hogy a tervezett beavatkozás eredményeképpen javul az érintett erdőállomány környezeti minősége, klímaellenállási vagy alkalmazkodási képessége vagy természetessége

Egységkölség típusú átalány (unit cost)

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

Támogatás

Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése

Egység költségek

Átalány összegek

Átalány finanszírozás

A számítás alapja

A beavatkozás a korábbi 8.3, 8.4 és 8.5 alintézkedések összevonásával és kibővítésével jött létre. A támogatási egységkölségek kalkulációja alapvetően a már alkalmazott és elszámolt támogatások felülvizsgálatával és valorizációjával készül.

Az egységkölség kalkulációt az Erdészeti Tudományos Intézet végzi a korábbi évek tényszámai, valamint saját adatgyűjtése és elemzési módszertana alapján. Az Erdészeti Tudományos Intézet szervezetileg és pénzügyileg független az Agrárminisztériumtól.

Az egységkölség kalkuláció magában foglal minden, az adott művelet megvalósításához szükséges költséget (pl. tervezés, engedélyeztetés, anyagkölség és munkadíjak).

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

100%

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 65 499 500

Teljes Forráskeret (HUF) - 23 907 317 500

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.23. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma – 10 000

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Megújuló vidék szakpolitikai célt szolgáló beavatkozások

5.40 RD42 R01 RAN 73 - Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon

Beavatkozási kód	RD42_R01_RAN_73
A beavatkozás neve	Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.22. Támogatott infrastrukturális beruházási műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW) R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya R.41 A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP - támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 többek között az üvegházhatásúgázkibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása;

SO8 a foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve;

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.4	Tartósan inaktív aktív korúak társadalmi reintegrációja	3	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás célja:

- háztartási léptékű villamos energia, megújuló energiahasználat és vízellátás, valamint szennyvízkezelés fejlesztések;

- háztartási léptékű internet vagy internet hálózat lehetőségének megteremtése és kiépítése.

A vidéki településeken élők életminőségének javítása, a fenntarthatóság növelése olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztések támogatásával, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonyság növeléséhez, a helyi gazdaság fejlesztéséhez, a szennyvízkezeléshez és az alapvető infrastruktúrával való ellátottság növeléséhez.

A beavatkozás elsősorban a tanyán élők életszínvonalának javítását szolgálja.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

- Fenntartási és üzemeltetési terv, megvalósíthatósági tanulmány minősége: indokoltság, költséghatékonyság, innovativitás, fenntarthatóság

- Térségi szempont

- Megújuló energia hasznosításához kapcsolódó fejlesztések

- Energiahatékonyság javítását eredményező fejlesztések

- A fejlesztés előkészítése/tervezése a közösség bevonásával valósult meg

- A fejlesztési célok /funkciók célzottan a leginkább rászoruló lakosságot szolgálják

- Kistelepülésen (1000 fő alatt) vagy tanyás településen megvalósuló fejlesztések

Támogatható kedvezményezettek:

- Magánszemélyek.

- Mezőgazdasági üzemek.

A támogatható kedvezményezetthez és a területhez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok:

- fenntartási és üzemeltetési terv elkészítése

- üzemben belüli fejlesztés

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

Támogatás

Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése

egység költségek

átalány összegek

átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

Maximális támogatási összeg: 10 millió Ft

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatás intenzitás adható

- Mezőgazdasági üzem esetében a támogatás intenzitás legfeljebb 50%,

- Magánszemély esetében 100%.

További magyarázat:

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

A beavatkozás célja olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztések támogatása, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonyság növeléséhez, a helyi gazdaság fejlesztéséhez, a szennyvízkezeléshez és az alapvető infrastruktúrával való ellátottság növeléséhez, így arra a versenyszabályok általánosságban alkalmazandóak.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 41 095 890

Teljes Forráskeret (HUF) - 15 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 2 259

5.41 RD43 R02 LOC 73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken

Beavatkozási kód	RD43_R02_LOC_73
A beavatkozás neve	Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Beruházások, beleértve az öntözési beruházásokat is
Közös kimeneti mutató	O.22. Támogatott infrastrukturális beruházási műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.15 A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW) R.16 Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya R.41 A vidéki lakosság százalékos aránya, akik részesülnek a szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához való jobb hozzáférésből a KAP támogatásának köszönhetően
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO4 többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása;

SO7 a mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben;

SO8 a foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységeiben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve;

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.4	Tartósan inaktív aktív korúak társadalmi reintegrációja	3	Részben
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben
8.3.1	Vidéki közlekedési infrastruktúra regionális különbségeinek csökkentése	3	Részben
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	3	Részben
8.4.1	Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal	3	Részben
8.4.2	Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése	3	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A beavatkozás célja és elvárt hatások:

A vidéki településeken élők életminőségének javítása, a fenntarthatóság növelése olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztések támogatásával, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonyság növeléséhez, a helyi gazdaság fejlesztéséhez, a szennyvízkezeléshez és alapvető infrastruktúrával való ellátottságának növeléséhez. Az intézkedés hozzájárul a vidék lakosságmegtartó képességének erősítéséhez. A tartósan inaktív társadalmi re-integrációjának leghatékonyabb módja, ha őket a települési fejlesztési/fenntartási tevékenységekbe bevonjuk, lehetőség szerint normál munkaviszonyban. A helyi fejlesztéseknek ezért önmagukon túlnyúló jelentőségük van.

A települések épített környezetének, illetve infrastruktúrájának azon elemei fejlesztendőek, amelyek a helyi szükségletek mértékéhez igazítva tényleges közösségi vagy gazdasági jellegű használat/funkcióval bírnak. Ezek közül külön is kiemeltük a többfunkciós közösségi tereket, főleg a gyermekvédelem, az egészségügy és az oktatás szolgálatában, a temetőket, a sportlétesítményeket, valamint a turisztikai célú fejlesztéseket.

A vidéki térségekben található közösségi terek, illetve az ott elérhető szolgáltatások színvonala általában elmarad az urbanizáltabb területekétől. A helyi önkormányzatoknak többek között feladata a társadalmi szerveződések színtereinek fejlesztése, bővítése és ezek elérhetőségének egyenlő mértékű biztosítása a lakosság számára.

Az előző programidőszakokhoz hasonlóan továbbra is támogatjuk a helyi piacok fejlesztését, azonban nagyobb hangsúlyt szeretnénk helyezni a helyben készült termékek értékesítésére, ehhez a digitális lehetőségek legszélesebb körének igénybevételét is támogatjuk (bevásárlóközösségek, online marketing stb.).

A földrajzi mobilitás, a munkába járás megkönnyítése, az ügyintézés és a szolgáltatások elérését- segítő külterületi útfelújítás a helyi lakosság részéről legtöbb esetben az életminőséget leginkább meghatározó tényező. A KAP stratégiai terv keretében ezért a korábbiaknál nagyobb léptékű útfelújítást támogatunk.

A helyi közétkeztetés fejlesztése nemcsak a lakosság egészséges, jó minőségű étellel való ellátásához járul hozzá, hanem a helyi alapanyagok felhasználásán keresztül a helyi gazdaság fejlesztéséhez is.

A vagyonbiztonság megteremtése, fenntartása meghatározó eleme az egyes települések élhetőségének. A különböző örszolgálatok gépjármű- és eszközberuházásainak biztosítása így biztosan hozzájárul a szükségletek kielégítéséhez.

A falugondnokság, tanyagondnokság intézménye jól bejáratott eszköze a nehezen megközelíthető településrészeken élők mindennapi mobilitás igénye (bevásárlás, orvos, meleg étel, ügyintézés stb.) biztosításának. E szolgálatok beruházásainak biztosítása ezért kiemelt szociális előnyökkel jár.

Miután Magyarországon az okos falu stratégiák még nagyon kisszámú településen készültek el, ezek elkészítésére, majd az azokban foglalt beruházások megvalósítására hangsúlyt szeretnénk helyezni. A szélessávú infrastruktúra a magyar települések legnagyobb részén már rendelkezésre áll, amire viszont nagy igény lenne, az egész településen fogható WIFI jel szolgáltatás kiépítése.

A célterület:

- helyi közszolgáltatások elsősorban lokális biomasszára alapozott megújuló energia átállása: közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítése, erdőgazdálkodásból származó (tűzifa) és egyéb lokális biomassza felhasználása, illetve a biogáz előállítás lehetőségének megteremtése;
- településképet meghatározó épületek energetikai korszerűsítése, ehhez kapcsolódó külső rekonstrukciója;
- többfunkciós közösségi terek/szolgáltató központok fejlesztése és eszközbeszerzése: legalább 3 különböző közösségi szolgáltatás nyújtását kell megvalósítani és működtetni a fejlesztés eredményeként, különös tekintettel a gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokra;
- temetők közfunkciót ellátó egységeinek kialakítása, felújítása;
- sport és rekreációs terek létrehozása, már meglévők fejlesztése és/vagy eszközbeszerzése;
- helyi, térségi jelentőségű, turisztikai/ökoturisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítása, fejlesztése (információ-szolgáltatás, helyi termékek értékesítése, programok bevezetése a turisták számára)
- állami vagy önkormányzati funkciót nem magában foglaló közösségi funkciókat ellátó létesítmények energetikai korszerűsítése.

B célterület:

- helyi termékértékesítést szolgáló piacok és vásárterek létrehozása, infrastruktúrájának fejlesztése;
- helyi termék értékesítési pontok létrehozásának támogatása, helyi elosztás lehetőségeinek megteremtése;
- térségi hatókörű, a helyi termékértékesítést támogató együttműködések (pl. védjegy hálózat, térségi fogyasztói kosár, bevásárlóközösség, natúrparkok stb.), infrastrukturális beruházásai;
- a helyi, a vidék minőségét erősítő termék- és szolgáltatások értékesítését támogató együttműködésekhez kapcsolódó eszközbeszerzések és/vagy on- és offline marketing eszközök beszerzése

C célterület:

- külterületi helyi közutak fejlesztése és fenntartása (kizárólag helyrajzi számmal ellátott, a támogatást igénylő tulajdonában, vagy vagyonkezelésében lévő utak);
- az önkormányzati tulajdonú és vagyonkezelésű utak kezeléséhez, állapot javításához és karbantartásához szükséges erő- és munkagépek beszerzése;

D célterület:

- a 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték (LE) alatti településeken, illetve a 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések önmagában 2000 LE szennyvízterhelést el nem érő elkülönült településrészein vagy külterületein a megfelelő szintű szennyvíz-elvezetés és - tisztítás, valamint a szennyvíziszap kezelés megvalósítása autonóm természet közeli szennyvíz-kezelési megoldások vagy egyedi szennyvíztisztító kisberendezések megvalósítása révén

E célterület:

- bárki által igénybe vehető közétkeztetést végző intézmények konyhájának és az ehhez kapcsolódó raktározó és/vagy előkészítő helyiségek kialakítása, fejlesztése (többek között: gépek, berendezések, eszközök beszerzése, beépítése), továbbá az ellátáshoz szükséges helyi alapanyag-beszerzés

F célterület:

- köz-, és vagyonbiztonságot szolgáló fejlesztések: polgárőr, mezőőr, önkéntes tűzoltó szolgálat, más közfeladatot ellátó szervezet térítésmentes jármű-, és eszközbeszerzései;
- falu- és tanyagondnoki szolgálat fejlesztése térítésmentes jármű-, és eszközbeszerzéssel

G célterület:

- okosfalú projektek infrastrukturális fejlesztéseinek támogatása, amennyiben szükséges, szélessávú internet kiépítése/fejlesztése;
- falusi WIFI hálózatok kiépítése

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

- Fenntartási és üzemeltetési terv, megvalósíthatósági tanulmány minősége: indokoltság, költséghatékonyság, innovativitás, fenntarthatóság
- Térségi szempont.
- Megújuló energia hasznosításához kapcsolódó fejlesztés
- Energiahatékonyság javítását eredményező fejlesztések
- Együttműködés által megvalósítandó vagy kollektív fejlesztés
- Védett épület fejlesztése, felújítása
- Foglalkoztatási hatás növelése
- A településen nem található közösségi funkciók kiszolgálását ellátó épület
- A fejlesztés előkészítése/tervezése a közösség bevonásával valósult meg
- A fejlesztési célok /funkciók célzottan a leginkább rászoruló lakosságot szolgálják
- Kistelepülésen (1000 fő alatt) vagy tanyás településen megvalósuló fejlesztések

Támogatható kedvezményezettek:

- Jogi személyiségű vállalkozások
- Jogi személyiség nélküli vállalkozások
- Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek (helyi önkormányzati költségvetési irányító és költségvetési szervek)
- Egyesületek
- Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

Jogosultsági kritériumok:

- Fenntartási és üzemeltetési terv elkészítése
- A fejlesztés tárgyára irányuló tulajdoni, használati (vagyonkezelési) vagy fenntartói jogviszony fennáll legalább a fenntartási időszak végéig;
- Vidéki térségben elhelyezkedő települések

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

A beavatkozás célja a vidéki településeken élők életminőségének javítása, a fenntarthatóság növelése olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztések támogatásával, amelyek hozzájárulnak az energiahatékonyság

növeléséhez, a helyi gazdaság fejlesztéséhez, a szennyvízkezeléshez és alapvető infrastruktúrával való ellátottságának növeléséhez. Mindezekre tekintettel ezen beavatkozásra a versenyszabályok (állami támogatási szabályok) alkalmazandók.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átlány összegek
 átlány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezeti szinten

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

100% támogatásintenzitás

Maximális támogatási összeg: 200 millió Ft.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 232 876 712

Teljes Forráskeret (HUF) - 85 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál (2023-2027):

O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma – 1 624

5.42 RD44 R03 POG 77 - Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása

Beavatkozási kód	RD44_R03_POG_77
A beavatkozás neve	Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.28. Támogatott termelői csoportok és termelői szervezetek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.10. A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	1	Igen
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termék-előállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás célja a termelői csoportok, (termelői szervezetek, termelői integrációs szervezet és szakmaközi szervezetek) megalakulásának és fennmaradásának ösztönzése, ezáltal a termelők jövedelempozíciójának stabilizálása, illetve erősítése, valamint közvetett módon a vidéki életkörülmények javítása. Az együttműködések azért is szükségesek, mert termelői összefogás hiányában a termelők alkupozíciója az ellátási láncban gyenge marad. Az aktuális ágazati problémák egységes kezelésével, a magas minőségű és piacorientált árualap előállítását segítő termesztési és tenyésztési módszerek ajánlásával az ágazatok fejlődése elősegíthető, az előállított termékek feldolgozottsági szintje növelhető, illetve piacra jutásuk hatékonysága elősegíthető.

A tagság termelésének és eredményeinek a piaci követelményekhez való igazításával, az egységes képvisellel azonban elérhető a piacok befolyásolása és az, hogy a termelőknél magasabb jövedelem realizálódjon. Az együttműködések jelentős szerepet tölthetnek be továbbá a kisebb méretű gazdaságok megerősítésében, egyebek mellett a termelés koordinációjával és az alapanyag-termeléssel összefüggő innováció közvetítéssel. A beavatkozás előmozdítja az egységes minőségű és magasabb feldolgozottságú árualap kialakítását is. A termelői szerveződések a klímavédelmi célok elérését is segítik, mivel jelentős hatékonyságnövelést hajtanak végre az egyes termelők tevékenységének szintjén, illetve az előkészítés, a feldolgozás, és a piacra jutás során.

A beavatkozással létrehozási támogatás nyújtható az újonnan megalakuló termelői csoportoknak, termelői szervezeteknek és szakmaközi szervezeteknek, ami legfeljebb 5 évig degresszív mértékben. A létrehozási támogatást vagy legalább 5 éves működést követően együttműködési tervet végrehajtó termelői csoportoknak, termelői szervezeteknek és szakmaközi szervezeteknek az együttműködési terv időtartama alatt lehet igénybe venni.

A beavatkozás a termelők együttműködéseinek létrejöttét és hatékony működtetését ösztönzi azzal, hogy a szervezeteik megalakításával és működtetésével kapcsolatosan valamint a specifikus célkitűzések magvalósulását szolgáló új tevékenységek végrehajtásának költségeit részben átvállalja.

Külön kiválasztási szempontokat nem alkalmazunk ennél a beavatkozásnál, mivel az együttműködések elismerése önmagában garantálja a megfelelő kiválasztást.

Támogatható kedvezményezettek:

Elismeréssel rendelkező termelői csoportok termelői szervezetek és szakmaközi szervezetek

Jogosultsági kritériumok:

Elismert termelői csoport termelői szervezet vagy szakmaközi szervezet.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- A támogatási időszak alatt a kedvezményezettnek meg kell felelnie az elismerés feltételeinek.
- Létrehozás esetén az utolsó támogatási egység kifizetésének feltétele az elismerés részeként elfogadott üzleti terv megelőző éveinek megvalósítása.
- Új tevékenység végrehajtása esetén a támogatási időszak alatt a kedvezményezettnek meg kell valósítania az adott időszakra vonatkozó új tevékenységeket tartalmazó együttműködési tervét.

- Új tevékenység végzése (például a piacrajutást, a termékminőség javulását, a jövedelmezőséget környezet állapotának javulását, klímaváltozáshoz történő adaptációt elősegítő szaktanácsadás, adminisztrációs, piaci, pénzügyi szolgáltatás nyújtása a tagságnak vagy a tagság, termékkör bővítése, feldolgozottság fokozása, stb.).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

A támogatás Overall amount, ami magában foglal minden költséget.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

- Létrehozást és az azt követő 5 éves működés esetén a támogatás mértéke a szervezet vagy annak tagjai által a szervezet által meghatározott feltételekkel az
  1. évben az éves értékesített termelés 10%-a, de legfeljebb 100 000 EUR
  2. évben az éves értékesített termelés 10%-a, de legfeljebb 100 000 EUR
  3. évben az éves értékesített termelés 9%-a, de legfeljebb 100 000 EUR
  4. évben az éves értékesített termelés 8%-a, de legfeljebb 100 000 EUR
  5. évben az éves értékesített termelés 7%-a, de legfeljebb 100 000 EUR.
- Új tevékenység végrehajtása esetén a támogatás mértéke a szervezet vagy annak termelő tagjai által a szervezet által lefolytatott tárgyalásoknak megfelelő szerződéses feltételekkel, szakmaközi szervezet esetén a szervezet által elfogadott megállapodás vagy összehangolt magatartásnak megfelelően értékesített éves értékesített termelési érték 6%-a, de legfeljebb évente 500 000 EUR szervezetenként.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 36 712 329

Teljes Forráskeret (HUF) - 13 400 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.28. Támogatott termelői csoportok és termelői szervezetek száma – 207

5.43 RD45 R04 GIS 77 - Együttműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére

Beavatkozási kód	RD45_R04_GIS_77
A beavatkozás neve	Együttműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system:

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.10. A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszána javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termékelőállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Maga a csoportosulás, valamint annak mezőgazdasági termelő és élelmiszeripari előállító tagjai külön-külön is jogosultak a támogatásra az alábbi tevékenységek szerint:

- a mezőgazdasági termelők és élelmiszer előállítók megkezdik egy adott eredetmegjelölés, földrajzi jelzés vagy hagyományos termék, illetve az ehhez szükséges alapanyag előállítását az újonnan létrejött együttműködés (csoportosulás) keretein belül;
- az együttműködés (csoportosulás) egy adott eredetmegjelölés, földrajzi jelzés vagy hagyományos termék uniós elismertetését kezdeményezi.

Külön kiválasztási szempontokat nem alkalmazunk ennél a beavatkozásnál, mivel a minőségrendszerek állami elismerése és nyilvántartásba vétele önmagában garantálja a megfelelő kiválasztást.

Támogatható kedvezményezettek:

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

Az 1151/2021/EU, az 1308/2013/EU, valamint az (EU) 2019/787 rendeletek szerinti **csoportosulások és a csoportosulások tagjai**, amelyek új eredetmegjelölés, földrajzi jelzés vagy hagyományos különleges termék uniós elismertetését **kezdeményezik**.

- Az Unió által elismert minőségrendszerekben új eredetmegjelölések és földrajzi jelzések OEM/OFJ/FJ-ként történő elismertetésének és hagyományos különleges termékek elismertetésének **kezdeményezése**.
- A pályázó együttműködés (csoportosulás) akkor válik jogosulttá a támogatásra, ha az általa benyújtott bejegyzés iránti kérelem az Európai Bizottsághoz továbbításra került.

Csak olyan

- meglévő együttműködés támogatható, amely eredetmegjelölések és földrajzi jelzések OEM/OFJ/FJ-ként történő elismertetését, illetve hagyományos különleges termékek elismertetését még nem kezdeményezte vagy

- - új együttműködés támogatható, amelyben legalább tíz szereplő vesz részt, ahol
  - mezőgazdasági termék esetén a szereplők legalább 2/3-a mezőgazdasági termelő, aki az adott eredetmegjelölés, földrajzi jelzés vagy hagyományos különleges termék vonatkozó termékleírás szerinti előállítását vállalja/végzi;
  - élelmiszeripari termék esetén a szereplők legalább fele mezőgazdasági termelő, aki az adott eredetmegjelölés, földrajzi jelzés vagy hagyományos különleges termék előállításához szükséges alapanyag vonatkozó termékleírás szerinti előállítását vállalja/végzi (pl. fűszerpaprika termesztése fűszerpaprika-őrlemény végtermék esetén).

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Az együttműködés legalább egy résztvevője fiatal mezőgazdasági termelő;
- Szakirányú iskolai végzettség;
- Projektterv minősége.

Támogatási jogcímek:

Overall amount támogatás.

A támogatás két jogcímen járhat: a termelőnek/előállítónak a minőségrendszer követelményeinek való megfelelés és a formális csatlakozás során felmerülő költségei után, illetve a csoportosulásnak az eredetmegjelölésre, földrajzi jelzésre vagy hagyományos különleges termékre vonatkozó termékleírás kidolgozásával, valamint az együttműködés létrehozásával és működtetésével kapcsolatos költségei után. A termelők/előállítók adott termék csoportosulás keretében történő előállítása révén csatlakozhatnak az uniós minőségrendszerekhez.

Jogosult költségek:

- Új együttműködés létrehozásával és fenntartásával összefüggő költségek, ideértve a működési költségeket is,
- A termékleírás kidolgozásának, illetve az ahhoz kapcsolódó analitikai vizsgálatok költségei,
- Egyéb, a bejegyzés iránti kérelem elkészítésével kapcsolatban felmerülő költség,
- Saját teljesítésben elszámolt bér és járulékköltségek,
- Kapcsolódó hatósági eljárásokkal kapcsolatban felmerülő költségek,
- Projekt-előkészítés költségei.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

500.000 euró overall amount támogatás.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Az alábbi költségek támogatásával kívánjuk elérni, hogy az egyes minőségrendszerekben résztvevők száma és a minőségrendszerek ismertsége növekedjen:

- Minőségrendszer létrehozásával és fenntartásával összefüggő költségek, ide értve a működési költségeket is
- Saját teljesítésben elszámolt bér és járulékköltségek
- A minőségrendszerekben való részvétel költségei

- A minőségrendszerek követelményeinek való megfeleléssel összefüggő költségek

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma - 732

5.44 RD46_R05_GIJ_77 - Együtműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén

Beavatkozási kód	RD46_R05_GIJ_77
A beavatkozás neve	Együtműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együtműködés
Közös kimeneti mutató	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.10. A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszána javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.4	Helyi együtműködések fejlesztése a termékelőállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmazási feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés: Az Unióban az 1308/2013/EU, vagy az 1151/2021/EU, vagy az (EU) 2019/787 rendelet szerinti bejegyzett, oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel, oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel, földrajzi jelzéssel vagy hagyományos különleges termék (a továbbiakban: OEM/OFJ/FJ/HKT) elnevezéssel ellátott termék előállításának új együttműködés keretében történő megkezdése vagy az adott elnevezés szerinti terméket érintő új tevékenység megkezdése.

Olyan együttműködés kezdeményezése, amely arra irányul, hogy az értéklánc adott szereplője – az OEM/OFJ/FJ/HKT elnevezéssel ellátott termékek vonatkozásában – már meglévő, az 1308/2013/EU, vagy a 1151/2021/EU, vagy az (EU) 2019/787 rendelet szerinti csoportosuláshoz csatlakozzon, az e rendeletek szerinti csoportosulást hozzon létre, vagy már létező csoportosulásként új tevékenységet kezdjen meg.

A beavatkozással ösztönözni kívánjuk, hogy az értéklánc minőségrendszerekben résztvevő szereplői között minél hatékonyabb együttműködés alakuljon ki. Cél az, hogy javítsuk a minőségrendszerekben résztvevő termelők, előállítók részvételét olyan együttműködésekben, amelyek az uniós szinten elismert, a földrajzi árujelzők, illetve hagyományos különleges termékek hivatalos uniós (eAmbrosia) nyilvántartásaiban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezéssel forgalomba hozott termékek értékláncban betöltött szerepét erősítik, illetve az uniós minőségrendszerek követelményeinek megfelelően előállított termékek értékét növelik.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

- Csak olyan együttműködés támogatható, amelyben legalább két szereplő vesz részt, akiknek tevékenysége hozzájárul az intézkedés céljainak megvalósításához és akik közül az egyik
- Mezőgazdasági termék esetén olyan mezőgazdasági termelő, aki a minőségrendszer szerint bejegyzett elnevezéssel forgalomba hozott termék vonatkozó termékleírás szerinti előállítását végzi;
- Élelmiszeripari termék esetén: olyan mezőgazdasági termelő, aki a minőségrendszer szerint bejegyzett elnevezéssel forgalomba hozott termék létrehozásához szükséges alapanyag vonatkozó termékleírás szerinti előállítását végzi;
- Az együttműködés legalább egy résztvevője fiatal mezőgazdasági termelő;
- Szakirányú iskolai végzettség;
- Projektterv minősége.

Specifikus Célterület

Maga a csoportosulás, valamint annak mezőgazdasági termelő és élelmiszeripari előállító tagjai külön-külön is jogosultak a támogatásra az alábbi tevékenységek szerint:

a) mezőgazdasági termelők és élelmiszer előállítók:

- Az eAmbrosia nyilvántartásokban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezés szerinti termék, illetve az ehhez szükséges alapanyag előállításának a megkezdése a csoportosulás keretein belül;

b) a csoportosulás az eAmbrosia nyilvántartásokban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezés szerinti terméket érintő új tevékenységbe kezd, úgymint:

- A csoportosulás tagjai által előállított, forgalmazott termék minősége, hírneve és hitelességének biztosítása a kereskedelemben; vagy
- Az Unió által bejegyzett elnevezés kereskedelmi használatának nyomon követése; vagy
- Fellépés az oltalom alatt álló földrajzi árujelzők, illetve a hozzájuk közvetlenül kapcsolódó szellemi tulajdonjogok megfelelő védelmének biztosítása érdekében; vagy
- Olyan tevékenység végzése, amely biztosítja az Unió által jóváhagyott termékleírásnak való megfelelést (pl. belső ellenőrzés bevezetése); vagy
- Minőségrendszerek teljesítményének javítását és a termékek értéknövelését célzó tevékenységek végzése.

2. Nemzeti minőségrendszerek alintézkedés

Az 1305/2013/EU rendelet 16. cikk (1) bekezdés b), illetve c) pontja szerinti, a 26/2018. (X. 1.) AM rendelet alapján elismert és nyilvántartásba vett nemzeti minőségrendszer, illetve önkéntes mezőgazdasági termék-tanúsító rendszer (a továbbiakban együtt: minőségrendszer) keretében előállított termékek magasabb minőséget képviselnek, mint a jogszabályok által támasztott minimum követelményeknek megfelelő, más, hasonló termékek, ezért a minőségrendszerek ismertségének és elismertségének ösztönzése a magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását és fogyasztását is ösztönzi.

A beavatkozással ösztönözni kívánjuk a tanúsítottan magasabb minőséget képviselő termékek előállítását.

Kiválasztási szempontok, amelyek részben is alkalmazhatók (principles of selection):

- Részvétel termelői csoportban (TCS) vagy termelői szervezetben vagy szakmai-szakmaközi szervezetben;
- Szakirányú iskolai végzettség;
- Részvétel többféle termékkel a létrehozandó minőségrendszerben,
- Uniós jogszabály (EU 848/2018 rendelet) alapján ökológiai termelő.

Támogatható kedvezményezettek:

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

Természetes és jogi személyek, akik/amelyek a már bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT elnevezéseket kezelő csoportosulásokhoz csatlakoznak vagy a már bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT elnevezések tekintetében új csoportosulást hoznak létre vagy már létező csoportosulásként az OEM/OFJ/FJ/HKT-ként bejegyzett elnevezés szerinti terméket érintő új tevékenységet kezdenek el.

2. Elismert nemzeti minőségrendszerek alintézkedés:

Természetes és jogi személyek, amelyek tagjai az Unió által elismert nemzeti minőségrendszernek, vagy ilyen minőségrendszerhez csatlakoznak.

Jogosultsági kritériumok:

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

a) Az együttműködésnek az uniós szinten elismert, a földrajzi árujelzők, illetve hagyományos különleges termékek hivatalos uniós (eAmbrosia) nyilvántartásaiban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezéssel forgalomba hozott termékekre kell irányulnia.

b) Csak olyan együttműködés támogatható, amelyben legalább két szereplő vesz részt, akiknek tevékenysége hozzájárul az intézkedés céljainak megvalósításához és akik közül az egyik

- Mezőgazdasági termék esetén olyan mezőgazdasági termelő, aki a minőségrendszer szerint bejegyzett elnevezéssel forgalomba hozott termék vonatkozó termékleírás szerinti előállítását végzi;
- Élelmiszeripari termék esetén: olyan mezőgazdasági termelő, aki a minőségrendszer szerint bejegyzett elnevezéssel forgalomba hozott termék létrehozásához szükséges alapanyag vonatkozó termékleírás szerinti előállítását végzi.

c) Maga a csoportosulás, valamint annak mezőgazdasági termelő és élelmiszeripari előállító tagjai külön-külön is jogosultak a támogatásra:

- A pályázó együttműködés (csoportosulás) akkor válik jogosulttá, ha az a) pont szerinti terméke(ke)t érintő új tevékenységbe kezd vagy az a) pont szerinti termék(ek)re vonatkozó új együttműködésként jön létre.
- A pályázó együttműködés (csoportosulás) tagjai akkor válnak jogosulttá a támogatásra, ha megkezdik az a) pont szerinti termék, illetve az ehhez szükséges alapanyag előállítását a csoportosulás keretein belül. (Ennek igazolása: (1) tevékenységüket bejelentik az illetékes kormányhivatalhoz vagy a NÉBIH-hez és (2) ezt a csoportosulás aláírásra jogosult képviselője igazolja)

2. Elismert nemzeti minőségrendszerek alintézkedés:

Csak olyan együttműködés támogatható, amelyben legalább két szereplő vesz részt, akik a minőségrendszer szerint bejegyzett elnevezéssel forgalomba hozott termék létrehozásához szükséges alapanyagra vonatkozó termékleírás szerinti előállítását, vagy alapanyag előállítását végzik.

Támogatási jogcímek:

Overall amount támogatás.

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

A támogatás két jogcímen járhat: a termelőnek/előállítónak a minőségrendszer követelményeinek való megfelelés és a formális csatlakozás során felmerülő költségei után, illetve a csoportosulásnak a bejegyzett elnevezés szerinti terméket érintő együttműködés létrehozása, valamint az új tevékenység megkezdésével kapcsolatos költségei után.

A termelők/előállítók adott termék csoportosulás keretében történő előállítása révén csatlakozhatnak az uniós minőségrendszerekhez.

Jogosult költségek:

- Új együttműködés létrehozásával és fenntartásával összefüggő költségek, ideértve a működési költségeket is,
- Az új tevékenységhez kapcsolódó költségek,
- Saját teljesítésben elszámolt bér és járulékköltségek,
- Kapcsolódó hatósági eljárásokkal kapcsolatban felmerülő költségek,
- Projekt-előkészítés költségei,
- Beruházási költségek,

2. Elismert nemzeti minőségrendszerek alintézkedés:

Jogosult költségek:

- A minőségrendszer létrehozásának költségei;
- Az uniós elismertetés költségei;
- A minőségrendszerben való részvétel költségei, követelményeknek való megfelelés költségei

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Overall amount: Az egy projektre adható maximális támogatás: 500 000 EUR.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Az alábbi költségek támogatásával kívánjuk elérni, hogy az egyes minőségrendszerekben résztvevők száma és a minőségrendszerek ismertsége növekedjen:

- Saját teljesítésben elszámolt bér és járulékköltségek
- A minőségrendszerekben való részvétel költségei
- A minőségrendszerek követelményeinek való megfeleléssel összefüggő költségek

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma – 729

5.45 RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása

Beavatkozási kód	RD47_R06_QSJ_77
A beavatkozás neve	Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is
SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	1	Igen
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termék-előállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
6.5.1	Mezőgazdaság, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása	1	Részben
7.1.2	Generációk közötti együttműködések támogatása	2	Igen
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető	1	Részben

	hatással bíró fejlesztések		
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárágazat szereplői közötti alacsony fokú együttműködési és innovációs készségek számos módon akadályozzák a versenyképesebb, erőforrás-hatékonyabb vagy a környezeti feltételekhez alkalmazkodóbb, összehangolt gazdálkodási struktúrák fejlődését. A beavatkozás célja, hogy az együttműködésen alapuló fejlesztések eredményeképpen a korábbi gyakorlattól eltérő megoldás (termék, szolgáltatás, folyamat, gazdálkodási gyakorlat, stb.) jöjjön létre.

Az agráriumra, illetve a vidéki térségek egyéb adottságaira épülő lehetőségek számosak, amelyek együttműködésre alapozott, összehangolt fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az agrárgazdaság (beleértve a mezőgazdaságon túl a feldolgozást és az erdőgazdálkodást is) és a vidéki térségek sikerességéhez.

Már működő minőségbiztosítási vagy minőségirányítási rendszerekhez való csatlakozás támogatása. Az együttműködésben a minőségbiztosítási vagy minőségirányítási rendszerhez újonnan csatlakozó termék előállító és a neki beszállító alapanyag termelő vesz részt. A támogatás két komponensből tevődik össze:

- Egyik díjazás a rendszerbe történő csatlakozás,
- A másik pedig a meghatározott időszakig való benntartás után jár.

Az együttműködésben legalább két szereplő részvételével valósul meg a kitűzött cél teljesítése.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

- Projektterv vagy fenntartási terv tartalma és minősége
- Meglévő üzleti és társadalmi kapcsolatok megerősödése, újak létrehozása, szinergiák kihasználása
- Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata
- Térségi szempont
- Foglalkoztatás, ide értve az önkéntes munkavállalást
- Fiatal mezőgazdasági termelők részvétel
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése

Támogatható kedvezményezettek:

Minőségirányítási rendszerekhez (például Good Practices, HACCP, ISO, BRC, IFS, EMAS, stb) csatlakozó termék előállítók, a nekik beszállító alap-anyag termelők vagy FSC vagy PEFC minőségtanúsítási rendszerhez csatlakozó erdőgazdálkodók.

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv vagy Fenntartási terv készítése.
- Minőségirányítási rendszerhez való csatlakozás, mentorálás igénybevétele, együttműködés keretében.
- Legalább 2 szereplő részvétele az együttműködésben.

Kötelezettségvállalások:

- Minőségbiztosítási, minőségirányítási rendszeri tagság fennállása a támogatási időszak alatt.
- A támogatás eredményeként a minőségbiztosítási, minőségirányítási rendszer elismerés megszerzése.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,

- A benyújtott projektre vonatkozó tanulmányok költségei,
- Promóciós tevékenységek költségei,
- A projekttervben jóváhagyott célok végrehajtásához kapcsolódó egyedi projektek (beruházások) közvetlen költségei
- Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 500 000 €

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

A jogosult költségek elszámolásának lehetőségei:

- Overall amount, ami magában foglalhat minden költséget.

Többeltámogatásra jogosult az az együttműködés, amelyben a termelő és feldolgozó között hosszú távú szerződéses viszony jön létre.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma - 729

5.46 RD48 R07 QSP 77 - Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása

Beavatkozási kód	RD48_R07_QSP_77
A beavatkozás neve	Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.10. A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termék-előállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
CCO.1.1	Ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

Az Unió által elismert minőségrendszerek (földrajzi árujelzők, hagyományos különleges termékek) népszerűsítésére, illetve az uniós szinten elismert, a földrajzi árujelzők, illetve hagyományos különleges termékek hivatalos uniós (eAmbrosia) nyilvántartásaiban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezéssel forgalomba hozott termékekre irányuló tájékoztatói és promóciós tevékenységek.

Célkitűzés, hogy az 1308/2013/EU, vagy az 1151/2012/EU vagy az (EU) 2019/787 rendeletekben rögzített minőségrendszerek, valamint a földrajzi árujelzők, illetve hagyományos különleges termékek hivatalos uniós eAmbrosia nyilvántartásaiban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezéssel forgalomba hozott termékek ismertek és elismertek legyenek a piacon és a vásárlók körében.

A minőségrendszerek keretében előállított termékek földrajzi területhez kötődő egyedi tulajdonsággal rendelkeznek, illetve hagyományos előállítási módszerrel készülnek, ezért a minőségrendszerek ismertségének elősegítése és elismertségének növelése a magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását és fogyasztását is ösztönzi.

Kiválasztási szempontok, amelyek részben is alkalmazhatók (principles of selection):

- Csak olyan együttműködés támogatható, amely új együttműködésként jön létre és hajtja végre ezt a tevékenységet vagy már meglévő csoportosulás(ok) kezdenek új tevékenységként tájékoztatói és promóciós tevékenységbe;
- Projektterv minősége

Specifikus célterület

a) A tevékenység csak a minőségrendszerre, illetve a bejegyzett elnevezéssel forgalomba hozott termékekre irányulhat

b) Promóciós tevékenység kizárólag tájékoztatással együtt végezhető

2. Elismert nemzeti minőségrendszerek alintézkedés

Az 1305/2013/EU rendelet 16. cikk (1) bekezdés b), illetve c) pontja szerinti, a 26/2018. (X. 1.) AM rendelet alapján elismert és nyilvántartásba vett nemzeti minőségrendszerek, illetve önkéntes

mezőgazdasági termék-tanúsító rendszerek (a továbbiakban együtt: minőségrendszerek) által tanúsított termékeket népszerűsítő tájékoztatás és promóciós tevékenység.

A beavatkozás nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a Magyarország által elismert minőségrendszerek és az azok keretében előállított termékek ismertek és elismertek legyenek a piacok és a vásárlók körében.

A minőségrendszerek keretében előállított termékek magasabb minőséget képviselnek, mint a jogszabályok által támasztott minimum követelményeknek megfelelő, más, hasonló termékek, ezért a minőségrendszerek ismertségének és elismertségének ösztönzése a magasabb hozzáadott értékű termékek előállítását és fogyasztását is ösztönzi.

Kiválasztási szempontok, amelyek részben is alkalmazhatók:

- A promóciós projektterv minősége;
- A promóciós tevékenység által elérhető célcsoport nagysága;
- Az alkalmazott promóciós eszközök száma;
- Költséghatékonyság, az elérendő célcsoporthoz viszonyított egységnyi költségek aránya
- Többlettermék értékesítése a promóciót követően;
- Ökológiai gazdálkodást folytató tagokkal rendelkező minőségrendszer esetén a minőségrendszer és az uniós ökológiai feltételrendszer együttes promótálása

Támogatható kedvezményezettek:

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

Az 1308/2013/EU, az 1151/2021/EU, valamint az (EU) 2019/787 rendeletek szerinti csoportosulások és azok együttműködései.

2. Elismert nemzeti minőségrendszerek alintézkedés:

A minőségrendszert működtető természetes és jogi személyek, a minőségrendszer tagjai (természetes és jogi személyek), valamint ezek csoportosulásai.

Jogosultsági kritériumok:

1. Uniós minőségrendszerek alintézkedés:

A tájékoztatási és promóciós tevékenységnek az Unió által elismert minőségrendszerekre, illetve az uniós szinten elismert, a földrajzi árujelzők, illetve hagyományos különleges termékek hivatalos uniós (eAmbrosia) nyilvántartásaiban „nyilvántartásba került” státusszal szereplő elnevezéssel forgalomba hozott termékekre kell irányulnia.

2. Elismert nemzeti minőségrendszerek alintézkedés:

A tájékoztatási és promóciós tevékenységnek a 26/2018. (X. 1.) AM rendelet alapján elismert és nyilvántartásba vett minőségrendszerre, illetve az e minőségrendszer által tanúsított termék(ek)re kell irányulnia.

Támogatható költségek:

A tájékoztatási és promóciós tevékenységhez kapcsolódó

- saját teljesítésben elszámolt bér és járulékköltségek,
- projekt-előkészítés és megvalósítás költségei,
- beruházási költségek,
- a szakmai megvalósításhoz kapcsolódó szolgáltatások költségei,
- projektmenedzsment költségei,
- általános (rezsi) költségek,

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

Támogatás

- Pénzügyi eszköz
 Kifizetés típusa
 Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

500.000 euró overall amount támogatás.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

- A termékelőállítók és csoportosulásaik által, minőségrendszerrel kapcsolatban felmerülő tájékoztatási és promóciós tevékenység során felmerült költségek
- Saját teljesítésben elszámolt bér és járulékköltségek

Forrásallokáció és kimenet 1(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 5 479 452

Teljes Forráskeret (HUF) - 2 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma - 894

5.47 **RD49 R09 SCC 77 - Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért**

Beavatkozási kód	RD49_R09_SCC_77
A beavatkozás neve	Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.10. A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz,	1	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)		
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termékelőállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
4.1.2	ÜHG kibocsátás csökkentése az állattartás technológiai fejlesztésével	2	Igen
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
6.5.1	Mezőgazdaság, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása	1	Részben
7.1.2	Generációk közötti együttműködések támogatása	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Jelen beavatkozás a termelők közös és közvetlen piacra jutását szolgálja, figyelembe véve azt, hogy – megfelelően az európai uniós folyamatoknak – Magyarországon is fokozódó fogyasztói igény mutatkozik a közvetlenül a termelőktől, vagy legfeljebb egy közvetítőtől vásárolt élelmiszerek iránt. A rövid ellátási láncban (REL) való termelői és fogyasztói részvétel a termelők számára kedvezőbb alkupozíciót biztosíthat, társadalmi és környezeti előnyökkel jár, növeli a fogyasztók és a termelők közötti bizalmat.

Az együttműködésben egy piacszervező is részt vehet, mivel minél közelebb kerül a termelő a fogyasztóhoz, annál több, a termelő tevékenységen túli munkával kellene számolnia, amelyet egy harmadik szereplő – például eszköz, idő, kompetencia birtokában – magasabb minőségben tud ellátni. Az együttműködésre hajlandó gazdálkodók többnyire nem rendelkeznek megfelelő szállítási, kereskedelmi vagy éppen raktározási feltételekkel, ezek fejlesztésének támogatása feltétlenül indokolt. A fejlesztés magában foglalhat adatbázis- eszköz-, infrastruktúra- és kompetencia fejlesztést, továbbá fejleszti az összefogást a termékelőállítás, a forgalmazás és az értékesítés területén. A támogatásra már jól működő együttműködések is jogosultak. Az együttműködés vonatkozhat csak gazdálkodókra, közös piacrajutás érdekében, vagy gazdálkodók és fogyasztók együttműködésére is (pl. kosárközösség).

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

- Projektterv vagy fenntartási terv tartalma és minősége, amelyben értékelésre kerülnek az alábbiak:
- Meglévő üzleti és társadalmi kapcsolatok megerősödése, újak létrehozása, szinergiák kihasználása
- Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Foglalkoztatás, ide értve az önkéntes munkavállalást
- Az együttműködés összetétele (pl.: fiatal mezőgazdasági termelői részvétel)

Támogatható kedvezményezettek:

Rövid Ellátási Lánc (továbbiakban: REL) együtt-működési csoport tagjai

Támogatható kedvezményezetthez kapcsolódó konkrét jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

- Projektterv vagy Fenntartási terv készítése.
- REL termelői és fogyasztói együttműködés, amelyben legalább 2 szereplő (pl. mezőgazdasági termelő, önkormányzat, egyház, alapítvány, vendéglátás (HORECA), közétkeztetés, stb.) vesz részt.
- A mezőgazdasági termelők és a fogyasztó között legfeljebb egy közvetítő lehet.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,
- A benyújtott projektre vonatkozó tanulmányok költségei,
- Promóciós tevékenységek költségei,
- A projekttervben jóváhagyott célok végrehajtásához kapcsolódó egyedi projektek (beruházások) közvetlen költségei
- Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása

Kötelezettségvállalások:

A projekttervben vagy fenntartási tervben vállaltfeladatok elvégzése.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 500 000 €

A jogosult költségek elszámolásának lehetőségei:

- Overall amount (átfogó összeg), ami magában foglal minden költséget beleértve a beruházásokat is.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma - 23

5.48 RD50 R10 SEC 77 - Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért

Beavatkozási kód	RD50_R10_SEC_77
A beavatkozás neve	Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.4	Tartósan inaktív aktív korúak társadalmi reintegrációja	3	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális háttérének fejlesztése	3	Részben
8.4.2	Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése	3	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárágazat szereplői közötti alacsony fokú együttműködési és innovációs készségek számos módon akadályozzák a versenyképesebb, erőforrás-hatékonyabb vagy a környezeti feltételekhez alkalmazkodóbb, összehangolt gazdálkodási struktúrák fejlődését. A beavatkozás célja, hogy az együttműködésen alapuló fejlesztések eredményeképpen a korábbi gyakorlattól eltérő megoldás (termék, szolgáltatás, folyamat, gazdálkodási gyakorlat, stb.) jöjjön létre.

Az agráriumra, illetve a vidéki térségek egyéb adottságaira épülő lehetőségek számosak, amelyek együttműködésre alapozott, összehangolt fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az agrárgazdaság (beleértve a mezőgazdaságot is) és a vidéki térségek sikerességéhez.

Hangsúlyt kívánunk fektetni a társadalmi innovációt megvalósító együttműködések, a társadalmi vállalkozások, így a szociális farmok és a szociális szövetkezetek támogatására.

A termelők és fogyasztók együttműködése terén támaszkodunk a már bevált együttműködési formák (pl. Kosár Közösségek, Nyitott Porták, Kamratúra stb.) tapasztalataira.

A célterület - Szociális farm típusú együttműködések és ezek integrációjának támogatása

A szociális farm a szociális szolidaritás elveinek megfelelően, a társadalmi és környezeti szemléletformálás érdekében működő kooperatív gazdálkodási forma, amely mezőgazdasági termelő, feldolgozó, szolgáltató tevékenységet végez hátrányos helyzetű személyek bevonásával; illetőleg mezőgazdasághoz kapcsolódó szemléletformáló kiegészítő tevékenységet végez a társadalom szélesebb köre számára.

A hazai tapasztalatok alapján, szociális farmok három altípusát különböztetjük meg:

- Rehabilitációs farm vagy szociális/rehabilitációs célú gazdaság: fő jellemzője a hátrányos helyzetű személyek bevonása a szociális intézmény keretei között folytatott foglalkoztatás keretében
- Gondoskodó farm vagy gondoskodó gazdaság: fő jellemzője a hátrányos helyzetű személyek bevonása mezőgazdasági tevékenységet végzők által, a mezőgazdasági tevékenység végzésének helyén
- Társadalmi farm vagy együttműködő gazdaság: fő jellemzője a szemléletformálás egy meghatározott személyi kör részére és/vagy foglalkoztatásba történő bevonás a mezőgazdasági tevékenységet végző személyek által a mezőgazdasági tevékenység végzésének helyén

A szociális farmok kialakításának egyik lehetséges formája, hogy a segítő szervezetek keresnek a környéken működő földműveseket, akikhez rendszeres (akár napi) jelleggel, aktív tevékenységre

„kiviszik” a hátrányos helyzetű célcsoport tagjait. Így a segítő szervezeteknek nem szükséges mezőgazdasági környezetet létrehozniuk, és annak fenntartásához nem szükséges mezőgazdasági szakembert alkalmazniuk. A segítő szervezetek maguk is létrehozhatnak mezőgazdasági egységeket, ahol a saját hátrányos helyzetű célcsoport tagjainak bevonása sokkal intenzívebb. Az így kialakuló szociális farmok fenntartható és szakmailag megalapozott működtetéséhez azonban elengedhetetlen lehet a segítő szervezetek részéről a földműves (jogszámban előírt végzettségű) szakember alkalmazása.

A szociális farm szolgáltatás nyújtók személyi körét két alapvető kategória szerint lehet meghatározni:

1. szociális farm-gazdaság: olyan mezőgazdasági tevékenységet végző gazdálkodó szervezet, amely aktív tevékenység végzésére fogad hátrányos helyzetűeket és/vagy oktatási/nevelési célból fogad gyermekeket, tanulókat
2. szociális farm-közösség: olyan szociális szolgáltatók, akik (saját) hátrányos helyzetű célcsoportjukat bevonva maguk végzik mezőgazdasági termelő / szolgáltató és értékesítő tevékenységet.

Integrátori rendszerben a szolidáris gazdálkodásba a REL-hez hasonlóan be kell, hogy kapcsolódjon egy erős piaci ismeretekkel és üzleti kompetenciákkal bíró piacszervező. A piacszervező tanácsot ad a gazdáknak, hogy mit termeljenek, mi a piacképes, szükség esetén anyagi támogatást (pl. mikrohitelt) és termeléstecnológiai tanácsokat is nyújt nekik, és hatékonyan közreműködik abban, hogy a gazda által előállított termék méltányos áron értékesítésre kerüljön.

B célterület - Szociális szövetkezetek és ezek integrációjának támogatása

A szociális szövetkezetek alapvető jellemzői a következők: A tagok - akik csak természetes személyek lehetnek - meghatározzák, hogy milyen értékű részjeggyel alapítják meg a nyitott tagságú szövetkezetet, tehát ha valaki elfogadja az alapszabályt, akkor bárki, megkülönböztetés nélkül, beléphet a szövetkezetbe. A szociális szövetkezet a változó tőke elve szerint működik, ami azt jelenti, hogy változik a tagok be- és kilépésével a tőke nagysága. A szociális szövetkezet célja a tagjai gazdasági, kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi szükségleteinek kielégítése, valamint munkanélküli, illetőleg szociálisan hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkafeltételek teremtése. A tagoknak kötelező a személyes közreműködés a szociális szövetkezet tevékenységében. A szociális szövetkezetben lehet tevékenységet végezni tagként, alkalmazottként, vagy vállalkozási/megbízási szerződéssel. A szövetkezet közösségi alapot képez, amiből a tagok és családtagjaik számára nyújt kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi támogatást. A szociális szövetkezet elnevezésnek nem feltétele a társadalmi szerepvállalás (pl. csökkent munkaképességűek foglalkoztatása). Ugyanakkor semmi nem zárja ki, hogy a szociális szövetkezet egyben szociális farm is legyen.

Integráció esetén egy piacszervező összefogja egy-egy régió szociális szövetkezeteit, kialakítja azok termelési infrastruktúrájának a lehető leghatékonyabb kihasználását, és megszervezi az így előállított termékek értékesítését a kiskereskedelem/nagykereskedelem/ feldolgozó ipar/közétkeztetés felé (esetleg saját maga működtet értékesítési pontokat és így kapcsolódik a REL-hez).

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

- Projektterv vagy fenntartási terv tartalma és minősége
- Meglévő üzleti és társadalmi kapcsolatok megerősödése, újak létrehozása, szinergiák kihasználása
- Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Foglalkoztatás, ide értve az önkéntes munkavállalást
- Az együttműködés következtében a jövedelemtermelő képesség, önfenntartási képesség javulása
- Fiatal mezőgazdasági termelők részvétel

Támogatható kedvezményezettek:

- Az együttműködésben részt vevő non-profit szervezet, valamint a bevont mezőgazdasági termelő (Többek között: Szociális farm típusú gazdálkodást folytató mezőgazdasági termelők és az együttműködésben részt vevő intézmény, Társadalmi vállalkozások).
- Mezőgazdasági termelő, feldolgozó, szolgáltató tevékenységet végző természetes, vagy jogi személy hátrányos helyzetű személyek bevonásával, vagy szociális szövetkezet.

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv vagy Fenntartási terv készítése.

Kötelezettségvállalások:

A projekttervben vállalt kötelezettségek teljesítése.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,
- A benyújtott projektre vonatkozó tanulmányok költségei,
- Promóciós tevékenységek költségei,
- A projekttervben jóváhagyott célok végrehajtásához kapcsolódó egyedi projektek (beruházások) közvetlen költségei
- Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Overall amount, ami magában foglalhat minden költséget.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 500 000 €

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma - 21

5.49 RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért

Beavatkozási kód	RD51_R11_TUC_77
A beavatkozás neve	Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.18. Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	1	Igen
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termékelőállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben
8.2.3	A helyi fejlesztési programok összhangjának megteremtése, térségi együttműködések	1	Részben
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	3	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárágazat szereplői közötti alacsony fokú együttműködési és innovációs készségek számos módon akadályozzák a versenyképesebb, erőforrás-hatékonyabb vagy a környezeti feltételekhez alkalmazkodóbb, összehangolt gazdálkodási struktúrák fejlődését. A beavatkozás célja, hogy az együttműködésen alapuló fejlesztések eredményeképpen a korábbi gyakorlattól eltérő megoldás (termék, szolgáltatás, folyamat, gazdálkodási gyakorlat, stb.) jöjjön létre.

Az agráriumra, illetve a vidéki térségek egyéb adottságaira épülő lehetőségek számosak, amelyek együttműködésre alapozott, összehangolt fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az agrárgazdaság (beleértve a mezőgazdaságon túl a feldolgozást és az erdőgazdálkodást is) és a vidéki térségek sikerességéhez.

Hangsúlyt kívánunk fektetni a társadalmi innovációt megvalósító együttműködések, a társadalmi vállalkozások, így a szociális farmok és a szociális szövetkezetek támogatására.

A termelők és fogyasztók együttműködése terén támaszkodunk a már bevált együttműködési formák tapasztalataira.

Az együttműködés célja mezőgazdasági termelők, gazdák, tanyagazdák és egyéb helyi szereplők (pl.: helyi turisztikai szolgáltatók) között agrár-, aktív- és ökoturisztikai együttműködések ösztönzése, a helyi értékek, hagyományok és vonzerők turisztikai célú bemutatását célzó programok megvalósítása, a helyi, egyedi vonzerők és szolgáltatások, helyi termékek versenyképes turisztikai terméké szervezése; tanyahálózatok, a természeti és egyéb helyi értékek komplex bemutatását célzó tematikus témautak, fenntartható, rendszeresen megvalósítható, egyedi jellegű fesztiválok és hagyományörző programok kialakítása.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

- Projektterv vagy fenntartási terv tartalma és minősége
- Meglévő üzleti és társadalmi kapcsolatok megerősödése, újak létrehozása, szinergiák kihasználása.
- Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata.
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése.
- Térségi szempont.
- Foglalkoztatás, ide értve az önkéntes munkavállalást.
- Fiatal mezőgazdasági termelő.

Támogatható kedvezményezettek:

Gazdálkodók és helyi szervezetek

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv vagy Fenntartási terv készítése.
- Legalább egy mezőgazdasági termelő és legalább egy, turizmussal foglalkozó, helyi non-profit szervezet vagy helyben működő, turisztikai szolgáltatást nyújtó vállalkozás együttműködése.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,
- A benyújtott projektre vonatkozó tanulmányok költségei,
- Promóciós tevékenységek költségei,
- A projekttervben jóváhagyott célok végrehajtásához kapcsolódó egyedi projektek (beruházások) közvetlen költségei
- Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

Projektterv vagy Fenntartási tervben vállalt kötelezettségek teljesítése.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 500 000 €

A jogosult költségek elszámolásának lehetőségei:

- Overall amount, ami magában foglalhat minden költséget.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma – 21

5.50 RD52 R12 BIC 77 - Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért

Beavatkozási kód	RD52_R12_BIC_77
A beavatkozás neve	Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.18. Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

KAPCSOLÓDÓ KONKRÉT KAP CÉLKITŰZÉS
SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
6.5.1	Mezőgazdaság, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása	1	Részben
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárágazat szereplői közötti alacsony fokú együttműködési és innovációs készségek számos módon akadályozzák a versenyképesebb, erőforrás-hatékonyabb vagy a környezeti feltételekhez alkalmazkodóbb, összehangolt gazdálkodási struktúrák fejlődését. A beavatkozás célja, hogy az együttműködésen alapuló fejlesztések eredményeképpen a korábbi gyakorlattól eltérő megoldás (termék, szolgáltatás, folyamat, gazdálkodási gyakorlat, stb.) jöjjön létre.

Az agráriumra, illetve a vidéki térségek egyéb adottságaira épülő lehetőségek számosak, amelyek együttműködésre alapozott, összehangolt fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az agrárgazdaság (beleértve a mezőgazdaságon túl a feldolgozást és az erdőgazdálkodást is) és a vidéki térségek sikerességéhez.

Hangsúlyt kívánunk fektetni a társadalmi innovációt megvalósító együttműködések, a társadalmi vállalkozások, így a szociális farmok és a szociális szövetkezetek támogatására.

A beavatkozás keretében olyan önkéntes együttműködések létrehozásának támogatása a cél, amelyekben lokális eredetű biomassza-alapanyagot előállító agrárgazdálkodók és helyi közszolgáltatást nyújtók hosszú távú megoldást találnak az adott közszolgáltatást segítő módon: lokális biomassza-alapanyag felhasználásával termék vagy szolgáltatás kialakításával, a legjobb elérhető technológiák alkalmazásával. A szinergikus hatásokat létrehozó együtt-tervezés és összehangolt megvalósítás alá vont beavatkozási elemek: nyersanyag- és igényfelmérés; kapacitás- és ellátás-tervezés; hosszú távú együttműködési és elszámolási szerződéses konstrukció kialakítása; biomassza alapú törpe erőmű vagy más, bio-alapú termék vagy szolgáltatás beruházása. Az együttműködésnek köszönhetően csökken az adott helyi közszolgáltatás ellátásának import-függősége, javul az ellátási biztonság, javul a helyi erőforrások (nyersanyag, szolgáltatás, pénz, munkaerő) térségen belüli körforgása, hasznosulása. A kerti hulladék nyílt téri égetésének kivezetésével javul a vidéki településeken a levegőminőség is.

Kiválasztási szempontok:

1. Projektterv minősége
2. Az együttműködő közösség összetétele
3. A közszolgáltatás jellege
4. Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése (pl. levegőminőség, fosszilis vagy szintetikus alapanyag kiváltása, beszállítási távolság csökkenése, széles körű szemléletformálás vállalása)
5. Térségi szempont (adóerő képesség, felzárkózó települések)
6. Foglalkoztatási szempont

Támogatható kedvezményezettek:

Biomassza alapanyagot előállítók és felhasználók együttműködés.

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv
- Fenntartási terv
- Előzetes állami elismeréssel (Agrárminisztérium) rendelkező, a lokális biomassza közcélú energetikai vagy egyéb termék vagy szolgáltatás célú, legalább 10 éves időszakra létrejött együttműködő közösség (konzorcium), amelynek tagjai:
- legalább 2, egymástól független agrárgazdálkodó (a függetlenség kritériuma megegyezik a kapcsolt vállalkozásokra vonatkozó szabályozással) és legalább egy, helyi közszolgáltatást ellátó szolgáltató,
- projekt terv benyújtása, amelynek tartalma: legalább 2 beszállító közreműködésével legalább 1 db, közszolgáltatást nyújtó épület ellátását szolgáló új vagy továbbfejlesztett biomassza törpe erőmű (min. 0,2 – max. 1,0 MW teljesítmény) vagy egyéb, lokális biomassza nyersanyagra épülő terméket vagy szolgáltatást biztosító beruházás megvalósításának tervezése.

Kötelezettségek:

Projektterv vagy fenntartási tervben foglaltak végrehajtása.

Kötelezettségvállalások:

1. Legalább 1 db, minimum 0,2 MW, de kevesebb, mint 1,0 MW kapacitású, közcélú ingatlant (vagy több ingatlant) kiszolgáló, biomassza alapú fűtőmű létesítése vagy kapacitás-bővítése;
2. Lokális biomassza alapú egyéb, lokális igényt kielégítő termék vagy szolgáltatás biztosítása;
3. A megvalósításra kerülő beruházás kapacitása tekintetében a működési időtartam (a beruházás aktiválását követő) legalább első 4 évére vonatkozó további együttműködési szerződés vállalása max. 30 km távolságban elérhető biomassza nyersanyag beszállítóval vagy beszállítókkal

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

1. Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,
2. A benyújtott projektre vonatkozó tervezés és /vagy szükséges tanulmányok költségei,
3. A projekttervben jóváhagyott célok végrehajtásához kapcsolódó egyedi projektek (beruházások) közvetlen költségei
4. Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása

A beavatkozás kapcsán nem támogatható költségek:

1. Kizárólag kutatóintézetek részvételével létrejött együttműködések
2. Beruházások esetében a Stratégiai Terv rendelet 68. cikk (Beruházások) 3. pontjában szereplő költségelemek

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

A jogosult költségek elszámolásának lehetőségei:

- Overall amount, ami magában foglalhat minden költséget, de a beruházási költségek külön is elszámolhatók.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 2.000.000 euro

- a) A teljes projektköltség maximum 10%-a költségátalánként fordítható a tervezési, együttműködési és projekt-menedzsment tevékenységekre;
- b) A teljes projektköltség minimum 90%-át kitevő beruházási tevékenységek felmerült tényleges költség alapon kerülnek meghatározásra.

A támogatás intenzitás az a) elemre 100%, a b) elemre a beruházás jellegének megfelelő szabályozás alapján 65-100%.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma – 21

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

5.51 RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén

Beavatkozási kód	RD53_R13_GAC_77
A beavatkozás neve	Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Igen ES rebate system: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.18. Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia hasznosításának terjesztéséhez
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség védelméhez, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása
SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termék-előállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen
6.5.1	Mezőgazdaság, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása	1	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az agrárágazat szereplői közötti alacsony fokú együttműködési és innovációs készségek számos módon akadályozzák a versenyképesebb, erőforrás-hatékonyabb vagy a környezeti feltételekhez alkalmazkodóbb, összehangolt gazdálkodási struktúrák fejlődését. A beavatkozás célja, hogy az együttműködésen alapuló fejlesztések eredményeképpen a korábbi gyakorlattól eltérő megoldás (termék, szolgáltatás, folyamat, gazdálkodási gyakorlat, stb.) jöjjön létre.

Az agráriumra, illetve a vidéki térségek egyéb adottságaira épülő lehetőségek számosak, amelyek együttműködésre alapozott, összehangolt fejlesztése jelentősen hozzájárulhat az agrárgazdaság (beleértve a mezőgazdaságot is) és az erdőgazdálkodást is) és a vidéki térségek sikerességéhez.

Hangsúlyt kívánunk fektetni a társadalmi innovációt megvalósító együttműködések, a társadalmi vállalkozások, így a szociális farmok és a szociális szövetkezetek támogatására.

A termelők és fogyasztók együttműködése terén támaszkodunk a már bevált együttműködési formák (pl. Kosár Közösségek, Nyitott Porták, Kamratúra stb.) tapasztalataira.

Vadgazdálkodási együttműködések támogatása

Mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók és a területileg illetékes vadászatra jogosultak együttműködése, a vadon élő állatfajokkal történő együttélésből adódó konfliktusok megelőzése és mérséklése érdekében, a termelés biztonságának növelése és az élőhelyek biodiverzitásának megőrzése mellett.

A célterület keretében mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók és a területileg illetékes vadászatra jogosultak együttműködéseit támogatjuk a vadon élő állatfajokkal történő együttélésből adódó konfliktusok megelőzése és mérséklése érdekében, a termelés biztonságának növelése és az élőhelyek biodiverzitásának megőrzése mellett. Az együttműködés keretében a mező- és erdőgazdálkodóknak lehetőségük nyílik a területileg illetékes vadászatra jogosulttal, továbbá tudományos tevékenységet végző szakemberekkel, illetve természetvédelmi szervezetekkel együtt olyan komplex beavatkozásokat kidolgozni és megvalósítani, amelyek hozzájárulnak a vadon élő állatfajok által, a gazdálkodási területeiken okozott problémák kezeléséhez (megelőzés/mérséklés) valamint a gazdálkodási tevékenységük által a vadon élő állatfajokra gyakorolt negatív hatások csökkentéséhez. A gazdálkodók és a vadászatra jogosultak, valamint a kutatók és a természetvédelmi szakemberek ilyen irányú együttműködése lehetőséget teremt arra, hogy a termelésben bekövetkező vadon élő állat által okozott kár mérséklődjön, az agrártevékenység biodiverzitásra gyakorolt negatív hatása csökkenjen, illetve a biodiverzitás szempontjából is értékes, alternatív élőhelyek alakuljanak ki. További lehetőség, többek között: a hazai vagy külföldi kutatásból eredő módszerek pilot jellegű kipróbálása, vadállomány monitoring fejlesztése és a vadállományban bekövetkező változások hatásának becslése a mezőgazdasági és erdőterületek vonatkozásában, valamint az ismeretterjesztés mind a gazdálkodók körében, de akár társadalmi szinten is különös tekintettel a biológiai sokféleséget és az élelmiszerbiztonságot érintő témakörökben.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

- Projektterv vagy fenntartási terv tartalma és minősége
- Meglévő üzleti és társadalmi kapcsolatok megerősödése, újak létrehozása, szinergiák kihasználása
- Az együttműködések résztvevőinek szakmai tapasztalata
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Foglalkoztatás, ide értve az önkéntes munkavállalást
- Fiatal mezőgazdasági termelői részvétel

Támogatható kedvezményezettek:

Mezőgazdasági termelők vagy erdőgazdálkodók együttműködése vagy vadásztársaságok.

Jogosultsági kritériumok:

- Projektterv vagy Fenntartási terv készítése.
- Mezőgazdasági termelő vagy erdőgazdálkodó.
- A vadászatra jogosult igazolása a vadászati jogosultságról.

Kötelezettségvállalások és egyéb kötelezettségek:

A projekttervben, vagy fenntartási tervben vállalt kötelezettségek teljesítése.

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- Az együttműködést kialakító csoport létrehozásához, fenntartásához kapcsolódó költségek, ide értve a működési költségeket is,
- A benyújtott projektre vonatkozó tanulmányok költségei,
- Promóciós tevékenységek költségei,

- A projekttervben jóváhagyott célok végrehajtásához kapcsolódó egyedi projektek (beruházások) közvetlen költségei
- Saját teljesítés egységköltség alapú elszámolása

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Az egy projektre adható maximális támogatási összeg: 500 000 €.

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

- A jogosult költségek elszámolásának lehetőségei:
- Overall amount, ami magában foglalhat minden költséget, de a beruházási költségek külön is elszámolhatók.
- Overall amount és külön beruházási költségek is támogathatóak 50%-os támogatás intenzitással.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma - 21

5.52 RD54 R14 OGR 73 - Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása

Beavatkozási kód	RD54_R14_OGR_73
A beavatkozás neve	Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
A beavatkozás típusa	INVEST(73-74) - Investments, including investments in irrigation
Közös kimeneti mutató	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem ES rebate system: LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.39. A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a bioökonómián alapuló gazdaságok száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők számára, valamint a vállalkozásfejlesztés vidéki térségekben történő előmozdítása

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
7.3.1	Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a	1	Igen

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

	fiatal gazda kategórián kívüliek számára		
7.3.2	On-farm/off-farm diverzifikáció segítése, több lábon álló vidéki vállalkozások kialakítása céljából	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

A díszkertész ágazat szerves részét képezik és a mezőgazdasági termelés volumenének bővülését elősegítik az ágazati szereplők által végzett, mezőgazdasági termelésnek nem minősülő tevékenységek. Ez utóbbiak gyakran meghaladják a teljes árbevétel 40%-át, így a mezőgazdasági üzemfejlesztés jellegű intézkedésekben nem részesülhetnek. Ez a probléma elsősorban a vidéki kisvállalkozói szegmensben jelentkezett, hiszen jellemzően ez a réteg jut legnehezebben piaci alapon beruházási forrásokhoz.

A megcélzott kedvezményezett kör elsősorban a helyi lakosság számára biztosítja az elérhető, egészséges lakóhelyhez szükséges növényanyagot és a kapcsolódó szolgáltatásokat, így módon hozzájárulva a vidéki Magyarország népességmegtartó erejéhez, egyben számottevő mértékben növelve a helyi foglalkoztatottságot. A saját termelésű növények közvetlen, vagy kertépítési szolgáltatások formájában történő értékesítése javítja a kisvállalkozások eredményességét és válsághelyzeteknek való ellenállóképességét, ami az utóbbi időben nagy jelentőséget kapott.

A kiválasztás során előnyben kell részesülni a megfelelő szakképzettséggel vagy jelentős szakmai tapasztalattal rendelkező munkavállalókat alkalmazó vállalkozások, hiszen ez biztosítja a fogyasztók hosszútávú elégedettségét és az ebből fakadó bizalmát.

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

- Üzleti terv minősége
- Szakmai végzettség
- Igazolható szakmai tapasztalat
- A dísznövény ágazathoz köthető tevékenységek végzésének igazolása a beadást megelőző két teljes naptári év folyamán
- Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
- Térségi szempont
- Tagság a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezete valamelyik tagszervezetében
- Foglalkoztatás

Jogosultak köre:

- Jogosultsági kritériumoknak megfelelő, dísznövény-kereskedelemmel vagy zöldterület-kezeléssel foglalkozó vállalkozások

Jogosultsági kritériumok:

- A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (továbbiakban: 2007. évi XVII. törvény) 28. §-a szerinti ügyfél-azonosítóval (Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszer) rendelkező gazdálkodó
- Támogatási kérelem benyújtásakor 40%-ot meg nem haladó mezőgazdasági vagy 50 %-ot meg nem haladó erdőgazdálkodási árbevétel
- A vállalkozás tevékenysége legalább a pályázat benyújtását megelőző két évben magában foglalja a következők legalább egyikét: zöldterület-kezelés, dísznövény-kiskereskedelem, dísznövény-nagykereskedelem
- Mikro-, vagy kisvállalkozásnak minősül
- Vidéki térségben megvalósuló projekt

Kötelezettségvállalások:

- A vállalkozás árbevétele nő
- Az üzleti tervben vállalt beruházás megvalósítása.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- Kedvezményezettnél ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 Egység költségek
 Átalány összegek
 Átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

A támogatás maximális mértéke: 15 Millió EUR

A támogatás maximális mértéke legfeljebb a jogosult költségek 65%-a lehet.

A támogatás maximális mértéke tovább növelhető legfeljebb a jogosult költségek 80%-ig, amennyiben a beruházás a környezetvédelmi és a klíma specifikus célkitűzéseket, valamint állatjóléti fejlesztéseket szolgálja.

Fiatalkorú mezőgazdasági termelő számára 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.

Gazdaságátadás esetén 15%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.

Az ÖKO minősítéssel rendelkező terméket előállító támogatást igénylő esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.

Kollektív beruházás esetén 10%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.

Kedvezményes díjú intézményi kezességvállalás igénybevétele esetében 5%-kal megemelt támogatási intenzitás adható.

Az alaptámogatás maximum 10%-a kamattámogatás formájában igényelhető.

Forrásallokáció és kimenet (2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál: O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma - 400

5.53 RD55 D02 RUF 77 – Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján

Beavatkozási kód	RD55_D02_RUF_77
A beavatkozás neve	Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (kivéve az O.1 alatt jelentett EIP-t)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.3 Azon gazdaságok aránya, amelyek a KAP révén részesülnek a digitális gazdálkodási technológia támogatásából R.28 A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO8 a foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők

mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve

XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	3	Részben
CCO.4.2	Digitális ágazati nyilvántartások kialakítása, integrációja	1	Részben
CCO.4.3	Elektronikus ügyintézés, transzparencia, nyomonkövethetőség	1	Részben
CCO.4.4	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának fejlesztése	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az erdők 30-120 éves termelési ciklusa miatt a gazdálkodás szereplőinek nagy mértékben szükséges támaszkodniuk hosszú távon is rugalmas, folyamatosan fejlődőképes és részletes adatstruktúrákra, illetve az erre épülő elemzési, előrejelzési, döntéstámogató környezetre. Az erdőknek - funkciójuk szerint - fokozódó mértékben kell számos, az ágazati jogszabályi előírásokon túlmutató elvárának is megfelelni, amely szintén jobban kiszolgálható, tervezhető és nyomon követhető a digitalizáció nyújtotta megoldások alkalmazásával. Ezek a kihívások csak rendszerszintű, egymással is kompatibilis fejlesztésekkel közelíthetők meg.

Tartalom:

az erdőgazdálkodók összességét vagy döntő többségét érintő, szükségszerűen csak egységes, országos rendszerben kifejleszhető, digitalizációs alapú szolgáltatás-fejlesztés. pl.:

1. országos vadhatás-monitoring rendszer
2. országos látogató-számlálás
3. termőhelyi alkalmasság előrejelzés
4. országos döntéstámogató szolgáltatások kifejlesztése és működtetése, stb.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részben is alkalmazhatók:

Projektterv minősége, benne különösen:

- fejlesztési célok, módszertan és elvárt eredmények világos meghatározása,
- költséghatékonyság,
- ütemezés, mérföldkövek,
- partnerek bevonásának módja és az együttműködés kezelése
- az eredmények hasznosulásának alátámasztása,
- esélyegyenlőség: hozzáférés biztosítása mind a részvételhez, mind a szolgáltatáshoz és az elemzett eredményekhez

Együttműködés hazai és külföldi oktatási, szaktanácsadási, kutatási intézményekkel,

Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése

Társadalmi szempontok érvényesítése

Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A KAP hálózat keretében az EIP támogató egység támogatja az EIP Operatív Csoportokat az innovációs projekttervek kidolgozásától a megvalósításig.

Támogatható kedvezményezettek:

Kutatás-fejlesztést végző szervezetek
Erdőgazdálkodók

Jogosultsági kritériumok:

1. legalább 2 együttműködő partner projektje támogatható
2. a projektnek országos lefedettségűnek kell lennie
3. együttműködési megállapodás megléte (minimális követelmény: a projekt-terv leírása, a téma aktualitása, jelentősége, az együttműködő csoporton belüli feladat- és felelősségi körök megosztása, ütemterv).

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- az együttműködési megállapodásban vállaltak teljesítése, a projektterv megvalósítása
- kapcsolattartás az Agrárminisztérium AKIS koordinációs szervezetével
- a kötelezettségvállalás időtartama legalább 2 év, de legfeljebb 5 év

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
- Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
- egység költségek
- átalány összegek
- átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

100% támogatásintenzitás

További magyarázat

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

- a 15% „flat rate” típusú átalányköltségben: az együttműködést kialakító csoport létrehozásához és működéséhez kapcsolódó költségek, ideértve a benyújtott projektre vonatkozó tervek és engedélyek költségei és a megvalósítás során szükséges működési költségeket (projekt-menedzsment és támogatáskezelés) is, valamint a promóciós tevékenységet.

A projekt-költségvetés legalább 85%-át a projekt-cél érdemi tartalmának megvalósítására kell fordítani: együttműködés létrehozása és működtetése; tagok képzése és folyamatos kommunikáció; a szolgáltatás kifejlesztése kutatás-fejlesztés-innováció által; a tagok által elvégzendő rész-feladatok költségei, a projekt-eredmény tudományos színvonalú kiértékelése és közzététele, tudásmegosztás, stb.

A támogatás általános, digitális alapú szolgáltatást nyújt az erdőgazdálkodók részére. A támogatás általános infrastrukturális szolgáltatáshoz járul hozzá, elsősorban környezeti, valamint közjóléti

(lakossági) célok figyelembe vételével. Gazdálkodók részére közvetlen támogatás nyújtására vagy termelő beruházás finanszírozására nem kerül sor.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma – 2

5.54 RD56 D03 SVC 77 - Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)

Beavatkozási kód	RD56_D03_SVC_77
A beavatkozás neve	Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (kivéve az O.1 alatt jelentett EIP-t)
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.40 Támogatott okosfalustratégiák száma R.42 A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkal érintett személyek száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO8 a foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdőszeteket is beleértve;

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben
8.3.1	Vidéki közlekedési infrastruktúra regionális különbségeinek csökkentése	3	Részben

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális háttérének fejlesztése	3	Részben
CCO.4.1	Szélessávú internet szolgáltatásokhoz személyes hozzáférés biztosítása	2	Részben
CCO.4.3	Elektronikus ügyintézés, transzparencia, nyomonkövethetőség	1	Részben
CCO.4.4	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának fejlesztése	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az okos falvak olyan vidéki együttműködések, amelyek gyakorlati megoldásokat keresnek a helyi gazdasági, társadalmi és/vagy környezeti kihívásokra és törekszenek arra, hogy a digitális technológiák felhasználásával lehető legjobbat adják a helyi lakosságnak. Az okos falvak egy vidéki központhoz is kapcsolódhatnak, amely számos szolgáltatással közelebb hozhatja a rendszer elemeit az emberekhez.

Cél:

- a hátrányos helyzetű, lemaradó térségekben felzárkóztatás a digitális eszközök segítségével
- a települések kidolgozzák saját okos falu stratégiájukat
- a digitalizáció adta lehetőségeket a közösségi fejlesztésekre, közösségfejlesztésre, a kommunikáció erősítésére használják, aktív helyi közösségek alakuljanak
- a vidéki közösségek együttműködése erősödjön, valamint a térségi együttműködések alakuljanak,
- a vidéki életminőség, a vidéki ökoszisztéma javuljon,
- a vidék népességmegtartó és népességvonzó ereje növekedjen,
- az okos falu koncepció mentén igényvezérelt vidékfejlesztési beavatkozások valósuljanak meg.

Tartalom:

- okos falu stratégiák kidolgozása
- digitalizációs közösségi megoldások megvalósítása
- helyi, közösségi szolgáltatások fejlesztése, a helyben élőkhez „közelebb vitele” (pl. e-egészségügy, okosápolás, co-working, carpooling, közösségi wifi-pontok kialakítása, digitális közbiztonság stb.)
- helyi okos piacok, piac-monitoring, e-kereskedelem fejlesztése
- közösségi gazdaság (sharing economy) támogatása digitális eszközökkel
- körforgásos gazdálkodásra való átállás
- energiahatékonyság előmozdítása
- vízgazdálkodás hatékonyabbá tétele, vízmegtartás, vízkészletek megőrzése
- biológiai sokféleség védelme, növelése
- digitális nyilvántartások létrehozása a vidék szolgálatában (pl. adminisztratív terheket csökkentő, pr célú, tevékenységek támogatásához, vidéki közösségeket szolgáló applikációk fejlesztéséhez, stb.)
- településfejlesztést támogató rendszerek beszerzése a megfelelő adatbázisok feldolgozásán alapulva

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Kapcsolódás a Digitális Agrár Stratégiához

Digitalizációs/ okos falu programterv / üzleti terv minősége

Szelektív hulladékgyűjtés hatékonyságát javító digitalizációs megoldások

Együttműködés EIP operatív csoporttal

Együttműködés Európai Digitalizációs Innovációs Hubokkal

Az AKIS-rendszerben kialakított többszereplős partnerségek megléte (multiactor approach)

Digitális megoldások alkalmazása
Innovatív megoldások alkalmazása, terjesztése
Szakképzett foglalkoztatás ösztönzése
Területi lefedettség mértéke
Térségi szempontok
Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
Társadalmi szempontok érvényesítése
Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a kedvezményezett járások besorolásáról
105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről
1362/2016. (VII. 13.) Korm. határozat a Mura nemzeti programmal összefüggő feladatokról és azok finanszírozásáról
1321/2016. (VII. 1.) Korm. határozat az Ős-Dráva nemzeti programmal összefüggő feladatokról és azok finanszírozásáról
1403/2019. (VII. 5.) Korm. Határozat Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése" érdekében szükséges fejlesztési programcsomagról
1404/2019. (VII. 5.) Korm. Határozat „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról
1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatása érdekében teendő további intézkedésekről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A beavatkozás önállóan a KAP átfogó célkitűzésének megfelelően hozzájárul a digitalizációs célok eléréséhez.

A KAP Hálózat Vidék támogató egysége segíti az okos falu stratégiák kidolgozását.

RD43_R02_LOC_73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken (G célterület)

Támogatható kedvezményezettek:

magán- és jogi személyek, aktív helyi közösségek, non-profit szervezetek, egyesületek, szövetkezetek, önkormányzatok, ágazati kamarák, szaktanácsadók

Jogosultsági kritériumok:

- legalább 2 partner együttműködése keretében megvalósuló okos falu projektek, ahol legalább 1000 fő lakosságot érnek el fejlesztéssel a vidéki térségekben,
- az együttműködésben legalább 1 partner települési önkormányzat,
- az együttműködésben megvalósuló projekt kapcsolódik az érintett térség helyi fejlesztési-, településfejlesztési-, környezetvédelmi-, társadalmi felzárkózási-, stb. stratégiájához,
- az együttműködés hozzájárul a KAP Stratégiai Terv specifikus célkitűzéseéhez vagy és/vagy átfogó célkitűzéseéhez kapcsolódó témák valamelyikéhez.
- egy településre vonatkoztatva kizárólag egy okos falu stratégia támogatható

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- az okos falu stratégia elkészítése és a stratégiában foglaltak egészbeni vagy részbeni megvalósítása, amely során a projekt jellegétől függően a következők közül legalább egy feltételnek teljesülnie kell:
- a helyi életkörülmények javítása (pl.: e-egészségügy, okosápolás, közbiztonság, közösségi wifi-pontok, stb.) vagy

- gazdasági viszonyok javítása és a vidéki foglalkoztatás megtartására, vagy bővítésére irányuló fejlesztések (pl.: közösségi gazdaság, távmunka, co-working, carpooling, a társadalom peremére szorult rétegek munkához segítése stb.) vagy,
- környezeti állapot javulása (pl.: állatjóléti intézkedések, öko-lábnyom csökkentés, klíma-adaptációs megoldások stb.), vagy
- a közösségek online láthatóságának fejlesztése (pl.: település-marketing, agro-turisztika, stb.).
- kapcsolattartás az adott tématerülethez kapcsolódó KAP Hálózat VIDÉK támogató egységével
- a kötelezettség vállalás időtartama legalább 3, legfeljebb 5 év.

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 4 383 562

Teljes Forráskeret (HUF) - 1 600 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma – 150

5.55 RD57 R15 LDR 77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása

Beavatkozási kód	RD57_R15_LDR_77
A beavatkozás neve	LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.31. A támogatott helyi fejlesztési stratégiák (LEADER) vagy előkészítő intézkedések száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem LEADER program: Igen
Eredmény mutatók	R.38 A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO8 A foglalkoztatás, a növekedés, a társadalmi befogadás és a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben, ideértve a biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást is

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.4	Tartósan inaktív aktív korúak társadalmi reintegrációja	3	Részben

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
8.2.1	Emberi erőforrás a fejlesztéspolitikai programok végrehajtására	2	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben
8.2.3	A helyi fejlesztési programok összhangjának megteremtése, térségi együttműködések	1	Részben
8.3.1	Vidéki közlekedési infrastruktúra regionális különbségeinek csökkentése	3	Részben
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	3	Részben
8.4.1	Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal	3	Részben
8.4.2	Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése	3	Részben
8.5.1	A biomassa alapú megújuló energiahasznosítás közösségi alapú fejlesztése	2	Részben
8.6.1	Erdei haszonvételek körének és hozzáadott értékének növelése, jövedelmezőség javítása	3	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A beavatkozás vidéki térségek és közösségek területileg kiegyensúlyozott fejlesztésében jelentős szerepet vállaló, az ország térségeiben már működő vagy megalakuló Helyi Akciócsoportok (a továbbiakban: HACS) számára biztosít támogatást. Az intézkedés keretében a HACS-ok a Stratégiai Terv céljaihoz illeszkedő, a helyi fejlesztési igényeknek megfelelő Helyi Fejlesztési Stratégiát (a továbbiakban: HFS) dolgoznak ki. Az Irányító Hatóság által jóváhagyott HFS-ben a HACS-ok olyan fejlesztési célokat határoznak meg, amelyeket a térségi szereplők valósítanak meg.

A HFS tartalmazza a HACS rendelkezésére álló fejlesztési keret összegét.

Az intézkedés a HACS-ok működését és animációs tevékenységét, valamint a térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítását is támogatja.

A beavatkozás célja a helyi szintű kapacitásfejlesztés, a vidéki szereplők bevonása, aktivizálása közösségi akciók, szemléletformálás és képzések szervezésén keresztül. A beavatkozás keretében a HFS-ek elkészítésének finanszírozására is sor kerül. A HFS elkészítésében segítséget nyújtanak az IH által biztosított képzések és tájékoztatók, illetve a mentorálás. A szakmai megalapozottságot biztosítja a stratégiakészítés és ennek során a térségre vonatkozó adatgyűjtés, tanulmányok/elemzések felhasználása, továbbá a közösségi szereplők bevonása. A HFS-t annak tartalma és minősége, valamint a megvalósításhoz szükséges kapacitás alkalmassága alapján az IH hagyja jóvá. A HFS-ek tartalmának kialakítása a HACS-ok kizárólagos feladata és felelőssége, amelyhez a művelet biztosítja a szükséges pénzügyi keretet.

A HACS működtetéshez kapcsolódó tevékenységek mellett a HACS legfontosabb feladata a helyi közösség motiválása, aktivizálása és segítése, hogy az új lehetőségek, ötletek felszínre kerüljenek és megvalósuljanak a HFS céljainak megfelelően, továbbá a helyi fejlesztési stratégiák közösség általi kidolgozása és megvalósítása, valamint a hálózatépítés más HACS-okkal belföldön és a határon túl.

Ennek keretében a HACS-ok támogathatják projekttervek pályázattá történő kidolgozását is, amennyiben a projekt megvalósítása a HFS céljaihoz illeszkedik.

További feladat a helyi felhívások elkészítése, a projektgenerálás, a műveletek kiválasztása, a támogatás összegének rögzítése, a jóváhagyás előtt a javaslatok benyújtása a felelős szervezethez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából, továbbá az IH által meghatározott egyéb feladatok. (Amennyiben a HACS-ok

tényleges kérelemkezelést végeznek, a CPR alapján közreműködő szervezetként kell őket kijelölni - ennek megfelelő díjazás mellett (CPR 33 (4). cikk.)

A HACS-ok tevékenységét az IH a KAP hálózaton keresztül folyamatos mentorálással és képzéssel segíti.

A legfontosabb célok:

- A vidéki térségekben a mikro- kis- és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése;
- Társadalmi vállalkozások indítása, tevékenységének fejlesztése;
- Helyi termékek és szolgáltatások fejlesztése;
- Kis eszközigenyű élelmiszer-feldolgozási beruházások fejlesztése;
- Helyi kézműves-és kisipari réteg fejlesztése (pl: festő, kőműves, asztalos, autószerelő stb);
- Helyi gazdaságfejlesztési célú együttműködések létrejöttének elősegítése, ismertségének növelése, értékesítésének támogatása;
- A vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának előmozdítása;
- Közös termelői értékesítési pont/doboz/szatyor rendszer kialakítása;
- Megújuló energia, klímabarát, víz visszatartási, környezetvédelmi megoldások alkalmazása helyi szinten;
- Okos falu (smart village) stratégiák elkészítésének elősegítése;
- A vidéki térség, mint vállalkozási tér és lakóhely erősítése;
- Helyi összefogásra épülő, a természeti és egyéb értékeket, adottságokat, hagyományokat és egyedi termékeket bemutató komplex, fenntartható turisztikai, vendéglátóipari programok kidolgozása, megvalósítása;
- A helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése;
- Az aktívabb társadalmi összefogás, az erősebb helyi identitás megteremtése, a közösségi gondolkodás és munkavégzés ösztönzése és ezek feltételeinek biztosítása;
- Községi élet, községi marketing, községi terek infrastrukturális fejlesztése, épített és kulturális örökség megőrzése;
- A fiatalok helyben tartásának támogatása, letelepedésük segítése, az elvándorlás megelőzése;
- Kedvezőtlen szociális helyzetben élők felzárkóztatásának ösztönzése.

A célterület: HFS elkészítésének támogatása, amely a CPR rendelet 34. cikk a) pontjának felel meg (kapacitásépítés és előkészítő intézkedések, amelyek támogatják a helyi fejlesztési stratégia kialakítását és jövőbeni végrehajtását);

B célterület: HFS megvalósítás, amely a CPR rendelet 34. cikk b) pontjának felel meg (a helyi fejlesztési stratégia alapján kiválasztott műveletek végrehajtása, beleértve az együttműködési tevékenységeket és azok előkészítését);

C célterület: Térségek közötti és nemzetközi együttműködések megvalósítása, amely a CPR rendelet 34. cikk b) pontjának felel meg (a helyi fejlesztési stratégia alapján kiválasztott műveletek végrehajtása, beleértve az együttműködési tevékenységeket és azok előkészítését);

D célterület: A HFS működtetése és a hozzá kapcsolódó animációs tevékenység, amely a CPR rendelet 34. cikk c) pontjának felel meg (a helyi fejlesztési stratégia kezelése, nyomon követése és értékelése, valamint annak megvalósítása, ideértve a stratégia végrehajtása által érintettek közötti vélemény- és tapasztalatcserék megkönnyítését)

A kiválasztási szempontok megállapítására irányadó elvek, amelyek részbeni alkalmazása is lehetséges:

- A támogatás igénybevételének feltétele a jogosultsági kritériumok teljesítése,
- Illeszkedés a HFS céljaihoz,
- A térség szempontjából újszerű, innovatív megoldások,
- A mérföldkövek és célok realitása, amennyiben lehet, azok mérhetősége,
- Ár-érték arány, azaz a tervezett költségek és eredmények közötti egyensúly, költséghatékonyság,

- Fizikai/pénzügyi/környezeti megvalósíthatóság és fenntarthatóság,
- Projektterv minősége,
- Térségi szempont.
- A területi integritás elve a határon átnyúló együttműködési projekteknél (TNC)

Támogatható kedvezményezettek:

Elismert Helyi Akciócsoportok

Jogosultsági kritériumok (konkrét alkalmassági kritériumok):

A célterület:

Elismert HACCS

B, C, D célterület:

Az IH által elfogadott HFS megvalósításában partner:

§ Természetes személyek

§ Jogi személyiségű vállalkozások

§ Költségvetési szervek és költségvetési rend szerint gazdálkodó szervek

§ Egyesületek

§ Jogi személyiségű nonprofit szervezetek (egyházi jogi személyek, alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok)

A HACCS maga is lehet a célterületek jogosultja, és végrehajthat intézkedéseket a stratégiával összhangban, feltéve, hogy a HACCS biztosítja a tevékenységek szétválasztásának elvét (CPR 33 (5) cikk).

Támogatható támogatás típusa vagy kötelezettségvállalások és kötelezettségek:

A HFS előkészületi tevékenységre vonatkozó költség egy összegben odaítélhető.

Az intézkedés végrehajtása során előnyt élvez az egyösszegű átalány támogatási forma alkalmazása.

A CPR rendelet 31. cikkében közösségvezérelt helyi fejlesztésként definiált LEADER esetében az alábbi költségek támogathatók:

- A CPR rendelet 34. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján valamennyi előkészületi tevékenységre vonatkozó költség és a rendelet 32. cikke alapján kiválasztott HFS-k megvalósítása kapcsán nyújtott támogatás egy összegben odaítélhető, illetve
- A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a Stratégiai Terv rendelet 68. (Beruházások), 71. cikk (Együttműködés), 72. cikk (Tudás átadás és tájékoztatás) cikkeiben meghatározott hasonló műveletekre vonatkozó Uniós szabályokat és követelményeket betartják.

(A HACCS-oknak lehetőségük van működési költségükre 100% előleget igénybe venni, biztosítéknyújtási kötelezettség nélkül.)

Abban az esetben is elszámolhatóak a 2021-2027-es időszak vonatkozásában stratégia tervezésre fordított költségek, amennyiben a stratégia nem kerül végül kiválasztásra és finanszírozásra (CPR 34 (2)).

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

Támogatás

Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

Kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése

Egység költségek

Átalány összegek

Átalány finanszírozás

A számítás alapja

Vissza nem térítendő támogatás.

A támogatás maximális mértéke a jogosult költségek maximum 100%-a lehet.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 172 602 740

Teljes Forráskeret (HUF) - 63 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.31. A támogatott helyi fejlesztési stratégiák (LEADER) vagy előkészítő intézkedések száma – 670

5.56 **RD58 A01 TRA 78 - Képzések és bemutatóüzemi programok**

Beavatkozási kód	RD58_A01_TRA_78
A beavatkozás neve	Képzések és bemutatóüzemi programok
A beavatkozás típusa	KNOW(78) - Tudáscsere és információterjesztés
Közös kimeneti mutató	O.33. Támogatott képzési, tanácsadási és figyelemfelkeltő akciók vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.1 A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlati és erőforrás-hatékonysági teljesítmény fokozása érdekében a KAP által támogatott tanácsadásban, képzésben, tudáscserében vagy az Európai Innovációs Partnerség (EIP) operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma R.2 A mezőgazdasági tudás- és innovációs rendszerek (AKIS) keretébe integrálandó támogatásban részesülő tanácsadók száma R.28 A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban
SO4 Többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

SO8 A foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységekben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve;
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű, biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem.
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.4.3	Szemléletformálás az egészséges táplálkozás terén az iskoláskorúak körében	1	Igen
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
2.5.4	Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
5.7.3	Tudásátadás, bemutató gazdaságok az emisszió csökkentési technológiák bemutatására	1	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
7.2.1	Gazdaságindításhoz szükséges komplex vállalkozói ismeretek nyújtása	1	Igen
7.2.2	A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára	1	Igen
8.4.1	Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal	3	Részben
8.4.2	Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése	3	Részben
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen
CCO.1.6	Tudásátadás a mezőgazdasági és erdőgazdasági generációváltás gyorsítása érdekében	2	Igen
CCO.1.7	Szaktanácsadók képzése	1	Igen

CCO.1.9	Agrárvállalkozók duális képzésben, fogadó félként való részvételének ösztönzése	2	Igen
CCO.2.2	Bemutató üzemek kialakítása	1	Igen
CCO.3.1	A munkaerő képzettségi szintjének növelése, az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A gazdálkodók tudásszintje, a tudásuk minősége, annak korszerűsége, vagy gyakorlatiassága meghatározza a versenyképességüket, amely fontos szerepet játszik a vidéki területek gazdasági növekedésének és társadalmi fejlődésének előmozdításában. A képzési tevékenységnek kapcsolódnia kell egy vagy több, a KAP Stratégiai Terv által lefedett célkitűzéshez.

Cél:

- az egész életen át tartó tanulásban való részvétel ösztönzése a gazdaság, a vállalkozás, vagy a gazdálkodó speciális szükségleteire reagáló, alkalmazott szakmai tudásátadási szolgáltatás támogatásával,
- a képzési és ismeretátadási lehetőségek széles skálája az aktuális kihívásokra adjon válaszokat, és a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, élelmiszeripar és a vidékfejlesztés szereplői számára személyes és online formában egyaránt elérhető legyen.

Tartalom:

Gyakorlat-vezérelt tudásátadási tevékenységek, amelyek megvalósulhatnak tantermi és gyakorlati/bemutatóüzemi helyszíneken, valamint belföldön és külföldön egyaránt, ezek többek között lehetnek:

- a KAP Stratégiai Terv egyes beavatkozásainál előírt kötelező képzések (pl.: AKG, ÖKO, Natura, erdő-környezetvédelem, TCS/TÉSZ, induló vállalkozások, fiatal gazda stb.)
- bemutatóüzemi programok, egyéb képzések, továbbképzések, tárgyi tudást és gyakorlatot ötvöző tréningek, kompetencia- és készségfejlesztő képzések, képzők képzése, szaktanácsadók képzése, stb.
- jogszabály alapján előírt képzések

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Szakmai-, pénzügyi-, képzési terv minősége

Személyes kompetenciák, infrastrukturális és tárgyi feltételek, adottságok minősége

A képzési szolgáltatást nyújtó által a szolgáltatásba bevont szakemberek képzettsége, az adott témakörben szerzett releváns referenciái.

Az AKIS-rendszerben kialakított többszereplős partnerségek megléte (multiactor approach)

Részvétel FarmDemo Hub-ban

Élő együttműködés hazai és külföldi tudásmegosztási platformokkal

Az ismeretátadás gyakorlatorientáltsága

Digitális megoldások alkalmazása

Innovatív megoldások alkalmazása, terjesztése

Területi lefedettség mértéke

Térségi szempontok

Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése

Társadalmi szempontok érvényesítése

Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A képzési beavatkozás keretében végzett tudásmegosztás hozzájárul a KAP Stratégiai Terv minden beavatkozásához.

Támogatható kedvezményezettek:

tudásátadási tevékenység folytatására jogosult szervezet

Jogosultsági kritériumok:

- rendelkezik képzési, tudásátadási tervvel, (amelynek minimum kötelező tartalmi elemei: a tervezett programok szakmai tartalmának leírása, a programok száma, időtartama, tervezett látogatói szám, disszemináció (a projekt eredményeinek terjesztése))
- szaktárca által megjelölt feltételek szerinti akkreditáció (lehet miniszteri- vagy jogszabályi kijelölés)

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- kapcsolattartás az Agrárminisztérium AKIS koordinációs szervezetével
- kapcsolattartás az adott tématerülethez kapcsolódó KAP Hálózat támogató egységeivel
- végrehajtja a képzési, tudásátadási tervben foglaltakat
- a kötelezettségvállalás időtartama 5 év
- 1 képzést szolgáltató személyre 1 munkanap vonatkozásában 8 óránál több támogatott tudásátadási tevékenység nem számolható el.

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

Képzési tevékenység óra alapú egységköltsége a jelenlegi (2020. évi) támogatott képzési adatokon alapul, kiegészítve az inflációval, a képzések koordinációjával megbízott szervezettel történő konzultációval és a KAP reform következtében kibővült feladatokkal. Négy képzési típusra került külön-külön kiszámításra (8, 24, 80 és 280 órás).

Támogatási intenzitás mértéke: maximum 100%

További magyarázat:

ACTION: egy képzési tevékenység / alkalom (8 óra, 24 óra, 80 és 280 óra) (egy nap max. 8 óra képzési tevékenység)

A képzéstípusokra jellemző, hogy a költségek nagyrészt személyi jellegű kiadásokból (ideértve a koordináció, óraadók és vizsgáztatók költségét) áll, ami mellett jelentősebb költségek a tananyagok elkészítése, valamint a teremlélet jelenti.

A költségek meghatározásánál figyelembe vettük, hogy az elkövetkező években is várható a személyi jellegű költségek szignifikáns növekedése (az elmúlt 5 évben ez 62% volt). Inflációt csekélyebb mértékben, de szintén figyelembe vettük.

Az egységköltségen belül átlagos óradíjat, szervezési és vizsgadíjat állapítottunk meg.

A vizsgadíjknál a jelenlegi piaci (vagy jogszabályi) díjakat vettük figyelembe.

A számítások szerint így a 8 órás képzés óradíj egységköltsége 16,6 euró/óra, a 24 órás képzés óradíj egységköltsége 11,6 euró/óra, a 80 órás képzés óradíj egységköltsége pedig 6,2 euró/óra, a 280 órás képzésé 5,7 euró/óra.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 13 698 630

Teljes Forráskeret (HUF) - 5 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

Horizontális mutató – 1 670 000

5.57 RD59 A02 INF 78 – Falugazdász-hálózat működtetése

Beavatkozási kód	RD59_A02_INF_78
A beavatkozás neve	Falugazdász-hálózat működtetése (TISz)
A beavatkozás típusa	KNOW(78) - Tudáscsere és információterjesztés
Közös kimeneti mutató	O.33. Támogatott képzési, tanácsadási és figyelemfelkeltő akciók vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.1 A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlati és erőforrás-hatékonysági teljesítmény fokozása érdekében a KAP által támogatott tanácsadásban, képzésben, tudáscserében vagy az Európai Innovációs Partnerség (EIP) operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma R.28 A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO4 Többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével
SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű, biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem.
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
2.5.4	Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen
5.7.1	Növény-egészségügyi szaktanácsadás	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
6.4.1	Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek kialakítása a biológiai sokféleség mérésére	1	Részben
6.5.2	Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé	2	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások nagyfokú rugalmasságot követelnek meg a gazdálkodóktól. A modernizációs folyamatok felgyorsultak, az agráriumban és élelmiszeriparban jelentkező technológiai fejlődést naprakész ismerettel, speciális tudással kell követni ahhoz, hogy a kiélezett piaci versenyben helyt lehessen állni. Elvárt ugyanakkor az is, hogy válaszul a klímaváltozással járó kihívásokra tudatosan alkalmazzanak fenntartható gazdálkodási modelleket. Mindezekhez egy

komplex tudásbázis kialakítására és a gazdálkodók készségeinek a fejlesztésére van szükség. Ehhez minden segítséget meg kell adnunk, hogy a Közös Agrárpolitika célkitűzéseit közösen elérjük.

Minden tudásátadási tevékenység kulcsfontosságú a vidéki területek gazdasági növekedésének és társadalmi fejlődésének előmozdítása, a generációs megújulás segítése, valamint a mezőgazdasági és erdészeti üzemek fenntarthatóságának, versenyképességének, erőforrás-hatékonyságának és környezeti teljesítményének javítása érdekében. A tájékoztatási, tanácsadási, képzési és innovációs tevékenységek között szinergiákat kell teremtetni az AKIS rendszerében. A tájékoztatási tevékenységnek kapcsolódnia kell egy vagy több, a KAP Stratégiai Terv által lefedett célkitűzéshez.

Célok:

olyan ügyfél-központú tájékoztatási pontok biztosítása, ahol az agrár-, erdő-, élelmiszergazdaság és vidékfejlesztés szereplői számára az általános ismeretszerzési lehetőségek biztosítottak az igényeiknek megfelelően.

Tájékoztatási szolgáltatások a KAP végrehajtásáért

(tudásátadás ügyfél-központú tájékoztatási ponton, a gazdálkodó meg az információért)

Tartalom:

egyedi (telefonos, online, személyes) tájékoztatási formák, amelyek során általános információkat és ismereteket közvetítő tudásátadás valósul meg, különös tekintettel az aktuális szakmai (mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, vadgazdálkodási, élelmiszeripari, vidékfejlesztési) és támogatáspolitikai ismeretekre; agrárszabályozási kérdésekre; valamint a hatályos és új jogszabályokra, beleértve a webGN adatszolgáltatáshoz, nitrát jelentés készítéshez, egyéb elektronikus ügyintézéshez fűződő tájékoztatást is

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A szakmai- és pénzügyi-terv minősége.

Személyes kompetenciák, infrastrukturális és tárgyi feltételek, adottságok minősége.

A szolgáltatást nyújtó által a szolgáltatásba bevont szakemberek száma, képzettsége, az adott témakörben szerzett releváns referenciái.

Digitális megoldások alkalmazása.

Az ismeretátadás gyakorlatorientáltsága.

Területi lefedettség mértéke

Az AKIS-rendszerben kialakított többszereplős partnerségek megléte (multiactor approach)

Innovatív megoldások alkalmazása, terjesztése

Térségi szempontok

Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése

Társadalmi szempontok érvényesítése

Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

2012. évi CXXXVI. törvény a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról

525/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara által működtetett falugazdász-hálózat igazgatási és egyéb feladatainak a meghatározásáról

16/2019. (IV. 29.) AM rendelet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadói tevékenységről és a mezőgazdasági szaktanácsadói rendszerről.

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A tudásmegosztás minden formája hozzájárul a KAP Stratégiai Terv beavatkozásaihoz.

Támogatható kedvezményezettek:

a szolgáltatást nyújtó jogi személy

Jogosultsági kritériumok:

- rendelkezik a feladat ellátáshoz alkalmas, működőképes szervezeti és vezetési struktúrával,
- rendelkezik tájékoztatási és ügyfélszolgálati tevékenység szervezéséhez és ellátásához szükséges tapasztalattal és referenciával,
- országos lefedettségű ügyfélszolgálati hálózattal rendelkezik,
- biztosítja, hogy a tevékenységet nyújtó személyek megfelelően képzett szakemberek, akik naprakész ismeretekkel rendelkeznek.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

A támogatott tanácsadás során nem lehet összeférhetetlenség, és a szolgáltatott tanácsadásnak pártatlannak kell lennie, igazodnia kell a különféle termelési típusokhoz és gazdaságok jellegéhez.

Tájékoztatási szolgáltatások a KAP végrehajtásáért

- kapcsolattartás az Agrárminisztérium AKIS koordinációs szervezetével
- kapcsolattartás a KAP Hálózat adott tématerülethez kapcsolódó támogató egységeivel
- a kötelezettségvállalás időtartama 5 év

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
- Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
- egység költségek
- átalány összegek
- átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

Tevékenység az egységköltség számítás alapja, a jelenlegi időszakhoz hasonlóan.

Támogatási intenzitás mértéke: maximum 100%

További magyarázat

Tájékoztatási szolgáltatások a KAP végrehajtásáért (ACTION): Egy ügyfél és egy tájékoztatást nyújtó személy között egy adott napon létrejött egyedi tájékoztatás

Egyedi tájékoztatás lehet: telefonos/online/személyes tájékoztatás, vagy elektronikus-ügyintézés (kérelembenyújtásban vagy adatszolgáltatásban való közreműködés).

Egységköltség meghatározásánál figyelembe vett kiadások:

A 2007-2013-as, és a 2014-2020 közötti ciklusban működtetett tájékoztatási tevékenység adatait figyelembe véve készített számításokon alapulva, az inflációt figyelembe véve:

- munkabér és béren kívüli juttatások (bruttó összeg),
- munkába járáshoz, munkavégzéshez szükséges utazási költségtérítés,

- mobiltelefon és mobilinternet előfizetések,
  - iroda bérleti díjak,
  - iroda rezsi költségek – közüzem, internet, közös költség,
  - irodaszerek és postaköltség,
  - képzések költségei – terembérlés, catering, utazás, előadói díjak,
  - eszközamortizáció – mobiltelefon, laptop, nyomtató,
  - a működés fenntartásához szükséges szoftverlicenck díja, informatikai üzemeltetési költségek
- A 2023-27 közötti ciklusra az alábbi átalány alapú egységköltségekkel tervezzük:
- tájékoztatás egységköltsége 10.000 Ft/alkalom, azaz 27,4 euro/ alkalom

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 68 493 151

Teljes Forráskeret (HUF) - 25 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

Horizontális mutató – 2 250 000

5.58 RD60 A04 ADP 78 - Tanácsadási szolgáltatások

Beavatkozási kód	RD60_A04_ADP_78
A beavatkozás neve	Tanácsadási szolgáltatások
A beavatkozás típusa	KNOW(78) - Tudáscsere és információterjesztés
Közös kimeneti mutató	O.33. Támogatott képzési, tanácsadási és figyelemfelkeltő akciók vagy egységek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem; Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.1 A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlati és erőforrás-hatékonysági teljesítmény fokozása érdekében a KAP által támogatott tanácsadásban, képzésben, tudáscserében vagy az Európai Innovációs Partnerség (EIP) operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma R.28 A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma
Területi hatály	Nemzeti

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció
SO4 Többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása
SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése
SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és az új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben
SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel – többek között a magas minőségű, biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerekkel – kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, továbbá az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem.
XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
2.5.4	Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen
5.7.1	Növény-egészségügyi szaktanácsadás	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
6.4.1	Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek kialakítása a biológiai sokféleség mérésére	1	Részben
6.5.2	Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé	2	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
7.2.1	Gazdaságindításhoz szükséges komplex vállalkozói ismeretek nyújtása	1	Igen
7.2.2	A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára	1	Igen
CCO.1.1	Ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen
CCO.1.6	Tudásátadás a mezőgazdasági és erdőgazdasági generációváltás gyorsítása érdekében	2	Igen
CCO.1.7	Szaktanácsadók képzése	1	Igen
CCO.1.8	Ágazati szaktanácsadási szolgáltatások bővítése,	1	Igen

	magas szintű elérhetővé tétele		
CCO.3.1	A munkaerő képzettségi szintjének növelése, az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

A társadalmi, gazdasági és környezeti kihívások nagyfokú rugalmasságot követelnek meg a gazdálkodóktól. A modernizációs folyamatok felgyorsultak, az agráriumban és élelmiszeriparban jelentkező technológiai fejlődést naprakész ismerettel, speciális tudással kell követni ahhoz, hogy a kiélezett piaci versenyben helyt lehessen állni. Elvárt ugyanakkor az is, hogy válaszul a klímaváltozással járó kihívásokra tudatosan alkalmazzanak fenntartható gazdálkodási modelleket. Mindezekhez egy komplex tudásbázis kialakítására és a gazdálkodók készségeinek fejlesztésére van szükség. Ehhez minden segítséget meg kell adnunk, hogy a Közös Agrárpolitika célkitűzéseit közösen elérjük.

Minden tanácsadási tevékenység kulcsfontosságú a vidéki területek gazdasági növekedésének és társadalmi fejlődésének előmozdítása, a generációs megújulás segítése, valamint a mezőgazdasági és erdészeti üzemek fenntarthatóságának, versenyképességének, erőforrás-hatékonyságának és környezeti teljesítményének javítása érdekében. A tájékoztatási, tanácsadási, képzési és innovációs tevékenységek között szinergiákat kell teremteni az AKIS rendszerében. Ezeknek a tudásátadási tevékenységnek kapcsolódnia kell egy vagy több, a KAP Stratégiai Terv által lefedett célkitűzéshez.

Célok:

A tanácsadási rendszerek megerősítése és fejlesztése: az agrár-, erdő-, élelmiszergazdaság és vidékfejlesztés szereplői számára az igényeiknek megfelelő, a speciális szükségleteikre reagáló tudásátadási szolgáltatások biztosítása, szakmai segítség nyújtása, amely elősegíti a hatékony gyakorlati alkalmazásokat és az innovációt, a gazdasági versenyképesség növelését, figyelembe véve a fenntarthatóság, környezet-, klíma- és talajvédelem, valamint az erőforrás-hatékonyság követelményeit is.

1. Új tanácsadási szolgáltatás indítása

(új szervezet vagy új tartalom)

Tartalom:

- Új tanácsadói szolgáltatások létrehozása a kiemelt tématerületeken.

2. Tanácsátadási szolgáltatások

(tanácsadás a gazdálkodónál, a gazdálkodóhoz megy a szakember)

Tartalom:

A gazdálkodóknál, a gazdaságukban/üzemükben felmerült problémára megoldási lehetőségek szolgáltatása, független szakmai tanácsadási tevékenységek végzése

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

A szakmai- és pénzügyi-terv minősége.

Személyes kompetenciák, infrastrukturális és tárgyi feltételek, adottságok minősége.

A szolgáltatást nyújtó által a szolgáltatásba bevont szakemberek száma, képzettsége, az adott témakörben szerzett releváns referenciái.

Digitális megoldások alkalmazása.

Az ismeretátadás gyakorlatorientáltsága.

Területi lefedettség mértéke.

Az AKIS-rendszerben kialakított többszereplős partnerségek megléte (multiactor approach)
Innovatív megoldások alkalmazása, terjesztése
Térségi szempontok
Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése
Társadalmi szempontok érvényesítése
Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

2012. évi CXXXVI. törvény a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról
525/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara által működtetett falugazdász-hálózat igazgatási és egyéb feladatainak a meghatározásáról
16/2019. (IV. 29.) AM rendelet a mezőgazdasági és vidékfejlesztési szaktanácsadói tevékenységről és a mezőgazdasági szaktanácsadási rendszerről.

2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet a növényvédelmi tevékenységről

24/2020. (VI. 22.) AM rendelet a termelői integrációs szervezetekről

42/2015. (VII. 22.) FM rendelet a termelői csoportok elismeréséről

50/2017. (X. 10.) FM rendelet a zöldség-gyümölcs termelői szervezetekről

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A tanácsadás minden formája hozzájárul a KAP Stratégiai Terv beavatkozásaihoz.

1. Új tanácsadási szolgáltatások indítása és 2. Tanácsadási szolgáltatások esetében:

Támogatható kedvezményezettek:

- szaktanácsadó, tanácsadó szervezet, természetes személy
- tanácsadási tevékenységet végző szakmai-, szakmaközi szervezetek

Jogosultsági kritériumok:

- jogosult az adott téma és szakterületen tanácsadási tevékenység folytatására
- rendelkezik a szaktárca által megjelölt feltételek szerinti akkreditációval

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
 Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
 egység költségek
 átalány összegek
 átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten:

Egység költségek - tanácsadás: tanácsadási tevékenység egységköltsége óra alapú és a jelenlegi szaktanácsadási rendszer 2020. évi adatain alapul, figyelembe véve az infláció és a KAP reform következtében kibővült feladatokat.

Átalány összegek - új tanácsadói tevékenységek indítása: új tanácsadási tevékenység esetében a maximum 200 000 euró/ új tanácsadó tevékenység kialakítása, amely elsősorban a szükséges eszközök és képzettség kialakítására irányulhat

Támogatási intenzitás mértéke: maximum 100%

További magyarázat

Tanácsadási szolgáltatások (ACTION): egy ügyfél és egy tanácsadó között létrejött tanácsadás (mértékegység: óra)

Egységköltség: (óra alapú elszámolás)

Az elszámolható költségek a tanácsadást, valamint az ismeretek és információk cseréjét és terjesztését szolgáló minden olyan releváns intézkedés költségét jelentik, amelyek hozzájárulnak a KAP Stratégiai Terv célkitűzéseinek eléréséhez. (tanácsadási tevékenység egységköltsége óra alapú és a jelenlegi szaktanácsadási rendszer 2020. évi adatain alapul, figyelembe véve az infláció és a KAP reform következtében kibővült feladatokat.)

Új tanácsadási szolgáltatások létrehozása (ACTION): új szervezet vagy új tevékenység létrehozása.

Átalány összegek 200.000 Euro összegű támogatás / 5 év (rendelet szerint)

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 136 986 301

Teljes Forráskeret (HUF) - 50 000 000 000

Fajlagos támogatás (EUR/óra) – 35

Fajlagos támogatás (HUF/óra) – 12 845

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Horizontális mutató - 3 750 020

5.59 RD61 A05 EIP 77 – Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés

Beavatkozási kód	RD61_A05_EIP_77
A beavatkozás neve	Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés
A beavatkozás típusa	COOP(77) - Együttműködés
Közös kimeneti mutató	O.1. Az európai innovációs partnerség (EIO) operatív csoportjai projektjeinek száma
Hozzájárulás az elhatárolási követelményhez	Generációs megújulás: Nem Környezetvédelem: Nem Ecoscheme leszámítás: Nem LEADER program: Nem
Eredmény mutatók	R.1 A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: Azon mezőgazdasági termelők aránya, akik – a gazdasági, környezetvédelmi, éghajlat-politikai és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében – tanácsadás igénybevételéhez, képzéshez, ismeretek cseréjéhez és operatív csoportokban való részvételhez kapnak támogatást. R.28 A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

Területi hatály	Nemzeti
-----------------	---------

Kapcsolódó specifikus célkitűzések, több területet átfogó célkitűzés és releváns ágazati célkitűzések

SO2 A piacorientáltság fokozása és a mezőgazdasági üzemek versenyképességének növelése, mind rövid, mind hosszú távon, beleértve a kutatásra, technológiára és digitalizációra való nagyobb hangsúlyt

SO8 a foglalkoztatásnak, a növekedésnek, a nemek közötti egyenlőségnek – és többek között a nők mezőgazdasági tevékenységeiben való részvételének –, a társadalmi befogadásnak és a helyi fejlesztésnek az előmozdítása a vidéki térségekben, a körforgásos bioökonómiát és a fenntartható erdészetet is beleértve;

SO9 Az uniós mezőgazdaság válaszában javítása az élelmiszerekkel és egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre, beleértve a fenntartható módon előállított kiváló minőségű, biztonságos és tápláló élelmiszereket, az élelmiszer-pazarlás csökkentését, valamint az állatok jólétének javítását és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelmet.

XCO Átfogó célkitűzés az ágazat modernizálása a tudás, az innováció és a digitalizáció előmozdítása és megosztása révén a mezőgazdaságban és a vidéki területeken, valamint ezek elterjedésének ösztönzése

A beavatkozás által kielégített igény(ek)

Kód	Ismertetés	Fontossági sorrend	KAP tervben
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.3.5	Vállalatok innovativitásának növelése, gyors reakcióképesség a változó piaci igényekre	2	Igen
2.3.6	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködés erősítése, innovációs potenciál növelése	1	Igen
2.5.6	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen
8.5.1	A biomaszra alapú megújuló energiahasznosítás közösségi alapú fejlesztése	2	Részben
9.3.2	Innovatív technológiai megoldások alkalmazása az élelmiszer-előállításban - csomagolásban	2	Részben
9.6.1	Gyakorlatorientált ismeretátadás a társadalmi és környezeti kihívásokról	1	Igen
CCO.1.3	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködések erősítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen
CCO.3.2	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen
CCO.3.3	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozók innovativitásának növelése	2	Igen
CCO.3.4	Innovatív beruházások támogatása a kisgazdaságokban	2	Igen

A beavatkozás konkrét kialakítása, követelményei és alkalmassági feltételei

Mutassa be a beavatkozás konkrét céljait és tartalmát, beleértve a konkrét célzást, a kiválasztási elveket, a vonatkozó jogszabályokkal való kapcsolatokat, a kiegészítő jelleget a többi beavatkozással/műveletcsoportokkal mindkét pilléren belül, és egyéb releváns információkat.

Kitűzött célok és elvárt hatások:

Az innovációs együttműködések révén a különféle szakmai háttérrel rendelkező szereplők komplementer módon kapcsolódhatnak egymáshoz és megoldásokat kereshetnek egy-egy aktuális problémára, kihívásra. A partnerségek feladata, hogy az innovációval, mezőgazdasággal, erdőgazdálkodással, élelmiszeriparral, vidékfejlesztéssel, kutatással, szaktanácsadással foglalkozó különféle szereplők a meglévő tudásukat olyan innovatív megoldásokra váltsák, amelyek a gyakorlatban is alkalmazhatóak.

Cél:

- az innovatív gyakorlatok fejlesztését, átadását és megvalósítását segítő együttműködések támogatása és innovációs megoldások alkalmazásának ösztönzése,
- az mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, élelmiszeripari, ágazatok termelékenyebbé és fenntarthatóbbá váljanak, a versenyképesség javuljon, a vidékfejlesztési szektorban társadalmi innovációk segítsék a közösségeket,
- az egyes szektorok kedvezőbbben alkalmazkodjanak olyan aktuális kihívásokhoz, mint az élesebb verseny, a változékony piaci árak, a klímaváltozás és a szigorúbb környezetvédelmi szabályok betartása.

Tartalom:

Európai Innovációs Partnerség (EIP) innovációs együttműködéseinek támogatása, ahol a projektek innovációs tartalma lehet termék-, szolgáltatás-, eljárási- vagy technológiai fejlesztés, társadalmi-, vagy adaptív innováció a

- mezőgazdasági,
  - erdőgazdálkodási, vadgazdálkodási,
  - élelmiszeripari, takarmánygyártási,
  - vidékfejlesztési szektorban, vagy a
  - biomassza alapú gazdaságban (elmozdulva akár az ipari termelés irányába is),
- a KAP Stratégiai terv legalább egy célkitűzésének elérése érdekében.

Kiválasztási elvek (amelyek részben is alkalmazhatók):

Innovációs projekt-terv, pénzügyi-terv minősége, tartalma

A projekt innovációs potenciálja, az innováció előzményeinek bemutatása a témában (hazai és nemzetközi szinten)

Az együttműködésbe bevont kis üzemméretű gazdaságok száma

Az AKIS-rendszerben kialakított többszereplős partnerségek megléte (multiactor approach) EIP Operatív Csoport együttműködő partnereinek száma

EIP Operatív Csoport együttműködő partnereinek szakértelembeli összetettsége (szinergiák)

Együttműködésekben szerzett korábbi szakmai tapasztalat Az együttműködésbe bevont szakemberek képzettsége, az adott témakörben szerzett releváns referenciák.

Együttműködés hazai és külföldi oktatási, szaktanácsadási, kutatási intézményekkel, nemzetközi hálózatokban való részvétel

Környezet-, klímavédelmi és adaptációs szempontok érvényesítése Társadalmi szempontok érvényesítése

Esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése

Vonatkozó jogszabályok:

2014. évi LXXVI. törvény a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról

Kapcsolat más beavatkozásokkal:

A KAP hálózat keretében az EIP támogató egység támogatja az EIP Operatív Csoportokat az innovációs projektötletek kidolgozásától a megvalósításig.

Támogatható kedvezményezettek:

mezőgazdasági termelők, élelmiszer-feldolgozók, erdőgazdálkodók, erdőtermék-feldolgozók, vidéki kkv-k, kutatók, kutatóhelyek, szaktanácsadók, szaktanácsadó szervezetek, innovációs brókerek, szakmai szervezetek, egyesületek, non-profit szervezetek, önkormányzatok, felnőttképzési engedéllyel rendelkező intézmények, természetes személyek.

Jogosultsági kritériumok:

az innovációs együttműködési projekt hidat képez a gyakorlati probléma és a kutatás között az innovációs együttműködési projekt már részt vett

az innovációs projekttervek előszűrésén, és alkalmasak arra, hogy pályázzon a beavatkozások alapján kiírt felhívás keretében. egy EIP Operatív Csoportban legalább 2 együttműködő partner van, amelyek közül legalább 1 mezőgazdasági termelő, vagy élelmiszer-feldolgozó, vagy erdőgazdálkodó, vagy erdőtermék-feldolgozó, és

legalább 1 kutató vagy kutatóhely

az EIP Operatív Csoport együttműködési megállapodással rendelkezik (minimális követelmény: a projektterv leírása, a téma aktualitása, jelentősége, a gyakorlati probléma és a kihasználható lehetőségek leírása, az innovációs-, kutatási irányok meghatározása, az együttműködő csoporton belüli feladat- és felelősségi körök megosztása, ütemterv).

Az EIP együttműködésekbe legfeljebb 1 nemzetközi partner is bevonható.

Kötelezettségvállalások, és más előírások:

- az együttműködési megállapodásban vállaltak teljesítése, a projektterv megvalósítása
- az innovációs projektek eredményeinek terjesztése, kommunikálása, disszeminációja, - kapcsolattartás az Agrárminisztérium AKIS koordinációs szervezetével
- együttműködés az EIP támogató egységgel,
- a kötelezettségvállalás időtartama legalább 2 év, de legfeljebb 5 év

A releváns alapelemek azonosítása

Releváns GAEC, jogszabályban meghatározott gazdálkodási követelmények (SMR) és egyéb, a nemzeti és uniós jog által megállapított kötelező követelmények. Adott esetben az SMR szerinti konkrét vonatkozó kötelezettségek leírása, valamint annak magyarázata, hogy a kötelezettségvállalás miként lépi túl a kötelező követelményeket (a továbbiakban: a 28. cikk (5) bekezdésében és a 70. cikk (3) bekezdésében, valamint a 72. cikk (5) bekezdésében). N/A

A támogatás formája és mértéke/összegek/számítási módok

Támogatás formája

- Támogatás
- Pénzügyi eszköz

Kifizetés típusa

- kedvezményezettnek ténylegesen felmerült elszámolható költségek megtérítése
- egység költségek
- átalány összegek
- átalány finanszírozás

A támogatás mértéke kedvezményezetti szinten

Támogatás maximális mértéke (intenzitása):

100% támogatásintenzitás

További magyarázat

A beavatkozás kapcsán támogatható költségek:

Az operatív csoport megalakulásának, működésének, promóciójának és kutatási tevékenységének, beleértve a saját teljesítést is, egységköltség alapú elszámolását tervezzük: a Horizont Europe pályázatok szabályrendszerét követve az EIP csoportokban résztvevők időráfordítása alapján úgynevezett

emberhónapban kifejezve, ezt majd a 2021. évi magyar HE átlag emberhónap költségben tervezzük meghatározni (unit cost). Ehhez a kutatáshoz szükséges közvetett költségeket szintén a Horizont Europe pályázatok szabályrendszerét követve 25% mértékig tervezzük elszámolhatónak (flat rate). Az operatív csoportok és tagjainak beruházási jellegű költségeit tételes költségelszámolással tervezzük elszámolhatóvá tenni.

Forrásallokáció és kimenet ¹(2023-2029)

Teljes forráskeret (EUR) - 27 397 260

Teljes Forráskeret (HUF) - 10 000 000 000

Kimenet indikátorhoz történő elvárt hozzájárulás a beavatkozásnál:

O.1. Az európai innovációs partnerség (EIP) operatív csoportjai projektjeinek száma – 45

---

¹ Az átfogó pénzügyi és kimeneti indikátor táblázatot lásd az I. és II. mellékletben

I. Melléklet – Pénzügyi összesítő táblázat

1.1 Közvetlen Kifizetések Pénzügyi Táblázata

Kód	Megnevezés	Unió forrás (EUR)	Összes forrás (EUR)	Összes forrás (HUF)
DP01_E01_BISS_16	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	3 886 000 000	3 886 000 000	1 418 390 000 000
DP02_E02_CRIS_16	A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás	663 426 323	663 426 323	242 150 607 837
DP03_B01_YFS_16	Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	93 449 268	93 449 268	34 108 982 820
DP04_E03_CISB_16	Cukorrépa termesztés támogatása	38 966 285	38 966 285	14 222 693 952
DP05_E04_CISR_16	Rizstermesztés támogatása	9 742 592	9 742 592	3 556 046 051
DP06_E05_CISV_16	Zöldségnövény termesztés támogatása	31 777 767	31 777 767	11 598 885 028
DP07_E06_CISI_16	Ipari zöldségnövény termesztés támogatása	76 891 309	76 891 309	28 065 327 785
DP08_E07_CISO_16	Ipari olajnövény termesztés támogatása	3 645 470	3 645 470	1 330 596 375
DP09_E08_CISE_16	Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)	29 847 527	29 847 527	10 894 347 472
DP10_E09_CISF_16	Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)	32 754 716	32 754 716	11 955 471 238
DP11_E10_CISS_16	Anyajuhtartás támogatása	107 153 607	107 153 607	39 111 066 701
DP12_E11_CISC_16	Anyatehéntartás támogatása	170 479 173	170 479 173	62 224 898 145
DP13_E12_CISM_16	Hízott bika támogatás	24 914 791	24 914 791	9 093 898 642
DP14_E13_CISD_16	Tejhasznú tehéntartás támogatása	336 090 095	336 090 095	122 672 884 558
DP15_E14_CISG_16	Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	78 580 000	78 580 000	28 681 700 015
DP16_E15_CISP_16	Szálás fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	54 075 497	54 075 497	19 737 556 478
DP17_G01_ECOS_16	Agro-ökológiai alapprogram	995 000 000	995 000 000	363 175 000 000
Összesen		6 632 794 419	6 632 794 419	2 420 969 963 096

1.2 Szektorális Beavatkozások Pénzügyi Táblázata (2023-2027)

Kód	Megnevezés	Uniós forrás (EUR)	Összes forrás (EUR)	Összes forrás (HUF)
SC01_A02_BEM_55	Méhészeti marketing	900 000	900 000	328 500 000
SC02_A01_BEA_55	Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás	3 363 000	3 363 000	1 227 495 000
SC03_E02_BEI_55	Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése	4 600 000	4 600 000	1 679 000 000
SC04_E03_BEV_55	Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása	12 493 135	12 493 135	4 559 994 275
SC05_E04_WIR_58	Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása	71 080 000	71 080 000	25 944 200 000
SC06_E05_WII_58	Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban	28 000 000	28 000 000	10 220 000 000
SC07_E06_WIG_58	Zöldszüret támogatása a borágazatban	0	0	0
SC08_E07_WID_58	Borászati melléktermékek lepárlása	4 800 000	4 800 000	1 752 000 000
SC09_E08_WIN_58	Borágazati belpiaci promóció	4 000 000	4 000 000	1 460 000 000
SC10_E09_WIP_58	Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció	4 000 000	4 000 000	1 460 000 000
SC11-SC28	Gyümölcs- és zöldségfélék	42 493 151	42 493 151	15 509 999 998
Összesen		175 729 286	175 729 286	64 141 189 273

1.3 Vidékfejlesztési Beavatkozások Pénzügyi Táblázata (2023-2029)

Kód	Megnevezés	Uniós forrás (EUR)	Összes forrás (EUR)	Összes forrás (HUF)
RD01_E01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	66 060 269	1 694 246 575	618 399 999 891
RD02_D01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	6 849 315	273 972 603	100 000 000 000
RD03_E02_FON_73	Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül	54 794 521	1 136 986 301	415 000 000 000
RD04_E03_FOF_73	Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül	2 739 726	178 082 192	65 000 000 000
RD05_B01_YFS_75	Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	9 315 068	108 746 480	39 692 465 225
RD06_B02_YFY_75	Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával	1 780 822	60 273 973	22 000 000 000
RD07_B03_YFO_77	Generációs megújulás a gazdaság átadó együttműködés alapú támogatásával	1 232 877	27 397 260	10 000 000 000
RD08_B04_BIS_75	Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	1 232 877	19 178 082	7 000 000 000
RD09_B05_SML_73	Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	2 054 795	84 931 507	31 000 000 000

RD54_R14_OGR_73	Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD10_B06_DVO_73	Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása	547 945	10 958 904	4 000 000 000
RD11_B07_DVF_73	Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása	6 849 315	101 369 863	37 000 000 000
RD12_W01_WTO_74	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás	7 397 260	186 301 370	68 000 000 000
RD15_W04_COP_77	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	547 945	5 479 452	2 000 000 000
RD16_I01_INS_76	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás	4 109 589	71 232 877	26 000 000 000
RD17_I02_IST_76	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	684 932	10 958 904	4 000 000 000
RD18_R03_JGR_73	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkármentesítő rendszer digitális átállása	684 932	13 698 630	5 000 000 000
RD19_G01_AEC_70	Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	645 205 479	1 290 410 959	471 000 000 000
RD20_G02_ORT_70	Ökológiai gazdálkodás támogatása	100 000 000	200 000 000	73 000 000 000
RD21_G04_LCI_73	Agro-ökológiai nem termelő beruházások	9 955 175	19 910 349	7 267 277 476
RD22_G05_LCP_70	Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés	14 414 504	28 829 008	10 522 587 920
RD23_G06_NAG_72	Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	82 512 500	165 025 000	60 234 125 000
RD24_G07_GAX_70	Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése	1 643 836	4 383 562	1 600 000 000
RD25_G08_GAI_70	Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése	18 904 110	40 547 945	14 800 000 000
RD26_G09_GAV_70	Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	1 643 836	4 383 562	1 600 000 000
RD27_G10_GPX_70	Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	2 739 726	6 575 342	2 400 000 000
RD28_G11_GPI_70	Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése	1 369 863	4 383 562	1 600 000 000
RD29_G12_AWC_70	Állatjóléti kiskérődző	6 967 644	21 369 863	7 800 000 001
RD30_G13_AWC_70	Állatjóléti szarvasmarha (húshasznú, tejhasznú)	31 086 411	95 342 466	34 800 000 001
RD31_G14_AWC_70	Állatjóléti sertés	28 272 555	86 712 329	31 650 000 000
RD32_G15_AWC70	Állatjóléti baromfi	33 819 871	103 726 027	37 860 000 000
RD33_G16_ANB_70	Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban	6 967 644	21 369 863	7 800 000 001
RD34_F01_NAF_72	Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések	68 493 150	193 643 836	70 680 000 140
RD35_F02_FEC_70	Erdőkönyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	22 821 900	64 566 643	23 566 824 695
RD36_F03_GEN_70	Erdő- genetikai több éves kötelezettségvállalások	3 000 000	15 000 000	5 475 000 000

RD37_F04_FRC_77	Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása	3 135 000	11 400 000	4 161 000 000
RD38_F05_AFI_73	Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása	53 700 000	195 424 658	71 330 000 170
RD39_F06_AFM_70	Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása	77 600 000	200 997 260	73 363 999 900
RD40_F07_INP_73	Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)	2 054 793	90 793 700	33 139 700 500
RD41_F08_INN_73	Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non profit)	2 054 793	65 499 500	23 907 317 500
RD42_R01_RAN_73	Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	4 794 521	41 095 890	15 000 000 000
RD43_R02_LOC_73	Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	33 561 644	232 876 712	85 000 000 000
RD44_R03_POG_77	Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása	5 479 452	36 712 329	13 400 000 000
RD45_R04_GIS_77	Minőségrendszerek létrehozása	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD46_R05_GIJ_77	Minőségrendszerekhez történő csatlakozás támogatása	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD47_R06_QSJ_77	Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD48_R07_QSP_77	Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása	547 950	5 479 452	2 000 000 000
RD49_R09_SCC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	684 932	4 383 562	1 600 000 000
RD50_R10_SEC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD51_R11_TUC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD52_R12_BIC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD53_R13_GAC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD55_D02_RUF_77	Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD56_D03_SVC_77	Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	547 950	4 383 562	1 600 000 000
RD57_R15_LDR_77	LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása	78 164 384	172 602 740	63 000 000 000
RD58_A01_TRA_78	Képzések és bemutatóüzemi programok	2 465 753	13 698 630	5 000 000 000
RD59_A02_INF_78	Tájékoztatási szolgáltatás	12 054 795	68 493 151	25 000 000 000
RD60_A04_ADP_78	Ágazati tanácsadási szolgáltatás	13 698 630	136 986 301	50 000 000 000
RD61_A05_EIP_77	Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	5 479 452	27 397 260	10 000 000 000
Összesítés		1 610 186 359	7 922 329 585	2 891 650 298 419

II. Melléklet – Kimeneti indikátorokat összesítő táblázatok

2.1. Közvetlen Kifizetések Kimeneti Indikátorai

Kód	Megnevezés	O4	O6	O7	O8	O10	O11
DP01_E01_BISS_16	A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	25 000 000					
DP02_E02_CRIS_16	A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás			19 545 060			
DP03_B01_YFS_16	Fiatál mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás		594 000				
DP17_G01_ECOS_16	Agro-ökológiai alapprogram				12 500 000		
DP04_E03_CISB_16	Cukorrépa termesztés támogatása					60 600	
DP05_E04_CISR_16	Rizstermesztés támogatása					13 585	
DP06_E05_CISV_16	Zöldségnövény termesztés támogatása					133 800	
DP07_E06_CISI_16	Ipari zöldségnövény termesztés támogatása					239 900	
DP08_E07_CISO_16	Ipari olajnövény termesztés támogatása					33 785	
DP09_E08_CISE_16	Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)					190 085	
DP10_E09_CISF_16	Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)					89 080	
DP11_E10_CISS_16	Anyajuhtartás támogatása						3 829 650
DP12_E11_CISC_16	Anyatehéntartás támogatása						1 237 275
DP13_E12_CISM_16	Hízott bika támogatás						465 610
DP14_E13_CISD_16	Tejhasznú tehéntartás támogatása						1 076 915
DP15_E14_CISG_16	Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása					342 740	
DP16_E15_CISP_16	Szálás fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása					855 950	
Kimenet összesen		25 000 000	594 000	19 545 060	12 500 000	1 959 525	6 609 450

O.4. Az alapszintű jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

O.6. A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

O.7. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

O.8. Az agrár-ökológiai programokban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma

O.10. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma

O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jóságok száma

2.2 Szektorális Beavatkozások Kimeneti Indikátorai

Kód	Megnevezés	O35	O36	O37
SC01_A02_BEM_55	Méhészeti marketing			5100
SC02_A01_BEA_55	Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás			1 250
SC03_E02_BEI_55	Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése			2 000 000
SC04_E03_BEV_55	Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása			4 000 000
SC01_A02_BEM_55	Méhészeti marketing			5 100
SC05_E04_WIR_58	Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása		8 680	
SC06_E05_WII_58	Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban		400	
SC07_E06_WIG_58	Zöldszüret támogatása a borágazatban		0	
SC08_E07_WID_58	Borászati melléktermékek lepárlása		7 200 000	
SC09_E08_WIN_58	Borágazati belpiaci promóció		40	
SC10_E09_WIP_58	Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció		40	
SC11-SC28	Gyümölcs- és zöldségfélék	184		
Kimenet összesen		184	7 209 160	6 006 350

O.35. A támogatott operatív programok száma

O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban

O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma

2.3 Vidékfejlesztési Beavatkozások Kimeneti Indikátorai

Kód	Megnevezés	O1	O9	O12	O13	O14	O15	O17	O18	O19	O20	O21
RD01_E01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése										3 141	
RD02_D01_FRM_73	Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása										1 264	
RD03_E02_FON_73	Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül										636	
RD04_E03_FOF_73	Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül											
RD09_B05_SML_73	Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése										3 953	
RD10_B06_DVO_73	Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása										184	
RD11_B07_DVF_73	Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása											
RD12_W01_WTO_74	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás										998	
RD18_I03_JGR_73	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása										2	
RD21_G04_LCI_73	Agro-ökológiai nem termelő beruházások											1 451
RD38_F05_AFI_73	Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása											2 500
RD61_A05_EIP_77	Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	45										

RD23_G06_NAG_72	Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések				1 435 000							
RD34_F01_NAF_72	Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések				1 010 000							
RD16_I01_INS_76	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás		51 000									
RD17_I02_IST_76	Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer		2									
RD19_G01_AEC_70	Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)					3 282 053						
RD20_G02_ORT_70	Ökológiai gazdálkodás támogatása							941 948				
RD22_G05_LCP_70	Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés					52 500						
RD24_G07_GAX_70	Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése									37 440		
RD25_G08_GAI_70	Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése									198 996		
RD26_G09_GAV_70	Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése									74 000		
RD27_G10_GPX_70	Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése									510 000		
RD28_G11_GPI_70	Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése					193 702						
RD35_F02_FEC_70	Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)						207 000					
RD36_F03_GEN_70	Erdő-genetikai többéves kötelezettségvállalások									120		
RD39_F06_AFM_70	Erdőtelepítési beruházások ápolása						200 000					

	és jövedelemplótló támogatása											
RD29_G12_AWC_70	Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban								136 365			
RD30_G13_AWC_70	Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban								2 021 322			
RD31_G14_AWC_70	Állatjóléti támogatások a sertés ágazatban								6 588 000			
RD32_G15_AWC70	Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban								4 590 000			
RD33_G16_ANB_70	Állatjóléti támogatások a méhészeti ágazatban								900			
Összesen		45	51 002	0	2 445 000	3 528 255	407 000	941 948	13336587	820 556	10 178	3 951

O.1. Az európai innovációs partnerség (EIP) operatív csoportjai projektjeinek száma

O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma

O.12. A hátrányos természeti adottságú vagy egyéb specifikus hátrányokkal rendelkező területeknek nyújtott támogatásban részesülő hektárok száma, területtípusonkénti bontással együtt

O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma

O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma

O.15. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma

O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma

O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő szamosállategységek (száé) száma

O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma

O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma

O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma

Kód	Megnevezés	O22	O23	O24	O25	O27	O28	O29	O30	O31	O32	O33
RD04_E03_FOF_73	Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül			2 178								
RD11_B07_DVF_73	Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása			678								
RD40_F07_INP_73	Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)			1 000								
RD41_F08_INN_73	Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)		10 000									
RD42_R01_RAN_73	Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	2 259										
RD43_R02_LOC_73	Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	1 624										
RD07_B03_YFO_77	Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés								602			
RD15_W04_COP_77	Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása										27	
RD37_F04_FRC_77	Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködése										10	
RD44_R03_POG_77	Termelői csoportok, termelői szervezetek támogatása						207					
RD45_R04_GIS_77	Együttműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére							732				
RD46_R05_GIJ_77	Együttműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén							729				
RD47_R06_QSJ_77	Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása										729	
RD48_R07_QSP_77	Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása							894				
RD49_R09_SCC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért										23	
RD50_R10_SEC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért										21	

RD51_R11_TUC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért											21	
RD52_R12_BIC_77	Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért											21	
RD53_R13_GAC_77	Vidékfejlesztési együttműködés vadgazdálkodásban											21	
RD54_R14_OGR_73	Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása			400									
RD55_D02_RUF_77	Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján											2	
RD56_D03_SVC_77	Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)											150	
RD57_R15_LDR_77	LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása									670			
RD05_B01_YFS_75	Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával				1 500								
RD06_B02_YFY_75	Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával					602							
RD08_B04_BIS_75	Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával					639							
RD58_A01_TRA_78	Képzések és bemutatóüzemi programok												1 670 000
RD59_A02_INF_78	Tájékoztatási szolgáltatások												2 250 000
RD60_A04_ADP_78	Tanácsadási szolgáltatások												3 750 020
Összesen		3 883	10 000	4 256	1 500	1 241	207	2 355	602	670	1 025		7 670 020

O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma

O.23. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma

O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma

O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők száma

O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma

O.28. Támogatott termelői csoportok és termelői szervezetek száma

O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma

O.30. A generációs megújulásra irányuló támogatott műveletek és egységek száma (kivéve a tevékenységkezdési támogatást)

O.31. A támogatott helyi fejlesztési stratégiák (LEADER) vagy előkészítő intézkedések száma

O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma

O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma Horizontális mutató

III. Melléklet- Eredményindikátorokat összesítő célterv táblázat

Eredménymutató	Konkrét célkitűzés	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Átfogó célérték
R.1^{CU} PR teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlati és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	XCO	110.000	264.550	426.105	587.675	742.225	786.225	786.225	786.225
R.2^{CU} Tanácsadási és tudásrendszerek összekapcsolása A mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszerébe (AKIS) való integrálás céljából támogatásban részesülő tanácsadók száma	XCO	0	1000	2000	3000	4000	5000	5000	5000
R.3^{CU} A mezőgazdaság digitalizálása Share of farms benefitting from support for digital farming technology through CAP	SO2, XCO	%	0,010%	0,041%	0,073%	0,364%	0,644%	0,685%	0,685%
R.4 A jövedelemtámogatásnak az előírások betartásától és a bevált gyakorlatok alkalmazásától való függővé tétele Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	SO1	94,170%	94,170%	94,170%	94,170%	94,170%	94,170%	94,170%	94,170%
R.5 Kockázatkezelés Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező gazdaságok aránya	SO1	%	%	%	%	10,871%	10,996%	11,203%	11,203%

R.6^{PR} Újraelosztás kisebb gazdaságok részére: Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)	SO1	106,765%	106,765%	106,765%	106,765%	106,765%	106,765%	106,765%	106,765%
R.7^{PR} Sajátos igényű területeken működő gazdaságoknak nyújtott támogatás növelése: További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)	SO1, SO6	112,083%	112,083%	112,083%	112,083%	112,083%	0%	0%	112,083%
R.8 Adott ágazatokban működő gazdaságok részére biztosított támogatás A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya	SO1	17,969%	17,969%	17,969%	17,969%	17,969%	17,969%	17,969%	17,969%
R.9^{CU PR} Gazdaságok korszerűsítése A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházástámogatásban részesülő mezőgazdasági termelők aránya	SO2	%	0,539%	0,996%	1,328%	2,365%	3,112%	3,651%	3,651%
R.10^{CU PR} Az ellátási lánc szervezethez való csatlakozásának javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	SO2, SO3	2,614%	5,275%	7,940%	10,605%	13,519%	16,433%	19,346%	19,346%
R.11 Gyümölcs- és zöldségfélék A kínálati oldal koncentrációja: Bizonyos ágazatokban operatív programokkal rendelkező termelők	SO3	15,868%	16,434%	17,001%	17,568%	18,418%	0%	0%	18,418%

szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének aránya									
R.12 Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	SO4	12,657%	12,657%	12,657%	12,657%	12,657%	12,657%	12,657%	12,657%
R.12 Számláló: A kifizetés által érintett hektárok száma	SO4	672.000 ha	672.000 ha	672.000 ha	672.000 ha	672.000 ha	672.000 ha	672.000 ha	672.000 ha
R.12 Nevező: Összes mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA)	SO4	5.309.520 ha	5.309.520 ha	5.309.520 ha	5.309.520 ha	5.309.520 ha	5.309.520 ha	5.309.520 ha	5.309.520 ha
R.14^{PR} Szén-dioxid-tárolás talajban és biomasszában: A kibocsátás csökkentésére, vagy a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület)	SO4	13,212%	13,212%	13,212%	13,212%	13,212%	13,212%	13,212%	13,212%
R.15^{CU} A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW)	SO4	0 MW	2 MW	10 MW	24 MW	67 MW	109 MW	151 MW	151 MW

R.16 ^{CU} Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya	SO4	%	0,014%	0,086%	0,200%	0,551%	0,900%	1,248%	1,248%
R.17 ^{CU PR} Erdősített terület: Erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület, továbbá ezek bontása	SO4, SO5, SO6	2.500 ha	5.300 ha	10.700 ha	16.100 ha	21.550 ha	27.000 ha	27.000 ha	27.000 ha
R.18 ^{CU} Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás	SO4, SO5, SO6, SO8	0 EUR	5.813.986 EUR	16.167.657 EUR	31.061.016 EUR	61.408.363 EUR	82.676.383 EUR	103.944.383 EUR	103.944.383 EUR
R.19 ^{PR} Talajjavítás és –védelem: talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	SO5	12,815%	12,815%	12,815%	12,815%	12,815%	12,815%	12,815%	12,815%
R.20 ^{PR} A levegőminőség javítása Az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	SO5, SO9	4,523%	4,523%	5,354%	5,354%	5,354%	5,354%	5,354%	5,354%
R.21 ^{PR} A vízminőség védelme A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett	SO5	16,127%	16,127%	16,127%	16,127%	16,127%	16,127%	16,127%	16,127%

mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya										
R.22^{PR} Fenntartható tápanyag-gazdálkodás: A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	SO4, SO5, SO6	7,707%	7,707%	9,421%	9,421%	9,421%	9,421%	9,421%	9,421%	9,421%
R.23^{PR} Fenntartható vízhasználat A vízegyensúly javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	SO5	2,915%	2,915%	2,915%	2,915%	2,915%	2,915%	2,915%	2,915%	2,915%
R.24^{PR} A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében	SO5, SO6, SO9	6,704%	6,704%	6,704%	6,704%	6,704%	6,704%	6,704%	6,704%	6,704%
R.25 Az állattenyésztési ágazat környezeti teljesítménye: A környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett szamosállategységek aránya	SO5, SO6	0,723%	0,723%	0,723%	0,723%	0,723%	0,609%	0,587%	0,723%	0,723%
R.26^{CU} Természeti erőforrásokhoz kapcsolódó beruházások: A KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelőberuházásokra	SO5	%	0,001%	0,229%	0,417%	0,627%	0,837%	1,027%	1,027%	1,027%

vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya									
R.27 Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben	SO4, SO5, SO6	85.000	171.001	258.005	345.007	432.009	476.510	520.010	520.010
R.28. Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény ismeretek és innováció révén: A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcsereben vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	XCO	66.000	158.730	255.663	352.605	445.335	471.735	471.735	471.735
R.29^{PR} Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése: A KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva	SO4, SO5, SO6, SO9	2,534%	2,534%	2,534%	4,249%	4,249%	4,249%	4,249%	4,249%
R.30^{PR} A fenntartható erdőgazdálkodás támogatása: Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya	SO5, SO6, SO4	1,180%	1,188%	2,914%	3,121%	3,328%	3,535%	0%	3,535%

R.31^{PR} Élőhelyek és fajok védelme: A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve	SO6	15,990%	15,990%	15,990%	15,990%	15,990%	15,990%	15,990%	15,990%
R.32^{CU} A biológiai sokféleséggel kapcsolatos beruházások: A KAP keretében a biológiai sokféleséghez hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya	SO6	%	%	0,189%	0,340%	0,415%	0,491%	0,547%	0,547%
R.33 A Natura 2000 kezelésének javítása: A támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett összes Natura 2000 terület aránya	SO6	20,889%	20,889%	20,889%	20,889%	20,889%	20,889%	20,889%	20,889%
R.34^{PR} A tájképi elemek megőrzése A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	SO6	1,079%	1,079%	1,096%	1,109%	1,115%	1,122%	1,127%	1,127%
R.35. A kaptárak megőrzése: A KAP keretében támogatott kaptárak aránya	SO6	66,006%	66,006%	66,006%	66,006%	66,006%	66,006%	66,006%	66,006%
R.36^{CU PR} Generációs megújulás: KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt	SO1, SO7	6.000	7.200	8.400	9.600	10.900	12.100	12.300	12.300
R.37^{CU} Növekedés és foglalkoztatás a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében	SO8	0	0	0	0	0	0	216	216

támogatott új munkahelyek									
R.38^{CU} LEADER-lefedettség: A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya	SO8	0%	174,325%	261,516%	290,579%	290,579%	290,579%	290,579%	290,579%
R.39^{CU} A vidéki gazdaság fejlesztése A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma	SO1, SO3, SO5, SO2, SO7, SO8	0	100	400	900	2700	4300	5700	5700
R.40^{CU} A vidéki gazdaság intelligens átmenete: Támogatott okos falu stratégiák száma	SO8, XCO	30	60	90	120	150	150	150	150
R.41^{CU PR} Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között: A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	SO8	0%	0%	8,151%	16,302%	47,638%	78,968%	110,298%	110,298%
R.42^{CU} A társadalmi befogadás előmozdítása: A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	SO8, XCO	0%	0,056%	0,168%	0,396%	0,591%	0,599%	0,607%	0,607%
R.44^{PR} Az állatjólét javítása. Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett számosállategységek (száe) aránya	SO9	156,301%	156,301%	156,301%	156,301%	156,301%	156,301%	156,307%	156,307%

IV. Melléklet - Igényfelmérés és beavatkozási stratégia

4.1. SO1: A gazdaságok fennmaradását biztosító jövedelemnek és a mezőgazdasági ágazat rezilienciájának a támogatása Uniós- szerű a hosszú távú élelmezésbiztonság és a mezőgazdasági diverzitás fokozása, valamint az uniós mezőgazdasági termelés gazdasági fenntarthatóságának biztosítása céljából

SO1 A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

- E.1. Az éves munkaerőegységre vetített nettó hozzáadott érték Magyarország esetében az uniós átlagon felül javult
- E.2. Közepes (90 ezer és 250 ezer euró STÉ) ökonómiai méretű üzemek összességében kiemelkedő hatékonysága
- E.3. Jól működő mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer és annak folyamatos fejlesztése
- E.4. Benchmark árakhoz igazított szállítási szerződések terjedése (tejtermelés, baromfi- és sertéstartás)
- E.5. Mikro-, kis- és középállalkozások hitelhez jutását segítő AVHGA
- E.6. Élelmezésbiztonság szintje

Gyengeségek

- Gy.1. Mezőgazdasági jövedelmek nemzetgazdasági átlagnál alacsonyabb szintje [SO1/1.1.]
- Gy.2. Jövedelmek erős ingadozása több mezőgazdasági ágazatban (pl. egyes zöldség- és gyümölcsfélék, sertéshízalás, bikahízalás stb.) [SO1/1.1.] [SO1/1.2.] [SO1/2.3.]
- Gy.3. Mezőgazdasági vállalkozások, különösen a kisüzemek és egyes ágazatok jövedelmezőségének erős függősége a közvetlen támogatásoktól
- Gy.4. Uniós összevetésben magas termelési költségek és gyenge hatékonyság
- Gy.5. Közvetlen támogatások tökésedése a földbérleti díjakban
- Gy.6. Időjárás kockázatokon kívüli egyéb kockázatok kezelésének hiánya, állatbiztosítások kis aránya, derivatív piaci kockázatkezelési eszközök kihasználatlansága [SO1/2.4.]
- Gy.7. Nem mezőgazdasági tevékenységet is folytató gazdaságok számának csökkenése
- Gy.8. Importfüggőség egyes inputok esetében (pl. fehérjetakarmányok, állattartás eszközei és anyagai, egyes szaporítóanyagok, műtrágya stb.) [SO1/3.2.]

Lehetőségek

- L.1. Közvetlen támogatások hozzájárulása a mezőgazdasági jövedelmekhez, valamint a banki finanszírozás megkönnyítéséhez
- L.2. Beruházási támogatások pozitív hatása a beruházási intenzitásra
- L.3. Jövedelemstabilizáló eszköz bevezetése
- L.4. Fejlesztési pályázatok gyorsabb és rugalmasabb lebonyolítása, kapcsolódó adminisztráció egyszerűsítése

Veszélyek

- F.1. Klímaváltozás, időjárás szélsőségek fokozódó előfordulása, új kórokozók, kártevők megjelenése, zoonózisok terjedése, valamint ebből fakadóan a költségek növekedése és a jövedelmek csökkenése [SO1/2.1.] [SO1/2.2.] [SO1/3.1.]

F.2. Uniós agrártámogatások csökkenése és a piaci intézkedések körének szűkülése miatt növekvő kitétség a piaci válsághelyzeteknek [SO1/2.3.]

F.3. Kisüzemek számának további csökkenése, emiatt vidéki munkahelyek megszűnése [SO1/1.1.] [SO1/1.2.]

SO1. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
1.1.2	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	2	Részben
1.2.1	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta károk kezelése a mezőgazdaságban	1	Igen
1.2.2	A kedvezőtlen időjárási jelenségek okozta természeti károk megelőzése építményekkel, berendezésekkel	1	Igen
1.2.3	Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	2	Igen
1.2.4	Mezőgazdasági biztosításkötés (öngondoskodás) ösztönzése	2	Igen
1.3.1	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	2	Igen
1.3.2	Hazai fehérjenövény alapú takarmánybázis megerősítése	2	Igen
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen

SO1. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
---------------------------	-----------------------------	----------------------------	------------------------------

DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	BISS(21) - Basic income support	DP01_E01_BISS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, alapszintű jövedelemtámogatás	O.4. Az alapszintű jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	CRISS(26) - Complementary redistributive income support	DP02_E02_CRIS_16 - A fenntarthatóságot elősegítő, átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatás	O.7. Az átcsoportosítással nyújtható kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	O.6. fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP04_E03_CISB_16 - Cukorrépa termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP05_E04_CISR_16 - Rizstermesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP06_E05_CISV_16 - Zöldségnövény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP07_E06_CISI_16 - Ipari zöldségnövény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP08_E07_CISO_16 - Ipari olajnövény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP09_E08_CISE_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Extenzív)	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP10_E09_CISF_16 - Gyümölcsstermesztés támogatása (Intenzív)	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP11_E10_CISS_16 -	O.11. A termeléstől függő

kifizetés), termeléshez kötött	jövedelemtámogatás	Anyajuhtartás támogatása	jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP12_E11_CISC_16 - Anyatehéntartás támogatása	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP13_E12_CISM_16 - Hízott bika támogatás	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP14_E13_CISD_16 - Tejhasznú tehéntartás támogatása	O.11. A termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő jószágok száma
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány- növény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	SETUP(47(2)(a)) - setting up, filling and refilling of mutual funds by producer organisations and by associations of producer organisations recognised under Regulation (EU) No 1308/2013, or under Article 67(7) of this Regulation	SC19_I01_FVF_47 - kölsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVVO(47(2)(b)) - investments in tangible and intangible assets making the management of the volumes placed on the market more efficient including for collective storage	SC20_I02_FVV_47 - beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség- gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	STORE(47(2)(c)) - collective storage of products produced by the producer organisation or by its members, including where necessary collective processing to facilitate such storage	SC21_I03_FVS_47 - termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása - zöldség- gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati	ORCHA(47(2)(d)) -	SC22_I04_FVR_47 -	O.35. A támogatott

beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	gyümölcsösök vagy olajfaültetvények újratelepítése, amennyiben erre a tagállami illetékes hatóság által egészségügyi vagy növényegészségügyi okokból elrendelt kötelező kivágást követően, vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében szükség van	gyümölcsösök újratelepítése - zöldség-gyümölcs	operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	WITHD(47(2)(f)) - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára és más rendeltetésre, beleértve adott esetben a forgalomból történő ilyen kivonás megkönnyítése céljából történő feldolgozást is	SC23_I05_FVW_47 - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára vagy más rendeltetésre - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	GREEN(47(2)(g)) - zöldszüret, azaz az olyan, nem forgalmazható éretlen termékek egy adott területen végzett teljes betakarítása, amelyek sem éghajlati okokból, sem betegség miatt, sem egyéb okokból nem károsodtak a zöldszüret előtt	SC24_I06_FVG_47 - zöldszüret - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	NOHAR(47(2)(h)) - be nem takarítás, azaz a folyó termelési ciklus megszakítása az érintett területen, úgy, hogy a termék egészséges, ép és piacképes minőségű; nem értendő ide termékek időjárási jelenség vagy betegség miatti megsemmisítése	SC25_I07_FVN_47 - be nem takarítás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	HARIN(47(2)(i)) - harvest and production insurance that contributes to safeguarding producers' incomes where there are losses as a consequence of natural disasters, adverse climatic events, diseases or pest infestations while ensuring that beneficiaries take necessary risk prevention measures	SC26_I08_FVH_47 - betakarítási és termelési biztosítás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	COMM(47(2)(l)) - a figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek	SC27_I09_FVM_47 - figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs	O.35. A támogatott operatív programok száma

		tevékenységek - zöldség-gyümölcs	
Ágazati beavatkozások – Bor	GREENWINE(58(1)(c)) - green harvesting, which means the total destruction or removal of grape bunches while still in their immature stage, thereby reducing the yield of the relevant area to zero and excluding non-harvesting comprising of leaving commercial grapes on the plants at the end of the normal production cycle	SC07_E06_WIG_58 - Zöldsüret támogatása a borágazatban	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Vidékfejlesztés	ASD(72) - Bizonyos kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok	RD23_G06_NAG_72 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma
Vidékfejlesztés	RISK(76) - Kockázatkezelési eszközök	RD16_I01_INS_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás	O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma
Vidékfejlesztés	RISK(76) - Kockázatkezelési eszközök	RD17_I02_IST_76 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer	O.9. Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Megállapítás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO1 Helyzetelemzés : 1. fejezet (6. oldal) 4. fejezet (26. oldal) 2. fejezet (19. oldal)	SO1/Gy.1. Mezőgazdasági jövedelmek nemzet-gazdasági átlagnál alacsonyabb szintje SO1/Gy.2. Jövedelmek erős ingadozása több mezőgazdasági ágazatban (pl. egyes zöldség- és gyümölcsfélék, sertéshízalás, bikahízalás stb.)	SO1/1. Jövedelemstabilítás biztosítása a gazdálkodók számára	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	1.1.1	DP01_E01_BISS_16 DP02_E02_CRIS_16 DP03_B01_YFS_16 DP04_E03_CISB_16 DP05_E04_CISR_16 DP06_E05_CISV_16 DP07_E06_CISI_16 DP08_E07_CIS

	SO1/F.3. Kisüzemek számának további csökkenése, emiatt vidéki munkahelyek megszűnése				O_16 DP09_E08_CISE_16 DP10_E09_CISF_16 DP15_E14_CISG_16 DP16_E15_CISP_16 DP11_E10_CISS_16 DP12_E11_CISC_16 DP13_E12_CISM_16 DP14_E13_CISD_16 SC07_E06_WIG_58 SC08_E07_WID_58 RD23_G06_NAG_72
SO1 Helyzetelemzés : 4. fejezet (26. oldal) 2. fejezet (19. oldal) 6. fejezet (33. oldal)	SO1/Gy.2. Jövedelmek erős ingadozása több mezőgazdasági ágazatban (pl. egyes zöldség- és gyümölcsfélék, sertéshízalás, bikahízalás stb.) SO1/F.3. Kisüzemek számának további csökkenése, emiatt vidéki munkahelyek megszűnése SO1/F.4. Élelmiszer-önellátottsági szint csökkenése az élelmiszerimport (pl. szabadkereskedelmi egyezmények) és a költségterhek növekedésének (nem termelő beruházások, importált inputok) hatására	Elérhető hitel finanszírozás biztosítása	1.1.2	DP02_E02_CRIS_16 DP01_E01_BISS_16 DP03_B01_YFS_16 DP04_E03_CISB_16 DP05_E04_CISR_16 DP06_E05_CISV_16 DP07_E06_CISI_16 DP08_E07_CISO_16 DP09_E08_CISE_16 DP10_E09_CISF_16 DP15_E14_CISG_16 DP16_E15_CISP_16 DP11_E10_CISS_16 DP12_E11_CISC_16 DP13_E12_CISM_16	

					DP14_E13_CIS D_16 KAP-on kívüli feladat
SO1 Helyzetelemzés : 4. fejezet (25. oldal)	SO1/F.1. Klímaváltozás, időjárási szélsőségek fokozódó előfordulása, új kórokozók, kártévők megjelenése, zoonózisok terjedése, valamint ebből fakadóan a költségek növekedése és a jövedelmek csökkenése	SO1/2. Természeti (időjárás) és piaci kockázatokból fakadó jövedelem- ingadozások csökkentése	A kedvezőtlen időjárási jelenségek és a klímaváltozás okozta termelői károk kezelése a mezőgazdaságba n (növénytermeszt és, állattenyésztés, kertészet)	1.2.1	DP02_E02_CRIS _16 DP03_B01_YFS _16 DP04_E03_CISB _16 DP05_E04_CISR _16 DP06_E05_CIS V_16 DP07_E06_CISI _16 DP08_E07_CIS O_16 DP09_E08_CISE _16 DP10_E09_CISF _16 DP15_E14_CIS G_16 DP16_E15_CISP _16 DP11_E10_CISS _16 DP12_E11_CISC _16 DP13_E12_CIS M_16 DP14_E13_CIS D_16 SC19_I01_FVF_ 47 SC22_I04_FVR_ 47 SC26_I08_FVH_ 47 RD16_I01_INS_ 76 RD17_I02_IST_ 76
SO1 Helyzetelemzés : 4. fejezet (25. oldal)	SO1/F.1. Klímaváltozás, időjárási szélsőségek fokozódó előfordulása, új kórokozók, kártévők megjelenése,		A kedvezőtlen időjárási jelenségek okozta természeti károk megelőzése védekezést szolgáltató építményekkel és	1.2.2	SC19_I01_FVF_ 47 SC22_I04_FVR_ 47

	zoonózisok terjedése, valamint ebből fakadóan a költségek növekedése és a jövedelmek csökkenése		berendezésekkel		
SO1 Helyzetelemzés : 4. fejezet (26. oldal) 4. fejezet (25. oldal)	SO1/Gy.2. Jövedelmek erős ingadozása több mezőgazdasági ágazatban (pl. egyes zöldség- és gyümölcsfélék, sertéshízalás, bikahízalás stb.) SO1/F.2. Uniós agrártámogatások csökkenése és a piaci intézkedések körének szűkülése miatt növekvő kitettség a piaci válsághelyzeteknek		Piaci kockázatok ellensúlyozása, hatásának mérséklése	1.2.3	DP02_E02_CRIS_16 DP01_E01_BISS_16 DP03_B01_YFS_16 DP04_E03_CISB_16 DP05_E04_CISR_16 DP06_E05_CISV_16 DP07_E06_CISI_16 DP08_E07_CISO_16 DP09_E08_CISE_16 DP10_E09_CISF_16 DP15_E14_CISG_16 DP16_E15_CISP_16 DP11_E10_CISS_16 DP12_E11_CISC_16 DP13_E12_CISM_16 DP14_E13_CISD_16 SC19_I01_FVF_47 SC20_I02_FVV_47 SC21_I03_FVS_47 SC23_I05_FVW_47 SC24_I06_FVG_47 SC25_I07_FVN_47 SC27_I09_FVM_47

					RD17_I02_IST_76
SO1 Helyzetelemzés : 4. fejezet (26. oldal)	SO1/Gy.6. Időjárás kockázatokon kívüli egyéb kockázatok kezelésének hiánya, állatbiztosítások kis aránya, derivatív piaci kockázatkezelési eszközök kihasználatlanság		Mezőgazdasági biztosításkötés (öngondoskodás) öszöntzése	1.2.4	SC19_I01_FVF_47 SC26_I08_FVH_47 RD16_I01_INS_76 RD17_I02_IST_76
SO1 Helyzetelemzés : 4. fejezet (26. oldal) 6. fejezet (33. oldal)	SO1/F.1. Klímaváltozás, időjárás szélsőségek fokozódó előfordulása, új kórokozók, kártévők megjelenése, zoonózisok terjedése, valamint ebből fakadóan a költségek növekedése és a jövedelmek csökkenése SO1/F.4. Élelmiszer- önellátottsági szint csökkenése az élelmiszerimport (pl. szabadkereskedelm i egyezmények) és a költségterhek növekedésének (nem termelő beruházások, importált inputok) hatására	SO1/3. A professzionális mezőgazdasági termelés alapjainak megteremtése	Termelés bázisának erősítése minőségi növényi és állati szaporítóanyag felhasználásával	1.3.1	DP11_E10_CISS_16 DP12_E11_CISC_16 DP13_E12_CISM_16 DP14_E13_CISD_16 SC22_I04_FVR_47
SO1 Helyzetelemzés : 6. fejezet (34. oldal)	SO1/Gy.8. Importfüggőség egyes inputok esetében (pl. fehérjetakarmányo k, állattartás eszközei és anyagai, egyes		Hazai fehérjenövény alapú takarmánybázis megerősítése	1.3.2	DP15_E14_CISG_16 DP16_E15_CISP_16

	szaporítóanyagok, műtrágya stb.)				
--	----------------------------------	--	--	--	--

SO1. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.4 - A jövedelemtámogatásnak az előírások betartásától és a bevált gyakorlatok alkalmazásától való függővé tétele Jövedelemtámogatás alá eső és feltételeességhez kötött mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	94.17%
R.5 - Risk management Támogatott KAP kockázatkezelési eszközökkel rendelkező gazdaságok aránya	11.20%
R.6^{PR} - Újraelosztás kisebb gazdaságok részére Az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százaléka hektáronként (az átlaghoz viszonyítva)	106.76%
R.7^{PR} - Enhancing support for farms in areas with specific needs További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)	112.08%
R.8 - Adott ágazatokban működő gazdaságok részére biztosított támogatás A versenyképesség, a fenntarthatóság és a minőség javítását célzó, termeléstől függő jövedelemtámogatásban részesülő gazdaságok aránya	17.97%
R.36^{CU PR} - Generációs megújulás KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma, nemek szerinti bontással együtt	12300
R.39^{CU} - A vidéki gazdaság fejlesztése A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma	5700

Az ehhez a célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R4

A KAP ST keretében jövedelemtámogatásban évente 5.000.000 ha érintett, mely az összes mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA)(5.309.520 ha) 94,170%-a. Átfogó célértékként ez a százalékos arány került meghatározásra.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

Területalapú alaptámogatás (BISS)

Újraelosztó támogatás, redisztribúció (CRISS)

Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Cukorrépa

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Rizs

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Zöldség

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Ipari zöldség

Ipari olajnövény termesztés támogatása (CIS)

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Extenzív gyümölcs

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Intenzív gyümölcs

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyajuh
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyatehén
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Hízottbika
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Tejhasznú tehén
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szemes fehérje
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szálas fehérje
Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)

R5

Támogatott kockázatkezelési eszközökből a 241.000 gazdaság 11,203%-a részesül.

Az indikátor célértékéhez három beavatkozás járul hozzá:

Ágazati beavatkozások: Szőlészet zöldszüret (0 célértékkel)

Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR II. pillér): Díjtámogatott mezőgazdasági biztosítás

Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR IV. pillér): Mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer

R6

A kisebb gazdaságok felé történő újraelosztás mértéke 106,765%. Az átlagos gazdaságméret alatti kedvezményezettek részére a hektáronkénti átlagos kifizetés összege 290 EUR/ha, az összes kedvezményezett felé teljesített kifizetés mértéke 271 EUR/ha; ezen összegek arányát mutatja az indikátor. Az újraelosztás kisebb gazdaságok részére mutató az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések százalékát jelzi hektáronként (az átlaghoz viszonyítva).

Az indikátor célértékét az alábbi beavatkozások figyelembe vételével kalkuláltuk:

Területalapú alaptámogatás (BISS)

Újraelosztó támogatás, redistribúció (CRISS)

Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Cukorrépa

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Rizs

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Zöldség

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Ipari zöldség

Ipari olajnövény termesztés támogatása (CIS)

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Extenzív gyümölcs

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Intenzív gyümölcs

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyajuh

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyatehén

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Hízottbika

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Tejhasznú tehén

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szemes fehérje

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szálas fehérje

Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)

R7

Az indikátor átfogó célértéke 112,083%, mely a sajátos igényű területeken élő kedvezményezettek számára nyújtott hektáronkénti jövedelemtámogatás összege (302 EUR/ha) és a kedvezményezettnek kifizetett hektáronkénti jövedelemtámogatás (269 EUR/ha) hányadosa.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

Területalapú alaptámogatás (BISS)

Újraelosztó támogatás, redistribúció (CRISS)

Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Cukorrépa

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Rizs
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Zöldség
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Ipari zöldség
Ipari olajnövény termesztés támogatása (CIS)
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Extenzív gyümölcs
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Intenzív gyümölcs
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyajuh
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyatehén
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Hízottbika
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Tejhasznú tehén
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szemes fehérje
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szálas fehérje
Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések

R8

Az indikátor célértéke: 17,969%, mely a CIS támogatásban részesülő kedvezményezettek (43.305 fő) és az összes kedvezményezett (241.000 fő) arányát mutatja.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

Termeléshez kötött támogatás (CIS): Cukorrépa
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Rizs
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Zöldség
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Ipari zöldség
Ipari olajnövény termesztés támogatása (CIS)
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Extenzív gyümölcs
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Intenzív gyümölcs
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyajuh
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyatehén
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Hízottbika
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Tejhasznú tehén
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szemes fehérje
Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szálas fehérje

R36

Az indikátor célértéke: 12.300 fő a KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)
Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával

R39

Az R39 indikátor kumulált célértéke: 5700 vidéki vállalkozás.

A célértékhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
- Generációs megújulás mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
- Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
- Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása

- Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
- A borkészítés melléktermékeinek desztillálása
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

SO1. A forrás elosztás indoklása

A mezőgazdasági üzemek fennmaradását biztosító jövedelem és reziliencia támogatása és az élelmezésbiztonság fenntartása érdekében az SO céljaira jelentős forrásokat biztosítunk. A közvetlen támogatások (területalapú, valamint a termeléshez kapcsolt támogatások, a fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás, valamint az átlagos gazdaságméret alatti támogatható gazdaságok részére nyújtott további közvetlen kifizetések) teljes mértékben ezen célkitűzést szolgálják. Mindezen felül a szektorális beavatkozások valamint a II. pillér forrásai, mint például a kockázatkezeléssel kapcsolatos beavatkozások is az SO céljaihoz járulnak hozzá.

A vonatkozó bizottsági ajánlás "A gazdaságok életképességének javítása a különböző üzemméretű, ágazatot képviselő és területen elhelyezkedő (hivatásos) gazdaságok közötti jövedelemkülönbségek hatékonyabb kezelése révén". Az allokált források révén a cél elérhető.

4.2. SO2 A piacorientáltság fokozása és a gazdaságok versenyképességének növelése rövid és hosszú távon egyaránt, többek között oly módon, hogy nagyobb hangsúlyt kap a kutatás, a technológia és a digitalizáció

SO2. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

- E.1. A teljes tényezőtermelékenység Magyarországon az EU28 átlagánál jobban növekedett. (2.)
- E.2. A hazai ellátást többségében kielégítő hazai mezőgazdasági termék- és élelmiszer-előállítás (1.)
- E.3. Termelési potenciál megléte mind mennyiség, mind minőség tekintetében (1.)
- E.4. Pozitív agrár- és élelmiszer-gazdasági külkereskedelmi mérleg (8.)
- E.5. Bizonyos termékek esetében jelentős piaci pozíciók az európai piacon (8.)

Gyengeségek

- Gy.1. A hazai mezőgazdasági genetikai erőforrások fejlesztésének hiánya, elmaradott infrastruktúra (3. és 11.), [SO2/1.2.] [SO2/1.8.]
- Gy.2. Alacsony munkatermelékenység (EU átlagának kevesebb mint fele) (2.), [SO2/1.1.] [SO2/1.2.] [SO2/1.8.]
- Gy.3. Feldolgozott élelmiszertermékek alacsony aránya az exportban (EU átlaga alatt) (8.), [SO2/1.3] [SO2/ 4.2.]
- Gy.4. Szűk exportrádus (szállítási távolság) (8.), [SO2/4.2.]
- Gy.5. Az uniós átlagtól elmaradó hazai élelmiszer-fogyasztás (7.), [SO2/4.3.]
- Gy.6. Mezőgazdasági jövedelmek erős függése a közvetlen támogatásoktól (4.)
- Gy.7. Szétaprózódott termelési szerkezet és ebből adódóan heterogén termelési színvonal (1), [SO2/1.8.]

Gy.8. Elavult infrastruktúra, alacsony a post harvest technológiai színvonala (9.), [SO2/2.1.] [SO2/2.2.] [SO2/2.3.]

Gy.9. Digitalizáció terjedését gátló demográfiai folyamatok, magas beruházási igény és tudáshiány (10. és SO7, 5.), [SO2/5.1.]

Gy.10. A munkaerő képzettségi szintje nem alkalmas az innovatív technológiák megfelelő használatára (10., SO7, 4. és SO10., 3.) [SO2/ 5.1.] [SO2/5.4.]

Gy.11. Stratégiai tervezés, kereskedelmi és marketingismeretek hiányosságai (SO7., 3. 4., és ÉLIP ágazati helyzetelemzés), [SO2/3.5.] [SO2/4.1.] [SO2/5.1.]

Gy.12. A vállalkozások alacsony fokú innovativitása, lassú reakció a fogyasztói igények változására (SO10, 2. és ÉLIP ágazati helyzetelemzés),[SO2/3.1.]

Gy.13. Képzés és továbbképzés hiányos, elavult infrastruktúrája (SO10, 3.), [SO2/3.1.] [SO2/5.5.]

Gy.14. Kutatók és termelők és feldolgozók közötti gyenge együttműködés, gyenge innovációs potenciál (SO10., 1), [SO2/3.1] [SO2/ 3.6.]

Gy.15. Az új, korszerűbb, magasabb értéket képviselő, piacképesse váló termékek, eljárások és technológiák létrehozására irányuló alkalmazott kutatások elmaradottsága (SO10., 2), [SO2/3.1] [SO2/3.6] [SO2/5.2.]

Gy.16. Technológiai lemaradás az élelmiszeriparban (ÉLIP ágazati helyzetelemzés),[SO2/ 3.1]

Gy. 17. Öntözött területek alacsony aránya (1), [SO2/1.4.]

Gy. 18. A főbb gyümölcsök termőterülete csökken vagy stagnál, az ültetvények nagy része elöregedett, felújításra szorul (1, Zöldség és gyümölcs ágazati elemzés), [SO2/1.11.]

Lehetőségek

L.1. Digitális technológiák megléte, Digitális Agrárstratégia, Digitális Élelmiszeripari Stratégia (10.)

L.2. Magasabb hozzáadott értékű, illetve egyedi termékek iránti európai kereslet növekedése (SO9, 4), [SO2/3.3] [SO2/4.1] [SO2/5.3.]

L.3. Diverzifikált, új fogyasztói igények megjelenése (SO9, 4), [SO2/3.2] [SO2/3.3] [SO2/4.1.]

L.4. Agrár (benne élelmiszeripar) K+F+I-re fordított hazai források növelése (11.)

L.5. Erősödő tudatosság a fogyasztói oldalról (SO9, 4), [SO2/4.3]

L.6. Piactisztulás és a munkaerőhiány miatt kikényszerített technológiai fejlesztések javíthatják az élelmiszeripari vállalatok hatékonyságát és jövedelmezőségét (ÉLIP ágazati helyzetelemzés)

L.7. Közigazgatási folyamatok gyorsítása és egyszerűsítése digitalizáció segítségével

Veszélyek

F.1. Szabadkereskedelmi egyezmények és más országok agrár- és élelmiszer-gazdaságának fejlődése miatt erősödő verseny (8.)

F.2. Mezőgazdasági beruházások erős függősége a támogatásoktól (5.)

F.3. Magyarország méreténél fogva nem ármeghatározó. (6.)

F.4. A földtulajdon és a földhasználat elválik egymástól, ezért érdekellentétek alakulhatnak ki, melyek hátráltatják és bizonytalanná teszik a beruházásokat és fejlesztéseket

F.5. A képzett kutatók elvándorlása, további forráskivonás KFI szektorból (11.), [SO2/5.6.]

F.6. A képzett- és idénymunkaerő hiánya, felhajthatja a munkaerő költségét (SO7, 3.)

F.7. A vasúti és folyami hajózás hiányosságai és korlátai jelentős versenyhátrányt okozhatnak (9.), [SO2/2.4]

F.8. Az ország tengeri kikötőktől való elszigeteltségéből eredő logisztika hátrányát a vasúti áruszállítás csökkenő részaránya tovább erősíti (9.), [SO2/2.4]

F.9. A Duna alsó szakaszának korlátozott hajózhatósága (9.), [SO2/2.4]

SO2. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
2.1.1	Termelés üzemi és üzleti hatékonyságának növelése	1	Igen
2.1.10	Erdészeti szaporítóanyag-előállítás biztonságának megteremtése	2	Igen
2.1.11	Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2	Igen
2.1.12	A hazai fehérjetakarmányok minőségének javítása	2	Igen
2.1.13	Állati és növényi szaporítóanyag-előállítás, törzsültetvények, törzstenyészetek fenntartása	1	Igen
2.1.2	Modern termelői kapacitások létrehozása	2	Igen
2.1.3	A mezőgazdasági alapanyagok feldolgozottsági szintjének növelése	1	Igen
2.1.4	Szántóföldi növények vízellátásának optimalizálása	1	Igen
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.6	Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növényegészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.1.8	Termesztéstechnológia javítása	1	Igen

2.1.9	Tartástechnológia átalakítása, fejlesztése	1	Igen
2.2.1	Post harvest technológia fejlesztése	2	Igen
2.2.2	Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2	Igen
2.2.3	Takarmány, fehérjetakarmány és vetőmag válogatás- és csomagolóstechnológia fejlesztése	3	Igen
2.2.4	Belvízi áruszállítási infrastruktúra, vasúti terményrakodási kapacitások fejlesztése	3	Nem
2.3.1	Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése a mezőgazdaságban	2	Igen
2.3.2	Üzemi tevékenység diverzifikációja	2	Igen
2.3.3	Magas hozzáadott értékű termékek piaci részesedésének növelése	1	Igen
2.3.4	Mezőgazdasági és erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése	1	Igen
2.3.5	Vállalatok innovativitásának növelése, gyors reakcióképesség a változó piaci igényekre	2	Igen
2.3.6	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködés erősítése, innovációs potenciál növelése	1	Igen
2.4.1	Piackutatás és marketing	3	Igen
2.4.2	Agrár-élelmiszeripari termékek promóciója	2	Igen
2.4.3	Szemléletformálás az egészséges táplálkozás terén az iskoláskorúak körében	1	Igen
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
2.5.4	Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák	1	Igen

	alkalmazása érdekében		
2.5.5	Képzés/ továbbképzés infrastruktúrájának fejlesztése	2	Nem
2.5.6	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen
CCO.1.1	Ágazati beavatkozások célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen

SO2. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléshez kötött	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek, például az alábbi területeken	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADVI1(47(1)(b)) - tanácsadói szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, a foglalkoztatási feltételek, a munkáltatói kötelezettségek,	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadói szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

	valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság		
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is, mindenekelőtt a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutőzsdék használata az azonnali és határidős piacokon	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ORGAN(47(1)(d)) - ökológiai vagy integrált termelés	SC13_G01_FVO_47 - ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRANS(47(1)(e)) - a termékek szállításának és tárolásának fenntarthatóságát és hatékonyságát növelő fellépések	SC14_B01_FVE_47 - a termékek szállítása és tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	PROMO(47(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve különösen az uniós minőségrendszerekkel és az egészséges táplálkozás fontosságával kapcsolatos fogyasztói ismeretek gyarapítására, valamint a piacok diverzifikációjára és konszolidációjára irányuló intézkedéseket és tevékenységeket	SC15_E10_FVP_47 - promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	QUAL(47(1)(g)) - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	SC16_E11_FVQ_47 - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRACE(47(1)(h)) - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása, különösen a végső fogyasztóknak értékesített termékek minőségének	SC17_E12_FVC_47 - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

	monitorozása		
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	CLIMA(47(1)(i)) - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések	SC18_G02_FVL_47 - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	SETUP(47(2)(a)) - a kölcsönös kockázatkezelési alapoknak az 1308/2013/EU rendelet, vagy az e rendelet 67. cikkének (7) bekezdése alapján elismert termelői szervezetek és termelőiszervezet-társulások általi létrehozása, feltöltése és újrafeltöltése	SC19_I01_FVF_47 - kölcsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVVO(47(2)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, beleértve a közös tárolást is	SC20_I02_FVV_47 - beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	COMM(47(2)(l)) - a figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek	SC27_I09_FVM_47 - figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	INVAPI(55(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, valamint egyéb fellépések, amelyek többek között a következőkre irányulnak	SC03_E02_BEI_55 - Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	PROMOBEES(55(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve a piacmonitoringhoz kötődő fellépéseket és a különösen a méhészeti termékek minőségével kapcsolatos fogyasztói tudatosság növelésére irányuló tevékenységeket	SC01_A02_BEM_55 - Méhészeti marketing	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Bor	RESTRVINEY(58(1)(a)) - szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállítása	SC05_E04_WIR_58 - Szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállítási támogatása	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban

Ágazati beavatkozások - Bor	INVWINE(58(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások a szőlőtermesztési- és borkészítési rendszerekben, kizárva az a) pontban meghatározott beavatkozástípushoz kapcsolódó műveleteket, valamint a feldolgozólétesítményekre, borászati infrastruktúrára, továbbá marketingstruktúrákra és - eszközökre irányuló beruházásokat	SC06_E05_WII_58 - Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Ágazati beavatkozások - Bor	INFOR(58(1)(h)) - az uniós borokra vonatkozó, a tagállamokban végrehajtott tájékoztatói tevékenységek, amelyek célja a bor felelősségteljes módon történő fogyasztására való ösztönzés, illetve az eredetmegjelölésekre és a földrajzi jelzésekre vonatkozó uniós minőségrendszerek előmozdítása	SC09_E08_WIN_58 - Borágazati belpiaci promóció	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Ágazati beavatkozások - Bor	PROMOWINE(58(1)(k)) - harmadik országokban folytatott promóció	SC10_E09_WIP_58 - Borágazatban alkalmazott, harmadik országokban folytatott promóció	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD01_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD03_E02_FON_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD04_E03_FOF_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra

		kívül	irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD09_B05_SML_73 - Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD12_W01_WTO_74 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD40_F07_INP_73 - Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD61_A05_EIP_77 - Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	O.1. Az európai innovációs partnerség (EIP) operatív csoportjai projektjeinek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Alátámasztás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO2/2. fejezet	SO2/Gy.2. Alacsony munkatermelékenység	SO2/1 Termelés	SO2/1.1. Termelés üzemi és üzleti	2.1.1	SC05_E04_WIR_58 SC06_E05_WII_58

	ég (EU átlagának kevesebb mint fele)	hatékonyságának javítása az üzemek korszerűsítésével	hatékonyságának növelése		SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC17_E12_FVC_47 SC18_G02_FVL_47 SC20_I02_FVV_47 SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD03_E02_FON_73 RD04_E03_FOF_73 RD12_W01_WTO_74 RD18_I03_JGR_73
SO2/3. és 11. fejezet	SO2/Gy.1. A hazai mezőgazdasági genetikai erőforrások fejlesztésének hiánya, elmaradott infrastruktúra	SO2/Gy.2. Alacsony munkatermelékenység (EU átlagának kevesebb mint fele)	SO2/1.2. Modern termelői kapacitások létrehozása	2.1.2	SC06_E05_WII_58 SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC14_B01_FVE_47 SC20_I02_FVV_47 SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD03_E02_FON_73 RD04_E03_FOF_73 RD18_I03_JGR_73
SO2/2. fejezet	SO2/Gy.3. Feldolgozott élelmiszertermékek alacsony aránya az exportban (EU átlaga alatt)		SO2./1.3. Mezőgazdasági alapanyag feldolgozottsági szintjének növelése, technológia fejlesztése, feldolgozott termékek arányának növelése, hozzáadott érték növelése	2.1.3	SC03_E02_BEI_55 SC06_E05_WII_58 SC12_A04_FVT_47 SC14_B01_FVE_47 SC16_E11_FVQ_47 SC20_I02_FVV_47 SC28_E01_FVI_47 RD04_E03_FOF_73
SO2/8. fejezet	SO2/Gy.17. Öntözött területek alacsony aránya	SO5/Gy.1. Meglévő, bár elhanyagolt állapotú és hatékony kiépített öntözőrendszerek	SO2/1.4. Szántóföldi növények vízellátásának optimalizálása	2.1.4	RD12_W01_WTO_74
SO2/1. fejezet	SO4/Gy.2. Megújuló energia viszonylag alacsony részesedése az agrárgazdaság energiafelhasználásában		SO2/1.5. Megújuló energiaforrások alkalmazása, különös tekintettel a geotermikus energiaforrásokra és a napenergia hasznosítására	2.1.5	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC14_B01_FVE_47 SC18_G02_FVL_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73
SO5/1.5. fejezet					
SO4/4. fejezet					

S6/5. fejezet	SO6/F.13. A biodiverzitás szempontjából kedvező földhasználat megváltozása, a gyepterületek szántóvá alakítása		SO2/1.6. Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével	2.1.6 RD01_E01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73
SO9/2. és 3. fejezet	SO9/F.5. Termelési költségek és beruházási igények növekedése új vagy szigorodó környezetvédelmi, növény- és állategészségügyi, állatjóléti stb. követelmények, igények miatt		SO2/1.7. Technológiai átállás a szigorodó növényegészségügyi előírások figyelembe vételével	2.1.7 SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC13_G01_FVO_47 SC17_E12_FVC_47 SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD02_D01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73
SO5/1.6 fejezet	SO5/Gy.14. Integrált és környezettudatos növényvédelmi technológiák és az azokon alapuló szaktanácsadási rendszer sem európai, sem tagállami szinten még nem áll rendelkezésre a drasztikus növényvédőszer-kivonások élelmiszerbiztonsági és gazdasági hatásainak mérséklésére, különösen a kontinentális klíma gabonatermesztése és a kiskultúrák esetében			
SO2/3. fejezet	SO2/Gy.1. A hazai mezőgazdasági genetikai erőforrások		SO2/1.8. Termesztéstechnológia javítása	2.1.8 SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 SC18_G02_FVL_47
SO2/2.	fejlesztésének			

fejezet SO2/1. fejezet	hiánya, elmaradott infrastruktúra SO2/Gy.2. Alacsony munkatermelékenység (EU átlagának kevesebb mint fele) SO2/Gy.7. Szétaprózódott termelési szerkezet és ebből adódóan heterogén termelési színvonal			SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73
SO2/2. fejezet SO2/2. fejezet SO2/1. fejezet	SO2/Gy.1. A hazai mezőgazdasági genetikai erőforrások fejlesztésének hiánya, elmaradott infrastruktúra SO2/Gy.2. Alacsony munkatermelékenység (EU átlagának kevesebb mint fele) (2.) SO2/Gy.7. Szétaprózódott termelési szerkezet és ebből adódóan heterogén termelési színvonal	SO2/1.9. Tartástechnológia átalakítása, fejlesztése	2.1.9	RD01_E01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73
SO8/6. fejezet	SO6/Gy.7. Az erdészeti szaporítóanyag-előállításban és az erdőgazdálkodásban vállalkozás szintű hatékonysági hiányosságok	SO2/1.10. Az erdőállományok növelését és klímaadaptációját hosszú távra biztosító erdészeti szaporítóanyag-előállítás biztonságának megteremtése	2.1.10	RD36_F03GEN_70
SO2/1. fejezet és Zöldség és gyümölcs ágazati elemzés	SO2/Gy.18. A főbb gyümölcsök termőterülete csökken vagy stagnál, az ültetvények nagy része elöregedett, felújításra szorul	SO2/1.11. Új ültetvények létrehozása, ültetvények felújítása és korszerűsítése	2.1.11	SC05_E04_WIR_58 SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC13_G01_FVO_47 SC18_G02_FVL_47 SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73
Szántóföldi növények		SO2/1.12. A hazai	2.1.12	DP15_E14_CISG_16 DP16_E15_CISP_16

ágazati elemzés			fehérjetakarmányok minőségének javítása		
SO6/9. fejezet	SO6/L.10. A génmegőrzésben rejlő potenciál hozzájárulhat a klímaadaptációhoz (mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt)		SO2/1.13. Állati és növényi szaporítóanyag-előállítás, törzsültetvények, törzsállományok, törzstenyészetek magas szintű fenntartása	2.1.13	RD36_F03GEN_70
SO2/9. fejezet	SO2/Gy.8. Elavult infrastruktúra, alacsony a post harvest technológiai színvonala		SO2/2.1. Post harvest technológia fejlesztése	2.2.1	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC14_B01_FVE_47 SC17_E12_FVC_47 SC20_I02_FVV_47 SC21_I03_FVS_47 SC28_E01_FVI_47 RD03_E02_FON_73 RD04_E03_FOF_73
SO2/9. fejezet	SO2/Gy.8. Elavult infrastruktúra, alacsony a post harvest technológiai színvonala		SO2/2.2. Terménytárolók, hűtőházak építése/felújítása	2.2.2	SC14_B01_FVE_47 SC20_I02_FVV_47 SC21_I03_FVS_47 SC28_E01_FVI_47 RD03_E02_FON_73 RD04_E03_FOF_73
SO2/9. fejezet	SO2/Gy.8. Elavult infrastruktúra, alacsony a post harvest technológiai színvonala	SO2/2. Infrastruktúra és technológia fejlesztése	SO2/2.3. Takarmány, fehérjetakarmány és vetőmag szükséglet kielégítése megfelelő válogatás és csomagolástechnológia alkalmazásával	2.2.3	DP15_E14_CISG_16 DP16_E15_CISP_16 RD03_E02_FON_73 RD04_E03_FOF_73
SO2/9. fejezet	SO2/F.8. Az ország tengeri kikötőktől való elszigeteltségéből eredő logisztika hátrányát a vasúti áruszállítás csökkenő részaránya tovább erősíti		SO2/2.4. Belvízi áruszállítási infrastruktúra, vasúti terményrakodási kapacitások fejlesztése	2.2.4	KAP-on kívüli feladat
SO2/9. fejezet	SO2/F.9.A Duna alsó szakaszának korlátozott hajózhatósága				
SO2/9. fejezet	SO2/F.7. A vasúti és folyami hajózás				

	hiányosságai és korlátai jelentős versenyhátrányt okozhatnak (9.)				
SO10/2. fejezet	SO2/Gy.12. A vállalkozások alacsony fokú innovativitása, lassú reakció a fogyasztói igények változására				
SO10/3. fejezet	SO2/Gy.13. Képzés és továbbképzés hiányos, elavult infrastruktúrája				
SO10/1. fejezet	SO2/Gy.14. Kutatók és termelők és feldolgozók közötti gyenge együttműködés, gyenge innovációs potenciál		SO2/3.1. Innovatív technológiák és fenntartható megközelítések elterjesztése mezőgazdaságban: 2.3.1		SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC17_E12_FVC_47 SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD02_D01_FRM_73 RD61_A05_EIP_77
SO10/2. fejezet	SO2/Gy.15. Az új, korszerűbb, magasabb értéket képviselő, piacképessé váló termékek, eljárások és technológiák létrehozására irányuló alkalmazott kutatások elmaradottsága	SO2/3. Innováció előmozdítása, innovatív módszerek alkalmazásának ösztönzése			
ÉLIP ágazati elemzés	SO2/Gy.16. Technológiai lemaradás az élelmiszeriparban				
SO9/4. fejezet	SO2/L.3. Diverzifikált, új fogyasztói igények megjelenése		SO2/3.2. Üzemi tevékenység diverzifikációja 2.3.2		SC13_G01_FVO_47
SO9/4. fejezet	SO2/L.3. Diverzifikált, új fogyasztói igények megjelenése		SO2/3.3. Magas hozzáadott értékű termékek piaci részesedésének növelése (alapvető élelmiszerek, különleges és niche piacok) 2.3.3		SC16_E11_FVQ_47 SC20_I02_FVV_47
SO9/4. fejezet	SO2/L.2. Magasabb hozzáadott értékű, illetve egyedi termékek iránti európai kereslet növekedése				
	SO6/L.10. A		SO2/3.4.	2.3.4	SC28_E01_FVI_47

SO6/9. fejezet	génmegőrzésben rejlő potenciál hozzájárulhat a klímaadaptációhoz (mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt)		Mezőgazdasági és erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése		
SO7/4. és 5. fejezet, ÉLIP ágazati helyzetelemzés	SO2/Gy.11. Stratégiai tervezés, kereskedelmi és marketingismeretek hiányosságai		SO2/3.5. Vállalatok innovativitásának növelése, gyors reakcióképesség a változó piaci igényekre	2.3.5	SC15_E10_FVP_47 SC28_E01_FVI_47 RD02_D01_FRM_73 RD61_A05_EIP_77
SO7/4. fejezet és SO10/1. fejezet	SO2/Gy.14. Kutatók és termelők és feldolgozók közötti gyenge együttműködés, gyenge innovációs potenciál		SO2/3.6. Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködés erősítése, innovációs potenciál növelése érdekében	2.3.6	SC11_A03_FVA_47 SC28_E01_FVI_47 RD61_A05_EIP_77
SO10/2. fejezet	SO2/Gy.15. Az új, korszerűbb, magasabb értékű képviselő, piacképessé váló termékek, eljárások és technológiák létrehozására irányuló alkalmazott kutatások elmaradottsága				
SO7/4. és 5. fejezet, ÉLIP ágazati helyzetelemzés	SO2/Gy.11. Stratégiai tervezés, kereskedelmi és marketingismeretek hiányosságai		SO2/4.1. Piackutatás és marketing	2.4.1	SC02_A01_BEA_55 SC09_E08_WIN_58 SC10_E09_WIP_58 SC11_A03_FVA_47 SC15_E10_FVP_47 SC16_E11_FVQ_47 SC20_I02_FVV_47 SC27_I09_FVM_47 SC28_E01_FVI_47
SO9/4. fejezet	SO2/L.2. Magasabb hozzáadott értékű, illetve egyedi termékek iránti európai kereslet növekedése	SO2/4. Értékesítési csatornák fejlesztése			
SO9/4. fejezet	SO2/L.3. Diverzifikált, új fogyasztói igények megjelenése				
SO2/8. fejezet	SO2/Gy.3. Feldolgozott élelmiszertermékek alacsony aránya az exportban (EU		SO2/4.2. Agrár-élelmiszeripari termékek promóciója	2.4.2	SC02_A01_BEA_55 SC15_E10_FVP_47 SC27_I09_FVM_47

SO2/8. fejezet	átlag alatt) SO2/Gy.4. Szűk exportrádiusz (szállítási távolság)				
SO2/7. fejezet	SO2/Gy.5. Az uniós átlagtól elmaradó hazai élelmiszer- fogyasztás		SO2/4.3. Szemléletformálás az egészséges táplálkozás terén az	2.4.3	SC02_A01_BEA_55 SC02_A01_BEA_55 SC15_E10_FVP_47 RD58_A01_TRA_78
SO9/4. fejezet	SO2/L.5. Erősödő tudatosság a fogyasztói oldalról		iskoláskorúak körében		
SO2/ fejezet, SO7/5. fejezet	10. SO2/Gy.9. Digitalizáció terjedését gátoló demográfiai folyamatok, magas beruházási igény és tudáshiány				
SO2/10. fejezet, SO7/4. fejezet, SO10/3. fejezet	SO2/Gy.10. A munkaerő képzettségi szintje , nem alkalmas az innovatív technológiák megfelelő használatára		SO2/5.1. A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	2.5.1	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC27_I09_FVM_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78 RD61_A05_EIP_77
SO7 /3. és 4. fejezet, ÉLIP ágazati helyzetelem zés	SO2/Gy.11. Stratégiai tervezés, kereskedelmi és marketingismeretek hiányosságai	SO2/5. Tudás, ismeretek fejlesztése			
SO10/2. fejezet	SO2/Gy.15. Az új, korszerűbb, magasabb érték képviselő, piacképessé váló termékek, eljárások és technológiák létrehozására irányuló alkalmazott kutatások elmaradottsága		SO2/5.2. Korszerű fenntarthatósági (környezeti/üzleti/tá rsadalmi) megoldások és eszközök használatának erősítése, elterjesztése, elsősorban a KKV-k körében	2.5.2	SC12_A04_FVT_47 SC13_G01_FVO_47 SC14_B01_FVE_47 SC17_E12_FVC_47 SC18_G02_FVL_47 SC27_I09_FVM_47 RD02_D01_FRM_73 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78
SO9/4. fejezet	SO2/L.2. Magasabb hozzáadott értékű, illetve egyedi termékek iránti európai kereslet növekedése		SO2/5.3. Fogyasztói tudatosság erősítése	2.5.3	SC02_A01_BEA_55 SC15_E10_FVP_47 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78

SO2/10. fejezet, SO7/3. fejezet	SO2/Gy.10. A munkaező képzettségi szintje nem alkalmas az innovatív technológiák megfelelő használatára		SO2/5.4. Munkaező képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	2.5.4	SC12_A04_FVT_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78
SO10/2. fejezet	SO2/Gy.13. Képzés és továbbképzés hiányos, elavult infrastruktúrája		SO2/5.5. Képzés/ továbbképzés infrastruktúrájának fejlesztése	2.5.5	KAP-on kívüli tevékenység
SO2/11. fejezet	SO2/F.5. A képzett kutatók elvándorlása, további forráskivonás KFI szektorból		SO2/5.6. Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2.5.6	SC28_E01_FVI_47 RD61_A05_EIP_77

SO2. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.3^{CU} - A mezőgazdaság digitalizálása A KAP keretében a digitális gazdálkodási technológiához nyújtott támogatásban részesülő gazdaságok aránya	0.68%
R.9^{CU PR} - Gazdaságok korszerűsítése A szerkezetátalakításra és korszerűsítésre – többek között az erőforrás-hatékonyság javítása érdekében – nyújtott beruházástámogatásban részesülő mezőgazdasági termelők aránya	3.65%
R.10^{CU PR} - Az ellátási lánc szervezettségének javítása A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	19.35%
R.39^{CU} - A vidéki gazdaság fejlesztése A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma	5700

Az ehhez a célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R3

Magyarország által tervezett átfogó célérték: 0,685%. A KAP ST keretében a vonatkozó, kifizetett támogatásban részesülők száma – kumulatív - 1650 gazdálkodó.

A digitalizációs átállás beavatkozások a beruházási, valamint tájékoztatási, tanácsadási beavatkozásokból támogatott projektek fejlesztéseinek digitális komponenseit finanszírozzák.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

- Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása
- Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása
- Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján
- Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)

R9

Az indikátor tervezett kumulatív értéke: 3,651%, melyhez a vonatkozó támogatásokban részesülő kedvezményezettek számát 8800 fő kumulatív értékkel kalkuláljuk.

Az R9 indikátorértékéhez a

- Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése
- Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás
- Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása
- Ágazati beavatkozások: Szőlészet ültetvények szerkezetátalakítása és átalakítása
- Ágazati beavatkozások: Borászati beruházások

beavatkozások járulnak hozzá.

R10

Az indikátor átfogó célértéke (KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya): 19,346%

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása
- Együttműködések új minőségrendszerek létrehozására vagy új OEM/OFJ/FJ/HKT kidolgozására
- Együttműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén
- Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért
- Zöldség-gyümölcs termelői szervezetek támogatása

R39

Az R39 indikátor kumulált célértéke: 5700 vidéki vállalkozás.

A célértékhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
- Generációs megújulás mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
- Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
- Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
- A borkészítés melléktermékeinek desztillálása
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

SO2. A forrás elosztás indoklása

A piacorientáltság fokozása és a versenyképesség növelése, a kutatás, a technológia és a digitalizáció fejlesztésének előtérbe helyezése kiemelt stratégiai célunk. A tervezett beavatkozások a termelékenység, a mezőgazdasági termelés hatékonyságának növelésére, az agrártermékek piaci helyzetének javítására, a post-harvest és logisztika fejlesztésére, valamint a digitalizációs technológiák elterjesztésére fókuszálnak. Kiemelt célunk a gazdaságok, ezen belül is a vidéki gazdaságok fejlesztése. A célokhoz elsősorban a II. pillér beavatkozásai, különösen a beruházások (mezőgazdasági üzemek fejlesztése, vízgazdálkodás hatékonyságának fejlesztése), de az együttműködések (EIP) és az AKIS-hez (digitalizáció fejlesztése, tudásátadás) kapcsolódó egyéb beavatkozások járulnak hozzá. Mindezen túl az I. pillér beavatkozásai, mint pl. a szemes és szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása, valamint a szektorális beavatkozások is a fenti célokat szolgálják. A specifikus célra allokált források elegendőek.

A kapcsolódó bizottsági ajánlás "A mezőgazdasági és agrár-élelmiszeripari ágazat piacorientáltságának és versenyképességének előmozdítása a logisztika és feldolgozás területére irányuló beruházások további támogatása révén." A mezőgazdasági termék feldolgozás/hozzáadott érték növelés beruházásai a korábbi időszakoknál jóval nagyobb forrásokban részesülnek, így az ajánlásnak meg tudunk felelni.

4.3. SO3 A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban

SO3. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

E.1. Jelentős árualapok bizonyos termékek esetében (pl. gabonafélék, olajnövények, baromfihús) és feldolgozó kapacitások (pl. gabonafélék, olajnövények, baromfihús, sertéshús, tej) (SO2)

E.2. Jól működő integrációk egyes termékpályákon (baromfihús, konzervipar) (5)

E.3. Termelői piacok könnyített feltételek melletti működése (6)

E.4. Erős, a fogyasztók részéről hitelesnek elfogadott hatóság az élelmiszerlánc területén (S9)

E.5. Fokozódó fogyasztói figyelem a Covid-19 kapcsán a helyi termékek, biztos forrásból származó termékek iránt (Smartchain H2020 kutatási eredmény, 6)

Gyengeségek

Gy.1. Kritikusan alacsony árualapméretek egyes ágazatokban (pl. hagyma, uborka) (5)

Gy.2. Alapvetően szétaprózódott termelési szerkezet, elaprózódott üzemméretek és nagy méretkülönbségek (erdő- és mezőgazdaság) (3 és SO1)

Gy.3. Termelői együttműködési hajlandóság hiánya, (a mezőgazdaság, a feldolgozás, az erdőgazdálkodás területén) (4. és Erdészeti szakmai állásfoglalás), [SO3/1.1]

Gy.4. A mezőgazdasági termelők gyenge alkupozíciója az értékláncban, főként a jelentős információs aszimmetria és a bizalomhiány miatt (3), [SO3/1.1], [SO3/2.1]

Gy.5. Horizontális és vertikális koordináció alacsony foka a legtöbb termékpályán, ami nem kedvez a hatékony együttműködéseknek (4, 5), [SO3/1.2]

Gy.6. Gyenge szerződéses fegyelem (5), [SO3/2.2]

Gy.7. Hosszú távú szerződéses kapcsolatok és ágazati keretmegállapodások hiánya miatt gyakran összehangolatlan az alapanyag-termelés és a feldolgozó igény (5)

Gy.8. A letisztultatlan termékpálya és az ellentétes érdekviszonyok miatt a termékpálya egyes részein sérülhet a transzparencia (különösen a zöldség- és gyümölcsstermesztésben) (4, 5), [SO3/2.1]

Gy.9. Egyéni döntések előtérbe kerülése a közösségi döntésekkel szemben (4)

Gy.10. Eszköz, infrastruktúra és kompetencia hiánya a REL fejlesztéséhez (6), [SO3/1.4] [SO3/1.5]

Gy.11. Feldolgozott termékeket előállító és forgalmazó szektorok hozzáadott értéke kisebb a mezőgazdaságénál és elmarad az EU átlagától (1)

Gy.12. Termelői tulajdon/érdekeltség alacsony hányada a feldolgozóiparban (3, 5)

Gy.13. A beruházások erőteljes függése a támogatásoktól (SO1)

Lehetőségek

L.1. Digitalizáció hozzájárulhat a koordináció, transzparencia és nyomonkövethetőség javításának lehetőségéhez (SO10)

L.2. Jogszabályi keretek megléte és további erősítése a kistermelői piacra jutás területén javíthatja a termelők pozícióját (REL) (6)

L.3. Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok bemutatása és adaptációja a vertikális és horizontális koordináció területén (NAK állásfoglalás)

L.4. AZ ICT eszközök fejlődése lehetővé teszi innovatív élelmiszer-ellátási láncok fejlődését (6, SO10)

Veszélyek

F.1. A termelői összefogás hiányában az alkupozíció gyenge marad az ellátási láncban (3)

F.2. Belpiaci keresleti korlát, importnyomás növekedése (SO2)

F.3. Lassú generációváltás, termelői kompetenciák és érdekek lassú változása akadályozhatja az összefogást (SO7)

F.4. A kiskereskedelmi láncok kihasználják a piaci erőviszonyokban fennálló különbséget (3)

F5. Szélsőséges áringadozás (5)

SO3. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
3.1.1	Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	1	Igen
3.1.2	Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	1	Igen
3.1.3	Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	1	Igen
3.1.4	Helyi együttműködések fejlesztése a termékelőállítás, forgalmazás és értékesítés területén	1	Igen

3.2.1	Információs aszimmetria megszüntetése termelők és kereskedők között	3	Részben
3.2.2	Szerződéses fegyelem erősítése, hosszútávú szerződéses kapcsolatok erősítése	2	Igen

SO3. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek, például az alábbi területeken	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADVII(47(1)(b)) - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, a foglalkoztatási feltételek, a munkáltatói kötelezettségek, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is, mindenekelőtt a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutózsde használata az azonnali és határidős piacokon	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ORGAN(47(1)(d)) - ökológiai vagy integrált termelés	SC13_G01_FVO_47 - ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRANS(47(1)(e)) - a termékek szállításának és tárolásának fenntarthatóságát és hatékonyságát növelő fellépések	SC14_B01_FVE_47 - a termékek szállítása és tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	PROMO(47(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve különösen az uniós minőségrendszerekkel és az egészséges táplálkozás fontosságával kapcsolatos fogyasztói ismeretek gyarapítására, valamint a piacok diverzifikációjára és konszolidációjára irányuló intézkedéseket és tevékenységeket	SC15_E10_FVP_47 - promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	QUAL(47(1)(g)) - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	SC16_E11_FVQ_47 - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRACE(47(1)(h)) - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása, különösen a végső fogyasztóknak értékesített termékek minőségének monitorozása	SC17_E12_FVC_47 - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	CLIMA(47(1)(i)) - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések	SC18_G02_FVL_47 - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	SETUP(47(2)(a)) – a kölcsönös kockázatkezelési alapoknak az 1308/2013/EU rendelet, vagy az e rendelet 67. cikkének (7) bekezdése alapján elismert termelői szervezetek és termelői szervezet-társulások általi létrehozása, feltöltése és	SC19_I01_FVF_47 - kölcsönös kockázatkezelési alapok - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

	újráfeltöltése		
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVVO(47(2)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, beleértve a közös tárolást is	SC20_I02_FVV_47 - beruházások, amelyek hatékonyabbá teszik a forgalomba kerülő mennyiségek kezelését, közös tárolását - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	STORE(47(2)(c)) - termelői szervezetek vagy azok tagjai által előállított termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása a közös tárolás megkönnyítése érdekében	SC21_I03_FVS_47 - termékek közös tárolása, ezen belül szükség esetén a termékek kollektív feldolgozása - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ORCHA(47(2)(d)) - gyümölcsösök vagy olajfaültetvények újratelepítése, amennyiben erre a tagállami illetékes hatóság által egészségügyi vagy növényegészségügyi okokból elrendelt kötelező kivágást követően, vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében szükség van	SC22_I04_FVR_47 - gyümölcsösök újratelepítése - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	WITHD(47(2)(f)) - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára és más rendeltetésre, beleértve adott esetben a forgalomból történő ilyen kivonás megkönnyítése céljából történő feldolgozást is	SC23_I05_FVW_47 - forgalomból történő kivonás ingyenes szétosztás céljára vagy más rendeltetésre - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	GREEN(47(2)(g)) - zöldszüret, azaz az olyan, nem forgalmazható éretlen termékek egy adott területen végzett teljes betakarítása, amelyek sem éghajlati okokból, sem betegség miatt, sem egyéb okokból nem károsodtak a zöldszüret előtt	SC24_I06_FVG_47 - zöldszüret - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	NOHAR(47(2)(h)) - be nem takarítás, azaz a folyó termelési ciklus megszakítása az érintett területen, úgy, hogy a termék egészséges, ép és piacképes	SC25_I07_FVN_47 - be nem takarítás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

	minőségű; nem értendő ide termékek időjárási jelenség vagy betegség miatti megsemmisítése		
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	HARIN(47(2)(i)) - betakarítási és termelési biztosítás, amely hozzájárul a termelők jövedelmének védelméhez azokban az esetekben, amikor a termelők természeti katasztrófa, kedvezőtlen éghajlati jelenség, betegség vagy károsító általi fertőzés következtében veszteségeket szenvednek el, ugyanakkor biztosítja, hogy a kedvezményezettek megtegyék a szükséges kockázatmegelőzési intézkedéseket	SC26_I08_FVH_47 - betakarítási és termelési biztosítás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	COMM(47(2)(l)) - a figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek	SC27_I09_FVM_47 - figyelemfelhívást és a fogyasztók tájékoztatását célzó kommunikációs tevékenységek - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	INVAPI(55(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, valamint egyéb fellépések, amelyek többek között a következőkre irányulnak	SC03_E02_BEI_55 - Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD44_R03_POG_77 - Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása	O.28. Támogatott termelői csoportok és termelői szervezetek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD45_R04_GIS_77 - Együttműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma

Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD46_R05_GIJ_77 - Együttműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD48_R07_QSP_77 - Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD49_R09_SCC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD50_R10_SEC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és

	információk terjesztése	bemutatóüzemi programok	tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
--	-------------------------	-------------------------	---

A beavatkozási logika alátámasztása

Alátámasztás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO3/4. fejezet és Erdő helyzetfeltárás SO3/3. fejezet	SO3/Gy.3. Termelői együttműködési hajlandóság hiánya, (a mezőgazdaság, a feldolgozás, az erdőgazdálkodás területén) SO3/Gy.4. A mezőgazdasági termelők gyenge alkupozíciója az értékláncban, főként a jelentős információs aszimmetria és a bizalomhiány miatt	SO3/1. Szervezettség növelése, együttműködések hatékonyságának fokozása, kínálatkoncentráció ösztönzése	SO3/1.1. Horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzése	3.1.1	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC13_G01_FVO_47 SC14_B01_FVE_47 SC15_E10_FVP_47 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 SC18_G02_FVL_47 SC20_I02_FVV_47 SC21_I03_FVS_47 SC22_I04_FVR_47 SC23_I05_FVW_47 SC24_I06_FVG_47 SC25_I07_FVN_47 SC26_I08_FVH_47 SC27_I09_FVM_47 SC28_E01_FVI_47 RD44_R03_POG_77
SO3/4. és 5. fejezet	SO3/Gy.5. Horizontális és vertikális koordináció alacsony foka a legtöbb termékpályán, ami nem kedvez a hatékony		SO3/1.2. Az ágazati együttműködések (közte TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése	3.1.2	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC13_G01_FVO_47 SC14_B01_FVE_47 SC15_E10_FVP_47

	együtműködéseknek				47 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 SC18_G02_FVL_47 SC20_I02_FVV_47 SC21_I03_FVS_47 SC22_I04_FVR_47 SC23_I05_FVW_47 SC24_I06_FVG_47 SC25_I07_FVN_47 SC26_I08_FVH_47 SC27_I09_FVM_47 SC28_E01_FVI_47 RD44_R03_POG_77
SO3/6. fejezet	SO3/Gy.10. Eszköz, infrastruktúra és kompetencia hiánya a REL fejlesztéséhez		SO3/1.3. Rövid ellátási láncok fejlesztése (adatbázis, eszköz, infrastruktúra és kompetencia fejlesztés)	3.1.3	SC28_E01_FVI_47 SC03_E02_BEI_55 RD44_R03_POG_77 RD47_R06_QSJ_77 RD49_R09_SCC_77 RD51_R11_TUC_77
SO3/6. fejezet	SO3/Gy.10. Eszköz, infrastruktúra és kompetencia hiánya a REL fejlesztéséhez		SO3/1.4. Helyi együtműködések (összefogás) fejlesztése a termék előállítás, forgalmazás és értékesítés területén	3.1.4	RD44_R03_POG_77 RD45_R04_GIS_77 RD46_R05_GIJ_77 RD47_R06_QSJ_77 RD48_R07_QSP_77 RD49_R09_SCC_77 RD51_R11_TUC

					_77 RD53_R13_GAC _77
SO3/3. fejezet	SO3/Gy.4. A mezőgazdasági termelők gyenge alkupozíciója az értékláncban, főként a jelentős információs aszimmetria és a bizalomhiány miatt		SO3/2.1. Információs aszimmetria megszüntetése termelők és kereskedők között	3.2.1	RD59_A02_INF_78 KAP-on kívüli tevékenység
SO3/4. és 5. fejezet	SO3/Gy.8. A letisztult termékpálya és az ellentétes érdekviszonyok miatt a termékpálya egyes részein sérülhet a transzparencia (különösen a zöldség- és gyümölcsstermesztésben)	SO3/2. Átláthatóság, transzparencia növelése			
SO3/5. fejezet	SO3/Gy.6. Gyenge szerződéses fegyelem		SO3/2.2. Szerződéses fegyelem erősítése, hosszútávú szerződéses kapcsolatok erősítése	3.2.2	SC24_I06_FVG_47 SC25_I07_FVN_47

SO3. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.10 - Az ellátási lánc szervezettségének javítása: A KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya	19.35%
R.11/Gyümölcs- és zöldségfélék - A kínálati oldal koncentrációja: Bizonyos ágazatokban operatív programokkal rendelkező termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének aránya	18.42%
R.39^{CU} - A vidéki gazdaság fejlesztése A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma	5700

Az eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R10

Az indikátor átfogó célértéke (KAP keretében támogatott termelői csoportokban, termelői szervezetekben, helyi piacokon, rövid ellátási láncokban és minőségrendszerekben részt vevő gazdaságok aránya): 19,346%

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Termelői csoportok és termelői szervezetek támogatása
- Együttműködések új minőségrendszerek létrehozására vagy új OEM/OFJ/FJ/HKT kidolgozására
- Együttműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén
- Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért
- Zöldség-gyümölcs termelői szervezetek támogatása

R11

Az indikátor átfogó célértéke 18,42%, mely a kínálati oldal koncentrációját mutatja (Bizonyos ágazatokban operatív programokkal rendelkező termelői szervezetek vagy termelői csoportok által forgalmazott termékek értékének aránya).

Az indikátor célértékéhez a Zöldség-gyümölcs termelői szervezetek támogatása beavatkozás járul hozzá.

R39

Az R39 indikátor kumulált célértéke: 5700 vidéki vállalkozás.

A célértékhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
- Generációs megújulás mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
- Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
- Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
- A borkészítés melléktermékeinek desztillálása
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

SO3. A forrás elosztás indoklása

A mezőgazdasági termelők helyzetének javítása az értékláncban a horizontális és vertikális integráció, koordináció, kooperáció ösztönzésén keresztül valósulhat meg. Célunk az ágazati együttműködések (pl. TSZ, TCS) számának és piaci hatékonyságának növelése, a rövid ellátási láncok és helyi együttműködések fejlesztése a termékelőállítás, forgalmazás és értékesítés területén. Céljaink eléréséhez a szektorális intézkedések, valamint a II. pillér együttműködésekben alapuló intézkedései járulnak hozzá. Az allokkált források megítélésünk szerint elegendőek a célkitűzések eléréséhez.

Az SO-hoz tartozó bizottsági ajánlások

1. A mezőgazdasági termelők helyzetének megerősítése az alábbiak támogatása által: mezőgazdasági termelők közötti együttműködés – különösen azokon a termelői szervezeteken keresztül, amelyek

egyesítik az általuk végzett gazdasági tevékenységeket; a mezőgazdasági termelők részvétele a downstream jellegűbb tevékenységekben; innováció; valamint az új piacok kialakítása.

2. A mezőgazdasági ágazat rezilienciájának fejlesztése a szektor abban való támogatása révén, hogy a termékeket hozzáadott értékkel ruházza fel – pl. az uniós minőségrendszereken (ideértve az ökológiai gazdálkodást), a feldolgozáson vagy az azokra a termékekre való specializálódáson keresztül, amelyeknek tekintetében Magyarország versenylőnnyel rendelkezik.

A mezőgazdasági termék feldolgozás/hozzáadott érték növelés jelentősen megnövekvő forrásai ezen SO céljai, illetve az ajánlások teljesítését jelentősen megkönnyítik, éppen úgy, ahogy az SO2 esetében is.

4.4. SO4 Az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása

SO4. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

E.1. A növénytermesztés, gyepgazdálkodás és erdőgazdálkodás fontos szerepet tölt be a klímaváltozáshoz való alkalmazkodásban és képes enyhíteni az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásait

E.2. Mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer. A hazai mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer részét képező országos jégkarmérséklő rendszer hozzájárulása a mezőgazdasági területeken okozott jégkárok csökkentéséhez. Az agrárkarenyhítési rendszer hozzájárul a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti események miatti kockázatok kezeléséhez [SO4/4.1]

E.3. Erdőterületek növekedésének fontos szerepe van a hazai klímaszabályozásban, amit az erdőtelepítési aktivitás biztosít a jelenlegi mezőgazdasági támogatások mellett is [SO4/2.2]

E.4. Aszály és belvíztérképezés elősegíti az alkalmazkodóképesség növelését [SO4/4.1]

E.5. A hazai klimatikus viszonyokhoz alkalmazkodó fajtaelőállításban nagy tapasztalattal rendelkeznek a kutatóintézetek [SO4/7.1]

Gyengeségek

Gy.1. Mezőgazdaság ÜHG-kibocsátása 2013-tól nő [SO4/1.2]

Gy.2. Megújuló energia viszonylag alacsony részesedése az agrárgazdaság energiafelhasználásában [SO4/3.1]

Gy.3. Mezőgazdasági termelők többsége tudáshiány, mérethatékonyság és technológiai hiányosságok miatt nem képes alkalmazkodni az éghajlatváltozás miatt módosuló termelési feltételekhez [SO4/5.1]

Gy.4. A vízmegtartó talajművelési technikák alkalmazása nem jellemző, az ehhez szükséges gépekkel és tudással a legtöbb gazda nem rendelkezik. Ezek oktatása sem jellemző [SO4/4.3]

Gy.5. Kevés adat áll rendelkezésre klímaváltozáshoz való alkalmazkodás értékelésére, a különböző helyeken rendelkezésre álló adatbázisokhoz nehezen lehet hozzáférni és a monitoringrendszer nincs felkészítve a klíma- és energiacélok teljesítésének vizsgálatára [SO4/6.1]

Gy.6. Az alkalmazkodást segítő mozaikos táji struktúra hiánya, a meglévő elemek nem megfelelő kihasználása. A táji adottságokhoz való alkalmazkodás szempontjainak figyelmen kívül hagyása

Gy.7. A hazai erdőállomány több fafaj-csoportjának egészségi állapota romlik, kor- és fajösszetétele kedvezőtlen; az erdőfelújítások elhúzódnak, a szénmegkötő képessége csökken [SO4/2.1]

Gy.8. Az erdőborítottság elmarad a lehetőségektől, és ennek javítását akadályozza az erdőtelepítésben közreműködő állami intézményrendszeri kapacitások elégtelensége. [SO4/2.2]

Gy.9. A termelői együttműködések alacsony szintje gátolja a nagyobb léptékű klímavédelmi mezőgazdasági beruházásokat

Gy.10. A hazai klímaváltozás monitoringozásához nem rendelkezünk országos adatbázissal és monitoringrendszerrel (a széttagolt intézményi szerkezet miatt) [SO4/6.1]

Lehetőségek

L.1. Elterjednek és tovább fejlődnek az innovatív technológiák és fenntartható megközelítések a mező- és erdőgazdaságban, illetve az élelmiszeriparban (pl. precíziós gazdálkodás, körforgásos gazdálkodási szemlélet)

- L.2. Az energiafelhasználás hatékonyságát javító technológiák alkalmazásra kerülnek a mező- és erdőgazdaságban, illetve az élelmiszeriparban [SO4/3.3]
- L.3. Növekszik a megújuló energiatermelés és felhasználása mező- és erdőgazdaságban [SO4/3.1], [SO4/3.2]
- L.4. A rendelkezésre álló kutatási infrastruktúrából kiindulva K+F+I, ITC új technológiák, folyamatok, termékek kerülnek létrehozására, az új technológiák az oktatásban is elterjednek [SO4/5.1]
- L.5. A gazdálkodók horizontális és vertikális együttműködése eredményesebb felkészülést és alkalmazkodást tesz lehetővé az éghajlatváltozásra
- L.6. A táj klímaszabályozó szerep kihasználásra kerül, nő az erdő- és gyepterületek, a vizes élőhelyek, a szegélyélőhelyek kiterjedése [SO4/2.1] [SO4/4.2]
- L.7. A helyben történő vízmegtartásnak a klímaszabályozásban is pozitív hatása van [SO4/4.3]
- L.8. A talajok szén-dioxid és egyéb ÜHG megkötésének javítását elősegítő agrotechnika (bolygatás nélküli művelés) alkalmazása széleskörűen elterjed [SO4/1.1]
- L.9. A talajok szervesanyag-megkötésének és vízgazdálkodásának javítását elősegítő agrotechnikák (takarónövények alkalmazása, talajlazítás stb.) alkalmazásának széles körű elterjedése [SO4/4.3]
- L.10. A nem mezőgazdasági területek erdőtelepítési lehetőségeinek feltárása és ösztönzése [SO4/2.2]
- L.11. Az erdők egészségi állapotának és potenciáljának megőrzése érdekében a tudományos alapok által biztosított egyre szélesebb körű adaptációs lehetőségek
- L.12. A rövid ellátási láncok fogyasztói igényeinek nyomására javulhat a termelők klímatudatossága, ezáltal rezilienciája is
- L.13. Számos hazai alternatív klímavédelmi eszköz-, termékfejlesztés létezik, amelyek hatásmechanizmusához kutatások szükségesek
- Veszélyek**
- F.1. Éghajlatváltozás hatására növényi és állati betegségek természetének megváltozása, illetve a megváltozó termesztési feltételek miatt növekvő mezőgazdasági károk [SO4/7.1]
- F.2. Klímaváltozás mérsékléséhez és az alkalmazkodáshoz kapcsolódó kötelezettségek miatt bekövetkező élelmiszerár-növekedés szén-dioxid-kibocsátás áthelyezéshez vezethet kevésbé szigorú környezetvédelmi követelményeket támogató országokba
- F.3. Klímaváltozásból eredő pénzügyi kockázatok növekedése
- F.4. A zöldmezős beruházások (vonalas létesítmények, ipari beruházások) térnyerése miatt csökken az éghajlatváltozás hatásait mérséklő természetes és félig természetes élőhelyek aránya
- F.5. Az alacsony jövedelmezőségből adódó hosszú távú megtérülés hiánya miatt az éghajlatváltozás mérsékléséhez hozzájáruló földhasználatok (pl. extenzív mezőgazdasági termelés, fásítás) felhagyása
- F.6. A gyepterületek kiterjedése csökken
- F.7. Gyorsuló ütemű klímaváltozás következtében a növénytermesztésre alkalmas mezőgazdasági terület, illetve az erdős vagy fás borítottság csökkenése
- F.8. A piac rugalmatlanul kezeli az időjárási anomáliákat, ezáltal a termelői termékek ára nem alkalmazkodik a kereslet kínálathoz

F.9. A klímaváltozás holisztikus modellezése jelenleg túl sok bizonytalansági tényezőt tartalmaz (pl.: állattenyésztési rendszerek előrelépésének és modellezésének EU-szintű hiánya)

SO4. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
2.1.5	Megújuló energiaforrások alkalmazása	2	Igen
2.1.6	Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével	2	Igen
4.1.1	A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének javítása	1	Igen
4.1.2	ÜHG kibocsátás csökkentése az állattartás technológiai fejlesztésével	2	Igen
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
4.3.1	Megújuló energia alkalmazásának növelése	3	Igen
4.3.2	Biomassza alapú megújuló energiaforrások előállításának növelése	3	Igen
4.3.3	Energia felhasználás hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten	1	Igen
4.4.1	A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
4.4.3	A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen

4.6.1	Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás értékelését segítő regionális adatbázisok fejlesztése.	1	Részben
4.7.1	Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	1	Igen

SO4. A KAP stratégiai terv rendelet XI. mellékletében hivatkozott jogi eszközökből fakadó nemzeti tervek vagy azok elemei, amelyeket figyelembe vettek a specifikus cél szükséglet elemzése során

Szükségletek

ÜHG, illetve légszennyezést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése mezőgazdasági eszközökkel

A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének javítása: gyepterületek, nem termő területek, vizes élőhelyek, szegély élőhelyek, mezővédő fasorok kialakítása, fenntartása, agrotechnológiai gyakorlatok fejlesztése, trágyakijuttatás megváltoztatása

Az állattartás, különösen a takarmányozás és a tartástechnológia, valamint a trágyatárolás gyakorlatának ÜHG kibocsátást csökkentő irányba történő fejlesztése

ÜHG, illetve légszennyezést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel

Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése

ÜHG illetve légszennyezést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatású gáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakokra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatású gázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakokra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakokra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. A hazai dekarbonizáció eszközrendszere: az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentésével kapcsolatos kiemelt ágazati cselekvési irányok és feladatok
2. Mezőgazdaság; Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban

Nemzeti Energia- és Klímaterv

9. Az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 40%-kal kell csökkenteni 2030-ig 1990-hez képest, azaz a bruttó kibocsátások 2030-ban nem haladhatják meg a bruttó 56,19 millió tCO_{2e}-et, azaz a 2017-es érték 7,6 millió tCO_{2e}-kel való csökkentése szükséges.
10. A mezőgazdasági kibocsátások csökkentését elsősorban a helyes mezőgazdasági gyakorlatok előírása és különféle támogatási eszközök szolgálják.

11. *A CO₂-elnyelő kapacitások fokozása érdekében – összhangban a Nemzeti Erdőstratégiával – jelentősen növeljük az erdővel és egyéb faállománnyal borított területek arányát.*

Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2021 (tervezet)

1. *Magyarország nettó zéró ÜHG kibocsátásra, azaz klímasemlegességre törekszik 2050-re*
2. *2050-ig a dekarbonizációs követelmények és a ténylegesen bekövetkező klímamódosulások figyelembevételével az éghajlatváltozás, mint peremfeltétel teljes körű integrálása a mezőgazdasági politikákba és mezőgazdasági gyakorlatba*
3. *A mezőgazdaság ÜHG kibocsátásának csökkentése hozamnövekedést is elősegítő eszközökkel;*
4. *A mezőgazdasági eredetű ammónia kibocsátásának csökkentése 32%-kal 2030-ig;*
5. *A szénmegkötés fokozása (szén-dioxid-tárolás talajban talajok szerves szénkészletének növelésével és biomasszában);*
6. *A mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javítása, a talajzsarolás csökkentésével, valamint a szerves anyag visszapótlásával;*
7. *Növényi eredetű melléktermékek körforgásos felhasználása a talaj-erőgazdálkodásban és biomassza-alapú mezőgazdaságban;*
8. *Pilot üzemek beindítása a biomassza-alapú gazdaság innovációinak bemutatására;*
9. *Agrár-környezetvédelmi programokban szereplő területek nagyságának és arányának növelése az összes mezőgazdasági területből;*
10. *A mezőgazdasági eredetű megújuló energia termelése a melléktermékek okszerű felhasználásával;*
11. *Termelői együttműködések keresztül a klímavédelmi beruházások és agrotechnikai megoldások ösztönzése.*
12. *A dekarbonizációs követelmények és a ténylegesen bekövetkező klímamódosulások figyelembevételével az éghajlatváltozás, mint peremfeltétel teljes körű integrálása az erdészeti politikákba.*
13. *Az erdők fokozott védelme, az erdőpusztulások, erdőtüzek megelőzése, a kedvezőtlen hatások, az okozott széndioxid-kibocsátás mérséklése.*
14. *A szakszerű, minőségi faalapanyagot szolgáltató erdőgazdálkodás és a faanyag minél nagyobb arányú feldolgozására képes faipar fejlesztése, a fa, mint megújítható alapanyag nagyobb arányú alkalmazása, a nagyobb energia befektetéssel, sok ÜHG kibocsátással előállított alapanyagok, termékek fával történő helyettesítése.*

Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030

1. *Az erdők szerepe a szénmegkötésben, az erdők klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásának elősegítése*

A megújuló energia felhasználás és alkalmazás részarányának növelése az agrárágazatban, az energiahatékonyság növelése

4.3.1. *Megújuló energia alkalmazásának növelése az ökológiai szempontok, valamint a lehetséges környezeti konfliktusok figyelembe vételével (pl. energia ültetvények, invazív fajok, termálfelhasználás stb.)*

4.3.2. *Biomassza alapú megújuló energiaforrások előállításának növelése az ökológiai szempontok, valamint a lehetséges környezeti és élelmiszertermelési konfliktusok (pl. energia ültetvények, invazív fajok, szalmahasznosítás stb.) figyelembe vételével.*

4.3.3. *Energia felhasználás hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten*

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

A 2009/28/EK irányelv a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/1999 RENDELETE (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/2002 IRÁNYELVE (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Nemzeti Energiastratégia 2030

1. *A megújulóenergia-felhasználás bővítése és az energiahatékonyság javítása*

Nemzeti Energia- és Klímaterv

1. *A megújulóenergia-felhasználás bővítése és az energiahatékonyság javítása*

Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése és az azokhoz való alkalmazkodás elősegítése a technológiák és földhasználatok felülvizsgálatával

4.4.1. A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése a kármegelőzés érdekében (pl. aszály, jégesőkár, tűzkár, biotikus károk, fagykár)

4.4.2. A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata, alternatív hasznosítás optimalizálása

4.4.3. A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása a földhasználatváltás (erdő, gyepek, vizes élőhely) ösztönzésével, a felszínborítás mozaikossá tételével (szegélyélőhelyek, nem termelő területek), illetve a vízmegőrző agrotechnikák alkalmazásával beleértve a művelés alá vonható vonalas vízvisszatartó létesítmények kialakítását is

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatású gáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. *A hazai dekarbonizáció eszközrendszere: az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentésével kapcsolatos kiemelt ágazati cselekvési irányok és feladatok*
2. *Mezőgazdaság; Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban*

Nemzeti Energia- és Klímaterv

1. *Az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 40%-kal kell csökkenteni 2030-ig 1990-hez képest, azaz a bruttó kibocsátások 2030-ban nem haladhatják meg a bruttó 56,19 millió tCO_{2e}-et, azaz a 2017-es érték 7,6 millió tCO_{2e}-kel való csökkentése szükséges.*
2. *A mezőgazdasági kibocsátások csökkentését elsősorban a helyes mezőgazdasági gyakorlatok előírása és különféle támogatási eszközök szolgálják.*
3. *A CO₂-elnyelő kapacitások fokozása érdekében – összhangban a Nemzeti Erdőstratégiával – jelentősen növeljük az erdővel és egyéb faállománnyal borított területek arányát.*

Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2021 (tervezet)

1. *Magyarország nettó zéró ÜHG kibocsátásra, azaz klímasemlegességre törekszik 2050-re*

2. 2050-ig a dekarbonizációs követelmények és a ténylegesen bekövetkező klímamódosulások figyelembevételével az éghajlatváltozás, mint peremfeltétel teljes körű integrálása a mezőgazdasági politikákba és mezőgazdasági gyakorlatba
3. A mezőgazdaság ÜHG kibocsátásának csökkentése hozamnövekedést is elősegítő eszközökkel;
4. A mezőgazdasági eredetű ammónia kibocsátásának csökkentése 32%-kal 2030-ig;
5. A szénmegkötés fokozása (szén-dioxid-tárolás talajban talajok szerves szénkészletének növelésével és biomasszában);
6. A mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javítása, a talajszarolás csökkentésével, valamint a szerves anyag visszapótlásával;
7. Növényi eredetű melléktermékek körforgásos felhasználása a talaj-erőgazdálkodásban és biomassza-alapú mezőgazdaságban;
8. Pilot üzemek beindítása a biomassza-alapú gazdaság innovációinak bemutatására;
9. Agrár-környezetvédelmi programokban szereplő területek nagyságának és arányának növelése az összes mezőgazdasági területből;
10. A mezőgazdasági eredetű megújuló energia termelése a melléktermékek okszerű felhasználásával;
11. Termelői együttműködések keresztül a klímavédelmi beruházások és agrotechnikai megoldások ösztönzése.
12. A dekarbonizációs követelmények és a ténylegesen bekövetkező klímamódosulások figyelembevételével az éghajlatváltozás, mint peremfeltétel teljes körű integrálása az erdészeti politikákba.
13. Az erdők fokozott védelme, az erdőpusztulások, erdőtüzek megelőzése, a kedvezőtlen hatások, az okozott széndioxid-kibocsátás mérséklése.
14. A szakszerű, minőségi faalapanyagot szolgáltató erdőgazdálkodás és a faanyag minél nagyobb arányú feldolgozására képes faipar fejlesztése, a fa, mint megújítható alapanyag nagyobb arányú alkalmazása, a nagyobb energia befektetéssel, sok ÜHG kibocsátással előállított alapanyagok, termékek fával történő helyettesítése.

Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030

1. Az erdők szerepe a szénmegkötésben, az erdők klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásának elősegítése

Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről és az alkalmazkodási lehetőségekről

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs közvetlen kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban

Klímaváltozáshoz való alkalmazkodás értékelését segítő regionális adatbázisok, monitoring - és előrejelző rendszer fejlesztése

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatású gáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. Az éghajlati sérülékenység területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása, komplex monitoringrendszer szükségessége

Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs közvetlen kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második

Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban

SO4. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	AÖP (31 cikk) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek	DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai alapprogram	O.8. Az agrár-ökológiai programokban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek, például az alábbi területeken	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADVII(47(1)(b)) - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, a foglalkoztatási feltételek, a munkáltatói kötelezettségek, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is,	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét	O.35. A támogatott operatív programok száma

zöldségfélék	mindenekelőtt a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutőzsdék használata az azonnali és határidős piacokon	is - zöldség-gyümölcs	
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ORGAN(47(1)(d)) - ökológiai vagy integrált termelés	SC13_G01_FVO_47 - ökológiai vagy integrált termelés - zöldség gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	CLIMA(47(1)(i)) - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések	SC18_G02_FVL_47 - az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) - az Unióban meglévő kaptárok számának megőrzését vagy növelését célzó fellépések, a méhtenyésztést is beleértve	SC04_E03_BEV_55 - Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Bor	INWINE(58(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások a szőlőtermesztési- és borkészítési rendszerekben, kizárva az a) pontban meghatározott beavatkozástípushoz kapcsolódó műveleteket, valamint a feldolgozólétesítményekre, borászati infrastruktúrára, továbbá marketingstruktúrákra és -eszközökre irányuló beruházásokat	SC06_E05_WII_58 - Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal	RD19_G01_AEC_70 - Agrárkörnyezetgazdálkodási	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal

	kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	kifizetések (AKG)	kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD20_G02_ORT_70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása	O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD22_G05_LCP_70 - Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD24_G07_GAX_70 - Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD25_G08_GAI_70 - Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD26_G09_GAV_70 - Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD27_G10_GPX_70 - Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD28_G11_GPI_70 - Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb

			egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD35_F02_FEC_70 - Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	O.15. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD39_F06_AFM_70 - Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása	O.15. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD01_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD03_E02_FON_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD04_E03_FOF_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD18_I03_JGR_73 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkármentesítő rendszer digitális átállása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD21_G04_LCI_73 - Agro-ökológiai nem termelő beruházások	O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy

			egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD38_F05_AFI_73 - Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása	O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD41_F08_INN_73 - Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non-profit)	O.23. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD42_R01_RAN_73 - Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ideértve az öntözési beruházásokat	RD43_R02_LOC_73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD37_F04_FRC_77 - Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD49_R09_SCC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek

		együtműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együtműködés	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együtműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együtműködés	RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési együtműködés a vadgazdálkodás területén	O.32. A támogatott egyéb együtműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatoságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatoságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatoságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Megállapítás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (10.oldal)	SO4/L.8. A talajok szén-dioxid és egyéb ÜHG megkötésének javítását elősegítő agrotechnika (bolygatás nélküli művelés) alkalmazása széleskörűen elterjed	SO4/1. ÜHG, illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése mezőgazdasági eszközökkel	SO4/1.1. A talajok és ökoszisztémák szénmegkötő képességének javítása: gyepterületek, nem termő területek, vizes élőhelyek, szegély élőhelyek, mezővédő fasorok kialakítása, fenntartása, agrotechnológiai gyakorlatok	4.1.1	DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70

			fejlesztése, trágyakijuttatás megváltoztatása		
SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (8. oldal)	SO4/Gy.1. Mezőgazdaság ÜHG-kibocsátása 2013-tól nő		SO4/1.2. Az állattartás, különösen a takarmányozás és a tartástechnológia, valamint a trágyatárolás gyakorlatának ÜHG kibocsátást csökkentő irányba történő fejlesztése	4.1.2	RD01_E01_FRM_ 73 RD09_B05_SML_ 73 RD49_R09_SCC_7 7
SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (12. oldal) SO6 Helyzetelemzés: 2. fejezet (9. oldal)	SO4/Gy.7. A hazai erdőállomány több fafaj-csoportjának egészségi állapota romlik, kor- és fajösszetétele kedvezőtlen; az erdőfelújítások elhúzódnak, a szénmegkötő képessége csökken SO4/L.6. A táj klímaszabályozó szerep kihasználásra kerül, nő az erdő- és gyepterületek, a vizes élőhelyek, a szegélyélőhelyek kiterjedése	SO4/2. ÜHG, illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	SO4/2.1. Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	4.2.1	RD35_F02_FEC_7 0 RD38_F05_AFI_7 3 RD36_F06_AFM_ 70 RD39_F06_AFM_ 70 RD41_F08_INN_7 3 RD47_R06_QSJ_7 7 RD49_R09_SCC_7 7 RD52_R12_BIC_7 7
SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (10. oldal) SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (12. oldal)	SO4/E.3. Erdőterületek növekedésének fontos szerepe van a hazai klímaszabályozásba n, amit az erdőtelepítési aktivitás biztosít a jelenlegi mezőgazdasági támogatások mellett is SO4/Gy.8. Az erdőborítottság elmarad a lehetőségektől, és ennek javítását		SO4/2.2. ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	4.2.2	RD19_G01_AEC_ 70 RD20_G02_ORT_ 70 RD35_F02_FEC_7 0 RD36_F06_AFM_ 70 RD38_F05_AFI_7 3 RD39_F06_AFM_ 70 RD41_F08_INN_7 3 RD47_R06_QSJ_7 7 RD52_R12_BIC_7 7

SO5 Helyzetelemzés: 4.1. fejezet: A fás szárú kultúrák tudatos használata a mezőgazdasági kultúrák erőforrás-gazdálkodásának és ellenállóképességének javításában (agrár-erdészeti rendszerek) (27-28. oldal)	akadályozza az erdőtelepítésben közreműködő állami intézményrendszeri kapacitások elégtelensége. SO4/L.10. A nem mezőgazdasági területek erdőtelepítési lehetőségeinek feltárása és ösztönzése				
SO4 Helyzetelemzés: 5. fejezet: Megújuló energia termelése és felhasználása az agrárgazdaságban (26. oldal) SO4 Helyzetelemzés: 5. fejezet: Megújuló energia termelése és felhasználása az agrárgazdaságban (26. oldal)	SO4/Gy.2. Megújuló energia viszonylag alacsony részesedése az agrárgazdaság energiafelhasználásában SO4/L.3. Növekszik a megújuló energiatermelés és felhasználása mező- és erdőgazdaságban	SO4/3. A megújuló energiafelhasználás és alkalmazás részarányának növelése az agrárgazdaságban, az energiahatékonyság növelése	SO4/3.1. Megújuló energia alkalmazásának növelése az ökológiai szempontok, valamint a lehetséges környezeti konfliktusok figyelembe vételével (pl. energia ültetvények, invazív fajok, termásvíz-felhasználás stb.)	4.3.1	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC13_G01_FVO_47 SC18_G02_FVL_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD03_E02_FON_73 RD09_B05_SML_73
SO4 Helyzetelemzés: 5. fejezet: Megújuló energia termelése és felhasználása az agrárgazdaságban (26. oldal)	SO4/L.3. Növekszik a megújuló energiatermelés és felhasználása mező- és erdőgazdaságban		SO4/3.2. Biomassza alapú megújuló energiaforrások előállításának növelése az ökológiai szempontok, valamint a lehetséges környezeti és élelmiszertermelési konfliktusok (pl. energia ültetvények, invazív fajok, szalmahasznosítás stb.) figyelembe vételével.	4.3.2	RD38_F05_AFI_73 RD38_F05_AFI_73 RD49_R12_BIC_77
SO4 Helyzetelemzés:	SO4/L.2. Az energiafelhasználás		SO4/3.3. Energia felhasználás	4.3.3	SC11_A03_FVA_47

<p>4. fejezet: Az energiafelhasználás hatékonyságának javítása az agrárgazdaságban (24. oldal)</p>	<p>hatékonyságát javító technológiák alkalmazásra kerülnek a mező- és erdőgazdaságban, illetve az élelmiszeriparban</p>		<p>hatékonyságának növelése üzemi és technológiai szinten</p>		<p>SC12_A04_FVT_47 SC20_I02_FVV_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD03_E02_FON_73 RD09_B05_SML_73 RD18_I03_JGR_73</p>
<p>SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (15. oldal) CCO Helyzetelemzés: SO10 1. fejezet: Agrár-tudás és Innovációs Rendszerek (AKIS)</p>	<p>SO4/E.2. Mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer. A hazai mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer részét képező országos jégkarmérséklő rendszer hozzájárulása a mezőgazdasági területeken okozott jégkárok csökkentéséhez. Az agrárkárenyhítési rendszer hozzájárul a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természetesenemények miatti kockázatok kezeléséhez SO4/E.4. Aszály és belvíztérképezés elősegíti az alkalmazkodóképesség növelését</p>	<p>SO4/4. Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése és az azokhoz való alkalmazkodás elősegítése a technológiák és földhasználatok felülvizsgálatával.</p>	<p>SO4/4.1. A negatív időjárási hatások elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése a kármelegedés érdekében (pl, aszály, jégesőkár, tűzkár, biotikus károk, fagykár)</p>	<p>4.4.1</p>	<p>SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC18_G02_FVL_47 SC19_I01_FVF_47 SC24_I06_FVG_47 SC26_I08_FVH_47 SC28_E01_FVI_47 RD15_W04_COP_77 RD18_R03_JGR_73 RD19_G01_AEC_70 RD37_F04_FRC_77 RD38_F05_AFI_73 RD41_F08_INN_73 RD47_R06_QSJ_77 RD49_R09_SCC_77</p>
<p>SO6 Helyzetelemzés: 1. fejezet: Natura 2000 területek (9. oldal)</p>	<p>SO4/L.6. A táj klímaszabályozó szerep kihasználásra kerül, nő az erdő- és gyepterületek, a vizes élőhelyek, a szegélyélőhelyek kiterjedése</p>		<p>SO4/4.2. A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata, alternatív hasznosítás optimalizálása</p>	<p>4.4.2</p>	<p>DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70</p>

<p>SO4 Helyzetelemzés: 1.fejezet: A globális klímaváltozás agrárgazdasági hatásai (7. oldal) SO4 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Az agrárgazdaság klímaterhelésének enyhítése és alkalmazkodása a klímaváltozáshoz (10. oldal)</p>	<p>SO4/Gy.4. A vízmegtartó talajművelési technikák alkalmazása nem jellemző, az ehhez szükséges gépekkel és tudással a legtöbb gazda nem rendelkezik. Ezek oktatása sem jellemző SO4/L.9. A talajok szervesanyag-megkötésének és vízgazdálkodásának javítását elősegítő agrotechnikák (takarónövények alkalmazása, talajlazítás stb.) alkalmazásának széles körű elterjedése</p>		<p>SO4/4.3. A talajok és ökoszisztémák vízmegtartó képességének javítása a földhasználatváltás (erdő, gyep, vizes élőhely) ösztönzésével, a felszínborítás mozaikossá tételével (szegélyélőhelyek, nem termelő területek), illetve a vízmegőrző agrotechnikák alkalmazásával beleértve a művelés alá vonható vonalas vízvisszatartó létesítmények kialakítását is</p>	<p>4.4.3</p>	<p>DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70 RD38_F05_AFI_73</p>
<p>SO4 Helyzetelemzés: 1.fejezet: A globális klímaváltozás agrárgazdasági hatásai (7. oldal) SO4 Helyzetelemzés: 1.fejezet: A globális klímaváltozás agrárgazdasági hatásai (7. oldal) CCO Helyzetelemzés: 3. fejezet: Tudásátadás (40. oldal)</p>	<p>SO4/Gy.3. Mezőgazdasági termelők többsége tudáshiány, mérrethatékonyság és technológiai hiányosságok miatt nem képes alkalmazkodni az éghajlatváltozás miatt módosuló termelési feltételekhez SO4/L.4. A rendelkezésre álló kutatási infrastruktúrából kiindulva K+F+I, ITC új technológiák, folyamatok, termékek kerülnek létrehozására, az új technológiák az elterjednek</p>	<p>SO4/5. Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről és az alkalmazkodási lehetőségekről</p>	<p>SO4/5.1. Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről és az alkalmazkodási lehetőségekről</p>	<p>4.5.1</p>	<p>SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78</p>
	<p>SO4/Gy.5. Kevés adat áll rendelkezésre</p>	<p>SO4/6. Klímaváltozáshoz való</p>	<p>SO4/6.1. Klímaváltozáshoz való</p>	<p>4.6.1</p>	<p>SC18_G02_FVL_47 RD51_D02_RUF_</p>

	klímaváltozáshoz való alkalmazkodás értékelésére, a különböző helyeken rendelkezésre álló adatbázisokhoz nehezen lehet hozzáférni és a monitoringrendszer nincs felkészítve a klíma- és energiacélok teljesítésének vizsgálatára SO4/Gy.10. A hazai klímaváltozás monitoringozásához nem rendelkezünk országos adatbázissal és monitoringrendszerrel (a szétagolt intézményi szerkezet miatt)	alkalmazkodás értékelését segítő adatbázisok, monitoring rendszer fejlesztése	alkalmazkodás értékelését segítő regionális adatbázisok, monitoring - és előrejelző rendszer fejlesztése		73 KAP-on kívüli tevékenység
SO4 Helyzetelemzés: 3. fejezet: Extrém időjárási kockázatok az agrárgazdaságban (20-22. oldal) SO4 Helyzetelemzés: 1. fejezet: A globális klímaváltozás agrárgazdasági hatásai (6. oldal)	SO4/E.5. A hazai klimatikus viszonyokhoz alkalmazkodó fajtaelőállításban nagy tapasztalattal rendelkeznek a kutatóintézetek	SO4/7. Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	SO4/7.1. Klímareziliens és klímaadaptív növény- és állatfajták kialakítása és alkalmazása	4.7.1	SC04_E03_BEV_55 SC18_G02_FVL_47 SC28_E01_FVI_47 RD24_G07_GAX_70 RD25_G08_GAI_70 RD26_G09_GAV_70 RD27_G10_GPX_70 RD28_G11_GPI_70 RD58_A05_EIP_77

SO4. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.12 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	12.66%

R.14^{PR} - Szén-dioxid-tárolás talajban és biomasszában: A kibocsátás csökkentésére, vagy a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya (beleértve a következőket: állandó gyepterület, állandó kultúrák állandó növénytakaróval, vizes élőhelyeken és tőzeglápokon található mezőgazdasági földterület)	13.21%
R.15 - A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó zöld energia: Támogatott beruházások a megújulóenergia-termelés kapacitásbővítésébe, a biomassza-alapú energiák termelését is beleértve (MW)	150.79 MW
R.16 - Az éghajlattal kapcsolatos beruházások: A KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya	1.25%
R.17^{CU PR} - Erdősített terület Erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület, továbbá ezek bontása	27000 ha
R.18^{CU} - Investment support for the forest sector Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás	103.944.383 EUR
R.22^{PR} - Fenntartható tápanyag-gazdálkodás A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	9.42%
R.27 - Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben	520010
R.29^{PR} - Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése A KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva	4.25%
R.30^{PR} - A fenntartható erdőgazdálkodás támogatása Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya	3.53%

Az ehhez a konkrét célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R12

Az indikátor célértéke 12.66%, ami az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) tervezett aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés
- Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése

R14

Az indikátor célértéke: 13.21% a kibocsátás csökkentésére, vagy a szén-dioxid-tárolás fenntartására vagy növelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) tervezett aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés

R15

A mezőgazdaságból, erdészetből, valamint egyéb megújuló forrásokból származó, megtermelt zöld energia kumulált megawatt értéke: 151 MW

Megújuló energia termeléssel érintett beavatkozások a KAP Stratégiai Tervben:

- Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon
- Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül
- Ágazati beavatkozások: Borászati beruházások

R16

Az éghajlatváltozás csökkentéséhez és a megújuló energia termeléshez hozzájáruló beruházások aránya a KAP ST-ben 1,248%. Az indikátor számlálójául szolgáló célérték, a KAP keretében az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz, valamint a megújuló energia vagy biológiai anyagok előállításához hozzájáruló beruházási támogatásban részesülők száma - 3007 gazdaság.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások a KAP Stratégiai Tervben:

- Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon
- Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül
- Ágazati beavatkozások: Borászati beruházások

R17

Az indikátor átfogó célértéke: 27.000 ha az erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások

- Agro-ökológiai nem termelő beruházások
- Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása

R18

Az indikátor célértéke: Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás - az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás értéke 103 944 383 EUR

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért

- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén

R22

Az indikátor célértéke: 9,421%- a tápanyag- gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R27

Az indikátor átfogó célértéke: 520 010 művelet, -ami a környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása
- Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése
- Erdőtűzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása
- Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non profit)

R29

Az indikátor átfogó célértéke: 4,249% , ami a KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R30

Az indikátor célértéke: 3,535% , ami az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)
- Erdő- genetikai több éves kötelezettségvállalások
- Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása

SO4. A forrás elosztás indoklása

A 4., 5. és 6. specifikus cél az ajánlások teljesítése, illetve a megfelelő pénzügyi allokáció biztosítása szempontjából nem választható szét. A három SO-hoz köthető intézkedésekkel összességében a 93. cikkben foglalt kötelezettségünknek eleget teszünk. A három SO célkitűzéseivel az összes többi SO egyes intézkedései is hozzájárulnak, így a környezethez köthető források a terv kereteinek egyik legjelentősebb részét teszik ki.

A vonatkozó ajánlások:

1. A biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása, hozzájárulva az EU zöld megállapodásának magas biodiverzitású tájalemekkel kapcsolatos céljaihoz.
2. A mezőgazdaság felkészítése a vízgazdálkodást érintő kihívásokra.

3. A tápanyag-gazdálkodás hatékonyságának növelése a veszteségek, valamint a talaj-, lég- és vízszennyezés csökkentése érdekében, a csökkentést célzó intézkedéseken keresztül, ezáltal elősegítve a zöld megállapodás tápanyagvesztés csökkentésére vonatkozó célkitűzésének elérését.
4. Az EU zöld megállapodásának ökológiai gazdálkodással kapcsolatos célkitűzéséhez való hozzájárulás.
5. Az éghajlatváltozás mérséklését szolgáló gyakorlatok és az ahhoz való alkalmazkodást célzó eszközök támogatása.

Az ajánlások teljesítésére a tervben biztosított pénzügyi keret elegendő, amelyet a 3. és 5. fejezetek vonatkozó részei támasztanak alá.

4.5. SO5 A fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével

SO5. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

- E.1. Jelentős, a nagy folyókhoz kapcsolódó felszíni és parti szűrésű vízkészletek, valamint hasznosítható felszín alatti vízkészletek állnak rendelkezésre
- E.2. Táji vízviasszatartást lehetővé tevő domborzati, mikrodomborzati adottságok megléte, helyenként mozaikos tájszerkezet [SO/3.1]
- E.3. Az EU-s átlaghoz képest alacsonyabb foszformérleg
- E.4. A támogatott mezőgazdasági művelés alatt álló területek 87%-án kötelező a talajmintavételen alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése
- E.5. Magas színvonalú tápanyag-gazdálkodási tanácsadás és hazai fejlesztésű digitális eszközök állnak rendelkezésre
- E.6. Egyetemi végzettségű talajszakértők végzik a talajvédelmi tervezést és engedélyeztetést
- E.7. A magyarországi erdők, illetve a mezőgazdasági területek közé ékelődő fásítások, mind talajvédelmi, mind vízvédelmi, mind levegővédelmi szempontból egyértelműen pozitív hatásúak
- E.8. Elfogadásra került az Országos Levegőterhelés-csökkentési Program Mezőgazdasági Alprogramja
- E.9. Egyetemi végzettségű növényorvosok felügyelete mellett végzett növényvédelmi tevékenység
- E.10. Magas színvonalú növényvédelmi előrejelzés működik, amely lehetővé teszi a megelőző jellegű, környezetkímélőbb védekezést
- E.11. Országos levegőterhelés-csökkentési program elfogadása és kiterjesztése a mezőgazdasági szektorra (Bizottság (EU) 2018/1522 végrehajtási határozata)

Gyengeségek

- Gy.1. Meglévő, bár elhanyagolt állapotú és hatékonyságú kiépített öntözőrendszerek [SO5/2.1]
- Gy.2. A felszíni vizeink nagy része és a sekély felszín alatti vizeknek is közel fele nem felel meg a Víz Keretirányelv által előírt állapotnak, a magas nitrátkoncentrációjú vizek aránya nőtt [SO5/2.1]
- Gy.3. Terület-specifikus tervezési ismeretek hiánya
- Gy.4. Az aszálynak, belvíznek és árvíznek kitett területek aránya magas [SO5/2.1]

Gy.5. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok, meliorációs eljárások és belvízlevezető csatornák vízvisszatartásra történő átalakításának hiánya, hatékony vízgazdálkodással érintett mezőgazdasági földterület kis aránya [SO5/1.2], [SO5/2.2], [SO5/2.3], [SO5/3.1]

Gy. 6. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok erőteljes csökkenése az utóbbi 15 évben [SO5/1.2], [SO5/2.2]

Gy.7. Talajélet, talajszerkezet és talajminőség romlása a jelenlegi gazdálkodási gyakorlatok hatására [SO5/1.1]

Gy.8. Mezőgazdasági talajok tápanyagegyensúlyának sérülékenysége és erőteljes tápanyaghiány [SO5/1.1]

Gy.9. Új és korszerű növényvédő szerek kijuttatásáról, ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátáscsökkentési eljárásairól, helyes tápanyag-gazdálkodásról és komposztálásról szóló tudásátadási beavatkozások nem elérhetőek a termelők és szaktanácsadók számára [SO5/7.1]

Gy.10. Magyarország egyelőre nem teljesíti teljes mértékben az ammónia és egyéb légszennyező anyagok kibocsátás-csökkentésére vonatkozó vállalt kötelezettségét. [SO5/4.1], [SO5/4.2]

Gy.11. Nincsenek jelenleg olyan mezőgazdasági szaktanácsadók, akik ÜHG és levegőszennyező anyag csökkentésben tudnának integrált szemléletű tanácsot adni [SO5/7.2]

Gy.12. Egységes monitoringrendszer és nyilvántartás még nem létezik az adott témában; a termelőktől beérkező adatok mindig az adott támogatási feltételrendszer szerint érhetőek el

Gy.13. A hazai műtrágya-kijuttatás elsősorban az olcsóbb nitrogén műtrágyákon alapszik, pl. karbamid, amely magas ammóniaemissziós értékkel rendelkezik

Gy.14. Integrált és környezettudatos növényvédelmi technológiák és az azokon alapuló szaktanácsadási rendszer sem európai, sem tagállami szinten még nem áll rendelkezésre a drasztikus növényvédőszer-kivonások élelmiszer-biztonsági és gazdasági hatásainak mérséklésére, különösen a kontinentális klíma gabonatermesztése és a kiskultúrák esetében [SO5/5.1], [SO5/5.2]

Gy.16. A mezőgazdasági termelők között kevés megfelelő ismeret az agrár-erdészeti rendszerek által nyújtott erőforrás-védelmi előnyökről

Gy.17. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv (OVGT) keretében létrehozott Nemzeti Aszálystratégiát a Parlament nem fogadta el, az aszálykárok csökkentésére nem készült intézkedési terv

Gy. 18. Az öntözést szolgáló illegális vízkivétel relatíve nagy aránya [SO5/2.1]

Lehetőségek

L.1. A víz keretirányelv (VKI) által előírt vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és az azokban foglalt intézkedési javaslatok felülvizsgálata

L.2. Fenntartható csapadék- és belvízgazdálkodás elterjedése (vízvisszatartást támogató agrotechnikák, táblán belüli vízvisszatartás, bel- és csapadékvizek összegyűjtése és beszivárogtatása arra alkalmas területeken)

L.3. Erősödik a vízmegtartó szemlélet a vízgazdálkodási ágazatban

L.4. A területi vízvisszatartás adminisztrációs terheinek csökkentése, a szabályozottság felülvizsgálata, engedélyezési eljárások egyszerűsítése

L.5. A föművi vízilétesítmények és elosztórendszerek fejlesztése tovább erősödik az öntözésfejlesztésben

L.6. Javul az erőforrás-hatékonyság, előtérbe kerül a differenciált, takarékos és okszerű inputanyag-kijuttatás és -felhasználás, az ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése a növénytermesztésben és az állattenyésztésben (pl. takarmányozás- és tartástechnológia, trágyatárolás és -kezelés fejlesztése, különös tekintettel a digitalizációra) [SO5/4.2], [SO5/7.3]

L.7. Elterjednek a talajok szervesanyag-megkötését segítő kíméletes agrotechnológiák (pl. forgatás nélküli és talajtakaráson alapuló eljárások) (szakértői megállapítás)

L.8. Meglévő adatbázisok integrálása (pl. DAS, Kockázatkezelési adatbázis, Vizek, Aszálymonitoring, Belvíztérképek, Talajweb, nemzeti laboratórium hálózat [SO5/6.1], [SO5/7.3]

L.9. Uniós és nemzeti kutatási, innovációs és tudásátadási rendszer létrehozása az agroökológiai, azaz az alacsony környezetterhelésű mezőgazdasági gyakorlat széles körű elterjesztésére [SO5/7.3]

L.10. Ezen belül kiemelt kutatási, innovációs és tudásátadási program indítása a mikotoxinok elleni és a kiskultúras környezettudatos növényvédelmi gyakorlatok kidolgozására [SO5/7.3]

L.11. Kiemelt tudásátadási, bemutató gazdasági programok kidolgozása a korszerű vízvédelmi és emissziócsökkentésen alapuló technológiák bemutatására

L.12. Digitális termelői nyilvántartásokon keresztül üzemszintű nitrogénmenedzsment kialakítása, amelyhez a monitoringrendszert és a terepi felmérést az állam biztosítja, a szaktudást pedig a szaktanácsadók

L.13. A fás szárú kultúrák vízvédelmi, talajvédelmi és mikroklimatikus szempontból is kedvező hatással vannak a mezőgazdasági művelésben álló földterületekre

L.14. Szennyvíziszap, szennyvíziszapkomposzt, terméké nyilvánított szennyvíziszapkomposzt, kotrási iszapok és tisztított szennyvíz hasznosítása mezőgazdasági felhasználásának K+F tevékenysége [SO5/1.3]

L.15. Erősödik és fejlődik a helyes erőforrás- gazdálkodást elősegítő szemléletformálás, szakemberképzés és szaktanácsadás

L.16. Gazdálkodók bevonásra kerülnek a természeti erőforrások monitoringhálózatának fejlesztésébe

L.17. A korszerű emissziócsökkentésre koncentráló intenzív állattartás fajlagos környezetterhelése (pl. vízigény és területlekötés) mérsékelhető

L.18. A talaj vízraktározási képességének jobb kihasználását segítő és a talajok szervesanyag-megkötését elősegítő agrotechnológiai módszerek és a természetes vízmegtartó megoldások elfogadottsága nő a gazdálkodók és a szakpolitika részéről is

L.19. Javul az erdők egészségi állapota és korösszetétele

L.20. A termelők nyitottak a korszerű, de gazdaságos trágyakezelési módszerek alkalmazására, ami elősegíti a szerves trágyák előnyben részesítését a műtrágyákkal szemben [SO5/1.1]

L.21. Az ammónia- és ÜHG-csökkentésre alkalmas alternatív, hazai fejlesztésű termékek kutatása szükséges, amellyel költséghatékony megoldások javasolhatók a termelőknek.

Veszélyek

F.1. Megújuló (vagy rendelkezésre álló) vízkészletek csökkenése

F.2. Öntözésre rendelkezésre álló vízkészletek szűkülése a felszín alatti vízkészletek csökkenése, illetve a felszíni vizek nem megfelelő ökológiai állapota miatt

F.3. A vízkivétel (mezőgazdaság+ivóvíz) a víztestek nagy részét fenyegeti

F.4. A felszíni vizekre a mezőgazdaság a víztestek megváltoztatásával nagy nyomást gyakorol

F.5. Víztisztaság romlása belvizek bevezetése és a tápanyagszennyezés miatt

F.6. Víztisztaság alatti talajerózió veszélyeztetettség nő

F.7. A vízfolyások vízgyűjtőjének magasabb fekvésű területein fokozódik az intenzív mezőgazdasági művelés, eltűnnek a gyep- és erdőterületek, fokozódnak a talajdegradációs folyamatok

F.8. Területi vízvisszatartás megvalósításának késlekedése tulajdonosi ellenérdekeltségek, valamint az együttműködés, a koordináció és az eszközrendszer hiányosságai miatt

F.9. A klímaváltozás negatív hatásai a természeti erőforrások minőségi és mennyiségi állapotára

F.10. Környezetvédelmi követelmények teljesítésének nehézsége a kisgazdaságok számára

F.11. A megújuló energiatermelés szükségletének mezőgazdasági melléktermékekkel történő fokozott kielégítésével felgyorsulhat a talajok szervesanyag-tartalmának lebomlása és a levegőszennyezés mértékének növekedése

F.12. Bizonyos légszennyező anyagok és az ÜHG-kibocsátás nyomon követésére konkrét mérőműszerek hiányában nemzetközi becslési módszereket alkalmazunk, amelyek nem veszik figyelembe az egyéni tagállami, alternatív módszereket

F.13. A növénytermesztés és állattenyésztés szétválásával a mezőgazdasági területek szervezestrágyázása nem megoldott, mert a növénytermesztő nem érdekelt a magasabb fajlagos költségű és szigorúbb előírásokkal rendelkező szervezestrágya-kijuttatásban

F.14. A növényvédelmi, tápanyag-gazdálkodási, károsanyag-kibocsátási (akár állattenyésztés, pl. takarmányozás) kötelezettségvállalásokat csak akkor hajlandóak megfizetni a termelők, ha az támogatási feltétel

F.15. A növényvédőszer-kivonások a hazai termelés költségeinek növekedését jelentik, ami versenyhátrányt jelent a harmadik országokkal szemben

F.16. A Víz Keretirányelv (VKI) 2027-es, illetve az NDS és a F2F stratégiák 2030-as céljainak nem elérése

F.17. A mezőgazdasági diffúz szennyezés a felszíni vizek 36%-át, a tápanyagszennyezés a felszín alatti vizek 39%-át, a kémiai szennyezés ezek 8%-át érinti

SO5. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
2.1.4	Szántóföldi növények vízellátásának optimalizálása	1	Igen
2.1.6	Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe	1	Igen

	vételével		
4.2.2	ÜHG illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátásának csökkentése erdészeti eszközökkel	2	Igen
5.1.1	Üzemszintű talajerő- és tápanyag-gazdálkodás kialakítása	1	Igen
5.1.2	A tápanyagveszteség csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása	1	Igen
5.1.3	Degradált talajok helyreállítása, vízgazdálkodásuk javítása	1	Igen
5.1.4	Termőföld védelem agrár-erdészeti rendszerekkel	2	Igen
5.1.5	Szennyvíz/iszap, élelmiszerhulladék és biomassa újrahasznosítás a tápanyag utánpótlásban	1	Igen
5.2.1	Felszíni és felszín alatti vizek fenntartható használata	1.	Igen
5.2.2	Hullámtereken megfelelő növényzet kialakítása (invazív fajok, háttér-szennyezés)	2	Igen
5.2.3	Vizek parti zónájában típustól függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	2	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
5.4.1	A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	3	Igen
5.4.2	Mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentése	2	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
5.5.2	Integrált környezetbarát növényvédelem	1	Igen
5.6.1	Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása, monitoring és előrejelző-rendszerek kialakítása	1	Részben
5.7.1	Növény-egészségügyi szaktanácsadás	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás,	1	Igen

	szemléletformálás		
5.7.3	Tudásátadás, bemutató gazdaságok az emisszió csökkentési technológiák bemutatására	1	Igen
6.3.2	A folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodással művelt erdőterületek arányának növelése	2	Igen
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen

SO5. A KAP stratégiai terv rendelet XI. mellékletében hivatkozott jogi eszközökből fakadó nemzeti tervek vagy azok elemei, amelyeket figyelembe vettek a specifikus cél szükséglet elemzése során

Szükségletek

5.1. Talajok állapotának javítása, védelme, fenntartható használata

5.1.1. A talajok valós tápanyagszolgáltató-képességén (talajvizsgálat) és a növények valós igényén alapuló precíziós, üzemszerű talajerő- és tápanyag-gazdálkodás kialakítása.

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

1. A mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése

Országos Levegőterhelés-csökkentési Program Mezőgazdasági Alprogram

1. A tápanyag-gazdálkodás gyakorlati alkalmazásának elősegítése

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet)

1. A mezőgazdaságban használt termés és teljesítménynövelő szerek által okozott környezetterhelés jelentős csökkentése.

Talajvédelmi Cselekvési Terv

1. A gazdálkodók tudatos, környezetkímélő szemléletet követő talajhasználata által - többek között – növekedjen a talajok szervesanyag tartalma, javuljon a tápanyag szolgáltató képessége, csökkenjen a felhasznált műtrágyák mennyisége, illetve erősödjön az erózióvédelem, mellyel megelőzhető a felszíni vizek mezőgazdasági eredetű foszfáatterhelése is.

5.1.2.A tápanyagveszteség csökkentése, a tápanyagok kimosódásának megakadályozása ezt gátló technológiák (pl. pillangósok arányának növelése a vetésforgóban), illetve készítmények (pl. N-inhibitorok, mikrobiológiai készítmények) alkalmazásának elősegítésével hozzájárulva mindezzel a műtrágyahasználat és a növényvédőszer-használat csökkentéséhez.

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Nitrát Cselekvési program (27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről és 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről)

- 1. A vízminőség megóvása a talajt és a felszíni vizeket érő mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéstől, méghozzá a helyes gazdálkodási gyakorlatok alkalmazásának ösztönzésével*

Magyarország 2022 - 2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

- 1. A mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése*

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet)

- 1. A mezőgazdaságban használt termés és teljesítménynövelő szerek által okozott környezetterhelés jelentős csökkentése.*

Talajvédelmi Cselekvési Terv

- 1. A gazdálkodók tudatos, környezetkímélő szemléletet követő talajhasználata által - többek között – növekedjen a talajok szervesanyag tartalma, javuljon a tápanyag szolgáltató képessége, csökkenjen a felhasznált műtrágyák mennyisége, illetve erősödjön az erózióvédelem, mellyel megelőzhető a felszíni vizek mezőgazdasági eredetű foszfáatterhelése is.*

5.1.3.A degradált talajok helyreállítása, ide értve a talajok szervesanyag tartalmának helyreállítását, a talajok vízgazdálkodási tulajdonságainak javítását és a nyomelem pótlást, valamint a talajok erózió és defláció elleni védelmét;

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

- 1. Talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése*

Talajvédelmi Cselekvési Terv

- 1. A gazdálkodók tudatos, környezetkímélő szemléletet követő talajhasználata által - többek között – növekedjen a talajok szervesanyag tartalma, javuljon a tápanyag szolgáltató képessége, csökkenjen a felhasznált műtrágyák mennyisége, illetve erősödjön az erózióvédelem, mellyel megelőzhető a felszíni vizek mezőgazdasági eredetű foszfáterhelése is.*

5.1.4. Termőföld-védelmi célú agrár-erdészeti rendszerek elterjesztése (pl. fás szárú kultúrák talajvédelmi, vízvédelmi vagy levegő-minőség védelmi célú telepítése, mezővédő sávok kialakítása)

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

- 1. Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése,*
- 2. Ivóvízbázisok védelmét szolgáló intézkedések (védőterületek, pufferzónák)*

Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030

- 1. Az erdőgazdálkodási funkciók fenntartható fejlesztése, erdei haszonvételek körének és hozzáadott értékének bővítése: kiemelten az agrár-erdészeti rendszerek, a faanyag tovább feldolgozása, és a lokális biomaszra energetikai hasznosítás által („bio-gazdaság”)*

A körforgásos szemléletmód jegyében a tisztított szennyvíz, és - iszap, valamint a mederiszap és az abból készült komposzt, továbbá az élelmiszerhulladék és/vagy biomaszra újrahasznosítás lehetőségeinek megteremtése és ösztönzése a tápanyagutánpótlásban

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022 - 2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

- 1. A szennyvíziszap mezőgazdasági hasznosítása,*
- 2. Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbeli növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása*

A felszíni és a sekély felszín alatti vizek ökológiai és kémiai állapotának javítása

Felszíni és felszín alatti vizeink, vízbázisaink fenntartható használata, a mezőgazdasági eredetű szennyezésektől, illetve terhelésektől való védelme.

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

1. *A mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése*
2. *Víztakarékos és zöld energia megoldások alkalmazása a növénytermesztésben*

A Nemzeti Vízstratégiában (Kvassay Jenő Terv) szereplő hosszú távú célok:

1. *A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig*

Nitrát Cselekvési program (27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről és 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről)

1. *A vízminőség megóvása a talajt és a felszíni vizeket érő mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéstől, méghozzá a helyes gazdálkodási gyakorlatok alkalmazásának ösztönzésével*

A nagyobb vízfolyások hullámterein megfelelő növényzet kialakítása (mozaikosság növelése, inváziós fajok kiszorítása), a háttér felől érkező szennyezés csökkentése

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv);

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

1. *Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása*

A Nemzeti Vízstratégiában (Kvassay Jenő Terv) szereplő hosszú távú célok:

1. *A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig*

Kisvízfolyások és állóvizek parti zónájában típusától függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

1. Vízfolyások és tavak melletti puffer zónák kialakítása

A Nemzeti Vízstratégiában (Kvassay Jenő Terv) szereplő hosszú távú célok:

1. A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig

A területi vízviszatarítás feltételeinek megteremtése

5.3.1. Vízviszatarítás elősegítése a tájban a földhasználat váltás ösztönzésével, vizes élőhelyek, illetve mikrotározók kialakításával

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv, VKI)

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Magyarország 2022 - 2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

1. A természetes vízviszatarítást elősegítő intézkedések

A Nemzeti Vízstratégiában (Kvassay Jenő Terv) szereplő hosszú távú célok:

1. Vízviszatarítás a vizeink jobb hasznosítása érdekében

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

1. Fenntartható vízgazdálkodás, vízviszatarítás és az ésszerű, takarékos vízhasználat elterjesztése a biológiai sokféleség megőrzése és az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása érdekében.

Levegővédelem, légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése

A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése

A mezőgazdasági eredetű ammónia-emisszió csökkentése trágyakezelési és kijuttatási előírásokkal, teljes nitrogén-körforgás menedzsmenttel, a szerves trágya használatának ösztönzésével, a karbamid típusú műtrágyák kiváltásával, alacsony fehérjetartalmú takarmányozási rendszerek bevezetésével, a hígtrágyatárolók fedésével és az istállótechnikák fejlesztésével (Országos Levegőterhelés-csökkentési Program)

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve (2008. május 21.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról;

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2284 irányelve (2016. december 14.) egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról, valamint a 2001/81/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről;

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Levegőminőségi Cselekvési Terv

1. A levegőminőségi tervek és az LCsT együttes célja a levegőminőségi határértékeknek való megfelelés biztosítása az ország teljes területén. Kizárólag a mezőgazdasághoz, illetve a Közös

Agrárpolitikához közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó célkitűzéseket, célértékeket nem tartalmaznak, de az agrárium különösen a másodlagos részecske (PM) kialakulásában szerepet játszó ammónia kibocsátásában bír lényeges hozzájárulással, a PM10 és PM2,5 levegőtisztasági határértékek teljesítéséhez kibocsátásaik csökkentése elengedhetetlen.

Országos Levegőterhelés-csökkentési Program Mezőgazdasági Alprogram

1. Szerves trágyák használatának előmozdítása,
2. Szerves trágya - kijuttatás feltételeinek előírása,
3. A tápanyag-gazdálkodás gyakorlati alkalmazásának elősegítése,
4. Hígrágyatárolók lefedése,
5. Technológiai fejlesztési előírások az állattartó telepek ammóniamegkötésére vonatkozóan,
6. A mezőgazdasági betakarításból származó növényi maradványok és hulladékok, valamint az erdészeti biomasszamaradványok szabadban való égetésének tilalma

Növényvédőszerhasználat kockázatának csökkentése

Okszerű növényvédőszer használat elősegítése, veszteségek csökkentése precíziós technológiák alkalmazásával, digitális eszközök technikai fejlesztésével
Integrált növényvédelmi megoldások - különös tekintettel a talaj biológiai életének helyreállítására - és egyéb környezetbarát megoldások alkalmazásának ösztönzése a növényvédelem során

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról;

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Terv

1. Előírásoknak megfelelő növényvédőszer-felhasználás, okszerű, a megfelelő időben és módszerrel végzett (kémiai, biológiai, agrotechnikai) növényvédelem,
2. Integrált növénytermesztési technológia bevezetése a növényvédőszer-használatból adódó kockázatok mérséklése,
3. A növényvédőszer-használatból adódó kockázatok mérséklése

A biológiai sokféliség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

1. A mezőgazdaságban használt termés és teljesítménynövelő szerek által okozott környezetterhelés jelentős csökkentése.

Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása

Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása, monitoring és előrejelző-rendszerek kialakítása

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs közvetlen kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. Az éghajlati sérülékenység területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása, komplex monitoringrendszer szükségessége

Országos Levegőterhelés-csökkentési Program - Mezőgazdasági Alprogram,

1. *A kibocsátás csökkentési technológiák alkalmazásának valós eredményét tükröző leltár készítéséhez koordinált mezőgazdasági adatgyűjtési rendszer fejlesztése*

Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Terv

1. *Információgyűjtés a növényvédelmi gyakorlatról,*
2. *Az adatgyűjtésben érintett állam- és szakigazgatási szervek közötti együttműködési megállapodás kialakítása, az adatbázisból megszerzhető információk felhasználására.*

Magyarország 2022-2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

1. *Monitoring rendszerek és információs rendszerek fejlesztése és működtetése*

A helyes erőforrásgazdálkodást elősegítő szemléletformálás és integrált tanácsadás, ágazati szereplők tájékoztatása

A korszerű agroökológiai, azaz az alacsony környezetterhelésű mezőgazdasági gyakorlatokat integrált szemléletben megközelítő szaktanácsadási rendszer kialakítása (növény-védőszerek kijuttatása, ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátás csökkentési eljárások, helyes tápanyag-gazdálkodás és komposztálás)

Gazdálkodók bevonása a talaj- víz- és levegővédelmi monitoringba, helyes erőforrásgazdálkodást elősegítő szemléletformálás, ágazati szereplők tájékoztatása

Kiemelt tudásátadási, bemutatógazdasági programok kidolgozása a korszerű és emisszió csökkentésen alapuló technológiák bemutatására

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs közvetlen kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. *Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban, a gazdálkodók támogatása a szükséges tudás, tanácsadás biztosításával*

Országos Levegőterhelés-csökkentési Program - Mezőgazdasági Alprogram

1. *A tápanyag - gazdálkodás gyakorlati alkalmazásának elősegítése, tanácsadó eszközök és oktatási anyagok*

Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Terv

1. *Szemléletformálás a növényvédő szert használók, gazdálkodók, kerttulajdonosok, lakosság körében*
2. *Növényvédelmi szakirányítói hálózat működtetése*

Magyarország 2022 - 2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag

Mezőgazdasági tanácsadás vízvédelmi szemponttal kiegészített rendszere

SO5. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
DP (közvetlen)	AÖP (31. cikk) - Az	DP17_G01_ECOS_16 -	O.8. Az agrár-ökológiai

kifizetés), termeléstől elválasztott	éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek	Agro-ökológiai alapprogram	programokban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek, például az alábbi területeken	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség- gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADVII(47(1)(b)) - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, a foglalkoztatási feltételek, a munkáltatói kötelezettségek, valamint a munkahelyi egészségvédelem és biztonság	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is, mindenekelőtt a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutőzsdék használata az azonnali és határidős piacokon	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások	TRANS(47(1)(e)) - a termékek szállításának és tárolásának	SC14_B01_FVE_47 - a termékek szállítása és	O.35. A támogatott operatív programok száma

- Gyümölcs- és zöldségfélék	fenntarthatóságát és hatékonyságát növelő fellépések	tárolása fenntarthatóságának és hatékonyságának növelése - zöldség-gyümölcs	
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRACE(47(1)(h)) - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása, különösen a végső fogyasztóknak értékesített termékek minőségének monitorozása	SC17_E12_FVC_47 - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Bor	INWINE(58(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások a szőlőtermesztési- és borkészítési rendszerekben, kizárva az a) pontban meghatározott beavatkozástípushoz kapcsolódó műveleteket, valamint a feldolgozólétesítményekre, borászati infrastruktúrára, továbbá marketingstruktúrákra és -eszközökre irányuló beruházásokat	SC06_E05_WII_58 - Beruházások tárgyi és immateriális javakba a borágazatban	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Ágazati beavatkozások - Bor	DISTIL(58(1)(g)) - a borkészítés melléktermékeinek az 1308/2013/EU rendelet VIII. melléklete II. részének D. szakaszában megszabott korlátozásoknak megfelelően elvégzett lejárása	SC08_E07_WID_58 - Borászati melléktermékek lejárása	O.36. A támogatott intézkedések vagy egységek száma a borágazatban
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD19_G01_AEC_70 - Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD20_G02_ORT_70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása	O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal	RD22_G05_LCP_70 - Agro-ökológiai földhasználat-	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal

	kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	váltást ösztönző kifizetés	kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD12_W01_WTO_74 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD21_G04_LCI_73 - Agro-ökológiai nem termelő beruházások	O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Megállapítás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO5 Helyzetelemzés /1.5. fejezet: Vízgazdálkodás : vízvisszatartás, víztározók – 14. oldal					
SO5 Helyzetelemzés/ 2. fejezet: Talajvédelem – 17-20. oldal	Gy.7. Talajélet, talajszerkezet és talajminőség romlása a jelenlegi gazdálkodási gyakorlatok hatására				
SO5 Helyzetelemzés/ 2. fejezet: Talajvédelem – 19. oldal	Gy.8. Mezőgazdasági talajok tápanyagegyensúlyána k sérülékenysége és erőteljes				
SO5 Helyzetelemzés/ 2. fejezet: Talajvédelem – 22-23. oldal	tápanyaghiány L.20. A termelők nyitottak a korszerű, de gazdaságos trágyakezelési				
SO5 Helyzetelemzés/ 4.1. fejezet: A fás szárú kultúrák tudatos használata a mezőgazdasági kultúrák erőforrás- gazdálkodásána k és ellenállóképessé gének javításában (agrár-erdészeti rendszerek) 26 – 27. oldal	módszerek alkalmazására, ami elősegíti a szerves trágyák előnyben részesítését a műtrágyákkal szemben Gy.13. A hazai műtrágya-kijuttatás elsősorban az olcsóbb nitrogén műtrágyákon alapszik, pl. karbamid, amely magas ammóniaemissziós értékkel rendelkezik Gy.7. Talajélet, talajszerkezet és talajminőség romlása a jelenlegi gazdálkodási gyakorlatok hatására	SO5/1. A talajok állapotának javítása, védelme, fenntartható használata	SO5/1.1. A talajok valós tápanyagszolg áltató- képességén (talajvizsgálat) és a növények valós igényén alapuló precíziós, üzemszintű talajerő- és tápanyag- gazdálkodás kialakítása	5.1.1	SC22_I04_FVR_ 47 RD19_G01_AEC _70 RD20_G02_ORT _70 RD02_D01_FRM _73
SO5 Helyzetelemzés/ 1.1. fejezet: A Nitrát Irányelvben lévő helyes mezőgazdasági gyakorlatok kötelező előírásainak betartása – 5.					

<p>oldal SO5 Helyzetelemzés/ 3. fejezet: Levegővédelem – 23-24. oldal</p>					
<p>SO5 Helyzetelemzés 1.1. fejezet: A Nitrát Irányelvben lévő helyes mezőgazdasági gyakorlatok kötelező előírásainak betartása</p>			<p>SO5/1.2. A tápanyagveszt eség csökkentése, a tápanyagok kimosódásána k megakadályoz ása ezt gátló technológiák (pl. pillangósok arányának növelése a vetésforgóban) , illetve készítmények (pl. N- inhibitorok, mikrobiológiai készítmények) alkalmazásána k elősegítésével hozzájárulva mindezzel a műtrágyahaszn álat és a növényvédős er-használat csökkentéséhe z</p>	<p>5.1.2</p>	<p>DP17_G01_ECO S_16 SC22_I04_FVR_ 47 RD12_W01_WT O_74 RD19_G01_AEC _70 RD20_G02_ORT _70</p>
<p>SO5 helyzetelemzés 2. fejezet: Talajvédelem</p>			<p>SO5/1.3. A degradált talajok helyreállítása, ide értve a talajok szervesanyag tartalmának helyreállítását, a talajok vízgazdálkodá si tulajdonságain ak javítását és</p>	<p>5.1.3</p>	<p>DP17_G01_ECO S_16 SC22_I04_FVR_ 47 RD19_G01_AEC _70 RD20_G02_ORT _70 RD21_G04_LCI_ 73 RD22_G05_LCP _70</p>

			a nyomelem pótlást, valamint a talajok erózió és defláció elleni védelmét		
SO5 Helyzetelemzés/ 4.1. fejezet: A fás szárú kultúrák tudatos használata a mezőgazdasági kultúrák erőforrás-gazdálkodásának és ellenállóképességének javításában (agrár-erdészeti rendszerek) – 25. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 4.1. fejezet: A fás szárú kultúrák tudatos használata a mezőgazdasági kultúrák erőforrás-gazdálkodásának és ellenállóképességének javításában (agrár-erdészeti rendszerek) – 25. oldal	Gy.5. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok, meliorációs eljárások és belvízlevezető csatornák vízvisszatartásra történő átalakításának hiánya, hatékony vízgazdálkodással érintett mezőgazdasági földterület kis aránya Gy. 6. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok erőteljes csökkenése az utóbbi 15 évben L.14. Szennyvíziszap, szennyvíziszap komposzt, termékké nyilvánított szennyvíziszap-komposzt, kotrási iszapok és tisztított szennyvíz		SO5/1.4 Termőföld-védelmi célú agrár-erdészeti rendszerek elterjesztése (pl. fás szárú kultúrák talajvédelmi, vízvédelmi vagy levegő-minőség védelmi célú telepítése, mezővédő sávok kialakítása)	5.1.4	RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70
	szennyvíz hasznosítása, mezőgazdasági felhasználásának K+F tevékenysége		SO5/1.5 A körforgásos szemléletmód jegyében a tisztított szennyvíz, és -iszap, valamint a mederiszap és az abból készült komposzt,	5.1.5	SC28_E01_FVI_47 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70

			továbbá az élelmiszerhulladék és/vagy biomassza újrahasznosítás lehetőségeinek megteremtése és ösztönzése a tápanyagutánpótlásban		
SO5 Helyzetelemzés/ 1.3. fejezet: Mezőgazdasági célú vízkivétel – 7-10. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 1.2. fejezet: Nitrátérzékeny területek kijelölése, nitrátok a felszín alatti vizekben – 6-7. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 1.3. fejezet: Mezőgazdasági célú vízkivétel – 11. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 1.3. fejezet: Mezőgazdasági célú vízkivétel – 11. oldal	Gy.1. Meglévő, bár elhanyagolt állapotú és hatékonyságú kiépített öntözőrendszerek Gy.2. A felszíni vizeink nagy része és a sekély fel-szín alatti vizeknek is közel fele nem felel meg a Víz Keretirányelv által előírt állapotnak, a magas nitrát-koncentrációjú vizek aránya nőtt Gy.4. Az aszálynak, belvíznek és árvíznek kitett területek aránya magas Gy. 18 Az öntözést szolgáló illegális vízkivétel relatíve nagy aránya Gy.5. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok, meliorációs eljárások és belvízlevezető csatornák	SO5/2. A felszíni és a sekély felszín alatti vizek ökológiai és kémiai állapotának javítása	SO5/2.1. Felszíni és felszín alatti vizeink, vízbázisaink fenntartható használata, a mezőgazdasági eredetű szennyezésektől, illetve terhelésektől való védelme	5.2.1	DP17_G01_ECO S_16 SC28_E01_FVI_47 RD12_W01_WTO_74 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70
SO6 Helyzetelemzés/ 8. fejezet: Zöldinfrastruktúra – 21. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 1.4. fejezet: Tápanyagegyensúly – 25. oldal	vízvisszatartásra történő átalakításának hiánya, hatékony vízgazdálkodással érintett mezőgazdasági földterület kis aránya Gy. 6. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok erőteljes		SO5/2.2. A nagyobb vízfolyások hullámterein megfelelő növényzet kialakítása (mozaikosság növelése, inváziós fajok kiszorítása), a háttér felől	5.2.2	DP17_G01_ECO S_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70

	csökkenése az utóbbi 15 évben Gy.5. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok, meliorációs eljárások és belvízlevezető csatornák vízvizszatartásra történő átalakításának hiánya, hatékony vízgazdálkodással érintett mezőgazdasági földterület kis aránya		érkező szennyezés csökkentése		
SO6 Helyzetelemzés/ 8. fejezet: Zöldinfrastruktúra – 21. oldal			SO5/2.3. Kisvízfolyások és állóvizek parti zónájában típusától függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	5.2.3	DP17_G01_ECO S_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70
SO6 Helyzetelemzés/ 2. fejezet: Területi borítottság – agrárgazdasági és erdei élőhelyek állapota – 10. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 1.5. fejezet: Vízgazdálkodás : vízvizszatartás, víztározók – 13. oldal	E.2. Tájvízvizszatartást lehetővé tevő domborzati, mikrodomborzati adottságok megléte, helyenként mozaikos tájszerkezet Gy.5. Mezővédő erdősávok, víz-pufferorientált erdősávok, meliorációs eljárások és belvízlevezető csatornák vízvizszatartásra történő átalakításának hiánya, hatékony vízgazdálkodással érintett mezőgazdasági földterület kis aránya	SO5/3. A területi vízvizszatartás feltételeinek megteremtése	SO5/3.1. Vízvizszatartás elősegítése a talajban és a tájban	5.3.1	DP17_G01_ECO S_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70
SO5 Helyzetelemzés/ 3. fejezet: Levegővédelem – 21. oldal	Gy.10. Magyarország egyelőre nem teljesíti teljes mértékben az ammónia és egyéb légszennyező anyagok kibocsátás-csökkentésére vonatkozó vállalt kötelezettségét L.6. Javul az erőforrás-hatékony, előtérbe kerül a differenciált, takarékos és okszerű inputanyag-kijuttatás és -felhasználás, az	SO5/4. Levegővédelem, légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése	SO5/4.1 A mezőgazdasági eredetű légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése SO5/4.2. A mezőgazdasági eredetű ammónia-emisszió csökkentése trágyakezelési és kijuttatási előírásokkal,	5.4.1 5.4.2	DP17_G01_ECO S_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 DP17_G01_ECO S_16 RD01_E01_FRM_73 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70

	<p>ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentése a növénytermesztésben és az állattenyésztésben (pl. takarmányozás- és tartástechnológia, trágyatárolás és -kezelés fejlesztése, különös tekintettel a digitalizációra)</p>		<p>teljes nitrogén-körforgás menedzsmenttel, a szerves trágya használatának ösztönzésével, a karbamid típusú műtrágyák kiváltásával, alacsony fehérjetartalmú takarmányozási rendszerek bevezetésével, a hígtrágyatárolók fedésével és az istállótechnikák fejlesztésével (Országos Levegőterhelés-csökkentési Program)</p>		
<p>SO5 Helyzetelemzés/ 3. fejezet: Levegővédelem – 23. oldal SO5 Helyzetelemzés/ 1.6. fejezet: Peszticidek fenntartható használata – 16. oldal SO9/ 1., 2. 3. és 6. fejezet SO9/1., 2., 5.1. és 6. fejezet SO9/1., 2. és 6. fejezet</p>	<p>SO5 Gy.14. Integrált és környezettudatos növényvédelmi technológiák és az azokon alapuló szaktanácsadási rendszer sem európai, sem tagállami szinten még nem áll rendelkezésre a drasztikus növényvédőszer-kivonások élelmiszerbiztonsági és gazdasági hatásainak mérséklésére, különösen a kontinentális klíma gabonatermesztése és a kiskultúrák esetében SO9/Gy.4. Elavult technikák és technológiák, amelyek hátráltatják a</p>	<p>SO5/5. Növényvédőszerhasználat kockázatainak csökkentése SO9/2. Növényvédőszer- és antimikrobiális állatgyógyászati készítmények felelős alkalmazása és csökkentése</p>	<p>SO5/5.1. Okszerű növényvédőszer használat elősegítése, veszteségek csökkentése precíziós technológiák alkalmazásával, digitális eszközök technikai fejlesztésével</p>	<p>5.5.1</p>	<p>DP17_G01_ECO S_16 SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 SC22_I04_FVR_47 SC28_E01_FVI_47 RD01_E01_FRM_73 RD02_D01_FRM_73 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 KAP-on kívüli tevékenység</p>

	<p>jogszabályi követelményeknek és társadalmi igényeknek való megfelelést SO9/Gy.5.</p> <p>Adatgyűjtések hiányosságai (pl. tényleges telepi antibiotikum-felhasználás, mikotoxin-szennyezettség, élelmiszer-veszteség, minőségrendszerek), a rendelkezésre álló adatbázisok összekapcsolásának hiánya SO9/Gy.7.</p> <p>Mezőgazdasági termelők hiányos ismeretei az új környezeti és társadalmi kihívásokkal kapcsolatban</p>		<p>SO5/5.2.</p> <p>Integrált növényvédelmi megoldások - különös tekintettel a talaj biológiai életének helyreállítására - és egyéb környezetbarát megoldások alkalmazásának ösztönzése a növényvédelem során</p>	5.5.2	<p>DP17_G01_ECO S_16</p> <p>SC11_A03_FVA_47</p> <p>SC12_A04_FVT_47</p> <p>SC17_E12_FVC_47</p> <p>SC22_I04_FVR_47</p> <p>RD19_G01_AEC_70</p> <p>RD20_G02_ORT_70</p>
<p>SO5</p> <p>Helyzetelemzés/ 1.6. fejezet: Peszticidok fenntartható használata – 15. oldal</p>	<p>L.8. Meglévő adatbázisok integrálása (pl. DAS, Kockázatkezelési adatbázis, Vizek, Aszálymonitoring, Belvíztérképek, Talajweb, nemzeti laboratórium hálózat</p>	<p>SO5/6. Meglévő adatbázisok összekapcsolása/integrálása</p>	<p>SO5/6.1</p> <p>Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása, monitoring és előrejelző-rendszerek kialakítása</p>	5.6.1	<p>RD02_D01_FRM_73</p> <p>KAP-on kívüli tevékenység</p>
<p>1.SO5</p> <p>Helyzetelemzés/ 1.1. fejezet: A Nitrát Irányelvben lévő helyes mezőgazdasági gyakorlatok kötelező előírásainak betartása – 5. oldal</p> <p>2.SO5</p> <p>Helyzetelemzés/ 3. fejezet: Levegővédelem – 24. oldal</p>	<p>Gy.9. Új és korszerű növényvédő szerek kijuttatásáról, ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátáscsökkentési eljárásairól, helyes tápanyag-gazdálkodásról és komposztálásról szóló tudását-adási beavatkozások nem elérhetőek a termelők és szaktanácsadók számára</p> <p>Gy.11. Nincsenek jelenleg olyan</p>	<p>SO5/7. A helyes erőforrásgazdálkodást elősegítő szemléletformálás és integrált tanácsadás, ágazati szereplők tájékoztatása</p>	<p>SO5/7.1. A korszerű agroökológiai, azaz az alacsony környezetterhelésű mezőgazdasági gyakorlatokat integrált szemléletben megközelítő szaktanácsadási rendszer kialakítása (növényvédőszer</p>	5.7.1	<p>SC11_A03_FVA_47</p> <p>RD59_A02_INF_78</p> <p>RD60_A04_ADP_78</p>

<p>CCO10 Helyzetelemzés/ 3.2. fejezet: Agrárszaktanács adás – 31. oldal 3. SO5 Helyzetelemzés/ 4.1. fejezet: A fás szárú kultúrák tudatos használata a mezőgazdasági kultúrák erőforrás- gazdálkodásána k és ellenállóképessé gének javításában (agrár-erdészeti rendszerek) – 28. oldal</p>	<p>mezőgazdasági szaktanácsadók, akik ÜHG és levegőszennyező anyag csökkentésben tudnának integrált szemléletű tanácsot adni</p>		<p>kijuttatása, ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátás csökkentési eljárások, helyes tápanyag- gazdálkodás és komposztálás)</p>		
<p>CCO10 Helyzetelemzés/ 2.4. fejezet: Innováció és KAP specifikus célok – 19. oldal CCO10 Helyzetelemzés/ 2.4. fejezet: Innováció és KAP specifikus célok – 20. oldal</p>	<p>L.8. Meglévő adatbázisok integrálása (pl. DAS, Kockázatkezelési adatbázis, Vizek, Aszálymonitoring, Belvíztérképek, Talajweb, nemzeti laboratórium hálózat L.9. Uniós és nemzeti kutatási, innovációs és tudásátadási rendszer létrehozása az agroökológiai, azaz az alacsony környezetterhelésű mezőgazdasági gyakorlat széles körű elterjesztésére L.10. Ezen belül kiemelt kutatási, innovációs és tudásátadási program indítása a mikotoxinok elleni és a kiskultúrák környezettudatos növényvédelmi</p>		<p>SO5/7.2 Gazdálkodók bevonása a talaj- víz- és levegővédelmi monitoringba, helyes erőforrásgazdál- kodást elősegítő szemléletform álás, ágazati szereplők tájékoztatása</p>	<p>5.7.2</p>	<p>SC11_A03_FVA _47 RD19_G01_AEC _70 RD20_G02_ORT _70 RD58_A01_TRA _78 RD59_A02_INF_ 78 RD60_A04_ADP _78</p>
			<p>SO5/7.3. Kiemelt tudásátadási, bemutatógazda sági programok kidolgozása a korszerű és emisszió csökkentésen alapuló technológiák bemutatására</p>	<p>5.7.3</p>	<p>SC12_A04_FVT_ 47 SC28_E01_FVI_ 47 RD19_G01_AEC _70 RD58_A01_TRA _78</p>

	gyakorlatok kidolgozására				
--	------------------------------	--	--	--	--

SO5. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.17 ^{CU PR} - Erdősített terület Erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület, továbbá ezek bontása	27.000 ha
R.18 - Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás	103.944.383 EUR
R.19 - Talajjavítás és -védelem: A talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség és a talajbióta javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	12.82%
R.20 ^{PR} - A levegőminőség javítása Az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	5.35%
R.21 ^{PR} - A vízminőség védelme A víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	16.13%
R.22 ^{PR} - Fenntartható tápanyag-gazdálkodás A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	9.42 %
R.23 ^{PR} - Fenntartható vízhasználat A vízegyensúly javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	2.91%
R.24 - A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében	6.70%
R.25 - Az állattenyésztési ágazat környezeti teljesítménye A környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya	0.72%
R.26 ^{CU} - Természeti erőforrásokhoz kapcsolódó beruházások A KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelőberuházásokra vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya	1.03%
R.27 - Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben	520010
R.29 ^{PR} - Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése A KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás	4.25%

fenntartása és az arra való áttérés között megosztva	
R.30^{PR} - A fenntartható erdőgazdálkodás támogatása Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya	3.53%
R.39^{CU} - A vidéki gazdaság fejlesztése A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma	5700

Az ehhez a konkrét célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R17

Az indikátor átfogó célértéke: 27.000 ha, ami az erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-ökológiai nem termelő beruházások
- Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása

R18

Az indikátor célértéke az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás - az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás értéke, 103 944 383 EUR.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén

R19

Az indikátor átfogó célértéke: 12,815%, ami a talajgazdálkodás számára előnyös, a talajminőség javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal (mint például a talajművelés csökkentése, a talaj növényi kultúrákkal történő borítása, továbbá a vetésforgó, többek között hüvelyes növényekkel) érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R20

Az indikátor célértéke: 5,354%, ami az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)

- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R21

Az indikátor célértéke: 16,127% , ami a víztestek minőségére vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés

R22

Az indikátor célértéke: 9,421%, ami a tápanyag- gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R23

Az indikátor célértéke 2,915%, ami a vízgyengülés javítására tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)

R24

Az indikátor célértéke: 6,704%, ami azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R25

Az indikátor célértéke: 0,723%, ami a környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése
- Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése
- Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése

R26

Az indikátor átfogó célértéke: 1.027%, ami a KAP keretében a természeti erőforrások védelméhez kapcsolódó, termelő- és nem termelő beruházásokra vonatkozó támogatásban részesülő gazdaságok aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági üzemen belüli beruházás
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Agro-ökológiai nem termelő beruházások

R27

Az indikátor átfogó célértéke: 520.010 művelet, ami a környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása
- Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése
- Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása
- Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non profit)

R29

Az indikátor átfogó célértéke: 4,249%, ami a KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R30

Az indikátor célértéke: 3,535%, ami az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Erdőkörnyezetvédelmitöbbséves kötelezettségvállalások (EKV)
- Erdő- genetikai több éves kötelezettségvállalások
- Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása

R39

Az R39 indikátor kumulált célértéke: 5700 vidéki vállalkozás.

A célértékhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
- Generációs megújulás mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
- Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
- Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
- A borkészítés melléktermékeinek desztillálása
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

SO5. A forrás elosztás indoklása

A 4., 5. és 6. specifikus cél az ajánlások teljesítése, illetve a megfelelő pénzügyi allokáció biztosítása szempontjából nem választható szét. A három SO-hoz köthető intézkedésekkel összességében a 93. cikkben foglalt kötelezettségünknek eleget teszünk. A három SO célkitűzésehez az összes többi SO egyes intézkedései is hozzájárulnak, így a környezethez köthető források a terv kereteinek egyik legjelentősebb részét teszik ki.

A vonatkozó ajánlások:

1. A biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása, hozzájárulva az EU zöld megállapodásának magas biodiverzitású tájalemekkel kapcsolatos céljaihoz.
2. A mezőgazdaság felkészítése a vízgazdálkodást érintő kihívásokra.
3. A tápanyag-gazdálkodás hatékonyságának növelése a veszteségek, valamint a talaj-, lég- és vízszennyezés csökkentése érdekében, a csökkentést célzó intézkedéseken keresztül, ezáltal elősegítve a zöld megállapodás tápanyagvesztés csökkentésére vonatkozó célkitűzésének elérését.
4. Az EU zöld megállapodásának ökológiai gazdálkodással kapcsolatos célkitűzéséhez való hozzájárulás.
5. Az éghajlatváltozás mérséklését szolgáló gyakorlatok és az ahhoz való alkalmazkodást célzó eszközök támogatása.

Az ajánlások teljesítésére a tervben biztosított pénzügyi keret elegendő, amelyet a 3. és 5. fejezetek vonatkozó részei támasztanak alá.

4.6. SO6 Hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése

SO6. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

E.1. Európai uniós vagy hazai természetvédelmi oltalom alatt álló területek kiterjedésének számottevő mértéke (1. fejezet)

E.2. Magyarország a Pannon biogeográfiai régió része (az Élőhelyvédelmi Irányelv mellékleteiben felsorolt fajok 17 százalékának, a Madárvédelmi Irányelv hatálya alá tartozó fajok 36 százalékának ad otthont) (1. fejezet)

E.3. Natura 2000 területek közel fele egyúttal országos jelentőségű védett természeti terület (1. fejezet)

E.4. Az erdőterületek Natura 2000 hálózaton belüli aránya az EU átlagának több mint kétszerese (1. fejezet)

E.5. Európai viszonylatban kiemelkedő génbanki állomány

E.6. A hosszú távon biztosított mezőgazdasági termelés a magas biológiai sokféleségen és az egyensúlyban tartott ökoszisztémákon alapul – mindezek megvalósulásához uniós viszonylatban az átlagosnál jobb kondíciókkal rendelkezünk

E.7. EU viszonylatban jelentős vizes élőhelyek, Ramsari területek

E.8. Országos szinten számottevő kiterjedésű ökológiai hálózat (egymástól elszigetelt élőhelyek összekapcsolását szolgáló megoldások) (1. fejezet)

E.9. Mezőgazdaságunk GMO-mentessége (9. fejezet)

E.10. Jelentős ágazati szaktudás a természetvédelem, az erdészet és a vadgazdálkodás vonatkozásában

- E.11. Erdészet és vadgazdálkodás vonatkozásában jogszabályi kötelezettség rendelkezik a képzett szakember alkalmazásáról
- E.12. Az erdőgazdálkodás jogszabályi hátterének folyamatos korszerűsítése egyértelműen a folyamatos erdőborítottság és elegyesség növelésének irányába mutat. [SO6/3.2.]
- E.13. A szelíd turizmus legnépszerűbb módozata továbbra is az erdei gyalogos kirándulás.
- E.14. Jogszabály rendelkezik az adott terület művelési ágának megfelelő művelésről
- E.15. Elkészült Magyarország Ökoszisztéma alaptérképe (10. fejezet)
- E.16. A beépített területek terjedésének üteme lassul (2. fejezet)
- E.17. Állandó gyepek térképezése 2013 óta
- E.18. Magas szintű ökoszisztéma-szolgáltatásokat nyújtó területek megléte
- E.19. Nemzeti Tájstratégia (2017–2026) megléte, meglévő részletes természetvédelmi kezelési és fenntartási tervek (9. fejezet)
- E.20. Természetvédelmi érdekképviselő területi jelenléte a gazdálkodásban a nemzeti park igazgatóságokon keresztül
- E.21. A földhasználati előírások kompenzálása lassítja a Natura 2000 területeken a mezőgazdasági biodiverzitás csökkenését.

Gyengeségek

- Gy.1. Adathiány a biológiai sokféleség pontos állapotáról, hiányos, koordinálatlan monitoring hálózatok (SO6/4.1)
- Gy.2. Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok, köztük a mezőgazdasághoz köthető élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzete, állapota rossz vagy nem kielégítő (3. fejezet), (SO6/1.2)
- Gy.3. Biodiverzitás fenntartása szempontjából nagy táblaméretű (a biodiverzitás fenntartásához a kisebb parcellaméret a kedvező), az intenzíven művelt mezőgazdasági területek aránya magas (7. fejezet)
- Gy.4. A területek mozaikosságának, szegélyélőhelyek, földutak, mezsgyék, mezővédő erdősávok csökkenése folyamatos (7. fejezet)
- Gy.5. Az apróvadállomány és a mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő madárfajok állományának csökkenése (5. fejezet, 9. fejezet), [SO6/2.4.]
- Gy.6. A mezőgazdasághoz köthető élőhelyek állapotának romlása (5. fejezet)
- Gy.7. Mezőgazdaság, vízgazdálkodás, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködés színvonala és a tájgazdálkodással érintett területek kis aránya (7. fejezet), [SO6/5.1.]
- Gy.8. Hiányos gazdálkodói ismeretek a mezőgazdálkodás környezetre gyakorolt hatásairól, alacsony motiváltság a természetközeli gazdálkodás folytatására, az ilyen irányú szaktanácsadási szolgáltatás hiányzik, [SO6/5.3.]
- Gy.9. Természeti környezet által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások és a biológiai sokféleség megőrzése szempontjainak csekély elismertsége a társadalom részéről, [SO6/5.2.]
- Gy.10. A mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő madárfajok állományának csökkenése (5. fejezet), [SO6/2.4.]
- Gy.11. Az erdőkben tett ökoszisztéma-vállalások hatása lassan alakul ki

Gy.12. Kevés a tájgazdálkodással érintett terület (7. fejezet)

Gy.13. A természeti környezet által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások nem vagy nem megfelelő mértékben jelenítődnek meg a társadalom felé (pollináció, erdei ökoszisztéma-szolgáltatások értéke)

Gy.14. Ökológiai gazdálkodásban részt vevő területek nyilvántartásának hiányosságai

Gy.15. Az inváziós idegenhonos fajok térnyerése jelentős (9. fejezet)

Gy.16. Meglévő részletes természetvédelmi kezelési és fenntartási tervek nem megfelelő végrehajtása

Gy.17. Az agrár-erdészeti rendszerek elterjedésének akadálya a mezőgazdasági területek közvetlen támogatási feltételrendszerével kapcsolatos bizonytalanságok, illetve ellenérdekeltség.

Gy.18. Az ökológiai gazdálkodásban rejlő környezeti, társadalmi és gazdasági potenciál kihasználtsága, illetve a fogyasztói igény alacsony (6. fejezet), [SO6/7.1.]

Lehetőségek

L.1. Ökológiai művelés alatt álló terület növekedése (6. fejezet)

L.2. Natura 2000 szabályozás átalakítása az okszerű, differenciált és az adott élőhely igényeinek megfelelő gyepgazdálkodás tekintetében.

L.3. Javul az erőforrás-hatékonyság, előtérbe kerül a differenciált, takarékos és okszerű inputanyag-kijuttatás és –felhasználás

L.4. Bővülnek a gazdálkodók, szaktanácsadók ismeretei, valamint erősödik a társadalmi szemléletformálás a klímaváltozás, a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások vonatkozásában

L.5. Az erdő-környezetvédelemi beavatkozások komplexitása és célzottsága fejlődik, [SO6/3.3.]

L.6. Szakmai eljárásrend kerül kidolgozásra és alkalmazásra az erdők elegyességének és többkorúsításának érdekében

L.7. Fenntartható vadgazdálkodás a területek ökológiai igényeinek megfelelően (9. fejezet)

L.8. A belvizesedő területekben rejlő biodiverzitási potenciál figyelembevétele a terület hosszú távú vízháztartásának megőrzése érdekében (az extrém belvizes területek vizes élőhelyé alakítása)

L.9. Előtérbe kerül az élőhelyfenntartó gazdálkodás (pl. „gazdaság küszöb alatti” erdők, ökológiai folyosók, zöldarchitektúra-elemek)

L.10. A génmegőrzésben rejlő potenciál hozzájárulhat a klímaadaptációhoz (mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt) (9. fejezet), [SO6/6.1.]

L.11. A biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások hozzáadott értékének gazdasági elismerése

L.12. Az agrár-erdészeti rendszerek mint a lokális mikroklimát pozitívan befolyásoló, ökológiai folyosóként is funkcionáló művelési módok, illetve más magasabb növényborítottságot eredményező művelési technológiák elterjedése nő, [SO6/3.2.]

L.13. A táji adottságoknak megfelelő gazdálkodás vízvisszatartó ereje jelentős (7. fejezet)

L.14. A természeti erőforrásokat kímélő és klímatudatos gazdálkodási szemlélet oktatása megjelenik a szakoktatás minden szintjén, már a középfokú oktatástól kezdve

L.15. A biológiai sokféleség jelentőségével és megőrzésével kapcsolatos ismeretek alapkompenciaként beépülnek az agrárszakképzés rendszerébe

L.16. Létrejön egy hosszú távon működő, a cél megvalósításához szükséges egységes téradatrendszer és adatszolgáltató platform (FIR mintájára vagy abba integrálva), előtérbe kerülnek a barnamezős beépítések a zöldmezős fejlesztések helyett

L.17. Erősödik a szakágazatok közötti együttműködés és információcsere

Veszélyek

F.1. A földhasználat megváltozása, a korábbi gyepterületek mezőgazdasági célú feltörése, [SO6/1.3.]; [SO6/1.5.]

F.2. A biodiverzitás szempontjait figyelembe nem vevő árvízi védekezés és belvíz elleni vízrendezések veszélyeztetik a biológiai sokféleség megőrzését ezeken a területeken, és nehezítik az erdő- és vadgazdálkodás fennmaradását (5. fejezet)

F.3. Klímazónák elmozdulásának kedvezőtlen hatása a különböző élőhelyekre és a termelési potenciálra

F.4. Klímaváltozás miatt inváziós, idegenhonos fajok térnyerése, kártevők, kórokozók megjelenése és elterjedése

F.5. Védett természeti területek és Natura 2000 területek természeti értékeinek helyzetét jelentősen veszélyeztetik a szakszerűtlen gazdálkodással közvetlenül és közvetetten összefüggő hatások, [SO6/1.1.]; [SO6/3.1.],

F.6. Élőhely-degradáció további fokozódása, különösen az ökoszisztéma-átmenetek tekintetében (pl. erdőszegélyek, facsoportok eltűnése, kis vízfelületek), [SO6/2.1.]

F.7. A jelentős nagyvadállomány élőhelyekre gyakorolt negatív hatásai (9. fejezet), [SO6/1.4.]

F.8. A C.41 (A mezőgazdaságból és erdészetből származó megújuló energia termelésének növelése) és a C.42 (Energia felhasználás a mezőgazdaságban, erdészetben és élelmiszeriparban) kontextusindikátoroknak való megfelelés természetvédelmi szempontból aggályos

F.9. Beépítés további növekedése (elsősorban ipar, lakóterületek) a mezőgazdasági és természetes területek rovására (2. fejezet)

F.10. Zöldmezős beruházások még mindig jelentősek

F.11. Pollinátorok (vad- és házi méh) állományának csökkenése (9. fejezet)

F.12. A mezőgazdasági termelés intenzifikációja tovább nő, növekszik a nagytáblás, monokultúrák termesztés aránya (7. fejezet), [SO6/2.3.]

F.13. A biodiverzitás szempontjából kedvező földhasználat megváltozása, a gyepterületek szántóvá alakítása (5. fejezet), [SO6/2.2.]

F.14. A mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő madárfajok állományának további drasztikus csökkenése (5. fejezet)

F.15. A jelentős nagyvadállomány további növekedése élőhelyekre gyakorolt negatív hatásai fokozódnak (9. fejezet), [SO6/1.4.]; [SO6/1.6.]

F.16. A szegényes élőhelyek (monokultúrák, azonos korosztályú fák, mesterségesen szaporított fák) fokozzák a kártevőknek és a betegségeknek, valamint az erdőtüzeknek való kitettséget,), [SO6/3.4.]

SO6. Igényfelmérés

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai	Az igény szerepel
-----	-----	-------------------------------------	-------------------

		terv szintjén	a KAP stratégiai tervben
2.1.10	Erdészeti szaporítóanyag-előállítás biztonságának megteremtése	2	Igen
2.1.13	Állati és növényi szaporítóanyag-előállítás, törzsültetvények, törzstenyészetek fenntartása	1	Igen
2.1.6	Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével	2	Igen
2.3.4	Mezőgazdasági és erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése	1	Igen
4.2.1	Az erdőállományok szénegyensúlyának megőrzése, klímaadaptív megújulásának elősegítése	2	Igen
4.4.2	A gazdaságosság határán művelt szántóföldi termőhelyek hasznosításának felülvizsgálata	2	Igen
5.2.2	Hullámtereken megfelelő növényzet kialakítása (invazív fajok, háttér-szennyezés)	2	Igen
5.2.3	Vizek parti zónájában típustól függő zonáció rehabilitációja, pufferzóna kialakítása	2	Igen
5.3.1	Vízvisszatartás elősegítése a talajban és a tájban	1	Igen
6.1.1	Natura 2000 mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.2	Magas természeti értékű területek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.1.3	Gyep jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése	2	Igen
6.1.4	Nagyvad-állomány szabályozása, az élőhelyekre gyakorolt negatív hatások mérséklése	2	Igen
6.1.5	Környezetvédelmi szabályok	2	Nem

	harmonizálása a szakszerű gyepgazdálkodás követelményeivel		
6.1.6	A védett állatok által okozott kártételek megelőzése	3	Részben
6.2.1	Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	1	Igen
6.2.2	A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek kivételével	1	Igen
6.2.3	Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által	1	Igen
6.2.4	Fenntartható vadgazdálkodás feltételeinek megteremtése	2	Igen
6.3.1	Natura 2000, valamint védett erdei élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	1	Igen
6.3.2	A folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodással művelt erdőterületek arányának növelése	2	Igen
6.3.3	Erdők szerkezetének, korösszetételének javítása, erdőfelújítások ösztönzése	2	Igen
6.3.4	Az erdő- és vegetációtüzek kockázatsökkentése komplex megelőzéssel	2	Igen
6.4.1	Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek kialakítása a biológiai sokféleség mérésére	1	Részben
6.5.1	Mezőgazdaság, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása	1	Részben
6.5.2	Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé	2	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
6.6.1	Génmegőrzés, tájgazdálkodás lehetőségeinek kihasználása a klíma	2	Igen

	adaptív mező- és erdőgazdálkodásban		
6.7.1	Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése	2	Igen

SO6. A KAP stratégiai terv rendelet XI. mellékletében hivatkozott jogi eszközökből fakadó nemzeti tervek vagy azok elemei, amelyeket figyelembe vettek a specifikus cél szükséglet elemzése során

Szükségletek

A mezőgazdasághoz kötődő élőhelyek állapotának és a fajok helyzetének javítása

Natura 2000 mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása
 Magas természeti értékű területek (agrár, erdő, vizes) természeti állapotának megőrzése, illetve javítása
 Gyeppek jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése, cserjésedés megakadályozása pl. legeltetéses állattartással
 A nagyvad-állomány szabályozása az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével, az élőhelyekre gyakorolt negatív hatások mérséklése
 Környezetvédelmi megkötések és kezelési szabályok harmonizálása a szakszerű gyepgazdálkodás követelményeivel
 A védett állatok által okozott kártételek megelőzése

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről és
 A Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program 1. melléklete)

1. A kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítása, különös tekintettel az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv mellékletein szereplő fajokra, illetve a fokozottan védett fajokra.
2. A természetvédelmi oltalom alatt nem álló területeken előforduló védett fajok oltalma érdekében a gyepterületek megőrzését támogató agrártámogatások fenntartása és fejlesztése.
3. Óshonos fajaink megőrzését szolgáló kezdeményezések támogatása (pl. madárbarát kert, lepkebarát kert, lepkebarát szőlőművelés).
4. A védett fajokkal kapcsolatos konfliktushelyzetek megoldását szolgáló intézkedések folytatása és erősítése (épületlakó denevér-, és madárfajok, vetési varjú stb.).
5. Fokozottan védett fajok kulcsállományai helyzetének javítása.
6. Erdőterületen kívüli faállományok, fasorok, facsoportok, faegyedek arborétumok, parkok megőrzése, különös tekintettel az idősebb, odvas fákra (elhalt faanyagot fogyasztó fajok és denevérek érdekében).

Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv a 2021–2027-es időszak többéves pénzügyi keretére vonatkozóan

1. Legeltetéssel, kaszálással történő kezelés támogatása magántulajdonban lévő területeken.
2. Mezőgazdasági művelés alatt álló gyepek és szántóterületekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok megőrzését célzó zonális programok Magas Természeti Értékű Területeken (MTET) - fajspecifikus agrár-környezetgazdálkodási kifizetések.
3. A Natura 2000 hálózat mezőgazdasági hasznosítású területeire vonatkozó speciális földhasználati előírások következtében keletkezett többletköltség és bevételkiesés kompenzációja

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

- 1. A biológiai sokféleség megőrzését és a környezet- és tájvédelmi szempontokat szem előtt tartó fenntartható és mozaikos mezőgazdálkodás elterjesztése, valamint a biológia sokféleség megőrzés szempontjainak érvényesítése a Közös Agrárpolitikában.*
- 2. Fenntartható vad- és halgazdálkodás biztosítása, amely nem veszélyezteti a biológiai sokféleség megújulását*

A mezőgazdasági területek mozaikosságának helyreállítása, földhasználatváltás

Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása

A területi diverzifikáció elősegítése a gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek alternatív, ökoszisztémának kedvező hasznosításával (gyep, erdő, vizes élőhely stb.)

Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által

Fenntartható vadgazdálkodás feltételeinek megteremtése, mezőgazdasági élőhelyekhez köthető madárfajok állományának növelése

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program 1. melléklete)

- 1. Az élőhely-rehabilitációs és rekonstrukciós munkák (pl. visszagyepesítés, vizes élőhelyek helyreállítása) folytatása,*
- 2. A meglévő és potenciális zöld infrastruktúra-elemek fejlesztése, a klímaváltozás negatív hatásainak mérséklése és az alkalmazkodás elősegítése, a természetes és természetközeli területek közötti átjárhatóság javítása*

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

- 1. A biológiai sokféleség megőrzését és a környezet- és tájvédelmi szempontokat szem előtt tartó fenntartható és mozaikos mezőgazdálkodás elterjesztése, valamint a biológia sokféleség megőrzés szempontjainak érvényesítése a Közös Agrárpolitikában.*
- 2. Fenntartható vízgazdálkodás, vízvisszatartás és az ésszerű, takarékos vízhasználat elterjesztése a biológiai sokféleség megőrzése és az ökoszisztéma-szolgáltatások fenntartása érdekében.*
- 3. A zöldinfrastruktúra elemeinek összehangolt fejlesztése, fenntartása és javítása.*

Az erdei élőhelyek állapotának és a fajok helyzetének javítása

Natura 2000 erdei élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása

A folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodással művelt erdőterületek arányának növelése

Az erdők szerkezetének, korösszetételének javítása, erdőfelújítások ösztönzése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével

Az erdő- és vegetációtüzek kockázatcsökkentése komplex megelőzéssel

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről és

A Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Nemzeti Erdőstratégia 2016–2030

- 1. Az erdei ökoszisztémák és élőlények fennmaradásának biztosítása, az erdők biológiai sokféleségének megőrzése és lehetőség szerinti javítása*
- 2. A változó termőhelyi viszonyokhoz való alkalmazkodás lehetőségének biztosítása*
- 3. Az erdők természetességének megőrzése vagy lehetőség szerinti javítása*
- 4. Az erdőkben lejátszódó természetes folyamatok (erdődinamika) védelme, valamint a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése*
- 5. Az erdőkben előforduló károk megelőzése az erdők ellenálló képességét javító, a klímaváltozás hatásait is figyelembe vevő erdőgazdálkodási módszerekkel*

Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv a 2021–2027-es időszak többéves pénzügyi keretére vonatkozóan

- 1. A természetvédelmi célú erdő-környezetvédelmi kifizetések magántulajdonban lévő erdőterületeken.*
- 2. A Natura 2000 hálózat erdő hasznosítású területeire vonatkozó erdőgazdálkodási kötelezettségek betartása.*

V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program 1. melléklete)

- 1. A természetvédelmi célú erdőkezelés biztosítása a védett természeti területeken és Natura 2000 területeken.*
- 2. Az erdőgazdálkodási és természetvédelmi célkitűzések összehangolása a minél kiterjedtebb nemzeti és európai uniós támogatási rendszerekkel*

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

- 1. A meglévő természetes és öreg erdők megőrzése, a biológiai sokféleség szempontjából kiemelkedő értéket képviselő erdőállományok területének bővítése, továbbá a biológiai sokféleség megőrzése és fejlesztése szempontjából kedvező erdőszerkezet kialakítása*

Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek (biológiai sokféleség, ingatlan nyilvántartás, földhasználat/területhasználat) kialakítása a meglévő rendszerek fenntartásával fejlesztésével, ágazati szereplők tájékoztatása

Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek (biológiai sokféleség, ökoszisztéma szolgáltatások, ingatlan nyilvántartás, földhasználat/területhasználat) kialakítása a meglévő rendszerek fenntartásával fejlesztésével, ágazati szereplők tájékoztatása

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

- 1. Az ökoszisztémák hosszú távú fenntartása és helyreállítása érdekében az ökoszisztémák kiterjedésének, állapotának és szolgáltatásainak értékelése és térképezése, a változások nyomon követése*
- 2. A természetvédelmi célú monitorozás fenntartása és továbbfejlesztése a biológiai sokféleséggel kapcsolatos hosszú távú adatsorok folytonosságának biztosítása érdekében.*

Az ágazatok közötti együttműködések segítése, az ökoszisztéma szolgáltatásokkal, valamint mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásaival és a természetközeli gazdálkodás előnyeivel kapcsolatos tudásátadás erősítése

Mezőgazdaság, vízgazdálkodás, gyepgazdálkodás, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása

Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé
A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól, motiválás a természetközeli gazdálkodás folytatására

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

1. *Az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelése, valamint a megőrzésüket és helyreállításukat szolgáló szempontok integrálása az érintett ágazati szakpolitikák döntési folyamataiba az ökoszisztémák szolgáltatásnyújtó-képességének hatékonyabb megőrzése és helyreállítása érdekében.*
2. *A biológiai sokféleség jelentőségével, a hazai természeti értékek megőrzésével kapcsolatos szemlélet formálása, a tudatosság kialakítása és elterjesztése.*

Nemzeti Erdőstratégia 2016–2030

1. *A természetvédelmi érdekből hozott intézkedések társadalmi elfogadtatását segítő hatékony kommunikáció*

Génmegőrzésben, a tájfajták alkalmazásában, a rég honosult állatfajtákban, a tájgazdálkodásban rejlő potenciál kihasználása a klímaadaptációban a mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt

Génmegőrzésben, a tájfajták alkalmazásában, a rég honosult állatfajtákban, a tájgazdálkodásban rejlő potenciál kihasználása a klímaadaptációban a mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

1. *A genetikai erőforrások megőrzése, valamint a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférés és a használatukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásának biztosítása.*

Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése

Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése

XI. melléklet szerinti uniós jogszabályok

Nincs kapcsolódó uniós joganyag

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

Nemzeti Cselekvési Terv az Ökológiai Gazdálkodás Fejlesztéséért 2021-2027 (tervezet)

1. *A hazai ökológiai ágazat keresleti és kínálati oldalának kiegyensúlyozott fejlesztése az ökológiai gazdálkodás alá vont területek arányának megduplázásával és az ökológiai termékek népszerűsítésével, valamint a piaci növekedést biztosító és támogató környezet kialakításával.*

Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Terv

1. Az ökológiai ellenőrzési és tanúsítási rendszerbe alá tartozó gazdálkodók számának, ezzel együtt az ellenőrzött területek nagyságának és a tanúsított termékek mennyiségének növelése.

A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia

1. Az alacsonyabb energia- és hatékonyabb műtrágyahasználattal járó termelési rendszerek (pl. a műtrágyát nem használó ökológiai gazdálkodás) térnyerésének gyorsítása, a talaj kevesebb bolygatásával járó művelési módok elterjedésének elősegítése

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)

A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021) - A biológiai sokféleség megőrzését és a környezet- és tájvédelmi szempontokat szem előtt tartó fenntartható és mozaikos mezőgazdálkodás elterjesztése, valamint a biológia sokféleség megőrzés szempontjainak érvényesítése a Közös Agrárpolitikában.

SO6. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	AÖP (31. cikk) - Az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek	DP17_G01_ECOS_16 - Agro-ökológiai alaprogram	O.8. Az agrár-ökológiai programokban részesülő hektárok vagy számosállategységek száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek, például az alábbi területeken	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADVII(47(1)(b)) - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás, különösen a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, a foglalkoztatási feltételek, a munkáltatói kötelezettségek, valamint a munkahelyi	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

	egészségvédelem és biztonság		
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is, mindenekelőtt a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutőzsdék használata az azonnali és határidős piacokon	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	ADVIBEEES(55(1)(a)) - tanácsadási szolgáltatások, technikai segítségnyújtás, képzés, tájékoztatás és a legjobb gyakorlatok cseréje a méhészek és a méhészek szervezetei részére, többek között hálózatok kiépítése révén	SC02_A01_BEA_55 - Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	INVAPI(55(1)(b)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, valamint egyéb fellépések, amelyek többek között a következőkre irányulnak	SC03_E02_BEI_55 - Méhészeti ágazat versenyképességének fejlesztése	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	PRESBEEHIVES(55(1)(d)) az Unióban meglévő kaptárok számának megőrzését vagy növelését célzó fellépések, a méhtenyésztést is beleértve	SC04_E03_BEV_55 - Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	PROMOBEES(55(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve a piacmonitoringhoz kötődő fellépéseket és a különösen a méhészeti termékek minőségével kapcsolatos fogyasztói tudatosság	SC01_A02_BEM_55 - Méhészeti marketing	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma

	növelésére irányuló tevékenységeket		
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD19_G01_AEC_70 - Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD20_G02_ORT_70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása	O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD22_G05_LCP_70 - Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD24_G07_GAX_70 - Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD25_G08_GAI_70 - Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD26_G09_GAV_70 - Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD27_G10_GPX_70 - Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma

Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD28_G11_GPI_70 - Növényi genetikai erőforrások in situ megőrzése	O.14. A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos, a kötelező előírásokon túli kötelezettségvállalásokkal érintett hektárok (kivéve erdészet) vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD35_F02_FEC_70 - Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)	O.15. Number of hectares (forestry) or number of other units covered by environmental or climate-related commitments going beyond mandatory requirements
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD36_F03_GEN_70 - Erdőgenetikai többéves kötelezettségvállalások	O.19. A genetikai erőforrásokat támogató műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	ASD(72) - Bizonyos kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok	RD23_G06_NAG_72 - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések	O.13. A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma
Vidékfejlesztés	ASD(72) - Bizonyos kötelező követelményekből eredő területspecifikus hátrányok	RD34_F01_NAF_72 - Erdőterületeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetések	O.13 A Natura 2000 keretében vagy a 2000/60/EK irányelv alapján támogatásban részesülő hektárok száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD21_G04_LCI_73 - Agro-ökológiai nem termelő beruházások	O.21. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli nem termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)

Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD49_R09_SCC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatoságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatoságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatoságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Alátámasztás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Alsükséglet	Szükséglet kód	Beavatkozás kódja
SO6 Helyzetelemzés: 1. fejezet: Natura 2000 területek (6.-7. oldal)	SO6/F.5. Védett természeti területek és Natura 2000 területek	SO6/1. A mezőgazdasághoz kötődő élőhelyek állapotának és a fajok helyzetének javítása	SO6/1.1. NATURA 2000 mezőgazdasági élőhelyek természeti állapotának	6.1.1	RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73

	természeti értékeinek helyzetét jelentősen veszélyeztetik a szakszerűtlen gazdálkodással közvetlenül és közvetetten összefüggő hatások		megőrzése, illetve javítása		RD22_G05_LCP_70 RD23_G06_NAG_72
SO6 Helyzetelemzés: 3. fejezet: Élőhelytípusok állapota (11. oldal)	SO6/Gy.2. Közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok, köztük a mezőgazdaság hoz köthető élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzete, állapota rossz vagy nem kielégítő		SO6/1.2. Magas természeti értékű területek (agrár, erdő, vizes) természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	6.1.2	RD19_G01_AEC_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70 RD23_G06_NAG_72
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseivel kapcsolódó vonatkozásai (28. oldal)	SO6/F.1. A földhasználat megváltozása, a korábbi gyepterületek mezőgazdasági célú feltörése		SO6/1.3. Gyepök jó ökológiai állapotának és fajgazdagságának fenntartása és fejlesztése, cserjésedés megakadályozása pl. legeltetéses állattartással	6.1.3	DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70 RD23_G06_NAG_72
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseivel kapcsolódó vonatkozásai (28. oldal)	SO6/F.7. A jelentős nagyvadállomány élőhelyekre gyakorolt negatív hatásai		SO6/1.4. A nagyvad-állomány szabályozása az ökológiai szempontok teljes körű figyelembevételével, az élőhelyekre gyakorolt negatív hatások mérséklése	6.1.4	RD53_R13_GAC_77
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet:	SO6/F.1. A földhasználat megváltozása,		SO6/1.5. Környezetvédelmi megkötések és	6.1.5	RD19_G01_AEC_70 KAP-on kívüli

A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseire z kapcsolódó vonatkozásai (26. -27.oldal)	a korábbi gyepterületek mezőgazdasági célú feltörése		kezelési szabályok harmonizálása a szakszerű gyepgazdálkodás követelményeivel		tevékenység
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseire z kapcsolódó vonatkozásai (28.oldal)	SO6/F15. A jelentős nagyvadállomány további növekedése élőhelyekre gyakorolt negatív hatásai fokozódnak		SO6/1.6 A védett állat által okozott kártételek megelőzése, megakadályozása, kompenzálása	6.1.6	RD53_R13_GAC_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO6 Helyzetelemzés: 3. fejezet: Élőhelytípusok állapota (11. oldal)	SO6/F.6. Élőhely-degradáció további fokozódása, különösen az ökoszisztéma-átmenetek tekintetében (pl. erdőszegélyek, facsoportok eltűnése, kis vízfelületek)		SO6/2.1. Szegélyélőhelyek, földutak, mezővédő fasorok, mezsgyék visszaállítása, kialakítása, fenntartása	6.2.1	DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70
SO6 Helyzetelemzés: 5.fejezet: Farmland bird index (14. oldal)	SO6/F13. A biodiverzitás szempontjából kedvező földhasználat megváltozása, a gyepterületek szántóvá alakítása	SO6/2. A mezőgazdasági területek mozaikosságának helyreállítása, földhasználatváltás	SO6/2.2. Területi diverzifikáció: gazdaságos művelésre alkalmatlan szántóterületek alternatív, ökoszisztémának kedvező hasznosítása (gyep, erdő, vizes élőhely stb.)	6.2.2	DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP_70
SO6 Helyzetelemzés: 7.fejezet: A gazdálkodás intenzitása (19. oldal)	SO6/F.12. A mezőgazdasági termelés intenzifikációj a tovább nő, növekszik a nagytáblás,		SO6/2.3 Művelt területek közötti ökológiai átjárhatóság és biodiverzitás biztosítása köztes zónák által	6.2.3	DP17_G01_ECOS_16 RD19_G01_AEC_70 RD21_G04_LCI_73 RD22_G05_LCP

	monokultúrás termesztés aránya				_70
SO6 Helyzetelemz és: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseibe z kapcsolódó vonatkozásai (28.oldal)	SO6/Gy5. Az apróvadállomá ny és a mezőgazdasági élőhelyekhez kötődő madárfajok állományának csökkenése		SO6/2.4 Fenntartható vadgazdálkodás feltételeinek megteremtése, apróvad-állomány, mezőgazdasági élőhelyekhez köthető madárfajok állományának növelése	6.2.4	DP17_G01_ECO S_16 RD19_G01_AEC _70 RD21_G04_LCI_ 73 RD22_G05_LCP _70
SO6 Helyzetelemz és: 1. fejezet: Natura 2000 területek (7. oldal)	SO6/F.5. Védett természeti területek és Natura 2000 területek természeti értékeinek helyzetét jelentősen veszélyeztetik a szakszerűtlen gazdálkodással közvetlenül és közvetetten összefüggő hatások		SO6/3.1 Natura 2000 erdei élőhelyek természeti állapotának megőrzése, illetve javítása	6.3.1	RD31_F01_NAF _72
SO6 Helyzetelemz és: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseibe z kapcsolódó vonatkozásai (27.oldal)	SO6/E.12. Az erdőgazdálkod ás jogszabályi háttérének folyamatos korszerűsítése egyértelműen a folyamatos erdőborítottság és elegyesség növelésének irányába mutat SO6/L.12. Az agrár-erdészeti rendszerek mint a lokális mikroklímát pozitívan befolyásoló, ökológiai folyosóként is	SO6/3. Az erdei élőhelyek állapotának és a fajok helyzetének javítása	SO6/3.2 A folyamatos borítást biztosító erdőgazdálkodással művelt erdőterületek arányának növelése	6.3.2	RD32_F02_FEC_ 70 RD35_F02_FEC_ 70

	funkcionáló művelési módok, illetve más magasabb növényborított ságot eredményező művelési technológiák elterjedése nő				
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseivel kapcsolódó vonatkozásai (24. -27. oldal)	SO6/L.5. Az erdő-környezetvédelmi beavatkozások komplexitása és célzottsága fejlődik		SO6/3.3 Az erdők szerkezetének, korösszetételének javítása, erdőfelújítások ösztönzése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembevételével	6.3.3	RD35_F02_FEC_70 RD38_F08_INN_73
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseivel kapcsolódó vonatkozásai (28. oldal)	SO6/F.16. A szegényes élőhelyek (monokultúrák, azonos korosztályú fák, mesterségesen szaporított fák) fokozzák a kártevőknek és a betegségeknek, valamint az erdőtüzeknek való kitettséget		SO6/3.4 Az erdő-és vegetációtüzek kockázatsökkentése komplex megelőzéssel	6.3.4	RD38_F05_AFI_73
SO6 Helyzetelemzés: 2. fejezet: Területi borítottság – agrárgazdasági és erdei élőhelyek állapota (7. oldal)	SO6/Gy.1. Adathiány a biológiai sokféleség pontos állapotáról, hiányos, koordinálatlan monitoringhálózatok	SO6/4. Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek (biológiai sokféleség, ingatlan nyilvántartás, földhasználat/területhasználat) kialakítása a meglévő rendszerek fenntartásával, fejlesztésével, ágazati szereplők tájékoztatása	SO6/4.1 Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek (biológiai sokféleség, ingatlan nyilvántartás, földhasználat/területhasználat) kialakítása a meglévő rendszerek fenntartásával,	6.4.1	RD51_D02_RUF_73 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78 KAP-on kívüli tevékenység

			fejlesztésével, ágazati szereplők tájékoztatása		
SO6 Helyzetelemzés: 7. fejezet: A gazdálkodás intenzitása (19. oldal)	SO6/Gy.7. Mezőgazdaság, vízgazdálkodás, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködés színvonala és a tájgazdálkodással érintett területek kis aránya		SO6/5.1 Mezőgazdálkodás, vízgazdálkodás, gyepgazdálkodás, erdőgazdaság, vadgazdálkodás, természetvédelem közötti együttműködések támogatása	6.5.1	RD47_R06_QSJ_77 RD49_R09_SCC_77 RD52_R12_BIC_77 RD53_R13_GAC_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseire vonatkozó kapcsolódó vonatkozásai (24. – 27. oldal)	SO6/Gy.9. Természeti környezet által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások és a biológiai sokféleség megőrzése szempontjainak csekély elismertsége a társadalom részéről	SO6/5. Az ágazatok közötti együttműködések segítése, az ökoszisztéma szolgáltatásokkal, valamint a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásával és a természetközeli gazdálkodás előnyeivel kapcsolatos tudásátadás erősítése	SO6/5.2 Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé	6.5.2	SC02_A01_BEA_55 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78
SO6 Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseire vonatkozó kapcsolódó vonatkozásai (24. – 27. oldal)	SO6/Gy.8. Hiányos gazdálkodói ismeretek a mezőgazdálkodás környezetre gyakorolt hatásairól, alacsony motiváltság a természetközeli gazdálkodás folytatására, az ilyen irányú szaktanácsadási szolgáltatás hiányzik		SO6/5.3 A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól, motiválás a természetközeli gazdálkodás folytatására	6.5.3	SC02_A01_BEA_55 SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78
SO6	SO6/L.10. A	SO6/6.	SO6/6.1.	6.6.1	SC04_E03_BEV_

Helyzetelemzés: 9. fejezet: A Nemzeti Biodiverzitás Stratégia specifikus célkitűzéseire vonatkozó kapcsolódó vonatkozásai (24. oldal)	génmegőrzésben rejlő potenciál hozzájárulhat a klímaadaptációhoz (mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt)	Génmegőrzésben, a tájfajták alkalmazásában, a rég honosult állatfajtákban, a tájgazdálkodásban rejlő potenciál kihasználása a klímaadaptációban a mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt	Génmegőrzésben, a tájfajták alkalmazásában, a rég honosult állatfajtákban, a tájgazdálkodásban rejlő potenciál kihasználása a klímaadaptációban a mező- és erdőgazdálkodásban egyaránt		55 RD24_G07_GAX_70 RD25_G08_GAI_70 RD26_G09_GAV_70 RD27_G10_GPX_70 RD28_G11_GPI_70 RD36_F03_GEN_70
SO6 Helyzetelemzés: 6. fejezet Ökológiai gazdálkodás a bevont területek (16. oldal)	SO6/Gy.17. Az ökológiai gazdálkodásban rejlő környezeti, társadalmi és gazdasági potenciál kihasználtsága, illetve a fogyasztói igény alacsony	SO6/7. Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése	SO6/7.1. Ökológiai művelés alatt álló területek nagyságának növelése	6.7.1	SC11_A03_FVA_47 SC13_G01_FVO_47 RD20_G02_ORT_70

SO6. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.7^{PR} - Enhancing support for farms in areas with specific needs További támogatás százaléka hektáronként magasabb igényű területeken (az átlaghoz viszonyítva)	112.08%
R.17^{CU PR} - Erdősített terület Erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület, továbbá ezek bontása	27000.00 ha
R.18^{CU} - Investment support for the forest sector Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összeruházás	103944383.00 EUR
R.22^{PR} - Fenntartható tápanyag-gazdálkodás A tápanyag-gazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya	9.42%
R.24^{PR} - A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében	6.70%
R.25 - Az állattenyésztési ágazat környezeti teljesítménye A környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya	0.72%

R.27^{CU} - Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény a vidéki térségekbe irányuló beruházások révén: A környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben	520010
R.29^{PR} - Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése A KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva	4.25%
R.30^{PR} - A fenntartható erdőgazdálkodás támogatása Az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya	3.53%
R.31^{PR} - Élőhelyek és fajok védelme: A biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve	15.99%
R.32^{CU} - A biológiai sokféleséggel kapcsolatos beruházások A KAP keretében a biológiai sokféleséghez hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya	0.55%
R.33 - A Natura 2000 kezelésének javítása A támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett összes Natura 2000 terület aránya	20.89%
R.34^{PR} - A tájképi elemek megőrzése A tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	1.13%
R.35^{CU} - A kaptárok megőrzése: A KAP keretében támogatott kaptárok aránya	66.01%

Az ehhez a konkrét célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R.17

Az indikátor átfogó célértéke: 27.000 ha, ami az erdőtelepítés, agrárerdészet és erdő-helyreállítás céljából támogatott terület.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-ökológiai nem termelő beruházások
- Erdőtelepítési és fásítási beruházások támogatása.

R.18

Az indikátor célértéke az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás - az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás értéke, ami 103 944 383 EUR.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén

R.22

Az indikátor célértéke: 9,421% ami a tápanyaggazdálkodás javítására vonatkozó támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású terület (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R.24

Az indikátor célértéke: 6,704%, ami azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R.25

Az indikátor célértéke: 0,723%, ami a környezeti fenntarthatóság javítására tett, támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett számosállategységek aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Állati genetikai erőforrások ex situ megőrzése
- Állati genetikai erőforrások in situ megőrzése
- Állati genetikai erőforrások in vitro megőrzése

R.27

Az indikátor átfogó célértéke: 520.010 művelet, mely a környezeti fenntarthatósághoz hozzájáruló műveletek száma, valamint az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az ahhoz való alkalmazkodáshoz kapcsolódó célok megvalósítása a vidéki térségekben.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkármentesítő rendszer digitális átállása
- Növényi genetikai erőforrások és mikroorganizmusok ex situ megőrzése
- Erdőtüzek megelőzésének és kockázatcsökkentésének együttműködés alapú támogatása
- Az erdőgazdálkodás környezeti fenntarthatóságát szolgáló beruházások (non profit)

R.29

Az indikátor átfogó célértéke: 4,249%, ami a KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R.31

Az indikátor célértéke: 15,99%, ami a biológiai sokféleség megőrzésének vagy helyreállításának támogatására irányuló támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, a magas természeti értékű gazdálkodási gyakorlatokat is beleértve.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés

R.32

Az indikátor célértéke: 0,547% ami a KAP keretében a biológiai sokféleséghez hozzájáruló beruházástámogatásban részesülő gazdaságok aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Agro-ökológiai nem termelő beruházások

R.33

Az indikátor célértéke: 20,889%, ami a támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett összes Natura 2000 terület aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)

R.34

Az indikátor célértéke: 1,127%, mely a tájképi elemek – a sövényeket és fákat is beleértve – kezelésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Agro-ökológiai földhasználat váltás fenntartását ösztönző kifizetés

R.35

Az indikátor célértéke: 66,006% ami a támogatott méhcsaládok aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Ágazati beavatkozások: Méhészet versenyképességének és termékminőségének fejlesztése
- Ágazati beavatkozások: Méhészet állategészségügyi és genetikai állapotjavítása
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)

R.7

Az indikátor átfogó célértéke 112,083%, mely a sajátos igényű területeken élő kedvezményezettnek számára nyújtott hektáronkénti jövedelemtámogatás összege (302 EUR/ha) és a kedvezményezettnek kifizetett hektáronkénti jövedelemtámogatás (269 EUR/ha) hányadosa.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Területalapú alaptámogatás (BISS)
- Újraelosztó támogatás, redisztribúció (CRISS)
- Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)

- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Cukorrépa
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Rizs
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Zöldség
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Ipari zöldség
- Ipari olajnövény termesztés támogatása (CIS)
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Extenzív gyümölcs
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Intenzív gyümölcs
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyajuh
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Anyatehén
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Hízottbika
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Tejhasznú tehén
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szemes fehérje
- Termeléshez kötött támogatás (CIS): Szálas fehérje
- Agro-Ökológiai Alaprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- Erdő területeknek nyújtott Natura 2000 kompenzációs kifizetése

R.30

Az indikátor célértéke: 3,535%, ami az erdővédelemnek és az ökoszisztéma-szolgáltatások irányításának támogatására tett kötelezettségvállalásokkal érintett erdőterületek aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Erdőkörnyezetvédelmi többéves kötelezettségvállalások (EKV)
- Erdő- genetikai több éves kötelezettségvállalások
- Erdőtelepítési beruházások ápolása és jövedelempótló támogatása

SO6. A forrás elosztás indoklása

A 4., 5. és 6. specifikus cél az ajánlások teljesítése, illetve a megfelelő pénzügyi allokáció biztosítása szempontjából nem választható szét. A három SO-hoz köthető intézkedésekkel összességében a 93. cikkben foglalt kötelezettségünknek eleget teszünk. A három SO célkitűzéseihöz az összes többi SO egyes intézkedései is hozzájárulnak, így a környezethez köthető források a terv kereteinek egyik legjelentősebb részét teszik ki.

A vonatkozó ajánlások:

1. A biológiai sokféleség csökkenésének megállítása és visszafordítása, hozzájárulva az EU zöld megállapodásának magas biodiverzitású tájalemekkel kapcsolatos céljaihoz.
2. A mezőgazdaság felkészítése a vízgazdálkodást érintő kihívásokra.
3. A tápanyag-gazdálkodás hatékonyságának növelése a veszteségek, valamint a talaj-, lég- és vízszennyezés csökkentése érdekében, a csökkentést célzó intézkedéseken keresztül, ezáltal elősegítve a zöld megállapodás tápanyagvesztés csökkentésére vonatkozó célkitűzésének elérését.
4. Az EU zöld megállapodásának ökológiai gazdálkodással kapcsolatos célkitűzéséhez való hozzájárulás.
5. Az éghajlatváltozás mérséklését szolgáló gyakorlatok és az ahhoz való alkalmazkodást célzó eszközök támogatása.

Az ajánlások teljesítésére a tervben biztosított pénzügyi keret elegendő, amelyet a 3. és 5. fejezetek vonatkozó részei támasztanak alá.

4.7. SO7 A mezőgazdasági pálya vonzóná tétele a fiatal mezőgazdasági termelők és egyéb új mezőgazdasági termelők számára és e termelők ágazatban tartása, valamint a fenntartható vállalkozásfejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben

A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

- E.1. Fiatal, mezőgazdasági szakképzettséggel rendelkező gazdaságvezetők számának és arányának növekedése
- E.2. Agrárgépész szakma népszerűségének növekedése
- E.3. Működő mezőgazdasági mikrovállalkozások számának növekedése
- E.4. Pályaorientációs kezdeményezések (AGRYA – Fiatal Gazdák Szövetsége, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara) és sikeres iskolai nyílt napok
- E.5. Fiatal gazdálkodók nyitottsága a digitális eszközök használata, valamint az új, környezetvédelmet is jobban szem előtt tartó megoldások iránt [CCO/1.4]
- E.6. A gazdálkodók a tudásközvetítésben nagy szerepet tulajdonítanak a velük szoros, személyes kapcsolatban állóknak (véleményvezér gazdák, szaktanácsadók, falugazdászok, könyvelők)
- E.7. A fiatal gazdálkodókat, ágazati szereplőket érintő tájékoztatási szolgáltatások fejlettek
- E.8. A fiatal gazdálkodók érdekképviselete létezik
- E.9. Startup segítő tevékenység az agrárágazatban
- E.10. Létezik egyszerű hitelfelvételi mód (Agrár Széchenyi Kártya) a fiatal gazdák számára

Gyengeségek

- Gy.1. Gazdálkodók kedvezőtlen korszerkezete (különösen a baromfiágazatban, a szőlő- és bortermelésben, a gyümölcs- és szántóföldi növénytermesztésben) [SO7/1.1]
- Gy.2. Fiatal gazdálkodók mezőgazdasági szakképzettségének és farmmenedzsment-ismereteinek alacsony szintje az uniós átlaghoz képest [SO2/5.1] [SO7/2.1] [SO9/6.1] [CCO/1.1] [CCO/1.2]
- Gy.3. Információ- és tudáshiány, valamint a tapasztalatcsere/-megosztás hiánya a gazdálkodással és a gazdaságátadással kapcsolatban [SO7/2.1] [CCO/1.2] [CCO/1.6] [CCO/2.2]
- Gy.4. Középfokú agrárszakképzésben csökkenő tanulói létszám, nagy lemorzsolódás, gyakori évfolyamismétlés [SO7/2.2]
- Gy.5. Képzés és továbbképzés hiányos, infrastruktúrája elavult mind a közép-, mind a felsőfokú oktatásban [SO2/5.5] [SO3/1.2] [SO7/2.1] [CCO/2.1]
- Gy.6. Mezőgazdasági friss diplomások közel harmada más ágazatban helyezkedik el. [SO7/1.1] [SO7/2.2]
- Gy.7. Agrárvállalkozások alacsony aktivitása a duális képzésben [SO7/2.2] [CCO/1.9]
- Gy.8. Pályaorientációs eszközök nagy része nem hatékony [SO7/2.2]
- Gy.9. Az idősebb generáció üzemátadási hajlandósága alacsony [SO7/1.2]
- Gy.10. A generációk közötti együttműködés alacsony szintű [SO7/1.2]
- Gy.11. A speciális, fiatal gazdálkodókat megcélzó elemek hiánya a szaktanácsadási rendszerben [SO7/2.1] [CCO/1.6] [CCO/1.8]

- Gy.12. A munkaerő megbecsültsége a mezőgazdaságban alacsony [SO7/2.2]
- Gy.13. Szakképzett és betanított munkaerő hiánya [SO2/5.4] [CCO/3.1]
- Gy.14. Földhöz jutás lehetősége általában véve is, de a fiatalok esetében különösen szűkös [SO7/1.3]
- Gy.15. Új vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők beruházásaihoz a hitelhez jutás nehezebb, különösen az állattenyésztésben [SO1/1.2] [SO7/1.4]
- Gy.16. Vállalkozások indításának és gazdaságok átadás-átvételének adminisztrációs és pénzügyi terhei magasak [SO7/1.4], [SO7/1.5] [SO7/3.1]
- Gy.17. Diverzifikált tevékenységszerkezetű gazdaságok száma és aránya csökken [SO7/3.2]
- Gy.18. Az újonnan regisztrált mezőgazdasági vállalkozások száma évről évre csökken [SO7/1.1] [SO7/3.1]
- Gy.19. A magánerdőgazdálkodás gazdálkodási struktúrája elaprózott

Lehetőségek

- L.1. Mezőgazdasági pálya presztízsének növelése [SO7/2.2]
- L.2. Mezőgazdasági generációs megújulást rendszerszemléletben kezelő szakpolitikai stratégia és jogalkotás
- L.3. Digitalizáció térnyerésével párhuzamosan vonzóbbá válhat az agrárpálya a fiatalok számára [SO7/2.2]
- L.4. Agrárvállalkozások nagyobb szerepvállalása az utánpótlás-nevelésben [SO7/2.2]
- L.5. Vertikális és horizontális együttműködések térnyerése [SO3/1.1] [SO3/1.2]
- L.6. Új, diverzifikált szolgáltatások és termékek iránti fogyasztói igény megjelenése a vidéki térségekben és határainkon túl [SO7/3.1] [SO7/3.2]
- L.7. A fiatal mezőgazdasági termelők bevételeinek emelkedése a hozzáadott érték növelése által [SO2/1.3]
- L.8. Szakmai potenciál a magánerdészeti vállalkozások hálózatának bővítéséhez [SO7/3.3]
- L.9. Bővülő bölcsődei, óvodai férőhely-kapacitás és alapszolgáltatások a vidéki térségekben [SO8/4.1]
- L.10. A fiatalok nyitottabb világszemlélete, nyelvtudása megalapozza a külföldi piacra jutás lehetőségét, a nemzetközi kitekintést, valamint a legfrissebb szakmai információk áramlását
- L.11. A fiatalok gyorsabb alkalmazkodási képessége a gazdálkodási környezet változásaihoz

Veszélyek

- F.1. Gazdaságilag aktív korú népesség számának csökkenése [SO8/1.2] [SO8/1.3]
- F.2. Fiatal vidéki népesség elvándorlása [SO7/1.1] [SO7/2.2] [SO8/1.2] [SO8/1.3]
- F.3. Más ágazatok munkaerő-elszívó hatásának erősödése [SO7/1.1] [SO7/2.2]
- F.4. Földárak további emelkedése gátolja a földhöz jutást [SO7/1.3]
- F.5. Fejletlen vagy gyengén szervezett értékesítési csatornák [SO3/1.1] [SO3/1.3] [SO3/1.4]
- F.6. Más ágazatokhoz viszonyítva alacsony munkajövedelem a mezőgazdaságban [SO1/1.1] [SO8/1.5]

SO7. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
7.1.1	Mezőgazdasági és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében	1	Igen
7.1.2	Generációk közötti együttműködések támogatása	2	Igen
7.1.3	Fiatal gazdák földhöz jutásának könnyítése	2	Nem
7.1.4	Fiatal gazdák hitelhez jutásának könnyítése	2	Részben
7.1.5	Agrárvállalkozások generációk közötti átadás-átvétele adminisztratív terheinek csökkentése	2	Nem
7.2.1	Gazdaságindításhoz szükséges komplex vállalkozói ismeretek nyújtása	1	Igen
7.2.2	A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára	1	Igen
7.3.1	Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a fiatal gazda kategórián kívüliek számára	1	Igen
7.3.2	On-farm/off-farm diverzifikáció segítése, több lábon álló vidéki vállalkozások kialakítása céljából	2	Igen
7.3.3	Magánerdészetek alakítása az elaprózott magán erdőbirtokok összevonásával	3	Igen
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
8.6.1	Erdei haszonvételek körének és hozzáadott értékének növelése, jövedelmezőség javítása	3	Igen

CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.6	Tudásátadás a mezőgazdasági és erdőgazdasági generációváltás gyorsítása érdekében	2	Igen
CCO.1.9	Agrárvállalkozók duális képzésben, fogadó félként való részvételének ösztönzése	2	Igen
CCO.2.1	Közép- és felsőfokú agráralkotói intézmények felkészültségének és eszközparkjának fejlesztése	2	Nem
CCO.3.1	A munkaerő képzettségi szintjének növelése, az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen

SO7. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	CIS-YF(30) - A fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	DP03_B01_YFS_16 - Fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatás	O.6. fiatal mezőgazdasági termelők részére nyújtott kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülő hektárok száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD03_E02_FON_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD09_B05_SML_73 - Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD10_B06_DVO_73 - Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD11_B07_DVF_73 - Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy

			egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD43_R02_LOC_73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD54_R14_OGR_73 - Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INSTAL(75) - Fiatal mezőgazdasági termelők és új mezőgazdasági termelők, valamint a vidéki induló vállalkozások tevékenységének megkezdése	RD05_B01_YFS_75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával	O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő fiatal mezőgazdasági termelők száma
Vidékfejlesztés	INSTAL(75) - Fiatal mezőgazdasági termelők és új mezőgazdasági termelők, valamint a vidéki induló vállalkozások tevékenységének megkezdése	RD06_B02_YFY_75 - Generációs megújulás gazdaságátvevő támogatásával	O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma
Vidékfejlesztés	INSTAL(75) - Fiatal mezőgazdasági termelők és új mezőgazdasági termelők, valamint a vidéki induló vállalkozások tevékenységének megkezdése	RD08_B04_BIS_75 - Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD07_B03_YFO_77 - Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés	O.30. A generációs megújulásra irányuló támogatott műveletek és egységek száma (kivéve a tevékenységkezdési támogatást)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1.

		történő csatlakozás támogatása	pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD49_R09_SCC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a Rövid Ellátási Láncok fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD50_R10_SEC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

Overview

Alátámasztás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
--------------------	-------------------------	--------------	------------	------------------	-------------------

<p>SO7 Helyzetelemzés 2. A gazdálkodók, mezőgazdaságban foglalkoztatottak korszerkezeti sajátosságai fejezet (6. oldal)</p> <p>SO7 Helyzetelemzés 4.1. Agrárszakképzés és felsőoktatás fejezet (12. oldal)</p> <p>SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozások fejezet (17. oldal)</p> <p>SO7 Helyzetelemzés 1. Demográfiai folyamatok fejezet (5. oldal)</p> <p>SO7 Helyzetelemzés 4.1. Agrárszakképzés és felsőoktatás fejezet (12. oldal)</p>	<p>SO7/Gy.1. Gazdálkodók kedvezőtlen korszerkezete (különösen a baromfiágazatban, a szőlő- és bortermelésben, a gyümölcs- és szántóföldi növénytermesztésben)</p> <p>SO7/Gy.6. Mezőgazdasági friss diplomások közel harmada más ágazatban helyezkedik el.</p> <p>SO7/Gy.18. Az újonnan regisztrált mezőgazdasági vállalkozások száma évről évre csökken</p> <p>SO7/F.2. Fiatal vidéki népesség elvándorlása</p> <p>SO7/F.3. Más ágazatok munkaerő-elcsúszó hatásának erősödése</p>	<p>SO7/1.1. Mezőgazdaság és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében, ezáltal a gazdálkodók átlagéletkorának csökkentése</p> <p>SO7/1. Fiatalok gazdálkodói tevékenység indításának megkönnyítése</p>	<p>SO7/1.1. Mezőgazdaság és erdőgazdálkodási vállalkozások indításának ösztönzése a fiatalok körében, ezáltal a gazdálkodók átlagéletkorának csökkentése</p>	<p>7.1.1</p>	<p>DP03_B01_YFS_16 RD05_B01_YFS_75 RD06_B02_YFY_75 RD07_B03_YFO_77</p>
<p>SO7 Helyzetelemzés 2. A gazdálkodók, mezőgazdaságban foglalkoztatottak korszerkezeti sajátosságai fejezet (6. oldal)</p> <p>SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozások fejezet (19. oldal)</p>	<p>SO7/Gy.9. Az idősebb generáció üzematadási hajlandósága alacsony</p> <p>SO7/Gy.10. A generációk közötti együttműködés alacsony szintű</p>		<p>SO7/1.2. Generációk közötti együttműködések támogatása</p>	<p>7.1.2</p>	<p>RD06_B02_YFY_75 RD07_B03_YFO_77 RD47_R06_QSJ_77 RD49_R09_SCC_77</p>
<p>SO7</p>	<p>SO7/ Gy.14. Földhöz</p>		<p>SO7/1.3. Fiatal</p>	<p>7.1.3</p>	<p>RD05_B01_YFS_75</p>

Helyzetelemzés 8. Fiatal gazdák földhöz jutási lehetőségei fejezet (22., 23. oldal) SO7 Helyzetelemzés 8. Fiatal gazdák földhöz jutási lehetőségei fejezet (22. oldal)	jutás lehetősége általában véve is, de a fiatalok esetében különösen szűkös SO7/F.4. Földárak további emelkedése gátolja a földhöz jutást		gazdák földhöz jutásának könnyítése		RD06_B02_YFY_75 RD07_B03_YFO_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO7 Helyzetelemzés 9. A fiatal gazdák hitelhez jutása fejezet (24. oldal) SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozások fejezet (19. oldal)	SO7/Gy.15. Új vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők beruházásaihoz a hitelhez jutás nehezebb, különösen az állattenyésztésben SO7/Gy.16. Vállalkozások indításának és gazdaságok átadás-átvételének adminisztrációs és pénzügyi terhei magasak		SO7/1.4 Fiatal gazdák hitelhez jutásának könnyítése	7.1.4	DP03_B01_YFS_16 KAP-on kívüli tevékenység
SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozások fejezet (19. oldal)	SO7/Gy.16. Vállalkozások indításának és gazdaságok átadás-átvételének adminisztrációs és pénzügyi terhei magasak		SO7/1.5 Agrárvállalkozások generációk közötti átadás-átvétele adminisztratív terheinek és költségeinek csökkentése	7.1.5	RD06_B02_YFY_75 RD07_B03_YFO_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO7 Helyzetelemzés 3. A gazdálkodók szakképzettségi szintje fejezet (11. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.3. Iskolarendszeren kívüli információs és tudásátadási formák szerepe fejezet (13. oldal)	SO7/Gy.2. Fiatal gazdálkodók mezőgazdasági szakképztségének és farmmenedzsment-ismereteinek alacsony szintje az uniós átlag-hoz képest SO7/Gy.3. Információ- és tudáshiány, valamint a tapasztalatcsere/-megosztás hiánya a	SO7/2. A gazdálkodói tevékenység elkezdéséhez szükséges ismeretek hatékony átadása	SO7/2.1 gazdaságindításhoz szükséges komplex vállalkozói ismeretek nyújtása képzéssel, tájékoztatással, tanácsadással, mentorálással	7.2.1	RD07_B03_YFO_77 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78

<p>SO7 Helyzetelemzés 4.3. Iskolarendszeren kívüli információs és tudásátadási formák szerepe fejezet (13. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.2. Pályaorientáció fejezet (13. oldal)</p>	<p>gazdálkodással és a gazdaságátadással kapcsolatban SO7/Gy.5. Képzés és továbbképzés hiányos, infrastruktúrája elavult mind a közép- , mind a felsőfokú oktatásban SO7/Gy.11. A speciális, fiatal gazdálkodókat megcélzó elemek hiánya a szaktanácsadási rend- szerben</p>				
<p>SO7 Helyzetelemzés 4.1. Agrárszakképzés és felsőoktatás fejezet (12. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.1. Agrárszakképzés és felsőoktatás fejezet (12. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.2. Pályaorientáció fejezet (13. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.2. Pályaorientáció fejezet (13. oldal) SO7 Helyzetelemzés 7. Jövedelem fejezet (20. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.2. Pályaorientáció fejezet (13. oldal) SO7 Helyzetelemzés 5. Digitális kompetencia</p>	<p>SO7/Gy.4. Középfokú agrárszakképzésben csökkenő tanulói létszám, nagy lemorzsolódás, gyakori évfolyamisméltés SO7/Gy.6. Mezőgazdasági friss diplomások közel harmada más ágazatban helyezkedik el. SO7/Gy.7. Agrár vállalkozások alacsony aktivitása a duális képzésben SO7/Gy.8. Pályaorientációs eszközök nagy része nem hatékony SO7/Gy.12. A munkaerő megbecsültsége a mező-gazdaságban alacsony SO7/L.1. Mezőgazdasági pálya presztízsének növelése SO7/L.3. Digitalizáció térnyerésével párhuzamosan</p>		<p>SO7/2.2 A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára</p>	<p>7.2.2</p>	<p>RD07_B03_YFO_77 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A02_ADP_78</p>

<p>fejezet (15. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.2. Pályaorientáció fejezet (13. oldal) SO7 Helyzetelemzés 1. Demográfiai folyamatok (5. oldal) SO7 Helyzetelemzés 4.1. Agrárszakképzés és felsőoktatás (12. oldal)</p>	<p>vonzóbbá válhat az agrárpálya a fiatalok számára SO7/L.4. Agrárvállalkozások nagyobb szerepválla- lása az utánpótlás- nevelésben SO7/F.2. Fiatal vidéki népesség elvándorlása SO7/F.3. Más ágazatok munkaerő- elszívó hatásá- nak erősödése</p>				
<p>SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozás ok fejezet (19. oldal) SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozás ok fejezet (17. oldal) SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozás ok fejezet (18. oldal) SO7 Helyzetelemzés 6. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozás ok fejezet (19.</p>	<p>SO7/Gy.16. Vállalkozások indításának és gazdaságok átadás- átvételének adminisztrációs és pénzügyi terhei magasak SO7/Gy.18. Az újonnan regisztrált mezőgazdasági vállalkozások száma évről évre csökken SO7/L.6. Új, diverzifikált szolgáltatások és termékek iránti fogyasztói igény megjelenése a vidéki térségekben és határainkon túl SO7/F.7. Szolgáltatási szektor és infrastruktúra fejletlensége az aprófalvas vidéki területeken</p>	<p>SO7/3 Vállalkozáso k indításának ösztönzése vidéki területeken</p>	<p>SO7/3.1 Induló mezőgazdasági vállalkozások támogatása a 7.3.1 fiatal gazda kategórián kivüliek számára</p>	<p>7.3.1</p>	<p>RD06_B02_YFY_75 RD08_B04_BIS_75 RD09_B05_SML_73 RD10_B06_DVO_73 RD11_B07_DVF_73 RD54_R14_OGR_73</p>

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R.36

Az indikátor célértéke: 12.300 fő, ami a KAP-támogatás segítségével vállalkozást indító fiatal mezőgazdasági termelők száma.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Fiatalgazda területalapú támogatás (YFS)
- Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával

R.39

Az R.39 indikátor kumulált célértéke: 5.700 vidéki vállalkozás.

A célértékhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
- Generációs megújulás mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
- Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
- Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
- A borkészítés melléktermékeinek desztillálása
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

SO7. A forrás elosztás indoklása

Az SO céljaira a teljes terv mintegy 2%-át kívánjuk fordítani, a 95. cikkben említett kötelezettségünknek ezzel eleget teszünk. A beavatkozások közül legfontosabb a fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatása, de fontos szerepet kapnak az életkori korlátot túli induló mezőgazdasági vállalkozók támogatása, a gazdaságátadás támogatása, illetve az induló nem mezőgazdasági vállalkozások támogatása is. Mint a stratégiai terv egészében, itt is elsősorban a mezőgazdasághoz és erdészethez kötődő célokat támogatjuk, az egyéb induló vállalkozások támogatását tekintve az operatív programok forrásaira támaszkodunk. A Magyarországnak szóló bizottsági ajánlások egyike szerint fontos „a mezőgazdasági ágazat vonzóbbá tétele az újonnan érkezők számára”, a specifikus célhoz tartozó forrásokkal ennek az ajánlásnak kívánunk megfelelni.

4.8. A foglalkoztatás, a növekedés, a nemek közötti egyenlőség előmozdítása, beleértve a nők mezőgazdaságban való részvételét, a társadalmi befogadást és a helyi fejlesztést a vidéki területeken, beleértve a körkörös biogazdaságot és a fenntartható erdőgazdálkodást

SO8. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

- E.1. Foglalkoztatási ráta növekedése a jellemzően vidéki térségekben mind a 15–64, mind a 20–64 éves korosztályokban
- E.2. Foglalkoztatási létszám növekedése a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban
- E.3. Hátrányos helyzetű csoportok (alacsony iskolai végzettségűek, romák, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási jellemzőinek javulása
- E.4. Szegénységnek vagy társadalmi kirekesztettségnek kitett népesség arányának csökkenése
- E.5. Helyhez kötött, széles sávú internet lefedettség növekedése az internettel rendelkező háztartások között
- E.6. Közlekedési infrastruktúra egyes elemeinek javulása (pl. növekvő autópályahossz)
- E.7. Bővülő bölcsődei, óvodai férőhelykapacitás
- E.8. LEADER és más helyi együttműködési jó gyakorlatok, a helyi akciócsoportok helyismerete, fejlesztéspolitikai és program végrehajtási tapasztalata és kapcsolatrendszere
- E.9. Erdősített, illetve faültetvényekkel hasznosított terület folyamatos növekedése, növekvő élőfa-készlet
- E.10. Fakészletek – bár jelentős eltérésekkel – az ország egész területén a települések közelében racionális szállítási távolságon belül hozzáférhetőek
- E.11. Vidéki térségekben jellemzően alacsony tőkeerővel és kockázattűrő képességgel rendelkező mikrovállalkozások és civil szervezetek számára adekvát, kis léptékű, a helyi szükségletekre szabott LEADER forrás rendelkezésre állása

Gyengeségek

- Gy.1. Nők foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad a férfiakétól [SO8/1.1.]
- Gy.2. Jövedelmek növekedése ellenére továbbra is jelentős különbségek fennállása a jövedelem eloszlásban (legalacsonyabb és legmagasabb jövedelműek között, valamint településtípusok között) [SO8/4.2.]
- Gy.3. Növekvő, de továbbra is alacsony munkatermelékenység
- Gy.4. Népeségfogyás, különösen a vidéki térségekben [SO8/1.3.]
- Gy.5. Munkavállalási célú elvándorlás [SO8/1.2.]
- Gy.6. Erdei haszonvételi lehetőségek közül a tűzifa túlsúlyából fakadó erős piaci kitérttség [SO8/6.1.]
- Gy.7. Az erdőszeti szaporítóanyag-előállításban és az erdőgazdálkodásban vállalkozás szintű hatékonysági hiányosságok [SO8/6.1.] SO8/6.2]
- Gy.8. Magasabb értékű faválasztékok, illetve az erdőgazdálkodók körében a hozzáadott értékre törekvés fejletlensége [SO6/3.3.] [SO8/6.1.]
- Gy.9. Mérsékelt konvergencia ellenére továbbra is jelentős regionális különbségek [SO8/3.1][SO8/3.2]
- Gy.10. Szálláshelykapacitások csökkenése a vidéki térségekben
- Gy.11. A vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei [SO8/3.1.] [SO8/3.2]
- Gy.12. Csatornázottság alacsony aránya a községekben

- Gy.13. Aprófalvak általános ellátatlansága gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal [SO8/4.1.]
- Gy.14. Kiegészítő turisztikai lehetőségek korlátai kistermelők részére [SO8/1.5.]
- Gy.15. LEADER források korlátossága, illetve a kisleptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív terhei [SO8/2.3.]
- Gy.16. A magán-erdőgazdálkodás terén elaprózott gazdálkodási, illetve kivitelező szolgáltatói viszonyok [SO8/1.5.] SO8/6.1.
- Gy.17. Biomassza-alapú gazdaság alapanyag termelésének elsődleges felhasználása fejletlen [SO8/5.1.]
- Gy.18. Tartósan inaktív aktív korúak reintegrációját elősegítő, programokon átívelő komplex megoldások hiánya [SO8/1.4.]

Lehetőségek

- L.1. Vállalkozások munkatermelékenységet javító fejlesztése
- L.2. Biomassza-alapú gazdaság hozzájárulása az energiahatékonysági és a klímavédelmi célok eléréséhez
- L.3. Biomassza-alapú gazdaság alapanyag termelésének vegyipar és biotechnológia célú feldolgozása
- L.4. Biomassza-alapú gazdaság munkahelyteremtési képessége a hátrányos helyzetű térségekben [SO8/5.1]
- L.5. Erdőgazdálkodás közjóléti szolgáltatásainak fenntartása
- L.6. Az erdőgazdálkodás változatosabb bekapcsolása a lokális biogazdaságba, az „energia-közösségekben” a BAT technológiák alkalmazásával új funkciók és bevételi források megtalálása
- L.7. Belföldi turizmus, azon belül is az agro- és ökoturizmus iránti érdeklődés növekedése
- L.8. Komplex, több alaphól gazdálkodó vidékfejlesztési programok indítása
- L.9. Vidék-város együttműködésének megerősítése
- L.10. IKT lehetőségek széles körű elérhetőségének növekedése
- L.11. Erdőgazdálkodó és erdészeti kivitelező szolgáltató vállalkozások hatékonyságának növelése
- L.12. REL típusú együttműködések terjedése
- L.13. Tudatos ágazati munkaerőutánpótlás a potenciális belépő tanulók gyakorlati képzésének megszervezésével
- L.14. KAP ST-n kívüli, vidékfejlesztési célú vagy azt kiegészítő hazai és EU-s programok, stratégiák, szinergia a programok között összetett problémák (pl. szegénység) kezelése terén [SO8/4.2]
- L15. Helyi fejlesztések egymásra épülésének erősítése és a LEADER HACS-ok humán kapacitásának jobb kihasználása az EMVA alapszolgáltatásokra és KAP-on kívüli vidékfejlesztési források kezelésére
- L.16. Potenciális munkaerő-tartalék munkaerőpiaci integrációja
- L.17. Az erdészeti szaporítóanyag-termelés képes kielégíteni a hazai klimatikus előrejelzéseknek is megfelelő szükségleteket

Veszélyek

- F.1. Gazdaságilag aktív korú népesség számának további csökkenése [SO8/1.3.]
- F.2. A népesség előregedő korszerkezete veszélyezteti a fogyasztásból adódó gazdasági növekedés további bővülését [SO8/1.3.]
- F.3. Foglalkoztatás további bővítésének kimerülő tartalékai [SO8/1.4.]

- F.4. Az erdőgazdálkodási kitermelésben a tűzifa magas aránya fenntartja az ágazat sérülékenységét [SO6/3.3.] [SO8/6.1.] [SO8/6.2.]
- F.5. Helyi alapszintű egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés romlása (pl. betöltetlen háziorvosi és védőnői körzetek számának növekedése) [SO8/4.1.]
- F.6. A fát helyettesítő termékek elterjedésének hazai és nemzetközi térnyerése [SO4/5.1.]
- F.7. Biomassza-alapú gazdasági stratégia és cselekvési terv hiánya [SO8/5.1.]
- F.8. Biomassza alapú energiatermelés kibocsátási határértékeinek, illetve a teljes életciklus GHG-mérleg számításának fokozottabb előtérbe kerülése [SO8/5.1.]
- F.9. Elaprózott gazdálkodási viszonyok és a munkaerőhiány tartós fennmaradása az erdőgazdálkodás esetében [SO8/1.2.] [SO8/1.5.]
- F.10. Megújuló energiafelhasználás céljából létesített energiaültetvények túlzott térnyerése, ezáltal inváziós fajok terjedésének elősegítése [SO8/6.1.] [SO8/6.2.]
- F.11. Roma-felzárkóztatási programok eredményei nem eléggé kézzelfoghatóak [SO8/4.2.]
- F.12. LEADER HACS-ok egy részénél rendelkezésre álló humán erőforrás további erodálódása [SO8/2.1.] [SO8/2.2.]

SO8. Igényfelmérés

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
1.1.1	Kiszámítható alapjövedelem a gazdálkodóknak	2	Igen
7.3.2	On-farm/off-farm diverzifikáció segítése, több lábon álló vidéki vállalkozások kialakítása céljából	2	Igen
8.1.1	Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	3	Részben
8.1.2	Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	1	Részben
8.1.3	Vidéki népességfogyás mérséklése	1	Részben
8.1.4	Tartósan inaktív aktív korúak társadalmi reintegrációja	3	Részben
8.1.5	Kisgazdaságok jövedelmezőségének javítása	2	Igen
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben

8.2.1	Emberi erőforrás a fejlesztéspolitikai programok végrehajtására	2	Részben
8.2.2	Helyi/térségi igényekhez illeszhető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	1	Részben
8.2.3	A helyi fejlesztési programok összhangjának megteremtése, térségi együttműködések	1	Részben
8.3.1	Vidéki közlekedési infrastruktúra regionális különbségeinek csökkentése	3	Részben
8.3.2	Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	3	Részben
8.4.1	Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal	3	Részben
8.4.2	Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése	3	Részben
8.5.1	A biomassza alapú megújuló energiahasznosítás közösségi alapú fejlesztése	2	Részben
8.6.1	Erdei haszonvételek körének és hozzáadott értékének növelése, jövedelmezőség javítása	3	Igen
8.6.2	Erdőállományok növelését és klímaadaptációját biztosító erdészeti szaporítóanyag-előállítás	2	Igen
CCO.1.9	Agrárvállalkozók duális képzésben, fogadó félként való részvételének ösztönzése	2	Igen
CCO.3.2	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen

SO8. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP15_E14_CISG_16 - Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
DP (közvetlen kifizetés), termeléstől elválasztott	CIS(32) - Termeléstől függő jövedelemtámogatás	DP16_E15_CISP_16 - Szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatása	O.10. Azon hektárok száma, amelyek után termeléstől függő jövedelemtámogatás jár
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD04_E03_FOF_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD09_B05_SML_73 - Mezőgazdasági kisüzemek fenntarthatósági fejlesztése	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD40_F07_INP_73 - Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD42_R01_RAN_73 - Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon	O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD43_R02_LOC_73 - Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken	O.22. A támogatásban részesülő, infrastrukturális beruházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INSTAL(75) - Setting up of young farmers and new farmers and	RD05_B01_YFS_75 - Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági	O.25. Tevékenységkezdési támogatásban részesülő

	rural business start-up	termelők induló támogatásával	fiatal mezőgazdasági termelők száma
Vidékfejlesztés	INSTAL(75) - Setting up of young farmers and new farmers and rural business start-up	RD08_B04_BIS_75 - Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával	O.27. Vállalkozásindításhoz nyújtott támogatásban részesülő vidéki vállalkozások száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD07_B03_YFO_77 - Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés	O.30. A generációs megújulásra irányuló támogatott műveletek és egységek száma (kivéve a tevékenységkezdési támogatást)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD15_W04_COP_77 - Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD50_R10_SEC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD51_R11_TUC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD52_R12_BIC_77 - Vidékfejlesztési együttműködés a biomassa alapú gazdaság fejlesztéséért	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) -	RD53_R13_GAC_77 - Vidékfejlesztési	O.32. A támogatott egyéb együttműködési

	Együtműködés	együtműködés a vadgazdálkodás területén	műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együtműködés	RD55_D02_RUF_77 - Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együtműködés alapján	O.32. A támogatott egyéb együtműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együtműködés	RD56_D03_SVC_77 - Vidékfejlesztési együtműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	O.32. A támogatott egyéb együtműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együtműködés	RD57_R15_LDR_77 - LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása	O.31. A támogatott helyi fejlesztési stratégiák (LEADER) vagy előkészítő intézkedések száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együtműködés	RD61_A05_EIP_77 - Európai Innovációs Partnerség (EIP) együtműködés	O.1. Az európai innovációs partnerség (EIP) operatív csoportjai projektjeinek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Megállapítás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO8/Helyzet-elemzés: 2. fejezet: Foglalkoztatás (10.-11. oldal)	SO8/Gy.1. Nők foglalkoztatási rátája jelentősen elmarad a férfiakétól	SO8/1. A vidéken élők jövedelemeloszlásának és életszínvonalának javítása, a területi, regionális és települési különbségek	SO8/1.1. Vidéken élő nők foglalkoztatási rátájának növelése	8.1.1	DP01_E01_BISS_16 DP02_E02_CRIS_16 DP03_B01_YFS_16 RD01_E01_FRM_73 RD02_D01_FRM

		csökkentése			_73 RD05_B01_YFS _75 RD06_B02_YFY _75 RD07_B03_YFO _77 RD08_B04_BIS_ 75 RD10_B06_DVO _73 RD11_B07_DVF _73 RD42_R01_RAN _73 RD43_R02_LOC _73 RD50_R10_SEC _77 RD51_R11_TUC _77 RD57_R15_LDR _77 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzet- elemzés: 2.fejezet: Foglalkoztatás (9.oldal)	SO8/Gy.5. Munkavállalási célú elvándorlás		SO8/1.2. Munkavállalási célú elvándorlás csökkentése	8.1.2	DP01_E01_BISS _16 DP02_E02_CRIS _16 DP03_B01_YFS _16 RD01_E01_FRM _73 RD02_D01_FRM _73 RD05_B01_YFS _75 RD06_B02_YFY _75 RD07_B03_YFO _77 RD08_B04_BIS_ 75 RD09_B05_SML _73 RD10_B06_DVO _73 RD11_B07_DVF

					_73 RD42_R01_RAN _73 RD43_R02_LOC _73 RD50_R10_SEC _77 RD51_R11_TUC _77 RD57_R15_LDR _77 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzet- elemzés: 1. fejezet: Demográfiai alapok (8. oldal) 2. fejezet: Foglalkoztatás (9. oldal)	SO8/Gy.4. Néességfogyás, különösen a vidéki térségekben		SO8/1.3. Vidéki népességfogyás mérséklése	8.1.3	DP01_E01_BISS _16 DP02_E02_CRIS _16 DP03_B01_YFS _16 RD01_E01_FRM _73 RD02_D01_FRM _73 RD05_B01_YFS _75 RD06_B02_YFY _75 RD07_B03_YFO _77 RD08_B04_BIS_ 75 RD09_B05_SML _73 RD10_B06_DVO _73 RD11_B07_DVF _73 RD42_R01_RAN _73 RD43_R02_LOC _73 RD51_R11_TUC _77 RD57_R15_LDR _77 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzet-	SO8/Gy.18:		SO8/1.4.	8.1.4	DP01_E01_BISS

<p>elemzés: 2. fejezet: Foglalkoztatás (13. oldal)</p>	<p>Tartósan inaktív aktív korúak reintegrációját elősegítő, programokon átívelő komplex megoldások hiánya</p>		<p>Tartósan inaktív korúak társadalmi reintegrációja</p>	<p>_16 DP02_E02_CRIS _16 DP03_B01_YFS _16 RD01_E01_FRM _73 RD02_D01_FRM _73 RD05_B01_YFS _75 RD06_B02_YFY _75 RD07_B03_YFO _77 RD08_B04_BIS _75 RD10_B06_DVO _73 RD11_B07_DVF _73 RD42_R01_RAN _73 RD43_R02_LOC _73 RD50_R10_SEC _77 RD51_R10_SEC _77 RD57_R15_LDR _77 KAP-on kívüli tevékenység</p>
<p>SO1/Helyzet-elemzés: 6.fejezet: Reziliencia (27-33. oldal) SO7/Helyzet-elemzés: 6.fejezet: Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozás</p>	<p>SO1/Gy.3. Mezőgazdasági vállalkozások, különösen a kisüzemek és egyes ágazatok jövedelmezőségén ek erős függősége a közvetlen támogatásoktól SO1/F.3. Kisüzemek számának további csökkenése, emiatt vidéki</p>		<p>SO8/1.5. Kiszádaságok jövedelmezőségének javítása</p>	<p>8.1.5 DP01_E01_BISS _16 DP02_E02_CRIS _16 DP03_B01_YFS _16 RD09_B05_SML _73 RD10_B06_DVO _73 RD11_B07_DVF _73 RD42_R01_RAN _73 RD51_R11_TUC</p>

<p>ok (18. oldal) SO8/Helyzet- elemzés: 4. fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés (23. oldal)</p>	<p>munkahelyek megszűnése SO7/Gy.17. Diverzifikált tevékenységszerke- zetű gazdaságok száma és aránya csökken SO7/L.6. Új, diverzifikált szolgáltatások és termékek iránti fogyasztói igény megjelenése a vidéki térségekben és határainkon túl SO8/Gy.14. Kiegészítő turisztikai lehetőségek korlátai kistermelők részére</p>				<p>_77</p>
<p>SO9/6. fejezet</p>	<p>SO9/Gy.9. Piaci problémák (pl. egy- melléktermékek- nek részben szabályozási okból, részben a kereslet hiánya miatt nincs piaca)</p>	<p>SO8/1. Vidéken élők jövedelem eloszlásának és életszínvonalának javítása, a területi/regionális és területen belüli különbségek csökkentése</p>	<p>SO8/1.6.A körkörös gazdálkodás céljainak megfelelően a mezőgazdasági és feldolgozóipari köztes termékek, melléktermékek , hulladékok és a szennyvíz, mederiszap kezelésének, felhasználásána k (pl. tápanyag- utánpótlás), illetve a megújuló energiahasznosít ás előmozdítása térsegi szintű szervezéssel és közösségi alapú</p>	<p>8.1.6</p>	<p>SC28_E01_FVI_47 RD19_G01_AEC_70 RD20_G02_ORT_70 RD42_R01_RAN_73 RD43_R02_LOC_73 RD45_R04_GIS_77 RD46_R05_GIJ_77 RD52_R12_BIC_77 RD56_D03_SVC_77 RD57_R15_LDR_77 KAP-on kívüli tevékenység</p>

			megoldásokkal		
SO8/Helyzet-elemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés (23-24. oldal)	SO8/F.12. LEADER HACS-ok egy részénél rendelkezésre álló humán erőforrás további erődálódása		SO8/2.1. Helyi/térségi szinten aktív, helyismerettel, kapcsolatrendszerrel, fejlesztéspolitikai és program végrehajtási tapasztalattal, valamint biztos működési forrással rendelkező emberi erőforrás rendelkezésre állása	8.2.1	RD57_R15_LDR_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzet-elemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés (22. oldal)	SO8/Gy.9. Mérsékelt konvergencia ellenére továbbra is jelentős regionális különbségek	SO8/2. Helyi együttműködések támogatása a vidéki területeken	SO8/2.2. Helyi/térségi igényekhez illeszthető, ezekre mérhető hatással bíró fejlesztések	8.2.2	RD15_W04_COP_77 RD43_R02_LOC_73 RD47_R06_QSJ_77 RD50_R10_SEC_77 RD51_R11_TUC_77 RD52_R12_BIC_77 RD53_R13_GAC_77 RD56_D03_SVC_77 RD57_R15_LDR_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzet-elemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés (23-24. oldal)	SO8/Gy.15. LEADER források korlátossága, illetve a kisléptékű források felhasználásának a léptékhez képest magas adminisztratív		SO8/2.3 A helyi fejlesztési programok összhangjának megteremtése, térségi együttműködések	8.2.3	RD51_R11_TUC_77 RD57_R15_LDR_77 KAP-on kívüli tevékenység

	terhei				
SO8/Helyzet-elemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés /A vidéki alapszolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettség (24-25. oldal) /Egyes kiemelt helyi alapszolgáltatások helyzete (27-28. oldal) SO8/Helyzet-elemzés: SO8 Helyzetelemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés (22. oldal)	SO8/Gy.11. Vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei SO8/Gy.9. Mérsékelt konvergencia ellenére továbbra is jelentős regionális különbségek	SO8/3. Helyi infrastruktúra és szolgáltatások színvonalának javítása	SO8/3.1 Vidéki közlekedési infrastruktúra regionális különbségeinek csökkentése	8.3.1	RD43_R02_LOC_73 RD56_D03_SVC_77 RD57_R15_LDR_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzet-elemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés /A vidéki alapszolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettség (24-25. oldal) /Egyes kiemelt helyi alapszolgáltatások helyzete (27-28. oldal) SO8/Helyzetelemzés: SO8 Helyzetelemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés	SO8/Gy.11. Vidéki közlekedési és az egyéb lakossági szolgáltatások minőségének javításához szükséges infrastruktúra fejlettségének területi különbségei SO8/Gy.9. Mérsékelt konvergencia ellenére továbbra is jelentős regionális különbségek		SO8/3.2 Életminőséget emelő helyi lakossági szolgáltatások infrastrukturális hátterének fejlesztése	8.3.2	RD43_R02_LOC_73 RD46_R09_SCC_77 RD50_R10_SEC_77 RD51_R11_TUC_77 RD55_D02_RUF_73 RD56_D03_SVC_77 RD57_R15_LDR_77 KAP-on kívüli tevékenység

területfejlesztés (22. oldal)					
SO8/Helyzetelemzés: 4.fejezet: Helyi fejlesztés és kiegyensúlyozott területfejlesztés/ A vidéki alapszolgáltatásokkal kapcsolatos elégedettség (24-25. oldal)	SO8/Gy.13. Aprófalvak általános ellátatlansága gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal		SO8/4.1 Aprófalvak ellátása gyermekvédelmi, egészségügyi és oktatási szolgáltatásokkal	8.4.1	RD43_R02_LOC_73 RD57_R15_LDR_77 RD58_A01_TRA_78 KAP-on kívüli tevékenység
SO8/Helyzetelemzés: 2.fejezet: Foglalkoztatás (14. oldal) SO8/Helyzetelemzés: 3.fejezet: Szegénység és társadalmi kirekesztődés (20. oldal)	SO8/F.11. Roma-felzárkóztatási programok eredményei nem eléggé kézzelfoghatóak SO8/Gy.2. Jövedelmek növekedése ellenére továbbra is jelentős különbségek fennállása a jövedelem eloszlásban (legalacsonyabb és legmagasabb jövedelműek között, valamint településtípusok között) [SO8/1.1.] [SO8/1.5.] SO8/L.14. KAP ST-n kívüli, vidékfejlesztési célú vagy azt kiegészítő hazai és EU-s programok, stratégiák, szinergia a programok között összetett problémák (pl. szegénység) kezelése terén	SO8/4. Társadalmi befogadás és felzárkóztatás elősegítése a vidéki területeken	SO8/4.2 Roma felzárkóztatási programok ösztönzése, szegregáció csökkentése	8.4.2	RD43_R02_LOC_73 RD50_R10_SEC_77 RD57_R15_LDR_77 RD58_A01_TRA_78 KAP-on kívüli tevékenység

<p>SO8/Helyzet-elemzés: 6.2. fejezet: Biomassza-alapú gazdaság (40-42. oldal)</p>	<p>SO8/Gy.17. Biomassza-alapú gazdaság alapanyag termelésének elsődleges felhasználása fejletlen SO8/L.4. Biomassza-alapú gazdaság munkahelyteremtési képessége a hátrányos helyzetű térségekben</p>	<p>SO8/5. Biomassza alapú gazdaságok létrehozásának ösztönzése</p>	<p>SO8/5.1 A biomassza alapú megújuló energiahasznosítás döntően térségi szintű szervezése és közösségi alapú fejlesztése</p>	<p>8.5.1</p>	<p>RD52_R12_BIC_77 RD57_R15_LDR_77 RD61_A05_EIP_77 KAP-on kívüli tevékenység</p>
<p>SO8/Helyzet-elemzés: 6.3. fejezet: Fenntartható erdőgazdálkodás Termelési szerkezet, jövedelmezőség (45. oldal) SO8/Helyzet-elemzés: 6.3. fejezet: Fenntartható erdőgazdálkodás/ Termelési szerkezet, jövedelmezőség (45. oldal) SO7/Helyzet-elemzés 6. fejezet (17-18. oldal) SO8/Helyzet-elemzés: 6.3. fejezet: Fenntartható erdőgazdálkodás (43. oldal)</p>	<p>SO8/Gy.6. Erdei haszonvételi lehetőségek közül a tűzifa túlsúlyából fakadó erős piaci kitettség SO8/Gy.8. Magasabb értékű faválasztékok, illetve az erdőgazdálkodók körében a hozzáadott értékre törekvés fejletlensége SO8/Gy.16. A magán-erdőgazdálkodás terén elaprózott gazdálkodási, illetve kivitelező szolgáltatói viszonyok</p>	<p>SO8/6. Fenntartható erdőgazdálkodás támogatása</p>	<p>SO8/6.1. Erdei haszonvételek körének és hozzáadott értékének bővítése, jövedelmezőség javítása</p>	<p>8.6.1</p>	<p>RD08_B04_BIS_75 RD40_F07_INP_73 RD52_R12_BIC_77 RD57_R15_LDR_77</p>
<p>SO8/Helyzet-elemzés: 6.3. fejezet: Fenntartható erdőgazdálkodás/ Az erdészeti szaporítóanyag-</p>	<p>SO8/Gy.7. Az erdészeti szaporítóanyag-előállításban és az erdőgazdálkodásban vállalkozás</p>		<p>SO8/6.2 Erdőállományok növelését és klímaadaptációját hosszú távra biztosító</p>	<p>8.6.2</p>	<p>RD36_F03_GEN_70 RD40_F07_INP_73</p>

előállítás helyzete alfejezet (48. oldal)	szintű hatékonysági hiányosságok		erdészeti szaporítóanyag- előállítás		
---	--	--	--	--	--

SO8. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.18. - Az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás: Az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás	103.944.383 EUR
R.37 - Növekedés és foglalkoztatás a vidéki térségekben: KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek	216
R.38^{CU} - LEADER-lefedettség A helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya	290.58%
R.39^{CU} - A vidéki gazdaság fejlesztése A KAP keretében nyújtott támogatással fejlesztett vidéki gazdaságok, köztük a biogazdaságok száma	5700
R.40 - A vidéki gazdaság okos átmenete: A támogatott „okos falu” stratégiák száma	150
R.41^{CU PR} - Összeköttetés teremtése Európa vidéki térségei között A szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya	110.30%
R.42^{CU} - A társadalmi befogadás előmozdítása A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	0.61%

Az ehhez a konkrét célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R.37

Az indikátor átfogó célértéke: 216, ami a vidéki térségekben a KAP-projektek keretében támogatott új munkahelyek száma.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Generációs megújulás fiatal mezőgazdasági termelők induló támogatásával

R.38

Az indikátor átfogó célértéke: 290,58%, ami a helyi fejlesztési stratégiák által érintett vidéki népesség aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- LEADER stratégiák elkészítése és végrehajtása

R.39

Az R.39 indikátor kumulált célértéke: 5700 vidéki vállalkozás.

A célértékhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemen belüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Mezőgazdasági üzemen kívüli tevékenység diverzifikáció támogatása
- Díszkertészeti ágazat kisvállalkozásainak támogatása
- Generációs megújulás mezőgazdasági termelők gazdaságátvevő támogatásával
- Generációs megújulás induló vidéki és fiatal erdőgazdálkodó vállalkozók támogatásával
- Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása
- Vidékfejlesztési együttműködés a társadalmi vállalkozások fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén
- A borkészítés melléktermékeinek desztillálása
- Vízfelhasználás hatékonyságát javító mezőgazdasági öntözési közösségek támogatása
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül

R.40

Magyarország által tervezett átfogó célérték: 150 stratégia.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)

R.41

Magyarország által tervezett átfogó célérték 110,3%, ami a szolgáltatásokhoz és az infrastruktúrához a KAP-támogatásnak köszönhetően jobb hozzáféréssel rendelkező vidéki lakosság aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Vidéki infrastruktúra fejlesztés tanyákon
- Vidéki infrastrukturális fejlesztés kistelepüléseken

R.42

Magyarország által tervezett átfogó célérték: 11.002 fő - 0,61%, ami a társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkal érintett személyek száma és aránya a vidéki népességben belül.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)
- Generációs megújulás a gazdaság átadó együttműködés alapú támogatásával

R.18

Az indikátor célértéke az erdészeti ágazatnak nyújtott beruházástámogatás - az erdészeti ágazat teljesítményének javítását célzó összberuházás, melynek értéke 103 944 383 EUR.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)
- Vidékfejlesztési együttműködés a térségi aktív-és ökoturisztikai fejlesztésért
- Vidékfejlesztési együttműködés a biomassza alapú gazdaság fejlesztéséért
- Vidékfejlesztési együttműködés a vadgazdálkodás területén

SO8. A forrás elosztás indoklása

specifikus célon belül, mint a terv egészében, a mezőgazdasághoz és erdészethez köthető intézkedéseket igyekszünk megvalósítani, egyéb, a vidéki területekhez kötődő beavatkozások tekintetében pedig az operatív programok forrásaira számítunk. Az SO céljain belül a LEADER-re vonatkozó minimális támogatási kötelezettségünket a 92. cikk szerint teljesítjük. A vonatkozó bizottsági ajánlás „A Magyarország vidéki térségeit jellemző elnéptelenedési és elöregedési tendenciák megfordítása”. Az ajánlás teljesítését az SO7 intézkedései, valamint az operatív programok is segítik.

4.9. SO9 Az uniós mezőgazdaság által az élelmiszerekkel és az egészséggel kapcsolatos társadalmi igényekre adott válasz javítása, többek között a magas minőségű, biztonságos és tápláló, fenntartható módon termelt élelmiszerek, az élelmiszer-pazarlás mérséklése, az állatjólét fokozása és az antimikrobiális rezisztencia elleni küzdelem terén

SO9. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

E.1. Szigorú és széles körű élelmiszerlánc-felügyeleti szabályozás, valamint a felelős antimikrobiális szerfelhasználást célzó nemzetközi irányvonalakkal összhangban az antimikrobiális rezisztencia csökkentésére irányuló állategészségügyi intézkedési terv megléte (1)

E.2. Már létező állatjóléti támogatási programok (7)

E.3. A fogyasztók bizalmát élvező élelmiszer-felügyeleti hatóság (4)

E.4. Ökológiai művelés alatt álló terület növekedése, igaz nagyon alacsony szintről (5.2)

E.5. Jól kidolgozott és magas szakmai színvonalon biztosított Növényvédelmi Cselekvési Terv (2)

E.6. Növényvédelmi előrejelzésen alapuló, felsőfokú végzettséggel rendelkező szakértők által működtetett integrált növényvédelmi rendszer (2)

Gyengeségek

Gy.1. Gyenge belföldi fizetőképes kereslet a speciális társadalmi igényeket kielégítő termékek iránt (4, SO2, 7.)

Gy.2. Magas, sokszor tudatos fajlagos antibiotikum-felhasználás (1) [SO9/1.1.]

Gy.3. Ökológiai termékek alacsony belpiaci részesedése, elégtelen feldolgozó kapacitás (5.2) [SO9/4.1.]

Gy.4. Elavult technikák és technológiák, amelyek hátráltatják a jogszabályi követelményeknek és társadalmi igényeknek való megfelelést (1, 2, 3, 6) [SO9/1.1.] [SO9/2.1.]

Gy.5. Adatgyűjtések hiányosságai (pl. tényleges telepi antibiotikum-felhasználás, mikotoxin-szennyezettség, élelmiszer-veszteség, minőségrendszerek), a rendelkezésre álló adatbázisok összekapcsolásának hiánya (1, 2, 5.1, 6) [SO9/2.1.] [SO9/2.2.] [SO9/2.3] [SO9/3.1.] [SO9/7.1.]

Gy.6. Összetett, nehézkes hulladékkezelési követelményrendszer (6) [SO9/3.3.]

Gy.7. Mezőgazdasági termelők hiányos ismeretei az új környezeti és társadalmi kihívásokkal kapcsolatban (1, 2, 6) [SO9/2.1.] [SO9/3.5.] [SO9/6.1.]

Gy.8. Fogyasztók hiányos ismeretei az élelmiszer-termeléssel, védjegyekkel kapcsolatban (5.1, 5.2) [SO9/3.5.] [SO9/8.1.]

Gy.9. Piaci problémák (pl. egyes melléktermékeknek részben szabályozási okból, részben a kereslet hiánya miatt nincs piaca) (6) [SO9/3.3.] [SO9/3.4.]

Lehetőségek

L.1. Speciális társadalmi igényeket kielégítő termékek iránti kereslet növekedése – egyelőre főleg az exportpiacokon (4) [SO9/8.2.]

L.2. A fogyasztók fokozott szegmentálása, speciális igények kielégítése (4) [SO9/5.1.] [SO9/8.2.]

L.3. Modernizáció (pl. precíziós gazdálkodás, telepi higiénia, vakcinázás, takarmányozási rendszerek, rezisztens növényfajták, biológiai növényvédelem, mechanikai gyomirtás, új élelmiszeripari technológiák bevezetése) (SO10, 4.)

L.4. Korszerű adatgyűjtési és monitoringrendszerek (pl. antibiotikumok, növényvédő szerek, mikotoxinok, állami fajtaelismerés, minőségrendszerek, élelmiszer-veszteségek) (1, 2, 5.1, 6) [SO9/1.3.]

L.5. Fenntartható technológiák és élelmiszerek promóciója (4)

L.6. EU promóciós programok megléte (4) [SO9/3.5.]

Veszélyek

F.1. Importnyomás növekedése az ökológiai termékek piacán (5.2)

F.2. Állategészségügyi járványok (1) [SO9/1.2.] [SO9/1.3]

F.3. Klímaváltozás és globális kereskedelem miatt új kártevők és betegségek megjelenése, takarmánybázis csökkenése, hőstressz (1) [SO9/1.3.]

F.4. Élelmiszer-fogyasztási trendek gyors változása (pl. mûhúsok, rovarfehérjék, mentes termékek) miatt gyors alkalmazkodási kényszer) (4) [SO9/3.1.]

F.5. Termelési költségek és beruházási igények növekedése új vagy szigorodó környezetvédelmi, növény- és állategészségügyi, állatjóléti stb. követelmények, igények miatt (1, 2, 6, 7)

SO9. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
2.1.6	Gyepgazdálkodás fejlesztése az ökológiai szempontok teljes körű figyelembe vételével	2	Igen
2.1.7	Technológiai átállás a szigorodó növény-egészségügyi előírások figyelembe vételével	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
5.5.1	Okszerű növényvédőszer használat	1	Igen
8.1.6	Köztes termékek, hulladékok feldolgozása, megújuló energia hasznosítás közösségi megoldásokkal	1	Részben
9.1.1	Állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése	1	Igen
9.1.2	Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése	1	Igen
9.1.3	Állategészségügyi problémák megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	1	Részben
9.2.1	Növényvédő szerek nagyobb fokú nyomonkövethetősége	1	Részben

9.2.2	Okszerű antibiotikum-felhasználás az állattartásban	1	Részben
9.3.1	Fogyasztói elvárásokat szem előtt tartó termékfejlesztések és a termékek csomagolásának fejlesztése	3	Igen
9.3.2	Innovatív technológiai megoldások alkalmazása az élelmiszer-előállításban -csomagolásban	2	Részben
9.3.3	Csomagolási és hulladék keretirányelv betartásának elősegítése	2	Igen
9.3.4	Minőségrendszerek, minőségbiztosítási- és tanúsítási rendszerek, fogyasztói tájékoztatás	1	Igen
9.4.1	Ökológiai termékek belpiaci részesedésének és kapcsolódó feldolgozó kapacitások növelése	2	Igen
9.5.1	Információ-átadás és adatgyűjtés hatékonyságának növelése a hatósági ellenőrzések területén	1	Részben
9.6.1	Gyakorlatorientált ismeretátadás a társadalmi és környezeti kihívásokról	1	Igen
9.7.1	Piaci információs rendszerek fejlesztése	2	Nem
9.8.1	A speciális egészségügyi vagy társadalmi okokra visszavezethető táplálkozási igények kielégítése	2	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.7	Szaktanácsadók képzése	1	Igen
CCO.4.4	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának fejlesztése	1	Igen

CCO.4.5	Digitális megoldások fejlesztése minőségbiztosítás, tanúsítás, nyomonkövethetőség, árujelölés terén	1	Igen
---------	---	---	------

SO9. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	INVRE(47(1)(a)) - tárgyi eszközökre és immateriális javakra irányuló beruházások, kutatás, valamint kísérleti és innovatív termelési módszerek és egyéb tevékenységek, például az alábbi területeken	SC28_E01_FVI_47 - Ágazati beavatkozások zöldség-gyümölcs: Termelői szervezetek támogatása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	ADV11(47(1)(b)) - advisory services and technical assistance, in particular concerning sustainable pest and disease control techniques, sustainable use of plant protection and animal health products, climate change adaptation and mitigation, the conditions of employment, employer obligations and occupational health and safety	SC11_A03_FVA_47 - tanácsadási szolgáltatások és technikai segítségnyújtás - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRAINCO(47(1)(c)) - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is, mindenképp a következők tekintetében: a károsítók és betegségek elleni fenntartható védekezés technikái, a növényvédő szerek és az	SC12_A04_FVT_47 - képzés, ideértve a személyre szabott tanácsadást és a legjobb gyakorlatok cseréjét is - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma

	állategészségügyi készítmények fenntartható használata, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és az éghajlatváltozás mérséklése, továbbá a szervezett kereskedelmi platformok és árutőzsdék használata az azonnali és határidős piacokon		
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	PROMO(47(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve különösen az uniós minőségrendszerekkel és az egészséges táplálkozás fontosságával kapcsolatos fogyasztói ismeretek gyarapítására, valamint a piacok diverzifikációjára és konszolidációjára irányuló intézkedéseket és tevékenységeket	SC15_E10_FVP_47 - promóció, kommunikáció és marketing - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	QUAL(47(1)(g)) - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	SC16_E11_FVQ_47 - uniós és nemzeti minőségrendszerek alkalmazása	O.35. A támogatott operatív programok száma
Ágazati beavatkozások - Gyümölcs- és zöldségfélék	TRACE(47(1)(h)) - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása, különösen a végső fogyasztóknak értékesített termékek minőségének monitorozása	SC17_E12_FVC_47 - nyomonkövethetőségi és tanúsítási rendszerek alkalmazása - zöldség-gyümölcs	O.35. A támogatott operatív programok száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD20_G02_ORT_70 - Ökológiai gazdálkodás támogatása	O.17. Az ökológiai gazdálkodáshoz nyújtott támogatásban részesülő hektárok vagy egyéb egységek száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási	RD29_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések

	kötelezettségvállalások		megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD30_G13_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD31_G14_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a sertés ágazatban	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD32_G12_AWC_70 - Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Vidékfejlesztés	ENVCLIM(70) - környezetvédelmi, éghajlattal kapcsolatos és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások	RD33_G15_ANB_70 - Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban	O.18. Az állatjóléthez, az állatok egészségéhez, valamint a biológiai védelmi intézkedések megerősítéséhez nyújtott támogatásban részesülő számosállategységek (száe) száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy

			egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD45_R04_GIS_77 - Együttműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD46_R05_GIJ_77 - Együttműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD47_R06_QSJ_77 - Minőségbiztosítási és irányítási rendszerekhez történő csatlakozás támogatása	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételeivel)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD48_R07_QSP_77 - Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD56_D03_SVC_77 - Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételeivel)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD61_A05_EIP_77 - Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	O.1. Az európai innovációs partnerség (EIP) operatív csoportjai projektjeinek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő

	terjesztése	programok	intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Alátámasztás helye	Kapcsolódó SWOT állítás	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet kódja	Beavatkozás kódja
SO9/1. és 4. fejezet	SO9/Gy.4. Elavult technikák és technológiák, amelyek hátráltatják a jogszabályi követelményeknek és társadalmi igényeknek való megfelelést	SO9/1. Állatjóléti feltételek javítása és állategészségügyi problémák megelőzése	SO9/1.1. Társadalmi állatjóléti elvárásoknak való megfelelés és a haszonállatok természetes igényeinek kielégítése, tartáskörülmények javítása	9.1.1	RD29_G12_AWC_70 RD30_G13_AWC_70 RD31_14_AWC_70 RD32_G12_AWC_70 RD33_G15_ANB_70
SO9/1. fejezet	SO9/Gy.2. Magas, sokszor tudatos fajlagos antibiotikum-felhasználás		SO9/1.2. Általános higiéniai és biológiai biztonsági feltételek javítása, élelmiszerbiztonság növelése		9.1.2

					70 RD31_14_AWC_70 RD32_G12_AWC_70 RD33_G15_ANB_70
SO9/1. fejezet	<p>SO9/F.2. Állategészségügyi járványok</p> <p>SO9/F.3. Klímaváltozás és globális kereskedelem miatt új kártevők és betegségek megjelenése, takarmánybázis csökkenése, hőstressz</p> <p>SO9/L.4. Korszerű adatgyűjtési és monitoringrendszerek (pl. antibiotikumok, növényvédőszer, mikotoxinok, állami fajtaelismerés, minőségrendszerek, élelmiszer-veszteségek)</p>		SO9/1.3. Állategészségügyi problémák (elsősorban madárinfluenza, szalmonella, campylobacter, ASP, PRRS, tőgygyulladás) megelőzése, előrejelző rendszerek kialakítása/fejlesztése	9.1.3	RD01_E01_FRM_73 RD02_D01_FRM_73 RD29_G12_AWC_70 RD30_G13_AWC_70 RD31_G14_AWC_70 RD32_G15_AWC_70 RD33_G16_ANB_70 KAP-on kívüli tevékenység
SO9/2. fejezet SO9/1. fejezet	SO9/Gy.5. Adatgyűjtések hiányosságai (pl. tényleges telepi antibiotikum-felhasználás, mikotoxin-szennyezettség, élelmiszer-veszteség,	SO9/2. Növényvédőszer-ek és antimikrobiális állatgyógyászati készítmények felelős alkalmazása és csökkentése	SO9/2.1. Növényvédő szerek nagyobb fokú nyomkövethetősége, a kijuttatott növényvédőszer- és tápanyag-nyilvántartás digitális megoldásainak fejlesztése	9.2.1	RD01_E01_FRM_73 RD02_D01_FRM_73 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 KAP-on kívüli tevékenység

	minőségrendszer ek), a rendelkezésre álló adatbázisok összekapcsolásán ak hiánya		SO9/2.2. Okszerű antibiotikum- felhasználás az állattartásban, antibiotikumok nyomonkövethetőség ének biztosítása, az antibiotikum eladás és a felhasználás nyilvántartásával kapcsolatban digitális megoldások fejlesztése	9.2.2	RD02_D01_FRM_ 73 RD01_E01_FRM_ 73 RD09_B05_SML_ 73 RD29_G12_AWC_ 70 RD30_G13_AWC_ 70 RD31_G14_AWC_ 70 RD32_G15_AWC_ 70 RD33_G16_ANB_ 70 KAP-on kívüli tevékenység
SO9/1., 2. és 6. fejezet	SO9/Gy.7. Mezőgazdasági termelők hiányos ismeretei az új környezeti és társadalmi kihívásokkal kapcsolatban		SO9/3.1. Globális trendeket és fogyasztói elvárásokat szem előtt tartó termékfejlesztések és a termékek csomagolásának fejlesztése	9.3.1	SC12_A04_FVT_4 7 SC15_E10_FVP_4 7 SC28_E01_FVI_47 RD03_E02_FON_7 3 RD04_E03_FOF_7 3
SO9/4. fejezet	SO9/F.4. Élelmiszer- fogyasztási trendek gyors változása (pl. múhúsok, rovarfehérjék, mentes termékek) miatt gyors alkalmazkodási kényszer)	SO9/3. Termékfejlesztés , élelmiszer- előállítás és - csomagolás technológiájának fejlesztése			
SO9/4. fejezet	SO9/L.2. A fogyasztók fokozott szegmentálása, speciális igények kielégítése		SO9/3.2. Fenntartható, innovatív technológiai megoldások kutatása és alkalmazása az élelmiszer- előállításban és az élelmiszerek	9.3.2	SC11_A03_FVA_4 7 SC15_E10_FVP_4 7 SC28_E01_FVI_47 RD03_E02_FON_7 3 RD04_E03_FOF_7 3

			csomagolásában; egyutas csomagolások kivezetését és a környezeti szempontokat szem előtt tartó csomagolási megoldások fejlesztése		RD61_A05_EIP_7 7 KAP-on kívüli tevékenység
SO9/6. fejezet	SO9/Gy.6. Összetett, nehézkes hulladékkezelési követelményrend szer		SO9/3.3. Csomagolási és hulladék keretirányelv betartásának elősegítése	9.3.3	SC28_E01_FVI_47 RD03_E02_FON_7 3 RD04_E03_FOF_7 3
SO9/1., 2. és 6. fejezet	SO9/Gy.7. Mezőgazdasági termelők hiányos ismeretei az új környezeti és társadalmi kihívásokkal kapcsolatban		SO9/3.4. Mezőgazdasági termelők, élelmiszeripari feldolgozók támogatása a minőségi, egészséges termékelőállításban, az uniós és nemzeti minőségrendszerek, valamint minőségbiztosítási és - tanúsítási rendszerek bevezetésében és alkalmazásában, a fogyasztói/felhasználói tájékoztatás biztosításában	9.3.4	SC11_A03_FVA_4 7 SC12_A04_FVT_4 7 SC16_E11_FVQ_4 7 SC17_E12_FVC_4 7 RD45_R04_GIS_7 7 RD46_R05_GIJ_77 RD47_R06_QSJ_7 7 RD48_R07_QSP_7 7
SO9/5.1. és 5.2. fejezet	SO9/Gy.8. Fogyasztók hiányos ismeretei az élelmiszer- termeléssel, védjegyekkel kapcsolatban				
SO9/4. fejezet	SO9/L.6. EU promóciós programok				
SO9/4. fejezet	SO9/L.7. Széles körű hatósági kommunikáció, edukáció a fogyasztók felé (4)				
SO9/5. 2. fejezet	SO9/Gy.3. Ökológiai termékek	SO9/4. Ökológiai termékek	SO9/4.1. Ökológiai termékek belpiaci részesedésének és	9.4.1	SC13_G01_FVO_4 7 SC15_E10_FVP_4

	alacsony belpiaci részesedése, elégtelen feldolgozó kapacitás	termékfejlesztés, piaci részesedésének növelése	kapcsolódó feldolgozó kapacitások növelése		7 SC16_E11_FVQ_4 7 RD03_E02_FON_7 3 RD04_E03_FOF_7 3 RD20_G02_ORT_70
SO9/1., 2., 5.1. és 6. fejezet	SO9/L.2. L.4. Korszerű adatgyűjtési és monitoringrendszerek (pl. antibiotikumok, növényvédőszer, mikotoxinok, állami fajtaelismerés, minőségrendszerek, élelmiszer-veszteségek)	SO9/5. A hatóság és a vállalkozások közötti együttműködés erősítése	SO9/5.1. Információ-átadás és adatgyűjtés hatékonyságának növelése, digitalizációja; hatósági ellenőrzések hatékonyságának növelése és kockázaton alapuló szervezése, laboratóriumi vizsgálatok módszerek fejlesztése	9.5.1	SC17_E12_FVC_4 7 RD02_D01_FRM_73 RD61_A05_EIP_77 KAP-on kívüli tevékenység
SO9/1., 2. és 6. fejezet	SO9/ Gy.7. Mezőgazdasági termelők hiányos ismeretei az új környezeti és társadalmi kihívásokkal kapcsolatban	SO9/6. Mezőgazdasági termelők ismeretei szintjének növelése az élelmiszer-termeléshez, -előállításához kapcsolódó, változó kihívásokkal kapcsolatban	SO9/6.1. Gazdálkodók ismereteinek bővítése: korszerű menedzsment tudás erősítése, gyakorlatorientált ismeretátadás többek között a társadalmi és környezeti kihívásokról, az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről, az alkalmazkodási lehetőségekről, a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól; innovációs gyakorlatok beépítése a mindennapi munkafolyamatokba, motiválás a	9.6.1	SC12_A04_FVT_4 7 SC28_E01_FVI_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78 RD61_A05_EIP_77

			természetközeli gazdálkodás folytatására		
SO9/1., 2., 5.1. és 6. fejezet	SO9/ Gy.5. Adatgyűjtések hiányosságai (pl. tényleges telepi antibiotikum-felhasználás, mikotoxin-szennyezettség, élelmiszer-veszteség, minőségrendszerek), a rendelkezésre álló adatbázisok összekapcsolásának hiánya	SO9/7. Piaci információs rendszerek fejlesztése a termelők tájékoztatása céljából	SO9/7.1. Piaci információs rendszerek fejlesztése	9.7.1	SC11_A03_FVA_47 SC27_I09_FVM_47 RD02_D01_FRM_73 KAP-on kívüli tevékenység
SO9/4. fejezet	SO9/ L.1. Speciális társadalmi igényeket kielégítő termékek iránti kereslet növekedése - egyelőre főleg az exportpiacokon SO9/L.2. A fogyasztók fokozott szegmentálása, speciális igények kielégítése	SO9/8. Fogyasztói ismeretek szintjének növelése az élelmiszer-termeléssel, -előállítással kapcsolatban	SO9/8.2. A speciális egészségügyi vagy társadalmi okokra visszavezethető táplálkozási igények kielégítése, lehetőleg helyi termékekkel	9.8.2	SC28_E01_FVI_47 KAP-on kívüli tevékenység

SO9. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.20^{PR} - A levegőminőség javítása Az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalással érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya	5.35%
R.24 - A növényvédő szerek fenntartható és csökkentett mértékű használata: Azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági	6.70%

hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében	
R.29^{PR} - Az ökológiai gazdálkodás fejlesztése A KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva	4.25%
R.44^{PR} - Az állatjólét javítása Az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett számosállategységek (száe) aránya	156.31%

Az ehhez a konkrét célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R.20

Az indikátor célértéke: 5,354% ami az ammóniakibocsátás csökkentésére tett támogatott kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R.24

Az indikátor célértéke: 6,704%, ami azon támogatott egyedi kötelezettségvállalásokkal érintett mezőgazdasági hasznosítású területek (UAA) aránya, amelyek célja a növényvédő szerek fenntartható használata a növényvédő szerek jelentette kockázatoknak és a növényvédő szerek káros hatásainak – például a növényvédő szerek szivárgásának – a csökkentése érdekében

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Agro-Ökológiai Alapprogram (AÖP, Ecoscheme)
- Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetések (AKG)
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R.29

Az indikátor átfogó célértéke: 4,249%, ami a KAP által az ökológiai gazdálkodás céljából támogatott, mezőgazdasági hasznosítású területek aránya, az ilyen gazdálkodás fenntartása és az arra való áttérés között megosztva.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:
- Ökológiai gazdálkodás támogatása

R.44

Az indikátor átfogó célértéke: 156,307% , ami az állatjólét javítását célzó, támogatott intézkedésekkel érintett számosállategységek (száe) aránya.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások:

- Állatjóléti támogatások a kiskérődző ágazatban
- Állatjóléti támogatások a szarvasmarha ágazatban
- Állatjóléti támogatások a sertés ágazatban
- Állatjóléti támogatások a baromfi ágazatban
- Állatjóléti támogatás a méhészeti ágazatban

SO9. A forrás elosztás indoklása

Az SO céljait sokféle beavatkozáson keresztül valósítjuk meg, amelyek sok esetben más SO-khoz is köthetőek, így pl. az antimikrobiális szerek és a növényvédő szerek használatának szabályozása a zöld felépítményen belül. Főbb állatfajonként külön-külön intézkedésünk van az állatjóléti körülmények javítására.

A vonatkozó bizottsági ajánlások:

1. Az EU zöld megállapodásának antimikrobiális szerekkel kapcsolatos célkitűzéséhez való hozzájárulás.
2. Az állatjólét – különösen a sertések vonatkozásában –, valamint a gazdaságok biológiai biztonságának javítása az állatállománnyal kapcsolatos jobb gyakorlatok támogatásán keresztül.
3. Az EU zöld megállapodásának növényvédő szerekkel kapcsolatos célkitűzéséhez való hozzájárulás a legveszélyesebb növényvédő szerek mennyiségének és kockázatainak csökkentésére irányuló erőfeszítések erősítése, valamint a növényvédő szerek fenntartható használatának – különösen az integrált növényvédelmi gyakorlatok elterjedésének biztosításán keresztül – elősegítése révén.

Az ajánlások teljesítését a biztosított források lehetővé teszik.

4.10. XCO Az ágazat korszerűsítésére irányuló, az ismeretek gyarapításának és megosztásának, az innovációnak és a digitalizációnak a mezőgazdaságban és vidéki térségekben történő előmozdításán keresztül megvalósítandó átfogó célkitűzés

XCO. A GYELV-elemzés összefoglalása

Erősségek

E.1. Az AKIS egyes elemei szervezeten működnek

E.2. A gazdálkodók körében léteznek jól működő – pl. integrátorok, kutatóintézetek, kamara által szervezett – tudásátadást segítő rendezvények

E.3. Az EU-átlag feletti nagy sebességű széles sávú lefedettség és internethozzáférés biztosított a vidéki lakóterületeken

E.4. Nemzetközi szinten is versenyképes hazai agrárinformatikai fejlesztések vannak

E.5. Léteznek stratégiai programok a digitális átalakulás segítésére (pl. DAS)

E.6. Elindult a Digitális Agrárakadémia

E.7. Integrált kutatási hálózat áll rendelkezésre

Gyengeségek

Gy.1. Az AKIS egészének struktúrája és az elemek összhangja egyelőre még kialakulatlan [CCO/1.8]

Gy.2. Alacsony a gazdálkodók szakmai, menedzsment, digitális és nyelvi képzettségi szintje [CCO/1.2], [CCO/1.1], [CCO/4.1]

Gy.3. A komplex tudás hiánya jellemző az ágazatra [CCO/1.2], [CCO/1.6], [SO3/1.3.], [SO4/5.1], [SO5/7.1], [SO5/7.3]

Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája [CCO/1.5], [CCO/2.1], [SO4/5.1]

Gy.5. Nem vonzó a duális képzés a felsőoktatásban, sem a cégeknek, sem a hallgatóknak [CCO/1.1], [CCO/1.9]

Gy.6. Nem vonzó a duális képzés a középfokú oktatásban. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdasági szervezetek és egyéni gazdaságok közül csak kevesen szeretnének tanulókat foglalkoztatni [CCO/1.1], [CCO/1.9]

Gy.7. A releváns kutatói háttér hiánya mutatkozik [CCO/3.2]

Gy.8. A kutatóműhelyek támogatottsága nem megfelelő [CCO/3.2]

Gy.9. A tudomány/kutatás és a gyakorlat között nagy a szakadék [CCO/1.3], [SO2/3.6]

Gy.10. K+F ráfordítások, kutatóhelyek száma és kutatói létszám tekintetében a vidék jelentősen lemarad a fővároshoz képest [CCO/3.2]

Gy.11. Bizalmatlanság mutatkozik az innovációkkal szemben [CCO/3.1], [SO2/3.1], [SO2/3.5]

Gy.12. Innovációs szereplők „egymásra találásának” problémái jelentkeznek [CCO/1.3], [SO2/3.6]

Gy.13. Bürokratikus akadályok (pl. komplikált pályázati folyamat) okoznak problémát [CCO/4.3]

Gy.14. A gazdálkodói döntésekhez nem áll rendelkezésre elegendő megbízható és könnyen elérhető adat (időjárás, növényvédelem, talaj, piaci információk stb.) [CCO/4.2], [SO4/6.1], [SO9/7.1]

Gy.15. Egymástól elkülönülnek a szakigazgatási rendszerek, a gazdálkodók több helyre szolgáltatnak adatot [CCO/4.2], [CCO/4.3], [SO5/6.1]

Gy.16. Nem megfelelő a mobilhálózati és internetlefedettség a mezőgazdasági és erdőterületeken [CCO/4.1]

Gy.17. A digitalizáció adta lehetőségek kiaknázását segítő jogszabályi háttér hiányzik (pl. drónok, adatgazdálkodás) [SO2/3.1]

Gy.18. Információhiány van a megvalósult, innovatív eljárásokról [CCO/1.4], [CCO/3.3], [SO2/3.1], [SO2/3.5], [SO3/1.3.], [SO5/5.1]

Gy.19. Agrárinformatikai és innovációs ismeretekkel rendelkező szaktanácsadók hiánya jellemző [CCO/1.7], [CCO/4.1], [SO2/3.1], [SO3/1.3.], [SO5/5.1]

Gy.20. A kisgazdaságokban egyes technológiák nem, vagy korlátozottan alkalmazhatók, az innovációs beruházás megtérülése bizonytalan [CCO/3.4], [SO2/3.1], [SO2/3.5]

Lehetőségek

L.1. A szaktanácsadás mellett a tudásátadást több szakemberhálózat – pl. falugazdász-hálózat, MNVH-hálózat – is segítheti [CCO/1.7], [CCO/1.8], [SO4/5.1], [SO5/7.1]

L.2. A gazdálkodók körében igény mutatkozik a tudásátadó, innovációt terjesztő rendezvényekre [CCO/1.2], [CCO/3.1], [SO2/3.1], [SO5/7.3]

L.3. Digitális, innovációs kompetenciák és tudásbázis fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása [CCO/1.2], [CCO/3.1], [CCO/4.1], [SO2/3.1], [SO2/3.5], [SO4/5.1]

L.4. A közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az oktatás színvonalát, biztosíthatja többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzést, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályázatok nyújtását [CCO/1.1], [CCO/1.9], [CCO/2.1], [CCO/2.2], [SO4/5.1], [SO5/7.3]

L.5. Az agrárcentrumokba szervezett iskolák tevékenysége összehangolhatóvá, koordinálhatóvá válik [CCO/2.2]

L.6. A szakmai képzések indítása keresletvezéreltté válik [CCO/1.1] [CCO/1.2]

L.7. Gyakorlatorientált kutatások ösztönzése [CCO/3.3], [SO2/3.6]

L.8. A kisgazdaságok számára is elérhető, megfizethető és egyszerűen használható alkalmazások fejlesztése és az innovatív (pl. közös) eszközhasználat támogatása [CCO/1.4], [CCO/4.4], [SO2/3.1], [SO2/3.5]

L.9. Agrár K+F-re fordított kiadások országos növelése [CCO/3.2]

L.10. Induló innovatív vállalkozások segítése (pl. mentorálás, tanácsadás, inkubáció, akceleráció) [CCO/3.3], [SO2/3.1], [SO2/3.5]

L.11. Innovációs tevékenységet hatékonyan segítő intézményrendszerek működtetése [CCO/3.3], [SO2/3.1], [SO2/3.5], [SO2/3.6]

L.12. Több szereplő együttműködésén alapuló (multiaktor) projektek végrehajtása [CCO/1.3], [SO2/3.6]

L.13. Adatelérés biztosítása a hatékonyabb gazdálkodáshoz (alaptérképek, környezeti adatok, növény- és állategészségügy, piaci információk stb.) [CCO/4.4], [SO2/3.1], [SO3/1.3.], [SO4/6.1], [SO5/5.1], [SO9/7.1]

L.14. Közös adatbázisok kialakítása (adatintegráció), amiből a releváns intézmények felé adatszolgáltatás történik, ezzel csökkentve az adminisztratív terheket [CCO/4.2], [SO4/6.1], [SO5/6.1]

L.15. Az érintett szervezetek (MÁK, Nébih, NAV, kormányhivatalok, NAK és egyéb mezőgazdasági szakmai szervezetek) közti együttműködés fokozása [CCO/4.3], [SO4/6.1], [SO5/6.1]

L.16. A vidéki térségek digitális infrastruktúrájának fejlesztése (termőföldön, ill. erdőterületeken is) [CCO/4.1], [SO2/3.1]

L.17. A digitális technológiák terjedését ösztönző integrált fejlesztési és támogatási rendszerek kidolgozása [CCO/1.4], [CCO/3.4], [SO2/3.1]

L.18. A szabályozás módosítása a digitális technológiák által biztosított lehetőségek alapján [SO2/3.1], [SO4/6.1], [SO5/5.1]

L.19. Profi tanácsadó cégek bevonása az agrárkutatásba [CCO/1.3]

L.20. A vállalkozási szektor hozzájárulása megnő a K+F ráfordításokban (forrásoldalon és a felhasználás terén is) [CCO/3.2]

Veszélyek

F.1. Kedvezőtlen demográfiai folyamatok tapasztalhatók: a gazdatársadalom előregszik, lassú a generációváltás, nő a vidéket elhagyók száma, polarizálódik a vidéki társadalom [CCO/1.6], [SO8/1.2]

F.2. Agrártudományok terén a K+F ráfordítások aránya csökken az összes K+F ráfordításhoz viszonyítva [CCO/3.2]

F.3. A gazdálkodói pálya társadalmi megítélése tovább romlik, nem sikerül vonzóvá tenni az agráréletpályát [CCO/1.5], [CCO/1.6], [CCO/2.2]

F.4. A technológiai szaktanácsadásban az inputanyaggyártók, forgalmazók tovább erősödnek [CCO/1.7], [CCO/1.8], [SO5/5.1]

F.5. A hatékony termeléshez szükséges környezeti és gazdasági adatok, valamint digitális szolgáltatások hiányoznak és/vagy nem naprakészek [CCO/4.1], [CCO/4.2], [CCO/4.3], [CCO/4.4], [SO4/6.1]

XCO. Szükségletek

Kód	Cím	Fontossági sorrend a KAP stratégiai terv szintjén	Az igény szerepel a KAP stratégiai tervben
-----	-----	---	--

2.3.6	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködés erősítése, innovációs potenciál növelése	1	Igen
2.4.3	Szemléletformálás az egészséges táplálkozás terén az iskoláskorúak körében	1	Igen
2.5.1	A gazdaságvezetők (mg., élip, erdő) korszerű üzleti menedzsment tudásának erősítése	1	Igen
2.5.2	Korszerű fenntarthatósági megoldások és eszközök használatának erősítése	1	Igen
2.5.3	Fogyasztói tudatosság erősítése	1	Igen
2.5.4	Munkaerő képzettségi szintjének növelése az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen
2.5.5	Képzés/ továbbképzés infrastruktúrájának fejlesztése	2	Nem
2.5.6	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen
4.4.1	A negatív időjárás hatásokat elleni védekezést segítő technológiák és eszközök fejlesztése	1	Igen
4.5.1	Tudásátadás és annak fejlesztése az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről	1	Igen
5.6.1	Meglévő adatbázisok összekapcsolása, integrálása, monitoring és előrejelző-rendszerek kialakítása	1	Részben
5.7.1	Növény-egészségügyi szaktanácsadás	1	Igen
5.7.2	Helyes erőforrás gazdálkodást eredményező tájékoztatás, szemléletformálás	1	Igen
5.7.3	Tudásátadás, bemutató gazdaságok az emisszió csökkentési	1	Igen

	technológiák bemutatására		
6.4.1	Korszerű adatgyűjtési és monitoring rendszerek kialakítása a biológiai sokféleség mérésére	1	Részben
6.5.2	Ökoszisztéma szolgáltatások és a biológiai sokféleség jelentőségéről tájékoztatás a közvélemény felé	2	Igen
6.5.3	A gazdálkodói ismeretek bővítése a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól	1	Igen
7.2.1	Gazdaságindításhoz szükséges komplex vállalkozói ismeretek nyújtása	1	Igen
7.2.2	A mezőgazdasági pálya vonzóvá tétele a fiatal generációk számára	1	Igen
9.5.1	Információ-átadás és adatgyűjtés hatékonyságának növelése a hatósági ellenőrzések területén	1	Részben
9.6.1	Gyakorlatorientált ismeretátadás a társadalmi és környezeti kihívásokról	1	Igen
9.7.1	Piaci információs rendszerek fejlesztése	2	Nem
CCO.1.1	Ágazati beavatkozások célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	1	Igen
CCO.1.10	Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése	1	Részben
CCO.1.2	Gazdálkodók ismereteinek bővítése	1	Igen
CCO.1.3	Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködések erősítése	1	Igen
CCO.1.4	Innovatív technikák kezelésének oktatása	1	Igen
CCO.1.5	Képzés és tájékoztatás	2	Nem

	infrastruktúrájának javítása		
CCO.1.6	Tudásátadás a mezőgazdasági és erdőgazdasági generációváltás gyorsítása érdekében	2	Igen
CCO.1.7	Szaktanácsadók képzése	1	Igen
CCO.1.8	Ágazati beavatkozások szaktanácsadási szolgáltatások bővítése, magas szintű elérhetővé tétele	1	Igen
CCO.1.9	Agrárvállalkozók duális képzésben, fogadó félként való részvételének ösztönzése	2	Igen
CCO.2.1	Közép- és felsőfokú agrároktatási intézmények felkészültségének és eszközparkjának fejlesztése	2	Nem
CCO.2.2	Bemutató üzemek kialakítása	1	Igen
CCO.3.1	A munkaerő képzettségi szintjének növelése, az innovatív technológiák alkalmazása érdekében	1	Igen
CCO.3.2	Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása	2	Igen
CCO.3.3	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozók innovativitásának növelése	2	Igen
CCO.3.4	Innovatív beruházások támogatása a kisgazdaságokban	2	Igen
CCO.4.1	Szélessávú internet szolgáltatásokhoz személyes hozzáférés biztosítása	2	Részben
CCO.4.2	Digitális ágazati nyilvántartások kialakítása, integrációja	1	Részben
CCO.4.3	Elektronikus ügyintézés, transzparencia, nyomonkövethetőség	1	Részben
CCO.4.4	Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális	1	Igen

	infrastruktúrájának fejlesztése		
CCO.4.5	Digitális megoldások fejlesztése minőségbiztosítás, tanúsítás, nyomkövethetőség, árujelölés terén	1	Igen

XCO. Beavatkozási logika

Beavatkozási forma	A beavatkozás típusa	A beavatkozás kódja	Közös kimeneti mutató
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	ADVIBEEES(55(1)(a)) - advisory services, technical assistance, training, information and exchange of best practices, including through networking, for beekeepers and beekeepers' organisations	SC02_A01_BEA_55 - Méhészeti tudásátadás és technikai segítségnyújtás	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Ágazati beavatkozások - Méhészeti termékek	PROMOBEES(55(1)(f)) - promóció, kommunikáció és marketing, ideértve a piacmonitoringhoz kötődő fellépéseket és a különösen a méhészeti termékek minőségével kapcsolatos fogyasztói tudatosság növelésére irányuló tevékenységeket	SC01_A02_BEM_55 - Méhészeti marketing	O.37. A méhészeti ágazat védelmére vagy javítására irányuló intézkedések vagy azzal foglalkozó egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) – Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD01_E01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD02_D01_FRM_73 - Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) -	RD03_E02_FON_73 -	O.20. A támogatásban

	Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen belül	részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD04_E03_FOF_73 - Mezőgazdasági termékek értéknövelése a mezőgazdasági üzemen kívül	O.24. A támogatásban részesülő, a gazdaságon kívüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	INVEST(73-74) - Beruházások, ide értve az öntözési beruházásokat is	RD18_I03_JGR_73 - Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III pillér) Országos mezőgazdasági jégkarmérséklő rendszer digitális átállása	O.20. A támogatásban részesülő, a gazdaságon belüli termelőberuházásokra irányuló műveletek vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD07_B03_YFO_77 - Generációs megújulás, gazdaságátadási együttműködés	O.30. A generációs megújulásra irányuló támogatott műveletek és egységek száma (kivéve a tevékenységkezdési támogatást)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD45_R04_GIS_77 - Együttműködések új EU-s és önkéntes minőségrendszer kidolgozására valamint meglévő nemzeti minőségrendszerek továbbfejlesztésére	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD46_R05_GIJ_77 - Együttműködések már létező minőségrendszer vagy bejegyzett OEM/OFJ/FJ/HKT esetén	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) -	RD48_R07_QSP_77 - Minőségrendszerek	O.29. A hivatalos minőségrendszerekben

	Együttműködés	tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása	való részvételhez nyújtott támogatásban részesülő kedvezményezettek száma
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD55_D02_RUF_77 - Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD56_D03_SVC_77 - Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)	O.32. A támogatott egyéb együttműködési műveletek vagy egységek száma (az O.1. pontban említett EIP kivételével)
Vidékfejlesztés	COOP(77) - Együttműködés	RD61_A05_EIP_77 - Európai Innovációs Partnerség (EIP) együttműködés	O.1. Az európai innovációs partnerség (EIP) operatív csoportjai projektjeinek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD58_A01_TRA_78 - Képzések és bemutatóüzemi programok	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD59_A02_INF_78 - Tájékoztatási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma
Vidékfejlesztés	KNOW(78) - Ismeretek cseréje és információk terjesztése	RD60_A04_ADP_78 - Tanácsadási szolgáltatások	O.33. A támogatott képzési, tanácsadási és tudatosságnövelő intézkedések vagy egységek száma

A beavatkozási logika alátámasztása

Alátámasztás helye	Kapcsolódó	Főszükséglet	Szükséglet	Szükséglet	Beavatkozó
--------------------	------------	--------------	------------	------------	------------

	SWOT állítás			kódja	s kódja
CCO helyzetelemzés: 3.1.1. fejezet. A gazdálkodók szakképzettsége (24. oldal) 3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal) 4.2. fejezet. Digitális készségek és IKT-eszközök használata (41. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (42. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők. (21. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) 4.4.1. Oktatás (48. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal) 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (37. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (30. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás	CCO/Gy.2. Alacsony a gazdálkodók szakmai, menedzsment, digitális és nyelvi képzettségi szintje CCO/Gy.3. A komplex tudás hiánya jellemző az ágazatra CCO/Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája CCO/Gy.5. Nem vonzó a duális képzés a felsőoktatásban, sem a cégeknek, sem a hallgatóknak CCO/Gy.6. Nem vonzó a duális képzés a középfokú oktatásban. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdasági szervezetek és egyéni gazdaságok közül csak kevesen szeretnének tanulókat foglalkoztatni CCO/L.1. A szaktanácsadás mellett a tudásátadást több szakemberhálóza	CCO/1. Az ágazati célkitűzések megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása SO9/8. Fogyasztói ismeretek szintjének növelése az élelmiszer-termeléssel, -előállítással kapcsolatban	CCO/1.1. Ágazati beavatkozások célkitűzéseinek megvalósulását támogató, gyakorlatorientált ismeretátadás támogatása	CCO.1.1	SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC02_A01_BEA_55 RD04_E03_FOF_73 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78

<p>(32-33. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (26. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (28. oldal) 4.4.1. fejezet. Oktatás (50. oldal) SO2 helyzetelemzés: 10. fejezet. Digitalizáció, precíziós gazdálkodás (32. oldal)</p>	<p>t – pl. falugazdász- hálózat, MNVH- hálózat – is segítheti CCO/L.4. A közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az oktatás színvonalát, biztosíthatja többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzé st, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályáza tok nyújtását CCO/L.6. A szakmai képzések indítása keresletvezérelt é válik SO2/Gy.10. A munkaerő képzetségi szintje nem alkalmas az innovatív technológiák megfelelő használatára</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 3.1.1. fejezet. A gazdálkodók</p>	<p>CCO/Gy.2. Alacsony a gazdálkodók</p>				

<p>szakképzettsége (24. oldal) 3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal) 4.2. fejezet. Digitális készségek és IKT-eszközök használata (41. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (42. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők. (21. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás (32-33. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (38. oldal) CCO helyzetelemzés: 4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (52. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (26. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (28. oldal) 4.4.1. fejezet. Oktatás (50. oldal) SO2 helyzetelemzés: 10. fejezet. Digitalizáció,</p>	<p>szakmai, menedzsment, digitális és nyelvi képzettségi szintje CCO/Gy.3. A komplex tudás hiánya jellemző az ágazatra CCO/L.1. A szaktanácsadás mellett a tudásátadást több szakemberhálózat – pl. falugazdász-hálózat, MNVH-hálózat – is segítheti CCO/L.2. A gazdálkodók körében igény mutatkozik a tudásátadó, innovációt terjesztő rendezvényekre CCO/L.3. Digitális, innovációs kompetenciák és tudásbázis fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása CCO/L.4. A közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az oktatás színvonalát, biztosíthatja</p>				
--	---	--	--	--	--

<p>precíziós gazdálkodás (32. oldal) SO5 helyzetelemzés: 4.1. fejezet. A fás szárú kultúrák tudatos használata a mezőgazdasági kultúrák erőforrás-gazdálkodásának és ellenállóképességének javításában (agrár-erdészeti rendszerek) (30. oldal) SO7 helyzetelemzés: 3. fejezet. A gazdálkodók szakképzettségi szintje (11. oldal) SO7 helyzetelemzés: 4.3. fejezet. Iskolarendszeren kívüli információs és tudásátadási formák szerepe (13. oldal) SO9 helyzetelemzés: 1. fejezet. Antibiotikus-felhasználás a mezőgazdaságban (5. oldal) 6. fejezet. Élelmiszer-pazarlás (18-19. oldal)</p>	<p>többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzést, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályázatok nyújtását CCO/L.6. A szakmai képzések indítása keresletvezérelt é válik SO2/Gy.10. A munkaerő képzettségi szintje nem alkalmas az innovatív technológiák megfelelő használatára SO5/Gy.16. A mezőgazdasági termelők között kevés megfelelő ismeret az agrár-erdészeti rendszerek által nyújtott erőforrás-védelmi előnyökről SO7/Gy.2. Fiatal gazdálkodók mezőgazdasági szakképzettségén és farmmenedzsment-ismereteinek alacsony szintje</p>				
---	---	--	--	--	--

	<p>az uniós átlaghoz képest SO7/ Gy.3. Információ- és tudáshiány, valamint a tapasztalatcsere/-megosztás hiánya a gazdálkodással és a gazdaságátadás al kapcsolatban SO9/Gy.7. Mezőgazdasági termelők hiányos ismeretei az új környezeti és társadalmi kihívásokkal kapcsolatban</p>				
--	--	--	--	--	--

<p>CCO helyzetelemzés: 3.1.1. fejezet. A gazdálkodók szakképzettsége (24. oldal) 3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal) 4.2. fejezet. Digitális készségek és IKT-eszközök használata (41. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (42. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők. (21. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás (32-33. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (38. oldal) CCO helyzetelemzés: 4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (52. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (26. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (28. oldal) 4.4.1. fejezet. Oktatás (50. oldal) SO2 helyzetelemzés:</p>	<p>CCO/Gy.9. A tudomány/kutatás és a gyakorlat között nagy a szakadék CCO/Gy.11. Bizalmatlanság mutatkozik az innovációkkal szemben CCO/Gy.12. Innovációs szereplők „egymásra találásának” problémái jelentkeznek CCO/L.7. Gyakorlatorientált kutatások ösztönzése CCO/L.10. Induló innovatív vállalkozások segítése (pl. mentorálás, tanácsadás, inkubáció, akceleráció) CCO/L.12. Több szereplő együttműködésén alapuló (multiaktor) projektek végrehajtása CCO/L.19. Profi tanácsadó cégek bevonása az agrárkutatásba</p>		<p>CCO/1.2. Gazdálkodók ismereteinek bővítése: korszerű menedzsment tudás erősítése, gyakorlatorientált ismeretátadás többek között a társadalmi és környezeti kihívásokról, az éghajlatváltozással módosuló termelési feltételekről, az alkalmazkodási lehetőségekről, a mezőgazdaság környezetre gyakorolt hatásairól; innovációs gyakorlatok beépítése a mindennapi munkafolyamatokba, motiválás a természetközeli gazdálkodás folytatására</p>	<p>CCO.1.2</p>	<p>SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 SC15_E10_FVP_47 SC27_I09_FVM_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78</p>
--	--	--	--	----------------	--

<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (23. oldal)</p> <p>4.3.1. fejezet. Eszköz- és szoftverforgalmazás (42. oldal)</p> <p>4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (46. oldal)</p> <p>4.5. fejezet. KAP-stratégia - horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (51. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.3. fejezet. Innovációt ösztönző programok (19. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (40. oldal)</p> <p>SO2 helyzetelemzés 10. fejezet. Digitalizáció, precíziós gazdálkodás (32. oldal)</p>	<p>CCO/Gy.18. Információhiány van a megvalósult, innovatív eljárásokról</p> <p>CCO/Gy.19. Agrárinformatikai és innovációs ismeretekkel rendelkező szaktanácsadók hiánya jellemző</p> <p>CCO/L.8. A kisgazdaságok számára is elérhető, megfizethető és egyszerűen használható alkalmazások fejlesztése és az innovatív (pl. közös) eszközhasználat támogatása</p> <p>CCO/L.10. Induló innovatív vállalkozások segítése (pl. mentorálás, tanácsadás, inkubáció, akceleráció)</p> <p>CCO/L.17. A digitális technológiák terjedését ösztönző integrált fejlesztési és támogatási rendszerek kidolgozása</p> <p>CCO/F.8. A digitalizáció és az információkhoz</p>		<p>CCO/1.3. Kutatók-termelők-feldolgozók közötti együttműködések erősítése az innovációs potenciál növelése érdekében</p>	<p>CCO.1.3</p>	<p>RD61_A05 _EIP_77</p>
--	--	--	---	----------------	-----------------------------

	<p>való hozzáférés egyenlőtlensége fokozhatja egyes termelői körök leszakadását SO2/Gy.9. Digitalizáció terjedését gátló demográfiai folyamatok, magas beruházási igény és tudáshiány</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) 4.4.1. Oktatás (48. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.2. fejezet. Az agrárszakképzés jellemzői (25. oldal) CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (40. oldal) CCO helyzetelemzés: 4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (52. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (23. oldal) 4.3.1. fejezet. Eszköz- és szoftverforgalmazás (42. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (46. oldal) 4.5. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív</p>	<p>CCO/Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája CCO/F.3. A gazdálkodói pálya társadalmi megítélése tovább romlik, nem sikerül vonzóvá tenni az agráréletpályát CCO/F.8. A digitalizáció és az információkhoz való hozzáférés egyenlőtlensége fokozhatja egyes termelői körök leszakadását CCO/L.3. Digitális, innovációs kompetenciák és tudásbázis fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása CCO/ L.8. A kisgazdaságok számára is</p>		<p>CCO/1.4. Digitalizált termelőeszközök, korszerű fenntarthatósági (környezeti/üzleti/társadalmi) megoldások, innovatív technikák kezelésének oktatása, használatának elterjesztése, elsősorban a KKV-k körében</p>	<p>CCO.1.4</p>	<p>SC11_A03_FVA_47 SC12_A04_FVT_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78 RD61_A05_EIP_77</p>

eredményei (51. oldal)	elérhető, megfizethető és egyszerűen használható alkalmazások fejlesztése és az innovatív (pl. közös) eszközhasználat támogatása				
CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők. (21. oldal) 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) 4.4.1. Oktatás (48. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal) 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (37. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (30. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (39. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.2. fejezet. Az	CCO/Gy.3. A komplex tudás hiánya jellemző az ágazatra CCO/Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája CCO/Gy.5. Nem vonzó a duális képzés a felsőoktatásban, sem a cégeknek, sem a hallgatóknak CCO/Gy.6. Nem vonzó a duális képzés a középfokú oktatásban. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdasági szervezetek és egyéni gazdaságok közül csak kevesen szeretnének tanulókat foglalkoztatni CCO/F.1. Kedvezőtlen demográfiai folyamatok tapasztalhatók: a		CCO/1.5. Mezőgazdasági ismeretek cseréje, a képzés és tájékoztatás infrastruktúrájának javítása	CCO.1.5	KAP-on kívüli tevékenység

<p>agrárszakképzés jellemzői (25. oldal) SO7 helyzetelemzés: 2. fejezet. A gazdálkodók, mezőgazdaságban foglalkoztatottak korszerkezeti sajátosságai (6. oldal) SO7 helyzetelemzés: 4.3. fejezet. Iskolarendszeren kívüli információs és tudásátadási formák szerepe (13. oldal) SO7 helyzetelemzés: 4.3. fejezet. Iskolarendszeren kívüli információs és tudásátadási formák szerepe (13. oldal)</p>	<p>gazdatársadalom elöregszik, lassú a generációváltás, nő a vidéket elhagyók száma, polarizálódik a vidéki társadalom CCO/F.3. A gazdálkodói pálya társadalmi megítélése tovább romlik, nem sikerül vonzóvá tenni az agráréletpályát SO7/Gy.1. Gazdálkodók kedvezőtlen korszerkezete (különösen a baromfiágazatban, a szőlő- és bortermelésben, a gyümölcs- és szántóföldi növénytermesztésben) SO7/Gy.3. Információ- és tudáshiány, valamint a tapasztalatcsere/-megosztás hiánya a gazdálkodással és a gazdaságátadásal kapcsolatban SO7/Gy.11. A speciális, fiatal gazdálkodókat megcélzó elemek hiánya a szaktanácsadási rendszerben</p>				
CCO helyzetelemzés:	CCO/Gy.19.		CCO/1.6. Tudásátadás	CCO.1.6	SC02_A01_

<p>2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás (32-33. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás (33. oldal) 4.4.2. fejezet. Szaktanácsadás (50. oldal)</p>	<p>Agrárinformatikai és innovációs ismeretekkel rendelkező szaktanácsadók hiánya jellemző CCO/L.1. A szaktanácsadás mellett a tudásátadást több szakemberhálózat – pl. falugazdász-hálózat, MNVH-hálózat – is segítheti CCO/F.4. A technológiai szaktanácsadásban az inputanyaggyártók, forgalmazók tovább erősödnek</p>		<p>a mezőgazdasági generációváltás gyorsítása érdekében</p>		<p>BEA_55 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78</p>
<p>CCO helyzetelemzés: 1. fejezet. Agrár-tudás és Innovációs Rendszerek (8. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás (32-33. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.2. fejezet. Agrárszaktanácsadás (33. oldal) 4.4.2. fejezet. Szaktanácsadás (50. oldal) CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (40. oldal)</p>	<p>CCO/Gy.1. Az AKIS egészének struktúrája és az elemek összhangja egyelőre még kialakulatlan CCO/Gy.19. Agrárinformatikai és innovációs ismeretekkel rendelkező szaktanácsadók hiánya jellemző CCO/L.1. A szaktanácsadás mellett a tudásátadást több szakemberhálózat – pl. falugazdász-hálózat, MNVH-hálózat – is segítheti</p>		<p>CCO/1.7. Szaktanácsadók képzése, szaktanácsadási rendszer átalakítása a KAP specifikus célkitűzéseire alkalmazkodva, különös tekintettel az alacsony környezetterhelésű mezőgazdasági gyakorlatok integrált szemléletű megközelítésére (növényvédő szerek kijuttatása, ÜHG, légszennyezők és szálló por kibocsátásának csökkentő eljárások, helyes tápanyag-gazdálkodás és komposztálás), valamint az ágazat-</p>	<p>CCO.1.7</p>	<p>SC02_A01_BE SC11_A03_FVA_47 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78</p>

	CCO/F.4. A technológiai szaktanácsadásban az inputanyaggyártók, forgalmazók tovább erősödnek CCO/F.8. A digitalizáció és az információkhoz való hozzáférés egyenlőtlensége fokozhatja egyes termelői körök leszakadását		specifikus szaktanácsadási szolgáltatások bővítésére		
CCO helyzetelemzés: 3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal) 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (37. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (30. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (25. oldal) SO7 helyzetelemzés: 4.2. fejezet. Pályaorientáció (13. oldal) SO8 helyzetelemzés: 2. fejezet. Foglalkoztatás (13. oldal)	CCO/Gy.5. Nem vonzó a duális képzés a felsőoktatásban, sem a cégeknek, sem a hallgatóknak CCO/Gy.6. Nem vonzó a duális képzés a középfokú oktatásban. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdasági szervezetek és egyéni gazdaságok közül csak kevesen szeretnének tanulókat foglalkoztatni CCO/L.4. A közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az		CCO/1.8. Ágazati beavatkozások szaktanácsadási szolgáltatások bővítése, magas szintű elérhetővé tétele	CCO.1.8	SC11_A03_FVA_47 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78

	<p>oktatás színvonalát, biztosíthatja többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzést, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályázatok nyújtását SO7/Gy.7. Agrárvállalkozások alacsony aktivitása a duális képzésben SO8/L.13. Tudatos ágazati munkaerőutánpótlás a potenciális belépő tanulók gyakorlati képzésének megszervezésével</p>			
<p>SO9 helyzetelemzés: 5.1. fejezet. Minőségrendszerek (15. oldal) 5.2. fejezet. Ökológiai gazdálkodás (18. oldal)</p>	<p>SO9/Gy.8. Fogyasztók hiányos ismeretei az élelmiszertermeléssel, védjegyekkel kapcsolatban</p>	<p>CCO/1.9. Agrárvállalkozók duális képzésben, fogadó félként való részvételének ösztönzése</p>	<p>CCO.1.9</p>	<p>RD58_A01_TRA_78</p>
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) 4.4.1. Oktatás (48. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet.</p>	<p>CCO/Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája CCO/L.4. A közép- és felsőfokú oktatás</p>	<p>CCO/1.10. Fogyasztói edukáció, tudatosság erősítése a nemzeti és uniós minőségrendszerek és az élelmiszerbiztonság vonatkozásában, a fenntartható</p>	<p>CCO.1.10</p>	<p>SC15_E10_FVP_47 SC16_E11_FVQ_47 SC17_E12_FVC_47 SC19_I01_FVF_47 SC27_I09_</p>

<p>Szakképzési stratégia (25. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (27. oldal) SO7 helyzetelemzés: 4.3. fejezet. Iskolarendszeren kívüli információs és tudásátadási formák szerepe (13. oldal)</p>	<p>fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az oktatás színvonalát, biztosíthatja többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzést, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályázatok nyújtását CCO/ L.5. Az agrárcentrumokba szervezett iskolák tevékenysége összehangolhatóvá, koordinálhatóvá válik SO7/Gy.5. Képzés és továbbképzés hiányos, infrastruktúrája elavult mind a közép-, mind a felsőfokú oktatásban</p>		<p>technológiák és élelmiszerek promóciója, szemléletformálás az élelmiszerpazarlás csökkentése érdekében</p>		<p>FVM_47 RD46_R05_GIJ_77 RD48_R07_QSP_77 RD58_A01_TRA_78 RD59_A02_INF_78 RD60_A04_ADP_78 KAP-on kívüli tevékenység</p>
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) 4.4.1. Oktatás (49. oldal) CCO helyzetelemzés:</p>	<p>CCO/Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája CCO/L.4. A közép- és</p>	<p>CCO/2. Közép- és felsőfokú oktatási intézmények, tanüzemek, bemutató üzemek,</p>	<p>CCO/2.1. Közép- és felsőfokú agrároktatási intézmények felkészültségének és eszközparkjának fejlesztése</p>	<p>CCO.2.1</p>	<p>KAP-on kívüli tevékenység</p>

<p>3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (25. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (27. oldal) CCO helyzetelemzés: 3.1.2. fejezet. Az agrárszakképzés jellemzői (25. oldal)</p>	<p>felsőfokú oktatás fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az oktatás színvonalát, biztosíthatja többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzést, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályázatok nyújtását CCO/L.5. Az agrárcentrumokban a szervezett iskolák tevékenysége összehangolhatóvá, koordinálhatóvá válik CCO/F.3. A gazdálkodói pálya társadalmi megítélése tovább romlik, nem sikerül vonzóvá tenni az agráréletpályát</p>	<p>mintaüzemek infrastruktúrájának fejlesztése</p>			
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) 4.4.1. Oktatás (48. oldal) CCO helyzetelemzés:</p>	<p>CCO/Gy.4. A mezőgazdasági képzés elavult és/vagy alacsony színvonalú az infrastruktúrája CCO/Gy.5. Nem vonzó a duális</p>		<p>CCO/2.2. Bemutató üzemek kialakítása, szervezése, majd azok összekapcsolása, tudásátadási programok kidolgozása, többek között a korszerű és</p>	<p>CCO.2.2</p>	<p>RD58_A01 _TRA_78</p>

<p>3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal)</p> <p>3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (37. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (30. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 3.4. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (38. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (52. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 3.1.3. fejezet. Szakképzési stratégia (25. oldal)</p> <p>SO7 helyzetelemzés: 6. fejezet. Mezőgazdasági üzemek, on-farm diverzifikáció, vidéki mikrovállalkozások (19. oldal)</p>	<p>képzés a felsőoktatásban, sem a cégeknek, sem a hallgatóknak</p> <p>CCO/Gy.6. Nem vonzó a duális képzés a középfokú oktatásban. A mezőgazdasági tevékenységet végző gazdasági szervezetek és egyéni gazdaságok közül csak kevesen szeretnének tanulókat foglalkoztatni</p> <p>CCO/Gy.11. Bizalmatlanság mutatkozik az innovációkkal szemben</p> <p>CCO/Gy.18. Információhiány van a megvalósult, innovatív eljárásokról</p> <p>CCO/L.2. A gazdálkodók körében igény mutatkozik a tudásátadó, innovációt terjesztő rendezvényekre</p> <p>CCO/L.3. Digitális, innovációs kompetenciák és tudásbázis fejlesztésére irányuló stratégiák</p>		<p>emisszió-csökkentésen alapuló technológiák bemutatására</p>		
--	--	--	--	--	--

	<p>végrehajtása CCO/L.4. A közép- és felsőfokú oktatás fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása javíthatja az oktatás színvonalát, biztosíthatja többek között a tankertekkel és tanműhelyekkel való szorosabb együttműködést, az innovációra nyitott szakemberképzést, a duális képzés átalakítását és újabb ösztöndíjpályázatok nyújtását SO7/Gy.13. Szakképzett és betanított munkaerő hiánya</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.1. fejezet. Kutatás-fejlesztés és innováció (12. oldal) CCO helyzetelemzés: 2.1. fejezet. Kutatás-fejlesztés és innováció (12. oldal)</p>	<p>CCO/Gy.7. A releváns kutatói háttér hiánya mutatkozik CCO/Gy.8. A kutatóműhelyek támogatottsága nem megfelelő CCO/Gy.10. K+F ráfordítások, kutatóhelyek száma és kutatói létszám tekintetében a vidék jelentősen lemarad a fővároshoz</p>	<p>CCO/3. Ágazati beavatkozások célkitűzéseket szolgáló, gyakorlatorientált kutatások és innovációk elősegítése</p>	<p>CCO/3.1. A munkaerő képzettségi szintjének növelése, az innovatív technológiák alkalmazása érdekében</p>	<p>CCO.3.1</p>	<p>RD58_A01 _TRA_78 RD59_A02 _INF_78 RD60_A04 _ADP_78</p>

<p>CCO helyzetelemzés: 2.1. fejezet. Kutatás-fejlesztés és innováció (13. és 17. oldal)</p> <p>SO2 helyzetelemzés: 11. fejezet. Az agrobizniszhez kapcsolódó K+F+I tevékenység (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.1. fejezet. Kutatás-fejlesztés és innováció (13. és 17. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.1. fejezet. Kutatás-fejlesztés és innováció (16. oldal)</p> <p>SO8 helyzetelemzés: 1. fejezet.</p> <p>Demográfiai alapok (7. oldal)</p>	<p>képest</p> <p>CCO/L.9. Agrár K+F-re fordított kiadások országos növelése</p> <p>CCO/L.20. A vállalkezési szektor hozzájárulása megnő a K+F ráfordításokban (forrásoldalon és a felhasználás terén is)</p> <p>SO2/L.4 Agrár (benne élelmiszeripar) K+F+I-re fordított hazai források növelése</p> <p>CCO/L.20. A vállalkezési szektor hozzájárulása megnő a K+F ráfordításokban (forrásoldalon és a felhasználás terén is)</p> <p>CCO/F.2. Agrártudományok terén a K+F ráfordítások aránya csökken az összes K+F ráfordításhoz viszonyítva</p> <p>SO8/Gy.5. Munkavállalási célú elvándorlás</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés:</p>	<p>CCO/Gy.18. Információhiány van a megvalósult, innovatív eljárásokról</p>		<p>CCO/3.2. Képzett kutatók helyben tartása, KFI szektor támogatása</p>	<p>CCO.3.2</p>	<p>RD61_A05 _EIP_77</p>

<p>2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (23. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.3. fejezet. Innovációt ösztönző programok (19. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.2. fejezet. Együttműködésen alapuló innováció (18. oldal)</p> <p>2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (23. oldal)</p>	<p>CCO/ Gy.20. A kisgazdaságokban egyes technológiák nem, vagy korlátozottan alkalmazhatók, az innovációs beruházás megtérülése bizonytalan</p> <p>CCO/L.7. Gyakorlatorientált kutatások ösztönzése</p> <p>CCO/L.10. Induló innovatív vállalkozások segítése (pl. mentorálás, tanácsadás, inkubáció, akceleráció)</p> <p>CCO/L.11. Innovációs tevékenységet hatékonyan segítő intézményrendszerek működtetése</p> <p>CCO/ L.12. Több szereplő együttműködésén alapuló (multiaktor) projektek végrehajtása</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az</p>	<p>CCO/Gy.20. A kisgazdaságokban egyes technológiák nem, vagy korlátozottan alkalmazhatók, az innovációs beruházás megtérülése</p>		<p>CCO/3.3. Agrár- és élelmiszeripari vállalkozók innovativitásának növelése, változó piaci igényekre adott reakciójuk gyorsítása</p>	<p>CCO.3.3</p>	<p>RD03_E02_FON_73 RD18_I03_JGR_73 RD61_A05_EIP_77</p>

<p>innovációt hátráltató és segítő tényezők (23. oldal)</p> <p>4.3.1. fejezet. Eszköz- és szoftverforgalmazás (42. oldal)</p> <p>4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (46. oldal)</p> <p>4.5. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (51. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (45. oldal)</p>	<p>bizonytalan CCO/ L.8. A kisgazdaságok számára is elérhető, megfizethető és egyszerűen használható alkalmazások fejlesztése és az innovatív (pl. közös) eszközhasználat támogatása</p> <p>CCO/L.17. A digitális technológiák terjedését ösztönző integrált fejlesztési és támogatási rendszerek kidolgozása</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 3.1.1. fejezet. A gazdálkodók szakképzettsége (24. oldal)</p> <p>3.1.4. fejezet. A felsőfokú agrárképzés jellemzői (31. oldal)</p> <p>4.2. fejezet. Digitális készségek és IKT-eszközök használata (41. oldal)</p> <p>4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (42. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (22. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (52. oldal)</p>	<p>CCO/Gy.2. Alacsony a gazdálkodók szakmai, menedzsment, digitális és nyelvi képzettségi szintje</p> <p>CCO/Gy.16. Nem megfelelő a mobilhálózati és internetlefedettség a mezőgazdasági és erdőterületeken</p> <p>CCO/Gy.19. Agrárinformatikai és innovációs ismeretekkel rendelkező szaktanácsadók hiánya jellemző</p>		<p>CCO/3.4. Innovatív beruházások támogatása a kisgazdaságokban</p>	<p>CCO.3.4</p>	<p>RD01_E01_FRM_73 RD18_I03_JGR_73 RD61_A05_EIP_77</p>

<p>CCO helyzetelemzés: 4.5. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (51. oldal)</p> <p>4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (57. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (39. oldal)</p>	<p>CCO/L.3. Digitális, innovációs kompetenciák és tudásbázis fejlesztésére irányuló stratégiák végrehajtása</p> <p>CCO/L.16. A vidéki térségek digitális infrastruktúrájának fejlesztése (termőföldön, ill. erdőterületeken is)</p> <p>CCO/F.5. A hatékony termeléshez szükséges környezeti és gazdasági adatok, valamint digitális szolgáltatások hiányoznak és/vagy nem naprakészek</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (43. oldal)</p> <p>4.5. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (51. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.4. fejezet. Agrárigazgatási rendszerek (47-48. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.4. fejezet. Agrárigazgatási rendszerek (46-47.</p>	<p>CCO/Gy.14. A gazdálkodói döntésekhez nem áll rendelkezésre elegendő megbízható és könnyen elérhető adat (időjárás, növényvédelem, talaj, piaci információk stb.)</p> <p>CCO/Gy.15. Egymástól elkülönülnek a szakigazgatási rendszerek, a gazdálkodók több helyre szolgáltatnak</p>	<p>CCO/4. Digitális megoldások fejlesztése a termelésben és az ágazati nyilvántartásokban</p>	<p>CCO/4.1. Szélessávú internet szolgáltatásokhoz személyes hozzáférés biztosítása és a digitális alapkészségek megerősítése</p>	<p>CCO.4.1</p>	<p>RD52_D03_SVC_77 KAP-on kívüli tevékenység</p>

<p>oldal) CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (39. oldal)</p>	<p>adatot CCO/L.14. Közös adatbázisok kialakítása (adatintegráció), amiből a releváns intézmények felé adatszolgáltatás történik, ezzel csökkentve az adminisztratív terheket CCO/F.5. A hatékony termeléshez szükséges környezeti és gazdasági adatok, valamint digitális szolgáltatások hiányoznak és/vagy nem naprakészek</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal) CCO helyzetelemzés: 4.3.4. fejezet. Agrárigazgatási rendszerek (47-48. oldal) CCO helyzetelemzés: 4.3.4. fejezet. Agrárigazgatási rendszerek (47. oldal) CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (39. oldal)</p>	<p>CCO/Gy.13. Bürokratikus akadályok (pl. komplikált pályázati folyamat) okoznak problémát CCO/Gy.15. Egymástól elkülönülnek a szakigazgatási rendszerek, a gazdálkodók több helyre szolgáltatnak adatot CCO/L.15. Az érintett szervezetek (MÁK, Nébih, NAV,</p>		<p>CCO/4.2. Digitális ágazati nyilvántartások kialakítása, integrációja</p>	<p>CCO.4.2</p>	<p>RD02_D01 _FRM_73 RD51_D02 _RUF_73 RD52_D03 _SVC_77 KAP-on kívüli tevékenység</p>

	<p>kormányhivatalok, NAK és egyéb mezőgazdasági szakmai szervezetek) közti együttműködés fokozása</p> <p>CCO/F.5. A hatékony termeléshez szükséges környezeti és gazdasági adatok, valamint digitális szolgáltatások hiányoznak és/vagy nem naprakészek</p>				
<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (23. oldal)</p> <p>4.3.1. fejezet. Eszköz- és szoftverforgalmazás (42. oldal)</p> <p>4.3.2. fejezet. Mezőgazdasági üzemek (46. oldal)</p> <p>4.5. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (51. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.1. fejezet. Eszköz- és szoftverforgalmazás (42. oldal)</p> <p>4.5. fejezet. KAP-stratégia – horizontális célkitűzések kérdőív eredményei (51.</p>	<p>CCO/L.8. A kisgazdaságok számára is elérhető, megfizethető és egyszerűen használható alkalmazások fejlesztése és az innovatív (pl. közös) eszközhasználat támogatása</p> <p>CCO/L.13. Adatelérés biztosítása a hatékonyabb gazdálkodáshoz (alaptérképek, környezeti adatok, növény- és állategészségügy, piaci információk stb.)</p> <p>CCO/F.5. A hatékony termeléshez</p>		<p>CCO/4.3. Elektronikus ügyintézés, transzparencia, nyomonkövethetőség</p>	<p>CCO.4.3</p>	<p>RD02_D01_FRM_73</p> <p>RD51_D02_RUF_73</p> <p>RD52_D03_SVC_77</p> <p>KAP-on kívüli tevékenység</p>

<p>oldal) 4.6. fejezet. Kapcsolódó stratégiák (52. oldal) CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (39. oldal) CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (40. oldal) SO9 helyzetelemzés: 1. fejezet. Antibiotikus-felhasználás a mezőgazdaságban (4. oldal) 2. fejezet. Növényvédő szerek használatának kockázata (8. oldal) 6. fejezet. Élelmiszer-pazarlás (17. oldal) SO9 helyzetelemzés: 1. fejezet. Antibiotikus-felhasználás a mezőgazdaságban (6. oldal) 2. fejezet. Növényvédő szerek használatának kockázata (8. oldal) 6. fejezet. Élelmiszer-pazarlás (17. oldal)</p>	<p>szükséges környezeti és gazdasági adatok, valamint digitális szolgáltatások hiányoznak és/vagy nem naprakészek CCO/F.8. A digitalizáció és az információkhoz való hozzáférés egyenlőtlensége fokozhatja egyes termelői körök leszakadását SO9/Gy.5. Adatgyűjtések hiányosságai (pl. tényleges telepi antibiotikum-felhasználás, mikotoxin-szennyezettség, élelmiszer-veszteség, minőségrendszerek), a rendelkezésre álló adatbázisok összekapcsolásának hiánya SO9/L.4. Korszerű adatgyűjtési és monitoringrendszerek (pl. antibiotikumok, növényvédő szerek, mikotoxinok, állami fajtaelismerés, minőségrendszerek, élelmiszer-veszteségek)</p>				
---	--	--	--	--	--

<p>CCO helyzetelemzés: 2.5. fejezet. Az innovációt hátráltató és segítő tényezők (21. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.4. fejezet. Agrárigazgatási rendszerek (47-48. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4.3.4. fejezet. Agrárigazgatási rendszerek (47. oldal)</p> <p>CCO helyzetelemzés: 4. fejezet. Digitalizáció (39. oldal)</p>	<p>CCO/Gy.13. Bürokratikus akadályok (pl. komplikált pályázati folyamat) okoznak problémát</p> <p>CCO/Gy.15. Egymástól elkülönülnek a szakigazgatási rendszerek, a gazdálkodók több helyre szolgáltatnak adatot</p> <p>CCO/L.15. Az érintett szervezetek (MÁK, Nébih, NAV, kormányhivatalok, NAK és egyéb mezőgazdasági szakmai szervezetek) közötti együttműködés fokozása</p> <p>CCO/F.5. A hatékony termeléshez szükséges környezeti és gazdasági adatok, valamint digitális szolgáltatások hiányoznak és/vagy nem naprakészek</p> <p>SO9/L.4. Korszerű adatgyűjtési és monitoringrendszerek (pl. antibiotikumok,</p>		<p>CCO/4.4. Agrár- és élelmiszeripari vállalkozások digitális infrastruktúrájának, informatikai hátterének fejlesztése</p>	<p>CCO.4.4</p>	<p>SC14_B01_FVE_47 SC17_E12_FVC_47 SC20_I02_FVV_47 RD01_E01_FRM_73 RD02_D01_FRM_73 RD51_D02_RUF_73 RD52_D03_SVC_77</p>
--	--	--	--	----------------	--

	növényvédő szerek, mikotoxinok, állami fajtaelismerés, minőségrendszerek, élelmiszer-veszteségek)				
			CCO/4.5 Digitális megoldások fejlesztése minőségbiztosítás, tanúsítás, nyomonkövethetőség, árujelölés és osztályozás céljából	CCO.4.5	SC01_E01_ FVG_50 SC11_A03_ FVA_47 RD02_D01_ FRM_73 RD52_D03_ SVC_77

XCO. A választott eredménymutatók (indikátorok)

Eredménymutatók [Az ehhez a konkrét célkitűzéshez ajánlott eredménymutatók félkövéren szedve jelennek meg.]	Célérték
R.1 ^{CU PR} - A teljesítmény javítása ismeretek és innováció révén: A fenntartható gazdasági, társadalmi, környezeti, éghajlattal és az erőforrások hatékonyságával kapcsolatos teljesítmény javítása érdekében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcserében vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma.	786.225
R.2 ^{CU} - Tanácsadási és tudásrendszerek összekapcsolása A mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszerébe (AKIS) való integrálás céljából támogatásban részesülő tanácsadók száma	5000
R.3 ^{CU} - A mezőgazdaság digitalizálása A mezőgazdaság digitalizálása: A KAP keretében a digitális gazdálkodási technológiához nyújtott támogatásban részesülő gazdaságok aránya	0.68%
R.28 ^{CU} - Környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény ismeretek és innováció révén: A környezetvédelmi vagy éghajlattal kapcsolatos teljesítmény tekintetében tanácsadásban részesülő, illetve képzésben, ismeretcserében vagy az európai innovációs partnerség KAP által támogatott operatív csoportjaiban részt vevő személyek száma	471.735
R.40 ^{CU} - A vidéki gazdaság okos átmenete A támogatott „okos falu” stratégiák száma	150
R.42 ^{CU} - A társadalmi befogadás előmozdítása A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma	0.61%

Az ehhez a konkrét célkitűzéshez tartozó eredménymutató(k) kiválasztásának indokolása

A Specifikus Célkitűzés teljesüléséhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá közvetlenül és jelentős mértékben, melyek a kapcsolódó eredményindikátorok szerint kerülnek részletezésre:

R.1

Magyarország által tervezett átfogó célérték 786.225 fő, azaz kumulatív ennyien részesülnek majd a KAP által támogatott tájékoztatási-, ágazati tanácsadási- és képzési szolgáltatásban, vagy vesznek részt EIP csoportokban.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Tájékoztatási szolgáltatások
- Tanácsadási szolgáltatások
- Képzések és bemutató üzemi programok
- EIP együttműködés támogatása

R.2

Magyarország által tervezett átfogó célérték 5.000, azaz a KAP keretében 5.000 támogatott tudásátadási tevékenység valósul meg tanácsadók részére.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozás járul hozzá:

- Képzések és bemutató üzemi programok

R.3

Magyarország által tervezett átfogó célérték: 0,685%. A KAP ST keretében a vonatkozó, kifizetett támogatásban részesülők száma - kumulatív - 1650 gazdálkodó.

A digitalizációs átállás beavatkozások a beruházási, valamint tájékoztatási, tanácsadási beavatkozásokból támogatott projektek fejlesztéseinek digitális komponenseit finanszírozzák.

Az indikátor célértékéhez az alábbi beavatkozások járulnak hozzá:

- Mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen belül
- Élelmiszerfeldolgozás fejlesztése a mezőgazdasági üzemen kívül
- Mezőgazdasági üzemek digitális átállásának támogatása
- Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer (MKR III. pillér): Országos mezőgazdasági jégkármentesítő rendszer digitális átállása
- Erdőgazdálkodás digitális szolgáltatásainak fejlesztése együttműködés alapján
- Versenyképes erdőgazdálkodást szolgáló beruházások (for-profit)

R.28

Magyarország által tervezett átfogó célérték 471.735 fő, azaz kumulatív ennyien részesülnek majd a KAP által támogatott környezeti szempontú tájékoztatási-, ágazati tanácsadási- és képzési szolgáltatásban, vagy vesznek részt környezeti témájú EIP csoportokban.

Az indikátor a releváns beavatkozások éves kimenet (O1 és O33) indikátorainak figyelembe vételével került meghatározásra:

- Tájékoztatási szolgáltatások
- Tanácsadási szolgáltatások
- Képzések és bemutatóüzemi programok
- EIP együttműködés támogatása

R.40

Magyarország által tervezett átfogó célérték: 150 stratégia.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozás:

- Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)

R.42

Magyarország által tervezett átfogó célérték: 11.002 fő A társadalmi befogadást célzó, támogatásban részesülő projektekkel érintett személyek száma és aránya (0,61%) a vidéki népességen belül.

A célértékhez hozzájáruló beavatkozások

- Vidékfejlesztési együttműködések a kistelepülések digitális átállásának támogatásért (okos falu)
- Generációs megújulás a gazdaság átadó együttműködés alapú támogatásával

XCO. A forrás elosztás indoklása

A CCO céljait sokféle beavatkozáson keresztül valósítjuk meg, amelyek sok esetben más SO-khoz is köthetőek.

A vonatkozó bizottsági ajánlások:

1. Az EU zöld megállapodásának széles sávú kapcsolatra vonatkozó célkitűzéséhez való hozzájárulás a vidéki térségek gyors, széles sávú kapcsolat általi lefedettségére irányuló beruházások megfelelő idejű megvalósítása által. A folyamat során fontos az egyéb uniós és nemzeti pénzeszközökkel fennálló szinergiák biztosítása.
2. A mezőgazdasági termelők, agrár-élelmiszeripari vállalkozások és a vidéki térségekben élők szerepének erősítése a tudás-, készség- és technológiai fejlesztés, információcsere, kutatás, tanácsadás, digitalizáció és innovációs projektek ösztönzésén keresztül, amelyek a meglévő kutatási, oktatási és gazdálkodási tanácsadási kapcsolatok erősítése, valamint az innováció mezőgazdasági termelők és a vidéki térségekben élők közösségeinek keretein belül való támogatása révén valósulnak meg.

Az ajánlások teljesítését a biztosított források lehetővé teszik. A széles sávú hálózat fejlesztését más operatív programok forrásai biztosítják, a KAP ST forrásai az ezekhez való kapcsolódást, illetve a digitális képzettség fejlesztését tekintik feladatuknak. A képzés, kutatás, tanácsadás a KAP ST kiemelt céljai közé tartoznak, ezért ezekre a korábbi időszakoknál jelentősebb forrást biztosít a terv.

V. Melléklet – A KAP Stratégiai Terv Zöld felépítményének részletes leírása

5.1. A környezettel és éghajlattal kapcsolatos célkitűzéseknek való megfelelés, az azokat célzó különböző beavatkozások hozzájárulása

Műtrágya-használat csökkentése, tápanyag-gazdálkodás

Az STR XI. mellékletében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

- A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (Nitrát Irányelv);

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- Nitrát Cselekvési program (27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről és 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről)
  1. A vízminőség megóvása a talajt és a felszíni vizeket érő mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéstől, méghozzá a helyes gazdálkodási gyakorlatok alkalmazásának ösztönzésével
- Talajvédelmi Cselekvési Terv
  1. A gazdálkodók tudatos, környezetkímélő szemléletet követő talajhasználata által - többek között – növekedjen a talajok szervesanyag tartalma, javuljon a tápanyag szolgáltató képessége, csökkenjen a felhasznált műtrágyák mennyisége, illetve erősödjön az erózióvédelem, mellyel megelőzhető a felszíni vizek mezőgazdasági eredetű foszfátherhelése is.
- Magyarország 2022 - 2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag
- 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről a jelenleg hatályos VGT2, azonban 2022-2027 között a VGT3 lesz már érvényes
  1. A mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése
- A biológiai sokféleség megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet)
  1. A mezőgazdaságban használt termés és teljesítménynövelő szerek által okozott környezetterhelés jelentős csökkentése.

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (SMR), illetve GAEC előírások

A műtrágya-használatra vonatkozóan a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 42. §-a mondja ki általánosságban, hogy a termőföldeken a talaj tápanyag-szolgáltatását és a termesztett növények tápanyagigényét figyelembe vevő, környezetkímélő

tápanyag-gazdálkodást kell folytatni.

Ezen túlmenően a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben meghatározott Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat kötelező előírásai feleltethetők meg a kondicionalitáson belül a **2. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelménynek** (a tanács 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről).

KAP Stratégiai terv hozzájárulása a műtrágya-használat csökkentéshez

Az **agro-ökológiai alapprogram** választható előírásai közül a talajkondicionáló és mikrobiológiai készítmények alkalmazásra vonatkozó előírás járul hozzá közvetetten a műtrágyahasználat csökkentéséhez (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16).

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható tápanyag-gazdálkodásra (talajvizsgálaton és levélanalízisen alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése, nitrogén hatóanyag kijuttatás korlátozása, szerves trágya alkalmazása) hozzájárulva így az okszerű műtrágya-használathoz, illetve a műtrágya-kijuttatás csökkentéséhez. (beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70)

Az **ökológiai gazdálkodás támogatása** a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a műtrágyahasználat csökkentéséhez. Ezek az előírások mind túlmutatnak a fent részletezett alapkövetelményeken. Mind a vonatkozó ágazati (DP), mind a vidékfejlesztési (RDP) beavatkozás hatékonyan szolgálja ezt a kiemelt célt (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70, SC13_G01_FVO_47).

A **mezőgazdasági üzemek fenntartható és digitális fejlesztése**, valamint a **zöldség-gyümölcs ágazati** beavatkozások közül az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hatékonyan csökkenthetik a mezőgazdasági termelők műtrágya felhasználását, illetve hozzájárulnak a mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentéséhez, azáltal, hogy sor kerülhet többek között az állattartó telepeken képződő trágya kezelését, tárolását, felhasználását szolgáló projektek, valamint gépbeszerzések támogatására. (Beavatkozások kódja: SC18_G02_FVL_47, RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

A növényvédő szerek használatának csökkentése

Az STR XI. mellékletében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve (2009. október 21.) a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról;

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- Nemzeti Növényvédelmi Cselekvési Terv
  1. Előírásoknak megfelelő növényvédőszer-felhasználás, okszerű, a megfelelő időben és módszerrel végzett (kémiai, biológiai, agrotechnikai) növényvédelem, a

- növényvédőszer-használatból adódó kockázatok mérséklése
2. Integrált növénytermesztési technológia bevezetése

- A biológiai sokfélés megőrzésére vonatkozó, 2021-2030 közötti időszakra szóló nemzeti stratégia (tervezet 2021)
  - 1. A mezőgazdaságban használt termés és teljesítménynövelő szerek által okozott környezetterhelés jelentős csökkentése.

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (SMR), illetve GAEC előírások

A növényvédő szerek használatára vonatkozó hazai előírásokat elsősorban az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény, illetve a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet tartalmazza. Ezek az előírások egyúttal megfelelnek a kondicionalitáson belül a **7. és 8. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeknek** (növényvédő szerek forgalomba hozatala, illetve fenntartható használata) is.

KAP Stratégiai terv hozzájárulása a növényvédő szerek használatának csökkentéséhez

Az **agro-ökológiai alapprogram**, fenti szabályozásokon túlmutató választható előírásai közül több is kapcsolódik a fenntartható növényvédőszer-használatához, mint pl. a méhekre kifejezetten vagy mérsékeltén veszélyes, illetve kockázatos növényvédőszer használatának korlátozása, illetve az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett biológiai ágensek alkalmazásának ösztönzése. A nem termelő elemek fenntartása segíti a hasznos élő szervezeteket, melyek részét képezik az integrált növényvédelemnek (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16).

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható növényvédőszer-használatra (a felhasználható növényvédőszer hatóanyagok korlátozása), illetve az integrált növényvédelmi megoldások alkalmazására (növényvédelmi előrejelzés alkalmazása, hasznos élő szervezetek segítése). Az **ökológiai gazdálkodás támogatása** a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentéséhez. Ezek az előírások mind túlmutatnak a fent részletezett alapkövetelményeken. Mind a vonatkozó ágazati (DP), mind a vidékfejlesztési (RDP) beavatkozás hatékonyan szolgálja ezt a kiemelt cél (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70; SC13_G01_FVO_47).

A **mezőgazdasági üzemek fenntartható és digitális fejlesztése**, valamint a **zöldség-gyümölcs ágazati** beavatkozások közül az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hatékonyan csökkenthetik a mezőgazdasági termelők növényvédőszer felhasználását (beavatkozások kódja: SC18_G02_FVL_47, RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

Állatjóléti követelmények

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és jogszabályban

foglalt gazdálkodási követelmények (SMR), illetve GAEC előírások

Az állatjólétre vonatkozó hazai előírásokat a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet tartalmazza. A szabályok kiterjednek az egyedi, illetve csoportos tartás körülményeire, továbbá a borjak, a sertések a baromfifélék és egyéb haszonállatok tartására, valamint kezelésükre. Ez a jogszabály feleltethető meg a kondicionalitáson belül a **9., 10. és 11. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeknek** (borjak, sertések és a tenyésztés céljából tartott állatok védelme).

KAP Stratégiai terv hozzájárulása az állatok jólétéhez

Azzal együtt, hogy a haszonállatok tartásáról szóló hazai állatvédelmi jogszabály nem terjed ki a méhekre, úgy gondoljuk, hogy fontos megemlíteni az **ágazati beavatkozások közül a méhészet** állategészségügyi és genetikai állapotjavítását. A tervezett beavatkozás eddig is és jövőben is fontos ösztönzője a méhek egészségi állapotának javításának, a méhpusztulások megelőzésének, és így a beporzók védelmének (beavatkozás kódja: SC04_E03_BEV_55).

Az **állatjóléti támogatásokat** tervezzük kiterjeszteni a legtöbb haszonállat fajra (szarvasmarha, sertés, baromfi, kiskérődzők és méhészet). Az állatjóléti támogatások esetében a fenti jogszabályban foglaltakon túlmutatóan többek közt nagyobb férőhelyet, gyakoribb ellenőrzést, magasabb szintű technológiai előírásokat, a természetes tartási körülmények biztosítását, prevenciót és okszerű antibiotikum használatot, illetve a megfelelő tisztaságú, minőségű és ásványi anyag tartalmú takarmány, illetve ivóvíz biztosítását íránk elő. (Beavatkozás kódok: RD29_G12_AWC_70, RD30_G13_AWC_70, RD31_G14_AWS_70, RD32_G15_AWP_70, RD33_G16_AWB_70).

A **mezőgazdasági üzemek fenntartható és digitális fejlesztése** beavatkozások lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hatékonyan járulnak hozzá állategészségügyi és állatjóléti szempontból kedvezőbb körülményeket biztosító állattartó telepek kialakításához, például a trágyakezelés, a takarmányozás, a szellőztetés, vagy ammóniamegkötés fejlesztésével (beavatkozások kódja: RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

Talajvédelem

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és GAEC előírások

A talajvédő termőföldhasználat alapelvárásait a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény szabályozza, mely a talajok általános védelmén túl kiterjed az erózió elleni védekezésre, a talajok szervesanyag-tartalmának megőrzésére, illetve a szikes és savanyú talajok művelésére és a környezetkímélő tápanyag-gazdálkodásra, valamint a talaj túlzott tömörödésének megelőzésére és megszüntetésére, ezáltal vízgazdálkodásának javítására. A talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet határozza meg a fenti törvénnyel összhangban, hogy mely tevékenységekhez kell talajvédelmi tervet készíteni (pl. öntözés, hígtrágya, szennyvíz és szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása, erózió elleni műszaki talajvédelmi beavatkozások megvalósítása stb).

A kondicionalitáson belül az **5., 6. és 7. számú GAEC előírás** vonatkozik a talajok

védelmére. Ezek az előírások egyrészt a talajromlás és a talajerózió kockázatát hivatottak csökkenteni, másrészt a talajpotenciál megőrzését szolgálják összhangban a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvénnyel.

KAP Stratégiai terv hozzájárulása a talajok védelméhez

Az **agro-ökológiai alapprogram** választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés, a talajkondicionálók, mikrobiológiai készítmények alkalmazása, az ültetvények sorközének takarása, a terménydiverzifikáció, valamint a magasabb arányú nem termelő terület fenntartása (pl. parlag, nitrogénmegkötő növények telepítése, másodvetésű zöldtrágya növények termesztése) betartása segíti elő a talajpotenciál megőrzését és javítását, a talajszerkezet és a talaj biodiverzitásának védelmét és javítását, a talajok vízmegtartó képességének növelését, valamint az erózió elleni védelmet (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16).

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható tápanyag-gazdálkodásra (talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése, nitrogén hatóanyag kijuttatás korlátozása), a talajvédő gazdálkodásra (forgatás nélküli talajművelés, erózióvédelmi intézkedések, talajvédő vetésszerkezet stb.), hozzájárulva ezzel a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmértékének javításához, a talajzsarolás csökkentéséhez, valamint a talajok szervesanyag-készletének helyreállításához. Ezen felül terület specifikus előírás-csomagok kerültek összeállításra az erózió-, a belvív-, illetve az aszályérzékeny területekre. Míg az erózió elleni előírás-csomagnak a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése az elsődleges célja, addig a belvív-érzékeny területeken a vízviisszatartás, az aszály-érzékeny területeken pedig a vízmegtartó talajművelés az támogatott jó gyakorlat. (beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70)

Az **ökológiai gazdálkodás támogatása** a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmértékének javításához, a talajzsarolás csökkentéséhez, valamint a talajok szervesanyag-készletének helyreállításához. Ezek az előírások mind túlmutatnak a fent részletezett alapkövetelményeken. Mind a vonatkozó ágazati (DP), mind a vidékfejlesztési (RDP) beavatkozás hatékonyan szolgálja ezt a kiemelt cél (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70; SC13_G01_FVO_47).

A **mezőgazdasági üzemek fenntartható és digitális fejlesztése**, valamint a **zöldégyülmölcs ágazati** beavatkozások közül az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hatékonyan segítik elő a mezőgazdasági termelők talajkímélő gazdálkodását (beavatkozások kódja: SC18_G02_FVL_47, RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

Vizek minőségi és mennyiségi védelme

Az STR XI. mellékletében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (Víz Keretirányelv,

VKI);

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- Magyarország 2022 - 2027 időszakra vonatkozó, harmadik vízgyűjtő-gazdálkodási terve 2021 Vitaanyag
- 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozat Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervéről a jelenleg hatályos VGT2, azonban 2022-2027 között a VGT3 lesz már érvényes
  1. A mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése
  2. Talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése
  3. Ivóvízbázisok védelmét szolgáló intézkedések (védőterületek, pufferzónák)
  4. A szennyvíziszap mezőgazdasági hasznosítása,
  5. Vízfolyásokon és állóvizekben felhalmozódott iszap és mederbelti növényzet egyszeri eltávolítása, hasznosítása
  6. Hullámtér megfelelő növényzetének kialakítása, a zöld infrastruktúra fejlesztése, átalakítása, fenntartása
  7. Vízfolyások és tavak melletti puffer zónák kialakítása
  8. A vízjárési viszonyok javítása, az ökológiai vízmennyiség biztosítása, azáltal, hogy a talajban, mezőgazdasági területeken visszatartja a csapadékvizet, beleértve a belvizet is
  9. A természetes vízvisszatartást elősegítő intézkedések
  10. Aszálykockázat csökkentő intézkedések – vízvisszatartás és tározás, víztakarékos öntözés
  11. Víztakarékos és zöld energia megoldások alkalmazása a növénytermesztésben
- A Nemzeti Vízstratégiában (KJT) szereplő hosszú távú célok:
  1. A vizek állapotának fokozatos javítása, a jó állapot/potenciál eléréséig
  2. Vízvisszatartás a vizeink jobb hasznosítása érdekében

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (SMR), illetve GAEC előírások

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet tartalmazza felszíni és felszín alatti vízbázisok védőövezeteinek hasznosítására vonatkozó korlátozásokat.

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet tartalmazza a szennyvizek kibocsátására vonatkozó általános szabályokat. A vízminőség megóvása érdekében a szennyvízkibocsátásra vonatkozó környezetvédelmi követelmények meghatározása engedélyben történik a kibocsátó számára. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet pedig a szennyező anyagok felszín alatti vízbe, illetve a földtani közegbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására vonatkozó előírásokat tartalmazza.

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm.

rendelet alapján az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán lévő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területen mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos vagy a használó saját felelősségére történhet.

A vízminőséghez kapcsolódnak az erózió elleni védekezést célzó talajvédelmi szabályok is (Ild. fent)

Az öntözéses gazdálkodásról szóló 2019. évi CXIII. törvény az öntözési szolgálat alapításának, az öntözési közösségek elismerésének és ellenőrzésének, valamint a környezeti körzeti tervek jóváhagyásának részletszabályait tartalmazza, a végrehajtási szabályokat pedig az öntözéses gazdálkodásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 302/2020. (VI. 29.) Korm. rendelet tartalmazza.

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet tartalmazza az általános vízgazdálkodási szabályokat, beleértve többek közt a szennyvíztisztítás és –elhelyezés, az árvízmentesítés, a vízrendezés, illetve a mezőgazdasági vízhasznosítás pl. az öntözés általános előírásait. A vízjogi engedélyköteles tevékenységekre, köztük az öntözési célú vízhasználatra vonatkozó további szabályokat a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet tartalmazza. E jogszabályok feleltethetők meg az **1. számú jogszabályban foglalt gazdálkodói követelmény** azon részének, mely az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK irányelvnek 11. cikk (3) bekezdésének e) pontjára vonatkozik (vízkivételek és tározások engedélyezése). A 11. cikk 3) bekezdésének h) pontjára (foszfátok diffúz szennyezése elleni védelem) vonatkozó hazai jogszabály kidolgozása még folyamatban van, azonban annak tartalma összhangban lesz a nitrátszennyezés elleni védekezés részét képező Helyes Mezőgazdálkodási Gyakorlat lejtős területekre vonatkozó trágyakijuttatási szabályaival, kiterjesztve a nem nitrátérzékeny lejtős területekre is.

Ezen túlmenően a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben meghatározott Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat kötelező előírásai feleltethetők meg a kondicionalitáson belül a **2. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelménynek** (a tanács 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről).

A GAEC előírások közül közvetlenül a **4. számú GAEC előírás** (vízvédelmi sávok) előírás segíti elő a Vízyűjtő-Gazdálkodási Tervben megfogalmazott célkitűzések megvalósulását azáltal, hogy betartásukkal csökkenthető a mezőgazdasági eredetű tápanyag- illetve peszticid szennyezés, a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés, valamint szabályozásra kerül az öntözési célú vízhasználat engedélyhez kötöttsége. A felszíni vizek terhelésének csökkentéséhez közvetve az **5. számú GAEC előírás** (erózióvédelmi célú talajművelés) és az **8. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmény** (fenntartható növényvédőszer-használat) előírásai is hozzájárulnak. A természetes vízviszátartást, a vízjárási viszonyok javítását és az ökológiai vízmennyiség biztosítását pedig az **1. számú GAEC előírás** (állandó gyepek védelme), a **2. számú GAEC előírás** (vizes élőhelyek és lápok védelme), a **8. számú GAEC előírás** (nem

termelő elemek fenntartása, tájképi elemek védelme) előírásai segítik.

KAP Stratégiai terv hozzájárulása a vizek minőségi és mennyiségi védelméhez

A közvetlen területalapú támogatásra jogosult területek körének kibővítése a különböző felszínborítású területtípusok, vizenyős területek fenntartásával elősegíti a természetes vízvisszatartást, hozzájárulva így a vízjárási viszonyok javításához, az ökológiai vízmennyiség biztosításához is.

Az **agro-ökológiai alapprogram** választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés, a talajkondicionálók, mikrobiológiai készítmények alkalmazása, az ültetvények sorközének takarása egyszerre segítik elő a talajok vízmegtartó képességének növelését, valamint az erózió elleni védelmet, így a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentését. Az öntözésre berendezett ültetvényekben a mikroöntözés ösztönzése a fenntartható vízhasználatot segíti, míg a növényvédőszer-használatra vonatkozó korlátozások a mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentéséhez járulhatnak hozzá (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16).

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható tápanyag-gazdálkodásra (talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése, nitrogén hatóanyag kijuttatás korlátozása), a talajvédő gazdálkodásra (forgatás nélküli talajművelés, erózióvédelmi intézkedések, talajvédő vetésszerkezet stb.), illetve fenntartható növényvédőszer-használatra (a felhasználható növényvédőszer hatóanyagok korlátozása, növényvédelmi előrejelzés alkalmazása, stb.) hozzájárulva a mezőgazdasági eredetű tápanyag- illetve peszticid szennyezés csökkentéséhez. Ezen felül terület specifikus előírásomagok kerültek összeállításra az erózió-, a belvív-, illetve az aszályérzékeny területekre. Míg az erózió elleni előírásomagnak a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése az elsődleges célja, addig a belvív-érzékeny területeken a vízvisszatartás, az aszály-érzékeny területeken pedig a vízmegtartó talajművelés az támogatott jó gyakorlat.(beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70)

Az **ökológiai gazdálkodás támogatása** a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági eredetű tápanyag- illetve peszticid szennyezés csökkentéséhez. Mind a vonatkozó ágazati (DP), mind a vidékfejlesztési (RDP) beavatkozás hatékonyan szolgálja ezt a kiemelt cél (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70; SC13_G01_FVO_47).

Az **agro-ökológiai nem termelő beruházások** és az azok fenntartását szolgáló **agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés** célja egyrészt a felesleges vizek minél hosszabb ideig történő megőrzésének ösztönzése adott területen a földhasználat megváltoztatásával, vizes élőhelyek létrehozásával és területi vízvisszatartást szolgáló kisléptékű vízi létesítmények kialakításával, másrészt a vizeinket érintő tápanyagterhelések és szennyezések csökkentése bizonyos erózióvédelmi létesítmények kialakításával, illetve a vízfolyásokat szegélyező mezőgazdaságilag nem művelt pufferzónák kialakításával. (beavatkozások kódja: RD21_G04_LCI_73, RD22_G05_LCP_70).

A vízfelhasználás hatékonyságát javító beruházásokat és az öntözési közösségeket

támogató beavatkozás keretében egyrészt támogatni kívánjuk a vízfelhasználás hatékonyságát javító öntözésfejlesztési beruházásokat, másrészt a vízvisszatartás létesítményeinek kialakítását a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosításával. Bizonyos meliorációs tevékenységek támogatásával pedig a talaj vízhasznosítási képességeinek javítását kívánjuk elérni (beavatkozások kódja: RD12_W01_WTO_74, RD15_W04_COP_77).

A mezőgazdasági üzemek fenntartható és digitális fejlesztése, valamint a zöldség-gyümölcs ágazati beavatkozások közül az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hatékonyan járulnak hozzá a mezőgazdasági termelők víztakarékossági intézkedéseinek bevezetéséhez az üzemek és állattartó telepek területén. Továbbá elősegíthetik olyan talajkímélő technológiák bevezetését, amelyek a talaj vízmegtartó képességének növelésével elősegítik a víztakarékos gazdálkodást (beavatkozások kódja: SC18_G02_FVL_47, RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

ÜHG emissziócsökkentés, szénmegkötés

Az STR XI. mellékletében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/841 rendelete (2018. május 30.) a földhasználat, a földhasználat-változtatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatású gáz-kibocsátásnak és -elnyelésnek a 2030-ig tartó időszakokra vonatkozó éghajlat- és energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről, valamint az 525/2013/EU rendelet és az 529/2013/EU határozat módosításáról és
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/842 rendelete (2018. május 30.) a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatású gáz-kibocsátás-csökkentések meghatározásáról, valamint az 525/2013/EU rendelet módosításáról

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- A 2018-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia
  1. A hazai dekarbonizáció eszközrendszere: az üvegházhatású gázok hazai kibocsátásának csökkentésével kapcsolatos kiemelt ágazati cselekvési irányok és feladatok
  2. Mezőgazdaság; Éghajlati eredetű károk mérséklésének lehetőségei a mezőgazdaságban
  3. Az éghajlati sérülékenységi területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása, komplex monitoringrendszer szükségessége
- Nemzeti Energia- és Klímaterv
  1. Az üvegházhatású gázok kibocsátását legalább 40%-kal kell csökkenteni 2030-ig 0-hez képest, azaz a bruttó kibocsátások 2030-ban nem haladhatják meg a bruttó 56,19 millió tCO_{2e}-et, azaz a 2017-es érték 7,6 millió tCO_{2e}-kel való csökkentése szükséges.
  2. A mezőgazdasági kibocsátások csökkentését elsősorban a helyes mezőgazdasági

gyakorlatok előírása és különféle támogatási eszközök szolgálják.

3. A CO₂-elnyelő kapacitások fokozása érdekében – összhangban a Nemzeti Erdőstratégiával – jelentősen növeljük az erdővel és egyéb faállománnyal borított területek arányát.

– Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2021 (tervezet)

1. Magyarország nettó zéró ÜHG kibocsátásra, azaz klímasemlegességre törekszik 2050-re
2. 2050-ig a dekarbonizációs követelmények és a ténylegesen bekövetkező klímamódosulások figyelembevételével az éghajlatváltozás, mint peremfeltétel teljes körű integrálása a mezőgazdasági politikákba és mezőgazdasági gyakorlatba
3. A mezőgazdaság ÜHG kibocsátásának csökkentése hozamnövekedést is elősegítő eszközökkel;
4. A mezőgazdasági eredetű ammónia kibocsátásának csökkentése 32%-kal 2030-ig;
5. A szénmegkötés fokozása (szén-dioxid-tárolás talajban talajok szerves szénkészletének növelésével és biomasszában);
6. A mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javítása, a talajzsarolás csökkentésével, valamint a szerves anyag visszapótlásával;
7. Agrár-környezetvédelmi programokban szereplő területek nagyságának és arányának növelése az összes mezőgazdasági területből;
8. Termelői együttműködésekben keresztül a klímavédelmi beruházások és agrotechnikai megoldások ösztönzése.
9. A dekarbonizációs követelmények és a ténylegesen bekövetkező klímamódosulások figyelembevételével az éghajlatváltozás, mint peremfeltétel teljes körű integrálása az erdészeti politikákba.
10. Az erdők fokozott védelme, az erdőpusztulások, erdőtüzek megelőzése, a kedvezőtlen hatások, az okozott széndioxid-kibocsátás mérséklése.
11. A szakszerű, minőségi faalapanyagot szolgáltató erdőgazdálkodás és a faanyag minél nagyobb arányú feldolgozására képes faipar fejlesztése, a fa, mint megújítható alapanyag nagyobb arányú alkalmazása, a nagyobb energia befektetéssel, sok ÜHG kibocsátással előállított alapanyagok, termékek fával történő helyettesítése.

– Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030

1. Az erdők szerepe a szénmegkötésben, az erdők klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásának elősegítése
2. Az erdők szerepe a klímaváltozás hatásainak mérséklésében kedvező mikro-, mezo- és makroklimatikus hatásai révén, az erdők klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásának elősegítése

– Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv

1. Az 5. (Minden gyermek után 10 fát ültetünk) akciópont keretében célunk, hogy hazánk erdőborítottsága elérje a 27%-ot.

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és GAEC előírások

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23. § (2) bekezdése értelmében a törvény erejénél fogva országos jelentőségű védelem alatt áll valamennyi lúp. Lápnak azok a

földterületek minősülnek, amelyek tartósan vagy időszakosan ki vannak téve a víz hatásának, illetve talajuk időszakosan vízzel telítettek, továbbá jelentős részükön lápi életközösség, illetve lápi élő szervezetek találhatóak, valamint talajukat változó kifejlődésű tőzegtartalom, illetve tőzegképződési folyamatok jellemzik.

A kondicionalitás előírásai közül közvetlenül a **2. számú GAEC előírás** (vizes élőhelyek és lápok védelme) járul hozzá a szénben gazdag talajok megőrzéséhez, azonban a **1. számú GAEC előírás** (állandó gyepek arányának fenntartása) is nagymértékben hozzájárul a mezőgazdasági területek szénmegkötéséhez. Továbbá a **8. számú GAEC előírás** (nem termelő elemek fenntartása) révén is növekszik a szénkészletek talajban és biomasszában történő megkötése.

KAP Stratégiai terv hozzájárulása az ÜHG emisszió-csökkentéshez, szénmegkötéshez

A közvetlen területalapú támogatásra jogosult területek körének kibővítése a különböző felszínborítású területtípusok, vizenyős területek fenntartásával elősegíti a földhasználat szénmegkötés szempontjából kedvező irányba történő változását, a szén-dioxid talajban és biomasszában történő tárolását, a talajok szerves szénkészletének növelését.

Az **agro-ökológiai alapprogram** választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés, az ültetvények sorközének takarása, valamint a magasabb arányú nem termelő terület fenntartása egyrészt hozzájárul a mezőgazdasági területek szénmegkötéséhez, másrészt pedig a talajkondicionálók, mikrobiológiai készítmények alkalmazása hozzájárul, hogy csökkenjen a műtrágya-kijuttatás, ezáltal csökkentve az ammónia-emissziót (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16).

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható tápanyag-gazdálkodásra (talajvizsgálaton és levélanalízisen alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése, nitrogén hatóanyag kijuttatás korlátozása, szerves trágya alkalmazása) hozzájárulva így a műtrágya-kijuttatás csökkentéséhez, ezáltal az ammónia-emisszió mérsékléséhez. (beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70)

Az **ökológiai gazdálkodás** támogatása a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentéséhez. Mind a vonatkozó ágazati (DP), mind a vidékfejlesztési (RDP) beavatkozás hatékonyan szolgálja ezt a kiemelt cél (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70; SC13_G01_FVO_47).

Az **agro-ökológiai nem termelő beruházások** és az azok fenntartását szolgáló **agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés** a jelenleg a gazdaságosság határán művelt szántóterületek földhasználat váltását hivatott előmozdítani többek között gyeptelepítéssel, illetve vizes élőhelyek kialakításával elősegítve így a földhasználat szénmegkötés szempontjából kedvező irányba történő változását, a szén-dioxid talajban és biomasszában történő tárolását, a talajok szerves szénkészletének növelését. (beavatkozások kódja: RD21_G04_LCI_73, RD22_G05_LCP_70).

Az **erdőtelepítések és fásítások kialakítását és fenntartását segítő beavatkozás** egyik kiemelt célja a földhasználat megváltoztatásával a klímaváltozás hatásainak csökkentése és a szén-dioxid jelentős mértékű megkötése. (beavatkozások kódja: RD35_F05_AFI_73,

RD36_F06_AFM_70).

Az **erdők klíma és környezeti teljesítményének javító beruházások** célja a fokozódó és egyre szélsőségesebbé váló abiotikus környezeti károsító körülmények és események (mint pl. vízhiány és aszály következtében kialakuló erdő- és vegetációtüzek, fagykárok és viharkárok) továbbá új biotikus kórokozók és károkozók elterjedésének ellensúlyozása mind az erdőpotenciálban keletkező károk lehetséges megelőzésével, mind azok ellenállóbb irányú helyreállításával. Továbbá kiemelt cél az erdők hosszú távú minőségi megújítása, szerkezetátalakítása, klímarezisztens szaporítóanyaggal történő felújítása is. Az erdők szerkezet-átalakítása által javítható az erőállományok korstruktúrája, elegyessége és biodiverzitása, így javul az erdei ökoszisztémák ellenálló képessége és szénmegkötő-kapacitása. (beavatkozás kódja: RD38_F08_AFI_73).

Az **együttműködések** keretében támogatni kívánunk olyan önkéntes összefogásokat, melyek az erdőgazdálkodók és szakértő állami szervezetek összefogása által a korszerű, fenntarthatóságot elősegítő, az erdőtüzek megelőzésének és hatásainak mérséklésének területi kiterjedésű, több gazdálkodót érintő komplex tervezése és megvalósítása céljából jönnek létre. Az erdőtüzek megelőzésével csökkenthető a ÜHG, illetve légköri terhelést jelentő gázok kibocsátása, illetve megőrizhető az erdőállományok szénegyensúlya és elősegíthető klímaadaptív megújulásuk. (beavatkozás kódja: RD34_F04_FRC_77).

A **mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztése és a mezőgazdaság digitális átállása** valamint a **zöldség-gyümölcs ágazati beavatkozások** közül az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hozzájárulnak a mezőgazdasági eredetű ammónia-emisszió csökkentéséhez. A növénytermesztésben például a folyamatos talajtakarást elősegítő, vagy injektáló trágyakijuttatást biztosító technológiák bevezetésével, az állattartó telepeken pedig a képződő trágya kezelését, tárolását, felhasználását, az ammóniamegkötést célzó technológiai fejlesztésekkel (beavatkozások kódja: SC18_G02_FVL_47, RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

Biodiverzitás védelme

Az STR XI. mellékletében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről; és 2. Tanács 92/43/EGK Irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről;

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- V. Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (Az 5. Nemzeti Környezetvédelmi Program 1. melléklete)
  1. A kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítása, különös tekintettel az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv mellékleteiben szereplő fajokra, illetve a fokozottan védett fajokra.
- Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv a 2021–2027-es időszak többéves pénzügyi keretére vonatkozóan

1. Legeltetéssel, kaszálással történő kezelés támogatása magántulajdonban lévő területeken.
2. Mezőgazdasági művelés alatt álló gyepek és szántóterületekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok megőrzését célzó zonális programok Magas Természeti Értékű Területeken (MTÉT) - fajspecifikus agrár-környezetgazdálkodási kifizetések.
3. A Natura 2000 hálózat mezőgazdasági hasznosítású területeire vonatkozó speciális földhasználati előírások következtében keletkezett többletköltség és bevételkiesés kompenzációja

Nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelező erejű követelmények és jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények (SMR), illetve GAEC előírások

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény általánosságban kimondja, hogy a vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Valamint meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról

A Natura 2000 területekre vonatkozó 3. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmény és a 4. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmény az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásaiban jelenik meg. Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.

A kondicionalitás előírásai közül a **1. számú GAEC előírás** (állandó gyepek védelme), a **2. számú GAEC előírás** (vizes élőhelyek és lápok védelme), a **8. számú GAEC előírás** (nem termelő elemek fenntartása, tájképi elemek védelme és fészkelési időszakokra vonatkozó korlátozások), valamint a **9. számú GAEC előírás** (Natura 2000 érzékeny gyepek feltörési tilalma) járul hozzá a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek fenntartásához és sokszínűségének növeléséhez, ezáltal segítik a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását.

KAP Stratégiai terv hozzájárulása a biodiverzitás védelméhez

A közvetlen területalapú támogatásra jogosult területek körének kibővítése hozzájárul a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek sokszínűségének növeléséhez és ezáltal segíti a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását.

Az agro-ökológiai alapprogram választható előírásai közül az állandó gyepek gazdaság szintű megőrzése, az emelt szintű nem termelő elem fenntartási arány, a táblaméret maximalizálása, a méhekre veszélyes növényvédőszer korlátozása, az ökológiai növényvédelemben engedélyezett ágensek használata, illetve az ültetvény talajtakarás,

sorközgyepesítés választása gyakorlatok is hozzájárulnak a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek fenntartásához és sokszínűségének növeléséhez, a túlzott növényvédőszer-használat csökkentéséhez, ezáltal segítik a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16).

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) előírásomagjai közül nyolc kifejezetten a mezőgazdasági művelés alatt álló gyepek- és szántóterületekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok megőrzését célozza fajspecifikus előírásokkal a Magas Természeti Értékű Területeken. Mindemellett a többi előírásomag is tartalmaz olyan előírásokat, melyek hozzájárulhatnak a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek és fajok védelméhez, ezáltal elősegítve a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását is. (beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70)

A **Natura 2000 gyepek- illetve erdőterületek kompenzációs kifizetései** az ezekre a területekre vonatkozó speciális földhasználati előírások következtében keletkezett többletköltség és bevételkiesés kompenzációját szolgálja, mely intézkedés hozzájárul a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javításához. (beavatkozások kódjai: RD23_G06_NAG_72, RD34_F01_NAF_72)

Az **agro-ökológiai nem termelő beruházások** és az azok fenntartását szolgáló **agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés** a jelenleg a gazdaságosság határán művelt szántóterületek földhasználat váltását hivatott előmozdítani többek közt a biodiverzitás szempontjából fontos élőhelytípusok létrehozásának céljával, úgymint pl. biodiverzitás védelmi tartós zöldugar (méhlegelő), füves cserjesávok, fajgazdag gyepek, mezővédő erdősávok, fás legelők, vizes élőhelyek, illetve gyepek vízvédelmi sávok. Az így létrejövő és megfelelő előírások mentén fenntartott élőhelyek hozzájárulnak a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javításához. (beavatkozások kódjai: RD21_G04_LCI_73, RD22_G05_LCP_70).

Az **erdőgazdálkodás környezeti vagy klíma célú többéves kötelezettségvállalásainak fenntartási támogatását** (EKV) szolgáló beavatkozás az erdészeti hatóság által erdőtervben meghatározott kötelezettségeken túlmutató erdő-környezetvédelmi vállalásokkal hozzájárul a meglévő erdők természetességi állapotának javításához a Natura 2000 erdőterületeken is. Ilyen emelt szintű kötelezettségek lehetnek a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódra történő átállás, a folyamatos szerkezetátalakítás vagy javított felújítás, az intenzíven terjedő idegenhonos fa és cserjefajok visszaszorítása, a tisztások visszaalakítása, az erdőállományok kézimunka igényes ápolása, illetve a természetkímélő anyagmozgatás (beavatkozás kódja: RD32_F02_FEC_70).

Az **erdők klíma és környezeti teljesítményének javító beruházások** az erdőszerkezet átalakításával, az elegyesség növelésével hozzájárulnak a meglévő erdők természetességi állapotának javításához a Natura 2000 erdőterületeken is az érintett erdőrésztletre vonatkozó hatóság által jóváhagyott erdőterv alapján (beavatkozás kódja: RD38_F08_AFI_73).

Azzal együtt, hogy az alapkövetelményeket meghatározó hazai jogszabályok nem terjednek ki a méhekre, ezzel együtt úgy gondoljuk, hogy fontos megemlíteni a **méhészeti ágazati beavatkozásokat**. Hiszen a hazai méhállomány fenntartása az ökoszisztéma szolgáltatásai révén kiemelt szerepet játszik bír a hazai biológiai sokféleség megőrzésében (beavatkozás

kódja: SC04_E03_BEV_55).

Energiahatékonyság, megújuló energia

Az STR XI. mellékeltében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

- A 2009/28/EK irányelv a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról;
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/2002 IRÁNYELVE (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról, valamint
- AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2018/1999 RENDELETE (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- Nemzeti Energiastratégia 2030
  - 1. A megújulóenergia-felhasználás bővítése és az energiahatékonyság javítása
- Nemzeti Energia- és Klímaterv
  - 1. A megújulóenergia-felhasználás bővítése és az energiahatékonyság javítása

KAP Stratégiai terv hozzájárulása az energiahatékonyság javításához, a megújuló energia térnyeréséhez

A **mezőgazdasági üzemek fejlesztését** szolgáló beruházások, illetve a mezőgazdasági termékek értéknövelése beavatkozások keretében támogatni kívánjuk azokat a fejlesztéseket, melyek célja többek közt az energetikai hatékonyság javítása, illetve a megújuló energia felhasználása mindegyik ágazatban (pl. állattartó telepek korszerűsítése, élelmiszeripari üzemel fejlesztése, kertészetek korszerűsítése stb.)

Az **együttműködések** keretében támogatni kívánunk olyan önkéntes összefogásokat, melyek során a lokális eredetű biomassza-alapanyagot előállító erdő- vagy mezőgazdálkodók és a helyi közszolgáltatásokat nyújtók hosszú távú megoldást találnak az adott közszolgáltatást nyújtó infrastruktúrában az import fosszilis tüzelőanyag kiváltására a lokális biomassza-alapanyag felhasználásával a legjobb elérhető technológiák alkalmazása mellett. Az ehhez szükséges beruházási tevékenységek a beruházási beavatkozás keretében valósulhatnak meg.

Az **erdőtelepítések és fásítások** támogatásával növekszik a biomassza alapú megújuló energiaforrások előállítása, szem előtt tartva azonban az ökológiai szempontokat valamint a lehetséges környezeti és élelmiszertermelési konfliktusokat.

Levegőminőség védelme

Az STR XI. mellékeltében említett vonatkozó uniós jogalkotási eszköz:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2008/50/EK irányelve (2009. november 30.) a környezeti levegő minőségéről és a Tisztább levegőt Európának elnevezésű programról;
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/2284 irányelve (2016. december 14.) egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről, a 2003/35/EK irányelv módosításáról, valamint a 2001/81/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről;

Nemzeti környezetvédelmi és éghajlati tervek kapcsolódó célkitűzései

- Levegőminőségi Cselekvési Terv
  1. A levegőminőségi tervek és az LCsT együttes célja a levegőminőségi határértékeknek való megfelelés biztosítása az ország teljes területén. Kizárólag a mezőgazdasághoz, illetve a Közös Agrárpolitikához közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó célkitűzéseket, célértékeket nem tartalmaznak, de az agrárium különösen a másodlagos részecske (PM) kialakulásában szerepet játszó ammónia kibocsátásában bír lényeges hozzájárulással, a PM10 és PM2,5 levegőminőségi határértékek teljesítéséhez kibocsátásaik csökkentése elengedhetetlen.
- Országos Levegőterhelés-csökkentési Program Mezőgazdasági Alprogram
  1. Hígrágyatárolók lefedése,
  2. Technológiai fejlesztési előírások e vonatkozóan,
  3. Szerves trágyák használatának előmozdítása,
  4. Szerves trágya - kijuttatás feltételeinek előírása,
  5. A tápanyag - gazdálkodás gyakorlati alkalmazásának elősegítése,
  6. A mezőgazdasági betakarításból származó növényi maradványok és hulladékok, valamint az erdészeti biomasszamaradványok szabadban való égetésének tilalma

KAP Stratégiai Terv hozzájárulása a levegőminőség védelméhez

A kondicionalitás előírásai közül közvetlenül a GAEC 3 (tarlóégetés tilalma) járul hozzá a levegőminőség védelméhez azáltal, hogy a tarló, nád, növényi maradvány valamint gyepék égetése tilos, kivéve, ha erre növény-egészségügyi okokból van szükség.

Az **agro-ökológiai alapprogram** választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés és az ültetvények sorközének takarása a fedetlen talajfelszín minimalizálásával segíti a levegő minőségének védelmét. A talajkondicionálók, mikrobiológiai készítmények alkalmazása hozzájárul, hogy csökkenjen a műtrágya-kijuttatás, ezáltal csökkentve az ammónia-emissziót.

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható tápanyag-gazdálkodásra (talajvizsgálaton és levélanalízisen alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése, nitrogén hatóanyag kijuttatás korlátozása, szerves trágya alkalmazása) hozzájárulva így a műtrágya-kijuttatás csökkentéséhez, ezáltal az ammónia-emisszió mérsékléséhez. Az **ökológiai gazdálkodás** támogatása a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági eredetű ammónia-kibocsátás csökkentéséhez.

A **mezőgazdasági üzemek fejlesztése** keretében a támogatandó intézkedések hozzájárulnak a mezőgazdasági eredetű ammónia-emisszió csökkentéséhez, azáltal, hogy többek között sor kerül az állattartó telepeken képződő trágya kezelését, tárolását, felhasználását szolgáló projektek, valamint gépbeszerzések kerülnek támogatására. Továbbá támogathatóvá válnak az állattartó telepek ammóniamegkötését célzó technológiai fejlesztések is.

5.2. Kötelező környezeti alapfeltételek (kondicionalitás) környezet és klímavédelmi célokhoz történő hozzájárulása

Éghajlatváltozás enyhítése és alkalmazkodás

GAEC 1: Állandó gyepek fenntartása az állandó gyepek mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján

A kötelezettség összefoglalása

Gazdaság szintű kötelezettség nincs, országos szinten kell megőrizni az állandó gyepterületeket a referenciaarányhoz képest. Ez az arány legfeljebb 5% -kal csökkenhet a 2018-as referenciaévhöz képest.

A visszaállítási kötelezettségre azon gazdálkodók kötelezhetők, akik az állandó gyepterület arányának már nem megengedett arányú csökkenésének évét megelőző két naptári évben benyújtott egységes területalapú támogatási kérelmük alapján olyan földterülettel rendelkeznek, amely állandó gyepterületként vagy állandó legelőként használt földterületből valamilyen más célú földterületté lett átalakítva, feltörve.

Amennyiben erdőtelepítés történt az állandó gyepterületen, akkor azon terület után nem keletkezik visszaállítási kötelezettség. Ez alól kivételt képez, ha az erdősítés során karácsonyfa-ültetvény vagy energetikai faültetvény telepítésére került sor, ugyanis ez esetben is visszaállítási kötelezettség keletkezik.

A gazdálkodó visszaállítási kötelezettségének mértékét a feltört állandó gyepterületnek minősülő földterületek méretével arányosan kell megállapítani.

A Kifizető Ügynökség (Magyar Államkincstár) a tárgyév december 31-ig meghozott döntésben állapítja meg a gazdálkodót terhelő visszaállítási kötelezettséget, valamint a visszaállítási kötelezettség határidejét, amely határidő nem lehet hosszabb a következő évi egységes kérelem benyújtására előírt határidőnél. A visszaállítási kötelezettséget nem csak a feltört terület visszaállítással, hanem más terület gyepterületté alakításával – kivéve erdőterület – is, vagy meglévő ideiglenes gyepterület állandó gyepterületté alakításával is lehet teljesíteni. Amennyiben viszont a feltört terület környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterületnek minősül, úgy a visszaállítást ugyanezen a területen kell végrehajtani. A visszaállítást egyenként legalább 0,25 hektárnyi kiterjedésű mezőgazdasági területen kell elvégezni. Az állandó gyepterületté visszaalakított vagy állandó gyepterületként létrehozott területek a visszaalakítás, illetve létrehozás első napjától kezdve állandó gyepterületnek minősülnek és azokat a visszaállítási vagy létrehozás időpontjától számított öt évig fenn is kell tartani. Meglévő ideiglenes gyepterület állandó gyepterületté alakításának esetében a fenntartási kötelezettség az ideiglenes gyepterület telepítésétől számított öt évig áll fenn.

A gazdálkodónak a következő évi egységes kérelemben kell nyilatkoznia arról, hogy eleget tett a visszaállítási kötelezettségnek. Meg kell jelölnie az állandó gyepterületei közül azokat a területeket, amelyeket az előző évi visszaalakítási kötelezettség miatt alakított ki. Ideiglenes gyepterület állandó gyeppé alakítása esetében ezen felül a gazdálkodónak arról is nyilatkoznia kell, hogy hány évre visszamenőlegesen minősül a szóban forgó terület ideiglenes gyeppnek.

Amennyiben a gazdálkodó a környezetileg érzékeny állandó gyepterületet a természetvédelmi hatóság engedélye nélkül feltöri, vagy átalakítja, visszaállítási kötelezettsége keletkezik. A gazdálkodóknak a területileg illetékes természetvédelmi hatóság küld hivatalos értesítést a visszaállítási kötelezettségről, melyben haladéktalanul elrendeli a feltört, vagy átalakított gyepterület visszaállítását. Az értesítés pontos utasításokat ad a visszaállítás módszerére vonatkozóan. A visszaállítási kötelezettségnek való megfelelést a természetvédelmi hatóság helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrzi. A kötelezettség csak a terület teljes visszaállításával teljesíthető, részleges teljesítés nem elfogadható.

A 94/2015. (XII. 23.) FM rendeletben foglalt általános vis maior szabályok nem alkalmazhatóak a környezeti szempontból érzékeny állandó gyepterület engedély nélküli feltörése esetén.

Területi hatály

Az ország egész területén.

A referenciaarány értéke (beleértve a számítási módszert is)

Referenciaarány: **14.41 %**

Magyarázat:

A referenciaarány a 2018-ban igényelt állandó gyepterület és a 2018-ban igényelt összes mezőgazdasági terület egymáshoz viszonyított százalékos aránya:

$$\frac{\text{2018-ban igényelt állandó gyepterület (709 159,12 ha)}}{\text{2018-ban igényelt összes mezőgazdasági terület (4 921 538,45 ha)}}$$

Az érintett gazdálkodók típusa (minden olyan gazdálkodó, aki állandó gyepterülettel rendelkezik)

Minden területalapú támogatásra jogosult termelő.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

Az állandó gyepterületek segítik a szén-megkötést, részt vesznek helyi klímarendszerek szabályozásában, elősegítik a talajok erózió elleni védelmét, illetve élőhelyként és tájképi elemként hozzájárulnak a biológiai sokféleség védelméhez, az élőhelyek és tájak megőrzéséhez.

GAEC 2: Vizes élőhelyek és tőzeges területek védelme

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

A MePAR-ban vizes élőhelyként lehatárolt objektumok fenntartása kötelező.

A GAEC előírás alkalmazásnak kezdő éve

Indoklás: A MePAR lehatárolás módszertanát mindenképpen úgy kívánjuk véglegesíteni, hogy figyelembe vesszük a JRC SEPLA projekt végeredményeiből következő ajánlásokat. A Bizottság tájékoztatása alapján erre leghamarabb 2022 közepén kerülhet sor.

Mivel a 2023-as KAP Stratégiai Terv indításához számos kulcsfontosságú fejlesztést kell végrehajtani a MePAR rendszerben és a területi monitoring rendszer (AMS) bevezetésére, a

2. sz. HMKÁ szerinti vizes élőhelyek korrekt lehatárolására, majd aktív fedvényként történő szerepeltetésére az egységes kérelemben leghamarabb 2025-ben van módunk.

Területi hatály és lehatárolt terület

Az ország egész területén a vonatkozó MePAR fedvények alapján.

Az érintett gazdálkodók típusa

Minden területalapú támogatásra jogosult gazdálkodó.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

A vizes élőhelyek és a tőzeglápok hozzájárulnak a magas kötöttszén-tartalmú talajok megfelelő kezeléséhez, ezáltal elősegítik a szénmegkötést és hozzájárulnak a klímaváltozás elleni küzdelemhez.

GAEC 3: A szántóföldi tarlóégetés tilalma, kivéve növény-egészségügyi okokból

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

Tarló, nád, növényi maradvány valamint gyepek égetése tilos, kivéve, ha erre a növény-egészségügyi hatóság kifejezett engedélyt ad.

Területi hatály

Az ország egész területén.

Az érintett gazdálkodók típusa

Minden területalapú támogatásra jogosult termelő.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

A tarló, a nád és egyéb növényi maradványok égetésének tilalma segít megőrizni a talaj szervesanyag-tartalmát és biológiai állapotát, illetve hozzájárul a légszennyezettség csökkentéséhez.

Vízvédelem

GAEC 4: Vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

A vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása:

Nem juttatható ki műtrágya, szerves trágya és növényvédő szer

- a MePAR-ban grafikusán megjelölt egyéb felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban, azzal, hogy a védőtávolság 3 méterre csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 méternél nem szélesebb és 1 ha-nál kisebb területű.
- a völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonalától mért 5 méteres sávban,
- a MePAR-ban grafikusán megjelölt 5000 négyzetméter feletti állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban,

A szerves trágya esetében a meghatározott védőtávolságok nem vonatkoznak a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

A védősávok minimális szélessége

3 m

Területi hatály, beleértve a vízfolyások meghatározását is.

Az ország egész területén a vonatkozó MePAR fedvény alapján.

Az érintett gazdálkodók típusa

Minden területalapú támogatásra jogosult termelő

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

A vízvédelmi sávokra vonatkozó előírások hozzájárulnak a vízszennyezés elleni védelemhez.

Talajok védelme és talajminőség

GAEC 5: Talajművelés, a talajromlás és erózió kockázatának csökkentése, figyelembe véve a lejtőmeredekséget is

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

A talajromlás kockázatát korlátozó talajművelés vagy más megfelelő agrotechnológia, figyelembe véve a lejtőszöveget is:

Erózió korlátozására vonatkozó termőhely-specifikus minimális földgazdálkodással kapcsolatos előírások:

- 12%-nál nagyobb lejtésű területen kapás növények - beleértve a kukoricát és a napraforgót is - termesztése, valamint az őszi káposztarepce 24 cm-nél nagyobb sortávolságon való termesztése tilos, kivéve szintvonalas művelés és/vagy a rétegvonalakkal párhuzamos, illetve az eróziós jegyeket mutató lefolyási útvonalakon lefolyást gátló füvesített vagy fás védősávok kialakítása mellett;
- erózió ellen kialakított teraszok megőrzése kötelező szőlőültetvények esetében.

Területi hatály (beleértve az erózióveszélyes területeket és a lejtőmeredekséget)

Az ország egész területén a vonatkozó MePAR fedvény alapján

Az érintett gazdálkodók típusa

Minden területalapú támogatásra jogosult termelő.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

Az erózió elleni intézkedések hozzájárulnak a talajromlás elkerüléséhez, a talajkészletek megőrzéséhez.

GAEC 6: Minimális talajborítás a csupasz talaj elkerülése érdekében a legérzékenyebb időszak(ok)ban

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása (beleértve az érintett időszakot is)

Minimális talajtakarás a legérzékenyebb időszak(ok)ban és területeken:

Fenn kell tartani a minimális talajborítást a nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után,

- őszi kultúra vetésével vagy
- a tarló szeptember 30-ig történő megőrzésével vagy legfeljebb sekély tarlóláhántás és ápolás, illetve közép- vagy mély talajlazítás elvégzésével.

Területi hatály

Az ország egész területén

Az érintett gazdálkodók típusa

Minden területalapú támogatásra jogosult termelő.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

A talajtakarás biztosítása véd az erózió ellen, segíti a szénmegkötést és a vízvesztés megelőzését, illetve talajtakaró növény termesztésével hozzájárul a talaj szervesanyag tartalmának növeléséhez, a talajszerkezet és a talajpotenciál javításához.

Magyarországon - figyelembe véve az éves csapadék-eloszlást és a (káros) napsugárzás intenzitásának alakulását - a nyár végi időszak jelenti a legnagyobb kockázatot talajdegradációs szempontból. A talajfelszín fedése ebben a száraz és erős sugárzással terhelt időszakban kritikus.

GAEC 7: Szántóföldi vetésforgó (nem beleértve a vízborítás alatt termesztett növénykultúrákat)

A vetésváltásra vonatkozó gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

Magyarország a talaj védelmében egy „kevert” rendszert kíván alkalmazni, ami túlmutat a status quo fenntartásán, és amire a Bizottság által kibocsátott GAEC útmutató is lehetőséget biztosít.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vetésforgó kiegészül a terménydiverzifikációval. A választásunk oka az, hogy Magyarország területe túl kicsi ahhoz, hogy különböző vetési régiókat hozzunk létre, ugyanakkor ahhoz túl sokszínű, hogy egyetlen egy leegyszerűsített vetésforgót alkalmazzunk.

Az alap vetésforgó a vetés szükségzerű évenkénti cseréjét jelentené, ami alól néhány gazdasági és agronómiai szempontból jelentős növény korlátozottan mentesülne. A kivételek köre a stratégiai tervben kerül meghatározására, ezzel is biztosítva, hogy indokolt és arányos a kivétel. Ez jóval túlmutatna a jelenlegi kölcsönös megfeleltetésen, hiszen ott valójában csak néhány növényfaj esetében kötelező explicite az egyéves természetesség.

A 2023-2027 időszakra alkalmazandó vetésváltási szabályok Magyarországon tehát a következőképpen alakulnak:

Szántóföldi vetésforgó – a vízborítás alatt álló kultúrák kivételével:

1. főszabály: egy adott táblán önmaga után nem vehető ugyanaz a növény
2. két főnövény között megfelelően vetett másodvetés úgy tekintendő, hogy azzal a vetésváltás teljesül
3. a főszabály alól nemzeti gazdasági vagy agronómiai szempontból korlátozottan kivételt képeznek a következő növényfajok
  - egymás után két évig természetű: rozs, búza, tritikálé, árpa, zab, cirokfélék, dohány, az összes kukoricafajta, melyek után a vetőmag termesztés céljából termesztett hibridkukorica sem megengedett, valamint a tökre oltott dinnye, ami után másodvetés hiányában a dinnye termesztése sem megengedett;
  - egymás után legfeljebb négy évig természetű: vetőmag termesztés céljából hibridkukorica, ami után a kukorica termesztése sem megengedett

Másodvetés: A tárgyévre az egységes kérelemben bejelentett első növény betakarítása után a

következő év első növényének vetéséig betakarított vagy zöldtrágya-növényként talajba forgatott növénykultúra; ahol mind az első főnövény lekerülését követő, mind a második főnövény vetését megelőző talajmunkákra az agronómiailag indokolt időt meg kell hagyni.

A terménydiverzifikációra vonatkozó gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

Magyarország a talaj védelmében egy „kevert” rendszert kíván alkalmazni, ami túlmutat a status quo fenntartásán, és amire a Bizottság által kibocsátott GEAC útmutató is lehetőséget biztosít.

Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vetésforgó kiegészül a terménydiverzifikációval. A választásunk oka az, hogy Magyarország területe túl kicsi ahhoz, hogy különböző vetési régiókat hozzunk létre, ugyanakkor ahhoz túl sokszínű, hogy egyetlen egy leegyszerűsített vetésforgót alkalmazzunk.

Az alap vetésforgó a vetés szükségzerű évenkénti cseréjét jelentené, ami alól néhány gazdasági és agronómiai szempontból jelentős növény korlátozottan mentesülne. A kivételek köre a stratégiai tervben kerül meghatározására, ezzel is biztosítva, hogy indokolt és arányos a kivétel. Ez jóval túlmutatna a jelenlegi kölcsönös megfeleltetésen.

Terménydiverzifikáció:

- 10 ha fölötti szántóterületen gazdálkodóknak adott évben a szántóterületeken legalább két különböző növénykultúrát kell termesztetni, két kultúra esetén a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 75%-át foglalhatja el;
- 30 ha feletti szántóterülettel rendelkezőknek legalább háromféle növénykultúrát, három növény esetén pedig a legnagyobb területen termesztett növénykultúra a szántóterületnek legfeljebb 75%-át foglalhatja el, és a két legnagyobb területen termesztett növénykultúra együttesen nem haladhatja meg a szántóterület 95%-át.

Területi hatály

Az ország egész területén

Az érintett gazdálkodók típusa

Területalapú támogatásra jogosult termelő az alábbi mentességi szempontok figyelembevételével:

Az előírás teljesítése alól mentesül a gazdálkodó, ha

- legfeljebb 10 hektáros szántóterülettel rendelkezik vagy
- ha a támogatható mezőgazdasági terület több mint 75%-a állandó gyepterület vagy
- a szántóterület több mint 75%-át fűfélék vagy más lágyszárú takarmány, illetve hüvelyesek termesztésére használják, vagy parlagon hagyják, valamint e hasznosítási módok kombinációja esetén.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata (különösen, ha a tagállam a termésdiverzifikációt választotta)

A vetésváltásra vonatkozó előírások hozzájárulnak a talajpotenciál megőrzéséhez, valamint a helyes növényssorrend kialakításával és a nagyobb diverzitással csökkenthető a növényvédőszeres felhasználása.

A terménydiverzifikációs gyakorlat a többféle, eltérő igényű kultúrákból álló vetésszerkezet kialakításával hozzájárul a talajzsarolás csökkentéséhez és a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javításához, valamint a peszticidhasználat csökkentéséhez. Továbbá

hozzájárul a mezőgazdasághoz kapcsolódó biodiverzitás védelméhez is azáltal, hogy változatos táplálkozó és élőhelyet biztosít számos vadon élő állatfaj számára.

Biodiverzitás és tájak védelme, minősége

GAEC 8: A szántóterület minimális arányán nem termő területek és jellemző táji elemek megőrzése, valamint minden mezőgazdasági területen, a tájképi elemek megtartása, továbbá a sövény- és favágás tilalma a költési és fiókanevelési időszakban

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

A. Nem termelő területek minimális részesedési aránya:

A gazdaság szintjén a szántóterületek legalább 7%-át nem termő területként vagy tájképi elemként, parlagon hagyott területként, valamint növényvédő szerek használata nélkül termesztett ökológiai célú másodvetésű kultúrnövényekkel és nitrogénmegkötő növényekkel bevetett területként kell fenntartani úgy, hogy a nem termelő területek és tájképi elemek, valamint a parlagon hagyott területek arányának el kell érnie a 3 %-ot.

A minimális részesedés kiszámítására alkalmas tájképi elemek és nem termelő területek indikatív listája:

Kulturális tájképi elemek

Kunhalom, gémeskút

Súlyozási tényező: 1

Olyan kunhalmok és gémeskutak fogadhatóak el, amelyek MePAR-ban lehatárolásra kerültek és a HMKÁ-ban védettek. A kunhalmoknak és gémeskutaknak szántóterületen kell elhelyezkedniük. A kunhalmok a MePAR-ban poligonosan vannak feltüntetve a teljes területükkel. A pontszerűen jelölt gémeskutak mindegyike 25 m²-nek megfelelő területtel kerül lehatárolásra.

A gémeskútra vonatkozó HMKÁ előírások szerint a gazdálkodónak fenn kell tartani a gémeskutakat a 2010. évi, a Kifizető Ügynökség által felmért állapotnak megfelelően.

A kunhalomra vonatkozó HMKÁ előírások szerint a kunhalom területén semmilyen mezőgazdasági talajmunka nem végezhető. Ez alól kivételt képez a gyep felszínborítás helyreállítása érdekében történő előkészítő beavatkozás. Továbbá a kunhalom területén végzett fakivágás során tilos a földmű bolygatása.

Táblaszegélyek, foltok, védelmi sávok

Táblaszegély:

Súlyozási tényező: 1,5

Olyan táblaszegély fogadható el, amely:

- legalább 50%-ban lágyszárú növényzettel borított;
- legalább három és legfeljebb húsz méter átlagos szélességgel rendelkezik;
- jellemzően sávszerű kiterjedésű termeléssel nem érintett földterület;

- a szántóterülettől fizikailag elkülönül;
- azzal közvetlenül, egybefüggően legalább harminc méter hosszan határos, és
- teljes sáv szélességében mesterséges elem legfeljebb két méter hosszan szakíthatja meg.

Erózióvédelmi sáv:

Súlyozási tényező: 1,5

Olyan fás- vagy lágyszárú növényzettel borított terület, ami a rétegvonallal párhuzamosan helyezkedik el, s kifejezett rendeltetése a vízerózió megakadályozása, mérséklése.

További tulajdonságai:

- legalább három és legfeljebb húsz méter átlagos szélességgel rendelkeznek;
- legalább harminc méter széles;
- amennyiben a tábla lejtővel párhuzamos oldalai átlagosan kevesebb mint harminc méterre futnak egymástól, úgy az erózióvédelmi sávnak össze kell kötnie a tábla két szélét.

Ennél a két területtípusnál alkalmazni kívánjuk a "tájelemmel szomszédos tájelem" elszámolásának lehetőségét annak érdekében, hogy a 2014-2022 időszakban a zöldítés "ökológiai jelentőségű területek (EFA)" kijelölése és fenntartása c. előírás keretében védelemben részesülő objektumot megőrzése biztosított legyen.

Sövények, magányosan álló fák, fasorok, fás sávok:

Magányosan álló fa:

Súlyozási tényező: 1,5

Olyan magányos fák fogadhatóak el, amelyek a HMKÁ rendeletben védettek és a MePAR-ban lehatárolásra kerültek. Ezek szántóterületen elhelyezkedő, legalább 4 méter átmérőjű lombkoronával rendelkező elszigetelten álló fák. A HMKÁ előírásai szerint a magányos fát kivágni nem lehet.

Fa- és bokor csoportok

Súlyozási tényező: 1,5

Olyan fa- és bokor csoportok fogadhatóak el, amelyek a MePAR-ban lehatárolásra kerültek és a HMKÁ rendeletben védettek.

A MePAR-ban azok a fa-, és bokor csoportok kerülnek lehatárolásra, amelyek 5000 négyzetméternél kisebbek, jellemzően nem vonalas kiterjedéssel rendelkeznek és legalább 50%-ban fás szárú növényekkel borítottak, amelyek legalább 20%-ban, gyeperősszel is történő érintkezés esetén pedig legalább 50%-ban szántóval vannak körülvéve.

A lehatárolt fa- és bokor csoportok mindenesetben szántón helyezkedhetnek el. A fa- és bokor csoportok az egységes kérelem beadó felületen megjelenítésre kerülnek, ezzel segítve az EFA területek kijelölését.

A HMKÁ előírásai szerint a fa- és bokor csoport területén bárminemű mezőgazdasági talajmunka végzése tilos. Ez alól kivételt képez a visszafásítás érdekében, illetve a gyeperősszel helyreállítása érdekében történő előkészítő beavatkozás.

Fás-cserjés sáv:

Súlyozási tényező: 2

Olyan terület fogadható el fás-cserjés sávként, amely

- legalább 50%-ban fás szárú vegetációval borított
- minimum 3, legfeljebb 20 méter átlagos szélességgel rendelkezik;
- jellemzően sávszerű kiterjedésű;
- a szántóterülettől fizikailag elkülönül;
- teljes sáv szélességében lágy szárú növényzet legfeljebb öt, mesterséges elem legfeljebb két méter hosszan szakíthatja meg és;
- a szántóterülettel legalább 30 méter hosszan szomszédos.

A fás-cserjés sáv esetében lehet egy legfeljebb 5 méteres szélességű puffer (pl. földút) a fás-cserjés sáv és a szántóterület között, továbbá a fás-cserjés sáv csak abban az esetben vehető figyelembe, ha az (fizikai paramétereinek alapján) a hosszabbik határvonalán szomszédos a gazdálkodó szántóterületével. A fás-cserjés sáv átlagos legfeljebb 20 méteres szélességéből egy, a szántóterület határától mért (ha nincs 5 méteres puffer), átlagosan legfeljebb 10 méter széles sáv elfogadható, mely legalább 30 méter hosszú.

Ennél a területtípusnál alkalmazni kívánjuk a "tájélemmel szomszédos tájelem" elszámolásának lehetőségét annak érdekében, hogy a 2014-2022 időszakban a zöldítés "ökológiai jelentőségű területek (EFA)" kijelölése és fenntartása c. előírás keretében védelemben részesülő objektumok megőrzése biztosított legyen.

Parlag:

Súlyozási tényező: 1

A parlagon hagyott terület legrövidebb pihentetési időtartama január 1-jétől augusztus 31-ig terjedő időszak. A pihentetés időszaka alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról növényborítottsággal vagy a tarlómaradványok fennhagyásával. A parlagon hagyott területen a kultúrállapot fenntartása érdekében a kaszálás, a legeltetés, valamint a mechanikai gyomirtás megengedett.

Egyéb

Nem termelő beruházás keretében, szántóföldön létrehozott erózióvédelmi létesítmény:

Súlyozási tényező: 2

MePAR-ban lehatárolt, nem termelő beruházás keretében, szántóföldön létrehozott erózióvédelmi létesítmény.

Szántóföldi művelés alatt nem álló vízvédelmi sáv:

Súlyozási tényező: 1,5

HMKÁ rendeletben védett és MePAR-ban lehatárolt vízvédelmi sávok ismerhetőek el. Felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 m, tavak mentén pedig 20 m puffersáv került lehatárolásra a MePAR-ban.

A vízvédelmi sávoknak nem szükséges a szántón elhelyezkedniük, a bejelentett táblával közvetlenül szomszédosak is lehetnek. Puffer nem lehetséges a bejelentett szántóterület és a vízvédelmi sáv között.

Az elszámolandó vízvédelmi sávokon tilos mezőgazdasági termelést végezni, kivéve a mezőgazdasági kultúrállapot fenntartása érdekében végzett legeltetést, kaszálást és mechanikai gyomirtást.

A HMKÁ előírásainak betartása a vízvédelmi sávokon kötelező. A HMKÁ előírások

értelmében nem juttatható ki

- műtrágya a MePAR-ban grafikusán megjelölt felszíni vizek partvonalától mért 2 méteres sávban;
- szerves trágya, illetve növényvédő szer.
- a MePAR-ban grafikusán megjelölt 5000 m² feletti állóvizek partvonalától mért 20 méteres sávban,
- a völgyzáró gátas halastavak esetében a partvonalától mért 5 méteres sávban,
- a MePAR-ban grafikusán megjelölt egyéb felszíni vízfolyások partvonalától mért 5 méteres sávban azzal, hogy a védőtávolság 3 méterre csökkenthető, ha a mezőgazdasági művelés alatt álló tábla 50 méternél nem szélesebb és 1 hektárnál kisebb területű.

A szerves trágyára vonatkozó védőtávolság nem vonatkozik a legeltetett állatok által elhullatott trágyára, amennyiben az az itatóhely megközelítése miatt következik be.

Ennél a területtípusnál alkalmazni kívánjuk a "tájélemmel szomszédos tájelem" elszámolásának lehetőségét annak érdekében, hogy a 2014-2022 időszakban a zöldítés "ökológiai jelentőségű területek (EFA)" kijelölése és fenntartása c. előírás keretében védelemben részesülő objektumot megőrzése biztosított legyen.

Ökológiai jelentőségű másodvetés:

Súlyozási tényező: 0,3

Ökológiai jelentőségű másodvetésként olyan a tárgyév október 1-jéig legalább két faj keverékével bevetett MePAR-ban támogatható terület fogadható el, amelyet zöldtrágyának, vagy téli takarónövénynek használnak, a vetéstől számított legalább hatvan napig jelen van a gazdálkodó földterületén mely időszak alatt tilos növényvédő szert használni, beleértve a csávázott vetőmag használatát, és amelyet a következő évi első növény vetése előtt beforgatnak. Csak olyan másodvetés fogadható el ökológiai jelentőségűnek, amely a külön nemzeti jogszabályban felsorolt fajokból áll.

Nitrogénmegkötő növényvel bevetett terület:

Súlyozási tényező: 1

Nitrogénmegkötő területként olyan MePAR-ban támogatható terület fogadható el, amely az alábbi listában felsorolt nitrogénmegkötő növény valamelyikével vagy azok keverékével, vagy a fajlistában szereplő nitrogénmegkötő növény és egyéb más nem nitrogénmegkötő növénykeverékével van bevetve, amely keverékben a nitrogénmegkötő növény csíraszám aránya meghaladja az 50%-ot.

Továbbá az egynyári növények esetén a vetéstől a betakarításig, évelő növények esetén az igénylés naptári évének azon részében, amely alatt a növény a területen van, tilos növényvédő szert és csávázott vetőmagot használni, kivéve ha az évelő növényvel bevetett terület a vetést követő évben vagy években kerül elszámolásra.

Megnevezés	Típus
1. Fehérvirágú somkóró (<i>Melilotus albus</i>)	évelő
2. Szegletes lednek (<i>Lathyrus sativus</i> L.)	egyéves
3. Csicsseriborsó (<i>Cicer arietinum</i> L.)	egyéves
4. Tarka koronafürt (<i>Securigera varia</i>)	évelő

5. Keleti kecskeruta (<i>Galega orientalis</i> L.)	évelő
6. Szarvaskerep (<i>Lotus corniculatus</i> L.)	évelő
7. Fehér virágú csillagfürt (<i>Lupinus albus</i> L.)	egyéves
8. Sárga virágú csillagfürt (<i>Lupinus luteus</i> L.)	egyéves
9. Kék virágú csillagfürt (<i>Lupinus angustifolius</i> L.)	egyéves
10. Édes csillagfürt (fehér, sárga vagy kék virágú) (<i>Lupinus alba</i>)	egyéves
11. Lucerna (<i>Medicago sativa</i> L.)	évelő
12. Komlós lucerna (<i>Medicago lupulina</i>)	évelő
13. Sárkerep lucerna (<i>Medicago falcata</i>)	évelő
14. Tarkavirágú vagy homoki lucerna (<i>Medicago x. varia</i>)	évelő
15. Baltacim (<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop.)	évelő
16. Takarmányborsó (<i>Pisum sativum</i> L.)	egyéves
17. Bíborhere (<i>Trifolium incarnatum</i> L.)	egyéves
18. Vöröshere (<i>Trifolium pratense</i> L.)	évelő
19. Fehérhere (<i>Trifolium repens</i> L.)	évelő
20. Perzsahere (<i>Trifolium resupinatum</i> L.)	egyéves
21. Alexandriai here (<i>Trifolium alexandrinum</i>)	egyéves
22. Korcshere (<i>Trifolium hybridum</i>)	évelő
23. Görögszéna (<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.)	egyéves
24. Lóbab (<i>Vicia faba</i> L.)	egyéves
25. Pannonbükköny (<i>Vicia pannonica</i> Cr.)	egyéves
26. Tavaszi bükköny (<i>Vicia sativa</i> L.)	egyéves
27. Szója (<i>Glycine max</i> L.)	egyéves
28. Szöszös bükköny (<i>Vicia villosa</i>)	egyéves
29. Közönséges vagy veteménybab (<i>Phaseolus vulgaris</i> L.)	egyéves
30. Lencse (<i>Lens culinaris</i>)	egyéves
31. Zöldborsó (<i>Pisum sativum</i>)	egyéves
32. Sárgaborsó (<i>Pisum sativum</i>)	egyéves
33. Mezei borsó (<i>Pisum arvense</i>)	egyéves

Kis kiterjedésű tó

Súlyozási tényező: 1,5

A legalább 0,01 ha és legfeljebb 0,5 ha területű, HMKÁ-ban védett, MePAR-ban lehatárolt, mezőgazdaságilag időszakosan sem hasznosított, vagy nyílt vízfelülettel és maximum 10 méter széles part menti vegetációval szegélyezett, vagy legalább időszakosan vízjárta, de a száraz időszakokban is állandó, a vizes élőhelyekre jellemző növényzettel borított, mélyebb fekvésű terület minősülhet kondicionalitásban elfogadhatónak.

A kis kiterjedésű tó esetében a figyelembe vehető terület nagyságába a kis kiterjedésű tó partja mentén fekvő, legfeljebb 10 méter széles vegetációs sáv is beszámítható.

A HMKÁ előírásai szerint a HMKÁ-ban védett tavakat a fenti paramétereknek megfelelően meg kell őrizni.

Kis kiterjedésű vizes élőhelyek

Súlyozási tényező: 2

MePAR-ban rögzített vizes élőhely.

A lehatárolás módszertana kidolgozás alatt, összhangban a GAEC 2 előírásnál leírtakkal.

A fent említett módszertantól függetlenül a 8. sz. HMKÁ előírás keretében elszámolható a nem termelő beruházások keretében létrehozott vizes élőhely.

Teraszok

Súlyozási tényező: 2

Olyan legalább 1 méter magas, szántóterületen elhelyezkedő mesterséges tereplépcsők, amelyek a HMKÁ rendeletben védettek és a MePAR-ban lehatárolásra kerültek.

A HMKÁ védettség azt jelenti, hogy az ilyen teraszok megőrzése kötelező.

A teraszok a kérelembeadás során vonalasan kerülnek megjelenítésre, 2 méter szélességgel számolhatóak el kondicionalistásban. Ez azt jelenti, hogy a terasznak minden egyes métere 2 m²-nek felel meg. A gazdálkodó szántóterületén elhelyezkedő terasz minimális hossza 10 méter.

B. Kötelezően megőrzendő védett tájképi elemek:

- kis kiterjedésű tavak
- vizes élőhelyek
- teraszok
- kulturális elemek
- sövények, magányosan álló fák, facsoportok, fasorok és fás sávok

C. Sövény- és favágás tilalma a költési és fiókanevelési időszakban

Fát, bokrot és sövényt a március 1. és augusztus 31. közötti költési és fiókanevelési időszakban nem lehet kivágni.

D. Az invazív növényfajok elleni védekezést szolgáló intézkedések

A mezőgazdasági területekre vonatkozó minimumkövetelményeken kívül nem alkalmazunk más ilyen intézkedéseket.

Területi hatály (a nem termelő elemek minimális arányára vonatkozóan)

Az ország egész területén a vonatkozó MePAR fedvények alapján.

Az érintett gazdálkodók típusa (a nem termelő elemek minimális részesedése előírás esetében alkalmazandó)

Területalapú támogatásra jogosult, szántóterülettel rendelkező termelő az alábbi mentességi szempontok figyelembevételével:

Az előírás teljesítése alól mentesül a gazdálkodó, ha

- legfeljebb 10 hektáros szántóterülettel rendelkezik vagy
- ha a támogatható mezőgazdasági terület több mint 75%-a állandó gyepterület vagy
- a szántóterület több mint 75%-át fűfélék vagy más lágyszárú takarmány, illetve hüvelyesek termesztésére használják, vagy parlagon hagyják, valamint e hasznosítási módok kombinációja esetén.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

A nem termelő tájképi elemek és az agro-ökológiai célú, növényvédőszer-mentesen művelt másodvetések, N-megkötő növények hozzájárulnak a biológiai sokféleség védelméhez, az élőhelyek és tájak megőrzéséhez, illetve a talajok védelméhez.

GAEC 9: A környezeti szempontból érzékeny állandó gyepekké nyilvánított állandó gyepek átalakításának vagy szántásának tilalma a Natura 2000 területeken

A gazdálkodói gyakorlat összefoglalása

A környezeti szempontból érzékeny Natura 2000 állandó gyepterületek átalakítása és felszántása tilos. Az egyetlen kivételt ez alól az jelenti, ha az illetékes természetvédelmi hatóság kifejezett engedélyével történik az átalakítás.

Területi hatály

A GAEC hatálya alá tartozó Natura 2000 területeken elhelyezkedő környezeti szempontból érzékeny állandó gyepek teljes indikatív kiterjedése ha-ban: 448 119.98 ha

Az érintett gazdálkodók típusa

Minden területalapú támogatásra jogosult termelő.

A GAEC-előírás fő célkitűzésének eléréséhez való hozzájárulás magyarázata

A Natura 2000 gyepterületek hozzájárulnak a biológiai sokféleség védelméhez, az élőhelyek és tájak megőrzéséhez.

5.3 Hozzájárulás az uniós Zöld Megállapodásának céljaihoz (Termőföldtől az asztalig és a Biodiverzitás stratégia)

Amint azt a Stratégiai állásfoglalásban is rögzítettük: a magyar KAP Stratégiai Terv érdemben járul hozzá az Európai Zöld Megállapodás célkitűzéseinek megvalósulásához.

Az alábbiakban a Termőföldtől az Asztalig (F2F) Stratégia, valamint a Biodiverzitás Stratégia mezőgazdaságot és élelmiszeripart érintő célértékeit tekintjük át, és mutatjuk be Tervünk hozzájárulását ezek teljesüléséhez.

A tápanyagvesztés csökkentése 50 százalékkal, miközben a talaj termékenysége nem romlik (F2F)

Magyarországon a talajvédő termőföldhasználat alapelvárásait a *termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény* szabályozza, mely a talajok általános védelmén túl kiterjed az erózió elleni védekezésre, a talajok szervesanyag-tartalmának megőrzésére, illetve a szikes és savanyú talajok művelésére és a környezetkímélő tápanyag-gazdálkodásra, valamint a talaj túlzott tömörödésének megelőzésére és megszüntetésére, ezáltal vízgazdálkodásának javítására. A *talajvédelmi terv készítésének részletes szabályairól szóló 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet* határozza meg a fenti törvénnyel összhangban, hogy mely tevékenységekhez kell talajvédelmi tervet készíteni (pl. öntözés, hígtrágya, szennyvíz és szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása, erózió elleni műszaki talajvédelmi beavatkozások megvalósítása stb).

KAP Stratégiai Tervünkben a kondicionalitáson belül az **5., 6. és 7. számú GAEC előírás** vonatkozik a talajok védelmére. Ezek az előírások egyrészt a talajromlás és a talajerózió kockázatát hivatottak csökkenteni, másrészt a talajpotenciál megőrzését szolgálják összhangban a *termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvénnyel*.

Az **agro-ökológiai alaprogram** (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16) választható előírásai közül a téli talajtakarás, a forgatás nélküli talajművelés, a talajkondicionálók, nitrogén-inhibitorok, mikrobiológiai készítmények alkalmazása, az ültetvények sorközének takarása, a terménydiverzifikáció, valamint a magasabb arányú nem termelő terület fenntartása (pl. parlag, nitrogénmegkötő növények telepítése, másodvetésű zöldtrágya növények termesztése) betartása segíti elő a talajpotenciál megőrzését és javítását, a talajszerkezet és a talaj biodiverzitásának védelmét és javítását, a talajok tápanyag- és vízmegtartó képességének növelését, valamint az erózió elleni védelmet.

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG, beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható tápanyag-gazdálkodásra (talajvizsgálaton alapuló tápanyag-gazdálkodási terv készítése, nitrogén hatóanyag kijuttatás korlátozása), a talajvédő gazdálkodásra (forgatás nélküli talajművelés, erózióvédelmi intézkedések, talajvédő vetésszerkezet stb.), és ezen felül terület specifikus előírás-csomagok kerültek összeállításra az erózió-, a belvív-, illetve az aszályérzékeny területekre. Míg az erózió elleni előírás-csomagnak a talajerózióból és/vagy felszíni lefolyásból származó hordalék- és szennyezőanyag terhelés csökkentése az elsődleges célja, addig a belvív-érzékeny területeken a vízvisszatartás, az aszály-érzékeny területeken pedig a vízmegtartó talajművelés az támogatott jó gyakorlat.

Az **ökológiai gazdálkodás támogatása** (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70) a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági terület bruttó tápanyagmérlegének javításához, a talajzsarolás csökkentéséhez, valamint a talajok szervesanyag-készletének helyreállításához. Ezek az előírások mind túlmutatnak a fent részletezett alapkövetelményeken, ezáltal hozzájárulnak a F2F célkitűzés megvalósulásához.

Az EU mezőgazdasági területének 25 százalékán ökológiai gazdálkodást folytassanak (F2F és Biodiverzitás)

Magyarországon az ökológiai gazdálkodás támogatását a Biodiverzitás Stratégia és a Termőföldtől az Asztalig Stratégia célkitűzéseinek tükrében kiemelt jelentőségűnek tekintjük. Ezzel arányos forrásallokációt, illetve megemelt fajlagos támogatási szintet biztosítunk mind az átállás, mind a fenntartás időszakára.

A már a korábbi vidékfejlesztési programokban is jelenlévő **ökológiai gazdálkodás támogatásának** (ÖKO, beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70) **folytatása és a támogatások folyamatosságának biztosítása** **kiemelt cél** nemzeti szakpolitikai dimenzióban is, mivel az ökológiai gazdálkodás jelentős környezeti hozzáadott értékű gazdálkodási forma, ami jelentős mennyiségű területen és jelentős forrással járul hozzá a környezeti- és klímátörekvéseinkhez. 2022-től megemelt egységköltséggel, 3 éves kötelezettségvállalási időszakokkal hirdettük meg – a VP szabályrendszere szerinti – az új ÖKO felhívást, melyet 2025-től újabb – a Stratégiai Terv szabályrendszere szerinti – ÖKO felhívás követ majd. Tehát 2022-ben még: 1305/2013/EU rendelet 28. cikke (Agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos műveletek), illetve a 29. cikke (Ökológiai gazdálkodás), míg 2023-tól determináljuk a KAP Stratégiai Terv rendelet 70. cikke alá (Környezet- és éghajlatvédelmi és egyéb gazdálkodási kötelezettségvállalások). A 2025. évi új ÖKO indítása lehetőséget ad, hogy az időközben felmerülő újabb szükségleteknek és/vagy problémákat még hatékonyabban kezelő előírás-csomagokat dolgozzunk ki.

Amint arra az IFOAM nemzetközi ökogazdálkodási szervezet is rámutatott kiadványában (link:

https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2021/11/IFOAMEU_policy_CAP_externalbriefing_17112021.pdf?dd), Magyarországon **komoly hangsúlyt fektettünk a KAP stratégia tervezés során, hogy a vele párhuzamosan készülő, nemzeti Ökológiai Cselekvési Tervvel (ÖCST) a lehető legerősebb szinergiát alakítsuk ki.** A két programot gondozó stáb szoros együttműködésben dolgozott az elmúlt egy évben.

A Cselekvési Terv legfontosabb célkitűzése, hogy **2027-ig megduplázza a hazai ökológiai művelés alá vont területek méretét, elérve ezzel a 10 százalékos ökoterületarányt,** jelentősen hozzájárulva ezzel az ambiciózus uniós célszám eléréséhez. A Cselekvési Terv intézkedéseinek megvalósításához szükséges forrás jelentős része a hazai KAP Stratégiai Tervbe beépíthető. A magyar **KAP Stratégiai Terv számos ponton segíteni fogja tehát az intézkedéseket:**

1. Az Agrárminisztérium rendszeres szakmai egyeztetéseket tart az érintett ágazati szervezetekkel (Vetőmag Szövetség és Termék Tanács, Gabonatermesztők Országos Szövetsége, FruitVeB, Baromfi Termék Tanács, Tej Szakmaközi Szervezet és Termék Tanács, Vágóállat és Hús Szakmaközi Szervezet és Termék Tanács, Felelős Élelmiszergyártók Szövetsége stb.) és az Agrárminisztérium Irányító Hatóságával a **KAP felhívások öko célértékekkel való összehangolása és a sikeres ökológiai átállási arány megvalósítása** érdekében 2022-től.
2. Az Agrárminisztérium a mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozó minőségrendszerek és az önkéntes mezőgazdaságitermék-tanúsító rendszerek nemzeti elismeréséről szóló 26/2018. (X. 1.) AM rendelet szerint – a KMÉ védjegyrendszer részeként – **elismer egy ÖKO-KMÉ védjegyet 2023-ig,** amely – a már létező minőségrendszereket tovább erősítve – ösztönzi a teljes átállást és a bio termékek közül kiemeli a magasabb minőséget (nemzetközi példák: osztrák AMA Biosiegel, német Bio-Siegel mintájára).
3. Az Agrárminisztérium **kiemelten ösztönzi** (pl. jelentős pályázati plusz pontokkal) az innovációra különösen fogékony gazdálkodói kört, a fiatal gazdákat továbbá a friss zöldség és gyümölcs termelőket az **ökológiai termék-előállításra,** illetve a kisebb létszámú **ökológiai állattartó telepek átállítását** segítő takarmány-integrációk

kialakulását (pl. tej, sertés, tojás és húshasznú baromfi és kiskérődző vonalon) 2023-tól.

4. Az Agrárminisztérium megbízásából, a NAK kiadásában **ágazat-specifikus technológiai útmutatók és tájékoztatók** készülnek 2022-től a gazdálkodók számára, melyek elősegítik a sikeres ökológiai átállást, az ökológiai állattartás, tápanyag-utánpótlás gyakorlatának elsajátítását, a tanúsított termék-előállítását, valamint tudatosítják az ökológiai gazdálkodás hozzájárulását a klíma-, biodiverzitás- és egészségvédelmi célokhoz.
5. Az Agrárminisztérium a KAP vonatkozó felhívásai (pl. élelmiszerfeldolgozási beruházások felhívásai) által **20 százalékkal megnöveli az ökotermék-integrációban részt vevő termelők számát 2027-ig.**
6. Az Agrárminisztérium **pontosítja a REL együttműködésekkel kapcsolatos követelményeket** és a vonatkozó KAP felhívásokhoz tartozó keretösszeg ökotermék-arányos részével támogatja az **ökológiai rövid ellátási láncok létrehozását**, különös tekintettel az ökogazda-molnár-pék együttműködések és a közösség által támogatott ökológiai mezőgazdasági rendszerek (AMAP rendszerek) létrehozási és működtetési költségeit 2027-ig.
7. Az Agrárminisztérium a vonatkozó KAP felhívásokhoz tartozó keretösszeg ökotermék-arányos részével ösztönzi az **ökológiai állati eredetű termék-előállítást** (pl. tejtermékek, méz, hal, hús, tojás), különös tekintettel az **öko gyepterületekhez köthető állattartás ökológiai minősítésére** (pl. istálló fejlesztések, öko állatállomány átállásával járó állatbeszerzési költségek támogatása) és a kiskérődzőkben rejlő potenciál kiaknázására 2027-ig.
8. Az Agrárminisztérium a vonatkozó KAP felhívásokhoz tartozó keretösszeg ökotermék-arányos részével ösztönzi a **tanúsított öko élelmiszer-előállítást végző feldolgozó üzemek számának megduplázódását 2027-ig.**
9. Az Agrárminisztérium támogatja a **tanúsított ökotermék-előállítók egyéb minőségirányítási rendszerekhez** (IFS, BRC GLOBALG.A.P. stb.) való csatlakozását, legalább a minőségirányítási rendszerekhez való csatlakozás KAP felhíváshoz tartozó keretösszeg ökotermék-arányos részével 2023-tól.
10. Az Agrárminisztérium pályázati keretet biztosít a tanúsított ökotermék-előállító üzemek **fenntartható csomagolástechnikai és logisztikai fejlesztéseikhez** és beruházásaihoz az uniós Körforgásos Gazdasági Akciótervvel összhangban, legalább a vonatkozó KAP felhívásokhoz tartozó keretösszeg ökotermék-arányos részével 2023-tól.
11. Az Agrárminisztérium a hazai agrármarketing keret 15 százalékát fordítja **ökológiai termékek promóciójára**, amit a KAP-pal összefüggő tájékoztatási kötelezettségeire vonatkozó pályázatok és egyéb hazai kiírású pályázati keretek révén valósít meg 2027-ig.
12. Az Agrárminisztérium támogatja az **ökológiai tanúsítás és a KMÉ védjegyrendszer részeként létrejövő ÖKO-KMÉ védjegy megszerzését és népszerűsítését** a minőségrendszerekhez való csatlakozás és a minőségrendszerek promóciója KAP felhívásokhoz tartozó keretösszegek ökotermék-arányos részével.

A tagállamok mezőgazdasági területének 10 százalékát magas biodiverzitású tájalelemek borítsák (Biodiverzitás)

Magyarországon a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény általánosságban kimondja, hogy a vadon élő szervezetek, továbbá ezek állományai, életközösségei

megőrzését élőhelyük védelmével együtt kell biztosítani, továbbá hogy a vadon élő szervezetek élőhelyeinek, azok biológiai sokféleségének megóvása érdekében minden tevékenységet a természeti értékek és területek kíméletével kell végezni, valamint biztosítani kell a fenntartható használatot, ami magában foglalja a tartamosságot, a természetkímélő módszerek alkalmazását és a biológiai sokféleség védelmét is. Meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról

KAP Stratégiai Tervünkben a Natura 2000 területekre vonatkozó 3. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmény és a 4. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmény az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet, illetve a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet előírásaiban jelenik meg. Az jogszabályi előírások a Natura 2000 területek általános védelmét (pl. engedélyköteles tevékenységek), illetve gyepterületek esetében az azok megőrzését szolgáló minimális földhasználati előírásokat fedik le.

A kondicionalitás előírásai közül a **1. számú GAEC előírás** (állandó gyepek védelme), a **2. számú GAEC előírás** (vizes élőhelyek és lápok védelme), a **8. számú GAEC előírás** (nem termelő elemek fenntartása, tájképi elemek védelme és fészkelési időszakokra vonatkozó korlátozások), valamint a **9. számú GAEC előírás** (Natura 2000 érzékeny gyepek feltörési tilalma) járul hozzá a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek fenntartásához és sokszínűségének növeléséhez, ezáltal segítik a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását.

Az **agro-ökológiai alapprogram** (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16) választható előírásai közül az állandó gyepek gazdaság szintű megőrzése, az emelt szintű, **10 százalékos nem termelő elem fenntartási arány**, a táblaméret maximalizálása, a méhekre veszélyes növényvédőszer korlátozása, az ökológiai növényvédelemben engedélyezett ágensek használata, illetve az ültetvény talajtakarás, sorközgyepesítés választása gyakorlatok is hozzájárulnak a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek fenntartásához és sokszínűségének növeléséhez, a túlzott növényvédőszer-használat csökkentéséhez, ezáltal segítik a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását.

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG, beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70) előíráscsomagjai közül nyolc kifejezetten a mezőgazdasági művelés alatt álló gye- és szántóterületekhez kötődő közösségi jelentőségű fajok megőrzését célozza fajspecifikus előírásokkal a Magas Természeti Értékű Területeken. Mindemellett a többi előíráscsomag is tartalmaz olyan előírásokat, melyek hozzájárulhatnak a mezőgazdasági területekhez kapcsolódó élőhelyek és fajok védelméhez, ezáltal elősegítve a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javítását is.

A **Natura 2000 gye- illetve erdőterületek kompenzációs kifizetései** (beavatkozások kódjai: RD23_G06_NAG_72, RD34_F01_NAF_72) az ezekre a területekre vonatkozó speciális földhasználati előírások következtében keletkezett többletköltség és bevételkiesés kompenzációját szolgálja, mely intézkedés hozzájárul a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javításához.

Az **agro-ökológiai nem termelő beruházások** és az azok fenntartását szolgáló **agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés** (beavatkozások kódja: RD21_G04_LCI_73, RD22_G05_LCP_70) a jelenleg a gazdaságosság határán művelt szántóterületek földhasználat váltását hivatott előmozdítani többek közt a biodiverzitás szempontjából fontos élőhelytípusok létrehozásának céljával, úgymint pl. biodiverzitás

védelmi tartós zöldugar (méhlegelő), füves cserjesávok, fajgazdag gyepek, mezővédő erdősávok, fás legelők, vizes élőhelyek, illetve gyepes vízvédelmi sávok. Az így létrejövő és megfelelő előírások mentén fenntartott élőhelyek hozzájárulnak a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetben lévő fajok helyzetének javításához.

Az **erdőgazdálkodás környezeti vagy klíma célú többéves kötelezettségvállalásainak fenntartási támogatása** (EKV, beavatkozás kódja: RD32_F02_FEC_70) intézkedés az erdészeti hatóság által erdőtervben meghatározott kötelezettségeken túlmutató erdő-környezetvédelmi vállalásokkal (folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódra történő átállás, folyamatos szerkezetátalakítás vagy javított felújítás, intenzíven terjedő idegenhonos fa és cserjefajok visszaszorítása, tisztások visszaalakítása, az erdőállományok kézimunka igényes ápolása, illetve a természetkímélő anyagmozgatás) hozzájárul a meglévő erdők természetességi állapotának javításához a Natura 2000 erdőterületeken is. Az **erdők klíma és környezeti teljesítményének javító beruházások** az erdőszerkezet átalakításával, az elegyesség növelésével hozzájárulnak a meglévő erdők természetességi állapotának javításához a Natura 2000 erdőterületeken is az érintett erdőrésztetre vonatkozó hatóság által jóváhagyott erdőterv alapján. (beavatkozás kódja: RD38_F08_AFI_73)

A növényvédőszeresek használatának, valamint kifejezetten a kockázatos növényvédőszeresek használatának csökkentése 50 százalékkal (F2F)

Magyarországon a növényvédő szerek használatára vonatkozó hazai előírásokat elsősorban az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény, illetve a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet tartalmazza. Ezek az előírások egyúttal megfelelnek a kondicionalitáson belül a **7. és 8. számú jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeknek** (növényvédő szerek forgalomba hozatala, illetve fenntartható használata) is.

KAP Stratégiai Tervünkben az agro-ökológiai alapprogram (beavatkozás kódja: DP17_G01_ECOS_16) fenti szabályozásokon túlmutató választható előírásai közül több is kapcsolódik a fenntartható növényvédőszer-használatához, mint pl. a méhekre kifejezetten vagy mérsékelten veszélyes, illetve kockázatos növényvédőszeresek használatának korlátozása, illetve az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett biológiai ágensek alkalmazásának ösztönzése. A nem termelő elemek fenntartása segíti a hasznos élő szervezeteket, melyek részét képezik az integrált növényvédelemnek.

Az **agrár-környezetgazdálkodási kifizetések** (AKG, beavatkozás kódja: RD19_G01_AEC_70) általános előírásai közül több is kiterjed a fenntartható növényvédőszer-használatra (a felhasználható növényvédőszer hatóanyagok korlátozása), illetve az integrált növényvédelmi megoldások alkalmazására (növényvédelmi előrejelzés alkalmazása, hasznos élő szervezetek segítése).

Az **ökológiai gazdálkodás támogatása** (beavatkozások kódja: RD20_G02_ORT_70) a gazdálkodási mód során alkalmazott, az ökológiai termelésre vonatkozó uniós jogszabályokban megfogalmazott elvek és szabályok következtében közvetlenül hozzájárul a mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentéséhez. Ezek az előírások mind túlmutatnak a fent részletezett alapkövetelményeken.

A **mezőgazdasági üzemek fenntartható és digitális fejlesztése**, valamint a **zöldség-gyümölcs ágazati** beavatkozások közül az éghajlatváltozás mérséklését és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást szolgáló intézkedések mind lehetőséget adnak olyan beruházások támogatására, amelyek hatékonyan csökkenthetik a mezőgazdasági termelők

növényvédőszer felhasználását (beavatkozások kódja: SC18_G02_FVL_47, RD01_E01_FRM_73, RD02_D01_FRM_73).

A forgalomba hozott antimikrobiális készítmények mennyiségének csökkentése 50 százalékkal (F2F)

A mezőgazdasági haszonállatok tartása az utóbbi évtizedekben jelentősen megváltozott. Továbbá a fogyasztók részéről az egészséges élelmiszerek felhasználásán túl a fenntarthatóság és az állatok jóléte is előtérbe került.

KAP Stratégiai Tervünkben a támogatási körbe vont **megelőző egészségügyi intézkedések, kezelések az állatállományok általános egészségi és higiéniai állapotának javulásához** vezetnek. Ez csökkenti a megbetegedések számát, ezáltal a gyógykezelések, köztük az antimikrobiális szerek, antibiotikumok adásának szükségességét. Így mérséklődik annak kockázata, hogy antibiotikum rezisztens patogén baktériumtörzsek alakuljanak ki, és terjedjenek el a hazai állományokban. 2022. január 28-tól minden tagállamban közvetlenül alkalmazandó új Uniós szabályozás kerül bevezetésre. Az állatgyógyászati készítményekről szóló 2019/6/EU, továbbá a gyógyszeres takarmányokra irányadó 2019/4/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletek kiemelten kezelik az AMR témakörét, és számos intézkedést és szigorítást tartalmaznak a felelős antibiotikum-használat elősegítésére az állategészségügyben, amire természetesen a KAP-beavatkozásaink kialakításakor is figyelemmel voltunk. (beavatkozás kódok: RD29_G12_AWC_70, RD30_G13_AWC_70, RD31_G14_AWS_70, RD32_G15_AWP_70, RD33_G16_AWB_70)

A nemzetközi irányvonalakkal összhangban 2018 áprilisában **nemzeti állategészségügyi intézkedési terv került kidolgozásra az AMR csökkentésére**, mely többek között célul tűzte ki a 128/2009. (X. 6.) FVM rendelet módosítását is. A 2021. augusztusban bevezetett új hazai rendelkezések az antibiotikum felhasználás csökkentését és a körültekintő, felelős antibiotikum felhasználást segítik, az állat- és közegészségügy közös védelmének szem előtt tartásával, összhangban a nemzeti szakmapolitikai törekvésekkel. A legfontosabb változások közé tartozik, hogy: (i) antibiotikumot kizárólag vényen írhat fel állatorvos (megrendelő nem alkalmazható), legfeljebb hétnapos kezelésre elegendő mennyiségben; (ii) a humánegészségügyi szempontból ún. kritikusnak fontos hatóanyagok megelőző célú alkalmazása tilos, terápiás célra kizárólag rezisztencia vizsgálat elvégzését követően használhatóak; (iii) 2022 januárjától az antibiotikum-felhasználást a jelenleginél bővebb adattartalmú gyógykezelési naplóban kell rögzíteni, s elindul a Nébih online rendszerében történő adatszolgáltatás.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti szervek, hatóságok a célzott ellenőrzésekkel, az antimikrobiális készítmények engedélyeinek felülvizsgálatával, a szakmai szervezetekkel való intenzív kapcsolattartással, a vonatkozó nemzetközi feladatok ellátásával, valamint útmutatók kiadásával, képzésekkel járulnak hozzá a felelős antibiotikum-alkalmazáshoz.

5.4. Termeléstől függő jövedelemtámogatás keretében végzett beavatkozások és 2000/60/EK vízkeretirányelv összhangja **Vízkeretirányelvnek való megfelelés Magyarországon**

A víz-keretirányelv valamennyi felszín alatti víztest esetében célul tűzte ki a jó mennyiségi állapot elérését. Ez azt jelenti, hogy a vízkivételek nem csökkenthetik a felszín alatti víz

szintjét olyan mértékben, hogy az a víz állapotának romlásához vagy jó állapotának el nem éréséhez vezessen.

Magyarország európai viszonylatban is kiemelkedő jelentőségű felszínalatti vízkészlettel rendelkezik. Az ország területének túlnyomó része a vízterhelési alapérték szempontjából az alacsony kategóriába tartozik (az összes vízkivonásnak a rendelkezésre álló megújuló felszíni és felszín alatti vízkészletekhez viszonyított aránya 10% alatti). Emellett a Dél-Dunántúlon és az Északi-középhegység térségében nagyobb kiterjedéssel, valamint a Dél-Alföld kis részén pedig találhatóak olyan területek, amelyek az alacsony-közepes, valamint igen csekély mértékben közepes-magas kategóriába esnek. Ezen területek esetében elmondható, hogy a termeléshez kötött támogatással érintett mezőgazdasági parcellák jellemzően nem ide csoportosulnak, ezt az Európai Számvevőszéknek a Fenntartható vízhasználat a mezőgazdaságban című 20/2021 számú különjelentése is bemutatja, alátámasztja.

Ugyanakkor a mezőgazdasági termelés befolyásolja mind a vízminőséget, mind a vízmennyiséget. A Magyarországon alkalmazott vízhasználati és vízjogi engedélyezési szabályok megfelelnek a víz keretirányelv mennyiségi és minőségi vonatkozású céljainak és elvárásainak.

Ahogy Magyarország Vízyűjtő-gazdálkodási tervében is szerepel, országos kitekintésben a vízkivételekről megállapítható, hogy a tényleges vízkivétel minden évben elmarad az engedélyezett, (a vízjogi engedélyben) lekötött mennyiségtől.

A 2018. évi adatok szerint az engedélyezett és ténylegesen üzemelő, évi 500 m³-t meghaladó volumenű felszíni vízkivételek száma 2033 volt. Az összes kivett mennyiség 78,5%-a, egyúttal a legnagyobb volumenű vízkivételek energiaipari célokat szolgálnak, éves mennyiség tekintetében a halgazdasági vízkivétel 7%-ot, a kommunális vízkivétel 6%-ot, az **öntözés csupán 2,5%-ot**, az ipar 3,5%-ot tesz ki.

KAP Stratégiai terv kondicionalitással kapcsolatos előírásainak hatása a termeléshez kötött támogatások víztakarékosságára

A megerősített környezeti kondicionalitás 2023-tól a termeléshez kötött támogatások esetében is a támogatásokhoz való hozzáférés alapvető feltételei közé kerül. Ennek megfelelően ezen beavatkozások jogosultjai a 2021/2115/EU rendelet III. mellékletében szereplő minden olyan előírást is betartanak, amelyek közvetlenül vagy közvetve a víz, mint kiemelt jelentőségű természeti erőforrás védelmét szolgálják. Ez a következők:

- GAEC 2 (A vizes élőhelyek és a tőzegláp védelme): Magas kötöttszéntartalmú talajok védelme;
- GAEC 4 (A vízfolyások mentén védelmi sávok kialakítása): A vízszennyezés elleni védelem, a vízkészletek kimerülésének megelőzése;
- JFGK 2 (A Tanács 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről)

A kondicionalitás 2023-tól érvényes elemei között emellett a JFGK 1 konkrét alap előírást fogalmaz meg a víz-keretirányelv egyes elemeinek végrehajtását illetően, amely a kondicionalitás ellenőrzési és szankciórendszerén keresztül a termelőkön szintén számon kérhető. Az irányelv 11. cikk (3) e) és h) pontjai egyúttal minden vízgyűjtő-gazdálkodási terv kötelező alapintézkedései közé tartoznak. Az előírás megfelelő nemzeti végrehajtása és ellenőrzése ezáltal kapcsolatot teremt az öntözési célú vízkivételre vonatkozó engedélyezési eljárások és a KAP keretében érkező kifizetések folyósítása között.

KAP Stratégiai Terv termeléshez kötött támogatásának megfelelése a Vízkéretirányelvnek

Mivel a termeléshez kötött támogatási jogcímen keresztül az érintett ágazatok aktuális, tényleges termelő tevékenységét támogatjuk. Kiemelt jelentőségű, hogy a jogosultsági feltételek oly módon kerüljenek kialakításra, hogy biztosítva legyen, hogy hatásuk a felszín alatti és felszíni vizek mennyiségi és minőségi állapotát tekintve semleges vagy pozitív hatású. A termeléstől függő jövedelemtámogatás jogcímeinek felépítése, jogosultsági kritériumai nem jelentenek kiemelt kockázatot a víztestek mennyiségi vagy minőségi állapotára, a vízfelhasználás növelését nem ösztönzik. Ezt támasztja alá, hogy a támogatásra vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére (részletesen lásd 5. fejezet beavatkozások: DP04_E03_CISB_16, DP05_E04_CISR_16, DP06_E05_CISV_16, DP07_E06_CISI_16, DP08_E07_CISO_16, DP09_E08_CISE_16, DP10_E09_CISF_16, DP11_E10_CISS_16, DP12_E11_CISC_16, DP13_E12_CISM_16, DP14_E13_CISD_16, DP15_E14_CISG_16, DP16_E15_CISP_16).

A magyar VGT2-ben azonosított egyik rendszerszintű probléma „az éghajlatváltozás kihívásai, az alkalmazkodóképesség hiányosságai, amelyek a fejlődés fenntarthatóságát veszélyeztetik”. A termeléshez kötött növénytermesztési jogcímek közül ötben a minősített szaporítóanyag használatának előírása egyfajta reakcióként, válaszként értékelhető. A minősített szaporítóanyag felhasználásának előírásán keresztül a termeléshez kötött támogatás képes hozzájárulni az EU környezet- és klímavédelmi célkitűzéseéhez. Az előírás azt a célt szolgálja, hogy a termelők a klímaváltozás negatív hatásait kezelni képes, ellenálló fajtákat termesszenek, ezzel is elősegítve a mezőgazdaság klíma-adaptációját.

A **rizstermesztés termeléshez kötött támogatására** vonatkozó jogosultsági feltételekből és támogatási összegéből megállapítható, hogy a fajlagos támogatás minden termelőre nézve egységes, nem tartalmaz ösztönző elemet magasabb hozam elérésére (beavatkozás kódja: DP05_E04_CISR_16). A rizs a hazai éghajlati viszonyok között csak elárasztásos technológiával termesztendő, amire elsősorban a Tisza-völgy és Körös-völgy öntözőrendszereinek körzetében adott a lehetőség. Ezzel együtt az árasztásos időszakot követően a víz gyakorlatilag tisztább formában kerül visszavezetésre. A már berendezett, elbontatlan rizstelepek vízelvezető hálózata a fő gyűjtőcsatorna mentén húzódó területek belvízmentesítésének fontos eszköze. Összességében elmondható, hogy az ágazat által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások, ideértve a gyenge adottságú területek hasznosítását vagy éppen a földekről visszavezetett víz tisztaságát is, összességében nagyobb környezeti hozzáadott értékkel bír, mint amekkora veszteség a rizstermesztés árasztásos időszakában a párolgás révén keletkezik.

Az **állatalapú termeléshez kötött támogatások** esetében, fontos, hogy az Európai Számvevőszék 20/2021 sz. különjelentése is megerősíti, az állatoknak biztosított ivóvíz a mezőgazdasági vízhasználatnak csak kis hányadát teszi ki. Éppen ezért e jogcímek esetében az elsődleges fókusz a víz minőségi védelmére összpontosul (beavatkozások kódja: DP11_E10_CISS_16, DP12_E11_CISC_16, DP13_E12_CISM_16, DP14_E13_CISD_16). A húsmarha- és juhtartás Magyarországon jellemzően extenzív módon zajlik, így a gyepek túllegeltetését megelőző állatsűrűségi előírások biztosítják azt, hogy az állattartás ne okozza a víztestek minőségének romlását, így azt is, hogy az intézkedés összhangban legyen az irányelv célkitűzéseivel.

KAP Stratégiai Terv egyéb beavatkozásai, amelyek segíthetik a termeléshez kötött támogatások felhasználóit a Vízkéretirányelvnek történő megfelelésben

Kiegészítő információként pedig megjegyezhető, hogy a KAP Stratégiai Terv II. pillérből finanszírozott beruházási konstrukciókon keresztül jelentős forrásokat tervezünk fordítani az irányelvnek való jobb megfelelést elősegítő **mezőgazdasági üzemek fenntarthatósági fejlesztésére**, amelyből további állattartó telepek modernizációja valósítható meg (beavatkozás kódja: RD01_E01_FRM_73). Magyarországon az állattartó telepek korszerűsítésére a 2015-2022 közötti ciklusban jelentős pályázati források álltak rendelkezésre. A víz minőségi szempontból történő megóvása kiemelt cél, így a trágyatárolás és kihelyezés is a nitrát irányelv előírásaival összhangban történjen.

A KAP Stratégiai Terv II. pillérében tervezett beavatkozással a **precíziós gazdálkodás** minél szélesebb körű térnyerését is szeretnénk ösztönözni, amely elősegíti a természeti erőforrások (köztük a víz) ésszerűbb és fenntartható használatát az egyes ágazatokban (beavatkozás kódja: RD06_B02_YFY_75). Továbbá jelenleg és a jövőben is támogatni tervezzük a **vízta­karékos öntözési technológiák** bevezetését, az öntözőrendszerek vízfelhasználásának optimalizálását, a vízta­karékos öntözési infrastruktúra és a kapcsolódó műtárgyak fejlesztését, az energiatakarékos öntözési technológiák bevezetését. Továbbá célunk a digitális technológiák alkalmazásának elterjesztése, a termelők digitalizációs átállását segítő beruházások támogatása. A korszerű és szakszerű öntözéses gazdálkodás, az optimalizált, precíziós öntözéstechnológia növeli a vízfelhasználás hatékonyságát. Az ilyen technológiák beszerzése, kialakítása jelentős többletköltségekkel járhat a termelők számára, de hozzájárul a vízzel és ezzel együtt az energiával történő takarékos­ sághoz, a túlóntözés elkerüléséhez. A célzott, precíziós öntözéses módszerek elterjesztése, amelyben a vízmennyiség pontosan mérhető, az elszivárgás és a kimosódás csökkenthető, hozzájárul a hatékonyság növeléséhez (beavatkozások kódja:RD12_W01_WTO_74, RD15_W04_COP_77).